

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

**CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.**

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

**ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE**

CONTINUATA.

**THEOPHYLACTUS SIMOCATTA.
GENESIUS.**

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

Special Library
100 6 95
STACKS

T H E O P H Y L A C T I
S I M O C A T T A E
H I S T O R I A R U M

L I B R I O C T O

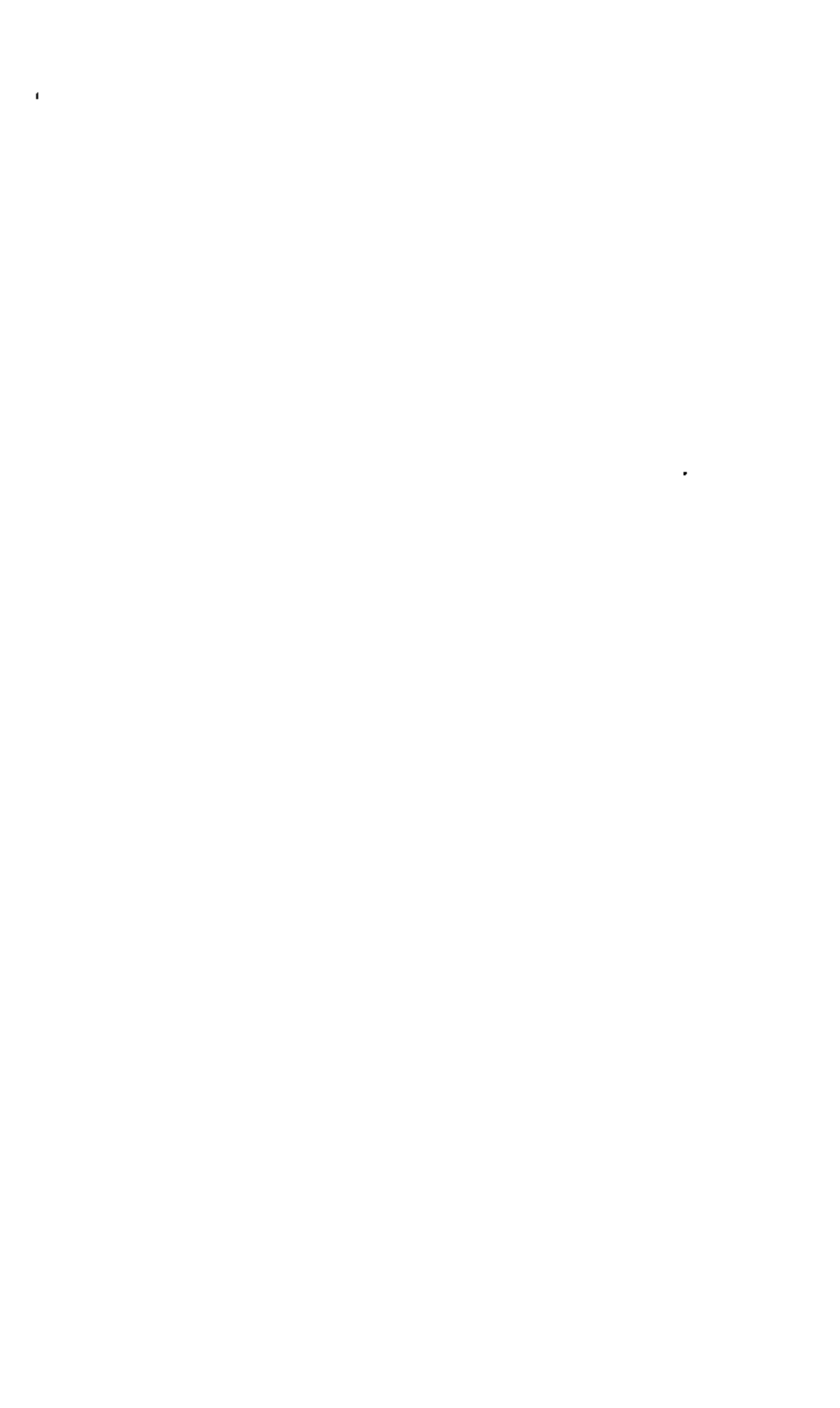
R E C O G N O V I T

I M M A N U E L B E K K E R U S .

B O N N A E

I M P E N S I S E D . W E B E R I

M D C C C X X X I V .

IMMANUELIS BEKKERI

PRAEFATIO.

Theophylacti Simocattae historiam Mauricianam cum bis editam accepissem, primum ab Iacobo Pontano, viro in sua societate non indocto, deinde a Carolo Annibale Fabrotto, cuius nec doctrinam magnopere laudaris nec diligentiam, ipse quia et codicibus carebam manuscriptis et parum assueram generi illi dicendi, quo plane mirifico utitur scriptor ad exemplar antiquitatis ineptissime expressus, satis habui si universa scribendi et interpungendi ratione ad sanita propius revocata manifestos duntaxat scribarum tythetarumque errores corrigerem: eos enim nimis multos ab Ingolstadiensi editore (I) transmissos Parisiis (P) secure propägavit et auxit. addiderat Fabrotus glossarium sive vocum aliquot explicationem: sesquifolium post Meursii et Ducangii in eodem

vere operam nihil admodum habebat utile. Postquam
quoque recitavi annotationes quippe patris scriptas,
eiusdem versionem Latinam non debitaui refringere,
sicuti aut a sententiae veritate aut a sermonis puri-
tate longius videretur declinare.

Scrib. Berolini Idibus Nov. a. 1833.

IACOBI PONTANI DEDICATIO.

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,
D. M A X I M I L I A N O,
UTRIUSQUE BAVÆRIÆ DUCI, PALATINO
RHENI, ETC.

Munus quoddam historicum, ipso genere unum, expositione bipartitum, MAXIMILIANE PRINCEPS, ad te mitto. de imperio et imperatoribus Orientis scriptores hi ambo memorant, de Mauricio Tiberio quidem prior, ut longior, ita quoque gravior et illustrior; de Palaeologis Comnenis posterior, ut chronographus, contractior. inter illius et horum tempora aliquot saecula fluxerunt, anni propemodum septingenti; id quod narrationum in uno volumine coniunctionem impedire non debuit, quando uni eidemque imperio praesuerunt, Byzantiumque novam Romam, ut Constantinus Magnus appellare voluit, sedem ac domicilium habuerunt, et quae commemorantur ab utroque, ad idem imperium eandemque civitatem spectant. Florebant res et stabant incolomes adhuc sub Mauricio principe potentissimo. deflorescebant et accidebantur potissimum sub Palaeologis, cum Osmanidae sive Turcarum reges, nominis et maiestatis Christianae infestissimi, semper aliquod tanquam membrum de ingenti et praeclarissimo corpori nec tandem numine connivente fortunatissimamque urbem, re vera caeterarum urbium nam ac dominam, acerrima oppugnatione diu statem adduxerunt; atque ita corporis quod dissimum caput, aut intima eius viscera atque

immanissime avulserunt. quod ut gestum sit, a PROTOVRS-
STIARIO nostro, qui praesens interfuit, diligentissime et ad
fidem accommodatissime descriptum invenimus. in utraque hi-
storia, ut hoc loco ad illarum commendationem nihil praeterea
ponam, summam rerum humanarum mobilitatem ac vicissitu-
dinem, et quod est apud Flaccum, hic apertissime intueri
licet:

— *valet una summis*

*Mutare, et insignem attenuat deus,
Obscura promens. hic apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hic potuisse gaudet.*

Ex quanta felicitate Ormisdas Persarum rex (nam de re-
bus quoque Persicis multa Theophylactus narrat) et Chosroes
filius eius in quantas aerumnas devoluti sunt? quam flebilis est
Mauricii exitus? quam miserabilis Palaeologorum conditio,
qui auxiliaria Latinorum arma toties incassum implorarunt?
Persae Varanum, Mauricius Phocam, Constantinus VIII, qui
ex familia Palaeologina extremus et parum diu imperavit, Ma-
hometem II, tyrannos crudelissimos pertulerunt.

Quare principibus nihil tutius, nihil salutaris, quam
ab uno et unico deo pendere semper, cuius est regnum, et cui
voluerit, dabit illud; nihilque perinde in omni vita carum ha-
bere ut pietatem ac religionem, cuius in te ipso, MAXIMILIANE,
ut item in sanctissimis parentibus ac maioribus tuis, exempla
multa et singularia vidimus, legimus, audivimus; quemad-
modum reliquarum, quibus principes Christiani
lematis, auro et lapillis, stipatorumque magnis
non demum honorum genere exornantur. in his
et domus vestrae clarissimae erga religiosos viros
solitas, qua cum SOCIETAS nostra plurimum usa
quotidie, et pars illius etiam ad Augustanum hoc
manaverit, et nos quoque tua tuorumque successo-
subsidiisque nobis polliceri possimus, facere non
testificationem grati ac memoris animi hoc quid-
eminis tibi inscriberem; cum praesertim ex nobi-
theae tuae codices Graecos plures hactenus mihi et

quibusdam ordinis mei suppeditaveris, ut hoc etiam modo nomine studiosorum omnium, qui his et aliis interpretationibus nostris nostrorumque legendis profecerunt aut proficient, tibi gratias agere videar, cum thesauros tales latere et absconditos esse amplius nolueris. quod restat, etiam atque etiam oro, **PRINCEPS SERENISSIME**, ut labores hosce tibi pie dedicatos ne spernas, Societatemque nostram omni benevolentia comprehendere ne desistas. **Augustae Vindellicorum, anno MDCIV, pridie Kal. Maias.**

I A C O B I P O N T A N I
PRAEFATIO AD LECTOREM
DE AUCTORE HUIUS HISTORIAE,
DE SCRIPTIS EIUS, DE SYNOPSISIBUS
IN EUM PHOTII CONSTANTINOPOLITANI.

Theophylactus Simocatta (sic enim malo quam Simocattus; idque cum Suida, apud quem est *Σιμοκάττης*) in Aegypto natus est, ut ipse liquido indicat lib. 7 cap. 16 extremo, cum de fluminis Nili incremento et inundatione disputationem longiusculam texere incipit. natus est autem loco non ignobili, ut coniecturam facinus, quandoquidem Petrum Aegypti praefectum se cognatione attingere affirmat, lib. 8, ubi Mauricii miserabilem interitum exponit ac deplorat; et ipse quoque honores gessit, quod statim docebimus. atqui scimus regendis praesertim provinciis, ut non imprudentes viros, sic etiam non humiles ac plebeios praeponi solere. ex dialogo, quem historiae suae praefigit, adultis Mauricii temporibus in lucem editum suspicor; et id multo magis ex cap. 17 lib. 2 colligo, ubi se de illius rebus audiisse a senibus narrat, quia scilicet puerilem aetatem agebat. sub Heraclio, qui Phoca interfecto imperium pene triginta annis tenuit (ab anno Christi 612 ad 640 scilicet), et Sergio patriarcha Constantinopolitano eum floruisse historiamque istam conscripsisse, ex eodem dialogo certo certius constat, similiterque ex cap. 12 lib. 8, ubi se, Phoca e medio sublato, scripta a se de Mauricii nece populo e superiore loco recitasse cunquē ad lacrimas commovisse narrat. Photius

ἀπὸ ἐπύρχων ex praefectis nominat. praefecturam itaque, nec civitatis sed provinciae potius alicuius, administravit. ab eodem ἀντιγραφεὺς dicitur; quod quidam putavit reddendum *Scripturarius*. Scripturarii, inquit Nonius, apud veteres fuerunt quos nunc tabellarios dicimus, quod scriptis et commentariis omnia vel urbium vel provinciarum complecterentur. Lucilius: *publicarum rerum assuefiam, ut scripturarius*. unde historiam nostram liceret appellare: ΤΗΟΡΗΥΛΑΚΤΙ ΣΙΜΟΚΑΤΤΑΕ ΕΞ ΠΡΑΕΦΕΚΤΙ ΕΤ ΣΚΡΙΠΤΥΡΑΡΙΙ *). sed Budaeus in Pandect. ἀντιγραφεὺς interpretatur OBSERVATOR COACTORUM, id est, eorum qui pecuniam colligunt ad principem aut rem publicam pertinentem, qui Graecis ἀποδέκται, nostratibus receptores particulares, Ciceroni pro domo sua, et alibi, custodes; ubi forsitan *coactorum* subaudiendum est. magis igitur inscriptio placuit, ΕΞ ΠΡΑΕΦΕΚΤΙ ΕΤ ΚΥΣΤΟΔΙΣ ΚΟΑΚΤΟΡΥΜ. Suidas σοφιστὴν appellat, id est, hominem docium ac sapientem, ex eoque et verba explanat et locos integros adducit.

Ingenium eius mite inprimis et φιλόκαλον, ut etiam doctrinam non vulgarem, scripta ipsa testantur ac produnt; quorum alia sunt epistolae, alia quaestiones naturales, alia historica. verum nos duobus prioribus generibus in praesens praetermissis, de historia, quam in manibus habemus, age, pro recepto interpretum more disseramus. de qua primum omnium audiendus est Photius, cui cum summa eruditione summi quoque iudicii intelligentia tribuitur. ἡ μέντοι φρούσις αὐτῷ ἔχει μὲν τι χάριτος· πλήν γε δὴ ἡ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακορῆς χρῆσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπειροκαλίαν ἀποτελευτᾷ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ παρενθήκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς· τὰ δ' ἄλλα οὐτι ἐς μῶμον ἦκει. *dictio eius lepore ac venustate non caret. verumtamen modificatarum vocum et allegoricorum sensuum nimis crebra usurpatione, cum fastidio legentium, tandem friget et iuveniliter ineplit oratio. quin*

*) Interpres Hist. Trip. retinuit Graecum verbum lib. 9. Auct. Hist. Misc. lib. 13 Latine scripsit antigrapheus. sic enim ibi leg. et Idatius in praefatione Chronici. alii contrascriptorem vertunt. vide Salm. ad Hist. Aug. scriptores p. 480, 481 et 485.

etiam intempestiva sententiarum intermissio diligentiam nimis curiosam et supervacaneam olet. caetera in reprehensionem non cadunt. huic iudicio et nos suffragamur, dictionisque elegantiam ex tropis, tum iis qui in uno verbo tum iis qui in oratione cernuntur, magnam partem a Simocatta quaesitam, et comparatam concedimus. tropi autem ut rariores ornatum, sic frequentiores non solum satietatem et ineptiam, sed insuper obscuritatem pariunt. recensere huiusmodi tropos hoc loco nihil attinet, cum res perspicua sit, de qua loquimur. est et aliunde parum nonnunquam dilucidus hic auctor, ut interpretem etiam me eruditorem pudere non debeat id candide confiteri. quod de sententiis non opportune insertis queritur Photius, id aliquando factum a Simocatta non memini. curiose quidem et fortasse plus satis diligentem alicubi non negaverim, et in sententiis quoque crebrum esse fateor: nec ob id diem illi dicendum puto. invenitur praeterea aliquanto verbosior, quod Photium praeteriisse miror; et idem vel continenter repetit, vel pluribus quam opus est dicit. sed enim haec tria a reprehensione laud aliena multis laudabilibus egregie compensat. est quippe rebus illustris et magnificus; tametsi non omnia Mauricii, sed bella cum Persis potissimum, nempe quinque libris prioribus, persequitur: reliquis tribus adversum Abares et Sclavinos sive Sclavos gesta, necnon funestum eius exitum complectitur. magnam habet casuum varietatem, quae legentes mirabiliter retinet. genus scribendi, si totum simul universe spectemus, sane elaboratum, prudens, grave, iucundum, disertum, planeque oratorium. affert ad vitam humanam ex rerum vicissitudine ac mutatione quam rectissime instituendam documenta utilissima, eo siquidem fine potissimum historia textitur, ut aliorum exemplo velut in speculo, quid in moribus nobis sectandum fugiendumve sit, contemplemur. nec lectorem suum tantummodo meliorem sed etiam doctiorem dimittere studet; et cum alios summi ordinis scriptores, tum Homerum se non oscitanter legisse ostendit. multa nihilominus particulim laudari in hac historia Mauriciana possunt, ut descriptiones montium, fluminum, castellorum, locorum, pugnarum, rituum; orationes partim sacrae, partim civiles, partim militares, sententiis ornatissimae ac robustissimae et omnino elo-

quentissimae; similitudines ad illustrandum accommodatae; multa prudenter dicta, multa pie explicata. si igitur historia quoquo modo scripta delectat, haec historia scripta ad hunc modum necesse est multo amplius delectet; in cuius contextu Graeco innumeris locis emendando et interpungendo nos etiam atque etiam maioremque in modum laborasse credas velim.

Iam vero Photius, qui in iudicio de hac historia ferendo acutum se praebuit, in synopsis seu argumentis singulorum librorum conficiendis parum accurate fideliterque versatus est. haud enim ipsemet ex lectione et memoria illas composuit (quod multis iam persuasum opinor, qui Theophylactum nostrum nondum viderunt et Photianam Bibliothecam evolverunt) sed lemmata seu summulas sectionum, ab aliquo lectore aut librario inductarum, et in vestibulo totius operis, ut mos est, simul ordinatim positas, ut invenit, ita in octo fasciculos constrinxit, ac nihil pene a se animadversum intericiens, alienum laborem pro suo nobis obtrusit et fucum fecit. cum autem lemmata illa nunc imperfecta sint, nunc minus quam pro re contineant, nunc plus contineant, nunc ab ordine rerum narratarum discrepent, nunc falsa sint, haec omnia vitia in epitomis Photianis acque reperiuntur. quibus nos tollendis operam dantes, epitomas ad ipsam narrationis integritatem, seriem veritatemque accommodavimus; quod facile perspiciet, qui periochas istas sive argumenta sive synopses, ut nobis placuit appellare, cum iis quae apud Photium leguntur conferre voluerit. quamobrem etsi eius nomen in his omittere sine piaculo poteramus, ne tamen quispiam recognitionis seu emendationis nostrae ignarus aut nos tam nobilem scriptorem nondum vidisse admiraretur, aut illi gloriam suam invidisse opinaretur, synopsis singulis Photii patriarchae, immo pseudopatriarchae nomen praeposuimus. in capita unumquemque librum nos primum nostrum secuti iudicium divisimus, et suum cuique argumentum praescripsimus.

DE INSCRIPTIONE HUIUS HISTORIAE.

Libros hosce *οικουμενικῆν ιστορίαν* non ab ipso historico, sed ab aliquo ipsius studioso lectore aut librario inscriptos existimo, quod observarim vetustos scriptores de titulis monumen-

torum suorum sive de inscriptionibus adeo parum fuisse sollicitos, ut eos saepe omiserint. in quo posteris errandi, ne dicam ineptiendi data est occasio. splendida sane appellatio, et quae universam quandam orbis seu rerum per orbem gestarum explanationem polliceri videatur, cum tamen nonnisi Mauricii res, neque illae omnes hoc volumine explicentur, multa siquidem etiam alibi et in Occidente et in Italia praecipue gessit. quid ergo? arbitror inventorem huius inscriptionis ad ipsum imperatorem, qui tum nullo alio Occidentis imperatore *οἰκουμένης* dici vere potuit, respexisse, ut non tam oecumenica quam oecumenici historia nominanda videatur. nos ut omnem ambiguitatem obscuritatemque fugeremus, simpliciter nec falso, et quod satis est, historiam Mauricii imperatoris inscripsimus, non impediētes, si quis nihilominus *οἰκουμένην* voluerit appellare.

QUI RES MAURICII PERSCRIPSERINT.

Quaquam de hoc magno et illustri imperatore complures scripserunt, duos tamen potissimum laudandos caeterisque sine ulla controversia longissime anteponeudos video, Evagrium, omnium antiquissimum et ipsius Mauricii aequalem, cuius extant libri historiae ecclesiasticae (qui cum nonnisi ad duodecimum eius annum pervenerit, apparet ante illum vita excessisse: Mauricius quippe annis viginti imperio praefuit), et Theophylactum hunc nostrum, qui proxime secutus est Evagrium, scripsitque regnante Heraclio Phocae successore, et scripsit ex instituto libris 8 historiam Mauricii, accuratissime et elaboratissime, ut videbis. ex quo tanquam flumine caeteri rivos suos deduxerunt, inprimis Theophanes, qui, quod Iustinus Trogo Pompeio et Xiphilinus Dioni, hoc ipse Simocattae fuit: compendium enim quoddam confecit, et id Anastasius Bibliothecarius interpretatus est pene totum. Paulus Diaconus in Miscella, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus Callistus. omnes isti suas narrationes hinc derivarunt, secundum Theophanem Nicephorus potissimum. verum nos dulcius ex ipso fonte bibamus. multo enim apud nostrum omnia copiosius et diligentius (tametsi non sine digressionibus, sed utilibus et iucundis) explicantur. et gratia magna Nobili ac Magnifico D. Ioanni Georgio

Herwardo ab Hohenburg, Serenissimi principis Bavariae consiliario intimo et inclytorum statuum Bavaricorum cancellario, cuius cura et impulsu factum est ut edito catalogo codices Graeci manuscripti bibliothecae Bavaricae cum doctis viris aliquando ad publicam utilitatem communicarentur. in quibus hunc diutius iacere in tenebris non oportuit.

DE OMISSIS A SIMOCATTA.

De caeteris a scriptore hoc in Mauricii rebus praetermissis, et quia perpauca et quia non magni momenti sunt, nihil dicam. illa a reliquis omnibus posita et narratione ac scitu dignissima, quare tacuerit (ignorare enim ea non potuit) coniectura indagemus licet, crudelitatem in captivorum duodecim millia, quos cum non ita grandi pecunia redimere potuisset (non enim plus nummo aureo in caput constituebat Chaganus, immo dimidiun), ex avaritia noluit, atque ita ut omnes ad unum mactarentur in causa fuit. et displicuit hoc verbum coram domino. quamobrem per quietem se ad Christum iudicem citari et accusari a captivis vidit. interrogatusque hicne an in futura vita pretium sibi pro scelere vellet reddi, hic hic, misericors domine, respondit. tum iudex, tradite illum Phocae cum uxore et liberis. exspectatus Philippicum sororis maritum repente accersivit; et quoniam cum tyrannidis suspectum habebat ideoque in carcerem coniecerat, in genua procidens veniam ab eo petivit. haec a Theophane fusius exponuntur. perstringit ea duntaxat Niccphorus lib. 18 cap. 38.

DE LIBERTATE AUCTORIS IN APPELLATIONIBUS.

Monendus mihi es, bone lector, Theophylactum in Persis et Perside nominandis esse copiosum et varium. nominat enim illos etiam Babylonios, Parthos, Medos, Chaldaeos, barbaros; hanc Medicam et Babyloniam (quo vocabulo et Seleuciam, regiam sedem, aliquoties intelligit: nam et Babylonia dicta est), sive poetas imitans, qui vicinorum nominibus in appellandis locis et gentibus utuntur; sive quia olim sub eadem monarchia omnes fuerunt; sive quia alii ex aliis descenderunt et alii post alios rerum potiti sunt. cui rei probandae faciunt illa verba legati Chosroae regis Persarum ad Mauricium imperato-

rem lib. 4 cap. 13: ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μῆδοι, ἐκ δὲ Μήδων οἱ Πέρσαι, μετὰ δὲ τούτους οἱ Πάρθοι, ὡς περ τινὶ ἀκολουθία διαδοχῆς τὴν Χαλδαίων εὐδαιμονίαν ἐκτέσαντο; *annon e Babiloniis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi, quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisiverunt?* poëtas autem uti vicinorum nominibus in gentibus et populis appellandis, atque adeo in Persis, de quibus agimus, testis locuples erit Horatius, apud quem etiam Medi et Parthi, plane sicut a nostro Simocatta, nominantur. ab historicis Graecorum quoque bellum Graecis a Xerxe illatum τὰ Μηδικὰ saepe dicitur. Abares etiam modo Scythas, modo Hunnos, modo Turcas vocat. nos Persarum et Persidis nomina ad vitandam ἀμφιβολίαν et confusionem lectorum, ubi sensus patitur, ubique retinemus. interdum Romanos (hoc est Graecos), qui a temporibus usque Constantini M. propter imperii sedem in Orientem translata ita coepti sunt nominari, ut annotationibus in Cantacuzeni historiam docuimus, etiam Latinos appellat. caetera quae te scire volo, in notis expectato.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ ΣΙΜΟΚΑΤΤΑ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ι

P H O T I I
I N T H E O P H Y L A C T U M
S U M M A R I A
C O D. L X V.

*Ανεγνώσθη Θεοφυλάκτου ἀπὸ ἐπύρχων καὶ ἀντιγραφέως
ἱστοριῶν λόγοι ὀκτώ. ἔστι δὲ οὗτος ὁ Θεοφύλακτος τῷ γένει
Αἰγύπτιος. ἢ μέντοι φράσις αὐτῷ ἔχει μὲν τι χάριτος, πλήν γε
δὴ ἢ τῶν τροπικῶν λέξεων καὶ τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας κατακο-
5 ρῆς χρήσις εἰς ψυχρολογίαν τινὰ καὶ νεανικὴν ἀπειροκαλίαν ἀπο-
τελευτῆ. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἢ τῆς γνωμολογίας οὐκ ἐν καιρῷ πα-
ρενθήκη φιλοτιμίας ἐστὶ περιέργου καὶ περιττῆς. τὰ δ' ἄλλα
οὐ τι ἐς μῶμον ἦκει. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Μαυρικίου,
καὶ κἄττεισι μέχρι τῆς Φωκῆ ἀναρρήσεως. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ
10 λόγῳ διέξεισιν ὅπως ὁ Μαυρίκιος ὑπὸ Τιβερίου τοῦ βασιλέως
ἀναγορεύεται βασιλεὺς, Ἰωάννου κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς Κων-
σταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας προεστηκότος. ὅσα τε εἰς νοθε-
σίαν εἶπε Μαυρικίου, Ἰωάννη τῷ κναίστῳ χρώμενος ὑπουργῷ*

Lecti sunt Theophylacti expraefecti et scribae octo libri histo-
riarum. est hic Theophylactus domo Aegyptius. dictio illius Veneris
aliquid habet, nisi quod figuratis vocibus et allegoricis sensibus pūide
nimis ac frequenter ad satietatem usus in frigiditatem quandam et iuve-
niles ineptias delabatur. veruntamen et sententiarum illa interiectio mi-
nus opportuna diligentiam arguit et curiosam et supervacaneam. cetera
bonus in reprehensionem non incurrit. auspiciatur a Mauricii imperio et
usque ad promulgationem Phocae successoris eius narrationem pertexit.
percenset primo libro, quo pacto Mauricius a Tiberio renuntiatus sit
imperator, Ioanne id temporis ecclesiam Constantinopolitanam admini-
strante; quaeque eundem inauguraturus admonuerit, interprete adhibito
Ioanne quaestore, quem ut cum ad Mauricium tum ad populum coram

τῶν λόγων, ὅς πρὸς τε αὐτὸν Μαυρίκιον καὶ τὸν δῆμον τὴν ἐν τῷ λόγῳ πρῶξιν ἐτάχθη πληροῦν τοῦ βασιλέως. ὅπως τε αὐτῷ τὴν θυγατέρα κατενεγύησεν, ὅπως τε τῇ ὑστεραία τῆς Μαυρικίου ἀναρρήσεως ἐτελεύτησε, καὶ ὡς πρὶν ἢ τελευτῆσαι αὐτὸν εἶδεν ὄψιν λέγουσαν αὐτῷ “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισάγιον λέγει· 5 οἱ τύραννοι τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσουσι χρόνοι.” ἦν δ’ ἄρα ἐκεῖνα τραγωδίας τινὸς προαγόρευσις τῆς ἀνὰ τὸν παλαμναῖον Φωκᾶν ἀνοσιουργοῦ τυραννίδος. ἔτι δὲ καὶ ὡς πρὸς Ἀβάρους ἤδη μικρῷ πρόσθεν τὸ Σίρμιον πολιορκήσαντας Μαυρίκιος σπονδὰς ἔδειτο, ἀν’ ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρ- 10 βάρους συνδέμενος ἐγκυταβύλλισθαι δι’ ἐμπορείας ἀργύρου τε καὶ ἐσθῆτος χρυσοῦ χιλιῶδας π’. αἱ μέχρις ἐνιαυτῶν δύο διήρκεσαν, ὑπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἀπληστίας λυθεῖσαι· εἴκοσι γὰρ χιλιῶδων χρυσοῦ ὁ βάρβαρος προσθήκην ἐζήτει. ἐξ οὗ λύσις γέγονε τῶν σπονδιῶν. καὶ ἀλίσχεται ὑπὸ τῶν βαρβάρων Σιγγηδῶν 15 ἡ πόλις καὶ Ἀυγούστα καὶ τὸ Βιμινάχιον, πολιορκεῖται δὲ καὶ Ἀγχιαλὸς πόλις. καὶ πρεσβεύονται Ἐλπίδιος καὶ Κομεντιόλος Ῥωμαίων πρέσβεις πρὸς τὸν τῶν Ἀβάρων Χαγύνον, καὶ ἀτιμούνται, ἄτε δὴ Κομεντιόλου παρρησιασασμένου πρὸς τὸν βάρβαρον. τοῦ δὲ ἐπιγενομένου ἔτους πάλιν Ἐλπίδιος πρὸς τὸν Χα- 20 γάνον διαπρεσβεύεται ἐπὶ τῷ καὶ τὰς εἴκοσι χιλιῶδας προστεθῆναι. καὶ λαβὼν Ταργίτιόν τινα ὑπὸ τῶν Ἀβάρων ἐς Βυζάντιον ἔκειν. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι πολλὰ τῶν Ῥωμαίων ἐληίζοντο, Ταργίτιος εἰς Χαλκίδα νῆσον ἐξορίζεται, μηνῶν ἕξ τῇ ἐξουρίᾳ παρα-

praesentem nomine suo verba faceret, ipsemet delegerat. quomodo eadem Mauricio filiam suam desponderit, ac postera luce e custodia corporis evolarit. quale visum ante mortem ei oblatum, istanc vocem dederit, “Haec tibi, Tiberi, ter sanctum numen dicit, tyrannica impietatis tempora te imperante non venient.” erant haec nimirum alicuius tragoediae, calamitatisve praenuntia; nempe tyrannidis, quam sceleratus, et cruentus ille Phocas arripuit. praeterea quemadmodum cum Abaris, qui non ita pridem Sirmium ditioni suae subdiderant, Mauricius foedus composuerit, pactus, in annos singulos iisdem octoginta millia in veste et argento a mercatoribus soluturum. verum pensio ista ne ad biennium quidem cupiditati et avaritiae barbarorum satis fuit, siquidem Chaganus eorum princeps, uti vicena millia adicerentur postulavit. eo postulato reiecto foedus infirmatur. Singidon, Augusta, Viminacium urbes subiguntur. Anchialo oppugnatio admoveatur; Elpidius et Comentiolus ad Chaganum legati indigno accipiuntur, quod hic videlicet hominem liberius compellaverat. anno ab hoc altero Elpidius iterato ad Chaganum super vicenis aureorum millibus addendis mittitur, et cum Targitio quodam ex Abaris Byzantium redit. Comen-

ταθέντων. στρατηγὸς δὲ αἰρεθεὶς Κομεντιολὸς κατὰ Σκλαβήνων
 ἠνδραγάθησε. καὶ ὅπως πάλιν ὁ Χαγάνος τὰς σπονδὰς συγχεῖ·
 καὶ περὶ Βουκολόβρα τοῦ μάγου. πόρθησις τε πλείστων πόλεων
 Ῥωμαϊκῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. εἶτα τὸν πόλεμον διέξεισι τῶν
 5 Περσῶν καὶ Ῥωμαίων τὸν ἐπὶ τὸν Νυμφίον ποταμὸν, τὸν τε
 γάμον Μαυρικίου καὶ Κωνσταντίνης τῆς Τιβερίου θυγατρὸς.
 διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ γενομένου ἐμπρησμοῦ, ὅς ἐν τῷ
 φόρῳ κατὰ τὰ προοίμια τῆς βασιλείας Μαυρικίου συνέβη, καὶ
 περὶ τῆς ἀναιρέσεως Παυλίνου τοῦ γόητος, καὶ περὶ τοῦ θαύμα-
 10 τοῦ κατὰ τὴν κόγχην Γλυκερίας τῆς μάρτυρος, ὅπως τε
 Ἰωάννης ὁ πατριάρχης, φιλανθρωπότερον δοκοῦντος ἔχειν τοῦ
 βασιλέως, αὐτὸς πυρὶ παραδοθῆναι τὸν γόητα δισχυρίζετο, πα-
 ρουφαίνων τῷ λόγῳ καὶ τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν. καὶ ὅτι Παυλι-
 τὸς τε καὶ ὁ παῖς, κοινωνὸς ὦν τῆς ἀσεβείας, τὴν ἐπὶ θανάτῳ
 15 ἀπήχθησαν, ξίφει τὸν βίον καταστρεψάμενοι. ἔτι τε περὶ τῶν
 Ἀφούμων καὶ Ἀκβῶν τῶν φρουρίων, ἐμπεριέχεται δὲ τῷ λόγῳ
 μάχη Ῥωμαίων καὶ Περσῶν, καὶ ὅπως ὁ Ἰωάννης καταστρατη-
 γεῖται ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἔτι δὲ καὶ ὁ μέγας σεισμὸς ὁ γενόμε-
 νος κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγορεύσεως Μαυρικίου, καὶ περὶ τῆς
 20 ὑπατείας αὐτοῦ. ὅπως τε Φιλιππικὸς ὁ ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασι-
 λέως Γορδία γαμβρὸς τῆς ἐψῆς δυνάμειος προχειρίζεται στρατη-
 γὸς, καὶ αἱ ἠνδραγαθίαι αὐτοῦ, ἀναχώρησις τε ἐκ τῆς Μηδικῆς
 τῶν Ῥωμαίων. καὶ ὅπως ἀνδρῶν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐκινδύνευσεν,
 ὅπως τε τὴν Ἀρζανηνὴν χώραν ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς προνομῆ

tiolus contra Sclavinos sive Sclavos dux creatus rem cum virtute gerit. Chaganus propter Barcolabram magum foedera denuo confundit. cum-
 que Abares complura Romanorum oppida depopularentur multisque locis
 vastitatem inferrent, Targitius in insulam Chalcitidem ad senos menses
 relegatur. Romanorum Persarumque ad Nymphium flumen conflictus.
 Mauricium inter et Constantinam Tiberii filiam nuptiarum sacra obeun-
 tur. in ipso primordio imperii Mauricii exortum in foro incendium.
 miraculum conchae seu pelvis Glyceriae martyris. Paulinus praesti-
 giator deprehenditur. imperatore ad clementiam propendente, ut appa-
 ret, Ioannes patriarcha veneficum rogo cremandum instat, dictaque ver-
 bis Apostolicis confirmat. Paulinus in crucem tollitur: eius filio impie-
 tatis consorti caput a cervicibus abscinditur. de Aphumis et Acbas
 castellis. Persarum et Romanorum certamen. Ioannes dux astu militari
 victus. Mauricio imperium occipiente horribilis terraemotus. eiusdem
 consulatus. Philippico imperatoris sororio (Gordiam quippe illius ger-
 manam habebat in coniugio) orientaliū copiarum praefectura mandatur.
 Kius egregia facinora. Romanorum e Perside abitio. sitis immensitate
 propemodum extinguuntur. captivos trucidant. Arzanenam regionem

παραδέδωκεν, ἀριστεία τε τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, καὶ ὅπως τὰ κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν ὁ Περσῶν στρατηγὸς κατεπόρθησε. πρεσβεία τε Περσῶν πρὸς Ῥωμαίους πρώτη καὶ δευτέρα. ταῦτα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ.

2. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διαλαμβάνει περὶ τοῦ ὄρους τοῦ 5 Ἰζαλά, περὶ τε τῆς κατὰ τὸν Καρδαρηγᾶν τὸν τῶν Περσῶν στρατηγὸν ἀλαζονείας. ὅπως τε Φιλιππικοῦ τε καὶ Ῥωμαίων πρὸς τὸν Καρδαρηγᾶν καὶ Πέρσας μάχῃ περὶ τὸ Ἀρζύμων συνέστη, καὶ ὅπως ὁ Φιλιππικὸς τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα φέρων περιήρει καθαγιαζὼν τὸ στράτευμα, καὶ ὡς νίκη ἐπιφανεστάτη τότε Ῥω- 10 μαίων ἐγένετο, ὅπως τε ἡ ἀχειροποίητος πρὸς Συμεώνην τὸν ἐπίσκοπον Ἀμίδης μετὰ σεβασμιότητος ἀποστέλλεται. σκυλεύεται δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων τὸ βάρβαρον, καὶ φεύγει ὁ Καρδαρηγᾶν ἐπὶ τὸ Δαράς, καὶ ὅπως οἱ Δαρηνοὶ ἀπὸ τοῦ ἄστεος αὐτὸν ἀποπέμπονται διὰ τὸ κατὰ κράτος ἠττηθῆναι. ὅπως τε ὁ Ῥωμαίων στρα- 15 τιώτης τὸ σῶμα κατετέτρωτο· ἦν δὲ τῆς τῶν Κουαρτοπάρθων τάξεως, οὕτω καλουμένων τῶν ἐν Βεροία πόλει τῆς Συρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. περὶ τε τῆς ἐπιστρατείας Ῥωμαίων κατὰ τῆς Ἀρζανηνῆς, καὶ ὅπως Μαρουθῦς καὶ Ἰώβιος οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς αὐτομολοῦσι πρὸς Φιλιππικὸν καὶ Ῥωμαίους. καὶ περὶ 20 τῆς ἰδιωτικῆς δυνάμεως τῆς συναθροισθείσης ὑπὸ τοῦ Καρδαρηγᾶν εἰς τὸ ἔξαπατῆσαι Ῥωμαίους. καὶ ὅπως Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατὴρ ὑπὸ τοῦ Φιλιππικοῦ ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν πολεμίων ἀποσταλεὶς παραδόξως διασώζεται. καὶ περὶ Ζαβέρτα τοῦ Πέρσου, καὶ ὅπως τῆς τῶν Χλομυρῶν πο- 25

militi depraedandam dux Romanus permittit. a bellandi peritia commendatur. Scipio Africanus maior laudibus effertur. Persae haud procul Martyropoli grassantur. eorum ad Romanos legatio. Hactenus liber primus.

2. Mons Izala. Cardarigani Persarum ducis arrogantia. Romanorum cum Persis apud Arzamonem fluvium congressus. Philippicus imaginem non manufactam portans circumeundo exercitum sanctificat, et Romani victoria clarissima potiuntur. eadem imago ad Simeonem Amidae Antistitem transmittitur. Barbarorum spolia Romani legunt. Cardariganus Daram confugiens ut victus oppido a Darenis excluditur. Romani militis e cohorte Quartoparthorum (sic enim nominantur qui Berrhoeae in urbe Syriae commorantur) corpus vulneratum. in regionem Arzanenen Romanorum expeditio. Maruthas et Iobius duces eius ad Philippicum transfugiunt. Cardarigas belli rudes ad Romanos circumveniendos conscribit. Heraclius Heraclii Augusti pater a Philippico hostes exploratum missus, mirabiliter servatur. De Zaberta Persa. Romani a castello Chlomaro obsidionem abstinent. Philippici repentina et

λιορκίας Ῥωμαῖοι ἀπέσχοντο. ἔτι δὲ περὶ τῆς ἀθρόας καὶ ἀλό-
 γου φυγῆς Φιλιππικοῦ, καὶ τῆς γενομένης ἀταξίας τοῖς Ῥωμαῖ-
 κοῖς ἑκστρατεύμασι. περὶ τε τῆς ἐνεχθείσης τῷ Φιλιππικῷ νό-
 σον. καὶ ὅτι Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος πατὴρ
 5 τὰς φροντίδας τῆς ἡγεμονίας ἀναδέχεται. ὅπως τε τοῖς μεσημ-
 βρινοῖς τῆς Μηδικῆς προσβάλλει ὁ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως ὑπο-
 στρατήγος· καὶ ὡς ἕαρος ὄρα προσβάλλουσι Ῥωμαῖοι κατὰ τῆς
 Περσῶν πολιτείας. διωλαμβάνει τε ὡς Κομεντιόλος κατὰ τῶν
 Ἀβάρων ἑκστρατεύει, ἔχων ὑποστρατήγους Μαρῖνον καὶ Κί-
 10 στον,· καὶ ὡς εὐδοκίμοῦσιν οὗτοι κατὰ τῶν Ἀβάρων· ἕσπερον δὲ
 ζωγρεῖται ὁ Κύστος. καὶ ὅτι Ἀνσιμουθ τὸν ἕξαρχον τῆς περικῆς
 Ῥωμαίων δυνάμεως οἱ Ἀβαροὶ ζωγρίαν ἔλαβον, καὶ κατέδραμον
 τὰ ἀνὰ τὴν Θράκην αἱ δυνάμεις αὐτῶν. καὶ Κομεντιόλου διά-
 σκεψις εἰ χρὴ ἐπιτίθεσθαι τοῖς Ἀβάροις, καὶ δημηγορία ἐπὶ τῷ
 15 δεῖν ἐπιτίθεσθαι, καὶ ἀντιδημηγορία. ὅπως φωνὴ ἔμπροσθα
 τῷ στρατιῷ τῶν Ἀβάρων ἔπρακτον τὴν τοῦ Κομεντιόλου ἐπίθε-
 σιν τὴν κατὰ τοῦ Χαγάνου εἰργάσατο. καὶ περὶ Βουσα τοῦ
 στρατιώτου, ὅπως τε κυνηγῶν ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἀβάρων, καὶ ὅπως
 ὑπὸ τῶν ὁμογύλων ὑπεροφθεῖς πρῶτος διὰ τοῦτο τοὺς Ἀβάρους
 20 πολιορκητικὰ ὄργανα ἐδίδαξε κατασκευάζεσθαι. ὅπως τε ὑπὸ
 τοῦ Χαγάνου πολιορκεῖται Βιρύη, καὶ ὅπως ἀποτυγχάνει τοῦ
 ἐγχειρήματος. ὅπως τε Διοκλητιανοῦ πόλιν ὁ αὐτὸς πολιορκή-
 σαις ἀπρακτεῖ. καὶ ὅπως ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος ὑπὸ τοῦ ἀγε-
 λαίου πλείθους τῶν Βυζαντίων ἰλοιδορεῖται διὰ τὰ ὑπὸ τῶν βαρ-
 25 βάρων συμβεβηκότα περὶ τὴν Εἰρῶπην δυστυχήματα, ὅπως τε
 ἐκπέμπει στρατηγὸν τὸν Ἰωάννην, ὃν ἐπεκύλουν Μυστάκωνα,

absurda fuga. in Romano exercitu trepidatio ac tumultus. Philippici
 invaletudo. Heraclius Heraclii parens ducis manus capessit. Romano-
 rum hypostrategus, sive subimperator, sive minor dux, Persas ad meri-
 diem incursat. tempestate verba Romani in Persidem irrumpunt. Co-
 mentiolus in Abaros movet, hypostrategos habens Martinum et Castum,
 qui proeclarum nomen adipiscuntur. capitur Castus. Ansimothum pedi-
 tatus Romani ducem Abares captivum faciunt: superiorem Thraciam po-
 pulantur. Comentioli deliberatio, ecquid Abares invadendi sin
 utramque partem disseritur. clamor missus ausa Comentioli inania
 didit. De Busa milite, quomodo per venatum in manus Abarum
 rit, et a civibus suis neglectus, ea de causa primus Abaros instrus
 machinasque oppugnatorias fabricare docuerit. Chaganus Beroen
 dens, proposito excidit. idem Diocletianopolim oppugnare incassu
 stituit, et a Philippopoli atque Adrianopoli repellitur. Mauricius
 rator a plebe Byzantina propter Castum et Ansimothum duces
 conviciis incessitur. Ioannem cognomento Mystaconem cum Hyp

κατὰ τὴν Μαρτυρόπολιν γίνεται, καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι λαμπρῶς, ἄτε τοῦ Περσῶν στρατηγοῦ Μυρούζα καὶ τρισχιλίων πεσόντων, χιλίων δὲ ζωγρηθέντων. καὶ διαλλύσεται πρὸς τὸν αὐτοκράτορα δι' Ἀριστοβούλου τὸ στρατόπεδον· γίνεται τε κατὰ τὸ φρούριον Γίληγερδῶν τῶν δεσμωτῶν Ῥωμαίων ἀριστεία. καὶ Γρηγόριος ὁ Ἀντιοχείας ἀρχιερεὺς Φιλιππικὸν διὰ πρεσβείας ἀποκυθίστησι τῷ στρατεύματι. ἀλίσκεται δὲ ὑπὸ Περσῶν ἡ Μαρτυρόπολις διὰ Σίττα δόλω, καὶ ἀποχειροτονεῖται Φιλιππικός, καὶ Κομεντιόλος ἀντ' αὐτοῦ τὸν Περσικὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος
10 πιστεύεται πόλεμον. οἱ δὲ Γέται ἦτοι Σκλάβοι τὰ περὶ τὴν Θράκην ἐλυμαίνοντο, ἡ Ῥώμη δὲ πρὸς τοὺς Λογγιβάρδους ἀνθωπλῆετο, καὶ Λιβύη τῶν Μαυρουσίων περιεγίνετο. Κομεντιόλου δὲ στρατηγοῦντος συμπλέκονται περὶ τὸ Σισύρβανον πλησίον Νίσιβος Πέρσαι καὶ Ῥωμαῖοι, καὶ νικῶσι κατὰ κράτος Ῥωμαῖοι,
15 Ἡρακλείου περιφανῶς ἐνευδοκιμοῦντος τῷ δόρατι· πίπτει γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς Φραύτης, καὶ σκυλεύεται τὸ πολέμιον. ἔτι δὲ διαλαμβάνει ὅπως ὁ Βαρὰμ Τούρκους καταπολεμήσας, καὶ πολὺν πλοῦτον Ὀρμισδα τῷ βασιλεῖ ἐκεῖθεν χορηγήσας, ἤρε τὴν μύχαιραν καὶ κατὰ Σουανίας· Ῥωμαῖοι δὲ
20 Ῥωμανοῦ στρατηγοῦντος συμπλέκονται Βαρὰμ καὶ τῷ ὑπ' αὐτὸν στρατιῷ, καὶ κατὰ κράτος νικῶσι. καὶ ὡς διὰ τὴν ἦτταν Ὀρμισδας τῷ Βαρὰμ ἐπονειδίζων γυναικεῖαν ἔστειλεν ἰσθῆτα· ὁ δὲ ἀνθύβριζε, θυγατέρα Χοσρόου ἀλλ' οὐχ υἱὸν Ὀρμισδαν τοῖς γράμμασιν ἐπιγραφόμενος. ἐν ᾧ καὶ Ἀρμένιοι ὑποθήκαις Σαβ-
25 βατίου τὸν μὲν σφῶν στρατηγὸν Ἰωάννην ἀναιροῦσι, προσχωρεῖν

ad Martyropolim conflictus, et horum victoria praedicanda, duce Maruza interfecto et tribus Persarum millibus captis. cum imperatore in gratiam reditur. in castello Giligerdo Romanorum captivorum generosa virtus. Gregorius archipraesul Antiochenus Philippico per legatos militum voluntates recuperat. Sittae dolo et impostura Persae Martyropoli potiantur. Philippicus gradu deiicitur, et Comentiolo bellum Persicum decernitur. Getae sive Sclavi Thraciae finitima incursant. Roma in Longobardos vicissim arma capit. in Lybia Mauri vincuntur. apud Silarbanum prope Nisibim Comentioli ductu Romani Persas summa ope, Heraclio ad famam insigniter dimicante, debellant. dux ipse Aphraates oppetit; spolia leguntur: imperatori pretiosa inde munera transmittuntur. Varamus Turcis superatis Suaniam aggreditur. de Varamo Romani Romano duce triumphant: cui victo exprobrandi causa Hormisdas muliebrem stolam mittit. ille contumeliam contumelia ulciscendam ratus, in epistolae inscriptione Chosroae non filium sed filiam appellat. Armenii Symbatii cuiusdam impulsu Ioannem praetorem suum trucidant,

δὲ Πέρσαις ἔγχειροῦσι. Κομεντίολος δὲ σταλείς ὑπὸ τοῦ βασι-
λέως τὴν τε στύσιν κατευνάζει καὶ Σαββάτιον εἰς Βυζάντιον ἄγει·
ὁ δὲ Θηροῖς βορὰ γενέσθαι καταδικάζεται, φιλανθρωπία δὲ βα-
σιλικῇ τοῦ θανάτου ὑπολίεται. Ὁρμίσδας δὲ Σαρύμην κατὰ
Βαρὰμ ἀποστέλλει· Βαρὰμ δὲ μάχη νικήσας Σαρύμην ἐλεφάν- 5
των βορὰν ἐποιήσατο, καὶ ἀναφανδὸν κατὰ Ὁρμίσδα παρατάσ-
σεται. ὁ δὲ Βαρὰμ ἐπὶ τοσοῦτο δόξης ἦν κεχωρηκῶς πρὶν ἢ
μελετῆσαι τὰ τῆς ὑποστασίας, ὡς μετὰ γε βασιλέα μηδένα τῶν
πάντων μείζονα δόξιν ἔχειν αὐτοῦ· ὁ γὰρ κουροπαλάτην Ῥω-
μαῖοι καλοῦσι, ταύτης ὑπήλαυε τῆς τιμῆς. ἐμπεριέχεται δὲ τῷ 10
λόγῳ καὶ ἀναδρομὴ τῶν συγκυρησάντων περὶ τοὺς πρεσβυτέρους
χρόνους, καὶ σύντομος ἀφήγησις τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῆς βασι-
λείας Ἰουστίνου καὶ Τιβερίου τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ περὶ τῆς
ὠμότητος Ὁρμίσδου τοῦ Περσῶν βασιλέως, καὶ τῆς Περσικῆς
γενεαρχίας ἀφήγησις. ταῦτα μὲν καὶ ὁ τρίτος. 15

4. Ὁ δὲ τέταρτος διαλαμβάνει ὅπως τε Πέρσαις ὁ ἐμφύ-
λιος ἐκρατύνετο πόλεμος, καὶ ὅσα συνεκίρησε κατὰ τὴν τυραν-
νίδα Βαρὰμ τρόπαιά τε καὶ εὐτυχήματα· καὶ ἡ τοῦ Φερεχάνου
ἀναίρεισις καὶ ἡ Ζαδέσπρα προσχώρησις, ὅπως τε ὑπὸ Βινδόου
καθαιρεῖται τῆς βασιλείας Ὁρμίσδας, ὅπως τε ἤτησε δέσμιος 20
ῶν δημηγορῆσαι, καὶ ὡς δημηγορεῖ, ὅπως τε Βινδύης δημηγο-
ρεῖ, καὶ κατασφάζεται ἐνώπιον Ὁρμίσδα ὁ παῖς καὶ τεμαχίζεται
ἡ βασίλις, καὶ τυφλοῦται καὶ αὐτὸς Ὁρμίσδας· ὅπως τε ὕστε-
ρον ὑπὸ τοῦ παιδὸς Χοσρόου, ὃν ἐστήσαντο Πέρσαι βασιλέα,

et ad Persas deficere instituunt. missus ab imperatore Domenziolus tu-
multum sedat, et Symbatium Constantinopolium ducit: ubi sententia iudi-
cum a bestiis dilaniandus benignitate et clementia imperatoris conserva-
tur. Soranem ab Hormisda contra se missum Varamus potentior ele-
phanto obiicit. Varamus, qui antequam defectionem medicaretur, eo ho-
noris et auctoritatis processerat ut facile secundus a rege numeraretur
(siquidem Curopalatae, ut Romani vocant, magistratum gerebat), aperte
regi bellum facit. repetitio rerum vetustioris cuiusdam memoriae, ge-
storumque adversum Persas Iustino et Tiberio imp. compendiosa nar-
ratio. Hormisdae regis Persarum crudelitas. principes familiae apud
Persas.

4. Bellum civile inter Persas robur validum acquirit. Varami ty-
ranni prosperi successus. Pherochanis trucidatio. Zadesprae ad hostes
transitio. Hormisdas a Bindoc regno deturbatus e vinculis concionandi
facultatem impetrat, in quem Bindocs asperius verba fecit. Hormisdae
filius minor ante oculos patris mactatur, regina frustatim dissecatur:
ipse terebratis luminibus caecatur, postmodumque a Chosroc filio seniore,
quem sibi regem Persae elegerant, sustuvario interimitur. Varami tyran-

ῥοπάλοις ἀναιρεῖται. ἐπικράτειά τε τῆς τυραννίδος Βαράμ, καὶ
 φυγὴ Χοσρόου τοῦ Περσῶν βασιλέως, ὅπως τε ἐπὶ τὸ Κιρκήν-
 σιον ὁ Περσῶν βασιλεὺς παραγίνεται, προσχωρήσας Μαυρικίῳ
 τῷ αὐτοκράτορι, ὅπως τε διαπρεσβεύεται πρὸς αὐτόν. περὶ
 5 Βαράμ δὲ πάλιν, ὅπως τεχναζόμενος ἐπ' αὐτῶν ἀναρρηθῆναι
 βασιλεὺς καὶ μὴ τυχῶν ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε βασιλεύ. ὅπως ὁ βα-
 σιλεὺς Χοσρόην ἐπὶ τὴν ἱερὰν πόλιν μετέγει, βασιλεῖον αὐτῷ
 θεραπείαν συστησάμενος. καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων Βαράμ
 καὶ Χοσρόη πρὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς συμμαχίας, καὶ ὡς διαπρεσβευ-
 10 σάμενος Βαράμ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον ἀποπέμπεται,
 διαπρεσβεῖται δὲ πάλιν Χοσρόης καὶ τυγχάνει. ὅπως ὁ βασι-
 λεὺς τὸν τῆς Μελιτηνῆς ἱερέα ἄμα Γρηγορίῳ τῷ Ἀντιοχείας ἀρ-
 χιερεῖ πρὸς Χοσρόην ἐξέπειψε. περὶ τῆς δολοφονίας Βαράμ,
 ἣν Ζυμέρδης καὶ Ζοανάμβης συνεσκευάσαντο, καὶ περὶ τοῦ φό-
 15 νου τῶν εἰς τοῦτο συμπραξαμένων. περὶ Βινδούου τοῦ Πέρσου,
 καὶ ὅπως δραπετεύει Περσίδα, τῆς κατὰ Βαράμ ἐπιβουλῆς κοι-
 νωνὸς γεγονώς. ὅπως ἡ Μαρτυρόπολις ἐπὶ Χοσρόου ἀποδίδο-
 ται Ῥωμαίοις, καὶ περὶ τῆς τοῦ Σίττα διὰ πυρὸς ἀναιρέσεως,
 καὶ ἑορταστικῆ τοῦ ἐπισκόπου Μελιτηνῆς (Δομετιανὸς ὄνομα
 20 αὐτῷ) ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ ἄστεος. ἐν οἷς καὶ ὁ τέταρτος
 λόγος.

5. Ὁ δὲ πέμπτος διέξεισιν ὅπως Χοσρόης ὁ Περσῶν βα-
 σιλεὺς ἀπορίᾳ τὴν ψυχὴν κατατρυχόμενος ἐπρέσβευε τὸν ἐν μάρ-
 τυσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ λοιπὰ βάρβαρα πρεσβεύουσιν ἔθνη, λύ-
 25 σιν τῶν δυστυχημάτων εὐρεῖν· καὶ ὡς σταυρῷ χρυσῷ λιθοκολ-

nis corroboratur. Chosroes in fugam incumbens Circesium venit, ad
 Mauricium imperatorem scribit, ei se dedit. Varamus a Persis rex sa-
 lutari artificio quodam elaborat: ea spe frustratus regem se ipse creat.
 Comentiolus iussu Mauricii Chosroem Hierapoli, obviam egressus, hono-
 rifice accipit, satellitium ei regium adiungit. acta inter Varamum et
 Chosroem, antequam is societatem cum Romanis iniret. Chosroae ad
 Mauricium efficax, Varami irrita legatio. imperator Domitianum Meli-
 tenae et Gregorium Antiochiae pontifices super Varamo per insidias
 mactando ad Chosroem legat; quem Zamerdes et Zoambres cum aliis
 adorientes, misere pereunt: Bindoes molitionis contra Varamum parti-
 ceps effugit. Martyropolim Persae Romanis restitunt. Sittas proditor
 igni exuritur. Domitiani Melitenensis episcopi pro recepta urbe festa
 et gratulatoria conciuncula.

5. Chosroes-Persarum rex animi anxius Sergium martyrem, cae-
 teris quoque barbarorum nationibus sanctum ac venerabilem, precatur
 uti calamitatem ab se depellat: crucem auream gemmis distinctam eidem

λήτῳ ἐτίμησεν· ἐντιυθέν τε Ζαδέσπρας διὰ Ῥοσᾶ δολοφονεῖται Βλησχάνους ὑποθήκαις, καὶ τᾶλλα θυμῆρη Χοσρόη συναντιῶ. περὶ τοῦ ἐκδανισθέντος χρυσίου Χοσρόη τῷ Περσῶν βασιλεῖ ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ὡς χειρογραφίᾳ Χοσρόης τὸ δάνεισμα. πρεσβεία τε Χοσρόου ἐφ' ᾧ ἀποστῆναι Κομεντιόλου 5 τῆς ἡγεμονίας, καὶ χειροτονία Ναρσοῦ ἀντὶ Κομεντιόλου, καὶ συμμαχία Ῥωμαίων κατὰ τοῦ τυράννου Βαράμ. καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν δώρων τῶν σταλέντων Χοσρόη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος· καὶ ὅπως τὰς κλείς τοῦ Δαράς ὁ Χοσρόης διὰ τοῦ πρέσβειως Δόλβζα παραδίδωκε τῷ βασιλεῖ. ἠμνηγορία τοῦ Δομετιανοῦ 10 Μελιτηνῆς, προτρέπουσα τὸ Ῥωμαϊκὸν συμμαχεῖν Χοσρόη κατὰ Βαράμ· καὶ περὶ τῶν συγκυρησάντων εὐτυχημάτων πρὸ τῆς συμπλοκῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν Χοσρόη, καὶ ὅπως οἱ βασιλικοὶ θησαυροὶ τὰ τε Περσικὰ βασίλεια ὑποκαθίσταται Χοσρόη διὰ Βινδόου. ἔνωσις τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων Ἀρμενίας τε καὶ 15 τῆς ἰώας, καὶ μάχη κατὰ Βαράμ, καὶ νίκη Ῥωμαίων περιφανεστάτη· ἐν ἣ μάχῃ Ναρσοῦ στρατηγοῦντος καὶ Τοῦρκοι συνελήφθησαν, οἱ ἐπὶ τῶν μετώπων τὸν τύπον ἔφερον τοῦ σταυροῦ, ὃ ἐπέθεντο, ὡς ἐκεῖνοι διηγοῦντο, εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς πάλαι προσπίεσούσης αὐτοῖς λοιμικῆς νόσου. τὰ κατὰ τὴν Γολινδοῦχ 20 ἐν Περσίδι γεγονότα, καὶ οἷον ἐκείνη βίον ἀσκητικὸν ἠγωνίσαστο. ἐπανύψευξις τε Χοσρόου εἰς τὰ οἰκίῳ βασίλεια. καὶ περὶ τῶν σταλέντων δώρων κυρὰ Χοσρόου Σεργίῳ τῷ μάρτυρι. πρεσβεία τε τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἄγιον, ὥστε ἐκ τῆς Σεργίῳ παιδοποιήσασθαι· Χριστιανῆ δὲ ἐτύχχανεν αὕτη. καὶ ἐπιτυχία τε 25

novet. Zadesprates a Rosano Solchanis hortatu circumventus occiditur, allaque praeterea Chosroae haud inincunda eveniunt. pecuniam a Mauricio Imperatore mutuatus syngrapham dat. eius legatio super Comentiolo duce in ordinem redigendo, in cuius locum Narses sufficitur. Romanorum adversus Varanum tyrannum auxilia. Mauricii ad Chosroea dona regalia, qui per Dolabranum legatum claves Darae oppidi imperatori contradidit. Domitiani Melitensee antistitis ad Romanos de Chosroea contra Varani opes adiuvando praeclara oratio. ante Romanorum Persarumque dimicationem Chosroae oblata felicitas. thesauri regi et regnum. eidem opera Bindoi restituuntur. Romanarum Armeniarum arum coniunctio, praelium cum Varame, et Romanorum victoria splendidissima. capti etiam Turcae in aram ferentes, quod quidem (ut narrabant) aliquando grassante pestilentia matres adhuc pueris inusserant, quam in Perside vitam vixit asceticam. Chosroae in loca a Chosroe Sergio martyri sacra. ad eundem pro suscipiendis ex Bira Christiana femina liberis.

τῆς αἰτήσεως, καὶ δώρων πολυτελῶν ἀποστολῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν νεὼν τοῦ μύρτυρος. ὅπως τε Χοσρόης τοὺς κεκοινωνηκότας τῇ τυραννίδι καὶ Βινδόην αὐτόν, ὡς κατὰ βασιλέως χεῖρας ἤρανα, θανάτῳ διώλεσε. περὶ τῶν προαγορευθέντων ὑπὸ 5 Χοσρόου, καὶ ὡς στασιάζει τὰ Ῥωμαίων πράγματα τυράννοις δουλεύοντα. πρεσβεία τε Πρόβου τοῦ Χαλκηδόνος προέδρου, καὶ περὶ τῆς εἰκόνης τῆς Θεομήτορος, καὶ ὅσα κατὰ τὴν πρεσβείαν ἀπήντησεν. ἐκδημία τε τοῦ αὐτοκράτορος ἐπὶ τὴν τῆς 10 Εὐρώπης ἀγγίλιον, καὶ περὶ τοῦ συναντήσαντος αὐτῷ ἐν ὑτ' φάσματος. ὅπως τε ὑπέστρεψεν εἰς τὴν βασιλεία ὁ αὐτοκράτωρ, πρεσβείας Περσικῆς ἐπιστάσης διὰ Ζαλαβζάν. ἐν οἷς καὶ ὁ πέμπτος λόγος.

6. Ὁ δὲ ἕκτος λόγος περιέχει ὅπως ἀπὸ τῆς πόλεως ἐξιόντι τῷ βασιλεῖ ἐνέσκηψε κλύδων θαλάττιος. ὅπως τε περὶ Ἡρά- 15 κλειαν, ἐκεῖσε τοῦ βασιλέως διατρίβοντος, τέρας ἐγεννήθη, παιδίον μήτε χεῖρας μήτε ὄμματα ἔχον μήτε ὕφρῦς μήτε βλέφαρα, πρὸς δὲ τῷ ἰσχυρῷ ἰχθύος οὐρῷ ἀπεκρέματο· καὶ ὅπως τὸ τέρας ἀνήρητο. περὶ τῶν τριῶν Σκλαβηνῶν τῶν κιθάρας ἐπιφερομένων, οἳ ἐκ τῶν μερῶν τοῦ Ὠκεανοῦ ἐλέγοντο πρὸς τὸν Χαγάνον 20 ἀπεισάλλθαι· οἳ καὶ ἐνεφανίσθησαν Μαυρικίῳ τῷ βασιλεῖ. πρεσβεία τε Φράγκων πρὸς τὸν βασιλέα ἐφ' ᾧ συμμαχεῖν ἐπὶ δώροις, καὶ ἀποστροφῇ τῆς αἰτήσεως· Βόσσος καὶ Βέττος οἱ πρέσβεις, ὁ δὲ ἀποστείλας ὀνόματι Θεοδώριχος. περὶ τῆς ἀγέλης τῶν ἐλάφων, καὶ ὅπως ἡ μελῶν βάλλεται καὶ εἰς λόχμην τινὰ φεύγει, 25 καὶ ὡς ἐπιδιώκεται ὑπὸ τινος τῶν δορυφόρων καὶ ἑτέρου τινὸς

voti compos, rursus donaria sumptuosa ad eius aedem mittit. tyrannidis conscios, atque adeo ipsum Bindoem, ut adversus regem nefaria molitum, vita expellit. eius de Romana republica ex dissidio tyrannis servitura praedictio. Probi Chalcedonensis episcopi legatio, et de imagine dei matris, quomodoque legatio illa evenerit. profectio imperatoris ad Anchialum Europae. de occursante ipsi in sue portento. quo pacto reversus est domum imperator legatione Persica perfecta per Zalambanum.

6. Haec autem libro sexto insunt: uti exeuntem ex urbe Augustum marina tempestas exceperit, utque ad Heracleam, dum ibi commoratur, monstrosus partus natus infans, manibus et oculis carens, ad haec et superciliis ac palpebris, ad femur piscis cauda appendente; et quomodo sublatum hoc monstrum. de tribus illis Sclavis citharas importantibus, qui ex Oceani partibus ad Chaganum missi ferebantur, et a Mauricio imperatore spectati sunt. legatio item Francorum ad Caesarem, qua stipendio se illi militaturos polliciti repulsam tulerunt. Bossus et Bettus legationem hanc a Theodoricho missi obibant. de grege cervorum, utque ingens quidam telo ictus in silvam se contulerit; insequente vero

Γήπαιδος, ὅπως τε ὁ δορυφόρος διὰ τὰ περὶ αὐτὸν χρῦσεια δολοφονεῖται, καὶ ὡς χρόνῳ μακρῷ ὕστερον ὁ Γήπαις δολοφονῆσαι φωραθεὶς πνρὶ παραδίδοται. στρατεία Ἀβύρων κατὰ Ῥωμαίων καὶ πολιορκία Σιγγιδόνης τῆς πόλεως, χειροτονία τε Πρίσκου τοῦ στρατηγοῦ, καὶ ὅπως τοῦ κατὰ τὴν Εὐρώπην πολέμου τοῦ-5
τον προεστήσατο. καὶ ὅπως ὁ Χαγάνος εἰς Δριζίπερα γενόμενος τὸν νεῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐπολιορκήσῃ. καὶ ὅπως ἐν Τζουρουλῶν τῇ πόλει Ῥωμαῖοι συγκλεισθέντες ὑπὸ τοῦ Χαγάνου πολιορκοῦνται, ὅπως τε δόλῳ φενακίζει τὸν βάρβαρον ὁ Μαν-
ρίκιος καὶ τῆς πολιορκίας ἀπάγει. πρεσβεία τε Ἀβύρων πρὸς 10
Ῥωμαίους, καὶ ὅσα τῷ Ἀρδαγύστῳ ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπήντησε δυνάμει, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν Τατίμερ. ἀνδραγαθία τε τοῦ Ῥωμαίων ταξιάρχου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀνδραγαθία Ῥωμαίων, καὶ Σκλαβηνῶν ἀναίρεσις, ἔφοδος τε Σκλαβηνῶν κατὰ Ῥωμαίων. περὶ τῶν τεχθέντων τεράτων πρὸ τοῦ ἄστειος τῆς 15
βασιλίδος, ὡς τὸ μὲν ἦν τετράπουν παιδίον, τὸ δὲ δικύρυφον. ὅπως Πρίσκος ἀποχειροτονεῖται τῷ δοῦναι τῷ Χαγάνῳ ὑπὸ τῆς τῶν Σκλαβηνῶν λείας, καὶ Πέτρος ἀντιχειροτονεῖται στρατηγὸς τῆς κατὰ τὴν Εὐρώπην μάχης· καὶ περὶ Θεοδώρου τοῦ πρέσβειος σταλέντος πρὸς τὸν Χαγάνον ὑπὸ τοῦ Πρίσκου, τῆς τε περὶ αὐ- 20
τὸν παιδείας καὶ δεξιότητος. ἐν οἷς καὶ ὁ ἕκτος λόγος.

7. Ὁ δὲ ἕβδομος λόγος διαλαμβάνει περὶ τῆς γεγενημένης ἀταξίας ταῖς Ῥωμαίων δυνάμεισιν, ἀριστείαν τε Ῥωμαίων κατὰ Σκλαβηνῶν ἦτοι Γετῶν· Γέται γὰρ τὸ παλαιὸν ἐκυλοῦντο.

hastifero, et altero item Gepaede, ut hic illum ob aurea ornamenta ex insidiis interfecerit, et longo post intervallo caedis reus deprehensus flamis sit traditus. Abarorum contra Romanos expeditio, urbisque Singidonis obsidium. uti Priscus belli dux delectus et militiae Europaeae praefectus sit. ut Chaganus Driziperam delatus beati Alexandri martyris templum obsederit; et quomodo Tzurulo oppido inclusos Romanos Chaganus cinxerit, utque Mauricius astu deceptum Barbarum ab obsidione averterit. missa ab Abaris ad Romanos legatio, et quae Adragastus ab exercitu Romano acceperit incommoda. praeterea quae sub Tatimero acta Alexandri tribuni militum fortitudo, Romanorumque res fortiter gestae, et Sclavorum interitus, horumque vicissim in Romanos impetus. de monstris ad regiam urbem natis, infantes, unus biceps, alter quadrupes. uti Prisco imperium fuerit abrogatum, quod partem praedae e Sclavis abductae Chagano donasset, utique pro illo Petrus Europaeo bello dux praeficiatur. de Theodoro item legato ad Chaganum a Prisco ire iusso, et de eius doctrina atque rerum gerendarum dexteritate.

7. Libro septimo agitur de turbatis Romanorum ordinibus, eorundemque rebus fortiter gestis contra Sclavos sive Getas: hoc enim no-

καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀσίμῳ τῇ Θρακίᾳ πόλει Πέτρῳ τε καὶ τοῖς πο-
 λίταις συμβεβηκότων. καὶ ὡς Πιράγυστος ὁ τῆς τῶν Σκλαβη-
 τῶν δυνάμεως φύλαρχος ἀνήρηται· καὶ ἀνδραγαθία Ῥωμαίων.
 περὶ τῆς ἀνυδρίας τῆς παρικολουθησάσης ταῖς Ῥωμαίων δυνά-
 μισι. καὶ ὅπως τοῦ Πέτρου καταπολεμηθέντος ὑπὸ τῶν Σκλα-
 βηνῶν Πρίσκος αὐθις γίνεται στρατηγός. θάνατος Ἰωάννου
 τοῦ νηστευτοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περὶ τῶν ἐκδανεισθέν-
 των αὐτῷ χρημάτων ὑπὸ Μαυρικίου, καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ ὁμολο-
 γίᾳ χειρογραφήματος, καὶ ὅπως διὰ τιμῆς ἦγεν ὁ φιλευσεβῆς ὡς
 10 ἀληθῶς αὐτοκράτωρ τὰ εὐρεθέντα τῷ ἀρχιερεῖ μετὰ θάνατον
 ῥύκια. περὶ τῶν Μαυρουσίων τῶν συστραφέντων κατὰ Κυρρη-
 δύνος τῆς πόλεως, καὶ ὅπως τῇ τοῦ Γενναδίου τόλμῃ ὁ πόλεμος
 ἔσβεστο. καὶ περὶ τοῦ κομήτου τοῦ φανέντος ἐπὶ ἡμέρας πολλάς.
 περὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τοῦ γενομένου τοῖς Τούρκοις, καὶ ἐν
 15 ἐκθέσει τὰ περὶ τῆς τῶν Τούρκων πολιτείας. καὶ ὡς τὸν ἐθνάρ-
 χην τῶν Ἐφθαλιτῶν ὁ Χαγάνος τῶν Τούρκων ἀνελὼν καὶ δουλώ-
 σας τὸ ἔθνος, ἔτι δὲ καὶ τοὺς Ὅγωρ τὸ ἔθνος, καὶ δὴ καὶ τοὺς
 Κόλχους ἄχρι τριάκοντα μυριάδων διέφθειρεν. ἀλλὰ καὶ τὸν
 ἐπαναστάντα αὐτῷ Τουρούμ ἀνελὼν ἐπιστολὴν Μαυρι-
 κίῳ τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλεν· ἐδουλώσατο δὲ καὶ Ἀβύρους. διέξ-
 εισι δὲ καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Ταυγάστ ἔθνῶν, καὶ περὶ τοῦ Μου-
 κρι, ἐν οἷς οἱ Ἀβαροὶ ἠττηθέντες διεσπύρησαν. καὶ περὶ τοῦ
 Οὐὰρ καὶ Χουνι τῶν ἔθνῶν, ἐξ ὧν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἀπόμοιρα

miae antiquitas appellati sunt. de iis quae in ignobili quodam Thraciae oppido Petro et incolis acciderunt, utque Sclavorum praefectus Piragastus sit interfectus. de militum Romanorum virtute, licet aquarum ingenti penuria premerentur. Petro a Sclavis pugna superato Priscus iterum belli imperator delectus est. obitus Ioannis cognomento ieiunatoris, patriarchae Constantiuopolitani, deque mutuo a Mauricio imperatore accepta pecunia datoque aeris accepti confessique chirographo; quantoque in pretio vere pius Augustus ille relictas a praesule post mortem pannosas vestes habuerit. de Maurusiorum adversus Carthaginem expeditione, utque Gennadii fortitudine bellum illud extinctum sit. de Cometa, qui dies complures visus est. de intestino apud Turcas et civili bello: accessit de eorumdem republica narratio. ut Turcarum Chaganus Ephthalitarum principe interfecto totam eam gentem subegerit: ut Agarenorum ad haec et Colchorum gentem trecentorum millium strage caeciderit, utque insurgentem adversus se Turum interfecerit, quo nomine victoriae nuntiam epistolam Mauricio imperatori scripserit. idem Abaros quoque sub iugum victos misit. refert et de gentibus quae Taugast incolunt, et de Mucri, in quas devicti Abari dispersi sunt. item de Var et Chuni, quorum pars magna iam inde ab Iustiniani temporibus

τῶνδε τῶν ἔθνῶν ἐνδημεῖ τῇ Εὐρώπῃ, οἳ καὶ Ἀβάρους ἑαυτοὺς ἐπεφήμισαν. καὶ ὡς ἡ Τούρκων χώρα σεισμοῦ καὶ λοιμοῦ ἀπειρατος. περὶ τε τοῦ χρυσοῦ λεγομένου ὄρους, καὶ περὶ τῆς Ταυγάστ, περὶ τε τῶν σκωλήκων τῶν τικτόντων τὴν ἐσθῆτα τὴν Σηρικὴν, καὶ ὡς πολλή ἐστι περὶ τὴν λεγομένην Χουβδὰν ἢ τῆς με- 5 τύξης γένεσις, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νόμιμα. καὶ περὶ τῶν Ἰνδῶν τῶν λευκῶν τὸ σῶμα. διάλεξις πρὸς τὸν Πρίσκον Χαγάνου περὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς Σιγγιδόνας, καὶ ἀντιλογία Πρίσκου πρὸς αὐτόν, καὶ ὅπως ὁ Πρίσκος Σιγγιδόνα σώζει τὴν πόλιν. ὅσα τε κατὰ Δαλματίαν οἱ βάρβαροι διεπρῶξαντο καὶ πόλεις ἐπόρθησαν, 10 ὅπως τε ὁ Γουνδοῦις παρὰ Πρίσκου σταλείς κατὰ τῶν ἐν Δαλματία βαρβάρων ἠρίστωσεν. ὅτι τῷ ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μαυρικίου προαγορεύει μοναχὸς τις τὸν αὐτοῦ θάνατον καὶ τῶν τέκνων· ξίφος γὰρ γυμνώσας, ἀπὸ τοῦ φόρου μέχρι τῶν προαυλίων τῶν ἀνακτόρων διαδραμῶν, αὐτόν τε Μαυρίκιον 15 καὶ τὰ τέκνα ξίφει τεθνήσκει προηγόρευσεν. ἀλλὰ καὶ Ἡρωδιανὸς τις τῷ βασιλεῖ διεῖπε τὰ συμβησόμενα. περὶ τοῦ συμβάντος λιμοῦ τοῖς στρατεύμασι, καὶ ὡς ὁ Χαγάνος παρυδόξῳ φιλιπ-θρωπῆ πενθημέρους σπονδὰς τοῖς λιμώττουσιν ἔθετο, ὡς ἂν ὁ ἐπισιτισμὸς ἀπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς Ῥωμαίοις ἀδεῆς ἔσοιτο· καὶ 20 ὡς ἀρώμασιν ὑπὸ Πρίσκου φιλοτιμηθεὶς ἐπὶ τὰ κατὰ Μυσίαν ἐχώρησεν. ὡς συνῆψεν ὁ Χαγάνος περὶ τὴν Μυσίαν πρὸς Κομεντιόλον μάχην, ἐπιβουλῇ δὲ Κομεντιόλου διαφθείρεται ὑπὸ

in Europa sedes habent, Abarosque se nominarunt. Turcorum regionem terraemotui ac pesti minime obnoxiam. de monte qui Aureus sit dictus, ac de ipsa urbe Taugast. de bombycibus, qui ex se vestes gignunt sericas, et quod serici ingens gignatur ad Chubdam urbem, quam appellant, copia, quaeque in illis vermibus glomerandis fieri solita. de Indis, qui candido sunt corpore. disceptatio Chagani cum Prisco de Singidonensibus in servitum abducendis, Prisciue contraria sententia, utque eam urbem Priscus servavit. quae per Dalmatiam barbari gesserint, quasque urbes everterint. quomodo Gundoes a Prisco adversus barbaros in Dalmatiam missus res fortiter gesserit. undevicesimo imperii Mauricii anno monachus quidam mortem illi liberisque eius praedixit: stricto enim gladio a foro ad palatii vestibulum procurrens Mauricium una cum liberis ferro occisum iri denuntiat. quin et Herodianus quidam imperatori eventura praenuntiavit, famem scilicet illam, quae post in castris orta. ut incredibili Chaganus humanitate esurienti exercitui quinque dierum indutias concesserit, quibus absque metu barbarorum commeatus annonae ferretur Romanis, utque vicissim a Prisco donis honoratus in proxima Mysiae loca discesserit. in Mysia Chaganus cum Comentiolo signis collatis confligit, perfidiaeque Comentioli Romanorum exercitus, clade accepta, caesus a barbaris est, fuga interim

τῶν βαρβάρων τὸ Ῥωμαϊκόν. καὶ φεύγει Κομεντιόλος, καὶ πρὸς Δριζίπερα τὴν πόλιν παραγίνεται, καὶ ὑποπέμπεται τῆς πόλεως ὡς φυγὰς, καὶ πρὸς τὰ μακρὰ παραγίνεται τείχη. οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν ἴοντες πρῶτον τὰ Δριζίπερα αἰροῦσι, καὶ τὸν 5 Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος ἐμπρήσαντες νεῶν καὶ τὸ σῶμα τῆς θήκης ἐκσύρνοντας ὑβρῖσιν. θεία δὲ δίκη μετῆλθε τοὺς ὑβριστὰς τοῦ μάρτυρος· ἐπτὰ γὰρ παῖδες τοῦ Χαγάνου ἐν ἡμέρα μιᾷ βουβῶσι περιληφθέντες ἐτελεύτησαν. Κομεντιόλος δὲ μετὰ τῶν θορύβων ἐνδημεῖ τῇ Κωνσταντινουπόλει, οἱ δὲ βάρβαροι 10 τοῖς μακροῖς πλησιάζουσι τείχεσι. καὶ οἱ τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ τοσοῦτον ἔδεισαν ὡς καὶ καταλιπεῖν Εὐρώπην καὶ πρὸς τὴν Ἀσίαν περαιωθῆναι διεμελέτησαν. πρεσβεύεται δ' οὖν ὁμοῦς ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Χαγάνον δι' Ἀρμύτωνος, καὶ δώροις λαμπροῖς καὶ προσθήκαις χρυσοῦ χιλιάδων εἴκοσι πείθει μόλις τὴν 15 εἰρήνην δέξασθαι, λέγοντα “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ Μαυρικίου καὶ ἀνὰ μέσον Ῥωμαίων καὶ Ἀβάρων.” περὶ τῶν φανέντων ἀνθρωπομόρφων τεράτων ἐν τοῖς Νειλώοις ὕδασι, καὶ περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀκαβάσειος δόξαι διάφοροι. ὁ δὲ συγγραφεὺς Ἀγαθαρχίδου τοῦ Κνιδίου τῇ δόξῃ προστίθεται· φησὶ δὲ 20 οὗτος ἀν' ἕτος ἕκαστον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι ὕμβρους ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς ἐν τῇ μετοπώρῳ γινομένης καθ' ἕκαστα· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, κατὰ φύσιν ἔχοντα φύσιν ἀπὸ μόνων τῶν ἑαυτοῦ πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς

elapso Comentiolo: quem ad Driziperam urbem delatum cives ut transfugam repellunt: quare inde ad muros longos, quos vocant, ille se recepit. barbari porro pone insequentes Driziperam capiunt, et Alexandri martyris templo incenso corpus capsâ extrahentes contumeliis afficiunt. verum divina mox ultio martyris est violatores consecuta. septem enim Chagani filii una die, inguinem morbo correpti, perierunt. Comentiolus in his turbis Constantinopoli haeret, barbaris interim ad muros longos propius accedentibus. unde tantus Constantinopolitanos terror inuasit, ut de Europa deserenda et in Asiam transmittendo deliberarint. legationem itaque extemplo imperator per Armatonam ad Chaganum mittendam censuit, splendidisque muneribus et viginti millium auri pondo accessione pacem aegre redemit: dicente illo: “iudicet deus Chaganum inter et Mauricium: Romanos item inter ac barbaros.” de monstris humana forma in Nilo flumine visis: deque Nili incremento atque eluvioe variae discrepantesque sententiae. hic vero scriptor Agatharcidi Gnidio assentitur. quotannis enim ille ait in Aethiopiae locis magnos continentesque coeli imbres decidere ab aestivo solstitio ad usque autumnii aequinoctium. Non sine causa itaque angustius hieme Nilum fluere, quod suas duntaxat e fontibus suapte natura natas vehat undas; at aestate, decur-

ἐκείθεν ἐκχτομένους εἰς αὐτὸν ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. ταῦτα μὲν καὶ ὁ ἕβδομος.

8. Ὁ δὲ ὄγδοος λόγος διαλαμβάνει ὅπως ὁ Χοσρόης διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις ταττομένων λῦσαι τὰς σπονδὰς ἐνεχείρησε, Γεωργίου δὲ πρὸς αὐτὸν σταλίν-5 τος αἱ σπονδαὶ μεμενήκασι· καὶ Γεώργιος ὑτιμάζεται ὡς εἰπόν-τος Χοσρόου διὰ Γεώργιον ἀλύτους τηρεῖν τὰς σπονδὰς, ἄλλ' οὐ διὰ τὸν βασιλεὺς Μαυρίκιον. ὅπως τε Κομεντιόλος προδοσίας κρίνεται, καὶ διαλλαγὰς τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων πρὸς αὐ-10 τόν, καὶ ὅπως αὐθις ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸς στέλλε-ται. μάχη Ῥωμαίων καὶ Ἀβάρων στρατηγοῦντος Πρίσκου καὶ Κομεντιόλου, καὶ Κομεντιόλου μὲν ὑπομάχου διὰ τινὰς προσ-ποιήσεις ὄντος Πρίσκου δὲ τῷ στρατοπέδῳ παρόντος ὑριστεία Ῥωμαίων καὶ ἀναίρεσις τῶν Ἀβάρων μέχρι τεσσάρων χιλιάδων. δευτέρα μάχη, καὶ ἀναίρεσις τῶν αὐτῶν ἄχρι χιλιάδων 9'. τρίτη 15 μάχη, καὶ ἔτι τῶν αὐτῶν ὄλεθρος μέχρι πεντεκαίδεκα χιλιάδων. τετάρτη μάχη, καὶ νίκη πάλιν Ῥωμαίων λαμπρὴ, καὶ ἀναίρεσις Ἀβάρων ἕκαστα Γηπαίδων χιλιάδων 1'. πέμπτη μάχη, καὶ νίκη Ῥωμαίων, καὶ ἀναίρεσις Ἀβάρων, καὶ ἄλωσις τῶν μὲν ζωγρη-θέντων Ἀβάρων τρισχιλίων, ἄλλων δὲ βαρβάρων τετρακισχιλίων, 20 καὶ ἑτέρων δισχιλίων καὶ διακοσίων, καὶ Σκλαβήνων χιλιάδων ὀκτώ· ἐξ ὧν ὁ Χαγάνος ἀπατήσας τὸν αὐτοκράτορα τοὺς ζωγρη-

rentibus in Nilum ex Aethiopia imbribus, crescere nimium quantum at-
que lugeri.

8. Octavus haec fere complectitur. Chosroen ob illorum Saraceno-
rum, qui Romanis parebant, incursiones rumpere inducias conatum:
Georgii tamen legatione persuasum foedus sartum tectum servasse:
Georgium vero Caesaris indignationem incurrisse, quod Chosroes dixis-
set se Georgii potissimum gratia, non imperatoris Mauricii causa, ratam
pacem fecisse, ut Comentiolo proditionis reus actus, mox Romanorum
sibi militum animos duci licuit, atque eam ob rem dux iterum exercitus
ab imperatore creatus sit. Romanorum pugna commemoratur et Abaro-
rum Prisco et Comentiolo ducibus: Comentiolo tamen nescio quid cau-
sante et a pugna abstinente, Prisco vero copias ducente. militum Ro-
manorum fortitudo et Abarorum caedes quatuor millium. praelium item
alterum, eorundemque Abarorum millium novem strages. tertia pugna
cum quindecim millium clade Abarorum. quartum rursus praelium illu-
strem Romanis victoriam concessit, caesis ad internecionem Abarorum
et Gepaedum triginta millibus. quinta in pugna penes Romanos victo-
ria quoque stetit: caesi captique Abari, ac vivi quidem in potestatem
venere ad tria millia, caeterorum barbarorum quatuor, aliorum ad haec
duo millia et ducenti, et Sclavorum octo millia. postea tamen Chaga-
nus decepto Mauricio imperatore vivos Abaros recepit. de Comentioli

θέντας Ἀβάρονος ἀνέλαβε. περὶ τῆς Κομεντιόλου μελαγχολίας, καὶ ὅπως τῇ τούτου ἀβουλίᾳ πλῆθος Ῥωμαίων, πρὸς Φιλίππου πόλιν ἀπαίροντος, τῷ κρύει διώλοντο. ὡς Πέτρος αὐθις στρατηγὸς τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος προχειρίζεται. περὶ δτε τοῦ γάμου [τοῦ παιδὸς] Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς Μαυρικίου ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Γερμανοῦ. καὶ περὶ τῆς σιτοδείας τῆς γενομένης τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, καὶ τῆς συμβάσεως ἀταξίας τῶν δήμων λιτανεύοντος τοῦ βασιλέως, καὶ περὶ τῆς μακροθυμίας αὐτοῦ, καὶ ἔξορίας τῶν στρατιωτῶν καὶ μονοήμερου ἐπανόδου. ὅπως
 10 Μαυρίκιος ἐπέστειλε Πέτρον παντὶ τρόπῳ τὰς Θρακῶας δυνάμεις εἰς τὸ ἀντιπέρας τοῦ Ἰστρου διατρέβειν, ὅπως τε θεία προσέπεισεν ὁμφὴ τῷ Πέτρῳ. καὶ ὅπως στάσις ταῖς Ῥωμαϊκαῖς εἰσῆρρησε δυνάμεισι, καὶ τυραννὶς συνέστη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, Φωκά τοῦ τυράννου ὑπὸ τοῦ πλῆθους ἀναρρηθέντος. ὅπως τε
 15 φεύγει Πέτρος, καὶ ὅπως ἡ στάσις διαγγέλλεται τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅπως τὰ πρῶτα διὰ τῶν δημάρχων Σεργίου καὶ Κοσμῆ πολυπραγμονεῖ τὸ πλῆθος τῶν δήμων, καὶ εὐρίσκεται Πρασίνων μὲν ἀφ', Βενέτων δὲ ἦ, καὶ ὅπως τοῖς δημοτικοῖς φιλοτιμίας παρέσχετο. πρεσβεία τε τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὰς στασιαζούσας δυνάμεις,
 20 καὶ ἀποστροφὴ τῆς πρεσβείας. ὅπως τε περιφρουρεῖ τὴν βασιλίδι τῶν πόλεων. πρεσβεία τε τῶν στρατευμάτων πρὸς Θεοδοσίον τὸν Μαυρικίου υἱόν, ἀξιούσα ἢ αὐτὸν ἢ τὸν πενθερὸν Γερμανὸν βασιλέα σφῶν ἀναρρηθῆναι. γνῶσις τε τούτων εἰς Μαυρίκιον ἀφικμένη, καὶ ὑπόνοια εἰς Γερμανὸν ὡς αἴτιον τῆς τυ-

prae fracto moerore, utque eius temeritate Romanorum copiae, quas ad Philippopolim proficisci iubebat, frigore sint extinctae. quomodo Petrus iterum belli dux totius Europae ab imperatore creatus sit. de nuptiis Theodosii filii Mauricii et filiae Germani. urbem regiam fame ea tempestate laborasse, precesque in ecclesia fundente Mauricio, plebem esse tumultuatam; de eius mansuetudine ac lenitate militumque ablegatione, utque eodem sint die revocati. Petrum ab Augusto missum, ut omni ope atque opere Thracicas copias ad oppositam Istri ripam distineret; deque divinitus Petrum appellante voce. tumultuantem rursus in castris Romanorum, et contra Mauricium factio instituta, electo ab incondita multitudine Phoca. Petrus fuga interim salutem quaerit, et seditionis ad imperatorem rumor defertur. plebs autem a Sergio atque Cosma tribunis plebis primum incitata, novis studere rebus incipit, repertique Prasinorum cis. 10. Venetorum vero trecenti duntaxat. hinc plebeiis donativa Mauricius praebuit. sequitur ad tumultuantes milites eiusdem legatio et legationis repulsa, utque regiam urbem praesidio munierit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, ipsum aut socerum illius Germanum dari sibi imperatorem postulans. eius rei nuntius ad Mauricii aures accidit, indeque suspectio in Germanum, ut

ραννίδος, καὶ ἀπειλή, καὶ μήνυσις τῆς βασιλικῆς ἀπειλῆς διὰ τοῦ γαμβροῦ Θεοδοσίου, καὶ καταφυγὴ Γερμανοῦ πρὸς τὸν νεῶν τῆς Θεομήτορος. τῶν Κύρου καὶ Στεφάνου τοῦ εἰνούχου, ὃς ἐπίτροπος ἐτέτακτο τοῖς βασιλέως παισὶ, πρὸς Γερμανὸν ἀποστολὴ εἰς τὸ ἐξελθεῖν αὐτὸν τοῦ ναοῦ καὶ ἀπραξίᾳ· καὶ ἡ διὰ 5 ῥάβδων μυστιγῶσις Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἔνεκα τῆς πρὸς τὸν πενθερὸν καταμηνύσεως. καὶ μεταφοίτησις Γερμανοῦ ἀπὸ τοῦ νεῶ τῆς Θεομήτορος ἐπὶ τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ πάλιν πρὸς κλησὶς ἐπὶ τὸ ἐξελθεῖν, καὶ ἀπείθεια, Ἀνδρέα τινὸς συνεχῶς φοιτῶντος ταῖς λιτανείαις τὴν ἔξοδον κεκωλυκότος. 10 ρυβοὶ τε καὶ ἐμπρησμοὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν οἰκίας Κωνσταντίνου τοῦ πατρικίου, ὃν Λαρδῦν ἐπεκύλει τὰ πλήθη· καὶ ἀπορία Μαυρικίου καὶ ἀπόδρασις. ὅπως κλύδωνος γεγονότος ἐγκοπὴν πρὸς τὴν ἀπόδρασιν λαμβάνει. καὶ ἀποστολὴ Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς πρὸς Χοσρόην, καὶ ὑποτροφὴ πάλιν ἀπὸ Νικαίας τῆ 15 ἐπιδείξει τοῦ δακτυλίου, ὃ ἦν εἰς σύνθημα τῷ παιδί παρὰ τοῦ πατρὸς ποιηθέν. ὅπως τε πρὸς τὸν τύραννον οἱ τοῦ ἄστεος, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Ἐδομίτης, προσεχώρησαν. ὅπως τε Γερμανὸς κατασκευάζων ἑαυτῷ τὴν βασιλείαν ἀποτυγχάνει, τῶν Πρασίνων ἀπειπόντων τὴν ἀνύρρησιν διὰ τὸ τῆς αἰρέσεως αὐτὸν εἶναι, ὡς ἐκεῖ- 20 νοι ἔφασκον, τῶν Βενέτων. εἶτα ἀναγόρευσις ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῷ Ἰβδόμῳ τοῦ Φωκῆ· Κυριακὸς δὲ τηλικαῦτα τοὺς τῆς βασιλίδος ἀρχιερατικοὺς ἐγκεχειρίστο νόμους. εἰσοδός τε Φωκῆ πρὸς τὰ βασίλεια, καὶ ἀνάρρησις Λεοντίας τῆς γυναι-

tyrannidis auctorem. minae minarumque Augusti in Germanum per Theodosium generum delatio: et Germani in deiparae templum, ut in azylium fuga. hinc Syros, et Stephanus eunuchus, qui Caesaris liberis morum praefectus fuerat, ad Germanum missi, ut templo digrederetur, sed irrita legatio fuit. fustibus caesus Theodosius apparente Mauricio, quod socero suas minas indicasset. Germani a templo b. Virginis ad sanctae Sophiae transitus, et iterata, ut inde digrediat, hortatio: sed qua nihil persuadetur, Andrea quodam egressum dissuadente, dum precandi gratia templum frequentat. turbae iterum incendiumque urbanae domus Constantini patricii, quem Lardyn vulgo cognominabant. Mauricii aestuatio ac fuga, utque exorta maris tempestas fugam ipsi intertulerit. Theodosii filii ad Chosroem missio reductioque Nicaea ex indicio annuli, quem filio parens Mauricius signi tesseraeque loco traderat. urbanorum ad tyrannum, in quibus et Edomites erat, concursus. imperium Germanus affectans voto excidit, Prasinis se eum creaturos imperatorem negantibus: quod, ut ipsi affirmabant, factionis esset Venetorum. ergo Phocas deinde in templo b. Ioannis, quod est in Septimo, imperator renuntiatur, Cyriaco regiae urbis patriarcha. Phocas in regiam ingressus et Leontiae eius uxoris, ut Augustae consalu-

κὸς Φωκῶ. καὶ περὶ τὴν τῶν τόπων στύσιν τῶν δημάρχων ἔρις, καὶ ὠθισμὸς Κοσμᾶ τοῦ δημάρχου τῶν Βενέτων ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ ὕβρις εἰς Ἀλέξανδρον. καὶ μνήμη Μαυρικίου, ὡς οὐκ ἀπέθανε, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ τυράννου πρὸς τὸν φόνον τοῦ βασιλέως 5 μῦλλον ὄρμη. ἀναίρεσις τε τῶν τοῦ βασιλέως παίδων ἐνώπιον τοῦ πατρὸς ἐν τοῖς Εὐτροπίου, καὶ φιλοσοφία καὶ εὐχαριστία τοῦ βασιλέως, καὶ αὐτοῦ ἐκείνου διὰ Λιλίου ἀναίρεσις. καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως εὐρεθείσης διαθήκης Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ὅπως τε τὰ σώματα τῶν βα-
 10 σιλέων τῷ θαλαττίῳ ῥοδίῳ παρεδόθησαν. ἐπιτύγιός τε εἰς Μαυρίκιον· καὶ ὅπως τὰς ἀντιδόσεις τῶν παρανομηθέντων αὐταῖς εἰς Μαυρίκιον αἱ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις κρίσει προνοίας θείας ἔλαμβανον, ὡς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μηδένα τῶν κοινωνησάντων τῆς τυραννίδος ἐκ τοσοῦτου πλήθους ὑπολειφθῆναι, ἀλλ' οἱ μὲν
 15 λοιμῶ οἱ δὲ πυρὶ οὐρανίῳ οἱ δὲ καὶ στόματι διεφθάρησαν μαχαίρας, ὥστε ἡνίκα Ἡράκλειος ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥαζάτην τὸν Πέρσην πολεμεῖν ἔγνω, ἔκταξιν τῆς στρατείας ποιησόμενος δύο μόνους εὗρεν ὑπολειμμένους τῆς φιλοτυράννου πληθύος. καὶ τότε ἤρξατο τὸ Ῥωμαϊκὸν κατὰ Περσῶν ἐνισχύειν· μέχρι γὰρ ἂν
 20 ἔκεινοι περιῆσαν, ἡ νίκη τοῖς Πέρσαις ἐνηυλίζετο. ἀναίρεσις ὑπὸ τοῦ τυράννου δι' Ἀλεξάνδρου Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως τοῦ αὐτοκράτορος παιδός, καὶ Πέτρου καὶ Κομεντιόλου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Λαρδῦ· πλάνη τε περὶ Θεοδοσίου, ὡς οὐ πεφόνευται.

tatio. tribunorum plebis ingens tum de locorum statione contentio atque altercatio. Cosmae partis Venetae tribuni plebis ab Alexandro propulsatio et iniecta mentio, nondum obiisse Mauricium. quo factum ut impetu quodam ad imperatoris caedem tyrannus se proriperit. hinc caedes liberorum Augusti in parentis oculis ad Eutropii. animi sapientia Caesaris, actis Deo gratiis, utque a Lilio percussus obierit. legitur et testamentum Mauricii, Heraclio imperante inventum. quomodo regia corpora marinis commissa fluctibus, et funebri in Mauricium laudatio: utque divinae iudicio providentiae Romani milites eorum, quae in Mauricium flagitiose patrarunt, poenas dederint, quod post non diu caedis tyrannidisque sociorum nemo in tanta multitudine superfuerit: peste enim alii, alii coelesti igne, ferro caeteri ad unum omnes perierunt: atque adeo Heraclius post paulo rerum potitus, cum Razate Persa bellum gesturus, delectu habito, vix duos ex illis partium studiosis relictos reperit. ac tum demum Romani Persis superiores esse coeperunt, qui dum illi nefarii supersites essent, a Persis victi semper discesserant. caedes a tyranno per Alexandrum intentata Theodosio Augusti filio: Petro item et Comentiolo atque Coustantino, Lardy cognomento. falsus etiam rumor de Theodosio exortus est, quasi is tum non fuisset in-

καὶ ὅπως κατὰ Ἀλεξάνδρειαν τὰ ἀγάλματα τῆς οἰκίας Ἐδρας ἀποφοιτῶντα προηγόρευον τὰ γεγονότα καλλιγράφῳ τινί, κατὰ τὸ Τυχαῖον οὕτω καλούμενον, ἀπὸ δείπνου πρὸς τὰ οἴκοι διερχομένῳ. ὅπως τε ὁ Μαυρίκιος λέγεται τρίτην μοῖραν τῶν φόρων συγχωρῆσαι τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τριάκοντα δοῦναι τάλαντα τοῖς Βυζαντιοῖς εἰς νεουργίαν τοῦ τῶν ὑδάτων ὄλκοῦ· καὶ ὅπως ἐφιλοτιμεῖτο λαμπρῶς τοὺς τῶν μαθημάτων ἑραστάς. καὶ περὶ τῶν γεγονότων παραδόξων τῆς τῶν αἱμάτων ῥύσεως Εὐφημίας τῆς μάρτυρος, καὶ ὡς Μαυρίκιος πειράσας μᾶλλον τὸ θάῤυμα δι' ἀπιστίας ἐπίστῳσε. καὶ ὅπως ὁ τύραννος Κωνσταντῖναν τὴν τοῦ βασιλέως Μαυρικίου γυναῖκα ἅμα ταῖς θυγατράσιν ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ ἐνέκλεισε. πρεσβεία τοῦ τυράννου πρὸς Χοσρόην τὸν Περσῶν βασιλέα, καὶ ἀποτυχία, κατάλυσίς τε τῶν σπονδῶν προφασιζομένου Χοσρόου τὴν ὄσιν διεκδικεῖν Μαυρικίου· καὶ οὕτως ὁ Ἄλιος (οὗτος γὰρ ὁ πρεσβεύων ἦν) ἀνεχώρησεν ἄπρα-15 πτος. ἀναίρεσις Ἀλεξάνδρου τοῦ συννεωτερίσαντος τῷ Φωκᾷ, δι' ὑπόνοιαν δι' Θεοδόσιον τὸν Μαυρικίου παῖδα, ὃν ἀνεῖλε, περιποιήσατο. ἐν οἷς καὶ τῆς ὅλης ἱστορίας τὸ πέρασ.

terfectus. quomodo Alexandriae statuae suis sedibus sponte motae, quae Byzantii accidissent, nuntiarint calligrapho cuidam (sic forte appellato) a coena domum revertenti. ut Mauricius tertiam vectigalium portionem subditis remisisse feratur: triginta quoque Byzantinis donasse talenta reficiendis aquae ductibus. quo honore praemioque disciplinarum studiosos publice affecerit. quae in fluxu sanguinis Euphemiae martyris admiranda acciderint: utque Mauricius rei periculo facto, quod initio non credidisset, miraculum magis confirmarit. uti Phocas tyrannus Constantinam, Mauricii Augusti coniugem, cum filiabus privatae domui incluserit. Phocae ad Chosroem Persarum regem missa legatio: sed irrita. ruptae enim indutiae sunt, Chosroe praetextente, quod Mauricium iuste vindicaret. sic Lilius, qui legatus erat, re infecta domum retro revertit. caedes Alexandri rerum novarum Phocae socii eo nomine suspecti, quasi Theodosium, Mauricii filium quem occidit, servasset. atque hic universae finis historiae.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

P 1
V 133

Δ Ι Δ Δ Ο Γ Ο Σ.

PONTANI ARGUMENTUM.

Hoc non mediocriter festivo et erudito sane dialogo Simocatta noster in Phocam ut importunissimum tyrannum invehitur; quo imperante (imperavit autem annis octo) res Mauricii nemo ausus est litterarum memoriae commendare, ac proinde eius imperatoris historia ignota posteris ac velut mortua iacuit. iacuerunt item bonae disciplinae, quae sub Heraclio demum, Phocae successore, iterum se palamque ostenderunt. mirifice laudatur Sergius patriarcha illius temporis, studiis liberalibus ipsique historico amicissimus; cuius auctoritate ac voluntate permotus ad hanc historiam conscribendam videtur accessisse. fingit, ut mos est dialogorum, Historiam ipsam res gestas Mauricii enarraturam cum Philosophia sub platano considerare. plerumque enim in dialogis colloquentes aut disputantes sessum se recipere, et suas partes sedendo, idque in locis amoenioribus nonnunquam, agere introducuntur, ut imprimis apud Platonem et eius imitatore[m] studiosissimum M. Tullium videre est.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. Τί τοῦτο, θύγατερ; ἄγε δὴ μοι τὸ διαπύρημα τοῦτο γλιχομένη μαθεῖν διάλυσαι, οἷα μίτω τινὶ τῇ σαφηνείᾳ οὐ μυθικὸν περαιουμένη λαβύρινθον· δυσέμβρατα γάρ μοι καὶ δυσάγωγα τὰ τῆς θεωρίας προαύλια. **ἹΣΤΟΡΙΑ.** ὦ φιλοσοφία πάντων βασιλεία, εἶγε συμπρέπει ἐμοῦ τε πνυθῆσθαι, αὐτὴν δὲ διδάσκεισθαι, ἀποκρινοῦμαι ὡς ἔχω συνέσεως. μηδὲν γὰρ ἄγνωστον ἔχοιμι καλόν, ὡς ἔμοιγε καὶ τῷ Κυρηναίῳ δοκεῖ.

PHILOSOPHIA. Quid hoc, filia? ago, mihi discere cupienti hanc dubitationem exime, tanquam filo quodam dilucida explanatione per labyrinthum non fabulosum me dirigens. sunt enim huius spectaculi vestibula ac prooemia mihi pene inaccessa, parumque me pelliciunt. **HISTORIA.** Hem philosophia, omnium artium regina, si modo et me interrogari et te doceri decet, pro intelligentia respondebo: nihil quippe incognitum ducendum est pulcrum, mea quidem et Cyrenaei sententia.

ΦΙΛ. ἤδέως ἐροίμην ἐγὼ ὅπη τε καὶ ὅπως χθές καὶ τρίτην ἀνεβίως, ὧ θύγατερ. ἐπέχει δὲ τοῦ λόγου πάλιν ἡμᾶς, καὶ οἷα χαλινῶ τινὶ πρὸς σιωπὴν ἀνακρούεται, τὸ τῆς ἀπιστίας ἐπαγωγότατον, μὴ πού γε φαντασία τις τερατισμάτων ἡμῶς φενακίζεται. πολλοῦ γὰρ τοῦ χρόνου ἐτεθνήκεις, ὧ παῖ, ἔξ ὅτου εἰς-5 ἤρρησε τῇ βασιλίδι αὐτῇ ὁ Καλυδώνιος τύραννος, σιδήρῳ περιφρακτος, μιξοβάρβαρος ἄνθρωπος, τὸ κυκλώπειον γένος, ὁ τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστατος Κένταυρος, ᾧ βασιλεία οἰνοφλυγίας ἀγώνισμα. τὸ γὰρ ἕτερον σιωπήσομαι αἰδοῖ τῆς ἐμῆς εὐκοσμίας τῆς τε τῶν ἀκουόντων σεμνότητος. καὶ γὰρ τότε τῆς 10 βασιλέως στοᾶς ἐξωστρακίσθη, ὧ θύγατερ, καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνειν οὐκ ἦν, ὁπότε τὸν ἐμὸν βασιλέα Σωκράτην ὁ Θραξ **P 2** ἐκεῖνος διώλεσεν Ἄνυτος. χρόνῳ δ' ὕστερον Ἡρακλεῖδαι διέσωσαν, καὶ τὴν πολιτείαν ἀπέδωσαν, τό τε ἄγος τῶν ἀνακτόρων ἀπεδιοπομπήσαντο. ναὶ δῆτα καὶ πρὸς τὰ βασιλέων τεμένη εἰς-15 ᾤκισαν, καὶ περιλαλῶ τὰ βασιλεία, καὶ ταῦτα δὴ τὰ ἀρχαῖα καὶ Ἀττικὰ μουσουργῶ κελαδήματα. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα οὕτως ἔχει καλῶς· σοὶ δ', ὧ θύγατερ, τίς καὶ ὅπως σωτήριος γέγονεν; **ΙΣΤ.** μῶν οὐκ οἶσθα, βασιλεία, τὸν μέγαν τῆς ἀπανταχύθεν οἰκουμένης ἀρχιερέα καὶ πρόεδρον; **ΦΙΛ.** πάνυ μὲν οὖν, ὧ 20 θύγατερ. φίλος ἐμὸς οὗτος παλαιότατος καὶ θησαυρὸς οἰκειότατος. **ΙΣΤ.** ἔχεις οὐκοῦν, ὧ βασιλεία, τὸ ζητούμενον αὐτο- **B** σχέδιον Ἑρμαιον. ἐκεῖνος ἀνεψύχωσεν, ὥσπερ ἐκ τάφου τινὸς

8. βασιλείας P.

PHIL. Libenter interrogarem ego, ubi et quomodo nuperrime revixeris, filia. sed reprimit me et quasi quodam freno ad silentium inhibet ac retroagit, quae me totum occupavit incredulitas, ne forte prodigiosa species aliqua nobis illodat. iam pridem enim mortua es, filia, ex quo videlicet in aulam imperatoriam irruit tyrannus Calydonius, ferro communitus, homo semibarbarus, de Cycloperum genere, in modesta purpura Centaurus petulantissimus, qui de regno ebrietatis certat: aliud enim foedius tacebo, tum modestiae meae tum gravitatis audientium rationem habens. ego quoque tunc e porticu imperatoria in exilium missa sum, filia, et in Atticam ingredi non licuit, quando regem meum Socratem Thracius ille Anytus perdidit. tempore intercedente Heraclidae me servarunt, ditionemque mihi meam restituerunt, et palatii scelus procul removerunt. sane tandem et in templa imperatorum me receperunt, et vocibus meis regia personat, eademque, vetera nimirum et Attica, modulator cantica. meae igitur res sic bene habent. tibi primo, gnata, quis et quomodo salutem attulit? **HIST.** An tu, regina, non nosti totius orbis praesulem et antistitem? **PHIL.** Equidem novi: est enim amicus meus pervetus et thesaurus familiarissimus. **HIST.** Habes igitur, regina, ad id quod quaesivisti responsum ex tempore. rem exoptabilem

τῆς ἀλογίας ἀναλαβόμενος, οἷάπερ Ἄλκηστιν τινα ἀλεξικάκου
 τινὸς Ἡρακλέους ἀναστησάμενος ῥώμη. εἰσεποίησατο δὲ μεγα-
 λοφρόνως, περιέβαλέ τε ἐσθῆτα φαιδράν, καὶ χρυσέῳ κατεκύ-
 σμησεν ὄρμῳ. τὸν δὲ κρωβύλον τουτονί, τέττιξ δ' ὁ ἄρα αὐτῷ
 5 χρύσεός ἐστιν ἐφεζόμενος, ὁ θεσπέσιος οὔτοσι κατηγλαίισε, τῷ τε
 παρόντι συλλογισμῷ ἐλάμπρυνε. βῆμά τε προτέθεικεν εὐμενῶς
 ἰδρυμένον καὶ παρρησίαν ἀκίνδυνον. **ΦΙΛ.** ἄγαμαι, θύγατερ, **V 134**
 τῆς μεγαλονοίας τὸν ἱεροφάντην ἐγώ, ὀπίσης κατορθωμάτων
 ἀναβύσειως ἐπιβέβηκε, τὴν ὑψηλὴν τῆς θεολογίας ἀκρώρειαν πε-
 10 ρικαθήμενος ἐπὶ τε τὸν κολοφῶνα τῶν ἀρετῶν τὴν ἀποικίαν **C**
 ποιούμενος, καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην πλεονεκτημάτων ἀντέχεται,
 καὶ βίος αὐτῷ οἱ πανύριστοι λόγοι· οὐκ ἐθέλει γὰρ οὔτε τὸν πε-
 ρίγειον κόσμον μένειν ἀκόσμητον. οὕτως δυναίμην τῶν ἐμῶν
 ἐραστῶν. ἢ σώματος ἐκτὸς φιλοσοφεῖ ἐπὶ γῆς, ἢ θεωρεῖ σω-
 15 ματωθεῖσα μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἄνθρωπος ἀναστρέφεται.
ΙΣΤ. κάλλιστά γε, βασίλεια, τῶν ἐγκωμίων τὸν στέφανον ἐπλε-
 ξας. ἀλλ' εἴ σοι δοκεῖ, περὶ ταυτηνὶ τὴν πλάτανον καθίσωμεν
 μικρόν· ἀμφιλαφές γὰρ τὸ δένδρον, τοῦ τε ἄγνου τὸ ὕψος καὶ
 τὸ σύσκιον πάγκαλον. **ΦΙΛ.** πρόαγε δῆτα, ὦ παῖ, καὶ βαλ-
 20 βιδά τινα τῆς διηγῆσεως τοῖς φιλακρούμοσιν ὥσπερ ἐντίθει **D**
 προοίμιον. ἐγὼ δέ σοι ἐπιστήσω τὸν νοῦν οἷά τις Ἴθακήσιος, μὴ
 διαβύσασα τὰ ὦτα, καὶ Σειρηναίων ἀφηγημάτων ἀκούσομαι.
ΙΣΤ. τοιγαροῦν πειθαρχήσω, βασίλεια, τὴν τε τῆς ἱστορίας

ille in vitam reduxit, meque tanquam e sepulcro aliquo taciturnitatis re-
 cuperavit, et ut Alcestin aliquam viribus alicuius Herculis malorum de-
 pulsoris resuscitavit. adoptavit autem me excelso animo, splendida ve-
 ste operuit, et monili decoravit aureo; et hunc crobylum, sive plexum
 capillorum in vertice, cicada ex auro insidente, divinus hic vir exorna-
 vit, et qua vides ratione illustravit, stabilemque mihi sedem benevole
 proposuit, et libertatem omni periculo vacantem concessit. **PHIL.** Miror
 antistitis ingentem animum, quo tam alte in recte factis ascendit, et in
 summo fastigio divinae scientiae sese collocavit, et usque ad apicem vir-
 tutum progressus est, omnesque sub sole praerogativas consecratur; cui
 vita est omnimodis optimae et cultissimae artes. nec enim vel terrenum
 ornatum inornatum manere vult. ita fruar meis amatoribus. quae cor-
 pus non habet, in terris philosophatur, et commentatio corporata cum
 hominibus ut homo versatur. **HIST.** Pulcerrime tu encomiorum coronam
 contexuisti. sed si placet, ad platanum istam paulum consideamus: est
 enim excelsa et ad locum opacandum patulis diffusa ramis bellissime.
PHIL. I prae igitur, filia, et prooemium ceu carceres quosdam narra-
 tionum ad audiendum iucundae praetere. ego tibi animum adhibebo, non
 (velut Ithacensis Ulysses) obturatis auribus, Sirenicasque narrationes
 auscultabo. **HIST.** Obtemperabo, regina, historiaeque lyram pulsabo.

λύραν τινάξομαι. ἔσο δέ μοι πληκτρον αὐτῆ μουσικώτατον· ὠκεανὸς γὰρ ἐπιστήμης ἔφυς καὶ λόγων τις, ἐν σοὶ τε πᾶσα χάρις, ἄτε νῆσος, τὴν πέρι πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.

esto tu mihi plectrum maxime musicum: es enim scientiae et eloquentiae Oceanus. In te omnis gratia, velut in insula, quam immensus, ut est apud poetam, pontus circumdat.

P 3
V 135

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν.

Δεῖ μὴ μόνον τοῖς ἐκ φύσεως ἀγαθοῖς ἀλλὰ καὶ οἰκείοις εὐρήμασι κατακοσμεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ἔνεστι γὰρ λόγος αὐτῷ, χρῆμά τι θεῖον καὶ ἀξιάγαστον. τούτῳ καὶ θεὸν αἰδεῖσθαι καὶ σέβειν μεμάθηκε, καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἐνοπτρίζεσθαι φύσεως καὶ τῆς ἑαυτοῦ διαπλάσεως τὴν σύνταξιν οὐκ ἠγνόησε. τοιγάρτοις 5 λόγῳ καὶ πρὸς ἑαυτοὺς συννεύουσιν ἄνθρωποι, καὶ ἐκ τῆς ἕξω περιωπῆς ἐπ' αὐτὸν τὸν νοῦν εἰσχυκλήσαντες τὰ τε περὶ τῆς σφῶν αὐτῶν δημιουργίας ἀνελλίττουσιν ὄργια. πολλὰ μὲν οὖν οὗτος ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις δεδώρηται, καὶ συνέριθός ἐστι τῆς φύσεως ἄριστος. ἂ γὰρ ἐκείνη διέλειπε, λόγος τετελεσιουργηκε 10
B βέλτιστα, ἂ μὲν εἰς θεῖον ἐγκαλλωπίσας, ἂ δ' ἐς γεῦσιν ἠδύνας, ἔνια πρὸς ἀφῆν τονώσας ἢ μαλακίσας, ἄλλα πρὸς ἀκοὴν μουσουργήσας, τῇ τῆς ἀπηγήσεως ἴγγι κατακηλῶν τὴν ψυχὴν καὶ πρὸς τὰ ἀκούσματα μεθελκόμενος. ἢ οὐχὶ καὶ τεχνῶν οὗτος σοφιστῆς πιθανώτατος; ἔξ ἐρίου μὲν εὐήτριον ἰστουργήσας χιτῶ- 15

Non ex bonis tantummodo natura insitis, verum etiam ex inventis ab se excogitatisque rebus cohonestari et exornari hominem consentaneum est. possidet namque rationem, divinum quiddam et admirabile, cuius beneficio deum venerari, ei vota et preces adhibere, conditionem suam perinde ut in speculo intueri, quemadmodumque fictus atque coagmentatus fuerit, probe didicit. proinde ratione et intelligentia in semet conversi mortales, et ab exteriorum circumspectu in ipsam mentem ceu gyro quodam delati, fabricationis suae mysterium evolvunt. haec igitur, ratio, inquam, multa nobis ornamenta comparavit, naturae ipsius operum ac laborum socia et adiutrix praeclarissima. etenim quae illa intermittit et in quibus deficit, haec quam rectissime perficit et absolvit, alia quidem ad aspectum venusta reddens, alia ad gustatum condiens, quaedam ad tactum solidans aut emolliens, nonnulla ad auditionem musicis numeris distinguens; sonorumque illecebris pectora demulcens, et ad commodandas aures alliciens. quid? an non haec artium quoque vulgarium et in medio positarum repertrix est probatissima? e lana nimirum elegantem

νιον, ἐκ δὲ ξύλων γεωργοῖς μὲν τεκταινόμενος ἐχέτην, πλωτῆρσι
 δὲ κώπην, τῷ τε στρατιώτῃ πέλιτην καὶ γέρον κινδύνων πολεμι-
 κῶν ἀμυντήρια. ἀξιολογώτατόν τε πάντων, τὸ τῆς ἱστορίας
 διέθετο πολυπειρότατον ἀκοῇ μὲν ἡδυσμα, τῇ δὲ ψυχῇ παιδευ-
 5 τήριον· οὐδὲν γὰρ ταῖς φιλοπευθέσι ψυχαῖς ἔνεστιν ἱστορίας C
 ἐπαγωγότερον. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκμηριῶσαι Ὀμηρικῆς τι δέλτου
 διήγημα. ἐπὶ τὴν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως αὐλήν ὁ τοῦ Λαέρτου
 παῖς ἔναγχος ἐκ τοῦ θαλαττίου κλύδωνος ἐπὶ τὴν ἡπειρον ἐκβρα-
 σθεὶς ἔξενίζετο, καὶ πολλὴ ἀμφὶ τὸν Ὀδυσσεῖα φιλοφροσύνη πε-
 10 ριεκέχυτο. πρόχειρον γὰρ ἦν γυμνῷ καὶ τετραχωμένῳ τὸ σῶμα
 συμφορᾷ ναυαγίας ἐσθῆτα λαμπρὰν ἐμπορπήσασθαι. ἐπῆν δ'
 αὐτῷ καὶ κοινὸν τῆς βασιλέως τραπέζης ἀξίωμα. καὶ οὖν τῷ
 ἐπῆλυδι παρείχετο καὶ γλώττης ἐλευθερία καὶ διηγημάτων ἐκθέ-
 σεως ἄδεια. τοὺς δὲ Φαίακας οὕτω τὰ τῆς ἱστορίας ἐνηύφρα-
 15 νεν ὡς χαίρειν εἰπόντας τῷ πόντῳ θείτρον εἶναι δοκεῖν τὸ συμ- D
 πόσιον, καὶ διανιστᾶν τὰ ὦτα, καὶ κεχηνέναι θεωμένους τὸν ἄν-
 δρα, καὶ τῷ μήκει μηδαμῶς τῆς διηγήσεως ἀποκναίεσθαι. καί-
 τοι τὰ πολλὰ τῶν ἀφηγημάτων κατηφεῖς εἶχε τὰς ὄψεις· μεγί- P 4
 στων γὰρ κινδύνων ἐμπειρία περιέρρει τῇ συνουσίᾳ. λίχνον γὰρ
 20 ἀκοῇ καὶ ἀκόρεστον, ἐστιωμένη λόγον παράδοξον. ἔνθεν ἄρα
 καὶ τοὺς ποιητὰς ἐπὶ παιδείᾳ πρώτους ἐνευδοκιμήσαντας ἔστι
 θεύσασθαι· παραλαβόντες γὰρ οὗτοι τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυ-

contextit tunicam; e ligno agricolae stivam, nautae remum, militi peltam
 et scutum fabrefacit. verumtamen nihil praestabilius ex omnibus quam
 multifariam historiarum cognitionem instruit, quae et auribus oblecta-
 mentum et animis quaedam discendi officina est, quando non aliud quid-
 quam mentibus cognoscendi amore flagrantibus aequae blanditur; id quod
 narratio quaedam Homerici poematis ad fidem faciendam satis apposite
 cuiuspiam probaverit. in regiam Alcinoi regis Ulysses paulo ante vastis
 fluctibus in littus proiectus hospitio suscipitur, mirificaque comitate et
 benevolentia tractatur. illico enim nudum eius corpus et ex naufragio
 sale tabentes artus veste splendida cooperiuntur; regia mensa dignatur;
 et libertas loquendi, quaeque vellet commemorandi potestas homini ignoto
 ac peregrino conceditur. Phaeacas porro tanta iucunditate ipsa casuum
 expositio perfundit, sic eos detinet, ut poculorum immemores convivium
 in theatrum mutavisse videantur, auresque arrigant, et ab ore viri illius
 contemplabundi pendeant, nec ex narratione tametsi longa taedium ullum
 sentiant, quamquam tristia multa referat, periculorumque gravissimorum,
 quae subierit, commemoratione coetum illum convivantium velut inundet.
 aures namque, cum sermone quoriam de rebus novis et admirandis tan-
 quam epulis accipiuntur, liguritorem imitantes avidae insatiabilesque re-
 periuntur. quam ob causam etiam poetas eruditione principes celebre ad
 posteros nomen consecutos videre licet. qui hominum ingenii sciendi

χὰς φιλοστότορας καὶ πρὸς μύθησιν ὀργώσας αἰὶ καὶ ξένων διψώ-
 φας διηγημάτων, τεχνουργοῦσιν αὐταῖς μυθολόγημα, καὶ περι-
 βάλλουσι φράσιν τῷ πλάσματι, ῥυθμῶ δὲ τὸ ψεῦδος στιμμί-
 ζουσι, καὶ μέτροις οἷα κεστοῖς θελκτηρίοις τισὶ τὸ τεράτευμα
B καλλωπίζουσι. καὶ τοσαύτην εἶχεν ἡ ψυχαγωγία τὴν δύναμιν 5
 ὡς καὶ θεολόγων εἶναι νομίζεσθαι, καὶ παρ' ἐκείνους φοιτῶν τοὺς
 θεούς, καὶ ταῖς ἐκείνων γλώτταις παραγυμνοῦν τοῖς ἀνθρώποις
 τὰ οἴκοι, καὶ εἴ τί ποτε τῷ σφῶν αὐτῶν βίῳ συνέτυχεν ἀνδρα-
 γάθημα ἢ δυστύχημα. οὐκοῦν ἐρήσειέ τις κοινὴν ὑπάντων ἄν-
V 136 θρώπων τὴν ἱστορίαν διδάσκαλον, εἰσηγουμένην οἷς τε ἐγχειρη- 10
 τέον καὶ ἀ παροπτέον ὡς μὴ συνοίσοντα. ἐμφρονεσιτάτους τε
 τοὺς στρατηγούς δι' ἐκείνης ἔστιν ἰδεῖν· τάττειν γὰρ δυνάμεις
 ἐπίσταται, ὅπως τε λόχοις σοφίζεσθαι δεῖ τὸ πολέμιον. καὶ ταῖς
C μὲν τῶν ἄλλων συμφοραῖς προμηθεϊστέρους σφῶς αὐτοὺς ἀπεργά-
 ζεται, τοῖς προσφαλεῖσιν ἑτέροις ἐκείνους ἰθύνουσα· ταῖς δ' αὖ 15
 πάλιν εὐπραγίαις εὐδαιμονεστέρους ἀπέδειξε, μικραῖς ἀφορμαῖς
 μεγάλας ἀρετῶν κορυφὰς ἐπαυξάνουσα. καὶ τῷ μὲν πρεσβύτη
 χειραγωγός τις ἔστι καὶ βυκτηρία, τῷ δὲ νέῳ παιδαγωγός κάλλι-
 στος καὶ συνετώτατος, τῇ πολυπειρίᾳ πολιοῦσά πως τὸν νεώτε-
 ρον, καὶ προφθάνουσα τοῦ χρόνου τὰ κατ' ὀλίγον μαθήματα. 20
 πρὸς ἣν ἐπιδραμοῦμαι καὐτός, εἰ καὶ μείζον ἢ κατ' ἐμέ τὸ ἐγχεί-

cupidis et ad discendum mire semper inclinantibus novarumque narratio-
 num sitientibus sese accommodantes, artificio quodam fabulas ipsis seu
 figmenta procidunt, quae scita et ornata elocutione convestiunt, nume-
 ros quasi quaedam pigmenta et fucum illinunt, et portenta sua carmi-
 nibus ut cestis seu ciagulis quibusdam ad delectationem apposis decen-
 ter circumdant. tantumque voluptas ea valuit, ut etiam Theologi habe-
 rentur, et dii immortales ad eos ventitare eorumque linguis domestica
 sua, et si quid aliquando faustum infaustumve sibi contigisset, homini-
 bus pandere crederentur. quod cum ita sit, historiam communem gene-
 ris humani magistram atque doctricem iure dixerim, praecedentem nobis
 ac praemonstrantem quae capessere et quae ut inania nihilque profutura
 aspernari debeamus; a qua condocerfactos duces militares prudentissimos
 evasisse in confesso est: novit enim ordines disponere, et qua via ho-
 stem callide circumvenias. iisdem per eventa aliena procurationem et
 cautionem maiorem inserit, perque aliorum frustrationes et offensiones
 tutiore itinere illos ducit. similiter secundis aliorum successibus beatio-
 res efficit, dum eos occasionibus non magnis ad magnarum virtutum fa-
 stigia provehit. ac senibus quidem manu ductrix et baculus, adolescenti-
 bus paedagoga et institutrix optima ac sapientissima est, peritia multa
 quandam iis canitiem concilians, et quae procedens tempus paulatim eos
 doceret, ea ipsa docendo antevertens. cui ego quoque studium et ope-
 ram meam dicabo, quanquam maius onus capessere me intelligo quam
 istis humeris sustinere possim, quandoquidem nulla mihi suppeditat ver-

ρημα διὰ τὸ τῆς λέξεως ἀγεννές, τῶν τε νοημάτων τὸ ἀδρανέ-
στατον, τῆς τε τοῦ λόγου συνθήκης τὸ ἀκαλλές, τό τε τῆς οἰ-
κονομίας ἀτεχνότατον. εἰ δέ που εὐχαρί τι τῶν ἐκτεθησομένων
φανείη, τύχη τινὶ προσαπτέσθω· μὴ γὰρ ἐπιστήμη τὸ αἷτιον.

borum dignitas, nulla sententiarum gravitas, neq. orationem belle ac fe-
stive contexere scio, et eius oeconomiae artificii que sum rudissimus.
quodsi quid eorum quae referemus, cum lepore et venustate expositum
videbitur, id a fortuna quadam, non a scientia mea profectum existi-
metur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν
Λ Ο Γ Ο Σ Α.

T H E O P H Y L A C T I
H I S T O R I A R U M
L I B E R I.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Tiberii Augusti sub excessum praeclara oratio. Mauricius successor palam declaratur. (2) Vox divinitus ad Tiberium delata. eius e vita abitio. populi luctus et lacrimae. funus et sepultura. (3) Inter Abares et Romanos ictum foedus ignominiosum. Chaganus elephantum spectandum, lectum aurum et praeter pactam in foedere pecuniam viginti millia ab imperatore poscit. foedus rumpit. (4) Urbs Singidon a Chagano capitur, Augusta et Viminacium expugnantur, Archialus devastatur, vici propinqui hostiliter diripiuntur. Romanorum ad Chaganum legatio. (5) Liberior et minacior Comentioli apud Chaganum eiusque optimates oratio, cum praedicatione Romanorum eximia. (6) Chaganus excandescit: Comentiolum punit atrocius. alia ad Abares legatio. viginti aureorum millia ad priora octoginta spondentur. (7) Sclavorum ad longum murum hostilis progressio; et in iis caedendis fugandisque Comentioli ducis memoranda virtus. (8) Foedus a Chagano iterum pessundatur: causa Bocolabras quidam magus, Scythae genere. Targitius Chagani legatus in insulam relegatur. urbes Romanorum subiguntur. (9) Transitus ad res Persicas. Romanorum cum Persis ad Nymphium flumen adverso Marte congressus. (10) Mauricii et Constantinae Augustorum nuptiae magnificentissimae. civitatis publica laetitia gratulatioque. (11) Incendium in foro sub initia imperii Mauricii. miraculum de concha Glyceriae martyris. Paulinus praestigiator in crucem agitur: filio caput amputatur. (12) Aphumi castellum a Persis, Acbas a Romanis oppugnatur, et a Persis supervenientibus liberatur. ingens terrae motus imperio Mauricii adhuc recenti, eiusdemque consulatus et*

in populam liberalitas. Ioannis ducis exauctoratio. (13) Philippicus imperatoris sororius praetor Orientis decernitur. eius expeditiones. a Perside redeuntes Romani via aberrant et extrema viti cruciantur. captivos utriusque sexus interficiunt. pueri servati moriuntur siti. (14) Philippicus Arzancnam regionem suis diripiendam permittit. ad imitatione Scipionis Romani commendatur. aegrotat. Cardariganus Monocartum frustra invadit, latrociniis et incendiis grassatur. Philippicus Byzantium redit; inde rursus veris mutio discedit. (15) Persarum ad Romanos de bello finiendo legati. Mebodi legati oratio. locus communis contra bellum. Romanorum recusatio et ad configendum cum Persis promptissima voluntas.

1. Ὅτε τὸν αὐτοκράτορα Τιβέριον τῆς ἐντεῦθεν ἔδει λοιπὸν μεταβήσεσθαι λήξεως καὶ τῷ κοινῷ ὑπέκειν νόμῳ τῆς φύσεως, ἐπιθεμένης τῇ νόσῳ μελαίνης χολῆς, ὡς σύνηδες παισὶν ἀποκαλεῖν λατρῶν, ἀνερρήθη Μαυρίκιος, καὶ βασιλέως ἄξια μεγαλυ-
 5 χειται, καὶ νεάζων τῇ ἀλουργίδι τῆς μεγάλης τῶν αὐτοκρατόρων δυνάμεως μετελάγχανε. φορέδην γὰρ ἄχθεις ὁ βασιλεὺς Τιβέριος ἐπὶ τὴν ὑπαιθρον τῶν βασιλείων αὐλήν, ἣτις παρήνωται τῇ πολυστιβύδι τῶν ἀνακτόρων οἰκίᾳ προαυλίῳ περιφανεῖ καὶ περι-
 δόξῳ τῷ προσκηνίῳ, τὸν τῆς ἱεραρχικῆς προεστῶτα καθέδρας
 10 συγκαλεσόμενος (Ἰωάννης δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τοὺς τῆς ἐκκλησίας δίδυνην οἶακας) τὸν τε τῶν ἱερῶν ἄξιωμαίων συναθροισάμενος ξύλλογον, τοὺς τε δορυφόρους καὶ φύλακας, καὶ πάντας τοὺς ἐς βασιλέως τιμὴν συντεταγμένους, καὶ μὴν καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους τοῦ δήμου, αὐτὸς μὲν οὐδέπω τοῖς ἐντυχουῖσι διελέ-
 15 κται, βασιλέως δὲ γλῶτταν τὸν Ἰωάννην ἐδείκνυεν, ἄνδρα ῥήτορά τε δεινὸν καὶ νόμων Ῥωμαϊκῶν ἐπιστήμονα, ὅς τὰ βασιλέως

P 8
 V 139
 A. C. 582.

B

1. Cum iam Tiberio Augusto, atra bile, quam medici vocare consueverunt, morbum aggravante, ex huius vitae diversorio demigrandum esset et dies commune illud naturae debitum persolvendi adesset, Mauricius successor ante nominatus ad imperatorios honores magnifice extollitur, purpuraque insignis supremam Augustorum potestatem sortitur. Tiberius namque in atrium palatii, iuxta domum, in qua multi ex herbis seu frondibus ad coenandum dormiendumve tori sive lectisternia, vestibulum illustre visendumque proscenium, huc, inquam, gestatus, accessit Ioanne, qui ea tempestate cathedram hierarchicam obtinens ecclesiae gubernacula moderabatur, virorum praeterea ecclesiasticas dignitates gerentium coacto collegio, praesentibus item praetorianis militibus et custodibus corporis et aulicis demum universis, nec non civibus primariis, ipse quidem per se ad conventum non dixit: verum eas partes Ioanni quaestori (ut Latina lingua appellatur) mandavit, homini eloquenti, Romanarumque legum et consuetudinum haud ignaro; qui decreta et san-

προστάγματα τῷ διατόνῳ τῆς εὐγλωττίας ἐμεγαληγύρει βασιλικῆς
 μεγαλοφροσύνης ἐπάξια. τοῦτον ἐπιχωρίῳ Ῥωμαῖοι φωνῇ ἄπο-
 C καλοῦσι κουαίστορα. παρῆν γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τῇ χειροτο-
 νίᾳ τοῦ βασιλέως, ἅμα τῇ παιδί Κωνσταντίνῃ, ἣν τῷ Μαυρι-
 κίῳ τύχης ἅμα καὶ βίου κοινωνὸν ἐποίησατο, καὶ πρό γε τῆς ἀναρ- 5
 ρήσεως τῷ ξυλλόγῳ τάδε παρέθετο.

“Τὸ πολυθρύλλητον τοῖς ἔθνεσιν ὄνομα καὶ ἐπίτιμον, τὸ
 ἐπὶ στομάτων πολλῶν ἐπ’ εὐφημίᾳ δι’ εὐκλειαν περικείμενον, με-
 γάλαι καὶ τελευταῖαι νῦν αἱ τῶν φροντίδων ὠδῖνες ἡμῖν περι-
 στανται, αἱ μὲν τὰ τῆδε διαθεῖναι καλῶς ἀναγκάζουσαι, αἱ δέ 10
 τῇ διαζεύξει τῆς μεταστάσεως ἔκταράττουσαι καὶ τὴν ἐνθίνδε
 D τοῖς λόγοις τῆς βιοτῆς παραθέσθαι τῷ δημιουργῷ κατεπεύγουσαι.
 καὶ περιδεῆς μοι τήμερον ἢ πύλαι παρρησία καὶ ἄδεια· οἷς γὰρ
 ἀφθονία τῆς ἐξουσίας, τούτοις εἰκὸς καὶ τὰ σφάλματα παρέπε-
 P 9 σθαι πλεόνα. ἀλλ’ ὅμως αἱ περὶ τῆς βασιλείας ἡμῖν ὀξύτεραι 15
 καὶ προκύνπτουσαι, οὐχ ὅτι ταύτην οὕτω ταχὺ κατατίθεσθαι,
 ἀλλ’ ὅτι ταύτην ἔνεστι καλῶς διατίθεσθαι, ἐπεὶ μηδὲ κατενεγ-
 γυώμην ταύτην ἐγὼ ἐπὶ τε τρυφῇ τῆς ἐξουσίας καὶ κολακείᾳ τοῦ
 σώματος. ὁρῶ δὲ καὶ τὴν φύσιν μετὰ τῆς τύχης ἡμῶς κατατρύ-
 χουσαν. βασιλεία γὰρ καὶ παῖδες καὶ γύναιον κατὰ ταυτὸν ἐπι- 20

11. an τῶν ἐνθίνδε τοὺς λόγους?

cita ab imperatore potenti facundia sua honorifice, et ut imperiali alti-
 tudine animi dignum erat, pro concione promulgare atque exponere con-
 sueverat. ad imperatorem igitur novum sibi surrogandum praesens Au-
 gustus, una cum filia Constantina, quam Mauricio vitae fortunarumque
 comitem ac sociam individuum tradiderat, ante publicam renuntiationem
 ad astantium multitudinem hunc in modum diseruit.

Viri Romani, nomen per omnes gentes vulgatissimum honoratissi-
 mumque, et propter claritudinem atque gloriam plurimorum linguis de-
 cantatum, scitote me nunc magnis et postremis sollicitudinibus cruciari;
 quarum aliae me stimulant ut a quibus discedendum est, ea recte atque
 ordine constituta relinquam, aliae ipso transitu ex hac luce, quo a vo-
 bis divellar, animum percellunt, quandoquidem quae omnium annorum
 meorum decursu a me patrata sunt, eorum ratio universorum effectori
 omnino mihi reddenda erit. et illa quondam libertas ac securitas mea
 in pavorem non mediocrem vertit. qui enim amplioribus sunt potestati-
 bus praediti, eos plura etiam vitia et peccata plerumque comitantur.
 cacterum curae super imperio praeponderant, urgentque vehementius,
 non in cuius cervicem illud reclinare festinem, sed cuiusnam id bene feli-
 citerque committam, quoniam nec mihi idcirco desponsum ac traditum
 fuit, ut in eo deliciis vacarem et blandimenta corporis consecrarem. ne-
 que vero quorum fortuna dominatur, ea tantum, sed natura quoque per-
 quam sollicitum me habet. simul imperium, liberi, uxor premunt. res

τίθενται, ἡ μὲν ἡγεμόνα ζητοῦσα σοφόν, ἡ δὲ κηδεμόνα χηρείας ἐπιεικέστατον τε καὶ εὐσεβέστατον, αἱ δὲ τοῦ χειρουγωγούντος διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἄωρον τό τε τῆς θηλείας φύσεως ἀσθενέστερον. περιφρονῶ δὲ πολλάκις ὑπὸ τῆς νόσου τὴν φύσιν, καὶ τὸν B
5 ἐκείνης δραπετεύω δεσμόν, καὶ παιδῶν ὑπερόρῳ, καὶ περιῶπται μοι γύναιον, ἥδη τεθνήσκουσι δοκῶν καὶ τῆς προμηθείας ἐλευθερίαν λαχεῖν. ἀλλ' εὐθύς ἡ περὶ τῶν σκήπτρων ἀπαραίτητος φροντίς εἰσεπήδησεν· οὐ τὸ μόνον γὰρ διατηρῆσαι κράτος ἐμπιστευθέν ἐστιν ἀγών, ἀλλὰ καὶ τὸ δεόντως ἑτέροις παραπέμψαι τὸν κλη-
10 ρον. δεῖ γὰρ τῶν προτέρων ἡγεμόνων εἶναι τοὺς δευτέρους ἀμείνους, ἵνα τοῖς προσφαλεῖσιν ἐκεῖνοι τὴν παρ' αὐτῶν διόρθωσιν V 140 εἰσαγάγῃσιν, ἡ διολισθαίνειν ἅπαν συλλήβδην εἰπεῖν τὸ ὑπήκοον, ἀδρανιστέρῃ κρηπίδι τὴν βασιλείαν στηρίζαντι. τούτων κατεσθιόντων τῶν λογισμῶν τὴν διάνοιαν, ἡ τεχνίτις ἡμῶν πρόνοια C
15 συλλυμβάνει τῶν πόνων, καὶ μίαν μεθ' ἡμῶν βουλήν προηνήγκατο, καὶ δείκνυσι τὸν βασιλεύσοντα ἐπιβάτην τε τῆς ἐξουσίας ἐσόμενον, Μαιρίκιον τουτονί, ἄνδρα λυσιτελέστατον τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, πολλοὺς καὶ μεγάλους πόνους ἐγκαταθέμενον, ὥσπερ ἀρραβῶνός τις προκαταβαλόμενον τῆς ἐσομένης ἀμφὶ τὸ ὑπή-
20 κοον προνοίας αὐτοῦ. τοῦτον αὐτοκράτορα τήμερον ὄψεσθε.

2. quidni τὸν χειρουγωγούντα?

11. προσφαλοῦσιν P.

Romana rectorem sapientia valentem, coniux curatorem viduitatis suae aequissimum iuxta ac religiosissimum, filiae, qui eas ob immaturam aetatem et muliebris animi imbecillitatem quasi manuducat et regat, desiderant. quanquam ego naturae faces morbo acrius saeviente saepe numero despicio, illiusque vincula abrumpo, et simul liberos posthabeo, simul uxorem negligo, dum me iam hinc excedere et ab huiuscemodi procuracione liberari puto. at enim mox sceptri sollicitudo inexorabilis in me insilit, quando non solum creditum sibi imperium tueri atque conservare, verum id ipsum nihilominus ut hereditatem quandam, et ita ut honestum est, ad alios transmittere difficultatem habet maximam, cum principes successores praestare decessoribus suis oporteat, quo illorum virtute sapientiaque horum lapsus et delicta corrigantur: alioqui, ut summam dicam, universa imperii moles, tanquam infirmo nitens fundamento, labatur et corruat necesse est. cum hisce curis exederemur, inspectrix omnium rerum providentia molestiam nostram allevavit, consiliumque nobiscum quoddam reperit, et qui secundum nos imperii fastigium consensurus esset ostendit, Mauricium hunc scilicet, quem coram videtis, hominem rei Romanae opportunissimum, cuius causa nec paucos et praedicandos labores exhaustit, futuraeque erga cives sollicitudinis ac provisionis suae quasi quoddam pignus iam deposuit. hunc hodie imperatorem aspicietis. tanta porro cum spe et fiducia hanc provinciam omnium gravissimam illi committo ac trado, idque bona cum animi valetudine, ut eidem una cum principatu filiam quoque meam uxorem com-

Theophylactus.

οὕτω δὲ πείσασθε ἐπὶ τῆδε τὴν μεγίστην ἐγκλίψαν (καὶ τὰ τῆς
 διαβολῆς οὐ σκάζει κινήματα) ὡς καὶ τὸ θυγατέριον ἄρα τῆ βα-
 σιλείᾳ τούτῳ πεποιθισσά. τηλαυγέως φύσει ἐνεχόμεν θαρρύ-
 D νων ἡμῶν, ταύτην ἐφόδιον τὴν ψυχαγωγίαν ἐπὶ τὴν μακρὰν ἐπι-
 ρην ἐπιτηρίαν ἀποισομαι. καὶ ἡμεῖς δὲ μοι μάρτυρες τῆδε τῆς 5
 καλλίστης συντάξιως ἀξιοχρεῶ, ἐξ ὧν ἐκπεράθεται ἡμῶν τε ἡγο-
 χούτων τὴν ἡγεμονίαν καὶ τοῦδε παρεκκείμενος λίαν ἡμῶν ἐμ-
 φρονίστατα. οὐ δὲ μοι, Μαυρίκιε, κάλλιστον ἡμῶν ἐπιπέσειον
 τὴν σὴν βασιλείαν πεποιθῆσε. κόσμη τὸν ἡμῶν τάφον ταῖς σοῖς
 ἀρεταῖς, μήτε τὰς τῶν πεπιστευκῶτων κατασχέτων ἐλπίδας, 10
 P 10 μήτε τὰς σοῖς ἀγνοησιμῶν ἀρετῶν τὴν τε τῆς ψυχῆς δρακετεῦσαν
 ἐγένεσαν. χαίροντος λόγῳ τὴν ἐξουσίαν, φιλοσοφίᾳ τὸ κράτος
 οὐκ ἀκίε· βασιλεία γὰρ ὑψηλὸν τι χρῆμα καὶ μετέωρον, ἐς μέγα
 τὸν ἐπιβύτην ἀπαιωροῖσα, τοῖς τε λογισμοῖς ἐκφραττεῖσα. δό-
 κει μὴ πάντων ὑπερέχειν τῷ φρονιμώτατος εἶναι, εἰ καὶ τὰ τῆς 15
 τύχης ὑψηλὰ σοι περὶ πάντας. θῆρα παρὰ τῶν ὑπηκόων ἀντι-
 μὲν φόβου τὴν εὐνοίαν, ἀντι δὲ κολακείας τίμα τὸν ἔλεγχον οἷα
 διδύσκυλον ἄριστον· ἀνουθέτητον γὰρ ἐξουσία, καὶ παιδείας
 οὐκ ἀνεχόμενον. ἔστω πρὸς τῶν σῶν ὀφθαλμῶν σύνεδρος ἡ δίκη,
 B πρὸς τῶν βεβιωμένων ἀντίδοσιν. νόμιζε τὴν πορφύ- 20
 ρον, τῷ φιλόσοφος εἶναι, ἐτελές τι ῥάκος ἀμπέχεσθαι, τὸν δὲ

19. οὐκ docet IP.

mittam, hoc tam eximio naturalique pignore meo ad bene de ipso et re
 publica sperandum velut quoddam signum sustollens. solatium istuc pro
 viatico mecum auferens, longam illam peregrinationem inibe. caeterum
 huius negotii pulcherrime constituti vos nobis testes eritis idonei ac fide
 digni, quandoquidem et nos, qui imperium gubernavimus, et huic, qui
 se nobis adiutorem prudentissimum semper praebuit, experiundo cogno-
 vistis. tu vero, mi Maurici, imperium tuum mihi epitaphium longe ele-
 gantissimum fac efficias; sepulcrum meum virtutibus tuis conddecora, nec
 eorum spes, qui se totos fidei auctoritatieque tuae permiserunt, pudefa-
 clens, nec temet ipsum ignorans, et a praestantia ac nobilitate animi tui
 degenerans. rationis freno in potestatis magnitudine superbiam cohibe,
 et ex philosophiae praeceptionibus principatus tui navim dirige. sublime
 nimirum et excelsum quiddam est imperium, sibi que insidentem altius
 effert, adversus rationem ferociens et insolens. cave existimes te
 prudentia antecire omnibus. licet opibus vincas omnes. conare a civibus
 et subditis tuis diligi potius quam timeri, reprehensionemque ut magi-
 stram optimam blanditiis, et assentationibus autepone: potestas enim
 admoneri se et condoceri aegre patitur. iustitia perpetuo ante oculos
 versetur tibi que assideat, quae actionibus vitae nostrae condignam mer-
 cedem dispensat. quia sapientiae studiosus es, purpura perinde ac nul-
 lius pretii panno quopiam te circumdatum, coronamque gemmis illumina-

στέφανον μηδέν τι διοίσειν τῶν ἐπὶ τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς θαλάττης
ψηφίδων. στυγνὸν τὸ τῆς ἀλουργίδος ἄνθος, καὶ μοι δοκεῖ τοῖς
βασιλεῦσι παρεγγυᾶν μετριοπαθεῖν ἐπὶ ταῖς εὐπραγλαῖς, καὶ μὴ
περιγάννυσθαι καὶ φρυάττεσθαι τῇ πενθίμῳ ταύτῃ τῆς μοναρχίας
στολῇ· οὐ γὰρ ἐξουσίαν ἀκολασίας ἀλλὰ δουλείαν ἔνδοξον τὸ
σκῆπτρον τῆς βασιλείας φιλοσοφεῖν ἐπαγγέλλεται. ἠγείσθω τῆς
δργῆς τὸ φιλάνθρωπον, τῆς δὲ σωφροσύνης ὁ φόβος. ἐξέταξε
γὰρ καὶ ταῖς μελίτταις ἠγεμόνας ἢ φύσις, ὠχύρωσε δὲ καὶ κέν-
τρον τὸν βασιλέα τὴν μέλιτταν, ὥσπερ τι κράτος αὐτόματον ἐγ- C
10 κεντρῶν πῶς αὐτῷ, ἵνα καὶ πλήττειν ἔχη τὸν μὴ δικαίως πει-
θόμενον. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο τὸ κέντρον τυραννικόν, δημω-
φελές δὲ μᾶλλον καὶ δίκαιον. οὐκοῦν ἐκείνης ἐσόμεθα μιμηταί,
εἰ μήγε λόγος δύνηται χωρίζεσθαι καὶ τὰ μείζονα. ταῦτα μὲν ὁ
προβολεὺς ἐγώ· ἔξεις δὲ τῆς γνώμης ὥσπερ δικαστὴν τὴν ἐξ-
15 ουσίαν ἀδέκαστον, ἢ τιμῶσαν τὰς ἀρετὰς ἢ τὴν κακίαν φανλι-
ζουσαν.”

Ὅτε τοίνυν τὰ τῆς διαλέξεως ἐπερατοῦτο τῷ αὐτοκράτορι,
πολὺ τοῖς θεαταῖς τὸ δάκρυον ἐπεκίμαινε, τῶν μὲν ἀνιωμένων
ἐπὶ τῷ πάθει, παρ' οἷς καὶ τὰ τῆς εὐνοίας ἦν λιπαρώτερα, ἄλ- D
20 λων δὲ κατακηλουμένων ἐπὶ τῷ οἴκτῳ διὰ τῆς συμπαθείας· φιλεῖ
γὰρ ἡ συμφορὰ καὶ τῷ θεατῇ μεταδιδόναι τοῦ πάθους. τὴν στε-
φάνην δὲ ὁ βασιλεὺς ἀράμενος, τὴν τε πορφυρᾶν διπλοῖδα, ἄμ-

7. ἐνέταξε malim, et 8. κέντρον.

tam nihil a calculis et lapillis in littore marino iacentibus differre cogita-
flos purpurae tristior est, mihi quoque principes hortari videtur ut rebus pro-
spere fluentibus in officio sint. nec lugubri ista veste monarchatus lac-
titia gestiant et insolescant: haud enim solutam proterviam, sed insignem
splendidamque servitatem potius imperiale sceptrum profitetur. iram
mansuetudo, prudentiam timor regat. nam et apibus natura regem prae-
posuit, eumque aculeo indito ceu naturali quadam facultate armavit, ut
male parentes et immorigeros emendare possit: non tamen tyrannicum,
verum in commune utilem ac iustum aculeum apis gerit. hanc saltem
imitabimur, si melius consilium mens suppeditare non poterit. ista ego
ad te tanquam sator ac parens ad filium. habebis autem huius cohorta-
tionis meae iudicem quodammodo potestatem illam, quae muneribus mi-
nime transversim agitur, et aut virtuti honorem et gloriam, aut impro-
bitati dedecus et contemptum remetitur.

Postquam dicendi datus finis, omnes collacrimari largissime, cum
alii super morte imperatori iam proxima dolorem caperent, quorum vi-
delicet in ipsum benevolentia testatior erat, alii per sympathiam mise-
ratione colliquescerent: solet enim aliena calamitas sensum sui communi-
care cum intuentibus. tum imperator corona purpureaque chlamyde Mau-

πειχε τὸν Καίσαρα. διεχεῖτο δὲ πολλὴ ταῖς εὐφημίαις παρὰ τῶν ὑπηκόων βοή· ἔνιοι γὰρ τὸν προστησόμενον ἀπεθαύμαζον, ἀγάμενοι τῆς εὐβουλίας τὸν αὐτοκράτορα, ἕτεροι τὸν ἀνυρρηθέντα
 V 141 καὶ τηλικαύτης ἡγεμονίας ἑαυτὸν παραθέμενον ἄξιον, ἅπαντες δὲ τὸν αἴτιον τούτων ἁπάντων θεόν, ἄμφω ταῦτα καλῶς συμβι- 5
 P 11 βύσαντα. ἐπεὶ δὲ ὁ μέγας οὗτος καὶ ὑστάτος τοῦ βασιλέως σκοπὸς διανυθεὶς ἐτετέλειστο, τὴν τε τῆς ἀναγορεύσεως ἔθῃ κατὰ τοὺς βασιλικοὺς θεσμοὺς ἐπεπλήρωτο, ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ κλίνην Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέζευξεν.

B 2. Λόγος δὲ καὶ θείαν ὄμφην πρό τινος βραχέος τῆς νό- 10
 σου καιροῦ κατηχηθῆναι Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ἔδοξε γὰρ ἐν ὕπνοις παρεστάναι αὐτῷ πάγκαλος τὴν θείαν ἀνὴρ, ἐνθίου τινὸς ὠραιότητος εἰκόνα φερόμενος, τῷ μὲν λόγῳ τὸ ἄρρητον, τῇ δὲ γραφῇ τὸ ἀμίμητον. ἐσθῆς δὲ τῷ νεανία λευκή, τὸν τε τύπον καὶ τὸν θεατὴν καταγράφουσα ταῖς μαρμαρυγαῖς τῆς ἐλλάμψεως. 15
 φῆσαι δὲ πρὸς τὸν Καίσαρα, συνδημιουργούσης αὐτῷ τῆς χειρὸς ἐν τῷ σχήματι, “τάδε σοι, Τιβέριε, τὸ τρισύγιον λέγει· οἱ τύ-
 C ραννοὶ τῆς ἀσεβείας ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐ φοιτήσουσι χρύ-
 γοι.” εἶτα τὸν βασιλέα διανήψαντα τεταρτάχθαι τῇ φωντυσίᾳ, ὄρθριόν τε διανίστασθαι καὶ τοῖς ἄμφ’ αὐτὸν διεξιέναι τὰ τῶν 20
 ὄνειράτων θεάματα.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) τῷ κοινοῦ τῆς φύσεως νόμῳ Τιβέριος, εἰ καὶ βασιλεὺς ἐτύχωνεν ὢν, ἐπει-

ricium Caesarem induit; inde multa faustum acclamantium gratulantium-
 que vox secuta est. quidam etenim renuntiantem de tam bono consilio
 admirari; quidam renuntiatum suspicere, qui tanto imperio parem animi
 virtutem attulisset; omnes autem horum auctorem deum collaudare, qui
 ambo haec adeo salutariter conciliavisset. ubi summi momenti ultimis-
 que imperatoris scopus et voluntas ad exitum suum perducta consuetu-
 doque legitima in creando imperatore servata est, ad lectulum suum Ti-
 berius Augustus rediit.

2. Fertur autem paulum oppido ante morbum coelestis quaedam
 vox insonuisse Tiberii auribus. per quietem namque astare illi visus est
 adolescens aspectu multo pulcerrimus, os humerosque deo similis, supra
 quam dici aut scribi potest, in veste tam caudida ut splendoris sui ra-
 diis locum ipsum videntemque perfunderet. hic concionabundi iustar pro-
 tensa manu, talibus Caesarem est affatus. “haec tibi ter sanctum nu-
 men indicat, Tiberi: tempora impia et tyrannica te imperatore non ve-
 nient.” (imperium te vivo tyranni non invadent) mane somno exper-
 Tiberius visoque illo perturbatus surgit, quaeque sibi quiescenti
 blata sint, praesentibus refert.

die ab inaugurato iam Mauricio (ut redeam unde pau-
 di) Tiberius quantumvis imperator legi naturae com-

θάρχησεν, ἀπλόστη τε τῶν τῆδε, καὶ οἷα σκηνὴν τῆς ψυχῆς κα-
 τελελοίπει τὸ ἀχθοφόρον τουτὶ καὶ γῆϊνον χιτωνίσκιον. καὶ πο-
 λὺς ἀνὰ τὸ ἄστυ ἐπεκύμαινε θρήνος· πολλῶν γὰρ ὀφθαλμῶν ρεῖ-
 θρον διήνοιξε καὶ φλέβας δακρύων ἀνέτεμε, καὶ μέγα ταῖς τῶν
 5 πολλῶν ψυχαῖς ἀνιφοίτω τὸ πένθος. τὸ φαιδρὸν τῆς στολῆς
 διερρήγνυτο, τό τε κατηφές τῆς ἐσθῆτος ἀντελαμβάνετο. ἄπαν- D
 τας ἐπὶ τὸ στυγνὸν ἐκεῖνο θέατρον συνεκάλει τὸ ἄκουσμα. εἰσέρ-
 ρει τὰ πλήθη τῆ βασιλίδι αὐλῆ· οὐκ εἶχε τὰ προαύλια φύλακας
 τοῖς πολλοῖς προπετάσμασι μόλις τοῖς ἐν ἄξιᾳ φιλοτιμουμένοις
 10 τὴν εἴσοδον. κατηφῆς ὑμνωδία πάννουχος ἦν, ταῖς φωταγωγῆς
 λαμπάσι σκυθρωπὸν ὄψιν παρέχουσα. καὶ δῆτα μετὰ τὸν ὄρ-
 θρον τὰς ἀκτῖνας προβάλλοντος ἡλίου, καὶ τὸ ὑπέργειον διατρέ-
 χοντος ἡμισφαίριον, προύπεμπεν ἅπας τεθνηκότα τὸν βασιλέα,
 καὶ μετ' εὐφημίας εἶχεν ἐπομβροῆσαν τὸ δάκρυον, πολὺς τε ἦν ὁ
 15 ἐπιτάφιος ἔπαινος, εἷς ὑπὸ στομάτιον πολλῶν προχεόμενος, οἷά
 τις ποταμὸς εἰς πολλὰς ἀρχὰς μεριζόμενος ἢ δένδρον ὑψιτενές τε
 καὶ εὐχομον, πολλαῖς τε καὶ μεγάλαις κλάδων ἐκφύσεισι διαιρού- P 12
 μενον. εἶωθε γὰρ δεινοπαθεῖν τὸ ὑπήκοον ἐπὶ ταῖς αἰῶσις με-
 ταστάσει τῶν ἐπιβεβηκότων δυνάμεων, εἶγε πιθανῶς καὶ δημο-
 20 τικώτερον τῆς ἡγεμονίας ἀπήρξατο. ἐπεὶ δὲ τοῦτον ὁ τῶν βα-
 σιλέων ὑπεδέξατο τάφος, ἐπὶ τὴν ἐς Μαυρίκιον τὸν αὐτοκράτορα
 δορυφορίαν ἄπας ἐτέτραπτο, καὶ πέρυς αὐθημερὸν εἶχε τὸ δά-

muni obsecutus, et hac onerosa terrenaque tunica exutus, et tan-
 quam e tabernaculo suo liber egressus, esse inter homines desinit.
 eius obitu per civitatem ingens extitit lamentatio, atque incisus la-
 crimarum venis plurimorum ex oculis flumina proruperunt, luctus-
 que singularis populo incessit. pro nitido cultu vestis obsoleta sume-
 batur. ad moestum illud theatrum omnes auditio convocabat, ut in au-
 lam imperatoriam turmatim confluerent. non sufficiebant pro custodibus
 complura per vestibula oppansa peripetasmata, per quae solis magistra-
 tibus honoris causa introitus concedebatur. tristis psalmodum cantus to-
 tam noctem continuabatur, et lucentes per tenebras lychni spectaculum
 haud iucundum offerebant. ergo a matutino, sole iam radios iaculante
 coelumque permeante, populus quantus erat, in funus imperatoris se
 effudit, eumque praedicatione et lacrimarum imbribus prosequitur.
 multa et una eademque laus iam sepultura afficiendo plurimorum ore
 profundebatur, similiter ut fluvius aliquis multis capitibus sive initiis ma-
 nans, aut procera et frondosa arbor compluribus magnisque ramis ab se
 prodeuntibus dispertita. moris quippe subditorum est immatura princi-
 pum funera acerbè pati, eorum puta, qui probari et ad gratiam popu-
 larem convenienter imperitare occoeperunt. Tiberio in sepulcra impera-
 torum illato, ad Mauricium Augustum custodiendum ac tuendum or
 satellitum instar sese converterunt, fletusque ex ultimo Tiberii fat

κρον· οὐχ οὕτω γὰρ τοῖς ἀνθρώποις τῶν παρφημένων ἐστὶν ἀνάμνησις ὡς ἡ περὶ τὰ παρόντα μετὰ σπουδῆς ἐπιμέλεια.

B
V 142

3. Ἦδη δὲ τὸν τῆς ἱστορίας ὑφαίνειν ἰστὸν ἀπαρχόμενος, τοὺς τε βαρβαρικοὺς πολέμους ἀναγράφτους ποιούμενος, τῆς κατὰ τοὺς Ἀβάρους κινήσεως πρῶτα μνησθήσομαι διὰ τε τὸ τῶν 5 πρύξεων προσεχέστατον τῆς τε τάξεως τὸ προσφορώτατον. οὐκ ὀλίγα τοίνυν νεανικώτερον παρ' ἐκείνων τὸ τηνικαῦτα τετόλμηται. Οὕνοι δὲ οὗτοι, προσοικοῦντες τῷ Ἰστροφ, ἀπιστότατον ἔθνος καὶ ἀπληστότατον τῶν νομάδην βιούντων. οὗτοι πρεσβεύονται παρὰ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον, οὐχ ἥκιστα τοῦ μεγίστου πο- 10 λισματος γενόμενοι κάτοχοι. Σίρμιον δὲ τοῦτο ὠνόμαστο, ἔστν τε περιδοξον ἦν, τοῖς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην οἰκοῦσι Ῥωμαίοις περι- λαλούμενον καὶ ἀδόμενον. τοῦτο ἦλω πρό τινος βραχυτάτου καιροῦ τοῦ τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον τὰς Ῥωμαϊκὰς μετὰ τῆς πορφύρας ἐνδύντα φροντίδας τῆς τῶν Καισάρων ἐποχεῖσθαι κα- 15 θέδρας. τὸ δ' ὅπως Μενάνδρῳ τῷ περιφανεῖ σαφῶς διηγόρευ- ται· περὶ ὧν οὐ μοι σχολὴ ἐπεξεργαστικώτερον τοῖς μακροῖς ἐκεί- νοις λόγοις ἐπεξελθεῖν, αὐθις δ' ἀριζήλως εἰρημένα μυθολο- γεύειν καὶ ποιητικοῖς ἐπιτρίβεσθαι μῶμοις. ἐπεὶ δὲ ἐν χερσὶ τὸ D ἔστν ἐγεγόνει τῶν Οὕνων, προῆλθον αἱ σπονδαί, ὅπως ἦσου- 20 χίαν ἀσπύσοιτο τὸ πολέμιον καὶ τὴν ἡρεμίαν φιλοσοφήσειεν. αἱ δὲ συνθῆκαι ἐπονείδιστοι Ῥωμαίοις· μετὰ γὰρ τηλικούτου κολο- φῶνα κακοῦ, οἷά πως ἀγωνοθῆται καθήμενοι, ὡπερ ἄθλον

ceptus eo ipso die exaruit. sic enim est ingenium hominum, non tam meminisse praeterita quam studioso curare praesentia.

8. Nunc porro historiae telam texere exorsus, bella adversum barbaros administrata litteris persequar, et motum expeditionemque contra Abares primo loco, quando res illae rebus hactenus a me expositis continentissimae sunt et is ordo est commodissimus. non pauca igitur tunc ab illis per inconsideratam temeritatem et audaciam perpetrata sunt. Abares Hunni origine Istrum accolunt, gens infidissima et avarissima omnium, quotquot vitam pastoritiam agitarunt. hi urbe longe amplissima potiti ad Mauricium Augustum legatos miserunt. erat huic urbi nomen Sirmium, famaue et sermone propter nobilitatem a Romanis Europaeis celebrabatur; quam prius ceperant parvo admodum spatio, quam Mauricius curas Romanas una cum purpura indueret solioque imperatorio consideret. quo eam modo occuparint, perspicua oratione et distincte non ignobilis auctor Menander memoravit. ego otio non sic abundo, ut eius longitudini accuratius et elaboratius aliquid possim addere, praeclareque dicta iterum dicere, et poetae reprehensionem incurrere. ergo ubi Sirmium in manibus Hunnorum fuit, legatione missa ad foedus processum est, ut positis inimicitiiis paci tranquillitatieque consuleretur. sed illud Romanis probrosissimum accidit, post tantarum siquidem ab illis invectarum colophonem, ipsi velut certaminis arbitri se-

εἰδοξίας δῶρα λιμπρὰ τοῖς βαρβάροις πηρείχοντο, ὑδοήκοντα
 τε χιλιάδας χρυσῶν κηθωμολόγουν ἄν' ἔτος ἕκαστον τοῖς βαρβά-
 ροῖς ἔγκαταβάλλεσθαι δι' ἐμπορίας ἀργύρου τε καὶ ποικίλης
 ἐσθῆτος. οὐ πειραιτέρω δὲ δῆρκεσαν τῶν δύο ἐνιαυτῶν αἱ P 13
 5 σπονδαί· κατηνθαυδιάσαστο γὰρ Ῥωμαίων ὁ παρὰ τοῖς Οὐννοῖς
 Χαγᾶνος οὕτω λεγόμενος. φήμη δέ τις ἄμφ' αὐτὸν πρὸ τοῦ τὴν
 εἰρήνην διαφθαρεῖναι περιεκέχυντο, ὡς ζῶα τρέφεται παρὰ Ῥω-
 μαίοις τῷ μεγέθει καὶ τῷ σώματι ἐμφανέστατα. διὸ ἐζήτησε βα-
 10 σιλᾶ εἰς θέαν τούτων ἐλθεῖν. καὶ ψυχαγωγεῖ θιάττον ὁ βασι-
 λεὺς τῆς ἱστορίας τὸν ἔρωτα, καὶ δίδωσιν εἰς θεωρίαν ἐλεφάν-
 των γενέσθαι, πέμψας ὡς αὐτὸν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ τρεφομένων
 θηρίων τὸ ἑξοχώτατον. ὀπηνίκα δ' εἶδεν τὸ Ἰνδικὸν ζῷον ὁ
 Χαγᾶνος ἐλέφαντα, παραντίκῃ καταλύει τὸ θέατρον καὶ παλινο-
 15 στείῃν προστάττει τὸ θέριον παρὰ τὸν Καίσαρα, ἢ καταπλαγεῖς B
 τὸ θανυμιζόμενον ἢ ἀποφραυλίσας, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἄν
 ἐκρυψίμην. ἐποχλεῖ δὲ τὸν Καίσαρα καὶ κλίνην χρυσῆν τεχνουρ-
 γήσαντα ὡς αὐτὸν παραπέμψαι· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τοῦτον μετεώ-
 ριζεν ἢ τῆς πυρούσης τύχης ἀκρώρεια. βασιλεὺς δὲ τὸ δῶρον
 20 ἐξεργασάμενος βασιλικῶς μετεπέμπετο. ὁ δὲ σοβυρευόμενος
 πολλῷ μῦλλον κατεβρενθύετο, οἷα προπηλακιζόμενος τῷ ἀναξίῳ
 τοῦ δωρήματος, ἀπεπέμπετο δὲ παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὡς εὐτε-
 λές τι καὶ ἄκομψον τὴν χρυσῆν ἀλυζονικώτερον κλίνην. καὶ μὴν C
 ἤξιου καὶ πρὸς ταῖς ὑδοήκοντα τοῦ χρυσοῦ χιλιάσι καὶ ἑτέρας εἰ-

dentes, barbaris dona illustria quasi quaedam inclytae virtutis praemia
 tribuerunt, octoginta aureorum millia in argento variaque veste a mer-
 catoribus in annos singulos sese numerataros polliciti. nec tamen diutius
 biennio foedus sanctum fuit, cum se princeps Chaganus (ut Hunnis ap-
 pellabatur) contra Romanos superbe et immodeste gereret. ad cuius
 aures cum ante pacem violatam pervenisset animantes quasdam alii apud
 Romanos granditate et forma corporis visendas maxime, imperatorem
 oravit uti eas spectandi copiam sibi faceret. is huic videndi desiderio
 celeriter gratificandum ratus, elephantorum quos habebat praestantissi-
 mum pro spectaculo ad eum mittit. Chaganus belluam Indicam intoitus
 illico ceu e theatro digreditur, eamque ad imperatorem reduci iubet.
 utrum quia admirabilitate ac novitate animalis percelleretur, an quia id
 contemneret, dicere non habeo: nec enim id silerem. negotium prae-
 terea imperatori exhibuit de lecto aureo, quem is artificiose confectum
 sibi mitteret: eo usque enim ob praesentis fortunae fastigium sese effe-
 rebat. imperator donum regaliter fabrefieri curat, ei que transmittit.
 qui fastidio et arrogantia praiceps multo magis fremere, ut qui muneris
 indignitate contumeliam accepisset, lectumque illum aureum ut rem vi-
 lem et inellegantem ad imperatorem per arrogantiam remittere; insuper

ποιῶν ἅν' ἕτος ἕκαστον παρὰ Ῥωμαίων ἀποίσσασθαι· καὶ δῆτα
 δυσανασχετοῦντος τοῦ ἀτοκράτορος, περιφρονεῖ τὰς συνθήκας
 V 143 καὶ τοὺς ὄρκους ταῖς αἴραις φέρειν ἐδίδου, (4) ἀθρόον τε τὴν
 πολέμῳ φίλην ἀράμενος σάλπιγγα τὴν δυνάμεις συνήθροϊζε,
 D καὶ τὴν Σιγγηδόνα τὴν πόλιν ἑξαπιναιῶς ἄφρακτον οὖσαν ἐλάμ- 5
 βανεν, πολεμικῶν τε ὀργάνων χηρεύουσαν διὰ τὸ ἐκ τῆς εἰρή-
 νης ῥαθυμίαν πολλὴν ὑπερεχειῖσθαι τῆς Θρῆκῆς· ἀφύλακτον
 γὰρ εἰρήνη, καὶ προμηθείας οὐκ ἀνεχόμενον. τῶν τε τοῦ ἕστεος
 τοῖς πλείστοις συμπαρομαρτεῖ ἐκτὸς ἀυλιζόμενοις, τῆς ἄλλω τοῦτο
 κατεπειγούσης ποιῶν· θέρους γὰρ ὦρα ὑπῆν, καὶ ὅσον ἀποζῆν 10
 ἐθροσσεύοντο. ἀκονεῖ δὲ τὴν πόλιν οὐχ εἶλεν ὁ βάρβαρος· με-
 γίστη γὰρ συμπλοκὴ ἅνὰ τὰς πύλας συνεπεπτώκει τοῦ ἕστεος,
 πολλοῖς τε τῶν Ἀβάρων διαφθαρεῖναι συνέτυχε, Καδμείαν τε,
 τὸ τοῦ λόγου, ἀποφέρεισθαι νίκη. πολλὰς δὲ καὶ ἑτέρας ἀστυ-
 γείτονας πόλεις ληΐζεται. ταύτας δὲ ῥᾶστα καὶ πόνων ἐκτός· 15
 P 14 ἀόρατον γὰρ ἦν τὸ κακὸν καὶ ταῖς ἐλλείψιν ἀπαραδόκητον. ἀνε-
 λών τε Ἀγούσταν καὶ τὸ Βιμινάκιον (πύλεις δ' αὗται λαμπραὶ
 ὑπὸ τὸ Ἰλλυρικὸν φορολογούμεναι) παραντίκα στρατοπεδεύεται,
 καὶ τὴν Ἀγγλαλον περιτίμνεται, τὰς τε περιοικίδας κώμας ἐδήλωσε.
 τὸν δὲ τῶν θερμῶν ὑδάτων οἶκον οὐκ ἀναστῆσαι φασί. λόγος 20
 δὲ τις ὡς ἡμῶς ἐξεφοίτησεν, ἐνθάδε τὰ τοῦ Χαγάνου ἀπορρήψα-
 σθαι γύναια, καὶ μισθὸν τῆς ἀπολαύσεως ἐκείνων αἰτεῖν μὴ κα-
 ταρρίπτειν τὰ τῶν ὑδάτων οἰκοδομήματα. λέγεται δὲ τὰ ὑδάτια

9. ἐκτός] ἐν τοῖς IP.
 21. ἀπορρήψασθαι IP.

14. πολλὰς τε καὶ ἄσται γείτονας IP.

ad octoginta illa millia alia viginti anniversarie sibi a Romanis pendi
 postulare, imperatoreque id durius accipiente foedus contemnere, sacra-
 menta iurata ventis discerpenda tradere, (4) nec cunctatus amicam
 bello urbem corripit, agmina in expeditionem evocat, urbemque Singi-
 donem haud munitam et militari apparatu destitutam, quod ex pace et
 otio Thracia tota in socordiam et desidiam versa esset (negligit enim
 custodiam pax, nec in futurum prospicit), quodque civium plurimi, ut
 in messe, foris manentes, quantum vitae tolerandae sufficeret, frugum
 sibi demetendo colligerent, subito, quanquam non citra laborem, capit.
 nam intra portas acerrime pugnatum est; Abares obtruncati magno nu-
 mero, et Cadmea, ut dicitur, reportata victoria. alias item non paucas
 et huc vicinas depraedatus est, et quidem minime operose, improvisum
 aliquid ac neutiquam expectatum malum veniebat. Augusta et Vimi-
 nacio ad Illyricum pertinentibus in potestatem adductis, mox Anchialum
 infesto exercitu profectus eius agrum et vicos circumiectos populationi-
 bus et incendiis deformavit. thermarum aedificiis pepercisse audivimus,
 quod eius concubinae ibi lavarentur istamque commercii cum eo sui gra-

ταῦτα τοῖς λουσαμέτοις ἀγαθὸν εἶναι καὶ εἰς ὑγίαν τούτοις συμ-
μαχεῖν. τριῶν δ' ἐπιγενομένων μηνῶν πρεσβεύονται Ῥωμαῖοι
πρὸς Χαγῶνον καὶ τὸν πόλεμον ἀπεκηρυκέναντο, Ἐλπίδιον ἐκ- B
πέμψαντες, ἄνδρα εἰς συγκλήτου βουλὴν ἀναγόμενον, τῆς τε Σι-
5 κελλίας ἡγεμονεύσαντα καὶ τῶν τοῦ πραιτωρος ἐπιβάντα βημά-
τον· ἀρχὴ δέ τις αὕτη παρὰ Ῥωμαίοις οὐκ ἄκομπος. ξυνωρι-
κίους δ' αὐτῷ καὶ Κομεντίολον, ἄνδρα τῶν σωματοφυλάκων
τοῦ βασιλέως ὑπερφερόμενον, ὃν σκρίβωνα τῇ Λατινίδι φωνῇ
Ῥωμαῖοι κυτονομάζουσιν. ἤκον γοῦν ἄμφω παρὰ τὸν Χαγῶνον
10 ἐπὶ τὴν Ἀγχιάλον, καὶ περὶ σπονδῶν ἤξιουν ὡς προσετάχθησαν.
τοῦ δὲ μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν, ἀλλὰ καὶ προσα-
πυλοῦντος ἀνθαδικώτερον τὰ λεγόμενα τεῖχη καθαιρήσειν μα- C
κρά, καὶ τοῦ μὲν Ἐλπίδιου ὑποχαλῶντος τοῖς λόγοις καὶ οὕτως
θεραπεύοντος οἰδαινόμενον φρύαγμα, Κομεντίολος μεγαλοφρό-
15 νως τὴν τῆς γλώττης εὐγένειαν ἐπεδείκνυτο, τὴν τε Ῥωμαϊκὴν
ἐλευθερίαν δίκην σῶφρονος δεσποίνης τινὸς ἄχραντον θαλαμῶν
καὶ μὴ διαφθείρων μοιχικαῖς κολακείαις, τῶν ἀξιολογωτέρων τῶν
Ἀβάρων ἅμα τῷ Χαγῶνι παρόντων, τοῖσδε προσεχρήσατο ῥή-
μασιν.

20 5. “Ἐδέκουν σε Ῥωμαῖοι, Χαγῶνε, τοὺς τε πατέρας
θεοσκεύειν θεοὺς καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ὄρκων αἰσχύνεσθαι, καὶ
δεξιὰς καὶ συνθήκας μηδαμῶς ὑποσεῖσθαι, μηδὲ τὸν τῆς εἰρή- D
νης ἄξονα διὰ σοῦ καταβάλλεσθαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δῶρον βα-

13. ὑποχαλῶντος Excerpta de Legatt. ὑποχαλοῦντος IP.

tiā pēterent. ferunt aquilas istas laventibus proficere, et ad corporis
sanitatem conducere. tribus mensibus elapsis Romani ad Chaganum ora-
tores mittunt, bellum deprecantes. unus erat Elpidios, imperialis sena-
tor, Siciliae praetura functus; qui magistratus apud Romanos in honore
est. huic Elpidio collegam addunt Comentiolum, de custodibus impera-
toris praecipuum, Latini scribonem dicunt. Anchialum igitur ad Chaga-
num venientes legati, uti in mandatis habebant, de foedere conservando
rogabant cum is in inferenda iniuria nihil milesceret, sed superbius
etiam minitaretur se longum murum, qui nominatur, disiecturum, et El-
pidios ei tacens concederet itaque tumentem hominis fastum sustineret,
Comentiolus excelsa mente ingenuitatem linguae suae demonstrans, Ro-
manamque libertatem velut pudicam dominam in thalamo custodiens, nec
eam moechicis adulationibus constuprans, audiente Chagano et proceri-
bus huiuscemodi verbis locutus est.

5. “Credebant Romani, Chagane, te patrios deos colere, et alios
item iurisiurandi praesides revereri, dextrasque et pacta conventa ne-
quaquam vili pendere, neque pacem per te turbatum et eversum iri,
sed et donorum, quae ab imperatoribus multa tulisti, et quam expertus

σιλικῶν μεμνησθαι πολλῶν καὶ φιλοφροσύνης Ῥωμαϊκῆς, καὶ τῆς
 περὶ τοὺς σοὺς προγόνους εὐεργεσίας, ταῦτόν δὲ φιλοξενίας εἰ-
 πεῖν, ἐπιλήσμονα μὴ γεγενῆσθαι ποτε, μήτε δ' ἑτέρων τῶν ὑπὸ
 V 144 σοῦ τεταγμένων ἀδικούντων Ῥωμαίους ἀνέχεσθαι· πρέπει γὰρ
 τοὺς ἡγεμόνας σωφρονεστέρους τῶν ὑπηκόων καὶ εἶναι καὶ ὄνο- 5
 μάζεσθαι, ἵνα ὅσον τῷ κράτει ὑπερέχουσι, τοσοῦτον καὶ τῇ ἄρε-
 P 15 τῇ διενέγκωσι. τοιγαροῦν διὰ τὴν ἐκ τῆς εἰρήνης εὐνοίαν ἄμνη-
 μονοῦσι Ῥωμαῖοι τῶν ὑπὸ σοῦ προῦπηργμένων δεινῶν, καὶ πολ-
 λῶν ἀδικημάτων γεγονάσιν ἐπιλήσμονες, καὶ φιλανθρωπία πύ-
 των τῶν ἔθνῶν διαφέροντες οὐ πρὸς ὄρεξιν ἀντιλυπήσειως κεκινή- 10
 κασιν ὄπλα· τὴν γὰρ ἐς ὕστερον ἡρεμίαν τῶν ἔμπροσθεν ἀδικη-
 μμάτων νεανικώτερον ἐγχειρηθέντων περὶ πολλοῦ ἐπεποίητο, χαι-
 ρειν φρούσαντες ταῖς ἀντιδόσεσιν. ἐπεὶ δὲ πάντα σοι παρῶπται
 τὰ πρὸς καλοκαγαθίαν ὄρωντα, καὶ δίκης ὄμμα τυφλόν, καὶ πό-
 δες προνοίας χωλεύουσιν, ἄμοιβὴν ἀξίαν τοῖς βεβιωμένοις ἀντι- 15
 B μετρεῖν οὐ δυνάμενοι, θεὸς δὲ σοι τὸ βούλημα, ὅποι καὶ θέλει
 φερόμενον, οὐκ ἐπιλήσονται Ῥωμαῖοι τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς, ἀλλὰ
 καὶ μέγιστον κομιδῆ κατὰ σοῦ συστήσονται πόλεμον, καὶ φόνον
 πολὺν χειρουργήσουσι. προσηνέστερος γὰρ αὐτοῖς τῆς εἰρήνης
 ὁ πόλεμος, ὅτε μὴ τὴν ἡσυχίαν ἀσπύσοιτο τὸ πολέμιον. τί γὰρ 20
 Ῥωμαίων τῶν πώποτε γῆς ἐκλειέστερον ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀθλούν-
 των καὶ δόξης καὶ πατρίδος καὶ παίδων; εἰ γὰρ ὄρνισιν εὐτελε-
 σιάτοις τισὶν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἡττηθῆναι ἑκάτερον μήτε εἶξαι θα-

es, Romanorum humanitatis ac benevolentiae meminisse, collataque in
 maiores tuos merita hospitalitatemve nunquam non infixam in animo ha-
 biturum, nec passurum a tuis ullum Romanis maleficium importari. ae-
 quum est enim principes iis, quibus iura et leges dant, moderatiores et
 esse et nominari, ut quantum iis amplitudine imperii antecedunt, tantum
 virtutis quoque eminentia antecellant. quapropter ob initam ex pace
 composita amicitiam, Romani calamitatum abs te sibi illatarum memo-
 riam ponunt, multaque praeter ius et fas in se commissa voluntaria ob-
 livione obruunt. et quoniam humanitatis laude inter omnes gentes prin-
 cipatum tenent, vindictae desiderio arma movere noluerunt, pacemque
 consecutam detrimentis superioribus per insolentiam vestram invectis op-
 ponentes mala malis compensanda non putarunt. quia vero cum probi-
 tate rationem nullam habere vis, et oculus iustitiae caecus est, pedes
 providentiae claudicant, ut factis tuis dignum reddere pretium nequeant,
 et cupido tua tibi deus sit, agens te quo lubet, Romani virtutem pristi-
 nam in pectus revocantes longe durissimum adversus te bellum consensu
 comparabunt, magnas strages edent, utpote quibus arma, hostibus quie-
 scere detrectantibus, quam pax iucundiora sunt. qui enim populus, quae
 gens in orbe terrarum fuit unquam Romanis pro libertate, pro gloria,
 pro patria, pro liberis decertantibus illustrior? nam si volucres quae-

τέρω τὸν ἕτερον πόλεμος καρτερὸς καὶ μαινολὶς ἔστι παράταξις, τί δῆτα ἀνθρώπους οἷε καὶ Ῥωμαίους, ἔθνος τε μαχιμώτατον καὶ βασιλείαν ὀνομαστοτάτην; ἥς οὐ ῥῆδιον καταφρονεῖν, εἰ C
 5 κακῶς διατεθεῖσι καὶ ὑπὸ τῆς ἐνάργεσι. μὴ τοίνυν μεγαλαύχει ἐπὶ τοῖς
 θωμένοις τὸ μέγα φρονεῖν ἴσως ἐπαινετόν· τὸ δ' ἐπὶ κακίᾳ βρεν-
 θύεσθαι ἐν ὑβρείῳ μοίρᾳ, οὐκ ἐν εὐκλείᾳ προσήκει χαρακτηρῆ-
 σθαι. μεγάλα σοὶ τὰ πρὸ μικροῦ τῆς ἀγνωμοσύνης ἀνδραγαθή-
 10 ρος ἐπιμέλεια, καὶ τῶν ὑποφόρων ἔθνῶν τὸ ἐπὶ κούρον, ἥ τε τῶν
 χρημάτων ῥοπή, τό τε τῆς θρησκείας παρὰ πάντα τὰ τῆς οἰκου-
 μένης ἔθνη εὐσεβέστατον καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυνατώτατον. οἷς D
 ἀντιστρατεύειν μόνον ἠθέλησας, τοῦ δὲ ὅπως ἂν εἴη ἠμέλησας.
 ποίους δὲ καὶ παρὰ τοῖς ὁμόροις ἔθνεσιν εὐδοξίας χαρακτηῖρας
 15 ἀπολοῖ, Ῥωμαίους ἀγνωμονῶν; ἥ τί σοὶ λοιπὸν ἐνέχυρον πίστεως
 καταλείπεται; οἱ σοῦ παρὰ σοῦ παροινούνται θεοί· ὕρκοι βιά-
 ζονται, σπονδαὶ καταλέλυνται, εὐεργέται πάσχουσι κακῶς ὑπὸ
 σοῦ· οὐ πείθουσι δῶρα δύναμιν αἰδέσιμον ἔχοντα. ἔασον ἡμῶς
 ἡρεμεῖν. μὴ τὴν σὴν εὐκαιρίαν πρὸς κακὴν ἀδολεισχίαν μετά-
 20 βαλε, καὶ τοὺς μηδὲν ἠδικηκότας, μόνον δὲ διὰ τὸ γείτονας εἶ-
 ναι, λυμαίνειν πειρώμενος. αἰδέσθητι πρὸ τῆς σῆς κορυφῆς τὸ

16. nonne oī σοί?

dam vilissimae ne vincantur neve cedant invicem, valide furenterque
 confligunt, quo tu animo tandem homines et Romani generis ac seminis
 homines fore arbitraris, gentem bellicosissimam et imperium omnium lin-
 guis celebratum, quod (nisi in ipsa origine et infantia sua) haud ali-
 quando contemni poterit? quare ob ea quae ad hanc diem improbe con-
 traque fidem designasti, non est quod te iactites. propter recte facta
 sibi placere laudi fortasse dabitur: at in vitio se magnifice circumspi-
 cere, superbiae, non honori et gloriae adscribendum est. nobilia tu
 quidem non multo antehac et iniqua facinora fecisti: sed maximae etiam
 sunt Romanorum vires, maxima imperatoris diligentia, maxima subiecta-
 rum illi gentium auxilia. huc accedit praesentis pecuniae commoditas,
 et sacrorum, ut nusquam, religiosissimae sanctissimaeque caerimoniae;
 quamobrem officere illis potentia nulla potest. hos tu oppugnare tan-
 tummodo vis, quo autem res evasura sit, non curas. qualem porro apud
 finitimas gentes nomini tuo maculam inures, si te in Romanos ingratos
 iniustumque praebes? aut quodnam fidei tuae pignus est reliquum?
 dii tui abs te laeduntur; susceptum sacramentum violatur, foedus fran-
 gitur, de bene meritis male mereris; dona, quorum est veneranda effi-
 cacitas, tibi non persuadent. patere nos quiescere, neve opportunita-
 tem tuam ad occupationem non bonam, iis qui nulla in re tibi obfue-
 runt, nisi quod vicini sunt, nocere attentans, transferre velis. age,

- P 16 Ῥωμαϊκὸν τοῦτι καὶ ἡμέτερον ἔδαφος· τοῦτό σοι πατήριον γέ-
 γονε, καὶ μετανάστην ἐνηγαλίσατο, καὶ ξένον καὶ ἔπηλυν εἰσω-
 κίσατο, ὅτε τῆς ἕω τοῦ τε ἀρχηγόνου φύλου ὁ σὸς ἀπόδασμος
 ἀπερρωγῶς διεσχίζετο. μὴ τὸν καλὸν τῆς φιλοξενίας διαλύσης
 θεσμόν, καὶ κατείπωσι φιλανθρωπίας οἱ ἄνθρωποι, καὶ διδά- 5
 ξεις τοὺς ἀκούοντας ὡς αἰτίαν κακῶν βδελύττεσθαι τὴν ἀσέβειαν.
 εἰ δὲ καὶ χρημάτων ἐρᾶς, ἤδη σοι τοῦτο παρὰ Ῥωμαίους διήνυ-
 σται· φιλότιμον γὰρ τὸ ἔθνος, καὶ θεσαυρὸς αὐτοῦ τὸ μεγαλο-
 πρεπὲς καὶ φιλόδωρον. ἔστι δὲ σοι καὶ γῆ εὐρείᾳ τε καὶ πολλῶ
 τῶ μήκει τὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ὥς μήτε στενοχωρεῖσθαι ποτε τοὺς 10
 B οἰκήτορας μήτε θρύψεως ἀπορεῖν τοὺς ἐπιβαίνοντας. ἐπάνηκε
 τοῖνυν ἐπὶ τὴν σὴν γῆν, ἣν καὶ σοὶ Ῥωμαῖοι πεφιλοτίμηται,
 καὶ περαιτέρω τῶν σῶν ὄρων τὴν σὴν μὴ μετοχέτευε δύναμιν.
 οὐδὲν γὰρ ἀδικήσουσιν ἄνεμοι, εἰ καὶ ῥαγδαίως ἐπιφοιτήσωσι,
 δένδρον εὐσθενὲς καὶ μετάρσιον, ὥπερ ἡ κόμη πολλὴ στερρύν τε 15
 τὸ πρέμνον ἔμβιοί τε αἱ ῥίζαι ἀμφιλιγές τε τὸ σκίασμα, ὅπερ
 διατρέφουσιν ὥραι καὶ ὕδιον, ἢ τοῖς ὑχετοῖς κατάρδον, ἢ τοῖς
 V 145 ὑετοῖς οὐρανόθεν περιλιμνάζον τε καὶ πιαῖνον. οἱ δὲ καὶ ἀκόλα-
 στον πόδα περαιτέρω τῶν οἰκείων ἐκτείνοντες μετὰ τινος ἐνδίκου
 ποινῆς ὀψέ ποτε φιλοσοφήσουσι, τὴν αἰσχύνην ἀνιαροτέραν τῶν 20
 παθημάτων φέρειν οὐκ ἔχοντες.”
- C 6. Ἐπεὶ δ' ὁ μέγας οὗτος διεπερατοῦτο τοῖς ῥήμασιν
 ἔλεγχος, ἀνάξεις αἵματος μέγαν τῷ Χαγύνῳ θυμὸν ἐπεκέμαινε,

6. ὡς] καὶ IP.

9. γῆς IP.

prae amplitudine tua Romanum hoc et nostrum solum reverere. hoc tibi salutare fuit, exulem complexum est, peregrinumque et advenam sedi- bus recepit, quando ab oriente et a primigenia gente vestra portio tua ut fragmentum divulgum ac divisum est. noli praeclaram hospitalitatis legem infringere, et vagabitur latissime humanitas tua, docebitque au- dientes exemplo tuo impietatem malorum fontem et caput detestari. quodsi te pecunia delectat, iam ea tibi a Romanis parata est, qui honoris sunt avidi, magnificentiamque et liberalitatem pro thesauro habent. tenes tu porro terram latam et admodum longam insuper, qua neque coartentur indigenae neque ad vitam mollem et delicatam requisitis egeant. quo- circa in tuam regionem tibi a Romanis donatam regredere, ultra fines tuos exercitum mitte educere: nihil enim ventorum impetus incommodabit arbori robustae, excelsae, frondosae, cuius truncus validus, vivida ra- dix, ampla inumbratio, quam anni tempestas, et vel rivo deductae vel de coelo circumstagnantis aquae humor nutrit ac pinguefacit. qui autem trans fines suos proterve pedem transtulerint, cum iusta poena sero tan- dem sapient, ubi dedecus ipso damno tristius ferre non poterunt.”

6. Ut primum finita est ista verborum acerbior castigatio, Cha- gano sanguis effervesce et magnos irarum fluctus in pectore excitare,

τό τε πρόσωπον ἄπαν ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἐφοινίσσεται· καὶ τῶν
 ὀφθαλμῶν ὑποκροκαινομένων τῇ φλογὶ τῆς ἀνοίας, διόλου το
 τοῦ σχήματος ὑποδηλούντων ὅτι μὴ τῶν πρέσβων φείσεται, τῶν
 τε ὀφρύων ἐς μέγα ἐξανισταμένων καὶ μικροῦ δεῖν τῶν μετώπων D
 5 ἀπειλουσῶν ὑπερίπτασθαι, μέγιστος ἀπηώρητο τῷ Κομεντιόλῳ
 ἐκ τῆς διαλέξεως κίνδυνος· τὴν γὰρ τῶν πρέσβων ὁ βάρβαρος
 διαφθείρας αἰδῶ, δεσμοῖς τὸν Κομεντιόλον ἠτίμωσεν, ἐν εἰρκτῇ
 τε ξύλων ποδοκάκη τοὺς πόδας ὑπέθλιβε, τό τε σκηνοπήγιον
 διέρρηξε τὸ τοῦ πρέσβως. κἀντεῦθεν ἐπιχωρίῳ νόμῳ τινὶ ζη-
 10 μία θάνατος ἦν ἀπειλούμενος. τῇ δὲ ὑστεραία τὰ τοῦ θυμοῦ
 κατηνύζετο, λόγοις τε πιθανοῖς παρηγοροῦντο οἱ τῶν Ἀβάρων
 δυνατώτατοι τὸν ἡγεμόνα, ὑποπείθοντες ὅπως μὴ δογματίσοι
 κατὰ Κομεντιόλου τὸν θάνατον. καὶ πείθουσι μέχρι τῶν δεσμῶν
 ἀποχρήσειν ἀδικεῖσθαι τοὺς πρέσβεις. ἐπινεύουσ γοῦν ὁ Χαγῶ- P 1
 15 νος ἠτιμωμένους ὡς βασιλέα ἐξέπεμπεν, σωτηρίαν οὐ προσδόκι-
 μόν σφισιν αὐτοῖς δωρησάμενος.

Τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους πάλιν ὁ Ἐλπίδιος ἐπὶ τῇ αὐτῇ πρε-
 σβείᾳ χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται. καὶ ὡς τὸν Χαγῶνον γενόμε-
 νος ἐζήτει πρεσβευτὴν ἅμα αὐτῷ ἐς βασιλέα γενέσθαι, ὅπως
 20 ἀναζωπυρήσειέ τὴν σπονδὰς καὶ εἴκοσιν ἑτέρων χιλιάδες χρυσῶν
 ταῖς συνθήκαις εἴησαν ἐπαυξήματα. ὁ δὲ Χαγῶνος τοὺς λόγους
 εἰσεποιήσαιο, Τυργίτιόν τε τῷ τῶν Ἀβάρων φύλῳ ἄνδρα περι-
 βλεπτον ὡς τὸν Καίσαρα σὺν Ἐλπιδίῳ παρέπεμπεν. ἦκον δ'

8. ὑποδηλούντος Exc. de Leg. 11. κατηνύζετο IP. corre-
 ctum ex Exc. 13. κατὰ addita ex Exc. 14. ἀποχρήσει IP.
 19. ἐζήτει Exc. ἐζήτει IP. 20. immo Eterai.

vultus totus rubescere, oculisque prae furore scintillantibus et immodice
 arrectis ac propemodum supra frontem sublatis superciliis, toto denique
 habitu subindicare non sic abiturum legatis, et Comentiolo propter ora-
 tionem pronuntiatam periculum gravissimum denuntiare. spreta enim et
 abiecta legatorum reverentia, barbarus illum in carcerem abduci, pedes
 eius cippo constringi tabernaculumque discindi iussit; quo indicio cuiuspiam
 poena mortis lege provinciali exspectanda intelligebatur. die postero,
 augecente ira, primores Abarum oratione idonea principem mitigant,
 monentes ne supplicium capitis in Comentiolum decernat, persuadentes-
 que legatos in vincula duntaxat traditos satis ei poenarum persolviasse.
 annuit Chaganus, et hac ignominia multatos, ac salute quam non spera-
 bant donatos, ad imperatorem remittit.

Anno insequenti Elpidius iterum ad eundem missus, legatum una secum
 super foedere instaurando et aliis viginti aureorum millibus priori summae
 addendis remitti precatur. Chaganus petitionem haud aspernatus, Targitium
 hominem inter Abares spectatissimum cum Elpidio ad imperatorem legat.

B ἄμφω ἐς βασιλέα, ῥήτρα τε καὶ ὁμολογία ἐγένετο ἢ μὴν εἴκοσι
 χιλιάδας πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα καταθεῖναι Ῥωμαίους χρυσῶν, ἢ
 πόλεμον ἀντιλαμβάνειν παραμελήσαντας. τοιγάρτοι αἱ συνθήκαι
 δοκοῦσι πως ἀναθάλπεισθαι, καὶ ὁ πόλεμος ἐχειρίαν ἐλύμβανε.
 μετὰ τινα δὲ βραχεῖαν χρόνου ῥοπήν ἢ τῆς εἰρήνης εὐεξία νοθεύε- 5
 ται, καὶ πάλιν Ῥωμαίοις τὸ τῶν Ἀβάρων ἐπιτίθεται φῦλον,
 ἀλλ' οὐκ ἀναφανδόν, ῥαδιουργικώτερον δὲ πως καὶ δολερώτε-
C ρον. (7) τὸ γὰρ τῶν Σκλαβηνῶν ἔθνος ἐπαφίησι, καὶ πλείστα
 τῆς Ῥωμαίων γῆς ἀποκίρεται, καὶ τῶν μακρῶν μέχρι καλουμέ-
 νων τειχῶν, οἷα δὴ ἄττοντες, ἀθρόον προσβαλόντες ταῖς ὕψει, 10
 πολὺν ὑπεργάζονται φόνον. διὸ καὶ δεδιὼς βασιλεὺς τὰ μακρὰ
 διεφρούρησε τείχη, καὶ τὰς περὶ αὐτὸν τῶν στρατευμάτων πλη-
 θῆς ἀπεξῆγε τῆς πόλεως, ὥσπερ ἀξιολογώτατον ἔρυμα περὶ τὸ
 ἄστυ αὐτοσχέδιον μηχανώμενος. τότε δὴ, τότε Κομεντίολος
 οὐκ ἄκομψον ταξιαρχίαν πιστεύεται, κατὰ δὲ τὴν Θράκην ἐπιὼν 15
 ἀπελαύνει τῶν Σκλαβηνῶν πλήθη. ἀφικνεῖται δὲ καὶ κατὰ τὸν
D
V 146 Ἐργινίαν, οὕτω καλούμενον ποταμόν, καὶ ἀδοκῆτως ἐπὶ τοῖς
 Σκλαβηνοῖς καὶ καρτερῶς ἐπιτίθεται, καὶ θάνατον πολὺν τοῖς
 βαρβύροις ἀπεσχεδίασε. διὰ τοι τοῦτο καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ
 αὐτοκράτορος αὐθις χειροτονηθεὶς ἀποστέλλεται, καὶ Ῥωμαϊκαῖς 20
 ἀξίαις λαμπρύνεται, τὴν τε τοῦ Πρεσεντίου τὴν παρὰ Ῥωμαίοις
 λεγομένην ἔνοπλον ἡγεμονίαν τιμὴν ἀποφέρειται. εἶτα παριόντι
 τῷ θέρει τὰς Ῥωμαϊκὰς συναθροίλους δυνάμεις ἐπὶ τὴν Ἀδριανοῦ

10. δὴ ἄττοντες P, δὴ ἄττοντες I. an forte διάττοντες?
 22. περιόντι praestiterit.

decidunt statuuntque ut Romani vicenis millibus summam priorem cumulent:
 ni faxint, bellum habeant. hac ratione foedus recreari ac refoveri aliquo modo
 visum est, et ab armis concessa vacatio. breve tempus intercedit, bonaque
 habitudo et tanquam sanitas foederis corrumpitur, Romanosque Abari, non
 illi quidem manifeste, sed inertius quodammodo ac dolosius adoriuntur.
 (7) nam Sclavini (sive Sclavi) ab ipsis submissi ac subornati impres-
 sione facta Romanae telluris partem latissimam occupant, et usque ad
 murum longum, ut vocatur, confertim prosilientes grassantesque funera
 multa faciunt. quare etiam timens imperator murum custodit; quas apud
 se habebat cohortes ex urbe educit, et circum Christopolim tumultuarie
 veluti vallum ac tutamentum in primis eximium molitur. Comentiolo tum
 praefectura militaris, honestum sane munus, iniungitur, qui Sclavis per
 Thraciam instans eos pellit. devenit autem ad fluvium Erginum voca-
 bulo: ibi de improvise in illos facto impetu complures extemplo mactat.
 qua de causa ab Augusto imperator dictus rursus in hostes mittitur,
 Romanisque dignitatibus illustratur, et quam Romani Praesentis nominant
 (is honor est ducum militiae), ea condecoratur. deinde reliqua aestate
 congregatis Romanorum copiis Adrianopolim contendit, atque in Andra-

πόλιν φοιτῆ, καὶ συντυγχάνει Ἀνδραγύστῳ ἐπισυρομένῳ πλήθῃ Σκλαβηνῶν πολλὰ ἄγρις τε αἰχμαλώτων ἀξιολογωτάτας καὶ λείας λαμπράς. διανυκτερεύσας τε ὄρθριος ἦκε πλησίον Ἐνσίνου τοῦ φρουρίου, καὶ γεννικῶς τοῖς βαρβάροις συμπλέκεται. τὸ δὲ πο-
5 λέμιον πρύμναν τε ἐκρούσατο καὶ ἐς φυγὴν ἐξωθεῖτο καὶ τῆς P 18 Ἀστικῆς αὐτῆς ἀπηλαύνετο, λευκὴν τε τοῖς αἰχμαλώτοις ἡμέραν ἀνέσχε τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀνδραγάθημα. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐπαιώνισεν ἐπινίκιον καὶ τρύπαιον ἐνιδρύσατο.

8. Μετοπώρου δὲ ἀρχομένου πάλιν οἱ βάρβαροι τὴς συν- B
10 θήκας διέχεον, τὴν τε ὁμειχμίαν εἰς τὸ φανερὸν ἀνδραποδίζον-
ται. λέξω δὲ τὴν αἰτίαν, οὐδ' ἀναίνομαι. Σκύθης ἀνὴρ Βο-
κολαβρὸν τὴν ἐπωνυμίαν περιηγόμενος (εἰ δέ τις καὶ τῆς προση-
γορίας τὸ σαφέστατον ὑπογλήχη μαθεῖν, παραυτίκα πρὸς τὴν
Ἑλλάδα φωνὴν μεταγετεύσω τὸ ὄνομα. μάγον, ταῦτ' ὄν δὲ φά-
15 ναι ἱερέα, τὴν τῶν Σκυθῶν ἐπὶ Ἑλληνίδα μεταμορφοῦντες φω-
νὴν τῆς ἐρητηείας τευξόμεθα), οὗτος ἔδρα τὸ τηνικαῦτα καιροῦ
φιλοκίνδυνον τόλμημα. παρευνάζεται γὰρ ἐνὶ τῶν τοῦ Χαγάνου
γυναικῶν, ἡδονῇ τε βρυχεῖαι δελευσθεῖς εἰς μεγάλας ἄρκυς θανά-
του ἑαυτὸν ἐμπέπηγεν. ὑποτοπίσας δὲ μή που τὸ κακὸν φωρα- C
20 θείη καὶ περίβλεπτον ὠδίνῳ τὸν ἔλιχον, ὑποείσας ἐκ τῶν ὑπη-
κόων Γηπιῶν ἄνδρας ἐπὶ τὴν φυγὴν ἐπὶ τὸ ἀρχέγονον ἐπε-
ποίητο φύλον. Οὐννοὶ δ' οὗτοι, προσοικοῦντες τῇ ἕφ, Περ-
σῶν πλησιόχωροι, οὗς καὶ Τούρκους ἀποκαλεῖν τοῖς πολλοῖς
γνωριμώτερον. καὶ οὖν διαπορθμεύων τὸν Ἴστρον, ἐπὶ τὴν

11. Βολοκαλάβρα Εxc.

21. ἐποιεῖ τὸ Εxc. i. e. ἐποιεῖτο.

gatum incidit, quem ingens Sclavorum caterva cum optima praeda capti-
vorumque selectissimorum numero sequebatur. exacta illis nocte mane
ad castellum Eusinum graditur, et cum barbaris praelio generose dimi-
cat. illi paulatim cedunt, et Astice tota expelluntur, fuitque captivis
dies ille ob virtutem Romanorum candidus. dux epinicion cecinit ac tro-
paeum erexit.

8. Auctumno ineunte barbari foedus de integro temerant, bellique
societatem aperte abiciunt et aspernantur. causam huius rei explanare
non pigebit. fuit homo Scythae, Bacolabras vulgo dictus; cuius vocabuli
planissimam significationem si quis requirit, sciat id Graeca lingua sa-
cerdotem magum sonare. hic per id tempus facinus ausus est periculo-
sissimum. cum una enim amicarum Chagani stuprum fecit, brevique vo-
luptate inescatus in magna mortis retia se inseruit; ac metuens ne rescit-
tum flagitium crudele sibi supplicium pareret, persuasis septem de sub-
iectis sibi Gepidis, cum iis in fugam ad gentem avitam sese tradidit.
sunt autem Hunni, habitantes in Oriente, Persarum vicini, quos multi
usitate vocabulo Turcas nuncupant. Istrum ergo traiciens et in ur-

Λιβιδινῶν πόλιν φερόμενος, αὐτὸς ὑπὸ τινος τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ἡγεμόνων τῶν ἐς φρουρὰν συντεταγμένων τοῦ Ἰστρου, τό τε γέ-
 νος ἐδήλου καὶ τὰς πάλαι διατριβὰς καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀπελιύ-
 νουσαν ἡδονήν. ἐπεὶ δὲ πιθανὸς ἐδόκει τῇ διηγήσει τοῦ ἀτυχή-
 D ματος, παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος παραπέμπεται. 5
 κἀντεῦθεν ἐδόκουν αἱ Ῥωμαῖκαὶ σπονδαὶ διασχίζεσθαι, καὶ πα-
 ραγυμνοῦται ὁ πόλεμος, ἔτι Ταργιτίου τοῦ βασιλικοῦ ἐπιβαίνον-
 τος ὕστερος ἐν πρέσβειων μοίρᾳ, καὶ τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον παρὰ
 Ῥωμαίων ὑποθερζόντος, ὃν αἱ συνθῆκαι τῷ Χαγῦνῳ ἂν ἔτος
 ἐβλάστανον ἕκαστον. τοῦτό τοι καὶ βασιλέα οὐκ ἀπὸ τρόπου 10
 πρὸς ὄργην ὑπηρέθειεν, οὐχ ἥκιστα φενακίζεσθαι ὑπὸ τῶν Ἀβά-
 ρων διανοούμενον, τοῦ μὲν ἐξαιτοῦντος τὸν ἐγκύκλιον πλοῦτον
 καὶ τὰς εἰρηναίας προσόδους, τοῦ δὲ μὴ ἀτρεμοῦντος, ἀλλὰ τὴν
 Εὐρώπην δηοῦντος καὶ ἀναστάτους ποιουμένου τὰς πόλεις. ἐξο-
 στρακίζεται γοῦν ὁ Ταργίτιος ἐπὶ τὴν Χαλκίτιδα νῆσον, ἐπὶ μῆ- 15
 νας σκληραγωγούμενος ἕξ, καὶ μέχρι τούτου ὁ τοῦ βασιλέως θυ-
 μὸς ὑπεφλέγμαιεν· ἠπειλεῖτο γὰρ καὶ θάνατος κατὰ τοῦ πρέ-
 σβειως δογματίζεσθαι. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Χαγῦνον τῶν τε Σκυθῶν
 καὶ Μυσῶν τοὺς περιοίκους ἐλυμήναντο, εἰλὸν τε πόλεις πολλές,
 P 19 τὴν τε Ῥαιτηρίαν καὶ Βονώνειαν καὶ Ἀκὺς καὶ Δορόστυλον καὶ 20
 Σαλδαπὰ καὶ τὰ Παννασὺ καὶ Μαρκιανούπολιν καὶ Τρόπαιον.
 πράγματα δὲ οἱ πολλὰ περὶερχετο ἢ ἐγχείρησις· οὐ γὰρ ἀνιδρωτὶ
 καὶ ἀπεριμερίμνως τὰδε παρεστήσατο τὰ πόλίσματα, καίτοι με-

1. Λιβιδινον Exc.

bem Libidinum delatus, atque a quodam e ducibus Romanis ad Istri cu-
 stodiam constitutis interceptus, genus et vetus studium suum volupta-
 temque ob quam fugeret indicavit. cum de infortunio suo narrare pro-
 babilia videretur. a duce ad imperatorem transmittitur. atque hinc exi-
 stimatum est foedus Romanum turbari, et bellum aperiri coeptum, cum
 interim Targitius in urbem imperatoriam pro legato veniens pecuniam
 anniversariam ex foedere Chagano pendendam exigeret; id quod impe-
 ratorem non immerito ad iram subextimulabat, qui se Abaris manifestis-
 sime esse ludibrio cernebat. hoc (Targitio) pensionem annuam paca-
 lesque redditus poscente; illo (Chagano) non quiescente sed Europam
 lacerante et urbes evertente. relegatur itaque in Chalcitidem insulam
 Targitius, et ad menses omnino sex durius tractatur: eo usque impera-
 toris ira fervebat in legatum, cui poenam capitalem erat comminatus.
 Chaganus porro Scytharum Moesorumque finitimos omnes circumquaque
 vexabat, multasque urbes, Rhateriam, Bononiam, Acys, Dorostylum,
 Saldapa, Pannasa, Martianopolim, Tropaeum subigebat. caeterum non
 ium illi facessivit oppugnatio, nec absque sudore sollicitudine
 haec oppida obtinuit, quanquam frequens accessus ad suos

γάλας ἐπικουρούσης ἐπιπνοίας αὐτῷ τῆς ἀθρόας ἐπιφοιτήσεως, V 147
ἥτις ἐς τὰ μάλιστα ἀνυπταγώνιστον κακὸν τῇ ῥαθυμίᾳ παρέχεται.
βασιλεὺς δὲ Κομεντιόλον στρατηγὸν ἀνίστησι, καὶ τῆς πάσης
ἡγεμονίας κηδεμόνα τουτοῖ προεστήσατο.

5 9. Ἄλλ' ἐπεὶ περὶ γε τῶν Οὐννων τῶν πρὸς τῷ Ἰστρῷ B
βιούντων τὰ προαίλια μοι τῆς ἱστορίας γεγένηται, ἄγε δὴ, ἄγε
καὶ τὰς Περσικὰς πράξεις τῇ τῆς διηγήσεως ἀνατινάξωμεν φόρ-
μιγγι. παλινοστήσω γὰρ ἐπὶ τὴν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος
ἀναγόμενον, τὸν Μηδικὸν νῦν ἀναγραφόμενος πόλεμον. καὶ
10 μὴ μοίγε τις ἀπεχθανέσθω τοῦ γε ἔνεκα παλινδρομοῦντι πρὸς τὰ
πρεσβύτερα. οὐ γὰρ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἐπάνιμεν πράξεις, εἰ καὶ
περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνταναγώμεθα. τὸ γὰρ συνεχὲς τῶν
προαφηγηθέντων οὐκ ἠνέσχετο χαλινού, ἵνα μὴ τέως τῇ παρεν-
θήκῃ τῶν ἑτεροίων ἀφηγημάτων σύγχυσις τοῖς ἐντυγχάνουσιν
15 ἐμποιήσῃται.

Ἔτι πρῶτον ἔτος ἠνύετο τῆς ἡγεμονίας Μαυρικίου τοῦ αὐ-
τοκράτορος μετὰ τὸν Περσικὸν ἐκεῖνον καὶ ἀοίδιμον πόλεμον, οὗ-
περ ὁ Ταμχοσρῶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν Μηδικῶν στρατευμά-
των ἡγήσατο, καὶ βασιλεὺς τὸν Ἰωάννην, ὅπερ ἐπάνυμον τὸ
20 τῆς ὑπερφίας χελύνης κατάκομον, ὃν δὴ καὶ Μυστάκωνα προση-
γόρευον Ῥωμαῖοι, ἐκ τῶν τῆς Ἀρμενίας στρατοπέδων ἐπὶ τὰς
τῆς ἀνατολῆς δυνάμεις Ῥωμαϊκὰς μετεβίβαζεν. ἔρτι τοίνυν ὁ
στρατηγὸς τὰς ἐώας φροντίδας περιβαλόμενος στρατοπεδεύεται
ἔνθα ὁ Νύμφιος ποταμὸς τῷ Τίγριδι ἀνακοινοῦται τοῖς ὕδασι.

2. παρέχεται Exc. κατέχεται IP.

(quae res socordiae calamitas est insuperabilis) multum ei velut aspira-
ret et opem atque subsidium afferret. imperator Comentiolum excitat,
eumque ex asse ducem exercitus legit.

9. Sed iam quia principium et quasi quoddam vestibulum historiae
nostrae in Hunnis ad Istrum sedes habentibus consumpsimus, ago, quae
contra Persas acta sint, litteris deinceps prodere aggrediamur. ad Mau-
ricii autem initia reversi bellum in Perside gestum describemus. ac no-
him mihi a quoquam in vitio poni, si ad superiora et antiquiora me re-
feram. non enim ad eadem narranda regrediar, etiamsi ad eadem tem-
pora redeam: coniunctio enim cum his quae iam exposuimus, dilationem
non concedit, nec aliis interpositis de confusione lector conqueratur.

Post praelium illud Persicum memorabile primus adhuc annus Mauricii
Augusti volvebatur, quo in praelio Tamchosro, qui tum Persicas copias
ductabat, suis praefuit. imperator Ioannem, cui ex longitudine mystacis
Romani cognomentum Mystaconi indiderant, cohortibus Armeniis praefe-
ctum, inde advocatum militiae Romanae Orientali magistrum dederat. iam
igitur huic muneri praepositus, eo contendit ubi Nymphius cum Tigride

Theophylactus.

D ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ ἐξαρτύνεται πόλεμος, τοῦ μὲν Ἰωάννου
 τῆς Ῥωμαϊκῆς προεστῶτος δυνάμεως, τῆς δὲ Περσικῆς Χαρδα-
 ριγάν. Παρθικὸν τοῦτο ἀξίωμα, φίλον δὲ Πέρσαις ἐκ τῶν
 ἀξιωμάτων προσαγορεύεσθαι, ὡσπερ ἀπαξιούντων τὰς ἐκ τῆς
 γεννήσεως ὀνομασίας ἐπιφέρεσθαι· θαυμάζουσι γὰρ τύχης ἐπί- 5
 δοσιν ἢ νόμον γεννήτορος τὸν περὶ τῆς σφῶν αὐτῶν προσηγορίας
 ἄρτι τῆς μητρῴας αὐτοῖς νηδύος προκύνουσι συνανίσχοντα. ὁ
 μὲν οὖν Ἰωάννης τὴν πῦσαν πληθὺν τῆς δυνάμεως τριτταῖς κα-
 τετύξατο μοίραις, καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεδέξατο τοῦ μαχίμου τὸ με-
 σαίτατον, Κούρς δὲ τὸ δεξιὸν ὁ ὑποστράτηγος, Ἀριούλφ δὲ τὸ 10
 λαίον. καὶ ὧδέ πως τὰ τριττὰ διεκεκόσμητο στίφη. ὡσαύτως
P 20 δὲ καὶ τὸ Περσικὸν συνετέτακτο. ἐπεὶ δ' αἱ σάλπιγγες ἐννάλιον
 ἤχησαν, καὶ τὸ μεταίχμιον ἐβραχύνετο, ὁ πόλεμος εἶχε τὸν πάρο-
 δον. προσβάλλουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοι τοῖς δυοῖν κέρασιν, Ἰωάν-
 νης μὲν τῷ μέσῳ, Ἀριούλφ δὲ τῷ εὐωνύμῳ. καὶ δῆτα κρουτοῦσι 15
 τῶν ἀντιμετώπων δυνάμεων. Κούρς δ' οὐκ ἐνέμιξε χεῖρας·
 ἐβύσκαينه γὰρ τὸν Ἰωάννην εὐπραγίας πέρι, ἅτε δὴ μεγίστην
 ἀγωνιούμενον δόξαν. καὶ οὖν εἰς τοῦπίσω Πέρσαις ἐτρέποντο·
B ἐδεδίεσαν γὰρ μή που τὸ ἀντίπαλον ἐμβριθεστέραν τὴν ὀρμὴν
 ἐπιθελή. Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Κούρς ἐωρκαότες ἀπόμαχον τὴν τε 20
 περὶ αὐτὸν δύναμιν, τὰ νῦντα τοῖς βαρβάροις ἐγνώριζον καὶ πρὸς
 τὰ ἀνάντη μετεφοίτων χωρία. οἱ δὲ Πέρσαις τῇ παλιῶξει χρη-
 σάμενοι, ἐπεὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἵππον κεκημηκυῖαν ἐώρων ἐκ τε τῆς
 συντορίας τοῦ δρόμου ἐκ τε τῆς χαλεπότητος τῆς πρὸς τὸ δυσά-

confunditur; quo in loco certamini accinguntur, Romanos quidem Ioanne,
 Persas Chardarigano ducentibus. nomen dignitatis hoc est apud Parthos,
 quos a dignitatibus indigitari delectat, dedignantem videlicet nomina ab
 ortu sibi imposita: pluris enim accessiones fortunae quam paternam le-
 gem in ipsis appellandis simul ex utero materno procedentem faciunt.
 Ioannes ergo totum exercitum suum tripartito distribuit, medium agmen
 sibi deposcit, Cursio hypostratego sive legato dextrum, Ariulpho sini-
 strum committit. atque hunc in modum, in tres partes nimirum, eius
 copiae digestae sunt. ad eundem modum Persae dispositi. postquam
 exortus tubarum clangor Martem accendit, nullumque procedentibus utrin-
 que spatium in medio relictum, pugnam invadunt; ac Ioannes quidem
 agmine medio, Ariulphus laevo in hostem se incitant, oppositisque a
 fronte aciebus praevalent. Cursius, quod Ioannis felicitati invideret
 (pro summa nimirum gloria adipiscenda certaturo), manus non conse-
 rebat. Persae itaque, metuentes ne adversarii validius incumberent,
 retrocedebant, cum Romani Cursium conflictu abstinere conspicati, bar-
 terga dant et ad loca acclivia se penetrant. Persae fugientibus
 ntes, cum Romanum equitatum ex continenti cursu et difficultate

ναντες τῶν ὀχυρωμάτων καταφυγῆς, ἀρρενικῶς ἐπιτίθενται καὶ πλείστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κερατίζουσι, καὶ μόλις ἐπὶ τὸν χάρακα ἐπανήκειν Ῥωμαίους οἱ βάρβαροι συνεχώρησαν. ἐν τούτοις ὁ πόλεμος ἐπεπέραστο, καὶ μετοπώρου παρενέκυπτεν ὥρα.

5 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸν πατέρα τὸν Παῦλον ἐπὶ τὴν ^C αὐλὴν βασιλῆιον λαμπρῶς καὶ περιφανῶς εἰσεδέξατο, ἔναγχος ἐπὶ ^V 148 τὸ Κωνσταντίνου ἄστρῳ γενόμενον, καὶ νυμφίος τῇ ὑστεραία ὁ βασιλεὺς πομπεύεται. τὸν γὰρ Ἰωάννην τὸν τῶν ἱεραρχικῶν ἐξηγούμενον θρόνων ἐς τὸ ἀνάκτορον εἰσκαλεσόμενος, ἐν τῷ μεγάλῳ 10 θαλάμῳ τῷ πρὸς τῇ μεγίστῃ τῶν βασιλέων αὐλῇ (Αὐγουσταῖος δ' ἄρα οὗτος κατονομάζεται) ἡξίου τῆς ἐκ τοῦ κρείττονος τυχεῖν συναιρέσεως διὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον τοῦ ἱερέως ἐντεύξεως, ὅπως αἴσια τῷ βασιλεῖ τὰ τοῦ γάμου συμβαίῃ ἐπίχειρα. ὁ δ' ἱερεὺς τὸ βασιλικὸν ἐθεράπευσε βούλημα τῇ περὶ τὸ θεῖον ἱκετεία, καὶ 15 τῶν χειρῶν τῶν βασιλέων ἐλόμενος συνῆπτεν ἀλλήλαις, εὐκτοῖς ^D τε προσφθίγμασι τὸν τοῦ αὐτοκράτορος κατηνθήμησε γάμον. ταὶ δῆτα καὶ τὰς κορυφὰς τῶν βασιλέων τοῖς στεφάνοις καθίδρυσε, τῶν τε θεανδρικῶν μυστηρίων μετέδωκεν, ὡς σύνηθες τοῖς θρησκέουσιν τὴν παναγῆ ταύτην καὶ ἀκίβδηλον πίστιν. εἶτα 20 μετ' ἐκεῖνο εἰσέφρησαν ἐπὶ τὴν βασιλῆιον παστάδα οἱ ταῖς κορυφαῖς τῶν ἀξιωματῶν περιλαμβόμενοι, οὓς καὶ γονεῖς ἀποκαλεῖν βασιλεὺς οὐκ ἀπηξίωσεν, ἀντὶ σποράς ὡσπερ καταβαλλομένους τὴν εὐνοίαν. οὗτοι προπομποὶ τοῦ βασιλέως γενόμενοι ἐν τοῖς προπυλαίοις τῶν βασιλείων ἐλιπάρουν ταῖς εὐφημίαις τὸν νυμ- 25 φίον, τὸν Καίσαρα, ἐπὶ θρόνου καθίσαντα ἐπιφαίνεσθαι τοῖς

ad ardua munitaque locorum evadendi defatigatum cernerent, premabant viriliter, maximam eorum partem ita dissipantes, ut ad castra se recipere vix possent. Hic pugnae exitus fuit, et autumnus iam adventabat.

10. Imperator patrem suum Paulum, qui nuperrime Cpolim venerat, honorifice ac splendide in palatium accepit, seque postridie sponsum in pompa exhibuit. accitum enim Ioannem patriarcham in magno thalamo, iuxta aulam eiusdem palatii amplissimam, cui Augustali nomen est, rogat, uti precibus faustas fortunatasque sibi nuptias a benevolente numine precetur. ille imperatoris voluntatem officiose complexus vota concipit, et utriusque apprehensa dextra eos connubio iungit, coniugibusque optabili affatu bona omnia a deo exoptat, capitibus amborum coronas imponit, et mysteriis eos dei hominisque, ut nobis sinceram sanctissimamque fidem colentibus fieri consuetum est, impertit. posthaec clarissimis honoribus eminentes, quos imperator parentum appellatione dignabatur (qui scilicet benevolentiam illi amoremque patrium praestarent) eos in geniale cubiculum deduxerunt. hi eundem et sponsum et Caesarem rogabant bonis precibus vehementer, ut ad propylaea palatii

στρατεύμασι καὶ γαμήλια δῶρα τοῖς ὑπηκόοις χαρίζεσθαι. ἡ δὲ
 παστὴς ἡ βασίλειος μεγαλουργῶς ἐκεκόσμητο. ἐν τῷ περιβόλῳ
 P 21 τῶν πρώτων μεγάλων τῶν βασιλέων σηκῶν χρυσοῦ καὶ λίθοις ἀγε-
 ρώχοις κατάκοσμος. καὶ μὴν καὶ ἄλουργοῖς ἱματίοις βαφῆς δευ-
 σοποιῦ Τυρίας μεγατιμίον περιπόρφυρος ἦν. ἡ δὲ Τιβερίου 5
 παῖς ἡ παρθένος ἡ νέμφη προηγῆτο τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν γαμή-
 λιον θρόνον, ὡς ἐν παραβύστῃ ὅσον οὐκ ὄψομένη τοῖς δῆμοις,
 τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων ἀθρόον διασταλίντων ὡς ἐκ συνθήμα-
 τος. παρατίκα δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν παστὸν παραγίνεται, ὑπὸ
 πολλῶν λεχειμόνιων ἀνδρῶν περιφανῶς προπεμπόμενος. καὶ 10
 οὐκ ἄντισιν ἐν τοῖς ἑψηλοῖς προπετάσμασι πομπεῖσαι τε ἕμα τοῖς
 B θεαταῖς τὴν βασίλειαν καὶ περιπτύξασθαι. παρῆν δ' ὁ τοῦ βα-
 σιλέως νυμφευτής· εὐνοῖχος δ' ἄρα ἦν οὗτος τοῦ αὐτοκράτορος,
 Μαργαρίτης ὄνομα αὐτῷ, ἀνὴρ περίβλεπτος ἐν τῇ ἐστίᾳ τοῦ
 βασιλέως. ἡ δὲ βασίλεια ἔξανέστη τοῦ θρόνου, τὸν γαμέτην 15
 τὸν βασιλέα γεραίρουσα, ἀνέκραγόν τε οἱ δῆμοι ἑμέναιον. ὁ δὲ
 νυμφαγωγὸς κέλιε τοὺς νυμφίους ὑρῶντων τῶν δῆμων ἐφιλο-
 φρονήσατο. οὐ θέμις γὰρ ἦν ἐπιθέσθαι στιφάνους· οὐ γὰρ
 ἰδιῶται ἐτίγγανον ὄντες οἱ νυμφευόμενοι· ἤδη γὰρ τοῦτο τῷ
 βασιλικῷ ἀξιώματι προκατεῖληπτο. ταῦτα μὲν δῆτα τῇ προτε- 20
 ραίᾳ. ἡ δὲ πόλις ἐπανηγύριζεν ἐν ἡμέραις ἑπτὰ, ἄργυρέοις τε
 ἐστιφάνωντο σχεῖσι· κοίλαι τε γὰρ πίνακες καὶ λεκανίδες καὶ

3. σημῶν] εἰκῶν interprea.

e throno sese militibus gratulaturis in conspectum daret, et congiarium
 nuptiale in illos conferret. iam vero thalamus imperatorius magnifice
 exornatus visebatur, in circuitu si quidem primorum et magnorum illo-
 rum imperatorum simulacra auro et lapillis conspicua apparebant, parie-
 tesque velamina e purpura Tyria, tiacturae optima ac pretiosissimae
 vestiebant. Tiberii autem filia, virgo et sponsa, imperatorem in solium
 nuptiale, subtilibus textis varie picturatis de industria exornatum, ut in
 abdito, mox a populo conspicienda praecedebat. illico imperator a com-
 pluribus candidatis honorifice deductus ingreditur, et in locum editum
 peristromatis illustrem, tum ut Augustam spectantibus ceu in pompa
 ostentaret, tum ut eam complexa foveret, ascendit. et aderat, cuius
 munus sponsam deducere, eunuchus quidam imperatoris Margarites no-
 mine, sulicorum non postremus. honoris ergo imperatrix venienti ma-
 rito imperatori assurrexit. tum spectatores hymenaeum exclamare. hic
 nymphagogus ille palam sponsis pateram meri plenum vultu iucunde por-
 rigit: nam sarta iisdem imponere non licebat, quod privati non essent,
 et istae ipsum iam imperatoria maiestas anteverterat. haec igitur die
 t. diximus, acta sunt. at civitas universa diebus septem conti-
 agitare et honoris causa vasis uti argenteis, discis, inquam,

κνλίγναι καὶ τρυβλία μαγίδες τε καὶ κινᾶ, πλοῦτος Ῥωμαϊκός C
 διεκέχυτο. τρυφή τε χρυσέου κόσμου, τὰ οἴκοι μυστήρια, θέα-
 τρον ἦν τοῦ βουλομένου παντός ἐστιῦσαι τὰς ὄψεις. αὐλοὶ τε
 καὶ σύριγγες καὶ κιθάραι περιελάλουν ἀνεμμένον ὁμοῦ καὶ ἐπαγω-
 5 γόν. πολλοὶ τε τῶν θαυματοποιῶν πανημέριοι τὰς σφῶν αὐτῶν
 εὐτραπέλλιας τοῖς φιλοθεύμοσιν ἐθριύμβευον. οἳ τε ἐπὶ σκηνῆς
 λαιδορούμενοι οἷς ἂν ἐθέλοιεν, μετὰ μεγίστης ἀμίλλης τὰς γελω-
 τοποιούς δραματουγίας οἷα περὶ σπουδαίου τινὸς τοῦ πράγματος
 ἐπεδείκνυντο. ἵππικοὶ τε ἐτελοῦντο ἀγῶνες. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐστία
 10 τοῖς ἐν τέλει ἐν τῇ τῶν βασιλέων οἰκίᾳ. καὶ οὕτως ὁ περιδοξος
 ἔκκενος κατεπέπαιτο γάμος.

11. Ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν ἀναγραφόμενον τὰς ἐπισήμους D
 τῶν πράξεων παντὶ που προῦπτον ἐς μέσον προτίθεσθαι, ἄγε δὴ V 149
 φέρε καὶ τὰς δυσχερεστάτας τύχας τοῖς φαιδρτέροις ἐμιμῶμεν.
 15 ἦρος ἀρχομένου ἐν τῷ λεγομένῳ φόρῳ (περίλαμπρος δ' οὗτος A. C. 582.,
 χῶρος τῆς πόλεως) φλόγες μαινόμεναι πυρὸς ἐνεπίμπρων τὴν ἰῶραν P 22
 τοῦ ἄστεως, καὶ θεραπεύειν τοῦ πυρὸς οἷον οἷον τε
 ἦν τὸν θυμόν. ὄψε ἵπομιλάττουσι τὸ πῦρ οἱ τῆς πόλεως, ῥεί-
 θροις χρυσοῖς ὡπερ ἑποικήσαντες αὐτοῦ τὸ ἀμείλιχτον· μεγάλῃ
 20 γὰρ ἐτίγγανεν οὐσα ἡ ἰύμη τοῦ πνεύματος, ὡς μικροῦ δεῖν τῆς
 αἰθάλης μεταλήψεσθαι ἄπαν τὸ πόλισμα.

Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν Πικυλινός τις, ἀνὴρ τῶν οὐκ
 ἀσίμων τῆς πόλεως, πλείστης παιδείας μετεληγώς, ἐπὶ τὸ τῶν

12. τὴν IP.

patinis, patellis, cantharis, trullis, quadris et canist'ris, quae tum Ro-
 manorum divitiae proferebantur. deliciaeque ornatus aurei, domestici
 thesauri, theatrum quoddam erant plane quibusvis oculos parcere volen-
 tibus. tibis et fistulis et citharis ad remissionem et oblectationem animi
 omnia circumstrepent, multique praestigiarum artifices ludicris suis
 totos dies spectandi cupidus detinebant. alii in scena, hominum quorum
 libebat vitia carpentes, perstudiose ridicula dramata velut seria quaedam
 et gravia exercebant. insuper ludii equestres committebantur, et impe-
 rator magistratus in regiam ad epulas invitabat. atque isto modo splen-
 didae illae nuptiae finem acceperunt.

11. Quoniam vero insignia quaeque in medium afferre historiae
 scriptori propositum esse norunt canes, agendum etiam tristissimum ca-
 sum laetioribus intexamus. vere se aperiente in foro quod appellatur
 (est autem hic locus Cpoli nobilis) flamma furens urbis elegantiam cur-
 ripuit, nec ignis omnia consumentis rapida vis cohiberi potuit. cives
 sero tandem flammam velut aureo flumine mitigant, et rigorem eius im-
 placabilitatemque quodammodo expugnant: saeviebat quippe ventus, ut
 favillae tota propemodum urbe volitarent.

Eodem anno Paulinus quidam, civis haud obscurus et doctrina libe-
 rali instructissimus, qui animam suam in barathrum praestigiarum iur

γοήτων βύραθρον τὴν ψυχὴν κατωθήσας κατώφωρος γίνεταί. ὁ δὲ τῆς ἐλέξεως τρόπος τῶν παραδοξολογουμένων λόγων καθέστηκεν ἴδιος. λέξω δὲ τοῦτον πάνυ καθιστηκότα θαύματος ἄξιον.

B ἄργυρεος λεκανίς τις ὑπῆρχε τῷ γόητι, δι' ἧς τὰς τῶν αἰμιῶν χύσεις συνήθροιζεν, ὁπόταν ταῖς ἀποστατικαῖς προσωμίλει δυνάμεισι. ταύτην τὴν λεκανίδα διαπωλεῖ ἄργυρον ἐμπορευομένοις ἀνδράσιν. οἱ μὲν οὖν ἔμποροι τὰς τῆς λεκανίδος τιμὰς ἀποδόμενοι τῷ Παυλίῳ μετεκχωρεῖν ἐνεχείρουν τὸ σκεῦος, καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἑαυτῶν οἰκίσκου ταύτην προετίθεισαν, ἔξουσίαν δίδόντες ὠνήσασθαι τῷ βουλομένῳ παντί. ἐδέησε τοίνυν τὸν 10 ἐπισκοποῦντα τὴν πόλιν Ἡράκλειαν, ἣν Πείρινθον οἱ πάλαι ποτὲ κατωνόμαζον, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐς Βυζάντιον διατρίβειν, καὶ

C θεασάμενος πρὸς ἐκποίησιν ἡρτισμένην τὴν λεκανίδα τοῦ γόητος, ταύτην ὠνεῖται περιχαρῶς, καὶ ἀπεκδημίσας τοῦ ἕστεος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπάνεισιν. ἐπεὶ δὲ τὰ θεότευκτα μύρα Γλυκερίας τῆς μάρτυρος χαλκῆ τις λεκανίς ὑπεδέχετο, αἰδοῖ τοῦ σεβύσματος ὁ ἱερεὺς ὑπαλλάττει τὰ σκεύη, καὶ τὴν μὲν χαλκῆν ἀφαιρεῖται τῆς ἱερωτάτης ἐκείνης λατρείας, τὴν δὲ ἄργυρῶν δεξαμενὴν προεστήσατο τῶν θεορρῦτων μύρων. ἐντεῦθεν ὁ ποταμὸς ἀποπαύεται τῶν θαυμάτων, καὶ ἡ τῆς χάριτος πηγὴ κατα- 20 κρύπτεται. οὐ στηλιτεύει τὰς δυνάμεις ἢ μάρτυς, συστέλλει τὸ χάρισμα, ἀφαιρεῖται τὸ δῶρημα, καὶ νομοθετεῖ διὰ τὸ μύ-

5. προσωμίλου IP.

13. ἡρτισμένην IP.

19. θεορρῦτων IP.

tationumque demerserat, deprehenditur. modus quo sceleris huius compertus est, plurimum admirationis habet; quem exponemus. erat venefico huic pelvicula ex argento: ea hostiarum, quas daemonibus sacrificabat, sanguinem excipere solebat, quoties eorum colloquio uti liberet, hanc pretio vendit argentariis: emptam illi prae foribus domunculae suae venalem proponunt. eo ipso tempore antistiti Heracleae (quae olim dicta est Perinthus) Byzantii commorari necesse erat. is venditionis causa forte suspensam malefici pelvim conspicatus eam percupide mercatur, et ad sedem suam revertitur. quia vero divinitus stillans unguentum sive oleum de ossibus sanctae Glyceriae martyris aenea pelvis excipiebat, episcopus rei tam venerandae reverentia contactus vascula commutat, et a cultu sacratissimo aeneum removens argenteum coelesti stillicidio supponit. ex eo operum mirandorum rivus desinit, fons gratiae evanescit; non prodit publicitus vim suam martyr, beneficium retrahit, donum aufert, sibi que legem indicit propter detestandum excipulum unguento in posterum non scaturire. sane quod purum est, non debet impurum contingere, ut aliquid externae eruditionis narrationi commode interseram. hoc cum diebus compluribus evenisset calamitatemque rumor per civitatem dissipasset, episcopus sese in luctum dat, et quod fiebat lamenta-

σος μὴ πηγάζειν τὸ μύρον· τῷ ὄντι γὰρ τὸ καθαρὸν τοῦ μὴ κα- D
 θαροῦ οὐ θέμις ἐφάψασθαι, ἵνα καί τι τῆς θύραθεν παιδείας
 προσφόρως ἐνείρω τοῖς διηγήμασι. τούτου δῆτα ἐπὶ συχνῶς γε-
 νομένου ἡμέρας, καὶ τῆς συμφορῆς ἐπιφανοῦς γενομένης τῇ πό-
 5 λει, πρὸς πένθος ὁ ἱερεὺς ἐτέτραπτο. ὀδύρεται τὸ πραττόμε-
 νον, θρηνεῖ τῶν θαυμάτων τὴν ἐγκοπὴν, ἀνακαλεῖται τὸ χάρι-
 σμα, τὴν ζημίαν οὐ φέρει, τὴν αἰτίαν ἐπιζητεῖ, τὴν αἰσχύνην
 οὐ καρτερεῖ. καὶ ἦν αὐτῷ ὁ βίος ἀβίωτος, κηρευούσης τῆς ἐκ-
 κλησίας τοῦ θαύματος. διὰ τοι τοῦτο νηστεῖαι καὶ προσευχαί
 10 καταβάλλονται, στρατεύονται δάκρυα, συμμαχοῦσιν οἱ στενα-
 γμοί, πάννηχοι δεήσεις ὀπλίζονται, καὶ πάντα συνέρχονται ὀπό-
 σα δύνανται λύπην θεοῦ μεταβαλεῖν πρὸς τὸν ἔλεον. τοῦ τοίνυν
 θεοῦ καὶ τὸ μύσος ὑποστραφέντος καλῶς καὶ τὴν ἄγνοιαν δικαίως
 οἰκτείρατος, γίνεται κατ' ὄναρ τῷ ἐπισκοποῦντι τὴν πόλιν κα-
 15 τάδηλα τὰ περὶ τὴν λεκάνην βδελύγματα. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὑπεξ- P 23
 ἄγει παραχρῆμα τοῦ ἱεροῦ τὴν ὠνηθεῖσαν λεκάνην, καὶ ἐν μέσῳ
 τὴν χαλκῆν ἐνεγκάμενος προτίθησι τῷ σεβάσματι ὡς ἄγνην καὶ
 πρεσβύτιδα λάτρην, οἷα παρθένον τινὰ καὶ ἄχραντον βδελυρᾶς
 γοητείας. καὶ δῆτα παραντίκα ἐπιφαίνονται αὐθις τὰ θαύματα
 20 καὶ κατομβρίζεται μύρον, βλύζει τὸ χάρισμα, πηγάζει τὸ δώ-
 ρημα, τὸ δάκρυον στέλλεται, τὸ σκυθρωπὸν διαλύεται, τὸ V 150
 βδέλυγμα στηλιτεύεται, καὶ πύλιν τὴν ἑαυτῆς περιβάλλεται δό-
 ξαν· ἔτοιμος γὰρ οἰκτειρῶσαι θεὸς εὐσεβῶς πρεσβευόμενος. ὁ
 μὲν οὖν ἱερεὺς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον γεγόμενος πόλισμα, τίς τε ὁ πε-
 25πρακῶς τὴν λεκανίδα ὑπὸ τῶν ἐμπορευσαμένων μεμαθηκῶς, ἐπὶ B

tur: effectorum supra naturam interruptionem deplorat, donum reposcit, detrimentum non sustinet, causam indagat, dedecus indignatur, ecclesiaeque re tam admirabili viduata vitam sibi vitalem non putat. igitur ieiunia et comprecationes instituuntur, profunduntur lacrimae, ducuntur gemitus; totae noctes in deo suppliciter rogitando ponuntur, coniungunturque omnia quae iram eius convertere in misericordiam possunt. cum itaque deus et execrandum illud scelus iure aversaretur et ignorantiam iuste miseraretur, episcopum de abominandis sacris in pelvi illa factitatis per quietem monet. ille nil moratus pelvim argenteam templo subducit, illatamque in medium aeneam, perinde ut castam et antiquam famulam et virginem aliquam incorruptam pro execranda praestigiatrice, venerabili monumento rursus subiicit. statim sese miracula denuo effundunt, oleum depluit, beneficium scaturit, donum profluit, lacrimae inhibentur, luctus praeciditur, tristitia fugatur, piaculumque detestabile perinde ut in columna incisum cognoscitur ab omnibus, et pelvis aenea postliminio gloriam suam recuperat: paratus est enim deus tribuere misericordiam pie supplicantibus. episcopus in urbem imperialem reversus,

τὸν ἱεράρχην ἀφικόμενος Ἰωάννην πάντα τὰ συγκυρήσωντα ἀνυ-
 τίθεται. ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης δεινοπαθήσας ἐπὶ τοῖς διηγίμυσι,
 καὶ φέρειν οὐκ ἔχων τὴν ἀκοήν, ἀθρόον φοιτᾷ πρὸς τὰ βυσίλεια,
 τῷ τε αὐτοκράτορι τῶν ἱστορηθέντων αὐτῷ μετεδίδου τοῖς λό-
 γους. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος νωθρότερόν πως πρὸς τὸν φόνον 5
 τῶν ἡτυχηκότων ἔώρα· ἡξίου γὰρ μεταμέλω μᾶλλον ἢ ζυμίω
 τοὺς παραπεπτωκότας λύσασθαι. ὁ δὲ ἱεράρχης ἐκρυταίου τὴν
 ἔνστασιν, ἀποστολικώτερον ἐπειγόμενος πυρὶ τοὺς ἀφειστηκότας
 τῆς πίστεως παραδίδουσαι, ἐπὶ στόματος τὰ τοῦ Παύλου προ-
 C φερόμενος ῥήματα, φάσκων ἐπὶ λέξεως οὕτως “ἀδύνατον τοὺς 10
 ἄπαξ φωτισθέντας, γευσάμενους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου,
 καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσάμε-
 νους Θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσό-
 ντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς
 τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιούσα 15
 τὸν ἐπ’ αὐτῆς ἐρχόμενον πολλὰκις ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην
 εὐθετον ἐκείνοις δι’ οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας
 πυρὰ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δ’ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος
 καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.” γίνεται τοίνυν τὸ
 D βυσιλικὸν ἀδρανέστερον βούλημα, καὶ κρατεῖ ὁ Ἰωάννης τοῖς λό- 20
 γοις. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ δικαστήριον συγκροτεῖται, καὶ οἱ γόητες
 ἀνετάζονται, καὶ καταδίκη περιπλακέντες ἀφύκτω πρὸς κόλυσιν
 ἐξεδίδοντο. ὁ μὲν οὖν Παυλῖνος ἀνασκοποῖται ξύλω στερρῷ,
 τὴν πρὸς τὸ ἄνυντες κεχηνότι ἀκρώρειαν, ἐνέρσει τε τούτῳ ἄμυ

venditoreque pelvis illius ab argentariis exquisito et invento, ad Ioan-
 nem patriarcham adit, rem totam a capite arcessens ei commemorat.
 patriarcha exclamare indignum facinus, auresque avertere, e vestigio in
 palatium abire et sibi cognita imperatori nuntiare. Mauricius ad fontes
 capite puniendos aliquando languidior erat, cum eos resipiscentia quam
 supplicio sanari aequius arbitraretur. sed patriarcha admovere stimulos,
 et libertate apostolica postulare ad rogum qui a fide defecissent, pro-
 ferreque illam Pauli sententiam ad verbum “impossibile est enim eos
 qui semel sunt illuminati, qui gustaverunt etiam donum coeleste, et par-
 ticipes facti sunt spiritus sancti, gustaverunt nihilominus bonum dei ver-
 bum virtutesque saeculi venturi, et prolapsi sunt, rursus renovari ad
 poenitentiam, rursus crucifigentes sibimet ipsis filium dei et ostentui
 habentes. terra enim saepe venientem super se bibens imbrem, et ge-
 nerans herbam opportunam illis a quibus colitur, accipit benedictionem a
 deo. proferens autem spinas ac tribulos reproba est et maledictio pro-
 xima, cuius consummatio in combustionem.” hac oratione Ioannes vo-
 luntatem imperatoris inflexit. die proximo sequenti iudices coguntur,
 investigatores legibus interrogati sententia irrevocabili ad poenas de-
 tar. Paulus in palum seu stipitem robustum tollitur, cuius summa

τῷ φύρῳ τοῖς ἐν τῷ τραχήλῳ σφονδύλους ἀπαγχοιζόμενος ἀπεινήγειο, οὕτω τε τὸν ἀσιβῆ κατεστρέψατο βίον, προτιθεαμένος τὴν ἀποτομὴν τοῦ παιδός· ἦν γὰρ μεταδοὺς τῷ υἱῷ τῆς βδελυρῆς καὶ ἀνοσίας τῶν γοήτων καὶ μαγγανίας.

5 12. Ὁ δὲ τῆς Μηδικῆς σατράπης δυνάμειος τὸ Ἀφούμων P 24
 περικαθήμενος φρούριον ἐπιειρᾶτο ἐλιῖν. ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 ταξίαρχος τοῦτο πυθόμενος ἤκε πλησίον τοῦ Νυμφίου, καὶ τὸ
 Ἀκβῦς ἐνεχίρει αἰρήσειν. δύσληπτον δὲ τουτὶ τὸ ὄχρωμα, καὶ
 πρὸς πολιορκίαν ἀκαταγώνιστον. ἐπικάθηται δὲ τὸ φρούριον ἐπ'
 10 ὄρους αὐχένου, ἀμφοῖν δὲ ταῖς λαγόσιν ἐστὶν ἀμφίκερμον. τό
 τε φρούριον τοῦτο μεγάλας κοιλυίνεται φάραγγιν, ὡς μίαν εἶναι B
 λοιπὸν συμβαίνει τὴν ἐπὶ μέτωπον εἴσοδον, τειχιζομένην στε-
 γανῶν λίθων συνθήκαις. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐν τῷ φρουρίῳ ὁ στρατη-
 γὸς ἐπετίθειτο, ἐπὶ τὴν στεφάνην τοῦ ἔρκους φρουκτωρίας ἐξῆψαν
 15 οἱ πολιορκοίμενοι, ὅπως παραδηλοῦντες ὁ κίνδυνος τοῖς ἀμφὶ
 τὸν Καρδαργῶν γλιχομένοις παρουστήσουσθαι τὸ Ἀφούμων·
 τοιαύτας γὰρ τοῖς τοῦ Ἀκβῦς συνθήκας ὁ τῶν Περσῶν κατεβύ-
 λητο στρατηγός. τὸ δὲ Περσικὸν ἀναλαμπούσης ἡμέρας ὑπὸ
 πρώτην ἔω συντεταγμένον τοῖς Ῥωμαίοις ἐφίστατο, τῶν τε Ἰα- C
 20 πων ἀποβάντες τῆς μάχης ἀπήρχοντο. καὶ τῷ συνεχεῖ τῆς βο-
 λῆς οἱ βάρβαροι Ῥωμαίων ἐκράτησαν. συνέχαιαν γὰρ τὰς ὕψεις
 τῶν ἀντιπάλων ταῖς ἐκπομπαῖς τῶν βελῶν· τοξοφόρον γὰρ τὸ
 ἔθνος, καὶ δύναμις αὐτῷ τὸ κατὰπτερον τοῦτο ἀκόντιον. τῶν

13. τοὺς IP.

22. τῶν δεστ IP.

pars diffusa habebat. In eum hiatum collo inserto strangulatus sic ille vitam impium finivit, cum prius filie caput rescindi a seculo sibi in nefariis et impiis imposturis carminibusque magi pulum atque socium asceverat.

12. Caeterum Persarum doctus Arhemes castellum circum expugnare incipiebat. re comperta Romanus dux Ioannes a Nymphium procedit, castellumque Aebas contra recipere molit quidem quia natura munitionum, capta fuit difficile et obsidione habile. situm est in iugo montis, ab utroque latere praecipiti et altis vallibus cingitur, ut unicus a fronte ingressus sit rel in solido de lapide extractas. ubi Romanus locum hunc ad obsecit in pinnis murorum faces accendunt, significantes illi Cardarigano Arhemes premebant, quando in discrimine versar huiusmodi namque signo cum Aebasianis Persarum ducti e Persae die albescente instructis ordinibus Romanis supervenit equis se deficientes pugnam suspicantur, sagittarumque imbre et cum adimontes superiores evadunt. est nimirum gens ea arcus et in iaculis pennatis robur eius virtusque consistit. Romanis

δὲ Ῥωμαίων συγκλεισμένων ἐν τινι χώρῳ τοῦ ὄρους, καὶ παρα-
 V 151 θλιβομένων ὡσπερ ὑποπιεζούσης αὐτοὺς τῆς ἐπιθέσεως, πολλοὶ
 τῶν μαχίμων ἀφήλαντο ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ ἀποβλέποντος πρὸς
 τὸν Νύμφιον· οὐ γὰρ ἀνεφίκτη βύθῃ ἀπηώρητο ἢ κατύδυσσις.
 ἔνιοι δ' ἤλωσαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ διὰ τῆς ὑπωρείας καὶ 5
 ὄρους τὴν κάθοδον ποιησόμενοι, ἀποδράντες τὸν κίνδυνον, οὐ
 D κατ' ἐλπίδας ἐσώζοντο, καὶ διαπεραιωθέντες τὸν Νύμφιον πο-
 ταμὸν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατοπεδεύουσι σύνταγμα.

Τοῦ δὲ διεληλυθότος ἐνιαυτοῦ, ἦρος ἀκμύζοντος καὶ κα-
 τακομῶντος τὴν γῆν, ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τῶν ἐγκαιρίων ἡμέρῃ τῆς 10
 πόλιως (πρῶτον δὲ τοῦτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος)
 πάθος γῆς ἀνεφοίτησε καὶ μέγιστος σεισμός ἐνεδήμησεν, οἷα τῆς
 γῆς παρασχιρτώσεως ἐκ πυθμένων αὐτῶν. τὸν δὲ λόγον οὐ δέξιμι·
 τῷ γὰρ Σταγειρίτῃ οὐκ ὀλίγα ἄττα περὶ τούτου πεφιλοσόφηται,
 καὶ εἴ τε λέγων πιθανὸς φανεῖται, ἐπαινεῖσθω τῆς εὐφυΐας, εἰ 15
 δὲ μή, τῷ γε πατρὶ ἀποπεμπέτω περιθύλπειν τὸ δόγμα. τοι-
 γαροῦν ἡμέρας κλινούσης ἐδινεῖτο τὸ κέντρον. καὶ ὁ φόβος ἔξαλ-
 P 25 σιος ἦν, ὡς καὶ τοὺς ἵππομανοῦντας ὑπὸ τοῦ δέους ἀθρόον με-
 ταβάλλεσθαι πρὸς τὸ σῶφρον, δίκην παιδῶν ἐν παιδιᾷ κύβων
 ἀφικομένον ἔξαπιναίως τοῦ παιδοτρίβου, τό τε παραπέτασμα τὸ 20
 πρὸ τοῦ γυμνασίου τῶν ἱππικῶν ἀγωνισμάτων, ὃ δὴ σύνθημα
 τῆς ἰλαρίας ἐτύγγανεν ὄν, περιαιρεῖται διὰ τὸν ἀδόκητον κίνδυ-
 νον. ἅπαντάς τε συνέβαινε πρὸς τοὺς ἱεροὺς σηκοὺς ἐντεμενίζε-
 σθαι, ὀρρωδοῦντας τὸν θάνατον.

montis parte conclusis et coartatis, utpote urgentibus adversariis, multi milites, qua mons Nymphium flumen respicit, quod minor ibi esset altitudo, praecipites desiliebant. alii a barbaris capiebantur. est qui ad crepidinem montis se praecipitaverant, vitato periculo salvi, quod non sperarant, trajecto fluvio ad Romanum agmen sese recipiebant.

Anno hoc elapso, verna tempestate iam procedente et humum graminiae, arbores frondibus induente, encoeniorum seu dedicatae urbis anniversario die, primo adhuc anno postquam Mauricius inivit, passa tellus quod solet, concussu atrocissimo, veluti si ab imis sedibus exiliret, Cpoli quassata est. causam adducere nihil attinet, cum de ea Stagiritēs pluribus philosophatus sit; quae si cui probabuntur, auctoris ingenium commendet: sin autem, ea dogmata suo sibi parenti placere sinat. igitur sole occumbente ipsum centrum seu media terrae concutiantur, et immensus timor animos pervadit, ut etiam qui equarum in morem libidinum furiis agitarentur, icti metu repente ad pudicitiam sese darent. non secus quam a pueris in ludo tesserarum, paedotriba necopinato interveniente, ante equestria certamina parapetasma seu velum, hilaritatis signum, propter inexpectatum periculum aufertur. et impendentis vidine exitii templa universi concursabant.

Δεύτερον ἔτος τοῦτο τῆς Μανρικίου ἡγεμονίας, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ χειμῶνος ὦρα ὑπατος ἀναγορεύεται. καὶ περιβὰς τὸν βασιλεῖον δίφρον ἐπιφανέστατος ἦν. ἦγον τὸν βασιλέα οὐχ ἵπποι, οὐχ ἡμίονες, οὐκ ἐλέφαντες· ἄνθρωποι δ' ἄρα, τὸ τι- B
5 μιώτατον χρῆμα καὶ ὄνομα. ἐπεὶ δὲ ἐπέβη τοῦ δίφρου, κοινω-
νὸν τῶν ἑαυτοῦ θησαυρῶν τὸ ὑπήκοον ἐποιήσατο. οἱ δὲ τοῦ
ἄστειος τῆς βασιλικῆς εὐδαιμονίας μετεληφότες κατεκελεύδουν
ἕμνοις τὸν Καίσαρα, χρυσοῦς ἀρετῆς οἷα καταλαμπούσης καὶ πε-
ριγαυούσης αὐτούς.

10 Τῷ δ' ἐνισταμένῳ τούτῳ ἐνιαυτῷ, ὁ μὲν Ἰωάννης τὰς A. C. 584
ἡτίας τῆς στρατηγίας ἀγῆρητο, οἷα τοῦ Περσικοῦ ἀνανταγωνί-
στου καθεστῶτος, καίτοι κρείττονα κατὰ τὸν πόλεμον κληρωσα-
μένου ῥοπῆν· (13) Φιλιππικὸς δὲ ἀντανίσταται καὶ στρατη- C
γὸς ἀναγορεύεται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνὴρ ἐπιδέξιος καὶ βα-
15 σιλικῆς συγγενείας ἐγγύτατος· γαμέτης γὰρ ἐτύγχανεν ὢν Γορ-
δίας ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς μετὰ
τὴν χειροτονίαν ἐπὶ Μονόκαρτον γενόμενος, τοῦ Ἀισουμᾶ ὄρους
πλησίον οὕτω λεγομένου, χύρακα διεγρύψατο καὶ ἄνδρας ἐπὶ
στρατείαν ἐνήθροϊζε. μετοπώρου τε ἀρχομένου παρὰ τὸν Τί-
20 γρην ἀλλίζεται. καὶ πλείστοις χρησόμενος χάραξιν ἤκεν εἰς χῶ-
ρον Καρχαρωμᾶν ὀνομαζόμενον, καὶ κεῖ πως ἐνδιατρίψας ἐπέθετο
Καρδαριγᾶν τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλᾶ ἐπιβήσεσθαι μέλλειν διὰ τῶν D
ἐχυρωμάτων τῶν Μαΐακαριρί. διὰ τοι τοῦτο ἀπῆρε τῶν ἐντεῦ-
θεν ὁ στρατηγός, καὶ πεδίῳ προσωμίλησε γειτνιῶντι τῇ Νισίβει,
25 καὶ στρατοπεδεύσας ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἀθρόον κατήρε τῆς Περσί-

Agebatur annus Mauricii secundus, cum hieme consul creatus, con-
scenso curru imperatorio, summe conspicuus erat; quem non equi, non
muli, sed homines, res et nomen honoratissimum, trahabant. curru con-
scenso civibus amplissimum congiarium dedit, qua de causa illum laudi-
bus extulerant, ut si dies festus aureus illuxisset eosque laetitia perfu-
disset.

Hoc anno ingrediente Ioannes ducis loco movetur, ut qui Per-
sis, quanquam in maiore belligerandi commoditate, nesciret resistere.
(13) in eius locum Philippicus Orientalium dux militum sublegitur, vir
dexter imperatorique, cuius sororem Gordiam habebat in matrimonio,
necessitudine proximus. qui post adeptam dignitatem Monocartum iuxta
montem Aisumam profectus, castris locum describit et delectum agit.
auctumno primo apud Tigrim stativa habet, multisque castris inde in lo-
cum Carcharomanum appellatum pervenit, ubi aliquamdiu subsistenti af-
fertur Cardariganum Izalam montem propter Maiacariri arcem seu ca-
stellum velle conscendere. quare inde movens campos Nisibi vicinos
tenet, locoque praecelso tendens crebrius in agrum Persicum descendit,

δος, καὶ πλείστης λείας ἐκράτησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ γηναίος ἀνὴρ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἔφοδον τῷ Καρδαργῶν ἐπεδίλωσεν· ἃ δ' εἶπεν, ἐκείνᾳ ἔστιν, αὐτὸν μὲν ἀλαῶσαι τοῖς ὕρισιν κεναῖς ἐλπίσι φερόμενον, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τὴν Μηδικὴν διατέμνεισθαι χιόραν. εἰς τοῦτοίω τείνον τοῦ Καρδαργῶν γενομένου καὶ πως 5 ἐνέδραν ἐγκαθίσαι τῷ Ῥωμαϊκῷ περικυμένον, ὃ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις συνέλεξε, καὶ πρὸς τὸ ὄρος τὸ Ἰζμὰ στρατοπεδεύεται,

P 26 ἄτε δὴ τῶν τόπων ἀσυλίαν παρεχομένων τοῖς ἐπιβαίνουσι τὴν τε-
V 152 λείαν. ἐπεφέρειτο προμηθειότητι φρουρῆ. μετὰ τοῦτο ἦλθεν ἐπὶ τὸν Νύμφιον ποταμόν, οὗκ ἄδοξοι τὰ προαύλια ἡγεμονίας 10 ἀπενεγκάμενος. πάλιν δ' αὖ Φιλιππικὸς προσβάλλειν τῇ Μηδικῇ χώρᾳ ἐθύρρησι, καὶ τὰ ὑπὸ Βερβαῖς διατέμνεται. τὸ δὲ Περσικὸν ἐπὶ τοῦτων ἀκήκοεν, ἐπιτείνει ἵππον τουτωῖ, καὶ διόλωλε τῆς ἵππου πλείστη ἀπόμοιρα. τοὺς δὲ Ῥωμαίους λόγος τῆς ἀφίξεως τῶν βαρβάρων τὴν συντονίαν θαυμάσοντας τῆς Μηδι- 15 κῆς χώρας ὑπεξελθεῖν, δίχου τοῦ παντὸς διαιριθέντος συντάγματος. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν στρατηγὸν ἦκον ἐπὶ τὸ Σισαρβάνων, B εἶτα ἐπὶ τὸ τοῦ Ῥαβδίου· ὃ δ' ἕτερος ἀποδασμὸς ἀποπλατηθεὶς τὴν ἐπὶ Θεοδοσίου πόλιν ὁδὸν ἄλλως ἐπονείτω. ἢ δὲ γῆ ἐκείνου, ἀκοῆ ἴσμεν, ἄνδρός τε καὶ κίταρχμος, ἄχρι τοῦ Ἀβόρα ποτα- 20 μοῦ λεγομένου. συμπίπτει γοῦν τοῖς Ῥωμαίοις ἀπαρηγόρητος κίνδυνος· χηριύουσι γὰρ ὑδάτων εἰς τὸ καρτερόν, οὗ τί ἂν γένοιτο στρατιῇ χαλεπώτερον; καὶ μέντοι ὠμοτάτην κατὰ τῶν αἰχμαλώτων ἀποσχιδιάζουσι ψῆφον, καὶ πάντας ἀνεῖλον ὕρρινός

ac praedam plurimam facit. non diu post colonus quidam infestum Romanorum adventum Cardarigano indicans, adiecit ipsum quidem per montes vagari vana spe confisum, Romanos interea Persidem hostiliter depopulari. Cardarigano retrocedente Romanisque incursas moliente, Philippicus collectis copiis ad Izalam montem castrametatur; et quod illa loca accedentes securissimas redderet, velut asylum quoddam perfectum, tutissimas custodias sese credit. post haec ad Nymphium flumen cum non indecoris muneris sui proemia et quasi praeludiis accedit, rursusque in Persidem irruptionem facere et agrum Bearbarium let. quod ubi senserunt Persae, cum equitatu in illum conspars pars maxima perit. Romanos festinatum barbarorum adatos Perside excessisse narrant, toto exercitu bifariam dim duos erant, Sisarbanum, inde in Rhabdion reglouem videra cum itinere aberrant, versus Theodosiopolim amtra se fatigabat. ferunt tellurem illam usque ad Aboram eam esse et aquis defici; unde Romanis creatum periculum quid enim exercitui aquarum extrema penuria contingere ius? nihilominus crudelissimam statim in captivos sententiam et omnes viros feminasque contrucidant: pueros teneram

τε καὶ θηλείας. τοὺς δὲ παῖδας δεισῶζον, τὸ ἄωρον τῆς ἡλικίας οἰκτεῖροντες. ὁμῶς μετ' οὐ πολλὰ κἀκείνους ἢ τῶν ὑδάτων διεχρήσατο σπάγεις. Ῥωμαῖοι δὲ μεγάλους περιπεπτωκότις κακοῖς τῆς Θεοδοσίας πόλιως ἐπιβαίνουσιν.

5 14. Ὁ δὲ Φιλιππικὸς μεγαλοφρόνως εἰς τὸν ἐπιόντα ἐν- C
αυτὸν τῇ Ἀρζανητῇ χώρῃ τὸ δόρυ ἐμπέπηχε, καὶ λαμπρὰν καὶ A. C. 585.
ἀξιολογωτάτην λείαν ἐζώγησε. φήμη δὲ τις διέρρει ὡς ὁ στρα-
τηγὸς φιλομαθέστατος ὢν, καὶ πολιμικὸς ἐπιστήμης ἐκ τῶν πά-
λαι σοφῶν ἀρυσάμενος, ἐκ τῆς Σκιπίωνος τοῦ ἡγεμονικωτάτου
10 ἄγχινοῦς τῆς ἐντρέχειν ταύτην τῆς σοφῆς στρατηγίας περι-
βύλετο. ὡς γὰρ οἱ τὰς ἱστορίας καθύπερ ἀγάλματα θεῖά τινα
τῷ τεμένει τῆς μνήμης γραφῇ παριδρίσαντες διελέχθησαν, Ἄν- D
νίβα τοῦ Καρχηδονίων στρατηγοῦ τῶν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην Ῥω-
μαίων διατέμνοντος τὴν γῆν, Σκιπίων δὲ πρεσβύτερος τὸν οἶκον
15 πόλεμον τῇ ἀναβολῇ ἀναθίς τῇ Καρχηδονίων χώρα προσπλέκει-
ται, καὶ ἐς μέγα κακοῦ ἐλέλακε τὸ πολέμιον. τὸν δ' Ἀρνίβαν
τὰς Καρχηδονίων τίχας ἀκηκούτα ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἐπαναξιῦσαι,
τὰς μεταβολὰς τῶν πραγμάτων ἐκ τῶν εἰς αὐτὸν συμβεβ- ὕτων
θειῶν παιδικώμενον. καὶ οὗτος ἐδύκει ὁ πρὸς Φιλιππικὸν εἶναι
20 λόγος παράλληλος. οὐκ ἀπὸ δὲ σκοποῦ γέγονεν αὐτῷ ἢ βουλή. P 27
ἔτιχε δὲ τὸν στρατηγὸν κάμινεν τὸ σῶμα μεγίστου νοσήματος
αὐτῷ ἐνοστέψαρτος. διὸ ἐπὶ τὴν Μαρτυρόπολιν ἀφικνεῖται, ἐπι-
τρέψας τὸ στράτευμα Σισιάνῳ τῷ τμηματάρχῃ ὑπαπιστῆς δ'
οὗτος ἐγεγόνε Τιβερίῳ τοῦ ἀντοκράτορος. τὸν τε Ἀψίχ τὸν

2. κἀκείνους IP.

22. αὐτοῦ IP.

statum miserati reservant, veruntamen non multo post illos quoque si-
tis magnitudo confecti. Romani insignibus exercitiis calamitatibus Theo-
dosiopolim deveniunt.

14. Philippicus excolae animo anno deinceps sequenti Arzanensis
regioni arma intulit, opulentamque et ad memoriam insignem praedam
abstulit. fama tenuit ducem hunc discendi cupidissimam artes bellicas
ex veterum scriptorum monumentis hausisse, et ex sollertia Publici Sci-
pionis, belli ductis omnium praestantissimi, hanc sibi
exercitus industriam comparasse. nam ut tradiderunt
hæc in mentibus nostris tanquam divina quaedam s
ædibus collocarunt, Scipio, is qui primus Africanus es
cum Pœnis in Italia intermissis Carthaginensium fines
liberæque cladibus hostes mactavit. Annibalem ubi
fortunis audisset, domum revertisse atque ita rerum mi-
casibus didicisse. hæc de Philippico omnium factata
spondero videbantur, quæ de Scipione annalium mo-
data leguntur. sed enim non processit consilium: mor-
ptus difficillimo, Stephano tribuno, Tiberii Augusti

Οὐνον τῶν δλων ὑποστράτηγον ἐχειροτόνησε τάξιων. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τῆς νόσου ἀπόμαχος ἦν, ὁ δὲ Καρδαργιαν τὴν δλην ἀναλαβόμενος δύναμιν τῇ ἔταγχος Τιβερίου πόλει προσαγορευθείσῃ προσέβαλλεν, ἥτις Μονόκαρτον πάλαι ὠνόμαστο. ταύτης ὁ στρατηγὸς τῷ παρωχηκότι ἐνιαυτῷ γεγηρακότα 5
B τὰ τεῖχη ἀνέρωσε καὶ προμηθεῖα τοῦ μέλλοντος ὠχυρεύσατο. ἐπιστὰς δὲ τῷ πολίσματι ὁ Περσῶν στρατηγὸς οὐχ οἶός τε ἦν παραστήσασθαι τοῦτο. τοιγάρτοι εἰσήρρησεν ἐπὶ τὰ προάστεια τῆς Μαρτυροπόλεως, καὶ τὸν Ἰωάννου τοῦ προφήτου κατενεπίμπρα νεῶν, ὡς ὑπὸ σημείων δυοκιδεκα ἕντα τῆς πόλεως κατὰ 10 τὸν ἐσπέριον κρόταφον. ἔνθα δὴ καὶ φροντιστήριον ἐτύγγανεν ὃν ἀνδρῶν φιλοσόφων τὸν βίον. μοναχοὶ δὲ ἄρα οὗτοι κατονομάζονται, οἷς ἔργον προεκδημῆσαι τοῦ σώματος καὶ ζῶντας τεθνήσκειν καὶ σώφρονι μανίᾳ τινὶ μεταφοιτᾶν πρὸς τὰ κρείττονα.
V 153 ἀνέσεισε δὲ καὶ τοῦτο ἐκ βάρβαρων ὁ βάρβαρος. τῇ δ' ἐπιούσῃ 15
C ἄρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Ζόρβαδον χωρίον ἐφοίτησε, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διετάξατο μηδαμῶς τοῦ χάρακος ἀπολείπασθαι. ὁ δὲ ἡμέρᾳ ἐς τὸ οἶκοι κατῆρεν. ἐδόκει δὲ πού καὶ αὐτὸν ληστρικότερον τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐπιβήσεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν Ῥωμαίοις ἀπενέγκασθαι δόξαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς νόσου ἀπήλλακτο καὶ 20 χάρακα διελύσατο (χειμῶνος γὰρ ὥρα ἤδη πού παρεφαίνετο) καὶ τὸν βασιλέα ἄσπασόμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν.

A. C. 586. Ἦρος δὲ παρανίσχοντος καὶ ἀλάας ἐπιφοιτώσης τῇ γῆ, Φι-

D λιπικὸς τῆς βασιλίδος ἐξεδήμησε πόλεως. (15) ἐπεὶ δὲ τῆς

copias committit, Apsichum Hunnum totius exercitus hypostrategum seu minorem ducem legatumve instituit, et Martyropolim concedit. sic Philippicus adversa valetudine compulsus ab armis se removit. Cardariganus cum copiis, quantae erant, Tiberiopolim olim Monocartum appellatam aggreditur; cuius moenia vetustate ruinosa Philippicus anno praeterito instauraverat, futurique providos eam communiverat. Peris quod urbem subigere nequiret, in vicina Martyropolis irruens, Ioannis prophetae ac praecursoris aedem ab oppido versus occasum duodecimo lapide distantem incendit, et quod ibi erat phrontisterium virorum in vita sancte agunda philosophantium (qui monachi dicuntur, quorum opus et labor est ante tempus secedere a corpore, et adhuc viventes emori, et sobria quadam insaniam ad meliora eniti), hoc, inquam, phrontisterium barbarus ab imo evertit. sequenti lumine inde proficiscens Zorbandum oppidulum attigit, suisque edixit ne ullo modo a castris abessent. octavo die domum advenit, apparebatque maioribus latrociniis Romanos invasurum eorumque gloriae parem relaturum. Philippicus e morbo recreatus militibus hieme iam appetente missionem dedit, imperatoremque salutaturus Byzantium venit, ac vere postea incipiente et tepore suo arvorum sinus laxante denuo ex urbe imperante discessit. (15) ubi Amidam in-

Ἀμιδῆς ἐπέβη, πρεσβεύουσι Πέρσαι ἐνδόξως πως καταθίσθαι τὸν πόλεμον· προσέταττον γὰρ Ῥωμαίοις χρήμασι τὰς σπονδὰς σφραγίσθαι, Μεβόδην τὸν σατράπην ὡς τὸν στρατηγὸν ἀποστελλαντες. καὶ οὖν ἦκε Μεβόδης ὁ Πέρσης παρὰ τοὺς Ῥωμαίους. καὶ ὁ στρατηγὸς ἐκκλησίαν ἐκάθισεν, ὡς ἑαυτὸν συγκαλεσάμενος τοὺς ταγματάρχας καὶ λοχαγοὺς καὶ ὑπασπιστὰς καὶ τῆς μάχης δυνάμει τὸ ἐμφανέστερον. ὀπηνίκα δὲ ὁ σύλλογος ἐπεπλήρωτο, ὁ Πέρσης τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

“Ἄνδρες πολέμιοι, μὴ ταραττέτω δὲ τοὺς ἀκούοντας τοῦ πρεσβευτοῦ τὸ προοίμιον· εἰ γὰρ τὴν γνώμην ἀμελήσητε, μεταλλάξω καὶ γὰρ τὴν προσφώνησιν. ὀπλίσατε τὴν εἰρήνην, ἀποχειροτονοῦντες τὸν πόλεμον. δόρου καὶ ξίφος ὡς γεγηρακότα χωρῆ- P 28 τωσαν. καὶ στρατεύσατε σύριγγα, πρῶτον ὁμοῦ καὶ ποιμενικὸν περιλαλοῦσαν τερέτισμα. ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῆς εἰρήνης ἐστὶν ἐραπτής, καὶ σεμνύνεται ἀπεκδύομενος πρῶτος τὸν πόλεμον· βασιλικὸν γὰρ ἢ τῆς εἰρήνης ἀρέσκεια, ὡς καὶ τυράννων ἴδιον τὸ φιλόνηκον. ἄνδρες τῶν αὐτῶν πιθημάτων ἡμῖν κοινωνοί, μετὰ τῶν πάντων ὁ πόλεμος μόνος ἀκόρεστος. αἵματι τὴν γῆν ἐπιάνομεν, πολλύκις τὸν θάνατον ἱστορήσαμεν· ζωγράφος γὰρ τοῦ θανάτου ὁ πόλεμος, ἐγὼ δὲ φημι, καὶ ἀρχέτυπος, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν ἀρχηγέτης καὶ διδάσκαλος αὐτοδίδακτος. χρημάτων ἴσθι τις; ἀλλὰ πλούτῳ καὶ πενίᾳ γεγόναμεν παύνησι, B ποτὲ κρατοῦντες ποτὲ δὲ κρατούμενοι, καὶ συμμεταβαλλόμενοι

8. τῶνδε τῶν Ηxc. τῶν αὐτῶν IP. 11. τὴν Ηxc. τῶν IP.
19. ἐπιάνομεν Ηxc. 20. ἀρχέτυπον Ηxc.

travit, Persae pro bello consopiendo et foedere pecunia a se redimendo ornatisissimam ad Romanos legationem mittunt. mittunt autem Mebodum satrapam. dux Romanus coactis ordinum praefectis, centurionibus, satellitibus, et quicquid erat in exercitu illustrius, consessum celebrat. pleno iam conventu Persa super iis rebus ita exorsus est.

“Viri hostes (ne vos, quaeso, conturbet hoc orationis meae initium: nam si vos sententiam, ego appellationem facile mutabo) pacem colite, bellum tollite. gladius et hasta velut aenio confecta valeant. fistula in posterum, leve et pastoritium sonante ludicrum, militate. Persarum rex pacis est amans, et se priorem bello nuntium remittere gloriae sibi ducit: regia enim res est pacis studium, contra res tyrannica certamen et discordia. viri iisdem quibus nos affectionibus obnoxii, tollatur bellum, quod solum natura sua est insatiabile. sanguine campos pinguefecimus, mortem saepe vidimus: pictura enim mortis bellum est. ego vero etiam archetypum dixerim, humanarumque miseriarum auctorem et magistrum sine magistro. pecuniam quis amat? atqui divitiis et paupertati bello ludibrium evadimus, alias victores, alias victi; et una cum eius mutabi-

ταῖς τοῦ πολέμου τροπαῖς αἰδῖον ὡσπερ τὴν μεταβολὴν ἐκαρπού-
 μεθα. ἐκόμα τις τῶν ἀριστείων χρυσῶ; μετὰ τῆς ἡδονῆς τὴν
 ἀπιστίαν ἐκέκτητο· τί γὰρ ἀπιστότερον ἐν πολέμῳ χρημάτων
 ἀμέσως μετατιθεμένων ἐς ἄλλον καὶ πάλιν ἐξ ἐκείνου εἰς ἕτερον,
 ὡς ἐγρηγορότα βλέπειν ἐνύπνιον τὸν κτησάμενον, ἢ τῇ ὑστεραίᾳ 5
 τῆς ἐναγχος μεμνησθαι κραιπάλης; ὑμεῖς, ὦ Ῥωμαῖοι, πάλαι
 τὴν παρρησίαν τῷ πολέμῳ δεδώκατε· ὑμεῖς καὶ τῆς εἰρήνης γί-
 C τισθε μαθηταί. ἐπικηρυκνομένων Περσῶν τὸν φιλόδακρον
 ἀποσεύσασθε πόλεμον· οἷς γὰρ τῆς ἁμαρτίας ἢ ἐναρξίς, τοῖτοις
 καὶ τῆς ἐπανορθώσεως ὁ μετέμελός ἐστιν ἁρμόδιος. μὴ γινέσθω 10
 θράσος ὑμῖν ταῦτα τὰ φιλάνθρωπα ῥήματα. οὐ γὰρ περιδεῖς
 γεγονώς ὁ Περσῶν βασιλεὺς χθῆς πον καὶ τρίτην, ὅτε τῆς Μηδι-
 κῆς τὸ Ῥωμαϊκὸν κατετόλμησε γῆς, τὴν συμπλοκὴν ἀπαναίνεται.
 χρυσῶ γὰρ πολλῶ καὶ δώροις λαμπροῖς πρίασθαι Ῥωμαίοις τὰς
 σπονδὰς ἐγκειλύεται. οὐ γὰρ νηποινὶ καταθέσθαι τοὺς ἡμαρτη- 15
 κότας θέμις τὸν πόλεμον· ἱκανὴ γὰρ ἡ ἔκτισις καὶ Περσικὸν κα-
 τευνύσσει θυμὸν καὶ θράσος περιστεῖλαι Ῥωμαίων, πολεμικῆς
 δρεγόμενον σάλπιγγος.”

D Ἐτι τοίνυν παρατείνοντος τὸν λόγον τοῦ πρέσβειος Ῥωμαῖοι
 κατεχειροτόνον συρίττοντες, καὶ ταραχὴν ταῖς βοαῖς ἐνεποίουν 20
 V 154 ὡσπερ δεινοπαθοῦντες ἐπὶ τοῖς ῥήμασι τοῦ βαρβάρου τοῦ Πέρ-
 σου· ἐδόκουν γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι μεγαλαυχεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχος γε-

4. ἐς Ἐκκ. ἐπ' IP.
 σθω Ἐκκ.

9. ἀποσεύσασθαι Ἐκκ.

10. γινέ-

litate mutati perpetuam quodammodo mutationem perpetiamur. potentio-
 rum quispiam auri copia sibi plaudit? habet cum voluptate simul diffi-
 dentiae materiam. quid enim belli tempore magis infidam pecunia? ci-
 tra discrimen ad alium, iterumque ab illo ad alium transfertur, ut pos-
 sessor eius vigilans somniet aut tanquam hesternae crapulae recordetur.
 vos Romani pridem bello licentiam occasionemque dedistis: iidem nunc
 discipuli pacis estote, Persis eam docentibus ac promulgantibus. bellum
 lacrimarum seminarium aversamini: a quibus enim peccandi factum est
 initium, hos poenitere quoque convenit. ne verba isthaec humanitate
 condita confidentiam vobis pariant: nec enim Persarum rex heri et nu-
 dius tertius; cum Romani Persidem confidentius incursarent, perquam
 meticulous effectus praellia detrectat. tantum abest a timore, ut auro
 multo donisque insignibus ad foedus ab se emendum vos hortetur: non
 enim debent gratis bello solvi qui peccaverunt. potest autem ista auri
 persolutio placare etiam iracundiam Persicam, insolentiamque Romanorum
 cantus Martii cupidam comprimere.”

Cum legatus ultra provehetur, Romani consensu absumunt, sibi illa
 perstrepuunt, et quasi barbari vocibus gravi iniuria laesi, confuse clamo-
 rem tollunt: statuebant enim sibi quoque sua iactare licere, quae ab

γενημένοις, ὡς εἰσέδυσαν εἰς τὴν Περσῶν πολιτείαν, ὡς λείας ἐκρύτησιν, ὡς τὸν Καρδαριγὸν ἐφενάκισαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τὴν ἐκκλησίαν διέλυσε, καὶ ὁ Πέρσης οὐκ ἐπέθηκε τέλος τοῖς ῥήμασιν. ὀλίγαι τοίνυν ἡμέραι διωχθήκασιν, καὶ ὁ τῆς Νισίβιδος τῆς ἱερατικῆς προλάμπων τιμῆς ὡς τὸν στρατηγὸν ἀφικνεῖται, τὰ αὐτὰ τῷ Μεβόδῃ ῥήματα εἰς μέσον τιθέμενος. τὸ τηλικαῦτα τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς τοὺς Περσῶν λόγους δι' ἐπιστολέως ἐς βασιλέα παρέπεμψε. βασιλεὺς δὲ τὰς τοῦ στρατηγοῦ ἱστορήσας P 29 κεραίας βασιλικοῖς παραντίκα ἀνεῖλε προστάγμασι, τὸν Φιλιππικὸν ἐγκλειυσάμενος τὰς αἰσχίστας ταύτας σπονδὰς ἀποπέμπεσθαι ὡς ὑπακούσας Ῥωμαϊκῆς μεγαλειότητος. καὶ μέντοι ὁ στρατηγὸς τὰς αὐτοκρατορικὰς δέλτους περιπτυσάμενος ἐπὶ τὸν Μαμβραθὸν στρατοπεδεύεται. οὕτω μὲν οὖν ἐσφρίγα ὁ πόλεμος. ὁ δὲ στρατάρχος συναγείρας τὸ ὀπλιτικὸν ἐπυρρῶντο εἰ τὰς ψυ- 15 χὰς ἀρρενικῶ τινὲ ἔρωτι ἐπιφέρονται πρὸς παράταξιν. ἐπεὶ δὲ κατένεον αἱ δυνάμεις συνθήκαις τε δοκῶν τὰς ἐλπίδας ἐκύρουν, μεταστὰς ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Βίβας παραγίνεται, ἐνθα ὁ ποταμὸς παραρρεῖ τοῦ Ἀρζάμων.

initio patravissent, quod in Persarum fines irrupissent, quod eos depraedati essent, quod Cardariganum ludos fecissent. Philippicus igitur conventum dimisit, Persa interim non tacente. pauci interfluxerunt dies, cum Nisibis episcopus ad ducem Romanum accedens eadem quae Mebodus disserit. tum Philippicus verba Persae litteris consignata ad imperatorem perferenda curat. quibus lectis imperator confestim respondet, iubetque uti huiusmodi foedus turpissimum, Romana maiestate alienum respuat. accepta hac epistola Philippicus Mambrathonem ducit. sic igitur bellum denuo tumescere. cum advocata militum concione quaereret, cequid desiderio quodam masculo divinitus perciti ad pugnam anhelarent, illis annuentibus et iureiurando spem eius confirmantibus movens inde, Bibas ubi Arzamon fluvius praeterlabitur, iter contulit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Β΄.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

LIBER II.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Izalae montis descriptio; et cur dux Romanus eo se transtulerit.*
(2) *Cardarigani fustus. magos consulit: victoria promittitur: in Romanos itur. Romani hostes explorant. (3) acierum utrinque dispositio. Philippicus sacram salvatoris effigiem circumferens animorum incredibilo robur militibus addit, cohortationem adiungit. pro victoria deo cum lacrimis supplicatur. rogatur dux uti secedat. de incertis belli locus communis. locus pugnae, et illi vicina patrii virorum illustrium.*
(4) *Romani victores spolia legunt invito duce. eius strategema. Persarum fuga. caedes utrinque plurima. vox divina ad Romanos. Persae fugientes in colle obsidentur. (5) Stephanus de Persis fugitiosis non deletis se purgat. conflictus apud castra. Cardarigani infaustum strategema. a Darenis excluditur cum conviciis. in castris Romanorum falsus rumor. (6) miles Romanus quadruplici vulnere sancius in castra portatur, fortique animo emoritur. donativum datur militibus. vulnerati in urbes proximas et castella ad curationem dimittuntur. Romanus Persidem incurSAT. (7) Arzunenam Romani vastant. incolae sub terram se abduunt; a captivis produntur; resonando pulsus explorantur et educuntur. Chlomarum castellum Romani obsident. duces Arzumeni duo ad eos transeunt; locum castello excitando ostendunt. (8) Cardariganus cum manu bellandi imperitu in Romanos sese agit. Heraclius cum comitatu suo absque armis speculatum egressus periculum evadit. Philippicus militem dispersum ad resistendum hostibus recolligit. Zabertas Persa suis ad locum munitum praecit. de media valle seu fossa inter Romanos et Persas, et horum clandestino discessu. Chlomari obsidione*

Romani abstinent. (9) Philippicus inconsiderate fugit. timor, tumultus, angor in castris. militum fuga nocturna, et misera. Aphumos pctunt: ibi ducem fugitivum dieteris laceant. Persae eos lento passu insequuntur; in extremos iaculantur. mula lecticaria dutis feritur. Theodorus neglectae custodiae accusatur. dux redit, castella apud Izalam reficit, Heraclio exercitum tradit, moestus a bello vacat. (10) Tigris fluvius describitur. gesta Heraclii ducis in Perside ad meridiem. missio militum in hiberna. morbus Philippici, et exercitus ad Persas denuo vexandos divisio. res contra Abaros feliciter et cum gloria administrata. Chaganus fugae beneficio servatus. (11) Comentiolus fidei violatae timiditatisque reprehenditur. montis Aemi luculenta descriptio. hostium transitus investigatur. Castus fortuna prospera clatus Comentiolum describit, in calamitatem incidit. (12) agmen Casti timore percussum dissipatur. capti de Romanis atrocissime pulsantur. Castus et cum eo multi in potestatem veniunt. Abares in Thraciam vastabundi caese infundunt. Ansimuthus peditatus Thracii praefectus capitur. consultatio Comentioli cum primoribus, et ad constanter dimicandum cohortatio. (13) chiliarchi oratio de hostibus non invadendis, a paucitate militum, ab accepta recens calamitate. huic suasori senex miles adversatur constantissime, et lacrimans audientiam rogat. (14) oratio senis, qua sententia chiliarchi ut timida et ignava refellitur et Abares armis appetendos consulitur; ipsius hostis, Romanorumque veterum exempla assumuntur, et sententiosa cohortatio adiungitur. (15) persuadet senex: arma capiuntur, in hostem gradiuntur. ex falso terrore clamor totum exercitum disturbat. fugit etiam Chaganus. Abarum complures obtruncantur. Chaganus Apperiam castellum adoritur. (16) Busa miles fortissimus venationi intentus capitur, et a suis nec precibus nec lacrimis lytrum impetrat. docet Abaros fabricare machinam expugnatoriam; cuius adactu prostratis moenibus oppido potiuntur. Beroen irrito conatu Chaganus oppugnat, incolis strenue resistentibus; qui tandem non grandi pecunia obsidionem redimunt. (17) Chaganus a Diocletianopoli, Philippopoli et Adrianopoli repellitur. imperatori a plebeiis quibusdam propter Castum et Ansimuthum a barbaris captos maledicatur. Ioannes Mystaco Adrianopolim missus hostes per hypostrategum vincit. palabundi fugiunt. moderatio ducis in victoria. (18) Heraclius castrum Persicum oppugnat acerrime. incolarum in sese defendendis industria. ipsum et Mazarorum praeterea occupantur. Theodorus ab agricolis ad Beindaes oppidulum invitatur. infestissimo oppugnatum Saperii militis singulari eximiaque virtute capitur.

1. *Τῆ δ' ἑστεραία τὸν χύρακα μετέβυλλεν εἰς τὰ παρύψηλα τοῦ πεδίου, κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους ἐν ἄριστερᾷ τοῦ Ἰζαλᾶ πεποιηκίως. τὸ δὲ ὄρος ὁ Ἰζαλᾶς πολυτοκώτατον· οἰνοφόρον γάρ, καὶ ἄλλα γένη μυρία καρπῶν ἐπιφέρεται. πολυανθρωπότατόν τε τὸ ὄρος, καὶ οἰκήτορες αὐτῷ ἄνδρες ἕγαθοί.*

1. *Postridie ad editiora campi et radices Izalae montis, ad laevam castra constituit. est autem mons hic fertilissimus, siquidem praeter vinum fructuum genera effert innumera. eius accolae frequentissimi et boni viri, hostium non procul inde habitantium incursionibus et vexatio-*

P 32

C

V 156

ἐπιμαχόν τε τὸ ὕρος ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἀμφίβυλον· οὐ πόρρω γὰρ ἀπώκισται τὸ πολέμιον. τούτους τι μεθιστάναί τῆς φιλονεικῶν χώρας οὐκ ἔν πεύσαις οὔτε ἀπειλῶν οὔτε θωπεύων, καίτοι πολλάκις τῶν ὁμύρων Περσιῶν ὑποτιμνομένων τὴν αὐτῶν γῆν καὶ ληϊζομένων. τούτο δὴ τὸ ὕρος ὃ Ἰζαλῦς ἕτερον παραμείβεται 5 ὄρος, προσαγορευόμενον Ἀϊσουμῦς. τὸ δ' Ἀϊσουμῦς ὡσπερ ἀκρώρεϊά τις ἐστὶ, καὶ ἐς μέγιστον ὕψος ἐκτείνεται, καὶ ἐκ τοῦ μετεώρου δύο καθέρπουσι πρόποδες. ἐκ δὲ τούτων ὃ Ἰζαλῦς τὴν πρῶδον ἐπιφέρειται, καὶ αὐτὸς ἀπαρχόμενος κάτωθεν εἰς ὕψος, εἶτα κατὰ μικρὸν ἀνακίπτων, ταῖς ἐπιδόσεις ἐκτανύσας 10 τὸν ἀχένα, μέχρι τοῦ Τίγριδος γίνεται ποταμοῦ. καὶ ἔν τῷ Ἐύῳ ἢ Κανκῶσῳ συνήπτετο, εἰ μὴ δημιουργικαὶ φροντίδες τίς τὴν διάκρισιν ἐποιήσαντο. ἔνταῦθα τὸ μάχιμον ὃ στρατηγὸς ἐνωρμίσατο, διανοούμενος ὡς ἐκ τοῦ Περσικοῦ ποταμοῦ τοῦ Βουρῶν μέχρι τοῦ Ἀρζιμῶν ἕδωρ οὐκ ἔνεστι, καὶ δυοῖν θύτερον 15 ἀνάγκη τὸ πολέμιον ἐλέσθαι· ἢ γὰρ ἀτρεμήσει, τὴν οἴκοι φρουρὰν ἀσπασόμενος, ἢ ἔμπαλιν Λατίνοις ἐπιχειῖσθαι περιόμενον μαλακισθήσεται τῷ πόνῳ καὶ τῷ δίψει, ἢ τε ἵππος διωλεῖται ὡς τάχιστα, τῆς Ῥωμαίων μὴ συγχωρούσης δυνάμεως ἐκ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀρζιμῶν ἕδωρ τοὺς βαρβάρους ἀρῆσασθαι. τρίτη δ' 20 ἡμέρα, καὶ τὸ Περσικὸν ἐπέπυστο σύνταγμα ὡς οἱ Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὸ Ἀρζιμῶν διατρίβουσιν. (2) Ὁ δὲ Καρδαριγὸν εἰς τοσοῦτον ἐληλάκει φρονίγμαιος ὡς γέλωτα τῶν ἀγγελλόντων καταχέειν πλατὺν ὡς περὶ φληνύφου τοῦ πρίγματος. ὡς δὲ τὰ τοῦ λόγου τὸ

nibus etiam atque etiam obnoxii. quibus, quanquam Persae vicini eorum, ut dicebamus, saepenumero depopulationem vastitatemque important, tamen ut sedes hasce illis invidiosas nutent alioque commigrent, nunquam vel minando, vel blandiendo persuaseris. porro mons hic alium montem Aisumas appellatum praecedit. Aisumas iste velut cacumen seu iugum quoddam est, et in coelum minatur. ex eo duo pedes procurrun, e quibus Izalas prodit, et ipse ab imo in altum assurgens, paulatimque maioribus incrementis sursum tendens dorsum ad Tigridi usque porrigit, atque ad Eoum sive Caucasum pertineret, nisi artificum excellentium cura laborumque discrimen invenisset. hoc igitur in loco dux castra posuit, ita secum ratiocinatus, a Persico flumine Burone usque ad Arzamonem nullas esse aquarum scaturigines, et ad alterum horum hostes necessario venturos: aut enim otium acturos, sat habentes tueri domestica; aut si rursus instare premereque Latinos sive Romanos conentur, siti et laboribus enervatum iri, equitatumque periturum celerrime, Romanis barbaros Arzamonis fluvii aequatione prohibentibus. tertio die Persae Romanos ad Arzamonem considerare comperecerunt. (2) Cardarigas autem eo insolentiae processit, ut ad huius rei nuntios tanquam uugas rideret effusissime. sed ubi aures militum iisdem nuntiis manifestius cir-

Περσικὸν περιεβόμβου τραπέστερον, παρεδριμύττετο τὸ πολέμιον. ὁ δὲ σατράπης τοὺς θεραπευτὰς τῶν μυγγυνευμάτων διηρώτα, καὶ παρὰ τῶν μύγων ἤξιου ἵχνη πυθέσθαι προρρήσεως, τὺς τε πνεύματι Πύθωνος ἐνθουσιώσας καὶ φαντασίαν κηήσεως παρε-
5 χομένους τῇ τοῦ δαιμονίου περιφορῇ ἤξιου τὸ ἐσόμενον προαγο-
ρεῦσαι. οἱ δὲ τῶν δαιμονίων κύτοχοι ἔφουσκον τὴν νίκην Μή-
δοις παρέπεσθαι, καὶ κατὰ τὴν ἔκτυξιν Πέρσους ἀποίσεσθαι ἅμα C
τὴν Περσίδα, τὴν τύχην ἀμείψαντας. τὸ μὲν οὖν Περσικὸν
διερρώννυτο ταῖς προρρήσεσιν ὡσπερ γανρούμενον. ἀπάρυντες
10 τοῖνον ἐκ τοῦ Βουρῶν ποταμοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐφέροντο.
εἶτα πλήθη καμήλων ἐπέσαξαν ἄσκοις ἐπιφορτίσαντες ὕδατος,
ἵνα μὴ τῆς τῶν ὑδάτων ἀπορήσοντας φύσει Ῥωμαῖοι ῥαδίως
αὐτοὺς κατεργάσωνται. τοσοῦτον δ' ἐμπραγίας ἐλλίσιν ἐφή-
πτοντο, ὡς καὶ πέδας, τοῦτο μὲν ἐκ ξύλων τοῦτο δ' ἐκ σιδήρου
15 διειργασμένους, καὶ μάλα γε πολλὰς προσεφέροντο. ὁ δὲ στρα-
τηγὸς τῷ Ῥωμαϊκῷ παρενεγγύα τῶν γεωργικῶν ἰδρωμάτων ἀπέχε-
σθαι, φειδοῖ τῆς ἀγροικίας ταῦτα ὑποτιθέμενος. τῇ οὖν ἐπιούσῃ D
ἄνδρος λογάδας ἐπὶ κατισκοπῇ τοῦ πολέμιου ἐξήρτισεν, Σεργίῳ V 157
τε τῷ λοχαγῷ ἀνατέθεικεν, ᾧ ἡ τοῦ Μύρδιος φρουρὰ ἐγκεχείρι-
20 στο, τὸν τε Ὠγυρον καὶ Ζώγομον· φύλαρχοι δ' οὗτοι τῆς συμ-
μάχου τῶν Ῥωμαίων δυνάμειος, οὓς Σαρακηνοὺς εἴθιστο Λατί-
νοις ἀποκαλεῖν. οἱ μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντες
τινὲς τῆς βυρβαρικῆς πληθύος ὑποθηράσαντες στρεβλώσαντες τε
διήγησιν ὡς ὁ Κυρδαργὺν στρατοπεδεύεται ἐνθα καὶ πρότερον.
25 ἰβδόμη δ' αὕτη ἡμέρα ἐτύγχανε τοῦ κινλικοῦ τῆς ἐβδομίδος βα-

comsonuerunt et eos indolescere apparuit, ariolos percunctatus ab illis futurorum vestigia progressumque discere cupit. Pythonissas item et circumferendo in utero daemone praegnantium similes vaticinari postulat. illi afflatu Stygio Persis ex conflictu victuriam de Romanis fortunamque ex adversa secundam pollicentur. quibus praedictionibus Persae erigebant animos et se beatos numerabant. ergo a Burone discedentes in Romanos vadunt, magnamque camelorum multitudinem utribus aqua repletis onerant, ne ea destitutos Romani facile interimerent. adeo autem felicitis spe successus gestiebant, ut etiam compedes partim ligneas partim ferreas, et quidem multas admodum, captivis inducendas secum portarent. dux Romanus agrestium tenuitati consultum cupiens cohortabatur suos ut eorum sudoribus diripiendis temperarent. die igitur proxime sequenti certos quosdam per Sergium ducem manipularem, cui Maridis custodia concredita erat, ad hostem speculandum, nempe Ogyrum et Zogomum, auxiliariae manus Saracenorum, ut Latinis vocantur, tribunos, deligit. hi a duce missi ex agmine barbarorum quosdam intercipient, e quibus in quaestionem datis Cardariganum castra priore loco habere cognoscunt. erat is dierum hebdomadis in orbem redeuntium septimus, qui a Mose

δίσματος· Σάββατον δὲ τοῦτο τῷ ἱεροφάντῃ Μωσεῖ κατωνόμα-
 σται. ἐπεὶ δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ ταῦτα ἀνηγγέλθη συντάγματι, εἰς
 τὸν στρατηγὸν ὑπόνοιά τις εἰσέρχεται ὡς τῇ ἐπιούσῃ ἀποπειρα-
 P 34 θήσεται τὸ πολέμιον ἐπιτίθεσθαι, οἷα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἡμέ-
 ραν γεραίροντος πόρων ἀναπαύλη, αἰδοῖ τοῦ σεβάσματος. τῇ 5
 δ' εἰσαύριον ἦκον οἱ κατοπτέοντες, καὶ τῷ στρατηγῷ διαγγέλ-
 B λουσι τὰ Περσικὰ πλησιάζειν στρατιύματα. (3) ὁ μὲν οὖν
 Φιλιππικὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν διεκόσμησε, καὶ τριτταῖς κεραλαῖς τὸν
 μάχιμον διετάξατο. καὶ τὴν μὲν κεράλαν τὴν εὐώνυμον τῷ Ἰλι-
 φρεδίῳ ἐπέτρεπεν· ἄρχων δ' οὗτος ἦν τῆς Ἑμέσης. ναὶ μὴν καὶ 10
 Ἀψίχ ὁ Οὐννος τὴν αὐτὴν περιεβάλετο δύναμιν. τὴν δὲ τοῦ δε-
 ξιοῦ Βιτάλιος ὁ ταξιάρχης. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ μεσαίτατον ἀνε-
 λάμβανε κέρας, ταύτῃ δ' εἰπεῖν Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ
 τοῦ αὐτοκράτορος. διετάχθη δὲ καὶ τὸ Περσικὸν οὕτως. ἐπι-
 μὲν τοῦ δεξιοῦ λόφου Μεβόδης ὁ Πέρσης, ἐπὶ δὲ τῇ ἀριστερῇ 15
 λόφῃ Ἀφραάτης, ἀδελφιδοῦς εἶναι λεγόμενος Καρδαριγᾶν τοῦ
 C·σατραπῶ. τὴν δὲ μέσην ἀπόμοιραν αὐτὸς ὁ Καρδαριγᾶν ἐκε-
 κλήρωτο. ἐπεὶ δὲ τὸ πολέμιον παρεφαίνετο καὶ ἦν κόνις πολλή,
 Φιλιππικὸς τὸ Θεανδρικὸν ἐπεφέρειτο εἴκασμα, ὃ λόγος ἔκαθεν
 καὶ εἰς τὰ νῦν διηγεῖ θεῖαν ἐπιστήμην μορφῶσαι, οὐχ ὑφάντου 20
 χεῖρας τεκτῆνασθαι ἢ ζωγράφου μηλιάδα ποικίλαι. διὰ τοι τοῦτο
 καὶ ἀχειροποίητος παρὰ Ῥωμαίοις καθυμνεῖται, καὶ τῶν ἱερο-
 θέων πρεσβειῶν ἠξίωται· ἀρχέτυπον γὰρ ἐκεῖνο θρησκευούσι Ῥω-
 μαῖοί τι ἄρρητον. ταύτῃ δ' ὁ στρατηγὸς τῶν σεβασμίων περιπέ-

15. immo λόχου. cf. P. p. 44 D.

sacrorum doctore sabbatum nominatur. quod ubi Romani resciverunt,
 suspicio ducem incessit hostes die crastina ipsis invadendis fortunam ex-
 perturos, Romanis propter dici dominici venerationem et numinis eo
 colendi reverentiam ferias acturis. altero die speculatores redeunt, de-
 que Persarum adventu ducem certiore faciunt. (3) Philippicus igitur
 suos in aciem tripartitam digerit: sinistram Iiphredae Emesae praefecto
 committit. eadem in parte Apsichus Hunnus curat. dextrae Vitalis
 centurio praeficitur: mediam dux ipse, Heraclius Heraclii imperatoris
 parens, sibi deposcit. simili forma Persicae catervae componuntur. et
 dextras quidem Mebodus accipit, laevas Aphraates Cardarigani satrapae
 ex sorore nepos; medias Cardariganus ipse sortitur. ubi hostes appro-
 pinquare pulverea nubes indicio fuit, Philippicus dei hominisque (Iesu
 Christi) effigiem circumfert. iam olim fama emanavit et usque hodie
 durat, eam effigiem non textentis manu comparatam aut pictoris arte co-
 loribusque variatam, sed divinitus efformatam esse. quocirca apud Ro-
 manos ut ἀχειροποίητος, id est non hominis manu confecta celebratur,
 et sacris divinisque honoribus colitur. habent enim archetypum Romani,
 et ut sacrosanctum quiddam venerantur. hanc effigiem sacra veste nu-

πλων γυμνώσας, τὰς τάξεις ὑπέτρεχε, κρείττονος καὶ ἄναντα-
 γωνίστου θρόσους ἐντεῦθεν μεταδιδούς τῷ στρατεύματι. εἶτα
 παρελθὼν τῆς πληθείος εἰς μέσον, τῇ ἐπιρροίῃ τῶν δακρύων ὑπὸ D
 τῆς χίσιως τῆς ἀγωνίας βλύζων ἰένναον, τοῖς παρακλητικοῖς
 5 ῥήμασιν ἐκέχρητο παρὰ τὸ στράτευμα. καὶ ἦν ἱκανὴ τῶν λόγων
 ἡ φύσις τῶν μὲν σπουδαίων τὰς ὕμους ἐπιτεῖναι, τῶν δὲ ῥαθύ-
 μων καὶ νωθῶν διεγείραι τὸ πρῶθυμον. καὶ δὴ τὸ παρορμητι-
 κὸν μέλος αἱ σάλπιγγες ἤχησαν, ἐπεὶ δὲ περιελύθησαν, παρέθη-
 γον τὰς δυνάμεις εἰς πόλεμον. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ κυριακὸν
 10 ἐκείνο ἐπὶ τὸ Μύρδης μετεπέμψατο Ἰνδαλμα Συμεώνη τῷ τὸν ἱε-
 ρατικὸν Ἀμιδῆς θρόνον ἐπέχοντι· ἔτυχε γὰρ τὸν ἄνδρα ἐν τῷ
 ὕχυρώματι κατ' ἐκεῖνο ἐνδιατρίβειν καιροῦ. οἱ δ' ἐν τῷ φρου-
 ρίῳ ἐλιπάρουν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τὸ θεῖον καὶ εὐμενίζοντο, καὶ
 μετὰ πληθείος δακρύων τὰς ἰκεσίας εἰργάζοντο, ὅπως τὴν νικῶ- P 35
 15 σαν Ῥωμαῖοι ἄντ' τὴν ἀγωνίαν ὑπολώσωνται. οἱ δὲ λοχαγοὶ οἳ τε
 πρωτοστάται τῶν δυνάμεων, μενοῦνγε καὶ οἱ χιλίαρχοι ἄθροι-
 σθέντες ἠντιβόλουν τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τὸ οὖραιον τῆς δυνάμεως
 μεταβῆσαι· ἐδεδίσαν γὰρ μή ποτε αὐτοῖς ἐπικινδυνότερος ὁ
 πόλεμος γένοιτο κοινῶν τῶν πόνων τὸν στρατηγὸν κληρωσόμε-
 20 γος. “ὁ γὰρ πόλεμος” ἔφασκον “οὐκ ἐπίδηλα τὰ κινήματα
 κέχτηται, ὅτε φιλοποίκιλος ὢν καὶ πολύμορφος. φύσις γὰρ αὐτῷ V 158
 ταῖς μετεβουλαῖς ἐμβρατεύειν, μίαν πίστιν τὸ ἄπιστον ἔχοντι. τὸ
 δ' ἐκ τύχης ἐντεῦθεν ἀπαίσιον τῆς ἐκ τῆς ἐπιτεύξεως εὐπραγίας

15. οὗ τε] οἱ δὲ IP.

datam gestans exercitum obibat, indeque audendi generosam et inexpu-
 gnabilem militibus alacritatem iniiciebat. deinde in medium copiarum
 progressus, ubertim et continenter fluentibus per ora lacrimis propter
 stragis acervos mox futuros, eos ad fortiter pugnandum cohortatus est;
 potueruntque illius verba et impigris ac strenuis impetum intendere, et
 ignavis ac torpentibus strenuitatem inserere. protinus tubarum cantus
 acuit animos et ad praelium conserendum exsuscitat. porro dux illam
 domini imaginem Mardes ad Simeonem Amidae autistitam, furte per idem
 tempus in eo castello commorantem, mittit. in quo qui erant alii prae-
 terea, die illo impense numini obsecrando propitiandoque dabant operam,
 supplicabantque multis cum lacrimis uti Romanus victor abiret. centu-
 riones autem et praefecti militares, immo et chiliarchi coeuntes ducem
 obtestabantur ut in extremum agminis se reciperet, quod timerent ne, si
 ipsum dimicationis socium haberent, maiore cum discrimine dimicarent.
 “belli enim vices”, aiebant, “incertae sunt; et cum natura sit mutabile,
 multiforme ac multifarium, solum in inconstantia sua constans est; quod-
 que inde fortuito infaustum et calamitosum accidit, partam aliquando

Β ἰς τὸ ἀπειροπλάσιον ὑπερβέβηκε." καὶ πείθουσι τὸν στρατηγὸν βραχύ τι μεταμείψαι τὴν στάσιν. τὸ δὲ πεδῖον, ἔνθα ἐχειρου- γείτο ὁ πόλεμος, Σολάχων ὠνόμαστο, ἀπὸ χωρίου τινὸς γαιτινά- ζοντος τὴν ὁμωνυμίαν ἀράμενον. ἐντιῦθεν καὶ Θεόδωρος, δὲ Ζητονούμιον ἀπεκάλουν Βυζάντιοι, ὃ καὶ τὴν παρὰ Ῥωμαίων 5 μαγιστερίαν διανύσας ἀρχὴν, ἔκαθεν τὸ γένος ἐφέρετο. καὶ δῆτα καὶ Σολομῶν ἐκεῖνος, ὃ τοῦ βασιλέως ἐνούχος, ὃ τὸν Καρχη- δόνιον πόλεμον ἐν Λιβύῃ παραταξάμενος, ὅτε τὸν αὐτοκρατορι- κῶν δίφρον Ἰουστινιανὸς δικόσμησε. καὶ ταῦτα Προκοπίῳ τῷ συγγραφεὶ ἐν τῷ πυκτίῳ τῆς ἱστορίας ἐγγέγραπται. 10

С 4. Ἐπιὸ δ' αἱ τοῦ Περσικοῦ φάλαγγες τοῖς Ῥωμαίκοις λόφοις προσέμιξαν, Βιτάλιος ὁ ταξίαρχος τὴν ἀντίθετον θᾶπτον δειλῶσι δύναμιν, προκύνσας τῶν ἄλλων θρασύτερον τάξιον. ἀτὰρ μέγιστον φόβον εἰργάσατο, τὴν τε Περσικὴν ἀποσκευὴν ἐχειρώσατο, ἣν σύνηθες Ῥωμαῖοις τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ τοῦλδον 15 ἀποκαλεῖν. οὕτω μέντοι τὸ νενικηκὸς περὶ τὴν λείαν ἡσχόλητο. ὃ δὲ στρατηγὸς διηγορεῖτό τε καὶ ἐχαλέπαιτε ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀποσμίας θιγόμενος. καὶ οὖν ἔμφρονα βουλήν ἐσχιδίωσε, καὶ Β τὸ κράτος (ἐπίσημον δ' ἄρα τοῦτο ἦν καὶ κατάδηλον) τῆς ἐαυ- τοῦ κορυφῆς ἀπεκθὸς Θεωδώρῳ τῷ Πιβινῶ περιτίθειαι· δορυ- 20 φόρος δ' οὗτος τοῦ στρατηγοῦ. εἶτα προστάττει τῷ ξίφει παῖ- σαι τοὺς ἐμπορευομένους τὰ λύφουρα. ὃ δὲ καὶ γεγονὸς ἐς τὰ μάλιστα ἄνησε τὴν παράταξιν. οἱ δὲ ὑπονοήσαντες τὸν στρατη- γὸν περιουσιῶν καὶ λυποδυτοῦντας αὐτοὺς ἐπανορθοῦσθαι τοῦ

12. λόγος ?

separat et obscurat." his duces peremerunt uti et. campus certaminis Belachen a quodam oppi- nit. ea inde ab atavis patria fuit Theodori, quem appellabant, qui et magistrum (dignitatis apud omni. inde genus duxit etiam Balomon consue- renti, qui et Carthaginense bellum in Libya pro- prius in historia mentionem fecit.

magis Pericis cum Romanis pedem contulerunt, adversariam coloriter dissipavit, quod audacius ad et stragem maximam edidit, illorumque spo- rre conservarent) legit. victoribus praeda diri- dex ea confusione conspecta succedere, et quid e suo trahere, cum prudens consilium reperit ex eo destructam galeam, illustrem Elion et conspi- e ostendit eae imponit, mandatumque apella fere- nit, ictus incutere, quod ad aeternam restitendam icatus enim miles duces ipsam circumire et spe-

σφάλματος, παρὰ τὴν μάχην τὴν φροντίδα μετέθεντο, καὶ τῶν
πολεμικῶν μετελάμβανον πόνων. τὸ δ' ἀντίπαλον διασπασθὲν
ἐς τὴν μέσην τῶν Περσῶν διεσώζετο χώραν, οὗ ἦν ὁ Καρδαρι-
γὺν τὴν ἐπιστάσιαν ποιούμενος. βαθυτέρου γοῦν τοῦ μέσου κέ-
5 ρατος τῶν Περσῶν γεγονότος διὰ τὴν ἐπιπρόσθησιν τοῦ ἀπο-
δράντος εὐωνύμου κέρατος, χαλεπῶς ἂν εἶχε διενεγκεῖν ἢ Ῥω- P 36
μαίων ἀντίπαλος δύναμις, εἰ μὴ τῶν ἵππων ἀποβάντες αὐτῶν
κατασυστάειν τὰς συμπλοκὰς ἐποίησαντο. αἱ μὲν οὖν μεσαί-
ταται φάλαγγες ἐξήρκουν μαχόμεναι, καὶ ὁ πόλεμος αὐταῖς ἐμη-
10 κύνετο, ὥς συμβαίνει ἐπὶ τῶν λειψάνων ἐστάναι τὸ παραταττό-
μενον, τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς περικαλυπτομένης διὰ τὴν ἐπιπο-
λάζουσαν τῶν τεθνεώτων συνέχαιαν. ὥς δὲ τὸ κακὸν ἀτελεύτη-
τον ἦν, θεία τις διάνοια κατεδιάττησε τοῦ ἀλλοφύλου, ἑτεραλκεία
ποιουμένη τὴν μάχην. καὶ φωνὴ περιπίπτει Ῥωμαίοις μεγάλῃ
15 τῷ ἀπηχήματι ἐγκελευομένη τὴν ἵππον κεντεῖν τὴν πολέμιον. πεί- B
θονται τοιγαροῦν Ῥωμαῖοι τούτῳ δὴ τῷ προστάγματι, καὶ κρα-
τοῦσι τῆς ἀντιμετώπου δυνάμεως. τὴν δὲ φωνὴν ἀπὸ Στεφά-
νου τοῦ λογαγοῦ προελθεῖν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπενόησε· καὶ μετὰ τὸν
πόλεμον ἐπυθάνοντο Ῥωμαῖοι εἰ προβολὸς αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Στέ-
20 φανος ἐτύγγανεν ὧν τοῦ στρατηγήματος. ὁ δ' ἀπηνήνατο, καὶ
ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὀμείτῃ, μηδέ ποτε τοιαύτης ἐπιβολῆς τὸ σόφι-
σμα προενέγκασθαι· οὐ γὰρ ἐντεῦθεν ἤθελε θηρᾶσθαι τὴν εὐ-
κλειαν καὶ θεῖά τινα μελετήματα εἰς οἰκείαν παραμορφῶσαι ἀγχι-
νοιαν. ὁ δὲ τρίτος λόφος ὁ Ῥωμαίων, ταῦτόν δ' εἰπεῖν ὁ εὐώ-

his detrahendis intentos tali ratione corrigere, ad pugnam persequendam curam transferebat et ad operam militarem sese dabat. porro hostes dissipati in interiora Persidis incolumes profugere, ubi Cardarigas praefectum agebat. medio iam Persarum agmine densiore propter accessio-
nem a cornu dextro, quod sinistri fugam compensabat, difficile erat Ro-
manis superiores partes ferre, nisi ab equis descendentes stataria pugna
confligerent. phalanges itaque mediae concurrebant acriter, et praelium
eo usque producebant dum ad paucos devenirent, propter caesorum cor-
porum continuatam multitudinem cooperta terrae superficie. cum finis
nullus se ostenderet, divina quaedam sententia pro arbitrio se interpo-
nens alienis certamen adversum reddidit. clarissimo quippe cum sonitu
vox Romanos circumvolans hostium equos lanceis fodere iubet. qui man-
dato obtemperantes, copias a fronte oppositas debellant; suspicatique a
Stephano manipulario vocem istam extitisse, secundum conflictum eum
interrogant, ipsene huius strategematis auctor fuerit. negat, additoque
sacramento nunquam se huiuscemodi impressionis commentum protulisse
confirmat: non enim hinc aucupari gloriam, divinitusque meditata sol-
lertiae suae, quasi forma eorum commutata, tribuere sustinebat. tertia
vero sive sinistra Romanorum acies adversum sibi hostium cornu permi-

C νομος, τὴν ἐναντίαν κεραίαν συνέχεε, καὶ τὸ σωζόμενον ἐμβρι-
 θῶς ἐδιώκετο ἄχρι τοῦ Δύρας, δυοκαίδεκα σημεῖα τοῦ χώρου
 ἀπωκισμένου τῆς παρατάξεως. τοίνυν οὕτω λαμπρῶν τῶν Ῥω-
V 159 μαϊκῶν γινομένων τροπιῶν, ἐγνωσιμῶς τὸ βύρβαρον καὶ πρὸς
 φυγὴν μετετίθειτο. τὸ δ' ἀποδρῶν τῆς μέσης μοίρας τῆς Περ- 5
 σικῆς ἅμα τῷ σφῶν αὐτῶν στρατηγῷ ἐν τινὶ βουνῷ ἀποκλίνει τὸν
 κίνδυνον. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἤκηκόει ἐν τῷ βουνῷ τινὲς τῶν
 πολεμίων τεθηπέναι τε καὶ τὸ κεκρατηκὸς ὑπυπέλλεσθαι, δια-
 στεφανοὶ εὐθὺς τὸ ἐχύρωμα, καὶ αὐτομολέμιον ἐγκελεύεται. οἱ
D δ' ἐς θανάτου καὶ ἐς ἀπονοίας ὄφρ' ἂν ἀπεσοβαρεύοντο. οὐκοῦν 10
 οἱ Ῥωμαῖοι περιφρονοῦσιν αὐτούς· οὐ γὰρ ἐγνώκεισαν τὸν Καρ-
 δαριγῶν ἐν τῷ βουνῷ ἀνερπύσαντα ἰσχυρῶς τε παρευλαβεῖσθαι
 τὸν κίνδυνον. ὁ μὲν οὖν Καρδαριγῶν ἀπόσιτος ὢν ὑπὸ τε τοῦ
 λιμοῦ πιεζόμενος ἐνεκαριέρει ἐν τῷ βουνῷ τρίτην καὶ τετάρτην
 ἡμέραν· ἐν τηλικούτῳ γὰρ δέει διέθετο τὸν τοῦ Περσικοῦ στρα- 15
 τάρχον ὁ ἀδόκιμος κίνδυνος. φοβερὰι γὰρ αἱ μεταβολαὶ παρὰ
 τὰς ἐλπίδας συρρέουσιν· μετὰ γὰρ τῶν πραγμάτων καὶ τὴς
P 37 γνώμας ἀμείβουσιν. (5) ὡς δὲ παρὰ τὸν στρατηγὸν ἐπαυξάνε-
 ξαν, ὑπεύθυνος μεγίστου ἐγκλήματος ὁ Σιέφανος ἦν, ὅτι μὴ
 παρῆσθετο τὸ λειπόμενον. ὁ δ' ἡγεμονικωτάτῃ ἀπολογία τὴς 20
 μέμψεις τοῦ στρατηγοῦ διεκρούσατο, φήσας “οἶδα καὶ μέτρι
 νίκης τιμῶν καὶ τὴν ἀκρόρειαν δεδιέναι τῆς τέχης· μισοπύνηρον
 γὰρ ἔχει τὴν πλάστιγγα, καὶ φέρειν οὐκ οἶδεν εὐπραγίαν βρεν-
 θυομένην πέρα τοῦ δέοντος.” οὕτω μὲν οὖν οἱ Πέρσαι σχολαίαν

scebat; et quod restabat militum, ei usque Daram, qui locus ab acie
 duodecim passuum millibus aberat, gnauiter instabat. tam magnum
 Romanorum tropaea barbari cernentes imbecillitatem suam virtutemque
 hostium agnoscunt, et ad fugam etiam ipsi se intendunt, ad collemque
 in interiore Perside periculi declinandi cum duce suo confugiunt. Ro-
 mani audientes hostium quosdam collem attonitos victoremque metuentes
 insidere, statim locum cingunt, hostes uti se dedant hortantur. illi cum
 contemptu mortis et vesana confidentia supercilium insolenter ac superbe
 tollunt. Romani eos despiciunt: nec enim Cardariganum seria periculi
 fuga collem ascendisse cognoverant; in quo cum inopia commeatus et
 dira fames tertium iam et quartum diem perseverabat: tantum in timo-
 rem Persarum ducem discrimen improvisum coniecerat. mutationes enim
 inopinatae terrent animum, quando cum rebus ipsas quoque cogitationes
 et consilia invertunt. (5) Stephanus ad ducem rediens in crimen maxi-
 mum ab eo vocatur, quod reliquias illas non delevisset; quam incusa-
 tionem defensione duce militari dignissima depellit: scire se modum in
 victoria reuereri, in fastigio fortunae formidinem praestare. eius lan-
 cem odisse improbos, felicitatemque plus aequo superbientem ferre non
 posse. ita Persae lente quieteque descendendi copiam uacti de colle

εὐρηκότες τὴν κάθοδον τῶν παρυψηλῶν καθείρπυσαν. ἐπεὶ δὲ τοῦ λόφου κατέδυσαν, συμπαρομαρτοῦσι Ῥωμαίοις ἐπανιοῦσι B καὶ συναθροισμένοις ἀνὰ τὸν χάρακα. οὐκοῦν ἀναιροῦνται πολλοί, ἤλωσαν δὲ πλείους ἢ χίλιοι, οἳ καὶ ἐς Βυζάντιον παρα- 5 πέμπονται.

Ὁ δὲ Καρδαριγᾶν πρὸ τῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπιβολῆς τοὺς δερματίνους ἐκείνων ἀμφορεῖς διαρρήξασθαι τῷ Περσικῷ ἐγκελεύεται, φιλοκινδυνότερον ἐς Θράσος ἐντεῦθεν τὸ Μηδικὸν ἐργαζόμενος, τοῦτο δὲ τοῖς σφοῖσι παραδηλῶν, ὡς εἰ μὴ μεγάλων 10 κινδύνων ἐφύψοιντο, ἀπόλωλε τούτοις ἡ ὕδρευσις, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὸν ποταμὸν τοῦ Ἀρζαμῶν περικαθημένου καὶ διαφρουροῦντος τὸ ρεῖθρον φιλοπονώτερον. οὐκοῦν δ' αὐτῷ ἐς ἀγαθὸν πε- C ρίστη τὸ Θράσος. ἀμαθὲς γὰρ τῷ κύβῳ τῆς τύχης πιστεύσαντα ταῖς ἀκρωρείαις τῶν κινδύνων καταθαρρεῖν, καὶ τὰς ἀγαθὰς ἐκ- 15 βύσεις ἐκ τῶν προὔπαρξάντων σφαλμάτων ἀπερανίσσασθαι. ἀφιλοσόφου γὰρ ὑπόουσης ἀρχῆς, οἰκείαν τοῖς προὔφραστῶσι καὶ τὰ συμπεράσματα ἔξει τὴν πρόοδον. τοῦτό τοι καὶ πολλοὺς τοῦ Μηδικοῦ μετὰ τὴν ἤτταν διέρθειρε· φρέασι γὰρ περιπεσόντες τινὲς τοῦ Περσικοῦ λαφύττουσιν ἀπληστύτερον, καὶ ἐς μέγα κυ- 20 κοῦ ἀποκλίνουσι, τῆς κοιλίας αὐτοῖς τῆ ἀθρόα τοῦ ὕδατος ἐμβο- D λῆ διενεγκεῖν οὐκ ἐχούσης τοῦ ἐπιφορτισθέντος ὕδατος τὴν ἀντι- ληψιν.

Ὁ δὲ Καρδαριγᾶν εἰς τὰ περὶ τὸ Δάρας ἀφικόμενος τὴν ἐς τὸ ἄστυ παρεκινδύνενεν εἴσοδον. οἳ γὰρ αὐτοί, ἥτοι οἳ περι- 25 φρουροῦντες Πέρσαι τὸ πόλισμα ἀναπετάσαι ἀπέλεγον τοῖς Μή-

2. ἐπανίσι IP.

9. σφισι IP.

degrediuntur. degressi redeunt et Romanos ad castra sequuntur: multi interficiuntur, supra mille capti Byzantium mittuntur.

Cardarigas suos subeundo periculo animosiores facere cupiens, ante congressum utres illorum dirumpi iubet, inueniens nimirum, nisi praesenti se discrimini obiectarent, ubi aquarentur, non habituros, cum Romani fluvium Arzamonem obsiderent cautiusque custodirent. sed ei audacia haec male vertit: est enim maguae imperitiae fortunae confisum aleae adversus extrema pericula spiritus sumere, et secundos eventus erratis praecedentibus emendicare. nam quia iusipienter incipitur, ultima principiorum similia efficiuntur. atque ista ratio multos de Persis etiam victos perdidit. etenim cum in quosdam fontes incidissent et insatiabiliter latices hausissent, malum non mediocre invenerunt, quod ventres tantam aquae ingurgitatae vim et opus ferre non poterant.

Cardariganus in agrum Darae deveniens audacius introitum in urbem tentare: ipsimet enim Persae videlicet, urbis praesidarii, popularibus suis portas rescrare abnuebant: nam lege Persica fugientes et igna-

δοις τὰς πύλας· μὴ γὰρ οὖν εἰσοικίσασθαι τοὺς ὑψώσπιδας Περσικὸν νόμον ἀνέχεσθαι. ἐπεὶ δὲ τὸν Καρδαριγὸν ἐβλασφημῶν καὶ ταῖς ὕβρεισι τῆ συμφορῆ συνεπετίθεντο, πείθουσιν ἐς τὰ οἴκοι χωρεῖν, αἰσχίστοις αὐτὸν παραπέμψαντες λόγοις.

Ἡμέρας δὲ κλινοῦσης ἑξαπιναιῶς ἐπιδημία θορύβων τῷ 5 Ῥωμαϊκῷ στρατοπέδῳ ἐγγίνεται, καὶ φήμη διέρρευσε δύναμιν τὸ Περσικὸν περιβάλλεσθαι ἐπίθετον, καὶ ὅσον οὐπω ἐπιβήσεσθαι μέλλειν τοῦ χάρακος. οὐκοῦν ὁ Ἡράκλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ V 160 τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἕτερος τῶν ἡγεμόνων ἱππύζοντί τε, καὶ P 38 σιδήρῳ φραζάμενοι ὄρμηϊ ἀκατασχέτως περιεπύλουν, τὸ βαρβα- 10 ρικὸν ἀνιχνεύοντες. καὶ ἀνὰ τὸν βουνὸν ἀφικνοῦνται, ἐν ᾧ οἱ περὶ τὸν Καρδαριγὸν ἔνυγχος ἀποδράντες ἐνηυλλίζοντο. καὶ οὖν ἄττουσι πρὸς τὰ ὑψηλά, καὶ περισκοποῦσιν ἕκ τινος μεγίστης περιωπῆς, καὶ τὸ πολέμιον ἦν ἀφανές. ἐπεὶ τοίνυν εἰς τὸ τρα- νές τὴν εὐρεσίαν ἐποιήσαντο καὶ φενάκη τις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ οὐκ ἔν 15 B ἦν, ἀνὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπανύγονται. (6) ἐν δὲ τινι μοίρᾳ τῆς ἀτραποῦ δυσθανατῶντι στρατιώτην Ῥωμαῖον περιεβλέψαντο, τέτρασι βολαῖς τὸ σῶμα κοσμοῖμενον. εἰς μὲν γὰρ τὴν ὑπερώαν χελύνην Μηδικὸς ὀϊστός ἐς βύθος εἰσδύς ἀνὰ τὸ κρῖνος ἐρριζωτο, ἕτερος δ' αὖ ἐπὶ θύτερον χεῖλος ἐνερθεὶν εἰσφρήσας ἀντιθέτως 20 πως ἀντείνετο, ὡς κατὰ τινὰς διαμέτρους κεραίας κεχῶσθαι τὴν γλῶτταν ταῖς ἀντιτύποις συμβολαῖς τῶν ἀκίδων, κύντεῦθεν μὴ δύνασθαι τὸν ἀριστεῖα μίσει τὰ χεῖλη. περιεφέρετο δὲ καὶ δόρατος εἰσπομπὴν ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου βραχίονος, ἐπὶ τε τῆ λι- πάρη ἑτέραν βολὴν Μηδικοῦ ἀκοντίου. αὕτη τοι καὶ τῆς ἀρετῆς 25

vos non recipi. postquam illi convicia dixerunt eiusque calamitatem verborum contumeliis cumularunt, cum probrosis eum sermonibus dimittentes domum abire perpulerunt.

Vespere appetente tumultus repente in castris excitatur, manatque rumor Persis venisse auxilium, et iamiani castra invasuros. itaque Heraclius Heraclii pater et alius e ducibus, expediti in equis ferroque armati, incredibili ardore barbaros exploratum circumveant, et ad collem usque perveniunt, in quo Cardarigas paulo ante cum fugientibus consererat. celeriter in summum evadunt, e maxima quadam specula prospectum circumquaque petunt, hostes nusquam cernunt. cum rem ad liquidum candidè indagassent, ad castra sua revertuntur. (6) iam vero alicubi in via militem Romanum cum morte luctantem offendunt, quadruplici plaga corpus saucium. immo ornatum potius. superius quippe labrum sagitta Persica per galeam penetrarat, fixaque haerebat. alia per inferius labrum inferne missa pene recta linea priori sursum respondebat, ut contrariis cuspidibus lingua cum diametri punctis intercepta extaret et hinc vir fortissimus os claudere nequiret. hastam item in laevo brachio et iaculum in latere defixum habebat. atque hoc vulnus eius virtuti epi-

αὐτῷ τὸ ἐπιτάριον ἦν. οἱ μὲν οἶν ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειον τῷ γεν- C
 ναίῳ περιρριόμενον τὸν ἀριστεὰ θεώμενοι αἵματι, ἀγάμενοι τῆς
 εὐψυχίας, ἐποχοῦσι τῷ ἵππῳ καὶ ὡς τὸν χάρακα διεκόμισαν.
 εἰτά οἱ ἐφέλκονται τὰ μὲν ἄλλα βέλη τὰ ἐμπεπηγότα τῷ σώματι
 5 καὶ παρεξύγουσι, τὸ δ' ἀνὰ τὴν πλευρὰν ἐξέλσθαι οὐκ εἶχον·
 διεψιδύριζον γὰρ ὡς ἑαυτοὺς οἱ ταῦτα δὴ τὰ Χείρωνος καὶ Μα-
 χάονος τεχνώμενοι μελετήματα, ὡς συνεκδημήσει αὐτῷ καὶ ἡ
 ψυχὴ τῇ τοῦ βέλους ἐξύδι. ὁ δὲ Μακεδὼν ἐκεῖνος ἦ Λεωνίδας
 τὸ φρόνημα ἦ Καλλίμαχος ἢ Κυνέγειρος, ἀρκέσει δὲ τὸ Ῥωμαῖον D
 10 ἀποκαλεῖν, ὡς τῶν λόγων τῶν ἰατρῶν ὑψηθάνετο, ἤρετο εἰ τὸ
 Ῥωμαϊκὸν εἶη νενικηκός. ὡς δ' οἱ περιεστῶτες αὐτὸν κατέφρα-
 σκον καὶ ἄρασθαι Λατίνους τρόπαιον ἔλεξαν, ἐβασάνιζεν ὄρκοις
 τὰ ῥήματα. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίους ὄντως ἐπέπυστο τὴν κούφην κατὰ
 τὸν πόλεμον ὑπενέγκασθαι πλύστιγα, Πέρσας δὲ τὴν ἐναντίαν
 15 ῥοπήν, τῷ βύρει τῆς ἤττης καθελκομένους πρὸς πτώματα, ἀνα-
 σκιρτήσας τῷ ἄσθματι, μέγα τι πυραμύθιον καὶ τῆς ἀλγηδόνης
 θελκτήριον ὑπῆν αὐτῷ τὸ λεγόμενον, καὶ τὸ τεθνύναι λοιπὸν
 ἰκαραδόκει, καὶ τῷ νεύματι τοῖς ὄρωντας ὥσπερ ὑπέσαιεν ὑπεξ-
 άγειν ἀπειδῶς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τὸν Μηδικὸν ἐκεῖνον καὶ διαβύθ- P 39
 20 τον δόνακα· οὐ γὰρ εὐρήσειν τοιοῦτό τι ἄλλο ἐφύδιον ἀγαθὸν
 ἀποφέρεισθαι τὸν ὑπὸ σελήνην τοῦτον κόσμον ὑπεξερχόμενον. τὸν
 δὲ ἀριστεὰ φασὶ τοῦ καταλόγου γεγονέναι τῶν Κουαρτοπάρθων,
 οὔτω τὴν προσηγορίαν ἐπιφερομένων τῶν ἐν Βεροία τῇ πόλει Συ-

taphium fuit. igitur Heraclius et comites sanguine generoso undique
 manantem praeclarum illum bellatorem aspicientes, eius animi excellen-
 tiam admirati, in equum imponunt et ad castra perveniunt. deinde alii
 caetera quidem tela e corpore trahendo educunt: sed quod in latus con-
 tortum erat, educere formidabant, invicemque susurrabant qui Chironis
 et Machaonis inventa exercebant, cum sagitta simul animam exituram.
 at Macedo ille (immo Leonidas magnanimitate aut Callimachus aut Cy-
 naegirus: sed satis illi ad gloriam erit, si Romanum nominemus) ut
 verba illorum subanimadvertit, percunctatus est an penes Romanos vi-
 ctoria staret. quod ubi circumstantes affirmarunt et Latinos erexisse
 tropaeum dixerunt, rei confirmandae iuramentum petivit. ergo ut Ro-
 manos lancem levem re vera, Persas autem lancem divergentem (ex eo
 quod victi sint, quasi quodam pondere detractos ad cadavera) in prae-
 lio reportasse intellexit, ipsa respiratione ingentem animi exultationem
 declaravit, et quod dicebatur, dolorem eius lenivit; ac de caetero ho-
 ram sibi novissimam exspectans, nutu praesentibus blandiebatur quodam-
 modo, ne illam Persicam et inclitam arundinem e latere sibi extrahere
 parcerent: non enim aliud aequae bonum viaticum sub sole se reperto-
 rum, quod excessurus ex hac vita secum auferre posset. hunc strenuum
 virum ex albo Quartoparthianorum fuisse narrant; quo nomine appellati

ρίας τὰς διατριβὰς ποιουμένων. ἐπεὶ δὲ τὸ βίβλος τὸ ἐπιθανά-
τιον τῆς πλευρᾶς ὑπέξῆγετο, συνεξορμῆ ἢ μεγάλη ἐκείνη καὶ γεν-
νικωτάτη τοῦ ἀριστέως ψυχῆ. εἶπω ἀνὰ τὸ Ἡλύσιον ποιητικίως
ἐπειγομένη ἀφικέσθαι χωρίον; ἀλλ' αἰσχύνομαι μύθῳ προπηλα-
κίζειν τὸ τῶν θριάμβων ἀξίωμα. 5

B Ὁ δὲ στρατηγὸς τῇ ἐπιούσῃ ἐξέτασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἐπε-
ποίητο, καὶ δώροις τοὺς τραυματίας ἐφιλοφρονήσατο, καὶ χρό-
σεος κόσμος ἀργυρείς τε ἄρα τῆς ψυχῆς ἀντίδοσις ἦν. καὶ τῷ
μέτρῳ τῶν κινδύνων τὴν ἀμοιβὴν ἐταλάντευεν· τοῖς μὲν γὰρ ἀξία
ἄθλον εὐτολμίας ἐγένετο, ἄλλῳ Πέρσης ἵππος καλῶς μὲν ἐς θάλασσαν 10
ἀγαθὸς δὲ πρὸς πόλεμον, ἄλλῳ κράτος ἀργύρεον καὶ φαρέτρα,
ἑτέρῳ ἄσπις καὶ θώραξ καὶ δόρατα. καὶ τοσοῦτων ἐκληρονόμου
Ῥωμαῖοι κτημάτων ὑπόσων σωμάτων ὁ πόλεμος. μεσοῖσης δ'
V 161 ἡμέρας διέλυσεν ὁ στρατηγὸς τὴν ἕκταξιν, εἰς τε τὰς πόλεις καὶ
τὰ παρακείμενα φρούρια τὸ τετρωμένον ἐξέπεμπεν, ὅπως ἀκέ- 15
C σοιτο καὶ ἡπίοις τισὶ μαγγανεύμασιν, ἔργοις Ἀσκληπιοῦ, τὰς
τῶν τραυμάτων ἀκμὴς κατευνάσοιτο. αὐτὸς δὲ τὸ λοιπὸν ἀνα-
λαβὼν τῆς δυνάμεως ἐσβάλλει ἐς τὰ τῶν Μήδων. καὶ ὅσα τῶν
Περσικῶν προμηθειῶν ἐχῆρευεν, ἔπασχε κακῶς. καὶ ἀνανταγώ-
νιστος ἦν ἢ Ῥωμαίων ὄρη καὶ δυσάντητος τοῖς ἐντυγχάνουσιν. 20

7. Ὁ μὲν οὖν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπὶ τῇ Ἀρζανηνῇ γῶρᾳ
D οἷά τις λαῖλαψ ἐπιθαλάττιος ἢ ῥαγδαῖος σκηπτὸς ἐνεφοίτησε,
καὶ τὴν Περσῶν πολιτείαν ἀργαλεώτερον διεχρήσατο. οἱ δὲ τῆς
Ἀρζανηνῆς οἰκήτορες ὑπὸ τὰ τῆς γῆς διακενώματα κατεδύοντο·

sunt qui apud Beroeam Syriae morabantur. ubi telum mortiferum e la-
tere extractum est, anima illa magna et generosissima viri fortissimi si-
mul erupit, ad campos Elysios, ut poetae loquuntur, properans deve-
nire. sed eius triumpho claritatem pudor est fabulis elevare.

Dux postridie de militibus quaesivit, et vulneratos donativis huma-
niter est prosecutus, animique non imbellis aureus et argenteus ornatus
quoddam pretium erat, et periculorum modo praemia respondebant, huic
collata dignitas animositatis merces erat; illi equus Persicus aspectu ele-
gans et bello idoneus, alii galea argentea et pharetra, alteri scutum
cum thorace et hastis. ad summam nemo ex Romanis indonatus abibat.
ad meridiem dux solutis ordinibus saucios in oppida et castella circum-
lecta misit, ubi lenibus quibusdam medicamentis arte medica eorum vul-
nera confota sanarentur: ipse cum reliquo copiarum in Persidem irrum-
pens, quaecumque nullo erant munita praesidio, infesta habebat; et per-
 rumpebat omnia Romanorum impetus, nec eorum vim obvii sustiner
poterant.

7. Ergo dux Romanus in regionem Arzanenam haud secus quam
turbo marinus aut violento impetu vibratum in terras fulmen sese inferre,
et Persidem atrocius incursare, indigenae terrae cava subire: nam ut

ἔχειν γὰρ ἐκείτους ἐς βύθος δίκην τινῶν ἀντροδῶν οἰκοδομημά-
των κατασκευὰς λόγος ἐς ἡμῶς ἐνεδήμησε. τοιγαροῦν ἀνὰ ταύ-
ταις δὴ τὰς ὑπογείους καταγωγὰς ἢ πωτηρία τέως σφίσιν αὐτοῖς
ἀπεθουραρίζετο. μὲν οὖν γε καὶ ἄρτους καὶ μάζας ἐν τοῖς κοι-
5 λώμασιν ἐταμιεύοντο, φυλακῆς ἐν καλῷ εἶναι ταῦτα διανοούμε-
νοι. μετ' οὐ πολὺ δὲ κατάφωροι Ῥωμαῖοις ἐγίνοντο, πρὸς τι
βραχὺ τὴν αἴσθησιν παρακλέψαντες, τῶν ἐαλωκότων τὰ ὑπὸ γῆν
ἐξειπόντων μυστήρια καὶ ἐπιδειξαμένων εἰς τὸ ἐναργὲς τὸ ἀπόρ-
ρητον. καὶ οὖν ἤχοις ἀπεπειρῶντο Ῥωμαῖοι τῶν ἐπὶ γῆν ἐμφω- P 40
10 λεόντων, καὶ ἦν αὐτοῖς ἢ διὰ τῶν ἀπηχημάτων ἀπόπειρα ἄγγε-
λος ἀψευδής, τὰ τῶν λαγόνων τῆς γῆς διηγούμενος ὄργια. καὶ
μέντοι ἀνήγοντο οἱ τῆς Ἀρζανηνῆς ὥσπερ ἐκ τῶν πυθμένων αὐ-
τῶν τῆς συμμύστιδος γῆς ἐπὶ δούλιον ἡμᾶρ, ἵνα τὴν ἐκείνων
τραγωδίαν τραγικώτερον ἀφηγήσωμαι.

15 Ἄλλ' ὅτε Ῥωμαῖοι ἀπεπόνουν ἐρεβοδιφιῶντες τὰ ὑποχθόνια,
καὶ τὴν ἐχθρίστην τύχην οὐκ ἀπέδρα τὸ βύρβαρον, στρατοπε-
δεύουσι λοιπὸν ἀμφὶ τὸ φρούριον τὸ Χλομαρῶν. τῇ δ' ἐπιούσῃ
ἄνδρες αὐτοματιζουσι δύο ἀδελφοὶ τὸ γένος, ἀδελφοὶ τὴν προαί-
ρεσιν. καὶ τῷ μὲν ἐνὶ ὄνομα Μαρουθῶς, τῷ δ' ἐτέρῳ Ἰώβιος· B
20 ἄμφω δὲ ἦσθη ἡγεμόνε τῆς Ἀρζανηνῆς. ἐπεὶ δ' ἠὲτομόλησαν
καὶ τῆς τοῦ στρατηγοῦ μεθ' ἰλαρίας θέας ἠξίωοντο, τὰ τῆς εὐ-
νοίας λοιπὸν ἦν αὐτοῖς περισπούδιστα. τοίνυν ἐπεὶ ἐν τοῖς πολ-
λοῖς τῆς πράξεως ὁ λόγος ἐστὶ πρεσβύτερος, εὐγνώμοσι πρῶτόν
τισιν ὁμιλήμασι τὸν στρατηγὸν ὥσπερ ὑπέσαινον, καὶ ταῦτα δὴ

fama accerimus, domicilia in formam antrorum subter humum extracta
habent. proinde tunc in huiusmodi subterraneis diversoriis illorum sa-
lus thesauri instar erat recondita. quinimmo panes quoque et placentas
in cubilibus illis reponebant, arbitantes ea custodia commode asservari.
non diu post, ubi se paulum Romanis quasi suffurati fuerant, captivis
quae clam sub terra fierent evuntiantibus et secreta in apertum profe-
rentibus deprehenduntur. latentes porro soni percussu investigantibus
ea experientia, ut minime fallax nuntia, quae in visceribus terrae ar-
cana patrentur, indicabat. verumenimvero Arzaneni inde velut ex imo
terrae symmystidis suae ad servilem diem, ut illorum tragodiam magis
tragice declarem, educebantur.

Romani ubi subterraneas pervestigare tenebras desierunt, fortu-
naeque barbarorum in summam miseriam transierunt, deinceps ad
Chloमारum castellum oppugnandum discesserunt. die altero duo, fra-
tres genere, fratres animo et voluntate, quorum uni Maruthae alteri
Iobio parentes nomen dixerant, et ambo Arzanenae duces militares,
sponte ad Romanos transitionem faciunt. hilari ducis aspectu dignati,
omnem de caetero curam adhibuerunt ut ei benevolentiam suam nava-

ἐκεῖνα τὰ τῆς εὐνοίας ῥήματα ἦν “εἰ βούλοιο, στρατηγέ, Ῥωμαίοις τὴν Ἀρζανηνὴν ἐπικτήσασθαι, χώρους τινὰς ἡμεῖς ἐπιδει-
 C ξομεν οὐχ ἥκιστα ἀσύλους. ἐκεῖ διὰ τὸ ἔρκος τοῦ ἐχυρώματος
 δείμασθαι φρούρια ὁ τῆς εὐβουλίας ἐγκελεύεται τρόπος.” τριαῦ-
 τα ἦν τὰ πρῶτα τῆς τῶν βαρβάρων πρὸς τὸν στρατηγὸν διαλέ- 5
 ξεως. οὐκ ἄπο δὲ καὶ τῆς τοῦ ἡγεμόνος διανοίας τὰ ῥήματα·
 ἐγλίχετο γὰρ ὁ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἰθύνων στρατόπεδον τοιούτων δῆ-
 τινων ἐπιτεύξασθαι χώρων· τέως δὲ διὰ τὴν ἀπορίαν τῇ τῆς γνώ-
 σεως ἀναβολῇ τὴν ἐπιβολὴν ἐβιάζετο. ὀπηνίκα γοῦν ὁ στρατη-
 γὸς τῶν τοιούτων ἀκροαμάτων μετέληθεν, ὡσπερ ἐρμαίῳ τινὶ 10
 περιτυχῶν μετὰ τινος προθυμίας συντόνου τὸν ὑποστράτηγον
 ἀποπέμπει Ἡράκλειον, συναποστείλας αὐτῷ καὶ τοὺς ἐρμηνέας
 D τοῦ ἐχυρώματος. (8) Ὁ δὲ Καρδαριγὸν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπι-
 V 162 στρατείσας, πλήθην οὐ μαχίμων ἀλλ’ ἰδιώτας ἀνδρας ἐνυαλλίου
 ἡγήματος, ναὶ δῆτα καὶ ὑποζυγίων καὶ καμήλων πληθὺν συλλε- 15
 ξάμενος, ἐς τὸ πρόσω ἐχώρει. καὶ κόμπος τις ἦν ἀληθείας γη-
 ρεύων, τῶν μὴ οὕτως ἐχόντων πραγμάτων συσκίασμα, ὡσπερ
 ἐπὶ σκηνῆς φενάκη τινὶ συντεθὲν τερατούργημα. συντεγχάνει
 τοιγαροῦν τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἡράκλειον, ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν χώρων
 P 41 ποιουμένοις τὴν πρόοδον. εἴκοσι δ’ ἄνδρες Ἡρακλείῳ συνείποντο. 20
 οὐκ ἐσιδηφύρουσαν δὲ τῇ ἀμαθείᾳ τοῦ μέλλοντος. οὐ κράνος τὴν
 κεφαλὴν διεφύλαττεν, οὐ θώραξ τὸ περιστέρνιον, σιδήρῳ ἀντί-
 μαχος σίδηρος, ἔρκος σωμάτων συμβαδιζόντων περιφρουρουμέ-
 νων καὶ συνεπομένων. ἐξεθήλυνε γὰρ αὐτοὺς τὸ εὐδόκιμον· οὐ

rent. quia vero multis in rebus verba factis antegrediuntur, primum affatu ei subblandiuntur, aiuntque, si Arxanenam sub se redigere velit, loca quaedam propter vallum quam tutissima monstraturos. ibi suadere se uti castellum exaedificet. his primum dictis ducem compellarunt; quae quidem ab eius mente et sententia haud abhorrebant. locum enim aliquem istiuscemodi nancisci concupiscebat: interim dum eo carebat, quia nondum cognoscebat. impressionem urgebat. hoc itaque audito velut quoriam insperato lucro impense gavisus, hypostrategon Heraclium, et cum eo muniti illius loci promissores illuc mittit. (8) Cardariganus in Romanos expeditione suscepta, hominum qui arma nunquam tractassent nec Martium buccinae sonitum auribus suis aliquando excepissent, praeterea iumentorum camelorumque conquisita multitudine, procedebat. sed erant rerum umbrae tantummodo, nihilque aliud quam vanitatis plena ostentatio, veluti cum in scenam ad ludendos spectatores aliquid prodigiosius inducitur. occurrit igitur Heraclio, eiusque viginti comitibus, qui omnes loca speculatum inermes, futurorum ignari, prodierant. non galea caput munebat, non thorax praecordia, ferrum ferro resistens, septum una gradientium, et corpora tanquam custodia atque praesidium ciuens atque comitans. adepta enim celebritas eos emolliverat, victoria

γὰρ νίκη ἐπίσταται ἐπὶ τῆς αὐτῆς στερρότητος διαφυλάττειν τὸν ἀριστεύσαντα. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος ἐπόπτης γενόμενος τοῦ θεάματος τὸ τολμῶν ὑπεκρίνετο καὶ τὴν πρόσω φορὰν κατεσχηματίζετο φέρεσθαι· ὅτε δὲ παρεγυμνοῦτο τὸ σόφισμα, τῶν πολεμίων παρεγγιζόντων καὶ μελλόντων σφίσειν αὐτοῖς ἀναμίγνυσθαι, B
 πρόσσεισι σὺν τοῖς ἀμφ' ἑαυτὸν ἐν μετεώρῳ λόφῳ τινί. τοῦ δὲ δυσμενοῦς ὡς αὐτοῦς τὴν ὄρμην ἐπιβάλλοντος, πάλιν ἐπ' ἄλλον λόφον μετέβαινον, κἄπ' ἐκείνου αὐθις εἰς ἕτερον, καὶ ταῖς ὑπαλλαγαῖς τῶν μεταφοιτήσεων τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς διεκρούσαντο. καὶ νύκτωρ ὡς τὸν Φιλιππικὸν πέπομφεν ἄγγελον τὴν βαρβαρικὴν ἐξαγορεύσαντα ἔφοδον. ὀπηνίκα δ' ὁ στρατηγὸς τουτονὶ τὸν ἀπόστολον εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν ἐσυράμενος τὸ βαρβαρικὸν ἠκηκόει ἐν τῇ ὑστεραίᾳ ἐπιτίθεσθαι μέλλειν, συναγείρει τὸ στράτευμα δεῦρο κάκεισε περισχιζόμενον καὶ τὴν Ἀρζανηνὴν 15
 λυμαινόμενον, προστάξας περιλαλῆσαι τὸ ἀνακλητικὸν μέλος τὴν C
 σάλπιγγα. ἡ μὲν οὖν κατεκελάδει, οἱ δὲ μετὰ συντόνου ἀουδῆς προσωμίλουν τῷ χάρακι. Ζαβέρτας δὲ τις ἀνὴρ οὕτω τὴν προσηγορίαν περιηγόμενος (τῆς τοῦ Χλομαρῶν δ' ἄρα οὗτος διαφρουρᾶς τὰς φροντίδας ἀμπείχετο) τοῦ φρουρίου λάθρα
 20
 ὑπέξελθὼν ἀψοφητὶ οἶραγεῖ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, καὶ πρόσσειν ἠρέμα τε καὶ βῆδην, καὶ τοῦ Ῥωμαίου ἐκ πλαγίου μαχίμου γενόμενος ἀπέδρα, καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν Καρδαριγὰν ἀναμίγνυται οὐκοῦν ὁ δραπέτης ὁ Πέρσης ποδηγεῖ τὸ ὁμόφυλον, καὶ παράγει εἰς τὸ ἀντιμέτωπον τῆς Ῥωμαίων πληθύος, χωρίον τι ἀδεῆς ὑπο-

aliquidem natura insolens ac superba est, et re fortiter gesta animos in praeterita firmitate constantiaque conservare nescit. Heraclius conspecto hostium globo audaciam simulare et ulteriorem progressum fingere. verum ubi hostes propiores facti se prodiderunt et ad depugnandum paratos demonstrarunt, cum sociis editum collem petit. eodem illi incitato sequuntur. Romani in alium collem transeunt, deinde rursus in alium, iisque transitionibus hostilem ab se vim arcent, et noctu ad Philippicum mittunt qui eum de infesto barbarorum adventu doceat. Philippicus ubi ventium in praetorium introduxit et de barbaris narrantem audivit, crastino die impressionem facturum exercitum huc illuc divisum et Arzanenam depraedantem recolligit, mandans uti tuba signum receptui daretur. clangit tuba: milites ad castra certatim advolant. Zabertas autem quidam vocabulo, cui Chlomari concredita erat custodia, cum ex arce clandestinus sineque ullo strepitu se eduxisset, extremum Romanorum agmen sequebatur; sensimque gressum promovebat, donec eos transversim respiciens fuga arrepta Cardarigani catervae se immiscuit. ita fugitor ille Persa popularibus viam pedibus praecit, eosque ex adverso Romanorum in locum propter pacificam munitionem ab hostili accessu securum addu-

Ὡ δειξας, ἐφύδων κωλύμην διὰ τὸ εἰρηναῖον τοῦ ἐχυρώματος. οἷα
 γάρ τις μεσίτης αἰδέσιμος χάσμα τι μέγα ἐς μέσον ὑπῆν, ἐκατέ-
 ρων δὲ δεικρυνε δύναμιν. συνηπίστατο γὰρ ὁ βάρβαρος ὡς οὐχ
 ἐπομενοῦσιν οἱ Πέρσαι ἀμέσως πως καὶ ἀθρόον τὸ νενικηκὸς ἐπι-
 τιθέμενον, τῷ νεαριῷ τῶν ἀτυχημάτων πολεμίαν ὕψιν φέρειν οὐκ 5
 ἔχοντες. διὰ τοι τοῦτο ὁ Ζαβέρτας ἐς τὸ ἀντιπρόσωπον ἀνὰ τὸ
 χεῖλος τοῦ φάραγγος τὸ Περσικὸν ἐφηπλώσατο. καὶ ἦν ἡ φά-
 ραγξ μεταίχμιον ὡσπερὶ τάφρος ἀτύματος, φύλαξ τις ἀγαθός,
 ὁποιέραν πιστευόμενος δύναμιν. ἔνθα δὴ οἱ Ῥωμαῖοι τε καὶ τὸ
 βάρβαρον οὐκ ὀλίγον διετέλεσαν χρόνον. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν τῆς 10
 τάφρου ἐξυλλάττεσθαι κατωρέγετο, συμπλοκῆς ἐφιέμενον. τοῦ
 δὲ Περσικοῦ τὴν ἐπιφορὴν ἀποκλίνοντος διὰ τὴν παραβραβεύου-
 ς 42 σαν φάραγγα, τέως ἀνακωχὴν ὁ φόνος ἐλάμβανε. μετὰ τοῦτο
 γίνονται Πέρσαι ἐπὶ τὰ νῦτα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ, τὴν θάλασσαν νυκτὶ πα-
 ρακλέψαντες· περινοστοῦσι γὰρ λαθραίως περικυκλώσαντες τὴν 15
 V 163 φάραγγα, καὶ περιφορῆς τῆς βαδίσσεως κατόπιν Ῥωμαίων ἐγίνοντο.
 κἀντεῦθεν ἄδειαν ἵπχουσι Πέρσαι ἀνὰ τὴν ὑπερωρείαν τοῦ ὄρους
 στρατοπεδεύεσθαι, ἵνα ἴδρυνται τὸ Χλομαρῶν. τοιγαροῦν Ῥω-
 μαίοις συνέβαινε τῶν ἐκεῖσε ἀπύραντας ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ
 ὄρους διορύττειν τὴν τάφρον. ἐς τοσοῦτον ἀγχιθυροὶ τε καὶ γέ- 20
 B τονες ἀλλήλων αἱ δυνάμεις ἐγένοντο, ὡς καὶ τὴν ἀλλήλων συνεί-
 ραι φωνὴν καὶ τοῦ χρεμετίσματος τῶν ἵππων ἐς τὸ τρανὲς ὑπαι-
 σθάνεσθαι. διὰ τοι τοῦτο τῆς τοῦ Χλομαρῶν πολιούρκιας Ῥω-

4. ὑπομένουσιν et mox ἐπιθέμενον IP.

11. ἐφιέμενον IP.

cit. nam ut conciliator aliquis reuendus, in medio vastus hiatus seu
 profunda vallis suberat, quae utrasque copias dirimebat. noverat quippe
 barbarus Persas confertim irruentibus victoribus Romanis citra medium
 seu intervallum pares haud futuros, quorum ob acceptam recens cladem
 ne vultus quidem intueri auderent. quamobrem Zabertas loco opposito,
 in labro seu summo margine vallis menum Persicam explicat; eratque
 illa vallis inter ambas acies seu fossa naturalis et ut fidelis custos utri-
 que exercitui constituta. moras ibi Romani barbarique longas traxerant.
 cumque illi fossam superare et conserere praelium concupiscerent, hi
 hostis impressionem ea commoditate declinarent, interea caedium inda-
 tiae agitabantur. posthaec Persae noctu furtim speculati post terga Ro-
 manorum evadunt, occulte siquidem vallem circumueundo illos post se re-
 linquunt, atque ita in iugum montis, ubi Chlomarum castellum erat ae-
 dificatum, libere et illaesi perveniunt. proinde Romani ex eo loco mo-
 ventes ad procurrentem in imo montem vallo castra communiunt. tam
 porro inter se propinqui ac vicini erant, ut et mutua verba perciperent

μαῖοι ἀπέχονται· οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν τὸ φρούριον αὐτοὺς τὸ λοιπὸν παραστήσεισθαι.

9. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἄμφι πρώτην τῆς νυκτὸς φυλακὴν, ὑπὸ C τὸν βαρύτετον ὕπνον, δέος τι ἀνήκεστον τὸν στρατηγὸν διετά-
5 ραξε καὶ πρὸς ἀπόδρασιν παράλογον τοῦτον ἐξέμηνεν. οὐκοῦν ὡς εἶχε δέους, ἐπεὶ τοῦ δείματος οὐχ οἷός τε ἦν φέρειν τὴν ἔφοδον, ᾗχετο ἀπιόν, μηδενὶ τῆς ἀναχωρήσεως μεταδοὺς τῆς ἐπομένης πληθύνος αὐτῷ· ἐς τοσοῦτον ἐληλάκει δυνάμειος ἢ κατάπληξις, καίτοι τοῦ Μηδικοῦ οὐκ ἀντίρροπον ἔχοντος Ῥωμαίοις τὸ δύνα-
10 σθαι, καὶ μέντοι καὶ τοῦ λιμοῦ εἰς τὸ ἰσχυρὸν τὸ βάρβαρον παραθλίβοντος. ἐπιβαίνει γοῦν τοῦ Ἀφούμων ὁ στρατηγὸς τὸ τη-
νικαῦτα καιροῦ ὑπὸ Ῥωμαίους ὑπύρχοντος, οὐκοῦν δειμάτα καὶ D φόβοι θόρυβοί τε καὶ ἀπρηλίαι τῷ Ῥωμαϊκῷ περιπίπτουσι, καὶ τὸ κακὸν ἀπαρηγόρητον· ἀσελήκῃ γὰρ νυκτὶ ἐμηκύνετο. οἱ μὲν
15 οὖν διέφρευγον, καὶ διήνυσον τιῶν ἀτραπῶν τὰ δυσέξοδα, καὶ μετὰ κινδύνων τὰς ἀποφοιτήσεις ἐπεποίηντο, καὶ ὁ λόγος τῆς ἀποδρά-
ως ἦν ἀνεξέταστος· οἱ δὲ βάρβαροι διηπόρουν τί ἂν παλαμιῶν-
ται Ῥωμαῖοι, καὶ δυσέφικτος ἦν ἡ κατάληψις. συρρέουσι τοί-
νον τὰ πλήθη τῷ μεσίτῃ τῷ φάραγγι, καὶ ἐξαισίαις κακοῖς περι-
20 βάλλονται, ἐν σκοτομήνῃ τῶν ὑποζυγίων ἐν τῇ τύφρῳ ὡσπερ διολλυμένων τοῖς ὀλισθήμασι. τῶν δὲ Ῥωμαίων συστρεφομένων τε καὶ ἀνελιπτομένων, ὠθούντων τε καὶ ὠθουμένων ταῖς περι-
τροπαῖς, λίπιν οὐκ ἦν ἐκείνοις εὐρεῖν τοῦ συνέχοντος· τοιοῦτό τι κακὸν ἀμαθία στρατηγοῦ ἀπεκύησε. καὶ ναὶ μὰ τόν, εἶγε τοῦ

et equorum hinnitus clare exaudirent. quocirca obsidionem castelli velut inexpugnabilis intermittunt.

9. Die sequenti circa primam vigiliam noctis, cum prima quies artas irrigat, immensus quidam pavor ducem ad fugam ratione carentem furiauit, qui cum terriculamenti insultum ferre nequiret, se proripuit, cum nemine de copiis suis re communicata: adeo adversarius exercitus illum perculerat. et tamen Persae viribus infra Romanos, dira insuper fame affligebantur. dux Aphumos, locum eo tempore Romanorum proprium, pervenit. hinc terrores, timores, tumultus et inopia consilii milites incesserunt; nec inveniebatur ullum in tanto malo solatium, cum per noctem illonem ac tenebris horridam traheretur. per vias igitur difficiles et invias periculose fugiebant; nec sat rationis in fuga. barbari dubitare quid illi molirentur, nec eorum assequi propositum. ad vallem fossamve in medio confluent. ibi detrimentis multantur ingentibus, cum per tenebras noctis iumenta sarcinaria in profundum delapsa prope interirent, milites condensati et explicati, impellentes et impulsivi, dum se huc illuc convertunt, ab urgente casu se expedire non valerent. tantam vim incommodi stultitia ducis invexit. sane (ita me deus in-

Περσικοῦ δέκα δῆτα παιδάρια, τούτων δῆτα τῶν περιαγομένων
 P 43 τὴν ἀποσκευὴν ἀπὸ τοῦ χάρακος καὶ διωπηρευομένων τῷ βαρ-
 βάρῳ, κατεκελεύθησαν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς ἄτε δὴ τῆς πλη-
 θύς τῶν Περσῶν συνεπομένης αὐτοῖς καὶ ὅσον οὐπω μεταληψο-
 μένης τοῦ φόρου, τὸ Ῥωμαϊκὸν ἅπαν καταδιόλωλε σύνταγμα,
 ὡς κινδυνεύειν, οἶμαι, καὶ ἄγγελον τῆς συμφορῆς ἀποσώζεσθαι.
 τοσοῦτον αὐτοῖς κακὸν αἰ τῆς ἀβουλίας λαγόνες ὠδύνησαν. καὶ
 οἶν ὑπὸ τὰ ἐωθινὰ καταυγάζματα περισχιζομένου τοῦ σκότους,
 μόλις τὸ Ῥωμαϊκὸν διεξωδείετο στρατεύμα, καὶ ἐς τὸ Ἀφούμων
 μεταβιβάζεται. ἐντεῦθεν βλασφημοῦσι τὸν στρατηγὸν αἰ δυνά- 10
 μεις, καὶ ὡς ὑπήκοον ἐκωμῶδουν αὐτόν. τὴ δὲ Περσικὸν σχο-
 B λαιῶς καὶ ἡρέμα παρείπετο. οὐκ ἐθάρρει γὰρ ἐς τὸ φανερὸν χει-
 ρας ἐμμίσαι· οὐ γὰρ κατάφωρον αὐτῷ ἐγεγόνει ἐκδειματούμενον
 τὸ πολέμιον. οὐρμηγοῦσι τὸν τὸν, καὶ τὰ κατόπιν τῆς Ῥωμαίων
 δυνάμειος τύξοις ἐβάλλοντο. ἐπιτοξάζοντό τε οἱ Μῆδοι ὡσπερ 15
 ἐπὶ σκοπῷ· τηλικαύτη τις ἦν Λατίνων ἢ μετὰ τῆς ἀκοσμίας
 ἀπόδρασις. τοιγαροῦν βάλλεται καὶ μία τῶν κλινοφόρων ἡμιό-
 νων τοῦ στρατηγοῦ βέλει βαρβαρικῷ, καὶ τάραχος ἐς τὸ παρευθῆ
 V 164 ἐπανίσταται· παρεμορφούτο γὰρ ἡ φήμη ὡς οἶα καὶ τῆς ἀπο-
 σκευῆς τοῦ στρατηγοῦ ἀλούσης ὑπὸ τῆς πολεμίας χειρὸς. μετὰ 20
 τοῦτο τὰ βέλη τὴν ἄλλως ἀφρίπταντο, καὶ μέγιστοι Ῥωμαῖοι διε-
 πόρθμευον τραίματα. ὁμως οὐ συνεπέθετο ἄγαν τῇ ἀποδράσει
 C τὸ βάρβαρον, τοῦτο μὲν δεδιότες, τοῦτο δὲ καὶ διανοούμενοι
 μηχανῶσθαι τι Ῥωμαίους καὶ προκαλύμματι ἀποδράσεως περι-

11. ὡς] ποπιο ἐς?

verit) si de Persis non amplius decem, servuli illorum qui supelle-
 ctile castrensi circumvehenda ministrant, tum clamores edidissent,
 manum Persicam a tergo eius insequi iam iamque ab ea caesum iri,
 agmen universum perisset, atque, ut opinor, ne nuntius quidem ca-
 lamitatis superfuisset: adeo magnum malum temeritas et amentia illis
 pepererat. ubi dies coepit, dispulsis undique tenebris vix progrediun-
 tur, et Aphumis castello succedunt. illic probra in ducem iaciunt, et ut
 privatum dictis aculeatis perstringunt. Persae sensim et taciti seque-
 bantur. quod enim terrore exagitatatos nesciebant, aperto Marte cum eis
 ferro decernere non audebant. extremo igitur agmini inhaerentes postre-
 mos sagittis haud secus quam scopum appetebant. huiusmodi fuit Lati-
 norum illa confusa et perturbata fuga. vulnerata est etiam telo barba-
 rico una ducis mula lecticaria, unde derepente turbatio, fama vulgante
 etiam impedimenta sive supellectilem ducis ab hostibus captam esse.
 tela deinde haud incassum volitare, et Romanis luculenta portare vul-
 nera, quanquam fugientibus barbari non admodum instarent, simul quod
 timerent, simul quod vererentur nequid Romani machinarentur vafrum-

πέττειν, ὅ τι ἂν εἴη αὐτοῖς τὸ πανούργημα. ἐπεὶ δὲ μεσοῦντος ἡλίου ἄπαντες ὡς τὸν στρατηγὸν ἐνηθροίσθησαν, ἔβρεις καὶ ὑποσκώμιμα ὡς τὸν Θεόδωρον ὑπὸ τῶν στρατευμάτων συνέρρι. τῷ ὄντι γὰρ οὕτοσι τῆς ἐπισκοπῆς τὰς φρουρὰς ἐγχειρίστο· ὁ δὲ ἐκδοὺς ἑαυτὸν τῇ ῥαστώνῃ κατεραθύμησε τοῦ πόνου, καὶ τὸ κακὸν ἐντεῦθεν χώραν ἐλάμβανεν. ἦλω δ' ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ καὶ τὰ τῆς ἀποσκευῆς τῶν Ῥωμαίων, καὶ περιτυγχάνουσι Πέρσαι μεγίστῳ τινὶ ἀγαθῷ· ὁ λιμὸς γὰρ ἐξέωστο, οἷά τις τύραννος ἀπαραίτητος χαλεπῶς σφίσειν αὐτοῖς ἐπικείμενος. ὁ δὲ στρατηγὸς τὸν Νύμφιον ποταμὸν διενήξματο μετὰ μεγίστων κινδύνων διανύσας τὴν ἐπανάζευξιν, καὶ οὕτω λίαν αἰσχρῶς τῆς Περσικῆς ἀπηλλάττετο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῇ Ἀμιδῇ προσομιλήσας πολλὴν ἀποβάλλεται δύναμιν, τοῦ Περσικοῦ τὰ νῶτα τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως περικείμενος. ἀποκαταδοκῆσας δ' ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἰζαλῦ φρούρια ἀνεστήσατο. καὶ μὴν καὶ τὰ γεγηρακότα ἀνέρωσε, πυρεϊμένα τε καὶ διερρηκτότα τῷ χρόνῳ καὶ τῷ πολέμῳ, ὧν τὸ μὲν προσαγορεύεται Φαθαχῶν, τὸ δ' ἕτερον Ἀλαλεισός. περιέβαλέ τε φρουρὰς ἐν αὐτοῖς, τὸ Ἰζαλῦ ὄρος ἐντεῦθεν παρακατέχειν διεγχειρῶν. μετεδίδου δὲ τῷ Ἡρακλείῳ τὸ στράτευμα, αὐτὸς δ' ὑπὸ τῆς λύπης κατακλιζόμενος ἀπόμαχος ἦν.

10. Ὁ δ' Ἡράκλειος τὸ ὀπλιτικὸν διατύξας κατὰ τὰ παρὰ ῥύπτια τοῦ Ἰζαλῦ στρατοπεδεύεται. μὲν οὖν γε καὶ τοῦ ποτα-

1. μεσουρανοῦντος malim.

que facinus fugae tegumento absconderent. ubi sole medium coeli tenente omnes ad ducem convenere, contumeliis et scommatis Theodorum lacerarunt, cui speculatoris munus re vera impositum fuerat. sed is otio et inertia languidus laborem ignaviae posthabuit, unde hoc malum deinde propagatum est. Persae autem sarcinas et apparatus Romanorum suo maximo bono diripuerunt: famem enim, qui velut inexorabilis quidam tyrannus eos acerbè vexabat, depulerunt. dux ad reditum incumbens et Nymphium flumen periculosissime tranans, insigni cum turpitudine sese a Persis servavit. postridie Amidam accedens multos de suis, Persis ultimum agmen carpentibus, amittit. moratus apud Izalam montem castellis prospectum ivit: nam et vetusta confirmavit, et longinquitate temporis obsidionumque iniuria luxata et soluta restituit, quorum unum Phatachon, alterum Alalibus nominatur. praesidia item imposuit, montemque de caetero illis custodiendum tradidit. praeterea exercitus partem Heraclio tradidit: ipse moestitudine obrutus ab armis vacationem sibi indixit.

10. Heraclius agmine composito per plana iuxta Izalam secundum ripas Tigridis ducit, qui fluvius a septentrionali Persidis ora erumpens

μὲν τὰς ὄχθας τοῦ Τίγριδος, ὅς ἀπὸ τῶν ἀρπύων τῆς Περσι-
 κῆς τῆς βαδίσεως ἀπαρχόμενος τὴν Ῥωμαίων γῆν διαχορεύει καὶ
 περιπτύσσεται ἀνακολποῦται τε καὶ περιώγεται καὶ οἷα διπλῶν
 τινὰ τῷ Ἰλίγγῳ τῆς περιτροπῆς ἀπεργάζεται. περιβάλλεται δὲ
 καὶ τι τοῦ ὄρους τοῦ Ἰζαλαῖ, καὶ τὸ ἐπιλεγόμενον Θομανῶν δια- 5
 νοστῶν ἀγκαλίζεται. εἶτα διεξοδεύεται ἀπαλῶ τῷ ῥείθῳ διὰ
 Β τοῦ Μελαβασῶν ὄρους, καὶ εἰς τὴν μεσημβρίαν διαφοιῶν κα-
 τευνάζεται. τὸ δὲ Μελαβασῶν ὄρος ἔφην τῆς Μηδικῆς. μετὰ
 τοῦτο τὰ Καρδούχια ὄρη Ἰνδούς προκύπτοντα, ὡς γεωγράφοι κη-
 ρύττουσιν, ἀξιοπιστίαν ἡμῖν προβαλλόμενοι τὴν κατάληψιν. 10
 τοιγαροῦν ὑπολιπὼν τὸ Θομανῶν Ἡράκλειος εἰς τὰ μεσημβρινὰ
 τῆς Μηδικῆς προεχώρησε, καὶ ἅπασαν ἐκείνην τὴν γῆν παρετέ-
 μνετο. διαπορθμεύεται δὲ καὶ τὸν Τίγριν, καὶ εἰς τὸ πρόσω
 παρελαύνει τὸ στράτευμα, καὶ ἐνεπίμπρη τῆς Μηδικῆς ἐκείνης
 χώρας ὅσα ἐπίσημα. εἶτα ἐπανῆκεν ἀπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν πολι- 15
 C τείαν, καὶ τὴν Θεοδοσίου περιπτύσσεται πόλιν, καὶ ἀναμίγνυται
 αὐτῶν τοῖς ἀμφὶ τὸν Φιλιππικόν. τούτων δῆτα τελεσιουργηθέν-
 των παρὰ τὴν δόκησιν, ὃ στρατηγὸς τὴν τύφρον διέλυσε· χρι-
 μῶνος γὰρ ἤδη πού ἐνεδήμει καιρὸς, καὶ ἡ ἐγκύκλιος τῶν χρη-
 μάτων ἐπίδοσις τῷ Ῥωμαϊκῷ ἔχειτο συντάγματι. ἐπεὶ δ' ἐαμί- 20
 τιδες ὤρρι τὴν περιχθόνιον πόαν ἐξέφυσαν, ἐδίδου ὁ στρατηγὸς
 τὰς μὲν δύο μοίρας τῆς Ῥωμαϊκῆς πύσης δυνάμεως Ἡρακλείῳ
 τῷ Ἡρακλείου πατρὶ τοῦ αὐτοκράτορος, τὸν δ' ἕτερον ὑποδυ-
 σμὸν Θεοδώρῳ τῷ Ἀθηνῶ καὶ Ἀνδρέῳ· ἐρμηνεὺς δ' ἄρα οὕτωσι
 D τοῦ Σαρακηνικοῦ φύλου, τοῦ ἐπικουροῦντος Ῥωμαίοις. προσέ- 25

9. Ἰνδοῖς fortasse, aut εἰς Ἰνδοὺς.

terras Romanas perlabitur, amplectitur, et per eas se insinuat, illas
 ambit, suaque ambage velut duplicitatem quandam efficit. partem etiam
 montis Izalae circuit, et castellum Thomanum, quod dicitur, reditu suo
 includit. deinde per Melabasum (mons est Persidis) meridionalem pla-
 gam minoribus undis influens absorbetur. post eum montes Carduchii in
 Indiam porrecti, ut geographi scribunt, haud absonam fidei cognitionem
 nobis tradentes. igitur Thomanum castellum relinquens Heraclius ver-
 sus meridiem progreditur, totamque regionem devastat. transit etiam
 Tigrim, et ultra pergit, omniaque loca illa illustria ignibus corrumpit.
 post in ditionem Romanorum reversus Theodosiopolim se recipit, rur-
 sumque ad Philippicum sese aggregat. his ita praeter opinionem perfe-
 ctis dux militi missionem dedit: hiems quippe ante fores iam erat, an-
 niversariaque stipendia exercitui numerabantur. at simulac verna tempo-
 stas herbis circumquaque prata convestivit, dux tripartito divisio copiis
 duas partes Heraclio, tertiam Theodoro Abdeno et Andreae Saraceno-

ταττε δ' ἀπεκδρομῇ καὶ ἐφόδοις προσχρήσασθαι, καὶ κατῶσαι
αὐτοῖς τῆς Περσῶν πολιτείας. ὑπενόσει γὰρ ὁ στρατηγός, καὶ
πολεμικῆς ἀγωνίας ἐφάττεσθαι οὐχ οἷός τε ἦν.

Τούτῳ δῆτα τῷ ἐνιαυτῷ Κομεντιόλος ἐπὶ τὴν Ἀγγλίαλον
5 ἦκε, συναγείρει τε τὸ στράτευμα, τοὺς τε ἀλκιμωτάτους τοῦ V 165
πλήθους διεκρινήσας τῆς ἀχρήστου δυνάμεως διεχώριζε. τρεῖς
δὲ τάξεις συντέταξε, καὶ τρίχα ἀνὰ τοῖς βαρβάρους διέσπειρε.
καὶ τοῦ μὲν δεξιοῦ λόχου ταξιάρχῃν Μαρτίνῳ παρεκελεύετο,
Κάσιον δὲ λοχαγὸν τοῦ ἑτέρου κέρυτος προεστήσατο· τὸ δὲ με-
10 σοῦτατον τῆς δυνάμεως ὁ στρατηγὸς ἀνελάμβανε. ἡ δὲ πληθὺς
τῆς μάχης δυνάμεως ἕξ χιλιάδες ἐπῆσαν· αἱ γὰρ τέτταρες διὰ
κακίαν ψυχῆς ἦσαν ὑπόμαχοι, ὡς καὶ προσέταττεν ὁ στρατηγὸς
μετὰ γε τῆς ἀποσκευῆς διὰ φυλακῆς ἔχειν τὸν λεγόμενον χύρακκ.
ὁ μὲν οὖν Κάσιος τὸ ἐπιτοῦ ἀράμενος σύνταγμα τὰ τῆς χώρας P 45
15 περιενύσσει λαίῳ, ἦκε δὲ ἐπὶ Ζαλδαπά ἐπὶ τε Αἴμιον τὸ ὄρος.
ἀτὰρ ἀδοκῆτως τοῖς βαρβάρους ἐωθινὸς κατεπέλασεν, ἀφράκτους
τε ἐρόμενος ἐνευδοκίμει τῷ δόρατι, περιδοξὸν δὲ ἀπεφύρετο τὸ
τρίπαιον. τοῦ γὰρ πλήθους τῶν βαρβάρων ἀποδυσμὸν διέφθειρε
μέγιστον, καὶ οὖν λυφίροις πολλοῖς τὴν ἀριστείαν ἀνεκαλλώπι-
20 ζεν, ἀποίσειν τε ὑπισπισιῇ ἐδίδουσιν, ὡς μὴ ὄφελε· τοῦτον
γὰρ ἀφαιροῦνται τὴν προνομίην ἐκτιθοῖσθαι οἱ βάρβαροι.
Μαρτίνος δ' ἐς τὰ περὶ τὴν Νέαν πόλιν γενόμενος, ἔνθα δὴ τὸν
Λαγῶνον τὸ τε Ἀβυρικὸν ἀνελίζόμενον ἐπεσκόπευεν. ἔλλοχῶσι B
γούτῃ οἱ Ἰωμαῖοι, καὶ ἀθρόον κυριτωῶς ἐπιτίθενται. καὶ ἔφα-

rum, qui Romanis suppetias venerant, interpreti tradidit, cum mandatis
uti per loca Persidis hostiliter de nuo grassarentur, ipse siquidem minus
belle valens armis interesse non poterat.

Hoc igitur anno Comentiolus Anchialom veniens exercitum contra-
hit, fortissimos quosque ab inbelli et ad pugnam inutili turba probe se-
ligit ac separat, triplicem adversus barbaros ordinem constituit. dextrum
agmen Martino committit, alteri Castum praeposit, medium sibi retinet.
militum bellicosorum numerus sex, inutilium bello ineptorumque quatuor
millia conficiebat; quibus imperavit uti castra cum sarcinis et impedi-
mentis custodirent. Castus cum cohortibus suis in sinistram pergens ad
Zaldapa oppidum et ad Aemum montem processit, exortoque via in bar-
baros inermes, nihil huiusmodi opinantes, incidens gloriam non vulga-
rem excellenti victoria est consecutus, quando eos partem maximam ferro
concidit, et multitudine spoliorum virtuti suae decus atque ornamentum
adiunxit. spolia illa utinam ne armigero cuidam suo avehenda commi-
sisset! nam barbari facto cuneo praedam illi abstulerunt. Martinus ad
urbem Neam profectus, illis locis Chaganum cum Abaris se tenere per
speculatores cognoscit. parant itaque insidias Romani, repenteque vi

λύς τις ἐνῆν τοῖς βαρβάροις ὁ θάνατος, ὡς ἄμπαιτις ἑξαπηνυῖως
 κατασφραγισά πως τὸ κολέμιον. ὁ δὲ Χαγᾶνος παράδοξόν τι
 ἔρμαιον τῆν σωτηρίαν πτότύχησαι, καὶ φυγῇ συνέριδος ἦν· ἐλάν-
 θηκε γὰρ νῆσος ἐν τῇ λίμνῃ, τὸν βάρβαρον διασώζουσα. ἦ γὰρ
 ἂν ἦλω, καὶ περιώδοξον ἐγεγόνει Ῥωμαίοις Ἰωάντριον· μέγιστος 5
 γὰρ οὐ τοσοῦ καὶ ὀνομαστότατος τοῖς βαρβάροις ἐπέσκηψε κίνδυνος.
 ἦν δ' ἄρα τάληθές καὶ παρὰ τῶν αὐτομολησόντων Ἀβάρων πέμ-
 νη ἡμέρῃ νοσφίσασθαι, καὶ δῆτα ἀνέλευξεν ἐξ ἰωθινοῦ ὁ Μαρ-
 τίνος, ἐνθα τῷ στρατηγῷ τῇ προτεριά διώριστο. ὠμορρόθρι
 δὲ καὶ Κίστος, ἐς ταῦτόν Μαρτίνῳ γενόμενος. πλίστις τε δυ- 10
 νάμειως ἐδέδοσαν τε καὶ ἀντελάμβανον τῇ συντοχίᾳ παρ' ἑαυτῶν
 καὶ συντάγματα, δουλίαν ἐχυρωτάτην ἀληχότες διὰ τὴν σύμμι-
 μ δεικ (11) Κομντιόλος δὲ τὴν ὁμολογίαν ἀποπειψόμενος τὰς
 το πρὸ τῆς προτεριάς συνθήκας, οὐδὲν τι διεκράξατο πρὸς ἐν-
 ερέχκειν βλέπον, οὔτε ὡς τὸν Κίστον καὶ Μαρτίνον ἀπώχετο 15
 ἀπὸ τὸ πλῆθος βαρβάρων ἐς νῆτα διασύρισθαι καὶ ἐν τροπαίῃ
 σπηλιθεῖσθαι. λόγος δὲ κατατιᾶται καὶ Ῥουσιβιον, συντάγμα-
 τὸς τινος ἡγεμονεύοντα, τῷ στρατηγῷ ὑποτίθεσθαι ὀλεγῶρος
 ἔχων περὶ τὴν ἀφίξιν καὶ παραμελιῶν τῆς ἐς Μαρτίνον καὶ Κί-
 στων ἀντανόδου διὰ τε τὸ τῆς τύχης ἀσαφές καὶ δυσέφακτον, τὴν 20
 το βασιλείως γνώμην μὴ οὔτως ἔχειν, καὶ τηλακίτους μὴ ἐγχι-
 ρητὴν κινδύνους ἐπιέχουσαν. καὶ δῆτα ἐξεδίδου ὁ στρατηγὸς Ῥου-
 σιβίῳ τὰ ὄντα, καὶ τὸ σκουδαζόμενον τῇ ῥαθυμίᾳ ἐγίνετο.

magna in eos incurrant. saltem nonnulli barbari mortem sentiebant,
 quoniam ut natus quidam marinus recipiens subito eos secum abreptos
 abhorrebat. Chaganus fugae beneficio salutem quasi quoddam inspera-
 tum et admirabile lucrum reperit; quam parva quaedam locus insula forte
 fortuna servavit. sane ingenti pretio barbaris stetit illius liberatio,
 nullius neque ad memoriam insignis periculum in cervicibus fuit. et
 erat revera Abaris transitionem meditantibus quietum iam diem adiungi.
 reuili ergo natus Martinus, quo redendum dux pridie decreverat. so-
 lorum ut natus Martino respondens venit, mirandumque in modum vir-
 tus militum ex congressu et colloquio motus crevit; atque ex hoc con-
 sultu coniunctioque velut alyli ius tutissimum firmissimamque adepti
 autem modis tertius pacta et conventa abū-
 dustrum egit, neque ad Castam et Martinum
 averteret et in fuga manum com' iisdem conse-
 Rustibus quidam e centurionibus, qui consilio
 hostium tergo succurrendi negligentiam docē
 ortena incerta emet, et ad eam perveniri negre
 istac velle, qui talibus se offerre discriminibus
 igitur pares Rustibus dux, securitacque ut no-

Μαρτίνος δὲ καὶ Κάστος ἐς Μαρκιανοῦ πύλιν τὸν στρατηγὸν P 46
ἦκειν πυθόμενοι παρ' αὐτὸν ἐπανήσαν. ἡλίου δ' ὑπερχομένου
τῆς κυκλικῆς τῆς φωσφόρου δινήσεως, πανστρατιῶ Κομεντιόλος
ἐπὶ τὸν ἴδιον ἐχώρησε χάρακα, ἔνθα καὶ τοὺς ἀπολεκτοὺς τοῦ
5 Ῥωμαϊκοῦ κατελελοίπει στρατεύματος. μετ' ἐκεῖνο δῆτα ἐπὶ τοὺς
στενωποὺς τοῦ Ἰμίου στρατοπεδεύεται, ἐπὶ τε τοὺς γηλόφους
καὶ τοὺς ἐφ' ὕψους ἀλῶνας ἀνάγοντας. Σαβουλὲν δὲ Μανάλι-
λιον ὁ τόπος ὠνόμασται ἐπιχωρίῳ προσηγορίᾳ τινί. ἀλλὰ φέρε V 166
τοῦτον ὑπογράψωμεν τῷ λόγῳ καὶ φραστικῇ τινὶ δυνάμει διαμορ-
10 φοῦν ἐγχειρήσωμεν. χῶρος δ' οὗτος πάγκαλος καὶ μετέωρος,
ἀνὰ τὸ τοῦ ὄρους μεσαιτάτον ὕψτιος τὴν θέσιν, πεδίων καθευμέ- B
ρον, ἀνθοφόροις προσαυλαῖς ἅπαν κατάκομον. λειμῶνες δὲ τού-
τω χλοάζοντες, ὀφθαλμῶν ἑορτὴ καὶ ἐστίασις. διατριβαὶ δὲ
αὐτῷ κατύσκιοι, τῷ λασίῳ τῆς ὕλης τὸν ἐπιβύτην ἐγκρύπτουσαι,
15 καὶ πολλὴν ἀλέαν μεσημβρίας ὥρα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἀποτί-
πτουσαι, ὅποτε ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτίσι καὶ τὰ τῆς γῆς ἐνδόμυχα
κατηθάλωται. καὶ ἔστιν ὄρῳν μὲν ἡδύ, εἰπεῖν δ' οὐ ῥήδιον.
περιρρεῖ δὲ τὸν τόπον ὑδάτων ἀφθονία, μήτε τὸν πίνοντα παρα-
λυποῦσα ταῖς ὑπερβολαῖς τῆς ψυχρότητος, μήτε τὸν ψυχάζοντα
20 ἀποκναίουσα, διὰ τὸ τῆς ὀμίλιας ὡς ἔπος εἰπεῖν μαλθακώτερον. C
ξυναγωγούσι τε ὄρνιθες τοὺς θεατὰς τοῖς μέλεσι μουσικώτερον,
ἐν τοῖς νεοβλάστοις τῶν δένδρων ὀχούμενοι. ἄδουσί τε αὐτοῖς
νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἀπάντων, καὶ πολλὴν

7. ἀνάγονται IP.

gotio gravi ac serio studebatur. Martinus et Castus ubi ducem Martia-
nopolim concessisse acceperunt, ad eum abiere. sole iam caput profe-
rente, Comentiolus cum totis copiis ad castra, ubi relictos illos de
Romano exercitu reliquerat, se recepit. deinde ad angustias Aemi pro-
ficiscens colles et in sublimi valles petit. locus ab indigenis Sabulen
Manalium appellatur, quem age describamus et orationis facultate infor-
mare instituamus. locus hic longe pulcerrimus et excelsus usque ad me-
dium montis positione resupinus est. campus subiectus tanquam florife-
ris vestibulis totus comans. in eo item prata virentia festum diem, con-
vivium quoddam oculis praebent. visuntur illic umbrosa tabernacula ex
densitate arborum; quibus qui ascendunt occultantur, multusque ibi me-
ridiano tempore calor sentitur, quando radiis solaribus etiam abdita ter-
rarum aestuant. et est res iucunda visu, difficilis explicatu. circum-
fluit aquarum copia, quae neque bibentem nimio frigore molestia, neque
frigus captantem propter mollius, ut ita dixerim, consortium taedio af-
ficit. Praeterea aviculae, arborum ramis fronde nova pubescentibus su-
stentatae, spectatores cantibus suis hospitio musico accipiunt. cantant
porro illis absque luctu et ira, malorum oblivionem omnium inducens,

διὰ τῆς ξυλίνης γιφύρας εἰς τὸ πέραν διεπορθμεύετο. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν ἄλλως διαπεραιοῦσθαι τὸ ῥεῖθρον· ἀγχιβαθῆς γὰρ ὁ ποταμὸς ἐπιφύκει, παλαγίζων τε τῷ ῥοθίῳ τοὺς ἐπιβυίνοντις τῆς πορείας ἀπείργα. συννεύοντος δὲ καὶ Κάστου ὡς τὰ οἴκοι, 5 καὶ ἀνταναγομένου ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἀντιμέτωπον τὸ δυσμενὲς συνεκύρησε πληθὺς, καὶ δυσάντητον ἦν τὸ κακὸν καὶ σοφισματος ἄμοιρον. (12) ἀτὰρ ἰδρῶς περιέρρει τῷ Κάστῳ, ἀπο- B
ρία δὲ τὴν ψυχὴν κατεβύλλετο, ὠρρώδει τε καὶ ἰδεδίει, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τῆς συμφορᾶς εἶχε τὴν πρόσδον. περιοχίζεται δὲ 10 παραπίκα τὸ σύνταγμα, καὶ ἄλλος ἄλλη, ὡς εἶχε δειλίας, ἐτρέπετο. καὶ οἷα πτώκεις τινες ἢ νεβροὶ κνηγέτον ἐπιβουλαῖς παρωθόμενοι πρὸς τὰ τέμνη παρικρύπτοντο, ἐγκεκορδωλημένοι τοῖς ἄλσιον. ἄλόντις δὲ τινες τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑπὸ τῶν Ἀβάρων ἀνί- V 167
κιστά τε ἤκλιοντο καὶ ἄλλυς ἄλλοτε στρεβλώσιων ἐπινοίας ὑπέ- C
15 μνον. ἠπειλείτο δ' αὐτοῖς καὶ τρόπος θανάτου πικρώτερος, εἰ μὴ τὸν Κάστον ὄπη καὶ τύχοι τραπέντα παραδηλώσωσι. τοιγαροῦν καθομολογοῦνται, δικτυλοδικτοῦσί τε τὸν Κάστον οἷά πως ἐπιφυλλίδα τινὴ ἐν μέσῳ τῆς ὕλης ἀποκρυπτόμενον. καὶ οὖν ἔζωργεῖτο ὁ ταξίαρχος, καὶ λικυρόν τε κύρμα τοῖς πολεμίοις 20 ἔγινετο. ἀλλὰ καὶ πλείστη ἀπόμοιρα τοῦ στρατεύματος ἦμα τῷ Κάστῳ ὑπὸ τῶν δυσμενῶν συνισφίγγετο.

Ὁ δὲ πόλεμος ἐπίδοσιν μᾶλλον ἐλάμβανε καὶ πρὸς τὸ λαβρότερον ἐξικαίετο. ὁ γὰρ Χαγῦνος ὡσπερ ἀπὸ τινος ἀφειτηρίας D
κακῶν ἐπαφίησι στρατιῶν πολλήν, ὅπως τὴν Θρήκην διατέμνηται

erat: aliter quippe non dabatur, quod iam profundius flumen et tumidam fluctibus transitum negaret. domum autem Casto respiciente, et ad castra parente reditam, a fronte hostium numerus illi occurrit, nec iam praescoti discrimini obviam ire ingenio aliquo licebat. (12) caeterum Castus sudore diffuebat, et quo se verteret nesciens animo concidebat, timebatque et pavebat: ad malum ingens spectabat calamitas, extemplo tota scies dissipatur, et alius alio, ut quemque metus hortabatur, diffugiunt; nec secus quam lepores aut hinnuli, venatorum exerciti insidias, per silvas se occultant et nemorum saltibus delitescunt. capti quidam indignissime verberantur, et alias aliis cruciatibus tum primum excogitatis subiiciuntur, cum minis acerbissimae mortis, ut ubi Castus fugitivus deliteat enuntiarint. enuntiant, Castumque, velut racemum vitis, in media silva absconditum digito intento produunt. duvus. fitque praeda hostibus non vulgaris. plurimum insuper et pars cum eo comprehenditur.

Bellum porro increscere et ad maiorem aviditatem exordium enim Chaganus quasi e carceribus malorum frequentem immitcitum, qui Thraciam universam ad vastitudinem redigeret.

πᾶσαν. ἐνάλλεται τοίνυν ἐπὶ προνομίῃν τὸ πολέμιον διὰ τῶν τῆς μεσημβρίας ὀρίων, καὶ δῆτα τοὺς φύλακας (πεντακόσιοι δ' οὗτοι, περιπρουροῦντες τὰ ἐχυρώματα) ἠρωϊκώτερον παραταξαμένους ἀνεῖλον. Ἀνσιμοῦθ δέ τις ταξιάρχος (πεζικοῦ δέ οὗτος στρατεύματος ἡγεμόνευε περὶ τὴν Θράκην ἐνδιατρίβοντος) ὅπη- 5 νίκα ἤσθετο τὸ Ἀβυρικὸν ἐπιφοιτῆσαν, ἠθροίκει τὴν στρατιὰν καὶ πρὸς τὰ μακρὰ τεῖχη διέσωζεν. αὐτὸς δέ ἐπὶ τὸ οὐραῖον τῆς δυνάμεως ἐτύγγανεν ὦν, συνώθει τε πρὸς τὸ εἶσω τὸ στράτευμα.

P 48 τοῦτό τοι καὶ ζῶντα τοῖς βαρβάροις ἀπέδοτο. ἦλω γὰρ καὶ πρόχειρον θῆραμα τοῖς προθέουσι τῶν πολεμίων ἐγένετο· οὐ γὰρ τὰ 10 νῶτα διὰ φυλακῆς εἶχεν ὁ δαίλαιος. μετ' ὀλίγον δ' ὁ Χαγᾶνος καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ πλῆθους ἀπόμοιραν τῇ Θράκῃ προσέχει, διὰ πλείστων τε τόπων τὴν εἴσβασιν ἐπεποίητο. σκαιόθεν δ' οἱ ἀμφὶ τὸν Κομεντίολον ἐστρατοπεδεύοντο. διὰ τοι τοῦτο ἀποκρύπτονται οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς ταῖς ἕλαις τοῦ Αἴμου, τό τε πολέμιον πα- 15 ρίεσαν εἰς πλείστας ἀνὰ τὸν Θράκην διασπείρεσθαι μοίρας. τρίτη δ' ἡμέρα ὁ Κομεντίολος τοὺς λοχαγοὺς καὶ χιλιάρχους τοὺς τε ἐπεικεσιτάτους τοῦ συντάγματος ἐπὶ τὸ ἑαυτοῦ συνήλιξε σκηνοπή- 20 γιον, καὶ συνεκοινοῦντο ὅ τι καὶ μέλλοιεν δρᾶσειν. τῇ δ' ὑστεραία τοὺς τε ἵππους καὶ τὸ πεζικὸν συναθροίσας, ἐκκλησίαν τε 20 ἀγείρας πυρεγγυᾶ τῷ συλλόγῳ μὴ τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις παρέχασθαι, δευτέρᾳ τε πάντα τῆς ἀρετῆς διατίθεσθαι. (13) τὸν θορύζων δέ τις τῶν χιλιάρχων ἐς μέσον ἔστη, ἀπερικαλύπτως τε τοῦ στρατηγοῦ τὰς ὑποθήκας διέχεεν, εἰς τοῦπίσω δ' ἀναρρεῖν

15. τόγε πολέμιον παρήεσαν IP.

igitur ad direptiones versus meridiem, quingentosque praesidiarios, a quibus munitiones defendebantur, animose viriliterque contra dimicantes vita exuunt. Ansimothus centurio, peditatus in Thracia praefectus, ut Abarum irruptionem sensit, collectas in unum copias ad longos muros incolumes perduxit, cum in extremo ipse sequeretur suosque propelleret; quae res illum barbaris vivum tradidit. captus enim obvia praeda fuit hostibus ante ambulantes: neque enim tergo miser tutelam gerebat. non multo post Chaganus etiam quod sibi restabat militum, in Thraciam effudit, locaque plurima incursum. quos Comentiolus ducebat, eorum erat infelix militia. quare per Aemi silvas sese condentes sinebant hostes per regiones Thraciae plurimas dispertiri. tertio die Comentiolus centuriones chiliarchas et optimates in tentorium suum convocat, deque re publica ad eos refert. die sequenti equitatu peditatuque congregatis, ne hostibus terga dare velint et ut omnia infra virtutem aestiment, concionem hortatur. (13) tum quidam de chiliarchis sive tribunis submurmurans in medium surgit, et aperte ac sine dissimulatione ducis consi-

ἔφασκε συνόλσειν αὐτῇ τε τῇ στρατιῇ καὶ τῷ στρατηγῷ, τοῖσδε τοῖς λόγοις χρησάμενος.

“Ἄνδρες τεχνῖται τὸν πόλεμον, τολμηταὶ τὰς ψυχάς, C
 ἀλλ’ ὅτε καιρὸς συμμαχεῖ καὶ τύχη τίς ἐστι τοῖς ἡμετέροις ἐπί-
 5 ροθος. ἄνδρες, παρ’ οἷς κοινὸς μὲν ὁ κίνδυνος, ἡ δὲ σωτηρία
 ἀπάντων ἀμέριστος. ὅποσον ἡ δειλία κακίζεται, ἐπὶ τοσοῦτον
 ἔχει ψόγον τὸ θράσος ἀντίθετον. ὄκνος δὲ φρονήσεως ὄρος ἀκρό-
 10 ταιος, ὅταν οὐκ αἰσχύνῃ τὴν εὐβουλίαν, ἀλλ’ εὐσημοσύνην
 τὴν σωφροσύνην ποιήσῃται. ἀλλὰ πρὶν τι τῶν ἐμῶν ῥημάτων
 15 ἐκ τῆς ἑαυτῶν μητρὸς τῆς καρδίας προκύνῃαι καὶ τοῖς ὡσὶ τοῖς
 ἡμετέροις μαιεύσῃσθε, τοῦ στρατηγοῦ τὴν ἀξιοπιστίαν μικρὸν
 ἀποπέμψασθε, μή πως τῶν βουλευτῶν τὴν ἀκοὴν διαβύσῃτε,
 καὶ προσφθιάσῃ ὡσπερ θύρα τινὶ κεκλεισμένη τῇ ἐγκοπῇ τὸν φθει- D
 γόμενον, καὶ τοὺς ἡμετέρους πρὶν εἰσοικίσῃσθε ἀποβάλλῃσθε λό-
 20 γους. ἀξιοπιστία γὰρ αἰτοδυνατόν τι χρῆμα, καὶ τὴν ἰσχὺν οὐκ V 168
 ἐπίκτητον ἔχει, ἀλλ’ οἷα πηδύλιον τὸ βούλημα κέκτηται, ὅποι
 καὶ θέλει τοὺς ἀκούοντας οἰκκίλῃσσει. ἀντιτείνειν, ἄνδρες, ὁ
 στρατηγὸς τῷ πολεμῷ παρεγγυῖ, καὶ ἀντιπρώρους πλεῖν τοὺς
 ὀλίγους τοῖς πλείοσιν ἐγκιλεύεται, καὶ ταῦτα καὶ Κύστου διολω-
 25 λότος. ἡμεῖς δὲ μοι καὶ μάρτυρες ὡς μὴ πάντες ἀγαθοὶ παρα-
 τάττεσθαι, εἰ μὴ γε λυπῶ μικρὸν τι, διαγυμνώσας ὑμῖν τὴν P 49
 ἀλήθειαν. παρ’ ἐμοὶ γὰρ ἐπίπλουτος ἔπαινος ἀληθοῦς ἀτιμώ-
 τερὸς ψόγου, ἐπεὶ μηδὲ δουλεύει τοῖς ἐγκωμίοις τὰ πρῶμα.

sum improbat, ac retro abire tum in exercitus tum in eius rem fore huiusmodi oratione demonstrare contendit.

“Viri militiae gnari et fidentes animi (sed cum tempus adiuvat et fortuna res nostras propius aspicit), viri, apud quos omnium commune periculum, omnium communis et indiscreta salus. quantum timiditas reprehenditur, tantum vicissim audacia eius adversaria vituperatur. cunctatio prudentiae fastigium est, quando non dedecus pro bono faustoque consilio, sed decus pro sana intelligentia amplexata fuerit. verum enim vero priusquam verborum meorum quippiam e corde, ipsorum fonte ac parente, se expromat, et illi aures vestrae obstetricentur, dignam fide ducis auctoritatem paulisper seponite, ne forte vobis suadere cupientium voces praetereatis, iisque interceptis ianua praecludatur, et orationem nostram prius eiciatis quam domum vestram intromiseritis. hoc enim efficere potest, cui propter dignitatem plurimum et facillime creditur; cui non aliunde acquisita vis inest, sed voluntatem pro temone possidens audientes quo lubet dirigit. in hostem ire dux hortatur, et obversa prora paucis adversum multos navigandum censet, idque cum et Cnatus perierit. iam et vos mihi testes estis, non omnes nostrum (liceat bona cum venia veritatem nudam proloqui) praelio idoneos videri. apud me quidem ficta et commentitia laus vera et iusta vituperatione despicibilior

ἢ οὐχὶ τὸν χάρακα ὁ στρατηγὸς ἔναγχος τοῖς ἀπομάχοις περι-
 φρουρεῖν διετάξατο; ἄνδρες δ' οὗτοι τετρακισχίλιοι, ὡς μικροῦ
 δεῖν τὸ λείπον τοῖς συμπλεκομένοις ἰσάζεσθαι καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς
 τὸ ἀπόμαχον, τό τε ὑγιᾶς ἐφάμιλλον εἶναι τῷ σκάζοντι. σιωπή-
 σομαι δὲ καὶ ὄσσην τῆς ψυχῆς εὐρωστίαν διώλεσε τὰ πρὸ μικροῦ 5
 δυστυχήματα, ὅπως τε πλείστην ἐπίκουρον ῥοπήν ἀπέκειρε τὸ
 B πολέμιον. καὶ εἰ μὴ σφάλλομαι, μείζονα τῆς πρὸ μικροῦ συμ-
 βύσης εὐκλείας τὰ τῆς ἰπογυίου συμφορᾶς ἀποτεύγματα. ἀνεῖλε
 Κάστος τῶν βαρβάρων πολλούς, καὶ τὴν λείαν ὡς αὐτὸν ἀνε-
 λάμβανεν· ἀλλ' ἀνθεῖλε ταύτην τῇ ὑστεραία ὁ βύρβαρος. γυν 10
 δὲ δυσφημότατον ἐπιμύθιον λέξω· κακείνον συνέλαβε, τοὺς τε
 στρατιώτας ἐζώγησε, καὶ θρίαμβον ἔνδοξον ἀνεδήσατο, καὶ
 λαθεῖν ἐν ἄλλοι κρυπτόμενον τὸν Κάστον οὐκ ἦν. καίτοι τὸν
 Χαγᾶνον λιμναζομένη νῆσος ἐκάλυπτε, καὶ οὐκ ἐξεῖπε Μαρτίνω
 τὸν ἐμφωλεύοντα, ἀλλ' οἷα μυστήριόν τι ἀπόρητον τοὺς ἀμυή- 15
 C τοὺς ἀπέκρυπτεν. ἤδη δὲ πως καὶ βασιλέα τὰ μικρὰ ἐκεῖνα ψυ-
 χαγωγούσιν ἀνδραγαθήματα, κοῦκ ἂν ἐπίθετον ἡμῖν σύμμαχον
 προσχέη βοήθειαν, μήπω τῶν νεωτέρων ἀτυχημάτων αἰσθόμε-
 νος. οἶδα δ' ὅτι καὶ τὸ πολέμιον προμηθέστερον ἀπεργάζονται
 οἱ ἔναγχος αὐτὸ περιστροφῆσαντες θόρυβοι, καὶ πολλὴν λοιπὸν 20
 τὴν προφυλακτικὴν ἀσυλίαν ἀσκήσειε διὰ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δυστύ-
 χημα. ἀποχρώντως ὑπέμ τοῦ συνόλοντος, ἄνδρες, διέλλεγμαί.

habetur, quandoquidem res ipsae encomiis non ancillantur. quid? ea non paulo ante ad pugnam inutilibus castrorum custodiam dux mandavit? atque istorum numerantur quatuor millia, ut non multum absit quin quod relinquitur bellatoribus numero exaequetur, et imbellis turba pugilibus et claudicantes recte incedentibus. tacebo quantum nuper accepta clades de animorum robore firmitateque detraxerit, et quomodo hostes auxilii momentum maximum nobis praeciderint. ac nisi me fallit, non tantam paucos ante dies adepti sumus gloriam quantam nunc ex infelici successu calamitatem. leto dedit Castus barbarorum multitudinem, quamque ipse praedam tulit, postridie barbarus retulit. atque ut pessimi ominis epimythion tanquam fabulae adiiciam, et illum insuper et milites vivos comprehendit, et triumpho glorioso decoratus est. Casto in saltu delitescere non licuit, cum tamen Chaganum posita in stagno insula texerit nec absconditum Martino prodiderit, sed perinde atque mysterium quoddam non essendum profanos celaverit. imperatorem nunc egregia illa nostra, sed parva tamen facinora delectant; qui cum recentiora infertur nostra non dum cognoverit, auxilia nulla mittet. arbitror autem ipsos quoque hostes e tumultu proximo cautiores futuros, ac propter existimandum illud quod pertulere incommodum, daturus operam diligenter ut in securitati suae melius prospiciant. de eo quod conduceret,

ἔμοι δὲ τύχη διασφαλῆναι δοίη τῆς δύξης, αὐτὴ τὴν παρ' ἐαυ-
τῆς ἐπικουρίαν ὑμῖν ἀντεξάγουσα.”

“Ὅτε τοίνυν ὁ χιλιάρχος τοὺς ἀγεννεῖς τούτους ἐξηρεύξαστο
λόγους τοῖς τε ῥήμασιν ἐξεδειμάτου τὸν σύλλογον, ἀτρεμοῖντός D
5 τε τοῦ πλήθους καὶ τεθηπότος τοῖς φοβεροῖς διηγήμασιν, ἀνὴρ
τις πρεσβύτης ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνέθορε μετὰ βοῆς τῷ χιλιάρχῳ
μιμνόμενος, ἐζήτηε τε τὴν ἐκκλησίαν ἐς λόγους ἀντιλογίας γενέ-
σθαι. ἐπεὶ δὲ τὸ πλῆθος ἐπένευε καὶ ταῖς χερσὶ προαγορεύειν
ἐκέλευσε, φωνῇ γηραλέᾳ ποτνιαῖος πρεσβυτικῶ τε σακρῶ
10 τοῖς ῥήμασι τὴν αἰδῶ προτρεπόμενος ὧδέ πως τῶν λόγων
ἀπήρξαστο.

14. “Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἀλλ’ εἰ μὴ τοῖς ἔργοις ψείση- P 50
σθε τὰ ὀνόματα ἄνδρες, ἀλλ’ εἰ μετὰ τοῦ σώματος ἄρρενας
σχολήτε τὰς ψυχάς. εἰ καὶ τοῖς λόγοις κομπάζειν μεγάλα οἶδε
15 καὶ περικυκᾶν ὁ χιλιάρχος, ὅμως ἐνδρανέστερα τῶν ῥημάτων τὰ
πράγματα, καὶ ψύφῳ οὐκ ἀνεχόμενα. οὐ γὰρ καθάπερ παῖδας
ἡμᾶς μορμολύττεται τοῖς σοφίσμασιν. ἐγὼ δὲ πρῶτον ἠδέως
ἐροίμην ἐκείνον· πρὸς τῆς ἀληθείας, τίσι ταῦτα δημηγορεῖς, ἢ
χιλιάρχε; ἀγροίκους ἢ ἐβουκόλησας ταῦτα φθειγγόμενος, παρ’
20 οἷς ἀντὶ μὲν ξίφος τὸ πτύον, διφθέρα δὲ θώραξ, ἀντὶ δὲ ἵππου
γαύρου τε καὶ ὑψαίχενος ἀροτῆρες βόες, ἰδιῶται τοῖς ἔργοις καὶ B
θεράποντες γεωργῶν. τί τὴν ἐκκλησίαν γυναικωνίτιν ὑπέληθας, V 169
καὶ μετὰ τοῦ γένους τὴν φύσιν ἐνύβρισας; ἠδικεῖς τοῖς λόγοις τὰ

satis a me dictum est. utinam fortuna hoc mihi largiatur, ut opinione
aberrem ipsaque per se opem nobis afferat.”

Postquam chiliarchus sermonem hunc nequaquam liberalem et inge-
nuum effutivit, ac verbis suis conventum exterruit, et omnis concio ad
horribilem commemorationem immota et attonita constitit, senex quidam
e medio prodiens clariora voce chiliarchum increpat, et refutationi suae
audiendae cogi conventum petit. ubi miles annuit sublatisque dextris
dissere iussit, senili voce fidem omnium implorans senilibusque lacrimis
ab se dicendis reverentiam concilians sic demum fari coepit.

14. “Viri Romani, si non factis nomen istuc mentiamini; viri, si
cum corporibus etiam viriles geritis animos. tametsi chiliarchum verbis
crepare grandia et permiscere omnia didicit, nihilominus ipsae res ver-
bis efficaciores tantos crepitus non admittunt. non enim nos sophisma-
tis suis tanquam pueros larvis territat. equidem primum libenter inter-
rogarem illum: per veritatem obsecro te, chiliarche, quibus haec con-
cionaris? agrestibus ista demulcendis et oblectandis diceres, apud quos
est pro gladio ventilabrum, pro thorace ferreo tunica pellicea, pro equo
foreci et sublimi cervice boves aratores, dicati operi rustico agricola-
rumque famuli. cur tandem hunc coetum esse gynaeceum potavisti, et
cum genere naturam ipsam contumeliose laesisti? verbis tuis res dode-

πράγματα, καταναισχυντῶν τῆς βουλῆς. οὐκ ἐν ἀρρένων ὄψε-
 σιν ἔχειν ἀσγήμονας λόγους ἐδόκησας; ἢ οὐκ ἐκκλησίαν ὄρῃς καὶ
 δῆμον Ῥωμαϊκὸν ἀνχοῦντα τῇ προθυμίᾳ καὶ σφριγῶντα τοῖς
 δπλοῖς, καὶ πείρᾳ κινδύνων καὶ προμηθεΐα τοῦ συνόλοντος ἐπι-
 στήμονα; τί σοι μικρὰ συμφορὰ μεγάλων ἀνδραγαθημάτων ἐπί- 5
 C τοῖς ἀτυχήμασιν. ὁ πρὸ μικροῦ λιμναῖος ὥσπερ γενόμενος καὶ
 πρὸς τῇ νήσῳ φυγῶν καὶ τὴν τῶν ὑδάτων πίστιν σωτηρίαν ἄπι-
 στον ἀνελόμενος νῦν ἀνδρικῶς παρατάττεται, καὶ παραθαρρῖ-
 νει τοὺς τραυματίας, καὶ πείθει τοῖς ἔλκεσι μελζοντας ὑπὸ τῶν 10
 ἐχθρῶν βολὰς ὑποδέχεσθαι ὥσπερ τινὰ φάρμακα μεγίστων ἀλγη-
 δόνων θελκτήρια. τῶν γὰρ ἔμπροσθέν ἐστιν ἐπιλήσμων κακῶν·
 ἀπορεῖν γὰρ εὐπραγίας ἀνάγκη τὸν μὴ μεταβάλλεσθαι τὴς δυσχε-
 ρείας ἐλπίσαντα. πόθεν Ῥωμαῖοι ἐς μέγα προῆλθον δυνάμειωσ
 D καὶ μικρὰν πολιαρχίαν ἐς τοσοῦτον κράτος παρέτειναν; ἐγὼ μὲν 15
 οἶμαι τῷ μεγαλόφρονος εἶναι καὶ ζέοντος ἔχειν τοὺς ἔρωτας, καὶ
 τῷ τολμητῶς πεφυκέναι καὶ φιλοκινδυνευτῶς, καὶ τῷ δοκοῦντας
 τεθνάναι τὸ μὴ τεθνάναι δι' εὐκλειαν. εἰ γὰρ παραπλήσιοι ἦσαν
 τῇ τοῦ χιλιάρχου ψυχῇ, οὐ τῆς Εὐρώπης ἐκράτησαν ἄν, οὐ τὴν
 Λιβύην εἶχον ὑπήκοον, οὐκ ἀργυρολόγους ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐξέπεμ- 20
 P 51 πον, οὐ τὸν Νεῖλον ὑπηρέτην ἐκέκτηντο, τὸν Αἰγύπτιον πλου-
 τον ὦρα θέρους ταῖς Ῥωμαϊκαῖς πελαγίζοντα πόλεσι, καὶ ταῖς

coras, dum te adversus concilium tam impudenter geris. non tu vide-
 bas te coram viris ista tam foeda et indigna dictu profundere? an non
 aspicias conventum populumque Romanum, qui et alacritatem animi glo-
 riae sibi ducit, et armis viget ac floret, et discriminum variorum expe-
 rientia futuriq̄ praevisioe quid expediat non ignorat? quid est quod
 tibi calamitas non ita magna magnorum facinorum accessionem praeci-
 dit? vel hostes te pudefaciant, quos adversus casus minime fregit.
 qui paulo ante lacustris quodammodo factus est, dum ad insulam profu-
 git, aquarumque fidem ad salutem infidam elegit, nunc viriliter se ad-
 versum nos instruit et saucios impellit, persuadetque uti plagas his ma-
 iores tanquam medicamenta dolorum maximorum delinitivè ab hostibus
 excipiant. praeteritorum quippe malorum oblivio illum cepit. et necesse
 est careat rebus secundis, qui asperas commutari posse desperat. cedo,
 unde Romani tantam sibi potentiam compararunt, paucarumque urbium
 principatum in tantam imperii amplitudinem propagarunt? ex eo, meo
 quidem iudicio, quod magnos et rerum magnarum studio incitatos ac
 ferventes et ad audendum atque ad pericula subeunda paratos gererent
 animos; et non mori pro gloria mortem interpretarentur. qui si sensum
 chiliarchi similem habuissent, nunquam Europam occupassent, nunquam
 Africae iura dedissent, nunquam coactores in Asiam misissent, nunquam
 Nilum, Aegyptiorum divitias, pro ministro possedissent, qui aestivo
 tempore urbibus Romanis pro pelago est, et onerariarum quas recipit

ὀλκάσιν ὡσπερ ἀποχερσοῦντα τὴν θάλασσαν. οἶον δέ σου καὶ τὸ θαυμαστὸν τῶν λόγων ἐφόλκιον; οὐκ ἔσται, φησὶν, ἡμῖν ἐπίθετος δύναμις. τίς σοι τοὺς τῆς μαντικῆς ταύτης ἐπίστευσε γνῶμονας; ἢ ὡσπερ ἐκ Πυθίας τινὺς τῆς ἀνυανδρίας ἀνεῖλον τοῦ μάντευμα; ἔχει καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ὁ ὄκνος ἐγκύμιον· μάντις ἐστὶν αὐτοδίδακτος καὶ στοχαστῆς ἐτοιμότητος, αἰεὶ τοῖς πράγμασι τὴν ἀναβολὴν ἀποσχεδιάζων αὐτόματον. ἐγὼ δὲ τε-
 θαιμάκα εἰ πρὸς τοῖς μακροῖς οἱ βέρβυροι διαθέουσι τείχεσι καὶ βασιλεὺς οὐκ ἐγρήγορε, τηλικούτων ἀνὰ τὸ ἔστυ κυμαινόντων **B**
10 θοράβων. μία τις, ἄνδρες, ἀκαταγώνιστος σύμμαχος ἢ πάντων ὑψηλοτέρα μεγαλοψυχία καθέστηκε, τὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀδύνατα δύνата καθιστῶσα, τὰ δὲ τῷ πλήθει φοβερὰ θαρσαλεώτερον ὑπομένουσα. ἔνθους τοίνυν ἅπας ἐς μάχην χωροῖη τὸ τήμερον, καὶ μέγαν τοῖς ἔργοις εὐδοξίαν χαρακτῆρα προσβάλωμεν·
15 οὐ γὰρ τοῖς ὀνόμασι ὑβρίσω τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀνδρείαν θάρσος ἀποκαλέσομαι ἢ τὴν ἀριστείαν προπέτειαν. ταῦτα μὲν ὁ πρεσβύτης ἐγὼ καὶ γιλοκίνδυνος. εἰ δὲ τῷ καὶ ἄλλῳ δοκεῖ, **C**
 ταῦτα κρινέτω. εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἔμοιγε περιθάλπειν ἐύτω οὐ γὰρ τὸ καλὸν τῆς ὁμοίας παρὰ πάντων εὐνοίας τετύχηκεν, οὔτε
20 τὰ δεξιὰ τοῖς πῦσι σπουδύσαι δοκεῖ. ἢ γὰρ ἄρειτῃ ὑψηλὸν τι χρῆμα καὶ δύσαντες καὶ τοῖς πολλοῖς οὐ μειῶν, ἢ διὰ κακίας ἰσχὺν ἢ ἀνορεξίαν τοῦ κρείττονος.”

multitudine ipsum mare quodammodo incultum ac desertum reddit. qualis autem quamque mirabilis est orationis tuae epilodus? non suppeditabit nobis auxiliaria manus, inquit. cuius tandem in ludo vaticinandi artem didicisti? an vero ut aliqua Pythia de nostra segnitie oraculum edidisti? habet et hanc laudem praeter caeteras ignavia: vates est per se docta et coniectrix promptissima, semper negotiis moras ex tempore et ultro iniiciens. miror autem si barbari ad longos muros concurrerunt, et imperator tantis turbis civitatem instar fluctuum inundantibus non vigilavit. unum, mihi credite, idque inexpugnabile subsidium est, excellentis animi magnitudo, quae sola facit ut effici possint quae aliis fieri non posse videntur, et quae vulgus horret, ea fidenter subit. quocirca unusquisque ut divino numine concitatus ad praelium hodie procedamus, factisque nostris illustrem gloriae notam imprimamus. nolo enim ego nominibus res ipsas deturpare, et fortitudinem audaciam aut strenuitatem temeritatem appellare. haec ego senex periculorumque suscipiendorum cupidus. si cuiquam praeferea placet, haec approbet: sin autem, mihi ea placere sinat. neque enim quod rectum et honestum est, id pari favore et gratia omnes amplectuntur; neque in dextris et laudabilibus elaborandum omnes arbitrantur, virtus siquidem arduum quiddam ac sublime est, quo vulgus, sive quia in improbitate obduruisset sive quia praestantiorum rerum desiderio nullo commoveri solet, non aspirat.”

Theophylactus.

D
V 170

15. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ὁ γέρον τῇ ἐκκλησίᾳ ἐνίχει τὰ ῥή-
ματα, ἐζωπύρει τὸ πλῆθος καὶ παρώτρυνε πρὸς παράταξιν, τῶν
μὲν βελτίστων ἀκαθέκτους τὰς ἐφέσεις ποιούμενος, τῶν δὲ νε-
ω-
θροτέρων οἷα μύστιγι τῷ λόγῳ τινὶ διανύττων πως καὶ μετα-
πλάττων τὸ ἄνδρον. βοῆ δὲ πολλὴ ἐκ τῆς βουλῆς ἐκεκίνητο, 5
καὶ ταῖς εὐφημίαις κατεκελεύδουν τὸ θέατρον, ἀγόμενοι τῆς με-
γαλονοίας τὸν στρατιώτην τὸν γέροντα. παραχρῆμα δ' ἀδελφὰ
τῆς ἑαυτῶν γνώμης συμφρονήσαντες ἅπαντες, τὴν βουλήν δια-
P 52 λύσαντες ἐς πανοπλίαν ἐτρέποντο. κατήρουν τοίνυν τοῦ Αἰμοῦ
ἐπὶ Καλβυμοῦντιν καὶ Λιβιδουργὸν πολεμησεῖοντες, καὶ τὸν 10
Χαγῶνον εἰσπορῶσιν οὐ πόρρω που διατρίβοντα, ἀλλ' ὡς ὑπὸ
σημείων τεττάρων ἀπεριμερίμτως τὰς σκηνὰς συμπηξάμενον,
ἄτε δὴ τῆς ἐκείνου πληθύνος ἀνὰ πῦσαν ἐκχεθείσης τὴν Θριάκην.
διακοσμήσας γοῦν ὁ Κομεντιόλος τὸ στράτευμα καὶ ἐς τάξιν
μίαν συντάξας βαδίζειν εἶα· καὶ πρὸς τὴν Ἀστικὴν χωρεῖν δια- 15
τάττεται, τὴν τε νύκτα διὰ φυλακῆς ἔχειν, προσπίπτειν τε τῇ
ὑστεραίᾳ τῷ Χαγῶνι λιίλιπος δίκην, καὶ μέγιστον φόνον διὰ
τῆς ὀμιλίας πυρέχεσθαι. ἀλλ' ἔδοξε τίχῃ τινὶ παραχαράττειν
B τῆς στρατηγίας τοὺς γνώμονας· κηφῆνος γὰρ δίκην τοὺς τῆς
εὐβουλίας σίμβλους ἠφάνισε, καὶ οἷα μελίττης τινὸς τοῦ στρα- 20
τηγοῦ τοὺς πόρους ληΐζεται. τοῦ γὰρ ἡλίου τὰ νῶτα τῇ σκυ-
θρῶπῃ νυκτὶ παραδείξαντος, καὶ τῆς περικαλλοῦς καὶ φωσφό-
ρου λαμπάδος τὸ φαιδρὸν περιστελαμένης καὶ παραχωρούσης

15. Cum in concione senex ista diceret, ardorem in pectoribus militum velut ignem sopitum suscitavit, et ad pugnam capessendam eos exacult, et fortissimo cuique concurrendi cupiditatem omnis freni impatientem ingeneravit, ignavioꝝ vero effeminatam mollitiem ceu flagello quodam oruentavit et in virilitatem convertit; multusque in concilio sublatus est clamor, et militem annis gravem de animo tam excelso admirantium atque collaudantium vocibus totum theatrum perstrepebat. nec mora, universi in eandem voluntatem consentientes arma expediunt. itaque ex Aemo monte in Calbomuntim et Libidurgum (vicorum fortasse novina sunt) praelio decertaturi descendunt, Chaganumque non procul inde, ad quartum circiter lapidem, tentoria absque metu habentem, utpote per totam Thraciam eius exercitu dispersito, prospiciunt. Comentiolus suos instruens et in unam aciem componens ita procedere sinit, et ad Asticon (regio est Thraciae) pergere iubet: noctu excubias agere, die sequenti turbinis instar in Chaganum irruere concursuque plurimum sanguinis facere. at enim fortunae cuiusdam sinistrae visum est adulterare huius expeditionis gnomonem sive indicem: nam instar fuci alveare boni omnium vastavit, laboresque ducis ut apes alicuius depasta est. etenim ut sol montae nocti tergum ostendit, pulcerrimaeque et luciferae lam-
is splendor contactus nocturnae potentiae concessit, iumentum nescio

κράτει νυκτερινῷ, ἔν τι τῶν ὑποζυγίων τὸν ἐπικείμενον παρ-
 πέρριψε ἠόρτον. συνέτυχε δὲ τὸν κεκτημένον εἰς τὸ πρόσω βα-
 δίζειν. οἱ δὲ παρεπόμενοι καὶ ὄρῳντες τὸ νωτοφόρον ζῶον τὰ
 ἐπικείμενῷ πως αὐτῷ ἐπισυρόμενον ἀχοσμότερον εἰς τοῦπίσω τρα-
 5 πέσθαι τὸν δεσπότην ἐκέλευον, τό τε σκευοφόρον ζῶον ἐπανορ-
 θοῦσθαι τοῦ πλημμελήματος. τοῦτό τοι τῆς ἀταξίας γέγονεν C
 αἷτιον καὶ τὴν εἰς τοῦπίσω παλίρροϊαν αὐτοματίζεται· παρηχεῖ-
 ται γὰρ τοῖς πολλοῖς ἡ φωνή, καὶ παράσημον ἦν τὸ λεγόμενον,
 καὶ φυγὴν ἐδόκει δηλοῦν ὡς οἷα τῶν πολεμίων ἐπιφανέντων
 10 ἀθρόον αὐτοῖς καὶ παρακληψάντιον τὴν δόκτιν. μεγίστου δὲ
 συμπεσόντος τῷ στρατεύματι θρύλλου, θροῦς παρ' αὐτῶν πο-
 λὺς ἐπανίσταται, παλινοστεῖν τε ἐβόα πᾶς γεγωνῶς διαπρύσιον,
 ἐπιχωρῶ τε γλώττη εἰς τοῦπίσω τραπέσθαι ἄλλος ἄλλῳ προσέ-
 ταττε, “ῥετόρνα” μετὰ μεγίστου ταράχου φθεγγόμενοι, οἷα
 15 νυκτομαχίας τινὸς ἐνδημούσης ἀδοκίτως αὐτοῖς. διασπῆται
 γοῦν ἅπαν τὸ σύνταγμα ὡσπερ ἄρμονίας τινὸς τῶν ἐν τῇ λέρῃ D
 νευρῶν. ἐντεῦθεν ὁ Χαγῦνος τὸν δεύτερον τοῦτον καὶ μέγιστον
 διεδίδρασκε κίνδυνον, καὶ ἧ ποδῶν εἶχε, καταλελοίπει τὴς συνή-
 θεις διατριβᾶς καὶ πρὸς ἕτερον μειωκίετο χῶρον, σωτηρίαν
 20 τε τῆς προτέρας παραδοξοτέραν ἠντίχησε. παραπλήσια δὲ καὶ
 τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔδρα, καὶ ἀμοιβαία τις ἦν ἡ φυγή, καὶ φόβος τις
 κίβδηλος τὸ Ῥωμαϊκὸν περιεστρόφει στρατόπεδον, καὶ νόθος
 αὐτοῦς ἐξετάματτε κίνδυνος· ὅμως ἀναιροῦνται τῶν Ἀβάρων οἱ
 πλείους συμπλοκῆς ἀδοκίτου συνεχευθείσης ἀμφοῖν τοῖς στρα-

quod imposita impedimenta excussit. forte dominus bestiae praecedebat, quem qui sequebantur et animal onus indecore trahere videbant, ut reverteretur peccatumque corrigeret, acclamantes hortabantur. id quod confusionem ac tumultum creavit, et ut miles retro disflueret per se effecit, voces siquidem multitudo percipiebat, et quod dicebatur signum aliquod erat fugamque indicere videbatur, ac si hostes repente et opinione citius iam adessent. inde tumultus ac strepitus non mediocris exercitum pervadere, et nemo non voce altissima, ut procul etiam audiretur, revocandum esse gradum clamitare; et alius alium patria voce ad reditum impellere, *retorna retorna* tumultuosissime vociferando, ac si de improvise nocturna pugna illis ingruisset. totum igitur agmen in diversa distrahitur ac dirimitur, non secus quam in lyra harmonia concentusque fidium. hinc Chaganus alterum hoc et gravissimum discrimen quam potuit celerrime fugiens, vias tritas relinquebat, et aliam in regionem se transferens salutem mirabilius quam ante feliciter adeptus est. similiter et Romani se in pedes dabant, eratque videre fugam mutuam. ac Romanos quidem falsus timor percellerat periculumque minime verum terribat; cumque de eorum agmine quidam sese convertissent et in hostem

D 15
V 170 ματα, ἐ-
 μὲν βέλτ.
 θροτέρως
 πλάττων
 καὶ ταῖς
 γαλονοί-
 τῆς ἐπι-
P 52 λύσονται
 ἐπὶ Κα-
 Χαγῶν
 σημείων
 ἄτε δὴ
 διακοσι-
 μίαν οὐ-
 τάττει-
 ὑστερη-
 τῆς ὑπὸ
B τῆς σι-
 εὐβουλί-
 τηγοῦ τ
 θρωπῆ
 ρου λυμ

15. Cum
 militum ve
 exaucit, et
 tinentem inge

καταφύσκων γὰρ πρὸς τῆς Ῥωμαίων ἀποφύσκων,
 ὡς αὐτοὶ προσέειπεν.
 ὡς αὐτὸν τούτων ἀποφύσκων ἢ Χαγῶν ἐπι-
 σφύσκων σφύσκων ἀποφύσκων. π. βαρ-
 ῶν, ταῖς Ῥωμαίων, προσέειπε πάλιν, τὸ δὲ
 ὡς αὐτὸν ἐχρημάτισεν. π. περὶ τῶν δὲ καὶ ἀ-
 ὡς αὐτὸν καὶ μακρῶν πρὸς λόγους ὡς αὐτὸν ἐπιφύ-
 σκων. (16) περὶ τῶν τῆς Ῥο-
 ῶν ἀγαθὸς ἐς ἀποφύσκων καὶ τῶν ἐπιφύσκων
 ὡς αὐτὸν ψυχῆς ἀποφύσκων ἀποφύσκων, ἀποφύσκων π. ἠ-
 ὡς αὐτὸν καὶ σφύσκων ἐπιφύσκων φωνῆς
 ὡς αὐτὸν ἐπιφύσκων παρῶν τὸ φωνῆς
 ὡς αὐτὸν ἐπιφύσκων ἐς τοὺς κέλευς τῶν φων-
 ὡς αὐτὸν φωνῆς καὶ ἀποφύσκων ἄτε δὴ
 ὡς αὐτὸν οὐκ οὐκ τὸν Βουσκὸν αἰ βάρ-
 ὡς αὐτὸν ὡς αὐτὸν ὡς αὐτὸν εἰς θύσκων.
 ὡς αὐτὸν καὶ ἀποφύσκων τῶν δόσκων. ὡς αὐτὸν
 ὡς αὐτὸν δὲ μᾶλλον τὸ ὡς αὐτὸν ἐπιφύσκων
 ὡς αὐτὸν τὸ τεθύσκων τῶν Χαγῶν καὶ
 ὡς αὐτὸν ἀποφύσκων καὶ τῶν αἰ βάρ-
 ὡς αὐτὸν ἐπιφύσκων ὡς αὐτὸν ἀποφύσκων καὶ
 ὡς αὐτὸν τὸ φωνῆς, ἀποφύσκων τῶν
 ὡς αὐτὸν ἐπιφύσκων ἀποφύσκων τῶν Βου-
 ὡς αὐτὸν φωνῆς ἀποφύσκων. ὡς αὐτὸν

De captivitate captivorum Romanorum ex-

... captivitas et
 ... captivitas
 ... id modo
 ... captivitas
 (16) ...
 ... vel bar-
 ... captivitas
 ... is
 ... captivitas
 ... hanc
 ... captivitas
 ... accepto libe-
 ... futu-
 ... barbari pro-
 ... captus
 ... nisi Roman

βόλει δὲ καὶ ὁ Βουσαῦς μὴ περιορῶν Ῥωμαίους αὐτὸν ὥσπερ ἐν
 μεταίχμιον τινὲ τῆ πλάστιγγι σωτηρίας καὶ θανάτου ταλαντεύ-
 μενον. καὶ ζυγοστατεῖν αὐτῷ ἀμοιβαίως ἐκέλευε χάριτας, μετὰ
 βοῆς τε καὶ δακρύων τὰς ἀριστείας ἀπεστόμιζεν, ὡς ὑπὲρ Ῥω-
 5 μαίων διὰ μεγίστων κινδύνων ἀπεκληρώσατο· τὸν τε τῶν ἄθλων
 κατάλογον ἀπεσχεδίαζε, καὶ τοὺς ἀγῶνας ταῖς τοῦ σώματος ὠτει-
 λαῖς ἀναγράφτους ἐδείκνυε, τὰς ἐμφύσεις ὥσπερ τῶν πόνων ἐπι-
 δεικνύμενος, καὶ τῶν πολέμων βολῶν τρανέστερον ἀνεγύμνου
 τὰ σήματα. καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἐξ ὧν ἔπυθε, τὸ μὴ πυ-
 10 θεῖν ἡξίου παρὰ τῶν ἐπιγυνηθέντων ἀποίσισθαι. οἱ δὲ δυσά-
 νασχετοῦσιν, ὑπὸ τινος διαφθαρέντες ἄνδρός, ὅν καὶ λόγος διε-
 κωμῶσιν τῆ τοῦ Βουσαῦ γυναικὶ ἐπικλόποις τισὶν ἡδοναῖς ἐμιλήσαι.
 ἀτὰρ τοὶ τοὺς βυρβύρους ἠτιμωμένους ἀπεπέμποντο. ἐν μείζοντι
 τοίνυν κινδύνῳ ὁ Βουσαῦς γενόμενος ἐλιπάρει τὸ βάρβυρον ἀκμ- P 54
 15 βολὴν τινα μικρὴν τὰ τοῦ θανάτου λαβεῖν, καὶ μισθὸν τῆς τέως
 ἀτακωχῆς παραδιδόναι τοῖς βυρβύροις τὸ φρούριον· δεῖν γὰρ
 ᾤετο προπαθεῖν τοὺς ἐπιλήσμονας χάριτος καὶ μεταλήψασθαι
 τῆς συμφορᾶς τὸ ἀπάνθρωπον, ἵνα πρῶτον καθ' ἑαυτοῦ τὸ κα-
 κὸν σχολῆ τὴν πρόοδον. ἐπεὶ δὲ μείζονος ἐπαγγελίας τετύχηκε
 20 τὸ πολέμιον, ἰλαρώτερον πρὸς φιλανθρωπίαν ἐγένετο, ὡχόρου
 τε ὄρκῳ τὸν Βουσαῦν περιαιώζειν, μὴ μὴν ἀναιρεῖν, φυσικῶ δὲ
 θανάτῳ τὴν ἐξουσίαν χυρίζεσθαι, ὁπόταν ἐθέλοι τὸν ἐκείνου

22. ἐκείνον IP.

benevolis pro eius capite persoluto pretio honoraverint, se in illorum
 conspectu hominem iugulaturos. suppliciter rogabat etiam Bussas ne se,
 veluti qui medius mortis iuxta atque salutis lance examinaretur, despi-
 ceant, et gratias vicissim sibi in trutina appenderent. magna item vo-
 ce et collacrimans commemorabat quae praeclara facinora pro Romano
 nomine per maxima vitae discrimina effecisset, certaminaque ordine re-
 censens dimicationes cicatricibus corporis inscriptas ostentabat, et tan-
 quam laborum suorum imagines exhibebat, impositarumque sibi ab ho-
 sibus plagarum signa aperte ante omnes nudabat, atque ut summatim
 dicam, per ea quae pertulisset, eos de quibus bene ~~pariterque~~ ^{pariterque} ~~chaerere~~
 bat ut sibi gratiam non patiendi tam dira referrent.
 dam qui cum uxore Bussae furtivas tractare voluptate
 notabatur, corrupti has preces indignantur, barbarosq;
 dimittunt. tum Bussas maiore in discrimine constitut
 necesse sua paulum adhuc temperent: se harum indutiar
 oppidulum traditorum. sic enim cogitabat, oportere p
 peti, qui beneficii essent obliti, et inhumanitatem i
 suae fieri participem, ut improbitas primum sibi ipsi
 indigniora quam ante promissa accipientes hilarantur, e
 misericordiamque ei tribuendam magis propendunt; ac

- B** διαλύεσθαι σύνδεσμον· οὐ γὰρ ἐπιφέρειν αὐτῷ τὸν τεχνητὸν τοῦτον καὶ ἐπίκτητον θάνατον, εἶγε πέρας αὐτῷ τὰ τῆς ὁμολογίας προσδέξεται. καὶ δῆτα ὁ Βουσαῦς τοὺς Ἀβάρους ἐδίδασκε συμπήγνεσθαι πολιορκητικὸν τι μηχανήμα, ἔτι τῶν τοιούτων ὀργάνων ἀμυθεστύτους ὑπάρχοντας, ἀκροβολίζειν τε παρεσκεύαζε τὴν ἐλέπολιν. καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ φρούριον κατεβέβλητο, καὶ δίκας ὁ Βουσαῦς ἀπανθρώπιας εἰσέπραττε, δεινὸν τι διδάξας τοὺς βαρβάρους πρὸς πολιορκίαν τεχνούργημα. ἐντεῦθεν γὰρ πλείστας λοιπὸν τῶν Ῥωμαϊκῶν πόλεων ἀμογητὶ τὸ πολέμιον
- V** 172 παρειστίσατο, τῷ ἀρχετύπῳ σοφίσματι προχρησάμενον. μενοῦν 10
- C** γε τῇ Βερόῃ προσπίπτει, καὶ πλείστον παρανάλωμα χρόνου ζημιωθὲν καὶ μεγάλοις πόνοις προσομιλῆσαν τὸ τέρμα τῶν ἀγῶνων ἀστεφάνωτον ἀπεφέρετο, τῶν τὴν πόλιν περιοικούντων ἀντιπαραταξαμένων γενικώτερον. ὁμως χρήμασιν ὀλίγοις τισὶ τὴν ὁμαχμίαν ἠλλάξαντο· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ πιθανὸν τῆς ἀστοχίας 15
- D** ἐγκάλυμμα. (17) περικύθηται δὲ καὶ τὴν Διοκλητιανοῦ πόλιν κατὰ τὸ καρτερόν, ἀντετάξατο δὲ καὶ ἡ πόλις ἐς τὰ μάλιστα, καὶ προσβάλλειν ἀπειργεν ἐπ' ἀδείας· καταπέλται γὰρ ἐν τοῖς τείχεσιν ἀνεστίσαντο ἄλλα τε ἀμυντήρια, καὶ ἀπρόσιτον ἦν τοῖς βαρβάρους ἐξ ὑπογυίου συμπλέκεσθαι. ἀπῆει τοίνυν ἀσχάλλων, 20 καὶ τὸ δὴ λεγόμενον, τὸ τοῦ λύκου παθῶν· κενυῖς γὰρ ἐκεχῆνει ἐλπίσι. παρευθὺ δ' ἐπὶ τὴν Φιλίππου πόλιν μετέβρινε, καὶ περιβὰς τὸ πύλισμα ἐνήθλει λαβεῖν. ἀντεμάχοντό τε οἱ τοῦ

posito affirmant se ipsum conservaturos, naturalique morti potestatem gratificaturos eius coagmentationem dissolvendi cum voluerit, nec meditatam et adventitiam hanc mortem illaturos, si pactum re praestiterit. Busas igitur Abaros, hactenus istiusmodi instrumentorum fabricandorum imperitos, machinam expugnatoriam componere docet, et ad tela ex helepoli (tormento, quibus urbes capiuntur) iaculanda instituit. pauloque post oppidum prostratis muris in hostium manus concessit, et Busas poenas inhumanitatis exegit, doctis a se barbaris expugnatorium artificium; quo deinde pro fama primigenia et typo quodam usi, plurimas Romanorum urbes nullo negotio subegerunt. at vero Beroen aggressi cum longissimi iactura temporis magnisque laboribus voto ac praemio frustrati recesserunt, indigenis viriliter sese tuentibus; quibus modica pecunia pacem et amicitiam Chaganus vendidit: hoc enim frustrationis suae probabile tegumentum invenit. (17) etiam Diocletianopolim arte circum-sedit: sed oppidani summa vi contra nitentes aditu cum fidenter prohibuerunt, locatis in muro catapultis aliisque machinis defensoriis, ut accedere barbari et cominus pugnare non auderent. quamobrem indignabundus recessit, cum ei, quod proverbio de lupo dicitur, evenisset: vana enim spe hiaverat. hinc confestim Philippopolim transiens oppidumque circumiens id occupare nitebatur: sed cives acrius contra de-

ἄστειος ἐντρεχέστερον, καὶ πολλοὺς τραυματίας ἔκ τε τῶν περι-
 βόλων καὶ τῶν ἐπίλξεων ἐποίησαντο, ὥστε τὸν Χαγᾶνον τὴν
 ἄστυλιαν διὰ τὴν ἄρετὴν ἐπαινέσαντα προῖκα καταθέσθαι τὸν πό- P 55
 λεμον. ἔξ ἐπιθινῶ δὲ διαπειριωθεὶς τὰς ὕλας τῆς λεγομένης
 5 Ἀστικῆς τῆ Ἀδριανοῦ πόλει προστρίβεται. ἀγωνιστικώτερόν τε
 τῷ ἄστει προσέβαλλεν, ἀντικαθίσταντό τε καὶ οἱ τοῦ ἄστειος ἀλ-
 κμιώτερον. τοῖς δὲ Βυζαντιοῖς περιεβομβεῖτο ὡς Κῆστος ἦλω
 καὶ Ἀνσιμούθ, καὶ πόλιν τῆ πόλει ἐπεκίμαινε θρούλλος. ἐλοι-
 δορεῖτο δ' ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὸ φανερώτατον ἀπὸ τινῶν τῶν τοῦ
 10 πλήθους ἄσυνέτων καὶ στωμύλων ἀνδρῶν, ὧν καὶ τὰ τῆς τύχης
 ἦν ἀνεπίφθονα καὶ ἐὰν τῆς γνώμης ἀζήλωτα· καὶ βλυσφῆμους
 ἐνδύς κατ' αὐτοῦ συντιθέντες διέσυρον κωμωδοῦντες ἐμμελῶς τὸ
 ἀπαίσιον, οὐ τύχη ἀλλ' ἀνοίᾳ τὸ δυσπραγίς περιύπτοντες, ἀλλ' B
 οὐκ ἀπέτεκεν ἡ λοιδορία θυμὸν τῷ αὐτοκράτορι· στείρου γὰρ ἦν
 15 πρὸς ὀργὴν ἡ τοῦ βασιλέως ψυχὴ καὶ παρὰ τὴν θυμικὴν φλόγα
 ἄσυνουσίως. τὸν δὲ Κῆστον ἀπέδοντο χρηματισθέντες λίαν
 θαψιλῶς οἱ πολέμιοι, ὡς ἐκ τῶν καθ' ἡμῶς πρεσβυτέρων ἔστι
 λαβεῖν, καὶ τὸ πιστεύειν ἀζήμιον. βασιλεὺς δὲ τὰς ἐαυτοῦ
 φροντίδας τοῖς πολεμίοις ἀντέταξε, καὶ μείζονι πικρασκυῖ πρὸς
 20 τὸ πολέμιον ἐξαρτέτετο. καὶ τὸν Ἰωάννην, ὃν δὴ Μυστάκωνα
 τοῖς πολλοῖς ἔθος ἀποκαλεῖν, στρατηγὸν προεστήσατο. ἐχειρο-
 τόνει δὲ καὶ τὸν Δρούκτιωνα ὡσπερ αὐτῷ ὑποστράτηγον, παρή-
 ρόν τινα δύναμιν ἐμπιστεύσας αὐτῷ· Λογγόβαρδος δ' οὗτος τὸ
 φύλον, ἀνὴρ ἀλκμιώτατος καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐμβριεῖστατος.

certantes multos tum e moenibus tum e propugnaculis vulnerabant, ut
 eorum virtute, qua tegerentur, commendata gratuito obsidionem solve-
 ret. mane porro, silvis Asticae quae dicitur transitis, Adrianopolim se
 applicat; quam cum maioribus operibus oppugnaret, etiam ibi a civibus
 fortissime vis repulsa est. populi vero Byzantini aures fama de Casto
 et Ansimutho captis circumsonabat, multumque murmuris ac tumultus
 urbem inundabat, et apertissime imperatori a quibusdam e media plebe,
 stultis et protervae linguae hominibus, quorum neque fortunae quisquam
 invidit neque animi bona aemulatus est, contumeliae dicebantur. hi
 compositis in illem cantibus modulata adversum casum et comica quadam
 maledicentia insectabantur, non fortunae sed amentiae duram illam sor-
 tem adscribentes. tamen probra huiusmodi imperatori stomachum non
 faciebant, cuius mens ad iram sterilis et a flamma furoris abhorrens
 erat. sed Castum hostes ingenti pecunia aestimatum reddiderunt, ut
 senes nostri memorant, et iis fidem commodare nihil habet periculi.
 imperator curas suas adversum hostes intendere, maioremque in eos ap-
 paratum moliri, et Ioannem, vulgo dictum Mystaconem, ducem legere,
 Droctonem ei pro hypostratego, parte muneris in illum collata, adiun-
 gere. hic Longobardus natione, vir fortissimus et ad arma promptissi-

C ἐπεὶ δὲ περὶ τὴν Ἀδριανοῦ πόλιν ἐγένετο, τοῖς βαρβάρους τῆς πολιορκίας ἀφιστῆ, δευτέρα τε ἡμέρα ὁ πόλεμος ἐτετέλεστο. ἐνίκων τοίνυν Ῥωμαῖοι τοῖς βαρβάροις συμμίζαντες, καὶ ἐτερικλάα τὴν μάχην διέθεντο. κατεστρατήγει γὰρ τῶν πολεμίων ὁ ὑποστράτηγος Δρόκτων. ἐπιπλάστῳ γὰρ φυγῇ τὸ ἐκείνου κέρως 5 ἔδυξε τοῖς πολεμίοις τὰ νῶτα παρέχεσθαι, ὡς οἷα δεδοικότος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὸ ἀντίπαλον· εἶτα τοῦμπαλιν ἀντεδίωξε, καὶ μετόπισθεν τῶν βαρβάρων γενόμενον τοὺς συντυχόντας διώλεισεν. ἀπήεισαν τοιγυροῦν μεσημβρίας ὥρα οἱ βάρβαροι, ἄλλος ἄλλη διεσπυρμένοι καὶ ὡς ἂν τύχοι φερόμενοι μετὰ συντόνου τινὸς ἀπο- 10

D δράσεως. ὁ δὲ στρατηγὸς οὐ κατεδίωξε τὸ ἀντίπαλον· ἐφιλοπόφει γὰρ τῆς εὐδαιμονίας τὸ μέτρον, τὰς ἐπ' ἄκρον εὐεξίας, ὥσπερ εἰκός, εὐλαβούμενος. φιλαπόστροφον γὰρ ἢ τέχνη καὶ ἄπιστον, νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμήρου δέλτου ἐπισπείρω τοῖς ἀφηγήμασιν. 15

P 56
V 173

18. Ἡράκλειος μὲν οὖν κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χρόνον ἐπέβη αὐτὴν πόλιν τῆς Περσῶν πολιτείας, καὶ τοῖς Μήδοις φιλεπίδημον ἦν τὸ κακόν. ὑπηνίκα δὲ παρεγένετο, προσβύλλει ἐχυρωτάτῳ φρουρίῳ τινί. τοῦτο δ' ὑψηλῆς ὑπερεκαθέζετο πέτρας, καὶ διεκόσμη ὁ ὑποστράτηγος τὰς ἐλεπόλεις τε καὶ τὰς μηχανάς. 20 ἀντιπαλαμῶνται δὲ καὶ Πέρσαι πρὸς τὰς ἐπιβουλάς ἕτερα ἄττα σοφίσματα. ἰστουργοῦσι δὲ καὶ οἷα χιτῶνῶν τινος· τρίχας σιλλέξαντες καὶ τῷ στήμονι τὴν κρόκην συστρέψαντες, προμήκη τὰ χιτῶνια διετέλεσαν, καὶ τούτους ἀχύρου εἰς τὸ ἰσχυρὸν ἐνε-

21. δὲ] τε IP.

mus erat. Adrianopolim ut venerunt, barbaros obsidione depellunt, ac die altero secundo Marte cum iisdem congressi vincunt, belloque finem imponunt. strategemate nimirum Drocto illos circumvenit: quasi enim timeret hostem, fugam cum suo cornu simulabat, deinde conversus insequentibus vicissim terga dantibus inhaerebat, et quotquot assequi posset obtruncabat. discesserunt itaque meridie barbari, continenti fuga alius alio, quo sors tulit, dilapsi. quos dux non est secutus, quod in felicitate modestiam adhibendam sapienter statueret, et velut in optimo corporis habitu, aliquid morbi, ut decebat, metueret. est enim fortuna parum fida, et facile alio respicit. et laeta viros victoria mutat, ut etiam de libris Homeri quippiam narrationibus nostris aspergamus.

18. Heraclius per id tempus rursus in Persidem se inferebat, habebantque domi malum Persae. admovit autem oppugnationem castello cuidam munitissimo, in sublimi petra aedificato, belcoples aliasque machinas hypostratego expediente. Persae adversum impulsus cum alia ingeniose struebant, tum quasi tunicas quasdam longas e pilis stamini tramam acu subtemen inducentes conficiebant, quas paleis densissime in-

φόρησαν, ναστούς τε κατεργασάμενοι ἐξήρτων τοῦ τείχους, καὶ B
τούτοις τὰς προσβολὰς ὑπεδέχοντο, τῷ μαλθακῷ τῆς ἀντιτύπου
παρασκευῆς τῶν ἐκπομπῶν τὸ στερρὸν ἐκμαλακίζοντες. ὑπερί-
πταντο δ' αἱ πολλαὶ τῶν βολῶν καὶ τοῦ φρουρίου αὐτοῦ· ἕτεραι
5 δὲ καὶ κατ' αὐτὸ τοῦ ἐχυρώματος κατεφέροντο. ὁ δ' Ἡράκλειος
οὐδεμίαν ἀνακωχὴν παρενετίθει ταῖς προσβολαῖς, νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν ἀμείβων τοὺς ἐφισταμένους τῷ ἔργῳ. οἱ μὲν γὰρ
ἐναγχος τῶν πόνων μετεληφότες ὑπὸ τῆς διαδόχου δυνάμεως ἀν-
τελάμβανον τὴν ἀνάπαυλαν, ἕτεροι δ' αὖ συμπονοῦντες ἐκείνοις C
10 ἔξανίσταντο, καὶ ἐκείνοις αὖθις τοῦ μόχθου συνελάμβανον ἕτεροι.
διὰ τοι τοῦτο ἔξασθενούσιν οἱ τιμωροῦντες τῷ ἐχυρώματι, καὶ
ἦν αὐτοῖς τὰ τῆς δυνάμεως ἐξίτηλα. ταύτῃ τοι καὶ καθαιρεῖται
τὸ φρούριον καὶ ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγένετο. ἐπεὶ δ' ἦλω, φρουρὰν
ἐν αὐτῷ ὁ στρατηγὸς ἐνεκάθισεν.

15 Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Θεόδωρον καὶ τὸν Ἀνδρέαν τὸ Ματζάρων
(φρούριον δὲ καὶ τοῦτο) τῷ χρόνῳ γεγηρακὸς διωρθώσαντο. οὐκ
ἄπο δὲ τοῦτο τοῦ Βειουδαῆς ἐτύγγανεν ὄν. ἐν ὅσῳ δὲ περὶ τὴν
οἰκοδομίαν ὁ Θεόδωρος ἐνησχολεῖτο, ἦκον παρ' αὐτὸν γεωργοὶ D
παραθήγοντες τὸ Βειουδαῆς παραστήσασθαι, μὴ ἀποχρῶσαν
20 ὑπέειναι φρουρὰν ἐν αὐτῷ παραδηλώσαντες. οἱ δὲ περὶ Θεόδω-
ρον καὶ Ἀνδρέαν παραχρῆμα ἐπιθέσθαι τὴν πρῶξιν τοῖς λόγοις
διανοήθησαν, καὶ διανυκτερεύσαντες συντόνῳ τῇ ὁδοιπορίᾳ ἐκέ-
χρητο. ἐπιθέσθαι δὲ νυκτὸς τῷ Βειουδαῆς τούτοις ἐδέδοκτο.
καὶ μὴ ἐξισχύσαντες τῆς ἑαυτῶν ἐφικέσθαι βουλήσειως, περὶ

4. ἑτέρας IP.

sarcas de muro suspendebant, iisque tormentorum petitiones excipiebant; quarum vehementiam materiae oppositae debilitabat frangebaturque mollitudo. tela complura supra, alia in ipsum castellum volitabant. Heraclius impressionibus nullam quietem interponebat, diu noctuque permutans qui instarent operi. nam qui modo pugnant, aliis succedentibus respirabant: rursus alii illorum et novi ac recentes, semper defatigantium labores excipiebant. inde propugnatores defecti viribus languiebant. ea ratione castellum eversum in potestatem Romanorum venit, cui dux praesidium imponit.

Theodorus et Andreas Mazarorum oppidulum vetustate ruinatum instaurant, quod a Beiudaes non procul distabat. dum Theodorus aedificatione distinetur, agricolae adsunt, eumque ad Beiudaes, in quo non reperiator sufficiens praesidium, armis subigendum incendunt. Theodorus et Andreas communicata sententia mox ad rem incumbendum statuentes, transacta nocte magnis eo itineribus contenderunt. cum autem noctu invadere decrevissent, nec possent quod volebant effectum dare, sub matutinus gallorum cantus affuerunt. praesenserunt adventum Ro-

τοὺς ἐωθινοὺς τῶν θρνίθων κελάδους τῷ φρουρίῳ ἐπέστησαν.
 καὶ οἱ ἐπιχώριοι τὴν Ῥωμαϊκὴν προεγνώρισαν ἔφοδον, καὶ ἄδειῖς
 ἦσαν διὰ τὸ τῶν τόπων δυσάλωτον. εἶτα ἀναθυρήσαντες τῇ
 πέτρᾳ προκύπτουσι καὶ τῶν ἀποπομπαίων βελῶν προκυτήρχοντο.
 εἴσοδος δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὐσα ἐτύγχανε, καὶ δυσπρόσιτος 5
 ἦν πολιμῆα χειρὶ· ἐνὶ γὰρ πύργῳ τὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐπεπίστυτο,
 P 57 προβεβλημένῳ τοῦ ἐχυρώματος, ὥσπερ ἀδαμαντίνοις περιει-
 μένῳ λίθοις τισίν, ἢ εἴ τι τούτων τὴν φύσιν ἐστὶ στεγανώτερον.
 οἱ οὖν Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν ἵππων προσαράττουσι τῇ πέτρᾳ,
 καὶ ταῖς ἀπὸ τόξων φοραῖς ἐτελεῖτο τὰ τῆς ἀγωνίας προούλια. 10
 τοῖς δ' ἐν τῷ φρουρίῳ ποτὲ μὲν λίθοι ἀμυντήρια ἦν, ἄλλοτε
 καταποῦλται, καὶ ὥσπερ ἐξ ἀπόπτου τινὸς ἢ μεγίστης περιω-
 πῆς τὰς καταβολὰς ἐπεποίητο, οἷα ξενηλαλοῦντες διὰ τῶν ὑψη-
 λῶν τὸ πολέμιον. ἀσχρολότης δὲ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, τυλ-
 μηταὶ τινὲς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συμφραζόμενοι ταῖς ἁσπίσι, κατ' 15
 B ὀλίγον καὶ βᾶδην ἰόντες, τὸ πᾶν τῆς ἀριστείας ἀναθέντες τῷ
 θρόνῳ προηγοῦντο τῶν ἐπομένων, καὶ τῶν ἐκ τῆς πέτρας κατα-
 βολῶν οὐ φροντίζοντες εἰς τὸ πρόσω ἐχώρον, καὶ διωθοῦσι
 τῆς πέτρας τὸ βάρβαρον. οἱ δὲ πολιορκούμενοι τὴν σύμμαχον
 καταλείψαντες πέτραν, εἰσδήντες εἰς τὸ φρούριον παρέδοσαν τοῖς 20
 πολεμίοις τὴν εἴσοδον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν τῆς πέτρας ὑχυρω-
 V 174 μάτων κρατήσαντες λίαν ἰσχυρῶς τὸ φρούριον περικύθηται. οἱ
 δὲ ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἐστῶτες ἀποσοβεῖν οὐχ οἷοί τε ἦσαν τὸ ἰν-
 τίπαλον, τὸ ἄπειρον τῶν βελῶν ὑπομένειν οὐκ ἔχοντες, ἀλλ'

6. εἴσοδον δὲ τῷ φρουρίῳ μὴ οὐσαν IP.

manorum indigenae, quibus capiendi loci difficultas timorem adimebat.
 tum petrae confisi despiciunt, telorumque iaciendorum initium faciunt.
 unus tantum erat ingressus, et is hostibus aditu difficilis, per turrim
 ante castellum stantem muroque cohaerentem, quae adamantinis quodam-
 modo lapidibus, aut si quid adamante solidius est, constabat. Romani
 igitur ex equis descendentes petram invadunt, sagittarumque iactibus
 mutuis certamini praecludebatur. propugnatores nunc saxis deiciendis
 nunc catapultis se defendebant, atque ut ex editissimo loco speculave
 maxima deorsum iaculabantur, hostes propter altitudinem quasi pere-
 grina lingua compellantes. indigne id ferentibus Romanis, animosi qui-
 dam testudine facta sensim ac pedetentim gradientes, omnemque fortitu-
 dinis laudem in audacia constitutam habentes, aliis praeceunt, telaque
 desuper accidentia nihili pendentes ulterius prodeunt, ac barbaros petra
 depellunt. qui auxiliaria sua deserta castellum subeunt, Romanis in-
 gressum reliquum faciunt. illi petrae munitionibus receptis castellum
 artissima obsidione premunt. in propugnaculis qui erant, hostem ar-
 cere non valebant, siquidem infinita tela non sustinebant: sed cum con-
 fertim apparuissent, mox pro vultibus terga ostendebant. porro miles

ἀθρόον ἐπιφαινόμενοι παραντίκα ἀντὶ τῶν προσώπων τὰ νῶτα
 εἰδείκνυον. Σάπειρ δὲ τις ἀνὴρ, τὸ μὲν σῶμα ὡς ὁ παρὰ τῷ C
 Ὅμηρῳ Τυδεὺς ἀνυμνούμενος, τὴν δὲ γνώμην καὶ περαιτέρω
 Τυδέως (Ἡρακλῆς γὰρ ἦν τὴν ψυχὴν, καὶ εἴ τις τούτου ἐγεγόνει
 5 ποτὲ ἀλκιμώτερος· οὐ γὰρ ἀποκνέω τῷ μεγέθει τῆς ἄρετῆς τὸν
 Ἡρακλέα ἐν δευτέροις τιθεῖς, εἰ καὶ τῷ παραλλήλῳ λειπόμεθα),
 σκόλοπας ὄξεις ἐπιφερόμενος ἐνάλλεται τῷ ἐχυρώματι, καὶ με-
 τεωροπορεῖ τὸν μὲν ἓνα σκόλοπα ἐνείρας τῷ πύργῳ ἀνὰ τὰς ἀρ-
 μογὰς τοῦ οἰκοδομήματος (ἦν γὰρ λίθῳ ξηρῷ διασκευασμένον τὸ
 10 φρούριον), καὶ ἐπιβαίνει ἐπὶ τοῦ σκόλοπος τῷ ποδί. εἶτα τὸν
 ἕτερον αὐθις ὡσπερ ἐγκεντρίσας σκόλοπα, τὸν λειπόμενον τοῖν
 ποδοῖν ἐπερείδει, καὶ τῶν ἐξηρητημένων λίθων ἐπειλημμένος
 ἀπριῆξ εἶχετο ταῖν χεροῖν, οὕτω τε τὴν ἄνοδον ἐσοφίζετο. τῶν D
 δὲ πολιορκουμένων τὴν θάαν τῶν βελῶν μὴ ὑπομένειν οἶων τε ὄν-
 15 των, ἰσχυρῶς εἶχετο τῆς ἐπάλξεως ὁ Σάπειρ ἐκεῖνος ἀνὴρ. καὶ
 ἂν ἦλω κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην ἐπιβολὴν τὸ ἐχύρωμα, εἰ μή-
 τις τῶν τῆς Περσικῆς συμμορίας ἀθρόον ἐπιφανεῖς ἐνὶ τῶν θυ-
 ρεῶν τῶν προβεβλημένων τοῦ ἐχυρώματος ἐκεῖνον αὐτὸν τὸν ἀρι-
 στία ἐξώθησεν. ὁ δὲ κατολισθήσας ἐς τὸ κάτω ἐφέρετο μετὰ
 20 τοῦ θυρεοῦ, κύμβαχος ἐν κονίησιν, ἐπὶ βρεγμόν τε καὶ ὦμους,
 Ὅμηρικῷ τῷ συμπτώματι. ὅμως οὐ διόλωλεν· ὑποδέχονται
 γὰρ αὐτὸν ταῖς ἀσπίσιν οἱ συμπονοῦντες, καὶ τραυματίαν διεσώ-
 ζοντο· προσνύττουσι γὰρ αὐτὸν τὰ τῶν ἀκοντίων σιδήρια μικρὸν
 κομιδῆ. ὁ δὲ καρτερικῶς αὐθις ἐπ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον ἐχώρει, καὶ

quidam Saperius vocabulo, corpore similis Tydeo quem Homerus cele-
 brat, animo autem supra Tydeum, Hercules ipse, inquam, et si quis
 Hercule aliquando animosior inventus est (non enim verebor magnitu-
 dine virtutis Herculem postponere, tametsi alioqui quem cum eo confe-
 ramus non habemus), hic, inquam, miles palos acutos inserens in mu-
 nitionem insilit, et sublime scandit, et uno quidem in turri defixo, qua
 lapides iuncturas dabant (constructum enim erat castellum caeso lapide),
 pede in palum ascendit; rursus alterum palum ceu surculum in murum
 inserens, alterum pedem in eo firmat, eminentiaque saxa manibus firmi-
 ter comprehensa tenens ascensum ita machinatur. et cum obsessi tot
 telorum spectaculum non ferrent, vir ille Saperius propugnaculum va-
 lida vi tenebat, captumque fuisset primo illo impetu castellum, nisi qui-
 dam de cohorte Persica repente coortus saxo de his quae illic incebant
 hellatorem animosum deiecisset. qui cum saxo deorsum ferebatur, prae-
 cepit in pulverem, super sinciput et humeros, casu scilicet Homerico.
 non tamen periit: nam eum vulneratum commilitones scutis impositum
 conservarunt: perparum enim missilium cuspides eum laeserant. ad idem
 opus constanter redit, iterumque ad propugnaculum assiliens infectis ma-
 nibus ita tenaciter pinnam retinet quemadmodum polypos, cum quip-

αὐτὸν πάλιν ἀνέθορε, τῇ ἐπάλξει τὰς χεῖρας περιβαλὼν οἷα πολύ-
 P 58 πους ἀφύκτους πλεκτάνας τινάς, καὶ εἶχετο καρτερῶ τινὲ λαβῆ
 τῆς ἐπάλξεως. ὁ δ' ἀντίπαλος Πέρσης ἀδελφὴν τῆς ἐτέρας ἐπι-
 βουλῆς ἐξεργάσατο, καὶ σαθρωθείσης ἔνυγχος τῆς ἐπάλξεως
 ταῖς Ῥωμαϊκαῖς προβολαῖς, μετ' ἐκείνης τὸν ἀριστεύου ἀνατρέψας 5
 παρειαῖ ἐς τὸ κάτω χωρεῖν. καὶ τοίνυν κατήγετο ὁ στρατιώτης
 ὁ φιλοκίνδυνος μετὰ τῆς ἐρωμένης ἐπάλξεως. τὸ δὲ συμμαχι-
 κὸν τὴν προτέραν σωτηρίαν ὑρέγουσι μετὰ φοβεροῦ τοῦ θεύμα-
 τος τῷ πάντα τολμηρῶ. ἀτὰρ ἐξάντης τοῦ πτώματος ὁ τραυ-
 ματίας γενόμενος καὶ τρίτον ἄθλον ἀσπάζεται, ὥσπερ ἡμίχου 10
 τινὸς καὶ θείας δυνάμεως ἐς τὸν πόνον παροτρυνούσης αὐτόν.
 B ἐπεὶ δ' ἀνείρπυσε τῆς στεφάνης τοῦ ἔρκους, λοιπὸν ἐπιβύς, τὸν
 ἀκινάκην σπασάμενος, τὸν κηφῆνα τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς ἐκείνον
 αὐτὸν τὸν Πέρσην ὑπέκτεινε, καὶ οὖν τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς δε-
 ρης ἀφελόμενος τοῖς πολιορκουσίαι ἀπέπεμπεν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι 15
 τὸ γεγονός θεασάμενοι ἀνεθάρρησαν καὶ τῶν κινδύνων ὠρέγοντο.
 ἀδελφὸς δὲ τις τοῦ Σάπειρος ἐκείνου (πρεσβύτης δ' οὗτος τὴν
 ἡλικίαν) ἐπεὶ γέγονε τῆς ἀρετῆς θεατῆς, καὶ ζηλωτῆς παραχρῆμα
 τοῦ ἐγχειρήματος γίνεται, καὶ ἄνεσι καὶ αὐτός, ἀδελφὰ τῷ ἀδελ-
 C φῷ μηχανώμενος. εἶτα μετ' ἐκείνον καὶ ἕτερος, καὶ μετὰ τοῦ- 20
 τον πολλοί· κάλοις γὰρ λοιπὸν ἀνεδύοντο οἱ προκυτειληφότες τὸ
 ἐχθρῶμα, καὶ ταῖς πύλαις ἀρύττουσι, καὶ εἰσαγωγίμον λοιπὸν
 ἦν τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. καὶ οὕτω κρείττους τῶν πολεμίων
 γενόμενοι τὸ φρούριον παρεστήσαντο, καὶ οὓς μὲν ἀνείλον, οὓς
 δὲ διέσωζον καὶ εἰς ἀλγυμάλωτον μετεβίβαζον τύχην. τὰ δὲ κτή-

20. τοῦτο IP.

piam cirris sive acetabulis complexus est: inde enim avelli non potest.
 tum Persa adversarius simili impetu ut ante insurgit, et cum pinna Ro-
 manorum impulsibus paulo ante labefactata strenuum virum deturbat.
 cum amata igitur pinna miles nullius formidator periculi delabitur. so-
 cii cum terribili spectaculo omnia audenti priorem curationem ad salu-
 tem ministrant. at enim vulneratus cum denuo ex eo casu salvus eva-
 sisset, tertiam pugnam aggreditur, ac si invicta quaedam et divina vir-
 tus ad facinus illum extimularet. ubi igitur intra coronam munitionis
 irrepsit, deinceps irruens educto gladio suae virtutis fucum et populato-
 rem illum ipsum Persam interfecit, caputque praecisum infra propugna-
 culum proiicit. Romani factum intuentes resumunt animos et experiri
 fortunam concupiscunt. frater autem Saperii illius, magno natu, ubi
 facinus spectavit, extemplo id ipsum aemulans ipse quoque ascendit et
 cum germano germana molitur. mox post illum alius, et post hunc
 plures scalis stuppeis ascendunt, oppidoque capto ac portis perfractis
 militem Romanum introducunt; atque ita hostibus superiores castellum

ματα λαφυραγωγῆσαντες ἀπῆραν ἐντεῦθεν, σκοπους περιβα-
 λόντες τῷ ἐχυρώματι ἄρας δ' ἐπιούσης χειμῶνος ἄνευσιν ὁ
 Φιλίππικὸς ἐπὶ τὸ Κωνσταντίνειον ἄστυ, στρατηγὸν ἐναφείς τὸν
 Ἡράκλειον. ὁ μὲν οὖν Ἡράκλειος λειποταξίου ποινὰς τοῦς πλα-
 στήτας τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως εἰσεπράττετο· καὶ ὅσοι τῷ πόνῳ
 χεῖρον εἰπόντες τὴν ἄλλως δεῦρο κἀκεῖσε περιενόστον, βυσάνοις
 ἐπὶ σωφροσίνην μετήγοντο.

in ditionem accipiunt, et partim incolarum occidunt, partim pro capti-
 vis servant, bona diripiunt secumque auferunt, et praesidium illic re-
 liquunt. hieme iam ingrediente Philippicus ad Heraclium summa belli
 delata Cpolim discedit. Heraclius deserti ordinis poenas ab erronibus
 Romani exercitus exigit. et quotquot labore relicto huc illuc otiose va-
 gabantur, suppliciis sapere docebantur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Γ'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R I I I.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Priscus in locum Philippici surrogatur. annona militum contracta. Germanus episcopus Damasci honorifice a Prisco habetur. cur ab eo Monocartum ductus. Prisci fastus in contemnuendo more vetusto. tumultus in castris duas ob causas. imago Christi ad sedandas turbas circumlata. dux periculum fugit; detrahi militibus de consueta annona vetat; medicum quaerit a quo sanetur. (2) tabernaculum Prisci diripitur. legatus eius ad exercitum. Germanus quanquam multum repugnans dux cooptatur. episcopus legatus spernitur. statuæ et imagines imperatoris deiiciuntur abolenturque. Edesseni episcopi irrita legatio. clades Orientis. (3) legati ad Priscum. eorum in militibus placandis infelix conatus. Priscus Byzantium discedit. adversus Philippicum rebellio. Persae occasione utuntur: Constantinam obsident. a Germano depelluntur. Aristobulus palatii praefectus milites ad officium revocat. (4) Martyropolis aditu Romani a Persis prohibentur. hostes insequentes dimicatione devincunt. in imperatorem benevolas mentes accipiunt; captivis et spoliis eum honorant. Philippici timor. stipendia persoluta. Roma Longobardis restitit. Mauri in Africa domantur. (5) carcer Gilygerdi castelli, in quem diversi mortales includebantur; unde se et alios per caedem Romani erimunt. Philippicum Gregorius Antiochiae antistes exercitui conciliat. Persae Martyropolim occupant. Sitta dolum machinato, Persis Romani succumbunt. Philippico amoto Comentiolus in munere succedit. (6) Comentiolus cum Persis acie congressus fugit. Heraclii miranda virtus. Aphraates dux Persicus occidit; Persae in fugam vertuntur. munera imperatori de praeda mittuntur. ludi ob vi-*

cloriam Byzantii. Suaniam in Colchis Persae invadunt. Turcarum luxus in auro et argento. Persis vicissim tributa pensitant. praeda Suaniae Babylonem mittitur. dux, Romanus nomine, a Mauricio in Colchidem missus. (7) Romanus reditum molitur, milites placat, hostium consilia indugat. Romani exploratores dolo deluduntur et torquentur. Varamus provinciam Romanorum depopulatur, abeuntes sequitur. phalanx eius in fuga caeditur. conflictu totis copiis inito, Persae superati fuga universi salutem petere contendunt. Romani insequuntur. (8) Hormisdas Varamum bifuriam dedecorat, a quo contra contemnitur. Armenii praetore suo iugulato rebus novis abutuntur operam. Comentionius turbas componit. defectionis inventorem clementia imperatoris conservat. ad Persicas tragoedias παραουτυή. Sarames ad capiendum vincendumque Varamum missus ab eodem elephanto obiicitur. (9) ad tempora Iustini iunioris et Tiberii propter originem belli Persici declarandam digressio. belli execratio. Iustinus foedera transgreditur. Romani in Persas, Persae in Romanos belli egusam coniiciunt. mendacium Persarum. (10) Marcianus patricius in Orientem dux mittitur; tribus millibus Arzanenam depraedatur. prope Sargathum Persae caeduntur. Thebothum castellum inaniter oppugnatur. Chosroae senioris in Romanos expeditio. Adormaanes Romanorum loca populationibus miscet, suburbana Antiochiae aedificia demolitur, Apameam incendio foedit. (11) Marcianus gradu movetur. Dara a Persis capitur. induitiae Tiberius a Iustino collega asciscitur. eiusdem Iustini ad eundem de imperio legitime administrando sapiens et pia paracnesis. (12) gratulatio populi de Tiberio in collegam ascito. eius de pace legatio et liberulitas. Iustiniani ducis laus. pecuniae bene collocatae fructus. inter Romanos et Persas foedus. Romanorum propter Chosroae praesentium trepidatio. (13) ducis Romani excellentissima concio, qua suis acriter et cum mortis contemptu confligendi ardorem conatur immittere. fiduciam vincendi ex hostium et sacrorum Persicorum despicientia auget. dicit autem incisae et membratim, quo dicat vehementius. (14) Romanus miles pugnam sitit. Persae in hostes cum fastu gradiuntur. ambarum acierum diversa dispositio. vincuntur Persae et fugiunt. Chosroae turpis reversio. eiusdem lex de Romanis in posterum bello non lacessendis. (15) Romani Persidem infestam habent. in mari Hyrcano piraticam faciunt. domum redeunt. Persae in regem suum contumeliosi. militaris annonae apud eos ratio. de pace utrinque legationes. Romanis in Armenia subactis pacem Persae repudiant. Mauricius in Armeniam militatur, in Persidem irrumpit: febrim habet. multa castella diruuntur. captivorum Persarum ingens numerus. (16) Romani multa loca ad vastitatem redigunt. Iustini decessus, et monarchia in Tiberium translata. eius encomium. Chosroae filius Hormisdas succedit; cuius immanitas describitur: causa subiicitur, ariolorum falsa praedictio. nequitia daemonum. alia Hormisdae scelera. (17) Hormisdae superbia. pacem aversans tributa postulat. Mauricius Persidem deformat. in Cappudociam abit; in Persidem per solitudinem Arabiae properat: eum Nomades barbari prosequuntur, quorum infidelitas reprehenditur. inanis Mauricii conatus. ad Callinicum oppidum Romanorum victoria. (18) ad Constantinam Romani Persas caedunt. Mauricius Byzantium redit, defunctoque Tiberio principatum capessit. reditus ad ordinem historiae, sed prius de Varami patria, genere, fortuna, gestis honoribus, et quo pacto exercitum in regem exulcerarit.

D 1. Φιλιππικὸς μὲν οὖν ἀνὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἐπέπυστο Πρίσκον
A. C. 588.
V 177 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγὸν ἐγχειρίζεσθαι, καὶ τῆς Ταρ-
σοῦ ἐπιβὰς Ἡρακλείῳ δέλτους συνέταξε, δι' ὧν ἐνεσήμευνε κα-
ταλιπόντα τὸ στράτευμα ἐς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἐπανελθεῖν, ἐς
τὴν Ἀρμενίαν γενόμενον, Ναρσῆ τε τῷ Κωνσταντίνῃς πόλεως
ἡγεμόνι μεθιέναι τὸ στράτευμα. καὶ τὸν βασιλέως δὲ νόμον ἄρ-
P 62 τίως αὐτῷ ἐπιφοιτήσαντα παρυγυμνώσας ἐκέλευσε καὶ ἐς τὸ ἐναρ-
γὲς τοῖς στρατεύμασι παραδειῖξαι, Πρίσκῳ διαφθοροῦμενος. ἦν
δ' ἄρα ὁ νόμος στρατιωτικῶν σιτήσεων ὕφεις, ἢ δ' ἀπομείωσις
τετάρτη ἐτύγγυεν οὔσα ἀπόμοιρα. καὶ γέγονε καθ' ἕπερ ὁ στρα- 10
τηγὸς ἐνετέλλετο. ἦρος δ' ἐπιγενομένου ὁ μὲν ἀπεχειροτονεῖτο,
ὁ δὲ τῆς ἡγεμονίας ἀπήρχετο. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἐπιβὰς τῆς
Ἀντιοχείας προστάττει εἰς τὸ Μονόκαρτον τοὺς στρατιώτας συλ-
λέγεσθαι, καὶ τῇ Ἐδέσῃ προσομιλήσας περιτυγχάνει Γερμανῶ,
καὶ περιλαβὼν δεξιῶς κατησπάζετο ἐκ τῆς ἐπιδημίας γενόμενον 15
(Δαμυσκοῦ γὰρ οὗτος διεκόσμη τὸν θρόνον), ἀνακλίνας τε εἰς
B δεῖπνον αὐτὸν τῇ ἐπιούσῃ ἐφιλοφρονήσατο. μετὰ τοίνυν ἡμέρας
τέτταρας ἀπεφοίτα τῆς Ἐδέσσης ὁ στρατηγός, τόντε τῆς ἱερατι-
κῆς καθέδρας προλάμποντα μεθ' ἑαυτοῦ συνελάμβανε, καὶ ὡς
τὸν χάρακα ᾤχετο (ἦν γὰρ ἡ ἡμέρα προσδόκιμος καθ' ἣν εἴθιστο 20
ἐορτάζειν Ῥωμαίοις τὸ σωτήριον ἐκεῖνο πάθος, δι' οὗ τὸν κόσμον
εἰσεποιήσατο ὁ μονογενὴς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὃ τὴν φύσιν ταυτὸς

1. Philippicus Priscum ab imperatore ducem renuntiatum esse in via intelligens, postquam Tarsum attigit, ad Heraclium litteras dat, mandans uti exercitum Narsae praesidi Constantinae tradat, ipse in patriam suam in Armeniam revertatur. imperatoris praeterea decretum nuper sibi missum exponit, et de eo palam militibus significari vult, invidia adversus Priscum stimulatus. erat autem hoc decretum, ut de demenso sive annona militari quarta pars detraheretur. factum ut dux imperavit. iam igitur ipso vere Philippico abdicante Priscus inivit. is ut Antiochiam est ingressus, militibus conventum ad Monocartum indixit, Edessamque veniens illic Germanum reperit, quem eo peregre profectum (Damasci quippe sedem pontificiam tenebat) civiliter complexus et osculatus, vocatum ad coenam postridie humaniter amanterque tractavit. post diem quartum Edessa discedens virum illum episcopali dignitate illustrem secum ad castra ducit. imminebat enim dies, quo salutiferos cruciatus atque necem, per quam unigena dei filius patri natura aequa-

τῷ πατρὶ καὶ τὴν βυσιλείαν ὁμότιμος· οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ Χρι-
 στός), τοῦτο ὑποτοπάζουσας ὁ στρατηγός, ὡς οἱ δεῖ αὐτὸν μὲν ἐν
 πόλει τὴν ἐγκύκλιον τῆς ἀναστάσεως πανηγυρίζειν ἡμέραν, τὸ δὲ
 Ῥωμυϊκὸν ἐν πεδίῳ κατηφέστερόν πως ἐορτάζειν δοκεῖν, πολιτι-
 5 κῆς θυμηδίας ὡσπερ στερισκόμενον. διὰ τοι τοῦτο τὸν ἱερέα
 παραλαβὼν ὡς τὸ Μονόκαρτον ἐβάδιζεν. ὁ δὲ Γερμανὸς προῆγε, C
 τὴν τοῦ στρατηγοῦ παρουσίαν ἐξάκουστον ποιούμενος τοῖς στρα-
 τεύμασι. μετὰ τοίνυν ἡμέρας δύο οἱ ταγματάρχαι ἀπήντων τῷ
 στρατηγῷ ὡς ἀπὸ τριῶν σημείων τοῦ χάρακος, νυκτὶ μὲν καὶ οἱ
 10 τῆς ἐκτάξεως ἕπαντες. ἔθος δὲ γεγηρακὸς ἐνευδοκίμει τῷ στρα-
 τοπέδῳ, τὸν μέλλοντα τὰς στρατηγίδας περιβαλέσθαι ἡνίας,
 ὀπηνίκα αὐτῷ τὰ στρατεῖματα ὑπαντήσωσιν, ἀποβαίνειν τοῦ
 ἵππου καὶ διὰ μέσου χωρεῖν τοῦ ὀπλιτικοῦ καὶ φιλοφρονεῖσθαι
 τοῖς ἄσπασμοῖς τὸ στρατόπεδον. ὁ δὲ μὴ πεποιηκός τοῦ
 15 Πρίσκου, ἀλλὰ καὶ πάνυ μὲν οὖν τοῦτον δὴ τὸν πρεσβύτην ἀπο-
 σοραχίσαντος νόμον, οὐ μετρίως ἔφερε τὴν ἔβριν τὸ στράτευμα.
 τῇ τοίνυν πρώτῃ τῆς πανηγύρεως ἡμέρᾳ εἰρηναίως ὁ στρατηγός D
 διετέλεσε. τρίτης δὲ ἡμέρας παρωχηκυίας, καὶ τῆς τῶν στρα-
 τωτικῶν σιτήσεων ἀπομειώσεως οὐκέτι ἐν παραβύστοις ἀλλ' ἐς
 20 τὸ φανερὸν γενομένης τῷ πλήθει παντὶ, ἀναρχίας ἀκμὴ λαμβά-
 νει τὴν πρόοδον, καὶ πρὸς τῇ σκηνῇ τοῦ στρατηγοῦ τὰ πλήθη
 συρρέουσιν, ἃ μὲν λίθους ἐπιφερόμενα, ἃ δὲ καὶ ξίφη, ὡς
 ἐκύστιν καθυπούργησεν ὁ καιρός. τοῦ δὲ ταράχου ὁ στρατηγός

his et imperii honore par, Christus, inquam, humanum genus sibi re-
 conciliavit, solemnem caerimonia recolere Romani consueverunt. sic nam-
 que secum ratiocinabatur, non esse iustum se resurrectioni sacratum
 diem in urbe anniversarium agere, Romanos in campo foris, velut ur-
 bana laetitia exclusos, tristiores ducere ferias videri. quocirca episco-
 pum assumens Monocartum ire perrexit. caeterum Germanus Priscum
 antecedens exercitui super eius adventu nuntium apportat. post biduum
 itaque cohortium praefecti, quin immo milites omnes, ad tertium fere la-
 pidem duci obviam e castris prodeunt. porro castrensium quaedam con-
 suetudo vigeat, eaque vetus et laudabilis, ut qui ad exercitum regen-
 dum adveniret, occurrentibus sibi honoris causa militibus equo descen-
 dens armorum medius graderetur totumque exercitum comiter salutaret.
 quod cum Priscus facere omitteret et morem hunc plane contemneret, ea
 contumelia apud milites graviter offendit. ac primo quidem festorum
 solemnium die in pace fuit. tertio elapso, cum iam de demensi seu
 victus diminutione constaret inter omnes, contumacia et licentia adv-
 sus ducem magis amplificata, ad tentorium eius turmatim ruunt, pars
 lapides iactantes, pars gladios distringentes, ut cuique telum occasio
 ministrabat. dux fremitum ac tumultum auribus accipit: quid sibi istuc
 velit perconctatur. illis ad interrogata nihil respondentibus, nisi hoc

αὐτίκοος γέγονε καὶ τὴν αἰτίαν διεπυνθάνετο. τῶν δὲ πρὸς τὴν
πεῦσιν μηδὲν ἀποκρινομένων αὐτῷ πλὴν ἢ “ἀνατέτραπται πάσης
τάξεως ἄρμονία, τοῦ στρατοπέδου ἀνηγεμονεύτου τυγχάνοντος,”
ἰδρῶτι περιερρεῖτο ὁ πολέμαρχος Πρίσκος καὶ φόβῳ πολλῷ συνε-
στέλλετο, διαπορουμένης αὐτῷ τῆς ψυχῆς ὅτι καὶ δράσειεν. 5

P 63 τῷ μὲν οὖν Εἰλιφρέδῃ τὸ Θεανδρικὸν ἰνδαλμα παραγυμνώσας
V 178 ἑδίδου (ἀχειροποίητον δὲ τοῦτο Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι), περι-
νοστεῖν προστάξας τὸ στράτευμα, ὅπως αἰδοῖ τοῦ σεβύσματος
ταπεινωθεῖη μὲν ὁ θυμὸς, τὰ δὲ τῆς ἀκοσμίας πρὸς τὸ σῶφρον
τὴν μεταβολὴν ἀπενέγκοιτο. τοῦ δὲ πλήθους μηδὲν ἐντεῦθεν 10
σωφρονιζομένου, ἀλλὰ καὶ βάλλοντος τὸ ἀπόρρητον λίθοις, εἰ-
κότως ὁ στρατηγός, ἵππῳ τινὸς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασι-
λέως περιτυχῶν, πρὸς φυγὴν ἐκδοῦς ἑαυτὸν παραδόξῳ σωτηρίᾳ
τινὶ τὸν κίνδυνον παρεκρούσατο. ἵπποφορβοῖς τοιγαροῦν προσο-
B μιλεῖ τοῖς τὰς ἵππους τὰς στρατιωτικὰς περιβύσκουσι. κἀκεῖ- 15
νων μετὰ μεγίστων κινδύνων τὰς χεῖρας διαφυγῶν τῆς Κωνσταν-
τίνης πόλεως ἐπιβαίνει πυλῶν, ἄρτι τὰς διατριβὰς τοῦ Μονο-
κάρτου ἀπολιπῶν. συνεκδημεῖ τοιγαροῦν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ
τῆ πόλει καὶ θόρυβος. οἱ μὲν οὖν τῆς Κωνσταντίνης οἰκήτορες
ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐκπεπληγμένοι τὰς ψυχὰς διετέλουν· ὁ δὲ 20
στρατηγὸς τοῖς ἡγεμόσι τῶν πόλεων τοῖς τε τῶν φρουρίων ἐφε-
στιχόσι δι’ ἐπιστολέων ἐνεχάραττε γράμματα, μηδὲν τῶν συνη-
θῶν ἀποστερεῖν τὰ στρατεύματα, μήτε δὲ καταπλαγῆναι τὰς
ψυχὰς τῇ ἀθρόῃ τῶν γεγενημένων παρόδῳ. ἐζήτει δὲ καὶ ἱατροῦ

12. Ἴππου IP.

unum, omnis ordinis quasi concentum quendam nunc perisse, cum exer-
citus imperatore careat, Prisco sudor ire per corpus et artus occupare
tremor coepit, animo haesitanti quid ageret. ergo Iiphredae dei atque
hominis effigiem, quam ἀχειροποίητον (hoc est, non mortali manu con-
fectam) Romani appellant, involucro nudatam per castra circumferen-
dam committit; quo ad aspectum rei adorandae excitata reverentia furo-
rem comprimeret, et in modestiam quietemque rerum perturbatio transi-
ret. verum enimvero, cum multitudo nihilo hinc modestior saniorque
evaderet, quin potius sacrosanctam imaginem lapidibus appeteret, dux
equum cuiusdam e satellitibus imperatoris uactus haud immerito sese in
fugam tradidit, periculumque capitis praeter opinionem depulit: nam et
cum pastoribus equariis, militum equos circum ea loca pascentibus, con-
gressus eorum manus non citra summum discrimen effugit. iamque Mo-
nocarto relicto Constantinam urbem petivit, in quam urbem fama ducem
ipsum comitata est. ac cives quidem Constantinae stupere super his
quae contigisse audiebant, dux vero urbium castellorumque praefectis
per amanuenses scribere, praecipereque ne quid de consueto demenso

τέχνην ἐπιφανείσαν αὐτῷ φάρμακα τοῖς περὶ τὴν γαστροκνήμην C
ἔλκεσιν ἐπιτίθεσθαι, ἔδεινοπάθει γὰρ ἐπὶ τοῖς μύλωναν, οὗς
αὐτῷ ἢ τῶν λίθων φορὰ διενείματο.

2. Τὰ μὲν οὖν τῆς στάσειος τῷ στρατοπέδῳ διεμηνύετο.
5 περισχίζεται γὰρ τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπήγιον, λωποδυτεῖται D
δὲ παρὰ τοῦ πλήθους καὶ τὰ τῆς περιουσίας ὁ Πρίσκος, ἀποδι-
δράσκουσι δὲ καὶ οἱ τῶν συνταγμάτων ἡγεμονεύοντες, καὶ ἐς
μέγα κακοῦ τὰ τῆς ἀναρχίας ηὐξάνετο. μετ' οὐ πολὺ δὲ τὸν τῆς
Κωνσταντίνης πρόεδρον ὁ στρατηγὸς εἰς τὸ στρατόπεδον πρε-
10 σβευτὴν διεπέμπετο, κατισχυριζόμενον τὰ τῆς στρατιωτικῆς λύ-
πης παρηγορεῖν, καὶ ὡς μετέθετο τὴν γνώμην ὁ αὐτοκράτωρ
Μαυρίκιος, καὶ βασιλικὸν ἐπιφέρειται γράμμα ἐγκελευόμενον ἀνα-
ξυγνύναι πρὸς τὸ σύνηθες τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις. ἐπεμέμ-
φετο δὲ Φιλιππικῷ Πρίσκος ὁ στρατηγός, καὶ τῆς ἀταξίας αὐτὸν
15 διεθρύλλει γεγονέναι πατέρα ὡς εἰσηγητὴν τῆς μειώσεως τῶν
στρατιωτικῶν ἐπιδόσεων Μαυρικίῳ γενόμενον. ταῦτα δ' εἰλῆ
διερραψώδει ὁ Πρίσκος. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὁ πρέσβυς ὠδοιπύρει
καθὼς προσετέτακτο· τὰ δὲ στρατεύματα συναθροίζεται, καὶ
στρατηγὸν χειροτονεῖν ἐδοκίμαζε. διὰ τοι τοῦτο μετὰ κλητὸν τὸν P 64
20 Γερμανὸν ποιησόμενοι, καὶ εἰσαγώγιμον εἰς τὸ βουλευτήριον ἐνεγ-
κόμενοι, ἡξίου ἐγχειρίζειν αὐτῷ τὰς στρατηγίδας ἡνίας. τοῦ
δ' ἀποπεμπομένου τὴν τοῦ στρατοπέδου ἀξίωσιν, τῶν δὲ κατα-
ναγκαζόντων αὐτὸν ἔσεσθαι περὶ τὴν χειροτοσίαν πειθήνιον, καὶ
προσυπειλούντων καὶ θάνατον τῆς παρακοῆς εἶναι τὸ διαζήμιον,
25 νικῶσι τὰ τῶν στρατευμάτων βουλευματα, καὶ στρατηγὸς Γερ-

exercitui demerent, neve percellerentur, si crebrins quae facta essent
audirent. quaerebat etiam medicum, a quo cataplasmatibus tibiae dolor
et vibices lividae lapidum iactu sibi impositae curarentur.

2. Seditio militaris augetur, tentorium ducis dilaceratur, suppellex
in praedam concedit, duces quoque aufugiunt, et quod caput nullum
esset, id maiori semper malo erat. non multo post dux antistitem Con-
stantinae in castra legat, lenire studens militum aegritudinem, quod
scilicet sententiam mutasset imperator, a quo litteras afferret, a quibus
mandaretur uti annonaria erogatio in pristinum revocaretur. accusans
autem Philippicum Priscus auctorem eum tumultus fuisse iactabat, ut
qui Mauricio demensi contrahendi consilium dedisset. sed haec ille te-
mere fabulabatur. antistates igitur iuxta atque imperabatur inibat iter,
et exercitui in unum coeunti creandum esse ducem videbatur. quare
Germanum accersunt, in concilium introducunt, militaris imperii sum-
mam ei permittere aequum bonumque censent. Germanus exercitus po-
sitionem repudiat. illi obedientiam in oblata dignitate amplectenda ur-
gent, et ni obediat, mortem pro poena intentant. quid multa? vincit
eorum deliberata sententia, et Germanus praeconis voce dux promulga-

μανὸς ἀνακηρύττεται, ὄρκω περιφρούξας τὰ τοῦ συνοίσοντος, ὡς
B ἀπέχονται Ῥωμαῖοι τοῦ λωποδυτεῖν τὸ ὑπήκοον τῆς ἀταξίας ἐκπο-
 δῶν γινομένης. διωμολόγητο δὲ καὶ καταπολεμεῖν αὐτοὺς τὸ ἀν-
 τίπαλον. καὶ ταύταις ὁ στρατηγὸς ταῖς συνθήκαις περιφραξά-
 μενος οἷα θώραξιν ἀκαταγωνίστοις τισὶν ἡγεμονεύειν Ῥωμαίων
 ἤσμένισε. γίνεται γοῦν ὁ ἱερεὺς ὁ πρέσβυς πρὸς τὸν στρατηγὸν
 καὶ τὸ στρατόπεδον. ὁ μὲν οὖν παρεκίλει τὸ στράτευμα πρὸς
 σωφροσύνην ἰδεῖν· οἱ δ' ἀπηχθάνοντο τῷ ἱερεῖ, καὶ τοὺς λόγους
 τοῖς ὡσὶν οὐ παρεδέχοντο, ἀλλ' οἷα βάρβαρον ὄψιν ἐξενηλάτουν
V 179 τὰ παρὰ τοῦ πρέσβεως αὐτοῦ εἰσηγούμενα. παρεγγύων δὲ καὶ **10**
 τὸν Πρίσκον ἐξωθῆσαι τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν τοὺς βασιλικοὺς
 ἀνδριάντας καταρρίπτειν ἐνεχείρησαν· ὁ δὲ καὶ γέγονεν. ἀφα-
C νίξουσι δὲ καὶ τὰ διὰ τῆς γραφῆς ἀναθήματα, ἅπερ σανίσι καὶ
 πίναξιν εἰς βασιλέως τιμὴν χρωματουργία συνετάττοντο τεχνικῇ·
 μηδὲ γὰρ ἀνέχεσθαι ἔφασκον ὑπὸ βασιλέα παλιγκάπηλον εἶναι. **15**
 ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Κωνσταντίνης κατάδηλα ταῦτα ἐποίησατο
 Πρίσκῳ. τοίνυν ὁ Πρίσκος καὶ τὸν τῆς Ἐδέσσης τοῦ ἱερατικοῦ
 ἐξηγούμενον πρεσβευτὴν ἀπέστειλλε τοῖς στρατεύμασιν. ἀτὰρ ὁ
 ἱερεὺς γενόμενος πρὸς τὸ στράτευμα καὶ πολλοὺς λόγους καταβα-
 λόμενος ἀνεπιτεύκτως τὴν ἐπανύξενξιν ἐποίησατο. τὰ δ' ἐκ τῆς **20**
D ἀταξίας δεινὰ τῇ ἀνατολῇ ἐπεκύμαινε, καὶ πάντῃ κακὸν κακῶ
 ἐπεστήρικτο, ἵνα καὶ ποιητικῆς συμφορᾶς μνήμη ποιήσωμαι,
 τῶν μὲν τὰς περιουσίας ἀποβαλλομένων, ἄλλων περὶ τὰς ὁδοὺς

12. ἀνδριάντων IP.

tur, cum prius communem utilitatem iureiurando exacto confirmasset, ut Romani seditione ac turbis e medio sublatis, diripiendis ac spoliandis subditis vim minime facerent. pactus etiam cum illis est uti hostes oppugnarent. haec ubi pactis tanquam loricis quibusdam inexpugnabilibus communivit, ad gubernacula promptus accessit. venit itaque ad ducem et exercitum legatus episcopus; rogat milites, considerent quid modestia moderatioque postulent. illi succensere, auribus dicta respuere, et quae consuleret, veluti nova et peregrina repellere. hortabantur insuper uti Priscum urbe Constantina exigeret. et ipsi quidem statuas imperatoris deturbare non sunt veriti. praeterea in honorem imperatoris coloribus et arte pictas tabellas sustulerunt, quod se imperatori cauponi servire nolle affirmarent. antistes Constantinae haec ad Priscum refert: Priscus Edessae praesulem ad exercitum rursus legat; qui multo sermone frustra consumpto rediit. iam vero ex huiusmodi confusione tumultuque exortae calamitates Orientem ceu fluctus quidam pervadebant, et ubique malum superveniente malo vires et robur acquirebat, ut et a poeta descriptae calamitatis mentionem faciam, cum alii rem familiarem amitterent,

ληστρικώτερον βιαζομένων, ἑτέρων ἐν τοῖς ἀγροῖς ληϊζομένων,
 τῆς τυραννίδος κομώσης καὶ παρεχομένης τοῖς ἀδικήμασι τὸ ἀνέγ-
 κλητον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος γράμμασι ταῦτα κατέδηλα Μαυρι-
 κίῳ ἐποίησατο τῷ αὐτοκράτορι, (3) ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν Φιλιπ-
 πικὸν αὐθις ἐπιβαίνειν τῆς ἀνατολῆς ἐγκελεύεται. ἐπικηρυκεύον-
 ται τοιγαροῦν οἱ τῶν στρατευμάτων τὸν Πρίσκον τῆς Ἐδέσσης P 65
 ὑπέξειλθειν, πέντε καὶ τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν χειροτονήσαν-
 τες πρεσβευτάς. γίνονται γοῦν οὗτοι ἐν Ἐδέσση τῇ πόλει παρὰ
 τὸν Πρίσκον, καὶ διαπορθμείουσιν αὐτῷ τὴν τῶν στρατοπέδων
 10 προαίρεσιν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος πλεῖστα ἀπελελόγητο, καὶ πει-
 θει τοὺς ἀπεισταμένους ὥς οὐκ ἐν ἀδίκῳ μοίρῃ γέγονεν αὐτῷ τὰ
 ἐλίχειρα. οἱ μὲν οὖν ἐπηγγείλαντο τῷ Πρίσκῳ ὑπομυραίνειν τῶν
 στρατιωτῶν τὰς μαινόλαις τῆς ὀργῆς φροντωρίας· ὁ δὲ Πρίσκος
 κητρῶς ταῖς ἐλπίσι πρὸς τῇ Ἐδέσση τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο.
 15 καὶ δῆτα ἀφίκοντο οἱ πρεσβευταὶ πρὸς τὸν χάρακα, καὶ τὰς ἀπο- B
 λογίας διεξήεσαν Πρίσκου, ἐνεχίρουν δὲ καὶ τιθασσεύειν τὰ νεώ-
 τερα τῆς τυραννίδος σκιρτήματα. ὁ καὶ πρὸς κορυφαῖον αὐτοὺς
 ἀπηώρησε κίνδυνον· μόλις γὰρ τὸν θάνατον ἀποκλίνουσι, τὸ
 ἰδιωτεύειν κατακριθέντες· τοῦτο γὰρ τὰ τῆς ὀργῆς ἐδογματίζεν.
 20 Ἐκ τοῦ χάρακος τὸν ἐκβάλλονται, καὶ τοιούτοις δεινοῖς τὰ περὶ
 τοὺς πρεσβευτὰς ἐπεέραστο. καταστρατοπεδεύουσι τοιγαροῦν
 οἱ τῆς ἀταξίας ἡγεμονεύοντες κατὰ Πρίσκου, καὶ πέντε χιλιάδας
 συντετυχότες μαχίμου δυνάμειως ἐπὶ τὴν Ἐδεσσαν ἀποστέλλουσι. C
 κατ' ἐκεῖνον γοῦν τὸν καιρὸν γίνεται Θεόδωρος περὶ τὴν Ἐδεσσαν,
 25 τὴν Φιλιππικοῦ ἄφιξιν ὑπισχνοῦμενος. διὰ τοι τοῦτο ὑπολιπῶν

alii in itineribus per vim et latrocinia spoliarentur, quorundam ab agris
 pecora et fruges raperentur, tyrannide eo usque luxuriante, ut qui in-
 iuriarum agere auderet, inveniretur nemo; super quibus Mauricium im-
 peratorem Priscus per litteras certiore fecit. (3) imperator Philippi-
 cum rursus in Orientem proficisci iubet. exercitus igitur per quinque et
 quadraginta legatos Priscum monet ut se Edessa subducat. hi Edessam
 ingressi militum ei voluntatem denuntiant. Priscus sui defendendi assert
 plurima, legatisque persuadet secum iniuste agi. tum illi promittunt se
 ira et furore ardentis militum animos nonnihil sedaturos. qua spe nixus
 apud Edessanos moras trahit. legati in castra reversi responsionem Pri-
 sci exponunt, ferocios illorum spiritus temperare conantur; quod eos
 summum in discrimen adduxit: nam cum vix interitum effugissent, ca-
 pite diminuti sunt, ad vitam privatam condemnati. huius supplicii irro-
 gandi magistra ipsis iracundia fuit. e castris igitur electi hunc calami-
 tatis suae exitum tulerunt. principes seditiosorum Priscum bello appe-
 tendum rati, quinque egregiorum militum millia instruunt, quos Edessam
 mittunt. quo tempore Theodorus Edessam veniens de Philippici adventu

ὁ Πρίσκος τὴν Ἐδεσσαν γίνεται εἰς Βυζάντιον. οἱ δὲ περὶ τὸν
 χώρακα Ῥωμαῖοι ἔτι τῇ ἀταξίᾳ τε περιεπλέκοντο, τὸν Φιλιππικὸν
 ὄσον οὐπω ἐπιβαίνειν τοῦ Μονοκάρτου αἰσθόμενοι, ὄρκους τε
 διέθεντο μηδὲ τῆς ἐκείνου στρατιαρχίας ἀνέχεσθαι. τὸ δὲ Περ-
 D σικὸν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς συμφοραῖς ἐντροφῶν, τῇ Ῥωμαίων πολι- 5
 τείᾳ περιεκέχυτο καὶ τῇ Κωνσταντίνῃ προσέβαλλε· καὶ διπλοῦς
 ταῖς πόλεσιν ὑπῆρχεν ὁ πύλεμος, ἕκ τε τῶν οἰκειοτάτων καὶ τῶν
 πολεμίων ἐκτρεφόμενός τε καὶ λιπαινόμενος. καὶ οὖν τὸ τῶν
 Ῥωμαίων συνάθροισμα ἀπόμαχον διετέλει, οὐδὲν μέλον αὐτῷ,
 ὡς περὶ ἀλλοτρίων τοῦ πράγματος τῶν γινομένων τὴν φροντίδα 10
 τιθέμενον. Γερμανὸς δὲ χιλιάδα ἕκ τῆς μαχίμου καθοπλίσας
 δυνάμειος, τῇ Κωνσταντίνῃ ἀθρόως ἐπιφανεῖς τῶν προσδοκίμων
 αὐτῇ κακῶν ἤλευθέρωσε. μόλις δὲ παραθήγων ὁ στρατηγὸς τὰ
 Ῥωμαίων συντάγματα καὶ παροτρύνας τοῖς ῥήμασι χιλιάδας τέτ-
 ταρις συναθροῖζει, καὶ τοῖς Περσικοῖς ἐνδημεῖν ἐγκελεύεται. ὁ δ' 15
 Ἀριστόβουλος (ἦν δ' ἄρα οὗτος τῆς βασιλικῆς οἰκίας προεστὼς
 τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀντιόχου προσαγορευομένης) τοῖς στρατεύμα-
 σιν ἐπίδημος ἦν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκπεμφθεῖς. οὗτος πῆ
 μὲν τοῖς δώροις πῆ δὲ τοῖς λόγοις ὑπομαλάττει τὸ τῆς τυρυννί-
 P 66
 V 180 δος ἀτίθασσον. (4) στρατοπεδεύεται γοῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπὶ 20
 τὴν Μαρτυρόπολιν, πρὸς τὸ εἰρηναῖον μεταβυλόμενον. ἀπό-
 μοιρα δὲ τις τῶν στρατοπέδων τῇ Περσίδι πάλιν εἰσβάλλει. ὁ
 μὲν οὖν Μιρουζᾶς ὁ τοῦ Περσικοῦ στρατηγὸς ἐπιφανεῖς κωλύ-
 μην τῆς ἐπιστυσίας Ῥωμαίοις παρείχετο. ἐπανέζευξεν τοιγαροῦν

nuntium perfert. quamobrem Priscus Edessa relicta Byzantium petit. qui in castris erant Romani et Philippicum Monocartum brevi venturum intelligebant, adhuc adversus eum tumultuari, et sacramento inter se fidem astringere eius imperium minime toleraturos. Persae ex Romanorum miseriis voluptatem capientes: ditionem Romanam praedando dive- xant et Constantinam adoriantur; habebantque urbes bellum duplex, quod illud et maxime domestici et hostes externi alerent et (ut ita lo- quar) saginarent. caeterum Romanae cohortes solutae curis, et quae gerebantur, non secus atque aliena et ad se nihil pertinentia intuentes, ab armis feriabantur. Germanus mille assumptis, et apud Constantinam de improviso conspectus, malis, quorum erat in metu, eam liberat. qui cohortando et impellendo vix tandem quatuor millia collegit, et in Per- sidem tendere iussit. at Aristobulus, domus regiae quae Antiochi ap- pellatur procurator, ab imperatore ad exercitum missus, qua muneribus qua verbis, durus et implacabiles animos aliquantum emollivit. (4) Ro- manus itaque exercitus pacem complexus Martyropolim abit. pars in Persidem iterum irrupit. Maruzas Persicarum copiarum imperator se obiiciens urbis aditu eos excludit. hinc per Arzanenam regionem et

οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τῆς Ἀρζυνηνῆς καὶ τοῦ Νυμφίου ποταμοῦ πρὸς τὰ οἴκοι· συνέπιετο δὲ καὶ Μυροζῦς τοῖς Ῥωμαίοις κατόπιν. συνέτριψε τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν ὄμοῦ καὶ τὸ ἀντίθετον βάρβαρον περὶ τὴν Μαρτίρων πόλιν, καὶ γίνεται Ῥωμαίοις καὶ Πέρ- B
σαις ἐπιφανέστατος πόλεμος. κληροδοτεῖται δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ νίκη μεγαλοπρεπῆς καὶ περιδόξος· ἀναιρεῖται γὰρ ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, ἤλωσαν δὲ τοῦ Περσικοῦ ζυγρηθέντες τρισχίλιοι, καὶ οἱ ἐν τέλει δορυάλωτοι γίνονται, καὶ μέχρι χιλίων τὸ τῶν βαρβάρων γενόμενον σύνταγμα πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται. τοῦ τοίνυν 10
φόνου γενομένου μεγάλου τε καὶ ἀξιαγύστου Ῥωμαίοις καὶ τῆς λυφτραγωγίας λαμπρῆς, συναθροισθέν τὸ στρατόπεδον διαλύον- C
ται τὴν ἔχθραν πρὸς τὸν Μαυρίκιον, καὶ γεραίρουσι λυφτέροις πολλοῖς τὸν αὐτοκράτορα, πέμψαντες ὡς αὐτὸν καὶ τὰ σημεῖα τοῦ Περσικοῦ, ἃ τῇ πατρὶϊ φωνῇ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομά- B
ζουσιν. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ἐν τῇ Ἰερῇ λεγομένῃ πόλει ἐνηυλίζετο, τῷ φόβῳ συσταλὴς τῆς ἀταξίας, καρυδοκῶν τὴν τῆς ἀνυρχίας μεταβολήν.

Χειμῶνος τοιγαροῦν ὥρας διαδεξαμένης τὸν πόλεμον τῇ ἀικινήτῳ καὶ ἀμοιβαίῃ τῶν τρόπων μεταβάσει ὁ χύραξ τοῦ Ῥω-
μαϊκοῦ διαλύεται. ἐπιγινομένου δ' ἤρος καὶ προσηνῆ καὶ ἐπίχμ- A. C. 584.
ριν ὄψιν παρεχομένου τῇ γῆ, ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῦ χρυσοῦ δια- D
νομή τῷ μυχίμῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐξεπέμπετο. ὁ δὲ Ῥω-
μαίων τε καὶ Περσῶν πόλεμος ἐσφρίγμα τε καὶ ἐσφύδαζε. τὸ δὲ
Γετικόν, ταῦτὸν δ' εἰπεῖν αἱ τῶν Σκλαβητῶν ἀγέλαι, τὸ περὶ
Ἐτὴν Θρόικην ἐς τὸ καρτερόν ἐλυμαίνετο. οἱ δὲ Μῆδοι τοῖς Ῥω-

Nymphium flumen domum revertentes idem Maruzas insequitur; nec procul Martyropoli eos assequitur, ubi praelio in primis memorabili concursus est, et Romani magnificam atque inclitam victoriam retulerunt. nam Persarum dux occubuit, capti ter mille cum optimatibus: mille circiter Nisibin secesserunt. Romani post tantam tamque admirandam hostium stragem et superba spolia conventu celebrato, odia in Mauricium deponenda decernunt, eumque cum aliis iisque multis de praeda bellica honorant, tum Persica signa (quae patria nostra voce banda dicuntur) ad eum transmittunt. Philippicus Hierapoli, timore barbarum et exspectatione status domino carentis immutandi, interim se tenebat.

Hieme bellum excipiente, secundum morum mobilitatem vicissitudinemque castra dissolvuntur. vere autem placidum et iucundum terris vultum exhibente pro consuetudine aurum in militem pro stipendio distribuendum ab imperatore mittitur, bellumque inter Romanos et Persas recrudescit et agitur denuo. Getae seu (quod idem est) Sclavini Thraciae proxima valide devastant. Persae Romanis ducibus forte oc-

μαίων στρατηγοῖς συγκυρήσαντες παρανάλωμα φόβου ἐγίνοντο. Ῥώμη δ' ἡ πρεσβῦτις ταῖς τῶν Λογγοβάρδων ἀντειχεν ἐφόδοις. τῇ δὲ Λιβύῃ αἱ τῶν Μαυρουσίων δυνάμεις διετέλουν ἐξίτηλοι, καὶ τῷ πλήθει τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀνδραγαθημάτων πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ κατητονημένον ἀπέκλινον. οὕτω μὲν οὖν ἐκείναι μετὰ 5 τῶν ἄσπίδων καὶ τὰς ἡνίας κατέθεντο, τὸν αὐχένα Ῥωμαίοις ὑποχυλάσασαι, καὶ τὴν τε ἡρεμίαν ἐνηγκαλίζοντο. ὁ δὲ Φῶσις οὐκ ἐθολοῦτο τοῖς αἵμασιν· εἰρηναῖον γὰρ ῥιϊθρον τέως περιεβάλλετο, τῷ διαυγεῖ τῆς ἡσυχίας καταρδεύων τοὺς Κόλχους, P 67 μηδαμοῦ κεκτημένος Μῆδον οἰκήτορα. καὶ ὧδέ πως τὰ Ῥωμαίων 10 διετίθετό τε καὶ συνετάττετο.

B 5. Ἐν τούτῳ τοιγαροῦν τῷ καιρῷ τελεσιουργοῦνται κατὰ τὴν Μηδικὴν οὐκ ἀναξιόλογα διηγήσεως πράγματα. ἀλλ' ἄγε δὴ ἐνείρωμεν καὶ τάδε τοῖς τῆς ἱστορίας μέλεσιν εὐκοσμοτάτα, οἷά περ ὄρμον τινὰ λιθοκόλλητον, ὀφθαλμοῖς διανοίας ἐστίασιν, 15 ὧτων δὲ θυμηδίαν, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, καὶ πανήγυριν. φρούριον, Γιλιγέρδων ὄνομα αὐτῷ, ἐνδοτέρω δὲ τοῦτο τῆς Μηδικῆς ὑποδόμηται, ἐν χώρῃ ἐπιλεγομένῃ Βιζακοῦ, οὐ πόρρω Βενδοσαβείρων τῆς πόλεως. πρόσεστι δὲ τούτῳ καὶ τις εἰρκτή· Αἴθην δὲ V 181 ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. ὁ δὲ χῶρος ὡς περ γῆ θεῶ ὄρ- 20 γὰς βασιλικῷ θυμῷ ἀνατίθεται, καὶ τέμενος δυσμενείας ἀποκα- C λῶν τις τὸ φρούριον οὐκ ἂν ἀμίρτοι τοῦ πρέποντος. ἐναποκλείονται τοίνυν ἐνθάδε ὅσοι τοῖς δικτύοις τῆς τυῦ βασιλέως λύπης ἀλίσκονται, τοῦτο μὲν ὑπήκοοι, τοῦτο δὲ καὶ δορυκτῆτοι.

currentes ab iis velut aliud agentibus morte multantur. Roma vetus Longobardorum impetus retundit. in Africa Maurorum copiae magis magis extenuari, quos Romanorum virtus paulatim multis egregiis facinoribus ad humilitatem redegit atque enervavit, ut cum armis etiam habenas seu imperium deposuerint, Romanisque cervices summittentes otium maluerint. Phasis caesorum sanguine non inquinabatur: pacificum enim flumen tum pellucida quiete Colchos irrigans circumfluebat, nullum usquam de Persis habens incolas. Romanarum rerum conditio atque ordo istiusmodi fuit.

5. Per hoc tempus res in Perside narratu haud indignae contigerunt, quas huic corpori historiae nostrae ornando ceu monile aliquod baecatum oculis animi, ceu epulas et oblectamentum, atque panegyrim auribus inseramus. arx erat in interiore Perside, Giligerdum vocabulo, in regione cui nomen Byzacus, haud procul ab urbe Bendosabiron. in eo visebatur carcer, quem barbari Lethem dixere. locus quodammodo occasionem irae regis animo subministrat; et si quis castellum malevolentiae sanum appellaret, recte appellaret. huc includuntur quotquot regis ira tanquam relibus capit, partim subditi, partim bello in pote-

Ἰουστίνου γε οὖν τοῦ νεωτέρου τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἡγεμο-
 τεύοντος, παρεστήσατο τὴν πόλιν τὴν λεγομένην Δάρας ὁ τῶν
 Περσῶν βασιλεύς. ἔδοξε γοῦν τῷ βασιλεῖ, καὶ γίνονται Δαρη-
 νοὶ τῶν φρουρίου τούτου οἰκήτορες. ἐπῆσαν δὲ καὶ Καδασηνοὶ
 5 ἐν αὐτῷ· βάρβαρον δὲ τὸ φύλον τῆς Μηδικῆς. οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ ἕτεροι τὸ κακοπραγεῖν κληρωσάμενοι, καὶ κοινὸν ἄθροισμα
 ταλαιπωρουμένων ἀνδρῶν τὸ φρούριον ἐνηγκάλιστο. γίνεται γοῦν
 τοῖς ἑτερογενέσιν εἰς συμφωνίαν τὰ κοινὰ δυστυχήματα, καὶ οὐς
 γένος καὶ νόμος καὶ γλῶττα διελλετο, συνῆψεν ἡ τῶν παθημάτων D
 10 οἰκείωσις, τῷ ἀδελφῷ τῆς ἀνάγκης καταμελετήσασα τὴν ὁμό-
 νοιαν. ἐξέρχουσι δῆτα τῆς ἀνδρείας οἱ Δαρηνοὶ, καὶ αὐτοβοεῖ
 τοῖς ἐν ποσὶν ὀργάνοις πολέμου χρησάμενοι ἀναιροῦσι τοὺς φύλα-
 κας. καὶ τοῦ φόνου ἐκκαιομένου πρὸς τὸ λαβρότερον (πλήθος
 γὰρ ὑπῆν στρατιᾶς φρουρούσης τὸ φρούριον) νικῶσι Ῥωμαῖοι,
 15 καὶ συνεξάγουσι τοῦ φρουρίου καὶ τοὺς τῶν ἀτυχημάτων αὐτοῦ
 κοινωνοὺς, καὶ πολλὰ παθόντες καὶ δρούσαντες εἰς τὴν Ῥωμαίων
 ἐκπέμπουσιν.

Τῶν δὲ περιφανῶν ἐκείνων θριάμβων γεγονότων Ῥωμαίοις, A. C. 590.
 ἔτι πρὸς τῇ Μαρτυροπόλει ὁ πόλεμος ἐξηρτύετο, ὡς φθάσαντες
 20 ἡπόμεν, ὀπηνίκα καὶ Μαρουζῆς ὁ τῶν Περσῶν στρατηγὸς ἐν τῇ
 παρατάξει ἐτύγχανεν ὦν πεπτωκώς, ἤλωσαν δ' οἱ τῶν δύο κερά-
 των ταξίμαχοι, ἧ τε κεφαλὴ Μαρουζῆ τοῦ στρατηγοῦ ἐς Βυζάν-
 τιον ἦκεν. ὁ δὲ Φιλίππικὸς ἔτι ἀπεδοκιμάζετο ἐκ τῆς Ῥωμαίων
 δυνάμεως καὶ ὑποστράτηγος ἦν· οὐ προσίετο γὰρ κηδεμόνα τὰ P 68

statem adducti. ergo Iustino iuniore Romanam procurante rem publicam
 rex Persarum urbem Daram subiugavit. Darenī tum captivi, quoniam
 ita regi placebat, arcem hanc pro captivis incolere incipiunt, teneban-
 tur ibidem Cadasenī (quaedam Persidis barbara gens est), quin etiam
 alii, quibuscum fortuna durius egerat, et communis quidam miserorum
 afflictorumque hominum coetus illic servabatur. quid fit? mala commu-
 nia genere discordantibus concordiam pariunt; quosque genus leges lin-
 gua discreverant, miseriarum coniunctio ex similitudine necessitatis con-
 spirationem meditata copulat. strenuum itaque facinus Darenī ordiuntur,
 bellicisque instrumentis, quae in promptu erant, primo insultu custodes
 occidunt. cumque in caede ferventius omnes versarentur, a plurimis si-
 quidem castellum undique custodiebatur, Romani superiores calamitatum
 socios e castello secum educunt, variisque casibus iactati ad exercitum
 suum revertuntur.

Postquam triumphum illum praeclarum Romani retulerunt, adhuc
 bellum ad Martyropolim durabat, ut ante docuimus, quando captis duo-
 bus cornuum praefectis, Marusas Persarum summus imperator in acie
 oppetiit, et caput eius Cpolim transportatum est. Philippicum pro duce
 nondum admittebat exercitus; non, inquam, administrationem hanc eum

πλήθη τὸν πρὸ μικροῦ περὶ τὸν Ἀρζαμῶν ἀνδραγαθήσαντα. εὐ-
 μετάγωγον γὰρ τὸ πλῆθος καὶ δυσάριστον πέφυκε, καὶ φίλον
 αὐτῷ τὸ τῆς μεταβολῆς ἀεικίνητον. γενομένου τοίνυν Φιλιππι-
 κοῦ περὶ τῶν Κιλικῶν ἐπαύλεις, αὐτοκρατορικοῖς γράμμασιν αὐ-
 θις εἰς τὴν Συρίαν παλινδρομεῖ, καὶ μόλις ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ 5
 προσιδέδεκτο, Γρηγορίου τοῦ Ἀντιοχείας τὸν ἀρχιερατικὸν θρό-
 νον τὸ τηνικαῦτα διέποντος, διαλλάξεντος τῷ στρατηγῷ τὰ
 στρατεύματα. ἡ δὲ Μαρτύρων πόλις τότε δὴ ἤλω ὑπὸ Περσῶν,
 οὐ τοῖς ἐκ πολέμων νόμοις, προδοσίας δὲ δόλοισι, οἷς εἴωθε κλέ-
 B πτεῖσθαι τὰ μὴ δυνάμενα παρὰ τῶν ἀντιπάλων κατεργάζεσθαι 10
 μάχαις. ὁ δὲ τοῦ δόλου πατὴρ Σίττας ἐτύγγανεν ὢν. οὗτος
 αὐτομολήσας πρὸς Πέρσας ὑποπέθει σιδηροφορῆσαι τετρακο-
 σίους τοῦ βαρβαρικοῦ, ὑποκρίνεσθαι τε προσχωρήσειν Ῥωμαίοις,
 παραφανῆναι δὲ τῇ πόλει. οὗ γεγονότος τοὺς ἀστοὺς ἔπειθε Σίτ-
 τας ὡς προσκεχωρηκότας Ῥωμαίοις τοὺς βαρβάρους εἰσδέξασθαι. 15
 ἔξαπιναίως τοίνυν τοῦ κακοῦ γενομένου οἱ βύρβαροι τὸ πόλισμα
 ἐγκολπίζονται. ὁ δὲ Φιλιππικὸς ταῦτα μεμαθηκῶς στρατοπε-
 δεύεται, καὶ γύρακα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐνέβαλε. διὰ τοιοῦτο ἐπι-
 C στρατεύει καὶ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς, καὶ Μεβόδην Σουρίνα
 τὸν υἱὸν ἀντεξώπλιζεν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἀποχρῶσα δύναμις τῷ Με- 20
 βόδῃ ἔπῃν, ἀποστελλεται παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως καὶ
 Ἀφραΐτης ὁ κατὰ τῆς Ἀρμενίας τὰς στρατηγίδας λαχὼν τοῦ πο-
 λέμου ἤνλας. τοίνυν συγκεκροτημένου πολέμου, πταίουσιν οἱ
 Ῥωμαῖοι καὶ ἐλάττονες γίνονται τοῦ σκοποῦ, καὶ νικᾷ τὸ τῶν

suscipere patiebatur, qui apud Arzamonem insigne virtutis suae docu-
 mentum dederat. est enim multitudo natura inconstans, cui difficile
 placeas, perpetuaeque mutationis cupida. Philippicus litteris a Mauri-
 cio acceptis e Cilicia, ubi morabatur, in Syriam redit. ibi segre ab
 exercitu est receptus, cum Gregorius, Antiochenus id temporis archiepi-
 scopus, eum in gratiam et amicitiam militum restituisset. Martyropolis
 vero tum non quidem more et lege bellica, sed dolo et insidiis (quibus
 latenter surripi consueverunt, quae manu et armis obtineri ab adversa-
 riis nequeunt) occupata est. fraudis architectus quidam Sittas fuit. hic
 ad Persas transfugiens, suadet uti de illis quadringenti armati defectione
 ad Romanos simulata ad urbem accedant. quo facto vicissim civibus
 auctor est idem Sittas, uti transfugas illos tanquam Romanorum socios
 intromittant. hoc impetrato barbari subito oppidum pro suo vindicant.
 quod ubi Philippicus rescivit, illuc infesto agmine progressus castris
 oppidum circumdat. mittit eo copias etiam rex Persarum, quibus Mebo-
 den Surinae filium praefecit. cui cum numerus quem habebat non suffi-
 ceret, ab rege Aphraates Armenicae militiae praefectus submittitur.
 conserta igitur pugna Romani spe frustrati barbaris palmam cedere com-

βαρβάρων στρατόπεδον. τοῖς μὲν οὖν ἐν Μαρτύρων πόλει δια-
φρουροῦσι Πέρσαις ἐπίθετος γίνεται δύναμις, καὶ εἰς τὸ καρτε-
ρὸν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἡ πόλις διεφυλάττετο· ὁ δὲ Φιλιππικὸς D
ἀπεχειροτονεῖτο παραντίκα, (6) Κομεντίολον δὲ στρατηγὸν ὁ A. C. 591.
5 αὐτοκράτωρ ἀνίστησιν. ἀφικνεῖται τοιγαροῦν ὁ στρατηγὸς ἐς V 182
τὰ προαύλια τῆς Περσίδος αὐτῆς, καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν (Ἀντιό-
χεια δ' αὕτη τῆς Μυγδονίας τὸ πάλαι προσηγορεύετο) συμπλέ-
κεται Πέρσαις, περὶ τὸ Σισαρβάνων οὕτω λεγόμενον. καὶ τοῦ
πολέμου λαβόντος τὴν πρόοδον, ὁ Κομεντίολος τὰ νῶτα τῆ πα-
10 ρατύξει ὑπέδειξε. καὶ μεγάλης αὐτῷ τῆς φυγῆς γενομένης καὶ
μέχρι τῆς Θεοδοσίου πόλεως τῆς ἀποδράσεως ἀκμαζούσης, Ἡρά-
κλειος ὁ Ἡρακλείου πατὴρ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν τῶν ἀνδραγα-
θῆμάτων ὑπεροχὴν λίαν ἀνδρικῶς ἀπεφέρειτο, καὶ κατάδηλος ἦν
ἐνευδοκιμῶν ἐν τῷ δόρατι. ἀναιρεῖται γοῦν ὁ τῶν Περσῶν στρα- P 69
15 τηγός, ὃν Ἀφραάτην ὁ λόγος ἀπέδειξεν, ἥδη πού καὶ Μιβόδου
ἐν τῇ πρὸς Φιλιππικὸν μάχῃ ὑπὸ Ῥωμαϊκῆς πεφονευμένου βολῆς.
τῶν δὲ Ῥωμαίων διὰ τὴν φυγὴν τῶν Περσῶν ἀπενεγκαμένων τὴν
εὐκλειαν, εἰκότως τὰ τῶν βαρβάρων ἐσκυλεύετο σώματα, καὶ
γίνεται τοῦ νενικηκότος τὰ κτήματα. τῇ δ' ἐπιούσῃ καὶ τοῦ
20 Περσικοῦ χάρακος ἐπιβάντες Ῥωμαῖοι, καὶ τούτου κρατήσαντες,
τῶν τροπαίων τὸν ἔλεγχον ἐς βασιλεῖα παρέπεμπον, ξίφη χρύσεια
τιύρας τε Περσικὰς καὶ τὰς λιθοκολλήτους ζώνας, ὡς οἱ μυρ-
γαρίται τοῖς βαρβάροις λαμπρύνουσι, τὰ τε σημεῖα τῆς παρατά- B
ξεως, ἅπερ Ῥωμαίοις εἴθισται τῇ πατρῴῃ φωνῇ βάνδα ὑποκα-
25 λειν. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τὰς νικηφόρους συλλαβὰς ὑπὸ τοῦ στρα-

pulsi sunt. augetur Persicum praesidium Martyropoli, custoditurque ab
iisdem firmissime. Philippicus illico abire praefectura cogitur, cuius lo-
cum Comentiolus imperatoris auctoritate capessit. (6) venit ergo ad
vestibula Persidis Comentiolus, et ad Nisibim usque, olim Antiochiam
Mygdoniae appellatam, ubi ad Sisarbanum cum Persis praelio experitur.
quo ingravescente terga dat. illo effuse usque Theodosiopolim fugiente,
Heraclius Heraclii Augusti pater longe maximum praestantis animi faci-
nus viriliter edidit, et in omnium conspectu non sine nominis sui gloria
decertavit. cadit Persarum dux Aphraates, de quo diximus. fuerat
prius et Mebodes a Romano in pugna adversus Philippicum interfectus.
et quia Persis fugientibus Romani victoriae decus reportabant, merito
etiam barbarorum cadavera, ut victores, spoliabant. luce sequenti cum
castra quoque Persarum invasissent eaque obtinuissent, argumenta quae-
dam tropaeorum suorum gladios inauratos, tiaras Persicas, cingula gem-
mis insertis collucentia, quibus barbari superbiunt, signaque militaria,
quae patrio sermone Romanis banda dicuntur, imperatori mittunt. qui
donis triumphalibus a duce susceptis exhilaratus et laetitia perfusus,

τηγοῦ προσδεξάμενος ἰλαρύνετό τε καὶ κατησφραίνετο, καὶ ἵππικούς προσέταττεν ἀγῶνας τελείσθαι, καὶ κατορχεῖσθαι τοῖς δημοτικοῖς ἐγκεινύεται, ὡς εἶθισται Ῥωμαίοις πανηγυρίζουσιν.

Ἐπεὶ δὲ τὸν πρὸς Ἀφραάτην ὑπεπερατώσαμεν λόγον τοῖς διηγήμασι, φέρε δὴ φέρε καὶ τὰ περὶ Σουανίαν τοῖς Ῥωμαίοις 5
πραχθέντα τοῖς τῆς ἱστορίας λιμῶσιν ἐπιφυτεύσωμεν· καὶ ζωγράφοι γὰρ τὰ περιφανῆ καὶ μεγάλα τῶν μελῶν ἐγχαράξαντες οὐ
C πρότερον τοῦ φιλοτεχνήματος ἀποπαύονται, πρὶν ἂν καὶ τὰ μικρότατα μέλη τοῦ σέμπαντος τοῖς πίναξιν ἐγχαράξωσιν. ἔτος ὄγδοον τῆς Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ Βαρᾶμ δὲ τῶν 10
Περσῶν στρατηγὸς ἕμα ταῖς δυνάμει τοῦ βαρβαρικοῦ ὑπὸ Ὀρμίσδα τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως κατὰ Σουανίας ἐκπέμπεται. καὶ ἀδοκίμου τῆς ἐπιστασίας τῶν Περσῶν γεγονυίας, τὸ σπουδαζόμενον τῇ ῥαθυμίᾳ ἐγένετο· ληΐζεται γὰρ ἡ Σουανία κάρτα κομιδῇ. καὶ ἄσχετον ἦν τὸ κακόν· ἐχέρεινε γὰρ τοῦ στρατηγῆ- 15
σαντος, τῆς Κολχικῆς ἀνηγεμονεύτου ὑπούσης κηδεμόνος τε ὀρφανῆς καθεστῶσης, ὡς οἷα περὶ τὴν ἔω τοῦ πολέμου σφρηγῶντος. τῶν Οὔννων τοιγαροῦν τῶν πρὸς τῷ βορρᾷ τῆς ἔω, οὓς Τούρκους ἔθος Πέρσαις ἀποκαλεῖν, καταπολεμηθέντων λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐγκρατῶς ὑπὸ Ὀρμίσδα τοῦ βασιλέως τῶν Πάρθων, 20
ἐπὶ τὴν Κολχίδα ὁ Βαρᾶμ τὸν πόλεμον μετεβίβαζεν. ἐς τοσοῦτον γὰρ οἱ τῆς Περσικῆς ἤρθσαν βασιλείας ἀρχῆς ὡς φορολογεῖσθαι ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων τοὺς Οὔννους, τὸ πρὶν τεσσαράκοντα χιλιάδας χρυσῶν ἡρεμίας προφάσει τοῖς Μήδους εἰσκρατ-

equestres ludos celebrare populumque saltationibus sese oblectare hortatus est, quemadmodum Romani ludos panegyricos committere consueverunt.

Nunc quoniam orationem ad Aphraatem deduximus, age, etiam quae ad Suaniam a Romanis gesta sunt, historiae campis velut plantam aut stirpem inseramus. nam et pictores, ubi conspicua et magna membrorum pinxerunt, non ante ab opere manum tollunt quam et minima membra seu partes totius in tabula penicillo expresserint. octavus Mauricii annusolvebatur, cum Varanus Persarum dux ab Hormisda rege cum copiis barbaricis contra Suaniam mittitur, repentinoque hostium adventu desidia ad aedulitatem excitatur. depraedationibus quippe maiorem in modum vexabatur, nec erat tolerabilis calamitas, quando et duce, a quo defenderetur, carebat (quia Colchis tum praetorem non habebat) et tanquam orphana, tutore quoque destituebatur, armis in Oriente ferventibus. Hunnis itaque in Oriente Boream versus incolentibus, quos Tercas vocare Persis mos est, summa vi ab Hormisda rege, ut uno verbo dicam, debellatis, Varanus bellum in Colchidem promovit. tantum enim Persarum opes excreverant, ut cum antea pacis nomine Hunnis quadraginta aureorum millia penderent, tum eadem tributum nomine

τόντων τῶν Οὐννων. πολυχρύσου τοίνυν τῆς τῶν Τούρκων ἀρ-
 χῆς ὑπὸ τῶν Περσῶν γεγυνοίας, ἐς μεγάλην τοῦτο δὴ τὸ ἔθνος
 ἐτέτραπτο πολυτέλειαν· κλίνας τε γὰρ ἐσφυρηλατοῦντο χρυσᾶς
 καὶ τραπέζας καὶ κύλικας καὶ θρόνους καὶ βήματα ἵππικούς τε
 5 κόσμους καὶ πανοπλίας, καὶ ὅσα τῇ μέθῃ τοῦ πλούτου ἐπινενόη-
 ται. χρόνῳ δ' ὕστερον παρασπονδησάντων τῶν Τούρκων καὶ
 ἀξιούντων περαιτέρω τῶν εἰωθότων δίδουσαι χρημάτων αὐτοῖς
 καὶ βαρυτάτην ἐπενθήκην γενέσθαι, τῶν τε Περσῶν τὸ τῆς ἐπι-
 βολῆς τῶν φόρων οὐ φερόντων φορτίον, χειροτονεῖται ὁ πόλε-
 10μος. καὶ λαμπρᾶς τοῖς Πέρσαις γενομένης τῆς νίκης, ἀντικα-
 ταρρεῖ μετὰ τῆς τύχης τὰ πράγματα καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν φορο-
 λογοῦνται οἱ Τούρκοι, προσαφαιρεθέντες καὶ ἂν πρότερον αὐτοῖς
 συνήθροιστο χρήματα, καὶ πάλιν κομᾶ τὰ Περσῶν, καὶ περι-
 βλεπτα τῷ Ὁρμισδᾷ καθίστηται τὰ τρόπαια· λαφυραγωγοῦνται
 15 γὰρ κλίνας καὶ τρύπεζαι καὶ θρόνοι χρυσοῖ κόσμος τε ἵππικὸς ἀμ-
 φορεῖς τε καὶ πάντα τὰ ἐς τυράννων συντεταγμένα τιμῆν. ἐπεὶ B
 δὲ κατὰ νοῦν αὐτῷ τὰ περὶ τοὺς Τούρκους ἐλήλυκεν, ἀνατείνει
 κατὰ Σουανίας τὴν μάχαιραν, τῆς Σκυθικῆς Πέρσαις ἀπομα-
 ρανθείσης ἐκτάξως. περιδροξος τοίνυν ὁ Βαράμι κατὰ τὸν Τουρ-
 20 κικὸν γινόμενος πόλεμον τῇ Σουανίᾳ προσομιλεῖ, καὶ λείας κρα-
 τήσας περιφανοῦς καὶ ἐπὶ τὴν Βαβυλωνίαν ἐκπέμψας ἐς τὸν Ἄρᾶ-
 ξην στρατοπεδεύεται ποταμόν, ὃν Ἔρας ἀποκαλοῦσιν οἱ βύρβα-
 ροι. ὁ δ' αὐτοκράτωρ τῶν συμβεβηκότων ἀκηκοὼς Ῥωμανὸν
 τοῦ πολέμου κηδεμόνα καθίστησι. γινόμενος οὖν ἐν τῇ Κολχίδι

V 183
P 70

ab Hunnis exigerent. Turcarum itaque gens auro ditata Persico in lu-
 xum magnopere prodiit. nam lectos, mensas, scyphos, sedes, sugge-
 stus, ornamenta equestria et totas armaturas, et quaecunque tandem di-
 vitiarum ebrietas excogitaret, ex auro solido conficiebant. procedente
 tempore cum Turcae foedus sanctum esse amplius non paterentur, pen-
 sionemque pecuniarum ingenti auctario grandiozem postularent, et Per-
 sas summae tributariae adiectitium onus non ferrent, bellum utrinque
 paratur, Persisque illustri parva victoria res Turcarum simul cum for-
 tuna collabatur. illorum stipendiarii fiunt, et insuper, quam prius coa-
 cervarant, pecuniam amittunt; denuoque res Persicae florent, et Hor-
 misda insigniter triumphat, ablatis in praedam lectis, mensis, sedilibus
 aureis, ornamentis equestribus, amphoris, et quaecunque demum ad prin-
 cipum honorem magnificentiamque instituta et comparata sunt. ubi ener-
 vatis Turcarum viribus res illi ex sententia processit, et Mars Scythicus
 Persarum virtute emarcuit, gladium contra Suaniam sustulit. itaque Va-
 raram bello Turcico claritatem adeptus, Suaniae infestam manum admo-
 vet, factaque praeda non contemnenda, et Babyloniam missa, ad Ara-
 xem fluvium, quem barbari Eras nominant, exercitum adducit. Mauri-
 cius haec audiens Romanum militiae ducem constituit. is ut in Colchi-

THEOPHYLACTI

... ἡ συνήθης μετωνόμασε γλῶττα, καὶ
 ... ἀπάρας ἐντεῦθεν στρα-
 ... τὴν Ἀλβανίαν αὐτήν. (7) ὁ δὲ Βαρὰμ πυθό-
 ... ῖον παρουσίαν ἐγεγήθει· ἦρα γὰρ Ῥωμαϊκῆς
 ... ἀεὶ πρὸς αὐτῷ γελᾶν τὴν τύχην οἰόμενος. διὰ τοῖς
 ... τὸν γείτονα ποταμὸν ἐπὶ τὸ Κανζάκων
 ... ἐπεποιήτο, ἐφελκόμενος ὡσπερ ἐπὶ τὰ ἐνδότερα
 ... Ῥωμαίους. τούτων γοῦν ὁ Ῥωμανὸς ὑπαισθανό-
 ... γίνεται, τὸ συνοῖσον τῇ προθυμίᾳ πρα-
 ... ἐποθορυβοῦντος δὲ τοῦ πλήθους καὶ διαγανα- 10
 ... πρὸς τὸ πρόσω ἐφιεμένου φορῶς, λόγοις ἐχέ-
 ... ὁ στρατηγὸς τὰ τοῦ στρατιωτικοῦ θράπους οἰ-
 ... ἐπέμψαι δὲ καὶ ὀπλίτας πεντήκοντα ἀνερευνᾶσθαι τὰ
 ... κινήματα. οὗτοι ἐντυγχάνουσι δύο κατασκόποις
 ... Ῥωμαϊκῆν περιβαλλομένοις ἐσθῆτα, οἱ δὲ τοὺς 15
 ... ἀποσκευάζονται τε τὸν κίνδυνον, εἰ-
 P 71 καὶ Ῥωμαῖοι βεβαιωσάμενοι. καὶ πλίστιν τοῦ λόγου προτίθεσαν
 ... ἀφύλακτον στιβα-
 ... τὸ πολέμιον. οἱ μὲν οὖν τὸν ὕλεθρον ἀσμενίσαντες,
 ... ἐπὸ τῆς ὑποσχέσεως, ἤλωσαν ὑπὸ τοῦ 20
 ... τε καὶ μετὰ στρεβλώσεων τὰς ἀποκρίσεις
 ... πάντα τῷ Βαρὰμ ἐποιή-
 ... ὅπως ὁ Ῥωμανὸς τῆς Περσικῆς ἐπιβαίνειν οὐ τεθάρρηκε

11. ἐφιέμενος IP. 16. ἀλόντας IP.

dem peruenit (Lazica vulgaris lingua mutata voce appellat) et cum
 antiquitate regionis consilia communicavit, inde discedens in Albaniam per-
 venit. (7) Varanus de adventu Romanorum edoctus laetabatur, quod
 cum illud praecia miscere avebat, semper sibi fortunam arrisuram ar-
 bitratus. quapropter vicino transmissio fluvio Canzacum recedit, Roma-
 nos in interiora Persidis quasi post se trahens. quae Romanus animad-
 vertens redire concupiscit; quodque sibi conducibile putabat, ei studioso
 providet. multitudinem autem subumaltuante indignanteque et progredi
 cupiente, militaris confidentiae tumorem prudenti oratione reprimit.
 quinquaginta praeterea armatos mittit, qui hostium machinationem per-
 vestigent. hi duobus Persicis exploratoribus Romana veste indutis occur-
 runt, captus bonis verbis affantur. illi Romanos se asseverantes pericu-
 lum annuntiant, dictisque fidem astruunt, ignota quadam via noctu se
 huc nullo custode per herbam iacentes ostensuros pollicentes. Romani
 vitam libenter cedentes, eorum promissis circumventi a Persis ca-
 ptivum. inde post cruciamenta ad interrogata respondent, quo pacto
 in Persidem ingredi non sit ausus, et quam exiguos numero

γῆς, τό τε ὀλιγοστόν τῆς περὶ αὐτὸν μαχίμου δυνάμεως. τού-
των γοῦν ἐυλωκότων, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν περισωθέντες ἀναγγέλ-
λουσι τῷ Ῥωμαῶ τὸ δυστύχημα. ὁ μὲν οὖν Βαρῦμ τὸν ποτα-
μὸν διενήξατο, καὶ αὐθις τὴν Ῥωμαίων κεραιζεται γῆν· ὁ δὲ B
5 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προεισὼς εἰς τοῦπίσω παλινοσσεῖ. τοῦτο διεγνω-
κότες οἱ βάρβαροι ἐπετίθεντο τοῖς Ῥωμαίων συντάγμασιν. ὁ δὲ
στρατηγὸς τῆς Κολχίδος στρατιῶν ἀθροίσας ἐσέκαζεν ὅπως ἔχει
γνώμης τὰ τῶν Ῥωμαίων συντάγματα, καὶ εἰ ἄρρηνικὸς ἔχουσι
τὰς ψυχὰς πρὸς παράταξιν. τῆς Ῥωμαϊκῆς τοίνυν πληθύος πα-
10 ροτρυνομένης πρὸς πόλεμον, ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς τοὺς ἄλκι-
μωτάτους ἀπὸ τῶν ἀδρανιστέρων δέκρινε, καὶ τὸ μὲν μάχιμον
ὡς ἑαυτὸν ἀνελύμβανει, τὸ δὲ ἀπόλεκτον περιφρουρεῖν τὸν χάρακα
δικόσμεται. εἰς δέκα τοίνυν χιλιάδας τῆς μαχίμου ὀρώσης, δύο
προθῆεν τοῦ ὑπλιτικοῦ ὁ στρατηγὸς διετάξατο· αἱ τῆ προτρι-
15 χούση τῆς Περσικῆς στρατιῆς συναντήσασαι φύλαγγι γενναίως C
κῆσαν διώλεσαν, κρημνοῦ συγκυρήσαντος καὶ τετευχότος τοῖς
βαρβάροις τὰ τῆς διαφυγῆς ἀνελίτενκτα. τῆς δὲ καταδιώξεως V 184
ἐμφανοῦς γενομένης καὶ μέχρι τοῦ βαρβαρικοῦ χάρακος λαβούσης
τὴν πρόοδον, ὡς καὶ τὸν Βαρῦμ καταπλυγῆσαι ἐπὶ τῆ συντάξει
20 τοῦ δρώματος, ἐπανῆκεν ἡ προτρέχουσα δύναμις τῆς Ῥωμαίων
πληθύος. καὶ τούτων κατασφαιῶν τῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ γενο-
μένων, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκτάξεως ὑργώσης συμπλακῆσαι τοῖς
Μήδοις, ὁ Ῥωμαῖος τὴν ἀπόμαχον ἡρεμίαν ἠσπάζετο δέει τῆς
ἄπειροπλάσιον τῶν βαρβάρων ἀθροίσεως. ἐπιὶ δὲ οὐχ οἶός τε
25 ἦν χαλινυγαγεῖν τὸ ὑπήκοον τοῖς ἐναγχοῦ ἀνδραγαθήμασι ζωπυ- D

mīlites circum se habeat. ex hisce captis tres salvī evadentes Romano
duci infortunium nuntiant. Varamus traiecto fluvio iterum Romanam
provinciam Istrociniis infestam reddit. Romanorum dux pedem refert,
barbari persequuntur. tum dux Colchidis, Romanus, coacto in unum
exercitu, quid animi habeant, et nom ad pedem virili animo confere-
dum parati sint, exquirat. mīlībus pugnandi desiderio ardētibus, dux
strenuissimos ab imbelli turba secretos assumit, reiectitios et imbelles
castris custodiendis distribuit. eoque bellatorum illorum summa ad de-
cem mīllia ascenderet, duo mīllia praecire iubet; qui cum in phi
Persicas copias antecedentem incidissent, forti animo totam disp-
runt, quod praecipitium occurrens barbaris effugium praeculdeba-
lam autem Romani fugientes persecuti etiam usque ad ipsum ca-
vallam pervenerunt, adeo ut et Varamus factum obstupesceret,
denum ad suos se receperunt. quos cum dux vidisset, Romaniq;
Persis configere vehementer anhelarent, dux, quod innumeram
rorum multitudinem pertimesceret, quietem pugna vacantem malui-
tam eos cohibere nequiret recentī facinore animis redaccensos, et

ρούμενον, πρὸς παράταξιν τὰς δυνάμεις καθώπλιζε. συνήντα δὲ καὶ τὸ βάρβαρον. στρατοπεδεύονται γοῦν ἐκάτεραι δυνάμεις ἐν πεδίῳ τῆς Ἀλβανίας, ὡς διεῖργε τῆς παρατάξεως ἀπορριῶξ τις ἀγγιβαθῆς ἐκ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ προερχόμενος. τὰ μὲν οὖν πλήθη ἐπὶ ταῖς ὄχθαις ἐναυλιζόμενα τοῦ μεσιτεύοντος ὕδατος ἐδίδοσάν τε καὶ ἀντελέμβυον λόγους. τρίτη δ' ἡμέρα, καὶ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ πρὸς τὸν Ῥωμανὸν παραγίνεται τὸν πόλεμον ἐξαιτούμενος, χώραν τε τῇ διαβύσει ἢ Ῥωμαίους Πέρσαις παρέχεισθαι ἢ τὸ βάρβαρον τοῖς Ῥωμαίων στρατείμασι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἐπιστάσιαν περιβαλλόμενος, παν- 10 στρατιᾷ συναθροισάμενος ξύλλογον, ὑπὸ τῆς πληθείος ἡξίου δίδασκεσθαι τὸ συνοῖσον αὐτοῖς πρὸς τὸν πόλεμον. τῶν δὲ συχωρεῖν διανήξασθαι εἰσηγησαμένων τῷ στρατηγῷ τὸ πολέμιον, τῇ ὕστεραία ὁ λόγος πρὸς πρῶξιν ἐχώρησεν. οὐ μετὰ πολὺ δὲ πρὸς ἕκταξιν ἐκάτερα παρεσκεύαστο δύνამεις. τοῦ δὲ Βαρᾶμ 15 ἀποπειραθέντος κλέψαι τὸν πόλεμον, ἀντιστράτευεν ὁ Ῥωμανὸς τοῖς σοφίσμασι τὴν ἀγχίνοιαν. ἡμέρα δὲ πέμπτη, καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Μῆδοι πρὸς παράταξιν καθωπλιζοντο, καὶ τρισσοῖς συντάγμασι διεκόσμου τὸν πόλεμον. τὸ μὲν οὖν μεσαίτατον κέρασ τῆς βαρβάρου δυνάμεως ἐταπεινοῦτο ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου παρα- 20 σκευῆς. δεδιὼς τοιγαροῦν ὁ Βαρᾶμ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὕλκῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκ τοῦ εὐωνύμου κέρατος περιβάλλετο δύναμιν. ἐν- Β τεῦθεν ἀσθενεστέρου τοῦ λαιοῦ γεγονότος συντάγματος ἐκ τῆς ἀντιστρατηγούσης δυνάμεως, καὶ φόνου πολλοῦ τοῖς Πέρσαις περικυμάλνοντος, καὶ ἐς μέγα κακοῦ τῶν πριγμάτων τῷ Βαρᾶμ κεχωρηκότων, πανστρατιᾷ τε τῆς φυγῆς γενομένης τοῖς Πάρθοις,

parat. procedunt contra hostes. utriusque exercitus in campo Albaniae tendunt; quos profundum Araxis fluminis brachium dirimit, manentesque super ripas verba commutant. tertio die a Persis ad Romanum nuntius adest, conflictus copiam petens, ita ut aut Romani Persis aut Persae Romanis transitum concederent. dux Romanus vocato in concionem exercitu quaerit quid eis e re publica videatur. milites hosti fluminis transmittendi potestatem concedendam suadent. postridie verba ad rem conferuntur, nec diu post ordines parte ab utraque instruuntur. sed cum Varamus belli furta tentaret, Romanus callide eius astui obviam ivit. die quinta ambo se praelio accingunt, ac in tres ordines aciesve digeruntur. mediam hostium Romana opposita premebat. inde Varamus metuens ne Romani quantum possent ad eam delendam incumberent, a sinistro cornu supplementum assumit. ex quo laevo cornu infirmiore propter eos qui contra dimicabant, cum et ingenti strage Persae conciderentur, et Varami res loco pessimo essent, totusque exercitus fugam ca-

τῆς δὲ διώξεως μεγάλης καὶ ἐπισημοτάτης ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ προελθούσης, συναπέσβη μετὰ τοῦ τύφου τῷ Βαρὰμ καὶ ἡ τύχη. τοῖς μὲν οἷν τὰ τῆς ἀποδριάσεως ἐκρατύνετο, τούτων δὲ τὰ τοῦ θράσους ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐμηκύνετο. οἱ δὲ τῶν Περσῶν τεθνεῶσταις λωποδυτούμενοι καὶ ταφῆς ἀμοιροῦντες τοῖς ἐντυγχάνουσι θηρίοις ἐστιάσις ἦν αὐτοσχέδιος.

8. Ταῦτα διαγνοὺς ὁ Ὀρμισδας, καὶ τὸ τῶν ἀτυχημάτων οὐ φέρων κομψόν, αἰσχίσταις ἕβρεσι τὸν Βαρὰμ ἐξουθέτησε, γυναικείας ἐσθῆτας ἔπαθλα τῆς ἀδοξίας κληροδοτήσας αὐτῷ· καὶ μὴν καὶ τῆς στρατηγίας ἀπεχειροτόνησε, τοῦτο γράμμασι βασιλικοῖς ψηφισάμενος. ἄρχεται δ' ἐντεῦθεν Μήδοις καὶ ὁ πόλεμος. ἀντευτελίζεται γὰρ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ Ὀρμισδας, ὃν βυσιλέα Περσῶν ἐγνώκει τὰ πράγματα. τὰ δὲ τῆς ἕβρεως ἀντιτυπεῖτο τοῖς γράμμασι, καὶ οὐ παῖς ἀλλὰ θυγάτηρ Χοσροῦ 15 ἐκείνος Ὀρμισδας αὐτὸς ἐπὶ ταῖς ἀντιγραφαῖς προπηλακιζόμενος ἐνεγράφτο. πρὸ τινος δὲ τούτων βραχέος καιροῦ οἱ γειννιῶντες πρὸς τῇ Περσίδι Ἀρμένιοι, ὑποπεισθέντες ὑπὸ τινῶν Ῥω- D μαιῶν ἀνδρῶν, ὑποστιασίον ξυνωμοσίαν διέθεντο καὶ πρὸς τὸ Μηδικὸν αὐτομολεῖν ἐνεχείρησαν, δολοφονήσαντες τὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἡγεμόνα τῆς Ἀρμενίας γενόμενον, Ἰωάννης ὄνομα αὐτῷ. καὶ ἐν σάλῳ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀρμενίας ἀποκλινάντων, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος Δομεντζιόλον ἄνδρα περιφανῆ, φιλιώτατόν τε καὶ εἰς συγκλήτου βουλήν ἐν τοῖς κορυφαιοτέροις V 185 προλύμποντα, εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐπέμπει. ὁ μὲν οὖν ἐγχοπήν

pesseret, et Romani magna atque eximia persecutione fugientibus instarent, Varami felicitas cum eius fastu et insolentia extincta est. et illorum quidem fuga invalescebat, horum autem audacia, ut ita dicam, producebatur. corpora Persarum interemptorum spoliata bestiis occurrentibus epulo extemporaneo fuerunt.

8. Haec ubi didicit Hormisdas, ignominiae ex infortunio labem non sustinens Varamum probro turpissimo deformat, vestes muliebres in pretium contracti dedecoris ad eum mittens. quin etiam praefecturam regiis litteris comprehenso decreto eidem abrogat; unde inter ipsos Persas civile bellum emersit. etenim dux regem, par referens, despicit ac vilipendit. sed despiciatum illum scripta epistola remetitur, in cuius superscriptione Chosroae non filium sed filiam infami irrisione nominat. porro paulo ante quam haec acciderent, Armenii Persarum finitimi quorundam Romanorum sermonibus inducti defectionis coniurationem fecerunt, iamque Ioanne, quem Armeniae praetorem imperator dederat, per dolum trucidato, cum Persis sese coniungere instituebant. cumque illius provinciae status in mediis tempestatum fluctibus versaretur, Mauricius imperator Domenziolum, virum spectatissimum sibi que perquam carum atque inter primos consiliarios conspicuum, in Armeniam expedit; qui

τῆ ἐπιβολῇ τῆς ὑποπτώσεως παρέχεται, τὸν δὲ τῆς τυραννίδος πατέρα (Συμβάτιος ὄνομα αὐτῶ) δέσμιον βασιλεῖ παριστήσατο. τοῦ δὲ βασιλέως τεμένει δαιτητῶν τὴν βύσανον τῆς κατηγορίας
 P 73 εὐσεβέστερον ἐξαρτήσαντος, ἵνα μὴ τῷ ἀνεξετάστῳ τῶν ἐγκλημάτων ὑδίκῳ παρησιῇ τὰ τῆς ποιῆς πολιτεύσῃται, καθομολο-5
 γεῖται παρὰ τοῦ αἰτίου τὰ πλημμελήματα. καὶ δῆτα τῶν δεδι-
 καχότων προσενεγκαμένων ἀπόφασιν, τιμωρία τε θηριοβλήτῳ
 φησάντων τοὺς τὰ τοιαῦτα δράσαντας ἐκποδῶν τῶν ἀνθρωπίνων
 γενέσθαι πραγμάτων, τοῦ τε θεάτρου πλησθέντος, καὶ μελλόν-
 των εἶναι θηρίων βορὰ τῶν πεπραχότων τὰ πλημμελήματα, ταῖς 10
 εὐφημίαις τῶν δήμων τὸ τοῦ βασιλέως προῆλθε φιλάνθρωπον.
 καὶ ὁ μὲν τῶν θηρίων διεκρίνετο καὶ τὴν παρὰδοξον σωτηρίαν
 B καρπίζεται, οἱ δὲ θεαταὶ μεγαλαυχοῦσι τῶν ὑδοκῆτων τοῦ βασι-
 λέως οὐκτειριμῶν τὸ φιλάνθρωπον.

Τοῦ πάντα δὲ χρόνου καινίζοντός τε καὶ παραχαράττοντος 15
 καὶ διαμορφοῦντος καὶ ἄλλοτε ἄλλως πλάττοντος, καὶ μετατρέ-
 ποντος τῆ περιστροφῇ τῆς ἀεικινήτου διήσεως, καὶ τῷ ἄξονι τῆς
 περιφορῆς τῶν πραγμάτων τυραννοῦντος τὸ πάγιον, καὶ αἰεὶ πρὸς
 τὸ βέβαιον δυσαριστοῦντίς τε καὶ νοσηλευομένου, καὶ ὅποι σιτῆ-
 ναι τῆς πλάνης οὐκ ἔχοντος, καὶ τῆ τῆς παλιρροίας ἀνωμάλῳ 20
 κινήσει τὸ ἀνίδρυτον κεκτημένου, συμβαίνει τὸ τηνικαῦτα καιροῦ
 τῆ τῶν Περσῶν βασιλείᾳ παράλογά πως παθήματα, ἔκθεσιν τε
 ἀφηγημάτων κεκτημένα οὐκ ἄκομψον. τοῦ γὰρ Βαρὰμ μὴ δια-

13. οἱ δὲ] οἷ τε IP.

inchoatam defectionem intercidit, auctoremque et incentorem turbarum, Symbatium vocabulo, vincitum imperatori transmittit. ille accusationem arbitris sacrae curiae examinandam pie commendat, ne de criminibus non interrogatus contra ius fasque poenas exsolveret. delicta reus confitetur. iudices sententiam ferunt, bestiarum laniatu huiusmodi scelerum compertos ex hominum vita tollendos esse. theatrum spectatoribus completur, facinorosus a belluis devorandus exspectatur, cum imperatoris clementia populi acclamations antevertit. et ille quidem a bestiis liberatur, salutemque praeter suam aliorumque opinionem consequitur: spectatores imperatorem de improvisa misericordia et humanitate laudibus in caelum efferunt.

Caeterum dum tempus omnia novat et adulterat et transformat et alias aliter fingit perennique conversionis gyro circumagit, et quod fixum ac firmum est, mobilitate et fluxu rerum humanarum ceu rota crudeliter versat ac circumvolvitur, semperque constantiam et stabilitatem odit, et eius causa male se habet, et ubi errorem sistat, non invenit, et refluxus motu inaequali instabilitatem suam ostendit, dum haec, inquam, tempus facit, quidam casus tum inopinati regno evenerunt, quorum non erit
 gans narratio. nam cum Varamus odium adversus Hormisdam, quod

λυσαιμένου πρὸς τὸν Ὀρμισδαν τὴν ἄρτι που ἔξαπιναίως ἔχθραν C
 πηγύσασαν, ἐγκελεύεται ὁ τῆς Μηδικῆς μοναρχῶν, ὃν Ὀρμί-
 σδαν ἡ ἱστορία διέγραψεν, ἄρχοντί τινι τοῦ Μηδικοῦ παρὰ τὸν
 Βαρὰμ παραγενέσθαι, καὶ τῆς μὲν ἀρχῆς θῦττον αὐτὸν παραλύ-
 5 σασθαι, χειροπέδαις δὲ τοῦτον ἐνειραὶ καὶ ἠτιμωμένως τοῖς ἀνα-
 πόροις θῦττον αὐτὸν παραστήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Βαράμης
 (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπεσταλμένῳ) χειρω-
 θείς ὑπὸ τῶν Βαρὰμ καὶ τινι τῶν μεγίστων ἐλεφάντων παραδο-
 θὴς παρανάλωμα κατιστρέψατο τὸν βίον πικροτάτῳ θανάτῳ.
 10 Ὀρμισδου δὲ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Βαρὰμ τῆς τε βασιλείας
 καθαιρεθέντος, Χοσρόου τε τοῦ νεωτέρου τοῦ Ὀρμισδα παιδὸς
 καταστασιασθέντος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναρρήσεως κἀντεῦθεν
 προσκεχωρηκότες Ῥωμαίοις, ὁ γέρων ἐκεῖνος καὶ Περσικὸς δια-
 λύεται πόλεμος, εἰς δύο δεκάδας διατείνας ἐνιαυτῶν.

15 9. Ἀλλὰ πρὶν τὰ τε τῷ Βαρὰμ διαπραχθέντα τὰ τε συμ- D
 βεβηκότα κατὰ τὴν Χοσρόου τοῦ νεωτέρου προσχώρησιν διεξέλ-
 θωμεν διεξοδικώτερον, ἐπαναζεύξωμεν τὴν ἀφήγησιν ἐπὶ τὴν
 Ἰουστινου τοῦ νεωτέρου βασιλείαν, τὸν λόγον που πρὸς τοῦ πλίσω
 μικρὸν ἀνακλίναντες· τὰς αἰτίας γὰρ ἐντεῦθεν λέξομεν τῆς Περ- P 74
 20 σικῆς ταύτης καὶ πρεσβύτιδος μάχης· οὕτω γὰρ τῷ ἀπαραλείπτῳ
 τῶν ἀφηγημάτων οἱ τῆς ἱστορίας ὠραῖσθήσονται πίνακες.

Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὴν ἀκήρατον λῆξιν
 μεταχωρήσαντος, ἐννέα καὶ τριάκοντα ἔτεσι τὰ Ῥωμαίων διθύ-
 νατος σκῆπτρα, γίνεται τῆς τῶν πραγμάτων ἡγεμονίας διάδο-

se nuper repente ut ex fonte profuderat, non deponeret, rex cuiusdam
 viro principi de Persis negotium dat uti ad Varamum profectus magi-
 stratu illum statim depellat, iniectisque manicis cum ignominia quampri-
 mum in palatium adducat. Sarames igitur (hoc illi ab rege misso nomen
 erat) a Varamo captus, vastissimoque cuidam elephanto conculcandus
 pro ludo obiectus, tristissimo exitu vitam finivit. ex quo autem Hormis-
 das a Varamo est oppugnatus, et regnum subversum, Chosroesque iunior
 Hormisdæ filius tempore creationis suae seditione afflicto, indeque cum
 Romanis foedere hospitioque coniunctus, vetus illud bellum Persicum
 annis 20 gestum, tandem aliquando conquievit.

9. Sed priusquam Varami res, et quae Chosroe iuniore ad Roma-
 nos se applicante acciderunt, fusius exponamus, orationem ad memoriam
 paulo hac nostra antiquiorem reflectamus, causasque huius Persici belli
 in quo tot anni consumpti sunt, disseramus. sic enim historiae tabulae
 ornabuntur, cum de narratione nihil praetermiserimus.

Postquam Iustinianus Augustus anno imperii nono supra tricesimum
 ad sortem et conditionem immortalitatis emigravit, Iustinus iunior, Iusti-
 niani ex sorore nepos, rerum habenas excipit. is dum septimum impe-

χος Ἰουστινός ὁ νέος· ἀδελφιδούς δ' οὗτος ἐτόγγαγεν ὧν Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος. ἑβδόμῳ τοιγαροῦν ἐνιαυτῷ τῆς βα-
 σιλείας Ἰουστίνου τοῦ νέου πυρασπονδησάντων Ῥωμαίων τῇ τοῦ
 βασιλέως κουφότητι τὰ τῆς εἰρηναίας εὐδαιμονίας διασπᾶται τε
 καὶ περιρρήγνυται, ἐπεισάγεται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Μήδοις ὁ πόλε- 5
 Β μος, ἡ δεξαμενὴ τῶν κακῶν, τὸ πάντων τῶν δυστυχημάτων ὡς
 V 186 ἔστιν εἰπεῖν καταγώγιον, τὸ ἀρχέτυπον τοῦ βίου ληϊτήριον, ὃν
 σηπεδόνα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀποκαλῶν οὐκ ἂν ἀμάρ-
 τοι τοῦ πρέποντος. αἱ δὲ συνθῆκαι πεντηκοντούτιδες Ῥωμαίοις
 καὶ Πέρσαις διωμολόγηντο, αὗται τῇ μεγάλῃ τοῦ βασιλέως ἀνολίᾳ 10
 διαφθείρονται τε καὶ παρατέμνονται. κἀντεῦθεν ἡ ἀρχέκακος
 πρόοδος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀτυχημάτων ἐγένετο. κατατιῶνται δὲ
 Ῥωμαῖοι τοὺς Πάρθους καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὺς ἀνεκῆρυτ-
 τον, φύσκοντες τοὺς Ὀμηρίτας (Ἰνδικὸν δὲ τὸ γένος καὶ Ῥω-
 μαίοις ὑπήκοον) πρὸς ἀπόστασιν ὑπ' αὐτῶν ὑποκείθεσθαι, εἶτα 15
 μὴ νενικημένους ἐκείνους ταῖς εἰσηγήσεσι πάσχειν ὑπὸ Περσῶν δι'
 C ἐφόδων ἀνήκεστα, τῆς εἰρήνης διακεχυμένης Πέρσαις τε καὶ τῷ
 Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι. προσέτι γε χαλεπαίνοντες ἔφυσκον ὅτι γε
 πρὸς Ῥωμαίους Τοῦρκων πρεσβευσαμένων τότε νῦν πρῶτον ὑπο-
 φθείρειν τοὺς Ἀλανοὺς χρήμασιν ἐπειράθησαν Πέρσαι, ἐφ' ᾧ 20
 δι' αὐτῶν ἰόντας ἀναιρεθῆναι τοὺς πρέσβεις καὶ κωλύμην ἀπο-
 κληρώσασθαι τὴν διάβασιν. φιλιτιῶς Ῥωμαῖοι τὸ πολεμειῶν
 ἀσμενίζοντες, καὶ μικραῖς καὶ ἔξιτήλοις τισὶν ἀφορμαῖς μεγάλων

4. εἰρηναῖα IP.

23. μεγάλους IP.

rat annum, Romani eius imitati levitatem foedus minime sanatum et in-
 temeratum habent; unde pacifica illa felicitate distracta et dirupta bel-
 lum inter Romanos atque Persas introductum est, bellum omnium malo-
 rum receptacolum, omnium incommodorum (ut ita dicam) diversorium,
 vitae praedatoriae archetypon; quod qui rerum humanarum ulcus putri-
 dum vocaverit, me iudice non erraverit. foedus autem inter hasce duas
 gentes in annos quinquaginta susceptum et confirmatum magna impera-
 toris stultitia dirupit atque corruptit. hinc tanquam a fonte tot clades
 et miseriae in Romanam rem publicam postea dimanarunt. Romani porro
 Persas in crimen vocantes eos belli huius inventores esse palam dictita-
 bant, quod Homeritas (gens Indica est, Romanis parens) ad defectio-
 nem sollicitassent. quos cum, quo volebant, consiliis suis pellicere ne-
 quivissent, pace disturbata incredibilia damna infestis incursionibus is-
 dem intulisse. ad haec irati obiciebant, quod cum Turcae legationem
 ad Romanos misissent, illi primum Alanos pecunia ab officio detorquere
 studuerint, ut per eorum regionem legatos iter habentes interimerent
 atque ita transitum impedirent. ita Romani queruli nimium, bellum li-
 benter amplexi, parvis et futilibus occasionibus magnos sibi met malorum

προύδους κακῶν σφίσειν αὐτοῖς σφιστεύονται· οὐ γὰρ ὄνησιν αὐτοῖς τὸ φιλοπόλεμον προσεπόρισε. Μῆδοι δὲ πατέρας τοῦ πολέμου Ῥωμαίους κηρύττοντες αἰτίας ταύτας προητίθεσαν, τὸ ὑποδέχισθαι τοὺς Ἀρμενίους Ῥωμαίους, ἐν ὑπηκόων μοίρᾳ Πέρσων τυγχάνοντας καὶ ἐς τυραννίδας ἐληλακότας, ἀνελόντας τε Δ Σουρήνην κλιματάρχην ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως τῆς Ἀρμενίων πολιτείας γενόμενον· πρὸς ἐπὶ τούτοις τὸ μὴ ἐθέλειν Ῥωμαίους ἀν' ἔτος ἕκαστον πεντακοσίας λίτρας χρυσοῦ κατὰ τὸ εἰωθὸς κατατίθεσθαι, ὡς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ταῖς συνθήκαις διω- 10 μολόγησεν, οἷά περ ἀπαξιούντας φορολογεῖσθαι ὑπὸ Περσῶν βασιλέως. ὁ δ' ἦν οὐ τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ φρουρᾷ τῶν ὀχυρωμάτων ἐδίδοτο τῶν εἰς κοινὴν σύστασιν φρουρουμένων, ὅπως μὴ σχολή τὴν εἰσορῆν τῶν ἀπείρων ἐθνῶν καὶ ὁμόρων ἢ ἀκατάσχετος δύναμις, καὶ βασιλείας ἑκατέρας ἐπιγένηται λύσις.

15 10. Διαγεθείσης οὖν τῆς εἰρήνης καὶ τῶν σπονδῶν ἀνα- P 75 ττραμμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσων, Ἰουστίνος ὁ τοῦ Ῥωμαῖ- κοῦ βασιλεὺς εἰς τὴν ἕω ἐκπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγόν, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατρικίων ὄντα, περιβλεπτον ἄνδρα, οὐκ ἄπο τοῦ γένους τοῦ βασιλείου τυγχάνοντα. ὁ τοίνυν Μαρκιανὸς τὸν 20 Εὐφράτην διαπεραιωθεὶς καὶ κατὰ τὴν Ὀσροηνὴν γεγονὼς ἤδη τοῦ θέρους παρηβηκύτος καὶ παρακμύσαντος, καὶ τῶν βαρβάρων οὐδὲν διανοουμένων πρὸς πόλεμον, τρισχιλίους ἐκ τοῦ ὀπλι- τικοῦ συμφραξάμενος κατὰ τὴν Ἀρζανηνὴν καλουμένην χώραν ἐξέπεμπε. εἰσβαλοῦσα τοίνυν ἡ δύναμις, καὶ ἀδοκίμου τῆς

capulos machinati sunt: nam belli gerendi cupiditas nihil ipsis utilitatis reperit. contra Persae Romanos belli auctores proclamantes, causas huiuscemodi edebant, quod Romani Armenios Persarum proprios in fidem auctoritatemque suam recepissent, tyrannidemque Surena Climatarcho, quem in Armeniam rex misisset, interfecto exercuissent; praeterea quod Romani poluissent in annos singulos quinquaginta libras auri consuetas persolvere, quas Iustinianus imperator in foedere faciendo sponderat, quia videlicet tributa Persarum regi pendere alienum a dignitate sua ducerent. quod non ita erat, verum ad alenda praesidia castellorum in commune custodiendorum aurum illud erogabatur, ut plurimorum finiti- porumque populorum effrenata licentia collectis copiis ne irrumperet et utrumvis imperium everteret.

10. Violata igitur pace ac foedere utrinque conculcato, Iustinus Marcianum patricium genere ac propemodum de familia imperatoria, vi- rum excellenti fama, ad exercitum gubernandum in Orientem destinat. Marcianus transito Euphrate cum in regionem Osrhoenam marcente ac senescente iam aetate venisset, barbarique de bello nihil cogitarent, tria millia de exercitu separata in Arzanenam, quae dicitur, regionem immittit. quorum improvisa irruptione insanisque depraedationibus, de-

ἐπιστάσις γενομένης τοῖς Μήδοις, πάσχει τέως τὰ τῆς Περσί-
Bδος δεινῶ· προνομεύεται γὰρ καὶ ληΐζεται καὶ λαφυραγωγεῖται
οὐκ ἀναξιόλογον λείαν. τοῦ δ' ἐπιόντος ἐνιαυτοῦ τῆς βασιλείας
Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος, Μαρκιανοῦ τὰς δυνάμεις ἀγείραν-
τος καὶ ἐκ τοῦ Δάρας ποιησαμένου τὴν πρόοδον, καὶ τῶν βαρ- 5
βύρων στρατοπεδευσαμένων περὶ τὴν Νίσιβιν, γίνεται συμπλοκὴ
Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν πλησίον τοῦ Σαργαθόν, οὕτω καλου-
μένου χωρίου Περσῶν, καὶ πταίονσι Μῆδοι καὶ κρατοῦσι τῆς
μάχης Ῥωμαῖοι. διὰ τοῦτο περικαθήμενον τὸ Θεβοθῶν ἐνεχει-
ρουν ἐλεῖν· Περσικὸν δὲ τουτὶ τὸ φρούριον. ἡμέρας τολύην τὸ 10
φρούριον πεπολεμηκότιες πολλάς, καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν συμβεβη-
κότων τῶν πραγμάτων αὐτοῖς, ἐπὶ τὸ Δάρας ἐπανέζευξαν.
C εἶτα εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν πολεμίαν αὐθίς, καὶ τὴν Νίσιβιν τῆς
Μυγδονίας διεγνώκασι παραστήσασθαι· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ὑπὸ
τοῦ αὐτοκράτορος προσετέτατο. ὁ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεὺς 15
Χοσρόης ὁ πρεσβύτερος, ἄρας ἐκ Βαβυλῶνος ἅμα Μηδικῶ
V 187 στρατοπέδῳ, Τίγριν διανηξάμενος, εἰσβαλὼν τε περὶ τὴν ἔρη-
μον καὶ δι' ἐκείνης στρατοπεδυσάμενος, ἵνα μὴ Ῥωμαῖοις κατὰ-
δηλος ἐπιστρατευσάμενος γένηται, ἤκε πλησίον Ἀβάρων, χω-
ρίου τινὸς Περσικοῦ· ἀπώχιστο δὲ τοῦτο Κιρκησίου τοῦ Ῥω- 20
μαίων πολίσματος πέντε ὁδὸν ἡμερῶν. καὶ τὸν μὲν Ἀδορμαύ-
νην οὕτω καλούμενον στρατηγόν, τὸν Εὐφράτην διαπεραιωσά-
μενον ποταμὸν ἐκπέμπει τὴν Ῥωμαίων ληϊσόμενον, ἔξ δ' αὐτῶ
χιλιάδας ὀπλιτικοῦ συνεξέπεμπεν· αὐτὸς δ' ὁ τῶν Περσῶν βα-
σιλεὺς παραμείβων τὸν Ἀββυρῶν ποταμὸν ἐξαπινυαίως ἐπιστήναι 25
τοῖς τὴν Νίσιβιν πολιορκουσι Ῥωμαῖοις ἐπαλυμήσατο. ὁ μὲν

populationibus et expilationibus male tunc Persidi factum est. Iustini imperatoris anno sequenti, Marciano delectus habente et ex oppido Dara prodeunte, barbarisque iuxta Nisibim tendentibus, praelium prope Sargathum (locum a Persis ita nominatum) committitur: Persae Romanis dant manus. qui deinde Thebothum castellum Persicum cingentes, cum per dies multos continuata oppugnatione nihil proficerent, Daram se retulerunt. post rursus in hostium terras invadentes Nisibi Mygdoniac urbe potiri constituunt, quemadmodum in mandatis ab imperatore acceperant. Chosroes autem senior, Persarum rex, cum copiis Babylone discedens, trajecto Tigri solitudinem ingressus, ac ne in Romanos ducere conspiceretur, per eam progrediens, ad oppidum quoddam Persicum, Abarum nomine, quinque dierum itinere a Circesio Romanorum urbe distans devenit. inde Adormaanem ducem superato Euphrate ad Romanorum provinciam cum sex millibus proficisci iubet: ipse Aborram flumen praeteriens Romanos Nisibim obsidentes repentino adventu op-

οὖν Ἀδορμιάνης πλησίον τοῦ Κιρκησίου γενόμενος καὶ τὸν Εὐφράτην διαβὰς ποταμὸν τὴν Ῥωμαίων γῆν προενομεύσατο· οὐδενὸς δὲ τῆ Περσικῆ ἐνδημίας ἀντίπερισταμένου σοφίσματος, ὅπως ἐγκοπὴν προκοπῆς τὰ τῶν βυρβάρων σχολίη κινήματα, ὁ 5 Ἀδορμιάνης ἀφικνεῖται εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν πόνων ἐκτός, τὰ τε τῶν οἰκοδομημάτων πρὸ τῆς πόλεως κάλλη διαφθείρας, P 76 ὡς ὁ καιρὸς ἐχυρίζετο, ἐπὶ τὴν κοίλην ἀφικνεῖται Συρίαν. πλησίον δ' Ἀπυμείας περιβαλλόμενος χύρακα, καὶ τῶν τῆς πόλεως πρεσβευσαμένων μετὰ δώρων λαμπρῶν λύτρα τε διωμολογηκό- 10 των, ὁ μὲν βάρβαρος τῆς ὑποσχέσεως μόνης ἐπεκάμπτετο μέχρι, οἱ δὲ φενακίζονται ἑξαπατηθέντες δόλοισ βυρβυρικοῖς. τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ τὴν πόλιν ἀνδραποδίζεται. ἐς ὕστερον δὲ καὶ τῷ πυρὶ παραδοὺς εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπανῆκεν.

11. Ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίοις ἀπαίσια τοῦ πολέμου ἐγεγόνει B 15 προαύλια, διηπορεῖτο ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ μοναρχῶν, καὶ διαταράττετό τε ἐπὶ τοῖς βυρβαρικοῖς ἐπιτεύγμασιν, ἀσχύλλων τε ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀβουλίας περιστοιχίσασιν αὐτὸν ἀτυχήμασιν Ἀκάκιον τὸν Ἀρχελίου εἰς τὴν Νίσιβιν ἔστειλεν ἀποχειροτονήσοντα τῆς στρατηγίας Μαρκιανόν. ὁ μὲν οὖν Μαρκιανὸς χώραν τῇ βυσιλικῷ 20 περιεχόμενος δόγματι ἀπολιμπάνει τὴν Νίσιβιν· τοῦ δὲ Ῥωμαϊκοῦ ἐπὶ τὸ Μάρδες γεγονότος, ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς λαλαπος δίκην εἰς τὸ Δύρις γεγονῶς καὶ μῆνας ἑξ καταπολεμήσας τὸ πόλισμα, λόφους τε καὶ χύρακα τῇ πόλει περιγραψύμενος, τότε ὕδωρ μετοχετεύσας τοῦ ἄστεος, πύργους τε ἀντιθέτους ἀν- C

primere meditatur. Adormaanee cum Circesium pervenisset Euphratemque traieciisset, Romanae ditioni populando incommodabat. sed cum Persis irruentibus nullo ingenio occurreretur, quo minus ultra utraque prodirent, Adormaanee citra laborem Antiochiam usque fertur, pulcherrimaeque aedificia suburbana pro tempore diruens, in Coelesyriam vadit, et iuxta Apameam castris munitis, cum cives legatione missa splendidisque muneribus redemptionis pretium se daturus paciscerentur, barbarus promissis tenus flexus barbarica eos fraude ludificatus est: nam die tertio urbem occupavit, et postridie flammis traditam relinquens in Persidem revertit.

11. Quoniam vero belli primordia et quasi praeludia Romanis infelicia contingebant, varias in partes rapere animum et barbaricis successibus conturbari coepit imperator; moerensque ob adversam fortunam, qua propter temeritatem ducis circumdaretur, Acacium Archelai filium Nisibim legat, per quem dignitate exuatur. Marcianus decreto imperatorio cedens Nisibim deserit. Romanis apud Mardes agentibus, Persarum rex haud secus quam procellosus turbo Darum urbem munitissimam invadens, ubi eam mensibus sex oppugnavit aggeribusque et vallo cinxit,

τοιχοδομήσας καὶ ἐλεπούλεις περιστησάμενος χειροῦται τὴν πόλιν καὶ λίαν κομιδῇ ἐχυρὰν καθεστῶσιν. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος ἀκηκοίως, κατυπλαγείς ἐπὶ τῇ ῥύμῃ τῆς συμφορᾶς, οὐ μετὰ πολὺν δὲ καὶ νόσῳ παραφορᾶς βεβλημένος καὶ τὴν ἐς ὕστερον τῶν κακῶν δεδιῶς ἐπικύησιν, ἀνακωχὴν μὲν τοῦ ἐνε- 5
 στῶτος ἔτους ἐποιεῖτο πρὸς Πέρσους, τῆς νόσου δ' αὐτῷ ἐπιτι-
 θεμένης λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν γεννικῶς, Τιβερίον υἱοθεσίᾳ κοσμή-
 σας καὶ τῆς βουσιλείας κοινωνὸν ποιησάμενος ἀνηγόρευσε Καίσα-
 D ρα· ἡγεμῶν δ' οὗτος ἐτύγχανεν ὦν τῶν τοῦ βασιλέως σωματο-
 φυλάκων καὶ ὑπασπιστῶν, ὃν κόμητα ἐξκουβιτῶρων τῇ συνήθει 10
 φωνῇ ἔθος Ῥωμαίοις καλεῖν. παρυθίσομαι δὲ καὶ τὰς ὑποθή-
 κας τοῦ αὐτοκράτορος, ὡς Τιβερίῳ τῷ Καίσαρι κατὰ τὸν καιρὸν
 τῆς ἀναρρήσεως δημηγορῶν παραδέδωκεν, οὐ καλλύνων τὸ τῆς
 λέξεως ἀκαλλές, οὐδέ τι μεταμορφῶν τὸ μὴ κεκαλλιεπημένον τῆς
 φράσεως, ἀλλὰ πῶς γυμνὴν τὴν τῶν ῥημάτων ἐκθεσιν ὑποστο- 15
 ρέσω τοῖς ἀφηγήμασιν, ἵνα τῷ ἀναμφιάστῳ καὶ ἀπαρχαυράκτῳ
 P 77 τῆς λέξεως, ὡς ἔχει φράσεως, τὸ τῶν παρηκολουθηκότων προέλ-
 θοι ἀνόθευτον. τῆς τοίνυν συγκλήτου βουλῆς ἐς ἑαυτὸν γενο-
 μένης, τοῦ τε ἱερυτικοῦ κατωλόγου συναθροισθέντος ἅμα τῷ
 ἐπιστατοῦντι καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πηδάλια διυθύνοντι, ἰ αὐτο- 20
 κράτωρ ὡσπερ ἐστὼς ἐπὶ βήματος Τιβερίῳ τάδε παρέθετο. “ιδέ,
 ὁ θεὸς ὁ ἀγαθύνων σε. τοῦτο τὸ σχῆμα ὁ θεὸς σοι δίδωσιν,

1. παραστησάμενος IP.

et aquam alio derivavit, turresque turribus oppositas construxit, et expugnatorias machinas (quae helepoles dicuntur) adhibuit, tandem sub potestatem subiecit. his nuntiatis, Iustinus imperator calamitatis vi et impetu percussus, nec multo post mente alienatus, formidansque ne alia insuper mala existerent, praesentis anni indutias cum Persis facit. vitio mentis audacius, ut ita dicam, progrediente, Tiberium honoribus ornandum suscipit, et filium sibi adoptans imperiique consortem allegens Caesarem renuntiat. hic custodum corporis satellitumve imperatoris praefectus erat, quem usitata voce excubitorum comitem Romani appellitant. hoc loco praeceptiones, quas Iustinus Tiberio, sermone ad eum, quo tempore Caesar salutabatur, habito, tradidit, inseremus. dictionis simplicitatem non expoliamus; nec quod minus eleganter prolatum est, in formam aliam commutabimus: sed nuda eius verba his narrationibus intexemus, ut quod inquirendo assecuti sumus et intelleximus, id non elocutione festiviore veluti convestitum aut signo falso adulteratum, sed ut per se et natura sua est, ad posteros sincerum germanumque prodamus. accito igitur senatu et clero una cum principe suo, qui ecclesiae clavum tenebat, imperator ceu pro concione stans Tiberium hisce verbis admonuit. “en, deus beneficium in te confert. haec insignia deus tibi do-

οὐκ ἐγώ. τίμησον αὐτό, ἵνα καὶ τιμηθῆς ὑπ' αὐτοῦ. τίμα
 τὴν μητέρα σου τὴν ποτε γενομένην σου δέσποιναν· οἶδας ὅτι V 188
 πρῶτον δούλος αὐτῆς ἦς, νῦν δὲ υἱός. μὴ ἐπιχαρῆς αἵμασι, B
 μὴ κοινωνήσης φόνων, μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδῶς, μὴ εἰς
 5 ἔχθραν ὁμοιωθῆς ἐμοί. ἐγὼ γὰρ ὡς ἄνθρωπος εἰσῳδιάσθην
 (καὶ γὰρ πταιστός ἐγενόμην) καὶ ἀπέλαβον κατὰ τὰς ἁμαρτίας
 μου. ἀλλὰ δικύσομαι τοῖς ποιήσασί μοι τοῦτο ἐπὶ τοῦ βήματος
 τοῦ Χριστοῦ. μὴ ἐξεπαιρέτω σε τοῦτο τὸ σχῆμα ὡς ἐμέ. οὕτω
 πρόσχες πᾶσιν ὡς σεαυτῷ. γνῶθι τί ἦς καὶ τί εἶ νῦν. μὴ
 10 ὑπερηφανήσης, καὶ οὐχ ἁμυρτάνεις. οἶδας τί ἴμην καὶ τί ἐγε-
 νόμην καὶ τί εἰμι. ὅλοι οὗτοι τέκνα σου εἰσι καὶ δούλοι. οἶδας
 ὅτι τῶν σπλάγγνων μου προετίμησά σε. τούτους βλέπων ὅλους
 τοὺς τῆς πολιτείας βλέπεις. πρόσχε τῷ στρατιώτῃ σου. μὴ
 συκοφάντας προσδέξῃ. μὴ εἴπωσί σοι τινες ὅτι ὁ πρὸ σοῦ οὕτως C
 15 διεγένετο· ταῦτα γὰρ λέγω ἀφ' οὗ ἔπαυθον. αἱ ἔχοντες ἀπολαύ-
 τωσαν αὐτῶν· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι δώρησαι.” καὶ μετὰ τὸ γενέ-
 σθαι τὴν εὐχὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ λεχθῆναι παρὰ πάν-
 των τὸ ἄμην, καὶ πεσεῖν τὸν Καίσαρα εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασι-
 λέως, λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεὺς “ἐὰν θέλῃς, εἰμί· ἐὰν μὴ θέλῃς,
 20 οὐκ εἰμί. ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, πάντα
 ὅσα ἐπελαθύμην εἰπεῖν σοι, αὐτὸς ἐμβύβλη εἰς τὴν καρδίαν σου.”
 ταῦτα ἐλέγχθησαν μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ἐβδόμης ἡμέρας ἕκτη, ἰν-

4. φόνο IP.

nat; quae honora, ut illa vicissim te honorent. matrem tuam (Sophiam Augustam) aliquando dominam tuam venerare. scis te tunc eius esse filium, cuius antea servus fuisti. noli gaudere sanguine, nec caedibus communica. ne malum malo compensa. ne te imitatione mei odiosum redde. ego enim ut homo ingressus sum ad peccandum proclivis, et secundum peccata mea recepi. veruntamen apud tribunal Christi iudicio cum his contendam, qui hoc mihi fecerunt. ne te habitus iste, ut me, extollat. omnibus perinde ut tibi metipsi attende. nosce qui nuper fueris, et qui in praesentiarum sis. ne superbus esto, et non peccabis. quid fuerim et quid factus sim, vides. universi isti et servi et filii tui sunt. nosti quomodo te plus visceribus meis dilexerim. hos cum vides, rem publicam totam vides. studioso prospice militi tuo. obtrectatores aversare. ne eo tibi quidam persuadent, quia decessor tuus his moribus fuerit: haec enim edoctus malo meo te hortor. quibus suppeditant facultates, iis fruuntur: quibus desunt, tute largitor.” deinde cum patriarcha precatationis carmen finisset, omnesque subiecissent amen, Tiberiusque ad pedes imperatoris sese prostravisset, ait ei imperator “si volueris, sumi, si nolueris, non sum. deus qui creavit coelum et terram, quaecumque tibi oblitus sum dicere, cordi tuo infundat.” atque haec meuse Decembri, sexta die hebdomadis, indictione nona prolocutus

D δικτιῶνος ἐννάτης. (12) ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς διαλαλιῦς ὑπεπερα-
 τοῦτο τῷ αὐτοκράτορι, ὁ μὲν κρότος πυρὸς τῶν ὑπηκόων ἐπή-
 γαγε, καὶ τὰ τῆς εὐρημίας ὡσπερ ἐπομβρίας τινὸς λιβροτίρους
 χύσειν ἐλάμβανε· τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἀναξιόλογος ἡ χειροτονία τῷ
 Καίσαρι ἐξηρτύετο. ὁ μὲν οὖν Καῖσαρ αὐτοκρατορικῆς νόμον 5
 πληρῶν ἀναγορεύσεως ἐνεχάρυτε γράμματα, καὶ ταῦτα τῷ
 Περσῶν βουσιλεῖ παρεπέμπετο. ἦρος δ' ἄρχομένου πρέσβεις
 ἀπέστειλεν, ἀπεκηρυκεύετό τε τὸν πόλεμον, παγκάλου τινὸς ὀρε-
 γόμενος πράγματος· ἐκεχειρία γὰρ ἡ ἀξιῶσις ἦν· οὐδὲν γὰρ τῆς
P 78 εἰρήνης καθέστηκε τιμαλφέστερον τοῖς γε νοῦν ἔχουσι καὶ με- 10
 μνημένοις τῆς θνητῆς τε λήξεως τῆς τε πρὸς τὸν βίον βραχυτά-
 τῆς παρόδου. ἔστρατολόγει δὲ καὶ πλήθη μαχιμῶν, καὶ τῇ
 ῥύσει τῆς χρυσῆς διαδόσεως φιλοκινδύνους τὰς τῶν στρατολογου-
 μένων ψυχὰς ἐτεκταίνετο, αἰδοῖ τοῦ μισθώματος τὸ θανατῶν
 παρ' αὐτῶν ἐξωνούμενος. ἔσβεσε τοίνυν τῶν βαρβύρων τὴν λύ- 15
 μην τὸ τῆς τοῦ Καίσαρος μεγαλονοίας φιλύτιμον, καὶ χαλινοῦν-
 ται μὲν οἱ κίνδυνοι, ἀποφλεγμαίνουσι δὲ τὰ δυσχερῆ, ἀνυκώ-
 πτονται δὲ αἱ κατὰ τὸν πόλεμον συρρεύσασαι συμφοραί, καὶ τὸ
 κακὸν ἀθρόα προμηθεῖα τινὶ ἀπόδημον ἐγνωρίζετο. κατὰ τοῦ-
B τον δῆτα τὸν ἐνιαυτὸν στρατηγὸς προχειρίζεται Ἰουστινιανὸς ὁ 20
 τοῦ Γερμανοῦ υἱός, τοῖς κορυφαιοτάτοις τῶν ἐν τέλει συναρι-
 θμούμενος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τὴν πάλαι τῶν στρατευμάτων
 ἀνάσκητον ἔκταξιν δι' ἐπιμελείας ἠνόρθου, διατυπῶν τὸ ἀτίπω-
 τον καὶ μεταπλάττων πρὸς εὐσχημοσύνην τὸ ἄτακτον. ὁ δ' αὐ-

est. (12) ubi imperator conticuit, subditi plausum dederunt, faustae-
 que acclamationes tanquam irriguus de coelo imber valide diffusae sunt.
 vero enim honorem illum Caesar Tiberius merebatur; qui creationis au-
 gustalis morem tenens, litteras ad regem Persarum mittit. sed veris
 initio misis legatis petitisque indutiis bellum deprecatur. id erat desi-
 derare rem honestissimam: nihil est enim pace honorabilius apud homi-
 nes quidem prudentes et conditionis humanae, brevissimorumque spatio-
 rum huius vitae non immemores delectus interim agebat strenuorum
 militum, auroque liberaliter distribuendo in eorum animis qui nomina
 dedissent periculorum despicientiam excitabat, mercedisque reverentia
 alacritatem moriendi ab ipsis redimebat. Caesaris itaque gloriae studio
 incensa magnanimitas barbarus iniuriis tam foede inferendis prohibebat,
 pericula coercebat, odiosa quaeque et gravia imminuebat, calamitates
 belli tempore confluere solitas retundebat; et omne demum genus in-
 commodorum solida illius providentia exulare cernebatur. eo anno Iusti-
 nianus Germani filius, unus de optimatum primoribus, dux deligitur,
 qui diligentia sua inveteratam exercitus inertiam correxit; quod informe
 erat, de integro conformavit, quod perturbatum, et confusum, ad de-

τοκράτωρ ἔτι δυνάμεις συνήθροϊζε καὶ τὸ συμμαχικὸν ἀπὸ τῶν ἔθνῶν ἠρᾶνίζετο, μεγάλας χρημάτων ἀποβολαῖς τὰς ἐπιβολὰς τῆς παρῆξεν ἀνανταγωνίστους ἐμπορευόμενος· οἶδε γὰρ χρημάτων ὀλκὴ οἰκονομουμένη μετὰ φρονήσεως καὶ τοῖς προσφαιῖσι 5 τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἀνάξεν πρᾶγματεῦσθαι. ἐπεὶ δ' ὁ καιρὸς τῆς ἐκεχειρίας ἀνάλωτο καὶ ὁ τῆς ἀνακωχῆς ὄρος Ῥωμαίοις C τε καὶ Πέρσαις διέσβεστο, ἀφικνεῖται τὸ Περσικὸν πρὸς ἐχόμενα τοῦ Δύρου, εἰς τοῦτο ἰδόντος τοῦ τὰς στρατηγίδας ἡνίας ἰθύνοντος Ταμχοσρῶ, ἀνδρὸς παρὰ Πέρσαις μεγατιμίου. στρα- 10 τοπεδεύονται δὲ κατ' αὐτὸν καὶ Ῥωμαῖοι πλησίον. τῆς δὲ συμ- V 189 πλοκῆς οὐδετέρᾳ δύναμις γέγονεν ἕξαρχος. ἐπὶ πολὺ δὲ βλεπούσης τε καὶ ἀντιβλεπομένης ἑκατέρας ἰσχύος, εἰς λόγους συμβάσεως ὁρῶσι τὰ μάχιμα. γίνονται τοίνυν σπονδαὶ ἐφ' ᾧ πρὸς τὸ ἔω ἐπὶ χρόνους τρεῖς γαλήνην ἄγειν τὸν πόλεμον καὶ φιλοσο- 15 φεῖν τὸ ἀπομαχεῖν, ἐπὶ δὲ τῆς Ἀρμενίας τὴν ἀγωνίαν ἐνδαψιλεύεσθαι. οὐκοῦν ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς Ἀμιδᾶν παραμείψας τὴν D πόλιν ἐν τοῖς τῆς Ἀρμενίας στρατοπεδεύεται κλίμασι. συνείπετο δὲ καὶ ὁ Περσῶν βασιλεύς, καὶ σὺν πλήθει πολλῶ τὸν Εὐφράτην διαπορθμεύεται. ὕπηνικα δ' ἐξάκουστος γέγονε τῷ Ῥω- 20 μαϊκῷ ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς αὐτυργήσων τὸν πόλεμον, ἔκλυτοι γίνονται τὰς ψυχὰς οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ οὐκ ἔπο τοῦ δέοντος· ἢ γὰρ βασιλικὴ ἐνδημία τὴν τῶν προῦπαρξάντων κληρωσαμένη Πέρσαις ἐπίτευξεν πολλὴν τὴν τῆς ἀδρανικῆς ῥοπὴν τοῖς Ῥω- μαίοις περιείχετο. διὰ τοι τοῦτο ἐπὶ τινος λόφου ὁ τοῦ Ῥωμαϊ-

centem speciem composuit. imperator porro Tiberius adhuc militem et a populis auxilia conquirebat, magnisque pecuniarum impensis efficere conabatur ut suis in hostem incumbentibus nulla vi resisti posset. novit enim grandis pecunia prudenter posita, in quo prius peccatum est, id ad statum meliorem corrigere. postquam ab armis pacta vacatio cessavit et indutiarum tempus exivit, Persae finitima Dariae oppidi infestant, ducente eo Tamchosro, viro inter Persas honoratissimo, penes quem exercitus moderamen erat. eodem versus illum Romani castra movent. cumque neutri pugnam ordirentur alterique alteros diu intuerentur, ad extremum ad verba de foedere incundo ventum est. inicitur foedus, ita ut Oriens triennium a bello quiete et otio perfruatur, in Armeniam arma effuse transferantur. ergo dux Romanus Amidam urbem praetergressus Armeniae campos ingreditur, quem Persarum rex cum frequentibus copiis secutus, Euphratem eas transducit. ubi Romani regem per se bello praefuturum compererunt, animis ceciderunt, non sane aliter quam decuit. nam cum praesentia illius ad ea quae vellent facile obtinenda Persis multum prodesset, Romanis facultatem quae ipsi optarent efficiendi auferabat. quocirca dux Romanus tumulto conscenso ad circum-

κοῦ στρατηγὸς ἐπιβάς, τό τε ὀπλιτικὸν ἐξ ἐπιπέδου περιστησά-
μενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

P 79 13. “Ἡ παροῦσα νῦν ἡμέρα, Ῥωμαῖοι, μεγάλων ἡμῖν
ἀγαθῶν ἄρξει, τοῖς ἑμοῖς εἰ πεισθείητε ῥήμασιν. ὀπλίσατέ μοι
τὰς ψυχὰς πρὸ τοῦ σώματος· αἱ καρδίαι πρὸ τῶν χειρῶν πολε- 5
μείτωσαν. ἕτερος ἑτέρου προκινδυνεύτω, καὶ σώσεσθε. ἄν-
δρες φιλόσοφοι (φιλοσόφους γὰρ ὑμᾶς ἢ στρατιώτας ἀποκαλῶ·
μόνοις γὰρ ὑμῖν ὁ θάνατος ἄσκησις), ἀθάνατον τοῖς βαρβάροις
τὴν προθυμίαν ἐνδείξασθε. ἀκατάπληκτοι γίνεσθε τὰς ψυχὰς.
δοκεῖτε βάλλειν ἢ βάλλεσθαι, ὡς ἐν ἀλλοτρίῳ τῷ σώματι τὰς 10
B τῶν ἀντιπάλων βολὰς προσιέμενοι. ἕστωσαν μάρτυρες τῆς
ὑμῶν ἀρετῆς οἱ πολέμιοι πίπτοντες· διηγείσθωσαν καὶ τεθνηκό-
τες τὰ τρόπαια. ἄνδρες κοινωνοί, καὶ πόνων ἡμῖν κοινωνοὶ
καὶ κρότων διὰ τὸν πόλεμον, ἀρετῆς καὶ κακίας ἢ συμπλοκῆ κα-
θίστηκε βᾶσανος, καὶ διαιτητῆς ἐστὶ ψυχῶν· ἢ γὰρ τὸ θηλυ- 15
πρεπὲς τῆς δειλίας ἐξιλέγξει, ἢ τῆς εὐτολμίας τὸ ἀρρενωπὸν μετὰ
στεφάνων καὶ θριάμβων λαμπρῶν ἀναγορεύσει τὸ τήμερον. μὴ
πάθῃτέ τι φιλοσωμάτου ψυχῆς, τὰ νῶτα τοῖς βαρβάροις παρῆ-
C χοντες. ὕπνος τίς ἐστὶν ὁ γλυκὺς οὗτος καὶ μεμελετημένος ὑμῖν
ὁσημέρῃ θάνατος· ὕπνος τοῦ μὲν συνήθους τούτου μακρότερος, 20
πρὸς δὲ τὴν μέλλουσαν ἡμέραν βραχύτατος. ἀδοξίαν μετὰ σω-
τηρίας, ἄνδρες, υἱσχύνεσθε. τοῦτο θάνατός ἐστιν ἀθάνατος,
καὶ τάφος κακίας μηδέποτε περικυλύπτων τῆς ἀσχημοσύνης τὸν

fusam in plano suorum multitudinem huiusmodi verbis concionari ag-
gressus est.

13. “Hodierna lux, Romani, eximiorum bonorum principium nobis
futura est, si dictis meis obtemperare volueritis. armatote mihi pectora
prius quam corpora; animi ante quam manus in hostem pugnent. alter
pro altero discrimen ne metuat. quodsi faxitis, vitam incolumitatemque
retinebitis. viri philosophi (tales enim vos libentius quam milites ap-
pellabo: soli quippe vos mortem meditamini), alacritatem barbaris im-
mortalem ostendite. animos imperterritos gerite. existimate vos dare
vulnera, non accipere, velut in corporibus alienis plagas hostium exci-
pientes. illorum strages virtutis vestrae testimonium esto. etiam mor-
tui vestros triumphos praedicent. O socii, laborum, inquam, bellicorum
et plausuum socii, virtutis et ignaviae explorator animorumque censor
conflictus est. aut enim timiditatem femineam hodiernus dies coarguet,
aut viris decoram audaciam cum praemiis ac triumphis illustribus palam
demonstrabit. ne de corpore servando laborantes hostibus terga vertite.
somnus quidam dulcis haec vobis assiduo meditata mors est. somnus
hoc quidem consueto, et quotidiano diuturnior: si ad diem quam ex-
pectamus comparetur, brevissimus. cum incolumi corpore ignominiam
erubescite. haec enim mors immortalis est, et sepulcrum quoddam igna-
viae, nunquam cooperiens eum qui se dedecore contaminavit. cavete

κληρωσάμενον. μὴ ταραττέτω τοὺς ἀριστείας ὑμᾶς ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἀναλκέστατα πλήθη περιποιούμενος, καὶ μεγαλαυχῶν καὶ τὰς ὄφρως ἀνασπῶν ὑψαυγευιζόμενός τε, καὶ μέχρι τῶν λόγων κεκτημένος τὸ φύσημα, ὅλον γαῦρον τὸ ἔθνος καὶ σοβαρὸν D
5 καὶ τῷ κόμπῳ τῆς μεγαληγορίας τὸ κράτος ἐμπορευόμενον. ἀμνημονεῖτε τῶν πρόσθεν ἀτυχημάτων, τῆς ἐπιβολῆς τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων λαβόντες ἀνάμνησιν. ἀμνημονεῖτε τῆς πρὶν ἀποτεύξεως, ἣν ὤδινεν ἄνοια στρατηγοῦ, καὶ τῶν ἰθυνομένων ἀταξία κακῶς ἐμαιεύσατο. οὐδὲν ἀριστεῦσι πέφυκε φοβερόν. τού-
10 τοις οἷα μὲν χόρτος ἐστὶν ὁ σίδηρος, αἱ δὲ τῶν βελῶν ἀλγηδόνες ὄρεξις ὑπεκκαίουσα μειζόνων κινδύνων ἐφάπτεσθαι. οὐκοῦν ἀνιστόρητα τὰ νῶτα τοῖς πολεμίοις φρουρήσατε· ἀμνήτους αὐτοὺς τῶν μεταφρένων ἐνδείξασθε. πηγὰς θριάμβων οἶδε τὰ P 80
τραίματα. δουλαγωγοῦσιν αἱ διαφυγαί, καὶ οὐ σώζουσιν· οὐκ
15 οἶδε γὰρ κακίας ὑπόφρεσις σωτηρίας σώζειν ὑπόσχεσιν. ἀποδύ- V 190
σασθε πρὸ τῶν θωράκων τὰ σώματα, πρὸ τῶν ἀσπίδων τὸ ζῆν. τοῖς ὄλοις μάχεσθε μέλεσι· μηδὲν ἔστω μέλος τῶν κινδύνων ἀμέτοχον. τῇ συννεύσει τῶν ὄπλων τειχίσατε τὴν παράταξιν, τῇ συμμῖξει τῶν ἵππων τὰς φάλαγγας χαρακώσατε, τῷ συμφώνῳ
20 τῆς στάσεως στεγανῶν λίθων δίκην οἰκοδομίας ἑαυτοὺς περιφράξασθε. μὴ ἐξαλλέσθω τῆς παλάμης τὰ δόρατα· βάλλετε τῶν βελῶν μὴ στερούμενοι. οὐκ ἔστι Πέρσαις φύσις ἀθάνατος· οὐκ ἔστι τύχη Μήδοις ἀκίνητος. οὐκ εἰσὶ βαρβάροις χεῖρες ἀκάμα- B
τοι. οὐ πλεονεκτοῦσι Πάρθοι τοῖς μέλεσιν· οὐ διδύμους ἔχουσι

strenuitatem vestram rex Persarum labefactet, qui quas conscripsit copiis imbellissimis sese iactat, supercilium tollit, cervicem erigit, ac verbis teus insolescit, ut gentis superbia fastuque turgentis inanique magnificorum verborum crepitu potentiam suam venditantis mos est. praeteritos casus obliviscimini; impressiones auxiliariorum recordamini. pristinae infelicitatis memoriam deponite, quam ducis temeritas parturivit, tumultuatio militum quasi quaedam obstetrix eduxit. nihil viris fortibus perhorrescendum accidit, quibus ferrum pro cibo est, et a telis inflictii dolores maiorum discriminum subeundorum desideria incendunt. quapropter curate uti terga vestra hostes ne aspiciant: dorsa vestra iisdem ut mysteria profanis occultate. vulnera sanguine manantia, mihi credite, triumphorum fontes sunt. fuga servitutem, non salutem parit: nescit enim timiditatis argumentum salutis praestare promissum. pro loriciis corpora, pro scutis vitam exuite. universis artubus dimiccate; membrorum nullum periculo vacet. densatis armis aciem ceu muro communitate. equorum constipatione phalangas tanquam vallo cingite. concordii statione ut aedificio e duro lapide vos circumsepate. ne hasta manuum fugiat. ne tela non incidentia proiicitote. non est Persarum natura indissolubilis, non fortuna immutabilis, non manus indefessae. non illis

τὰς ψυχάς. οὐκ ἄδαμάντινα τούτοις τὰ σώματα. μυοῦνται καὶ Πέρσαι θανάτου μυστήρια. ἐν τούτῳ δίκαιός ἐστιν ὁ πόλεμος· οὐ γὰρ ἄθανάτους κατὰ θνητῶν ἐπιστράτευσεν. οἱ Ῥωμαῖοι τὴν δίκην ἐμισθώσαντο σύμμαχον, τὴν εἰρήνην καὶ αὐθις ἐπιζητήσαντες. τὸ Μηδικὸν ἀντίθετον ἐντῷ τὸ δίκαιον 5 ἐπιστράτευσεν· αἰ γὰρ πού τὸ εἰρηναῖον βδελύττεται, καὶ οἷα θεὸν ἐπιδέξιον γεραίρει τὸ φιλοπόλεμον. οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐψευσμένη θρησκεία· οὐ νόθους θεοὺς ἡγεμόνας προεστησάμεθα. οὐκ ἔστιν ἡμῖν θεὸς μαστιζόμενος· οὐ γὰρ ἵππον χειροτονοῦμεν
C εἰς λάτρευμα. οὐ προσκυνοῦμεν θεὸν πρὸς τέφραν μετατιθέ- 10 μενον, σήμερον φλεγόμενον καὶ μετ' ὀλίγον μηδὲ φαινόμενον. οὐ καπνὸς καὶ ὕλη τὴν θεολογίαν συνίστησιν, ὁ δὲ μαρασμὸς τὴν ψευδωνυμίαν διτήλεξεν. κομιῇ ταῖς εὐθυμίαις ὁ βάρβαρος· ἀλλ' οὐκ οἶδεν εὐπραγία μένειν ἐφ' ἐαυτῆς, ἀδίκων βωμῶν ἐπιβαίνουσα. καὶ τὸ μὴ δίκαιον πολλάκις κρατύνεται, ἀλλὰ καὶ 15 πρὸς φθορὰν μετατίθεται. χωρεῖτε τοιγαροῦν ἀξίως τῆς ὑμετέρας προσηγορίας πρὸς πύλεμον, ἵνα μὴ μετὰ τῶν πραγμάτων ζημιωθῶμεν καὶ τὰ ὀνόματα. μὴ προδῶμεν τὰς συμμάχους
D ἄσπίδας, ἀλλ' ὥσπερ ἐρωμένας τινὰς ὠρικὰς ταύτας περιπτυξώ- 20 μεθα, καὶ οἷα πατρίδων συνεκδήμων τινῶν τούτων ὑπερμαχήσωμεν. λακωνίσατε συμπλεκόμενοι· ἅπας ἔστω Κυνέγειρος, εἰ καὶ μὴ νηὸς ἐπιβέβηκεν. οὐδὲν τοῦ διαδρῶναι καθέστηκε θε-

plura membra quam nobis, non duae animae, non corpora adamantina. et ipsi mortis initiati sunt sacris. in hoc certe iustitiam servat bellum, quod non immortales adversum mortales pugnatum mittit. Romani ius fasque pro praesidio asciverunt, rursus pacem desiderantes: Persae ius fasque ipsis contrarium armis oppugnandum susceperunt. semper enim pacificationem exosi, belli studium velut numen sibi propitium venerantur. non commentitiis sacris imbuti sumus, non deos adulterinos praesides nobis delegimus. non adoramus deum qui scutica caeditur: nec enim equum divinis honoribus colendum suffragiis constituimus. non concipimus preces deo qui in cineres redigitur, et modo ardet, paulo post nusquam apparet. haud sane fumo et lignis theologia nostra continetur. ipsa huiusmodi rerum tabefactio atque corruptio, quam falso divinitatis nomine honorentur, declarat. securissimus animi est barbarus: atqui aras impias scandens felicitas consistere nequit. iniustitia robur saepe validum nanciscitur, sed ad extremum languescit atque interit. quamobrem ita ut vestrae appellationi consentaneum est, ad certamen aggredimini, ne et res et nomen ipsum a fortitudine deductum perdamus. ne adiutrices peltas aliquando prodamus, sed ut amicas, aetate et forma florentes amplexemur, ac pro iis non secus quam pro peregrinationis nostrae a solo patrio comitibus dimicemus. Lacedaemoniorum exemplum vobis in acie proponite. unusquisque vestrum Cynegirus fiat,

λυκώτερον, οὐδὲ τοῦ ἀλῶναι πέφυκεν ἀπευκτότερον. οὐκοῦν ἢ
 τεθνῆναι προσήκει ἢ νικηφόρους τὰς ἐλπίδας τεκταίνεσθαι. ἐνο-
 πρίσασθε τὰς νεοφύτους ἐπιστρατείας τοῦ Καίσαρος. οὐδὲν
 ἀπόλεκτον τοῖς ἀθροίσμασιν ἐγκατέσπαρται, ἀκηλίδωτός ἐστιν
 5 ἢ ἔκταξις· οὕτω γὰρ ηὐδόκησε τὸ τοῦ βασιλέως φιλότιμον.
 χειρουργήσω τοίνυν ὁ δημηγόρος ἐγὼ πρῶτος τὸν πόλεμον. τὰς
 πάντων χεῖρας τῇ προθυμίᾳ μισθώσομαι, παθεῖν τὸ μὴ παθεῖν P 81
 ἀσχυνόμενος. προκόπτει δέ μοι τῶν ῥημάτων ἡ ἔφεσις, καὶ ἡ
 πρῶξις τῆς θεωρίας γίνεται πρόδρομος· οἶδε γὰρ ζέσις ψυχῆς
 10 καὶ τοῖς τῆς φύσειος θεσμοῖς ἀντιτάττεσθαι. σήμερον ὑμῶς
 στρατολογοῦσιν ἄγγελοι, καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς ἀναγρά-
 φονται, οὐ μισθὸν ἰσοστύσιον αὐταῖς παρεχόμενοι, ἀλλ' εἰς τὸ
 ἀπειροπλύσιον ὑπεραίροντες τῇ ὀλκῇ τοῦ δωρήματος. μηδεὶς
 φιλήδονος τρυφῆς ὀργίων μετεχέτω πολέμιου· μηδεὶς μέγα φρο-
 15 τῶν ἐπὶ κτήμασι κοινωνεῖτω τοῦ ἐγχειρήματος. ἐραστὺς κινδύ-
 νων ζητεῖ τὸ μεταίχμιον. ἄγε δὴ, πέρας τοῖς λόγοις ἐπιθήσω-
 μεν ἔργοις, καὶ πρὸς παράταξιν τὴν θεωρίαν μετοχετεύσωμεν.”

14. Τῶν τοιούτων τοίνυν κατηχηθέντων ταῖς δυνάμεσι B
 λόγων, ὀργῶσιν αἱ φάλαγγες πρὸς παράταξιν, καὶ πάντα πα- V 191
 20 θεῖν ἀσμενίζουσι, καὶ προκινδυνεύειν τῆς ἀρετῆς παροτρύνον-
 ται· συνδιετίθεντο γὰρ τὰς ψυχὰς ταῖς τοῦ στρατηγοῦ παραινέ-

quamvis, ut ille, navim non invadat. fuga nihil est effeminatius, ne-
 que servitute quidquam aversandum magis. ergo restat ut aut morti
 occumbere aut spem victoria solari oporteat. novas hasce Caesaris Ti-
 berii expeditiones ut in speculo contemplamini: nihil in iis non selectum
 reperitur; sine labe est exercitus. sic etenim complacitum est novo im-
 peratori, qui id sibi decori futurum existimavit. itaque ego orator ve-
 ster, princeps praelium ciens, alacritate mea omnium manus quasi mer-
 cede pacta ad pugnandum obligabo; et hoc ipsum pudori mihi ducam,
 si patiar me non pati. plura dicendi desiderio provehor: sed me plura
 cogitantem dicere actio ipsa antevertens vetat. fervor quippe animi
 etiam ipsis naturae legibus imperare consuevit. hodie nos angeli in
 suam militiam conscribunt, oppotentiumque animas in tabulas referunt,
 non quidem ita praemium par ipsis rependentes, sed magnitudine doni ad
 innumeros labores perferendos eas exsuscitantes. nemo cui voluptas
 foeda cordi est, hastam quatit; nemo deliciarum appetens belli sacris
 intersit; nemo opibus superbus simul cum caeteris Martem capessat.
 periculorum contemptores pugna quaerit. verum age, finem orationi fa-
 ctis imponamus, et theoriam ad congressum dimicationemque transfe-
 ramus.”

14. Oratione hac in aures militum illapsa omnium animi ad certa-
 men exardescunt, seseque ad quaevis exhaurienda cupidos atque ad
 ostentandam in discrimine virtutem concitatos demonstrant, eo scilicet,
 quo ducis cohortatio vocat, cogitationes et consilia sua accommodantes.

σεισι. τοῦ δὲ Μηδικοῦ ἀκηκότος τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀλκῆς τὴν
 προαίρεσιν, εὐθελίεται πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ κοσμεῖται μὲν
 ἵππος καπφαλάροις τε καὶ τοῖς θώραξι, σιδηροφορεῖται δὲ καὶ
 τὸ μάχιμον. ἐπιβάντες τε τῶν ἵππων συμπεφραγμένη τῷ τινι
C ἐπήεσαν ἠρέμα Ῥωμαίοις μετὰ σοβαροῦ τοῦ βαδίσματος. τοίνυν **5**
 καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ φραξαμένου ἤρθη τὰ σημεῖα. ἀτὰρ περιλα-
 λοῦσιν αἱ σάλπιγγες, ἐς ὕψος ἢ κόνις ἐχόρευεν. ὁ δὲ θρύλλος
 διεχείτο πελαγίζων τὸν χῆρον, καὶ τῷ ψόφῳ κυμάτων τοῦ χρι-
 μετίσματος τῇ τε δονήσει τῶν ὄπλων περιρρεόμενος ἕπασαν εἰκό-
 τως φωνὴν μετέβαλλε πρὸς τὸ ἄναρθρον. τὸ μὲν οὖν βάρβαρον **10**
 ἐπὶ μήκους διατείνει τὴν τάξιν, φαντασίαν ἀπείρου πλήθους ἐν-
D τεῦθεν οἰόμενον ταῖς ἀντιπαλαμιωμέναις ποιεῖσθαι δυνάμεισιν· τὸ
 δὲ Ῥωμαϊκὸν βαθεῖαν τὴν σύνταξιν ποιησάμενον, πυκνότητι
 βρίθουσιν, ὡς μόνον οὐχὶ δοκεῖν στιρεμνίαν καὶ ἀντίτυπον σι-
 δήρῳ πατταλευθεῖσαν καὶ ἀντικεχαλκευμένην ἐστάναι παράταξιν, **15**
 δίκην ἀνδριάντων ἀκινήτως ἐχόντων καὶ μόνον τοῖς σχήμασι δο-
 κούντων πολέμων ὀρέγεσθαι, κατέπληττε τε τῇ θέρῃ τὸ βάρβα-
 ρον, ὡς ὑποσαίνεσθαι διὰ τὴν ὄψιν ἐντεῦθεν τὰς τῶν Μήδων
 ψυχὰς πρὸς τὰ μαλθακώτερα τῆς ἀνανδρίας κινήματα. οἱ μὲν
P 82 οὖν Βαβυλώνιοι κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀθροισμάτων ἐπετοξάζοντο, **20**
 ὡς τὰς ἡλιακὰς ἀπυκρύνειν ἀκτῖνας τῇ ἐκπομπῇ τῶν βελῶν, καὶ
 τῇ ῥαγδαίᾳ τῶν δονάκων ἐκχύσει τέγος ὑπόπτερον ἐν τῷ ὑπὲρ κε-
 φφαλῆς ἀέρι κατεστορέσθαι δοκεῖν, τῇ πτήσει τῶν ἀκοντίων σχε-
 διαζόμενον. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς τὴν κατασυστάδην συμπλοκὴν
 ἐνεχείρησαν, δόρουσι τε καὶ ξίφεσι τὸ βάρβαρον ἀμυνόμενοι, τῆς **25**

**Persae Romanorum fortiter concurrenti ardorem intelligentes certamini
 se aptant. et equites quidem galeis ac thoracibus, pedites ferro in-
 struuntur. equestris acies undique communita sensim in Romanos inso-
 lentius graditur. Romani contra obarmati signa sustollunt. clangunt
 tubae, stat pulvere coelum; ingeminat tota regione diffusus clamor im-
 mensus, strepituque hinnientium equorum et armorum concussorum so-
 nitu tanquam fluctibus intermixtus atque confusus merito auribus articu-
 late percipi nil sinit. barbari suos in longum disponunt, rati hoc modo
 adversariis multitudinem infinitam visum iri. Romani aciem latam ipsa-
 que densitate firmam struunt, ut tantum non solida ad vim omnem con-
 stanter repellendam ferreis fixa clavis et aenea plane acies ex adverso
 stare crederetur, instar statuarum immobilium soloque habitu et figura
 Martem spirantium. stupere spectaculo barbari, sic ut hinc motus pa-
 rum viriles eorum corda sentiscerent. crebras igitur sagittas in Roma-
 nos iaciunt, adeo ut coelum umbra obtegeretur, et arundinum effusarum
 volatu rapidissimo, cristae de galeis subito excussae per aërem ferri
 cernerentur. Romani cominus pugnare instituentes, hastisque et gladiis**

ἐπιφορῶς τῶν βελῶν τὴν ἐπιβολὴν διατέμνοντες. ἐντεῦθεν τε
 ἐκλύτους τῶν σοφισμάτων τοὺς ἀντικαθεστῶτας διατιθέμενοι
 προτερεύουσιν εἰς τὸν πόλεμον. τοιγαροῦν ἀξιολογωτάτης Ρω-
 μαίοις τε καὶ Πέρθοις γενομένης τῆς μάχης, τῆς τε Περσικῆς Β
 5 παραλυθείσης ἐκτάξεως διὰ τὸ μὴ πρὸς βάθος συνεστάναι τὸ
 στίφος, οἰραγούσης τε δυνάμεως διηπορημένης τῆς Βαβυλωνίας
 παρασκευῆς, τοῦ ἀντερείδοντος μὴ ὑπόντος, εἶτα ἐπιβριθύσης
 τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως, πρὸς ὄλεθρον εἶδε τὸ βύρβαρον, ἀπο-
 κλίνει τε πρὸς φυγὴν. καὶ μειοῦνται μὲν Πέρσαι τὰ τῶν ἰαν-
 10 τίων ἐλπίδων, παιδεύονται δὲ τῷ παραδείγματι μὴ μέγα φρονεῖν
 ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν. οἱ μὲν οὖν Βαβυλώνιοι ἢ ποδῶν εἶχον
 ἀπιδίδρασκον ἠττηθέντες, Ῥωμαῖοι δ' ἐχόμενοι τῆς ἐπιθροσεως C
 τῶν κακῶν τοῖς Πέρθοις πείραν ἐδίδουσαν. οὐ μὴν ἀλλὰ πρὸς
 ἐπὶ τούτοις καὶ τὸν Περσικὸν ληΐζονται χάρακα, τὰ τε σκηοπή-
 15 για τοῦ βασιλέως προεινομέεσαντο, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσεινὴν
 λαφυραγωγοῦνται λυμπριῶς. τῶν τε ἐλεφάντων κρατήσαντες
 ἅμα τοῖς σκύλοις τοῖς Περσικοῖς παραπέμπουσι πρὸς τὸν Καί-
 σαρα. ἐπεὶ δ' ἠττήθη ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς καὶ τὴν ἀνάξεν-
 ξην οἴκαδε ἐπονείδιστον ἐπεποίητο, ἐπὶ τὴν Μελιτηνὴν γεγωνῶς
 20 ἐνεπίμπρα τὴν ὥραν τοῦ ἄστεος, ἄφρακτον οὔσαν εἰρῶν ἡρεμίας
 τε πύσης κατὰχομον. Εὐφρότην τε διαβὺς διὰ τῆς Ἀρζακηνῆς
 τὴν ἀναχώρησιν ἐποίησατο, νόμιμω τὴν αἰσχύνην στηλιτεύσας
 τοῦ ἀτυχήματος· Θεοδοτεῖ γὰρ μὴ τὰς ἐπὶ πόλεμον ἐξόδους
 προσήκειν ἐς τὸ λοιπὸν βασιλέα Περσῶν ἐμπορεύεσθαι.

rem gerentes, violentos telorum iactus ab se prohibent: itaque hostium
 vafricie dissipata priores in pugna partes obtinent. praelio igitur impri-
 mis memorabili inter hasce duas gentes edito, Persicoque agmine quia
 quadratum ac densum non erat, disiecto, et extremis non instructis,
 nec habentibus quo reniterentur atque obsisterent, cum et hostis a fronte
 vehementius urgeret, videntes iam actum esse, ad fugam efferuntur; ac
 spe melioris eventus delusa, praesenti exemplo de maleficiis et iniuriis
 ante illatis non sibi placere discunt. Persae victi superatique, quantum
 pedibus valent, in fugam se conferunt; quos per vestigia inhaerentes
 Romani malo mactant. quin etiam castra eorum exinaniant, et tentorium
 regis diripientes, omniaque impedimenta libere ac palam auferentes, ele-
 phantum ibi repertum cum ornamentis Persicis ad Caesarem mittunt.
 victus Persarum rex et cum turpitudine abscedens, Melitenen urbem
 pulcherrimam, custodibus vacantem et quiete securissimam, in itinere
 incendit, traiectoque Euphrate per Arzanenam regionem reversus, lege
 lata velut in columna inscriptam cladis suae ignominiam omnibus prodit.
 tulit autem ut ne quis de caetero Persarum rex Romanis arma inferre
 vellet.

D 15. Οὕτω μὲν οὖν τῷ νόμῳ θριαμβεύσας ὁ τῶν Περσῶν
V 192 βασιλεὺς τὸ ἀπαίσιον, διηπορεῖτο δὲ τι καὶ πράξειεν. τὸ δὲ Ῥω-
 μαϊκὸν ταῖς Περσικαῖς συνεπετίθειτο συμφοραῖς, καὶ πρὸς τὰ
 ἐνδόμυχα τῆς Βαβυλωνίας ἐχώρησε, κερατίζεται τε καὶ περιτέμνε-
 ται πάντα τὰ ἐν ποσὶ, καὶ τὰ ἐντυγχάνοντα τῆς διαφθορᾶς ἐγί- 5
 νετο πᾶρανάλωμα. τῆς τοίνυν Ὑρκανικῆς θυλότητος ἐπιβάται
 γενομένοι, πλείστα τε δρᾶσαντες καὶ χειρουργήσαντες τοῖς Πάρ-
 θοις ἀπαίσια, εἰς τὴν ἑαυτῶν οὐκ ἀνέζευξαν· χειμῶνος γὰρ ὥρα
P 83 τοῖς πράγμασι συνεκύρθη, καὶ τὰ τῶν ἀτυχημάτων τῇ Περσίδι
 κατελιπαίνεται. ἦρος δ' ἐνδημήσαντος ἐπανῆκον Ῥωμαῖοι, ἐπι- 10
 φερόμενοι καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν συνέκδημον. οἱ μὲν οὖν Μῆδοι
 τὰ συμβεβηκότα φέρειν οὐκ ἔχοντες εἰς τὸν βασιλέα τὸν σφῶν αὐ-
 τῶν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐβλασφήμουν ἀσχάλλοντες· παρελίπει
 γὰρ αὐτοῖς ἐς τὰ μάλιστα ἡ τοῦ πολέμου τριβὴ καὶ τὰ εἰς ὕστε-
 ρον ἐλπιζόμενα δυσχερῆ. οὐ γὰρ ἔχουσι Πέρσαι ἐκ πρυτανείου 15
 σιτήσεις, καθάπερ Ῥωμαῖοι ἴοντες εἰς πόλεμον· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ
 κώμας τε καὶ ἄγρους συναγείρονται· ἀλλ' ἐστὶ νόμος αὐταρκείας
 αὐτοῖς τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς διατεμύμενα, καὶ
 εἰς ὅσα ἀποζῆν οἰκονομοῦσι τὰ παρεχόμενα, καὶ διατρέφεσθαι
B ἐντεῦθεν καταναγκάζονται ἅμω τοῖς κτήνεσι, μέχρις ἂν ὅτου ἐς 20
 τὴν ἀλλοτρίαν ἐμβάλωσι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς
 τὰς στάσεις τοῦ ὀπλιτικοῦ δεδιὼς διενόηθη ἐς λόγους περὶ τῆς
 εἰρήνης κοινολογήσασθαι Τεβερίῳ τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Καῖσαρ
 ταῦτα πνυθόμενος ἐς διαλλαγὰς προιέναι διέγνω. ἐκπέμπει γοῦν
 τοῖς περὶ συμβάσεως λόγους δυνατοὺς καθιδρῦσασθαι κεχειροτο- 25

15. Hac lege infeliciter triumphans Persarum rex, quid consilii
 caperet nesciebat, cum Romani Persicas calamitates adaugentes ad in-
 teriora penetrant, et proxima quaeque devastant ac disperdunt, occur-
 rentiaque disperditionis additamentum faciunt. consensu porro Hyrcano
 mari, ubi damna Persis quam plurima dederunt, hieme oppressi
 in sua non redierunt. Persidis ergo clades cumulabantur. vere ipso
 Romani cumite fortitudine in ditionem suam se recipiunt. Persae even-
 torum impatientes aperto capite regi suo indignabundi convitiantur, mi-
 rifice siquidem eos cruciabat tantum tempus in armis consumptum, et
 quas adhuc metuebant miseriae cruciabant. nec enim Persae Romanorum
 instituto e prytaneo annonam capiunt, quoties militatum eunt; neque ex
 agris et vicis conscribuntur: verum quadam frugalitatis lege apud eos
 rex illam distribuere solitus est, qua ad vitam quomodocunque susten-
 tandam utuntur. hinc ipsi et iumenta vivere coguntur, donec aliena
 forte populabundi invaserint. quapropter seditionem a militibus timens
 Persarum rex cum Tiberio de pace agere decrevit. quo audito Tibe-
 rius et ipse ad rerum compositionem descendens legat paci faciendae

ντικῶς πρεσβευτὰς Ἰωάννην καὶ Πέτρον, ἐν τῇ κορυφαίᾳ τῆς συγ-
 κλήτου βουλῆς τελοῦντας ἀξία (πιτρίκιοι δ' ἄρα ὄντες ἐτύγγα-
 νον), Θεόδωρόν τε τῇ μαγιστερίᾳ ἀρχῇ παρὰ Ῥωμαίοις τιμώμε-
 νόν τε καὶ γεραιρόμενον. καὶ μὴν καὶ Χοσρόης Σαρναχοργάνην, C
 5 ἄνδρα τῇ Περσικῇ πολιτείᾳ διὰ τὴν ἀξίαν ἀπόβλεπτον, πρὸς ἐτέ-
 ροις ἀξιολογωτάτοις ἀνδράσι, τῷ πολέμῳ δι' αὐτῶν πυραδοὺς
 τὴν ἀνάπαυλαν. συστάσης τοίνυν περὶ τὴν Ἀρμενίαν κατ' ἐκεῖνο
 καιροῦ καρτερᾶς μάχης Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις Ταμχοσρῶ
 ἐφεστηκότος τῆς Βαβυλωνίας δυνάμειος Ἰουστινιανοῦ τε τῆς Ῥω-
 10 μαϊκῆς ἐξηγουμένου πληθύος, γίνεται κατόπιν τὸ Ῥωμαϊκὸν τῆς
 προτέρας εὐκλείας. διὰ τοι τοῦτο ἀπειρήκασιν Μῆδοι τῶν εἰρη-
 ναίων σπονδῶν, καὶ πάλιν αὐτοῖς ἀναζωπυροῦται τὸ φιλοπόλε-
 μον, μετριοπαθεῖν ἐπὶ τοῖς ἐναγχοῦς οὐ χωρήσαντες ἐπιτεύγμασιν.
 οἱ μὲν οὖν πρέσβεις μέχρι λόγων τὰ τοῦ σκοποῦ διανύσαντες χω- D
 15 ροῦσι πρὸς τὰ οἴκοι, ὄρφανὰς τὰς πρεσβείας τῆς εἰρήνης κατα-
 λείψαντες. Τιβέριος δ' ὁ Καῖσαρ τῶν οὕτω συντετυχηκότων
 αὐτῷ Μαυρίκιον στρατηγὸν προστησόμενος, τότε δὴ τῶν σωμα-
 τοφυλάκων τοῦ βασιλέως ἡγούμενον, ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀρμε-
 νίας ἐξέπεμπεν. ὁ δὲ τοῦ βαρβαρικοῦ Σαρναχοργάνης στρατάρ-
 20 χος, ἔτι τοῦ χρόνου τῶν σπονδῶν ἐνδαψιλευομένου τῶν περὶ τὴν
 ἕω προελθουσῶν Ῥωμαίοις τε καὶ Μήδοις, παρυσποκδήσας κατὰ
 Κωνσταντίνης καὶ τῆς Θεοδοσίου πόλεως τὸ τάχος ἀπέστειλεν.
 ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τῶν Χυλδαίων τὴν δύναμιν ἀναλαβόμενος
 τὰ περὶ τὴν Κωνσταντίναν καὶ τὴν Θεοδοσίου πόλιν ἐλυμαίνετο.
 25 Ταμχοσρῶ τῶν μὲν ἐν Ἀρμενίᾳ Περσικῶν στρατευμάτων τὴν
 ἡγεμονίαν ἠφίετο, ὅτε που νῦν τὰς συνελθούσας δυνάμεις Ῥω-

idoneos, viros patricios et senatus principes, Ioannem et Petrum, praeter
 Theodorum, qui ob dignitatem magistri, quam gerebat, apud Ro-
 manos in honore ac veneratione erat. Chosroes item praeter alios am-
 plissimos viros Sarnachorganen inter Persas clarissimum, qui bello pau-
 sam darent, per id tempus atroci praelio inter Persas Romanosque,
 illic Tamchosro, hic Iustiniano duce, in Armenia perpetrato, Romano-
 rumque gloria priore obscurata, Persae recenti fortuna ebrii resuscitata
 bellandi aviditate foedus recusant. quare legati verborum tenuis voti
 compotes, unde venerant redierunt, legationemque a pace desertam et
 orbam reliquerunt. Tiberius Caesar in hisce eventibus Mauricium, tum
 praetorianorum praefectum, praetorem ab se creatum in Armeniam
 transmittit. Sarnachorganes autem barbarorum ductor foedus super
 Oriente inter Persas et Romanos in triennium percussum perfidiose
 rumpit, festinatoque ad Constantinam et Theodosiopolim copias mittit,
 quae effusa in circuitu populatione omnia miscent. Tamchosro ubi se
 Romanis multitudine longe inferiorem cognovit, praefectura Persici in

μαίων πολλῶ πλείους τῶν οἰκείων οὔσας διέγνωκε· καὶ τὴν Ἀρ-
 μενίαν ἀπολιπὼν τό τε Κιθαρῖζων τὸ Ῥωμαίων φρούριον παρα-
 μείψας, ἐπιπίπτει χωρίοις τε καὶ κώμαις πλησίον Ἀμιδῆς γενό-
 V 193
 P 84
 μενος. εἶτα διὰ τῆς Ἀρζανηνῆς εἰσβαλὼν ἐχώρει εἰς τὰ οἴκοι.
 ὁ δὲ Μαυρίκιος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατηγὸς τοὺς βαρβάρους κα- 5
 ταλιπόντας τὴν Ἀρμενίαν θεώμενος τὰ τε εἰς τὴν εἴσαν κείρειν
 διαχειρήσοντας, ἄρας πανστρατιῆ τῇ Περσῶν ἐνεδήμησε χώρα,
 Θέρμης τε τῷ σώματι ἐπιγενομένης αὐτῷ καρτερῶς εἶχετο τῶν
 πόνων νοσηλευόμενος. ἐμβalόντες οὖν τῇ Ἀρζανηνῇ οἱ Ῥω-
 μαῖοι, καὶ οὐκ ὄντος τοῦ ἀπαμύνοτος, τὸ Ἀφοίμων, οὔτιω 10
 καλούμενον φρούριον, ἐρυμνότατον ὄν παρεστήσαντο, φρούριά
 τε ἕτερα κατεσκάψαντο ἅττα, φόρον τε πολὴν τῇ Περσῶν πολι-
 τεία ἐνεπορεύσαντο. ζωγρήσαντές τε τοῦ Περσικοῦ ἐνενήκοντα
 πρὸς ταῖς δέκα χιλιάσι, τούτων τὴν τρίτην ἀπόμοιραν Μαυρι-
 κίου τῷ Ῥωμαίων στρατηγῷ οἱ τοῦ ὀπλιτικοῦ δωρησόμενοι, οὐκ 15
 ἀνήκεστα τοῦ πολέμου τὰ ἐπίχειρα ἐπεποίητο. ὁ μὲν οὖν στρα-
 τηγὸς τῶν ζωγρηθέντων τὴν ἐνδημίαν παρεδήλου τῷ Καίσαρι,
 ὁ δὲ Καῖσαρ ἀνὰ τὴν Κύπρον τὴν λείαν διέχεεν.

B 16. Οὕτω τοιγαροῦν τῆς Ἀρζανηνῆς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ
 δόρυτος παθούσης· κακῶς μεταβαίνει ὁ στρατηγός, καὶ τοῖς τῆς 20
 Ἀραβίας χωρίοις ἐνέβυλεν οὐ πόρρω τῆς Νίσιβι ἰδρυμένοις ἐπι-
 τομιώτατα. εἶτα μέχρι τοῦ Τήριδος καταστρεψάμενος ποταμοῦ,
 ἐς τὸ ἀντιπέρας τὸν Κούρς καὶ τὸν Ῥωμανὸν ἐξεπέμπετο τὴν πο-
 λιμίαν ληΐζοντας ἅπασαν· αὐτὸς δὲ τὸ Σιγγαρῶν φρούριον κα-

6. Θείρειν IP.

Armenia exercitus dimissa ipsaque Armenia relicta, Citharizum Roma-
 norum arcem praetergressus, locis et vicis iuxta Amidam direptionem in-
 fert. deinde per Arzanenam praedabundus domum discedi. Mauric us
 dux barbaros Armenia egressos et Orientem pervastare aggressos cogno-
 scens, totis copiis in Persidem ruit, et ex calore immodico morbum ac
 dolorem nactus est. irruptione igitur in Arzanenam facta, Romani,
 quia deerat qui vim arceret ac propulsaret, Aphunios castellum natura
 et operibus firmissimum occupant, aliaque insuper castella evertunt,
 multaque strage in Persas debacchantur, et captis decem millibus ac
 nonaginta, tertiam partem Mauricio, honesta belli praemia offerunt. de
 captivis imperatorem Mauricius certiozem facit, a quo per Cyprum dis-
 tribuntur.

16 Sic itaque Arzanena Romanorum armis male mulcata, dux inde
 excedens Arabiae loca, non procul a Nisibi, summo velut compendio
 incurSAT. deinde usque ad Tigrium vastitate inflata, Cursium et Roma-
 num trans flumen mittit, qui hostium regionem depraedentur, ipse Sin-
 gario castello subacto, quoniam hiems appetebat, cum copiis in hiberna

ταστρεψάμενος, ἐπεὶ χειμῶνος ὥρα παρέκυπτε, τὰς δυνάμεις ἀνυλνυβόμενος τοῖς Ῥωμαῖκοῖς ἐνεδήμησε. κατὰ τοῦτον δῆτα C τὸν χρόνον ἀπέσκλη ὑπὸ τῆς νόσου Ἰουστῖνος ὁ τοῦ Ῥωμαῖκου στρατηγός, μεγάλαις τῶν βεβιωμένων αὐτῷ ἐντετυχηκῶς ἀντι- 5 δόσεισιν. ἀπόφοιτος γοῦν τῶν ἐντεῦθεν ὅσον οὔπω γενόμενος, κέρριον τῆς μοναρχίας συνίστησι Τιβέριον τὸν αὐτοκράτορα, ἄνδρα πρῶον ὁμοῦ καὶ φιλόανθρωπον, κρείττονά τε λήμματος καὶ χρημάτων ἀφρόντιδα, τοῦτο μόνον εὐδαιμονίαν ἡγούμενον, τὸ τεθιλέναι τε καὶ ἐς μέγα πλούτου κομῶν τὸ ὑπήκοον, τὴν κοινὴν 10 τῶν ἀνθρώπων μακαριότητα πάγκυλον καὶ ἀσυλότατον θησαν- D ρὸν λογιζόμενον· ἔς τὸν ὄγκον τῆς τυραννίδος μισήσας, εἴλετο συμβουσιλεύειν αὐτῷ τὸ ὑπήκοον ἢ τοῖς ἰθυνομένους τυραννικώτερον ἀνδραποδίζεσθαι, πατήρ ἐθέλων ἢ δεσπότης ὑπὸ τῶν ὑπηκόων ἀναγορεύεσθαι. ἐπεὶ δ' ἀκαπηλεύτως αὐτῷ τὸ τῆς ἔξου- 15 σίας οὐκίκετο σκάφος, εἰκότως καὶ ὁ πόλεμος μετὰ τῶν πραγμά- των τὴν πρὸς τὸ κρείττον μεταβολὴν ἐκληρώσατο.

Ἦρος δ' ἀρχομένου νόσῳ σαγηνευθεὶς Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τὸν τῆδε κατεστρέψατο βίον, διάδοχον προστη- σάμενος Ὀρμισδαν τὸν υἱόν, ἄνδρα τῆ χαλεπύτητι τὴν πατρῶαν 20 ὑπερηκοντικῶτα τῶν τρόπων ἀνοσιότητα· ἦν γὰρ βίαιός τε καὶ P 85 τοῦ πλείονος ἐραστής ἀκόρεστος, ὃς ἐν οὐδεμιᾷ τὸ δίκαιον μοίρα τιθέμενος, ἀπάτη τε ἠδόμενος καὶ τῷ ψεύδει περιρρεόμενος, τῶν πολέμων, οὐ τῆς εἰρήνης ἐγλίχετο. δυσμενέσταιός τε πρὸς τὸ ὑπήκοον γεγονώς, οὓς μὲν τῶν δυνατωτάτων ποδοκάχη 25 καὶ δεσμοῖς ἐς τὸ αἰετὸ καθυπέβαλλεν, οὓς δὲ ξίφει διέτεμνεν,

21. ἀκορέστατος ἐν IP.

concedit. hoc tempore Iustinus Romanorum imperator tabe confectus, moriens, magnam rerum in vita gestarum mercedem est adeptus. iam iam igitur hinc demigraturus, Tiberium Augustum et monarcham declaravit, virum mitem et humanum, a muneribus accipiendis alienum, et vacuitatem a pecuniaria sollicitudine solam felicitatem interpretantem, florereque et crescere opibus subditos, communem hominum beatitudinem honestissimumque et indepraedabilem thesaurum reputantem. qui regni fastum exosus, maluit secum regnare subiectos, quam quibus ipse praecesset, per tyrannicam importunitatem servitute multari, et pater magis a suis civibus quam dominus audire. et quoniam navigium rei publicae animo sincero gubernabat, non iniuria belli melior evasit conditio.

Veris autem principio Chosroes Persarum rex morbo irretitus vitae modum imposuit, Hermisda filio successore appellato, qui morum aevitia paternam impietatem superavit, homo violentus ac furens et inexplebilis avaritiae. qui nullam iusti rationem ducens gaudebat fallaciis et scatebat mendaciis, nec ex pace sed bello voluptatem capiebat. ac

ἐνλους παρέπεμπε ταῖς λυγύσι τοῦ Τίγριδος, καὶ τάφος ἦν ὁ ποταμὸς ἀναμφίαστος· οὐ γὰρ ἀδημοσίευτος ἐτύγχανεν ὧν τῶν παρὰ τοῦ βασιλείως παραπεμπομένων ἐς θάνατον. χρηματισθῆναι γὰρ τὸν Ὁρμίσδαν διὰ τῶν μάγων φασὶν ὑπὸ τῶν ὑπηκόων
B καταστιασθέντα ἀποβολὴν τοῦ κράτους ποιήσασθαι, ἐπονεί-5
 δίστως τε κατωθέσθαι τῆς ἐξουσίας ὁμοῦ καὶ τῆς βασιλείας τοῦς οἴκας. δειλαιοὶ τῆς ἀσεβείας οἱ τούτοις πειθήνιοι· ἡ γὰρ οὐκ ἤμελλε συμβαίνειν ἴσως τοῖς πράγμασι, πολλάκις τερατολογοῦσι δαιμόνια, ἵνα δέει τῆς τούτων προαγορεύσεως σχολή που πάντως συμπέρασμα τῶν χρησμολογουσῶν ἀνοσίων δυνάμεων τὰ βουλή-10
V 194 ματα τῷ τῆς πονηρίας πανουργικωτάτῳ σοφίσματι. ἐντεῦθεν γὰρ ἐπιτίθησι καὶ πρὸς τὸ πλῆθος αὐτὸ Ὁρμίσδας τὴν μάχαιραν, καὶ διαφθείρας δέει τοῦ μέλλοντος ἐκ τοῦ πλῆθους χιλιάδας πολλὰς ἀπεθησαύριζεν ἑαυτῷ παρὰ τῶν ὑπηκόων δυσμένειαν ἀδιάλ-
 λακτον. ἀπεδεκίτου δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδόσεις, καὶ 15
 πρὸς κινδύνους μεγάλους χωρεῖν τὸ ὀπλιτικὸν κατηνάγκαζεν, ὅπως τῇ διαφθορῇ τῆς Βαβυλωνίας δυνάμεως ἀστίαστον αὐτῷ ὁ
C βασιλεὺς θρόνος σχολή τὴν ἴδρυσιν. (17) περιβαλόμενος γοῦν ὁ Ὁρμίσδας τὸ τῶν τυράννων διάδημα περιαντίζεται τε καὶ ἀν-
 θαδίζεται, καὶ περικεῖρει τὸ εἰωθός, τὰ τῆς ἀναρρήσεως σή-20
 μαντρα ἀποστέλλειν ὥσπερ οὐκ ἀξιῶν Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀποκηρυκεύεται πρὸς Ὁρμίσδαν τὸν πόλε-
 μόν, τὴν εἰρήνην ἐν ἴσῃ μοίρᾳ ἑκατέροις γενέσθαι ἐξαιτούμενος·

malevolentissimus in subditos, potentissimorum quosdam aeternis vinculis ac cippo mandabat, quosdam gladio trucidabat, nonnullos in Tigridem demergebat, eratque sepulcrum fluvius quod non indueretur aut cooperiret: neque enim ab rege iniectos non publicabat. fertur autem Hormisdas responsum ab ariolis, ipsum seditione subiectorum adversus se excitata oppressum imperium amissurum, et cum probro potestatem atque gubernacula regni positurum. miseri et impii mortales, qui his auscultant. quae namque re ipsa forsitan non evenient, saepe ut monstra daemones praedicunt, ut propter huiuscemodi vaticiniorum formidinem consilia improbissimorum spirituum vaferrima calliditate meditata effectum sortiantur. hinc adeo factum ut in vulgus ferro saeviret Hormisdas, et futurorum metu percussus multisque millibus de populo iugulatis inexpiabile omnium in se odium accenderet. praeterca commectum restringens, militem ingentia adire pericula compellebat, ut militia Persica attrita et imminuta, thronus sibi regius nulla seditione concussam stabilitatem retineret. (17) suscepto igitur diademate regio Hormisdas superbia et contumacia elatus consuetudinem significandae inaugurationis negligit, ut qui Tiberium honore hoc non dignaretur. Tiberius illi bellum renuntiat, orans uti pax aequae ab utraque parte coleretur. Hormisdas legationem insolenti fastigio aspernatus, aperte Ro-

ὁ δ' ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ καταγαυρούμενος ἡξίου φορολογεῖσθαι ἐς
τὸ φανερὸν τοὺς Ῥωμαίους, Ἀρμενίους τε καὶ Ἰβήρας ἐν ὑπηκόοις
τελειῖν, Ῥωμαίων τοῦτο παρεχομένων αὐτῷ, τό τε Δάρας μὴ
ἐπιζητεῖσθαι λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, καίτοι Χοσρόου τοῦ
5 πατρὸς ἐπὶ τοῖς ἴσοις βουλευθέντος τὰς διαλλαγὰς ἀντιδοῦναι τῷ
Καίσαρι, τό τε Δάρας οὐκ ἀπαξιώσαντος ἀποκαταστῆσαι τῇ
τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ. ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς ἀλαζονείας Ὀρμίσδου κατα-
φανῆ Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι γέγονε, Θέρους ἐπιγενομένου πάλιν
Μαυρίκιος τὰς δυνάμεις ἀθροίσας ἐνδημεῖ τῇ Περσίδι, ἐς P 86
10 τὸ ἀντιπέρας τοῦ Τίγριδος Ῥωμανόν τε καὶ Θεοδώρικον, ναὶ μὴν
καὶ Μαρτῖνον πεπομφώς, τὰ ἐνδόμυχα τῆς Μηδικῆς κατασκά-
ψοντας. οἱ μὲν οὖν εἰσβαλόντες ἅμια τῇ τοῦ στρατοπέδου πλη-
θύνει, καὶ τῶν Περσῶν ληϊσόμενοι τὸ γόνιμὸν τε καὶ εὐθαλέστα-
τον, καὶ πῦσιν τὴν τοῦ Θέρους ὥραν τοῖς Περσικοῖς ἐνδιατρί-
15 ψαντες φόνους, τὰ τῶν Μήδων ἔχειρόν τε καὶ διωλόθρευον λίαν
ἐγκρατῶς. ὁ δὲ Ῥωμαίων ἡγούμενος χειμῶνος ἐπελθόντος εἰς
τὴν Κυππαδοκῶν Καισάρειαν γίνεται. Θέρους δὲ περιμόντος αὐ- B
θις κατὰ τὴν εἰρᾶν ἀφίκετο εἰς τε Κιρκήσιον πόλισμα Ῥωμαίων
πανοστρατιῆ. εἶτα διὰ τῆς ἐρήμου τὸ λοιπὸν τῆς Ἀραβίας εἰς
20 τὴν Βαβυλωνίαν ἠπειγέτο γῆν ἀφικέσθαι, εἶτα τὸν πόλεμον
παρακλέψαι τῇ ἀγγινοίᾳ τοῦ ἐγχειρήματος. συνέλιπετο δὲ τούτῳ
ὁ τῶν νομῶδων βαρβάρων ἡγούμενος, Ἀλαμόνδαρος ὄνομα
αὐτῷ· ὃν φασὶ κατάδηλον τῷ Περσῶν βασιλεῖ τὴν τῶν Ῥωμαίων
ἐπιστάσιαν ποιήσασθαι· ἀπιστότατον γὰρ καὶ ἀλλοπρόσαλλον τὸ
25 Σαρακηνικὸν φῦλον καθέστηκε, πάγιόν τε τὸν νοῦν καὶ τὴν γνώ-
μην πρὸς τὸ σῶφρον ἰδρυμένην οὐκ ἔχον. καὶ οὖν ἐκ τούτου ὁ C

manos tributa poscit, Armenios et Iberas Romanis annuentibus sibi subiectos cupit; Daram a Tiberio non repeti amplius, tametsi Chosroes pater aequis conditionibus cum Caesare in gratiam redire et Daram imperio Romano restituere non detrectaverit. ubi de arrogantia regis Tiberius comperit, aestate proxima Mauricius contractis iterum copiis Persidem ingressus ex adverso Tigridis castra locat, Romanumque Theodoricum et Martinum ad interiora regni divexanda dimittit. illi florentissimam agrorum copiam et universam aestatis amoenitatem depopulantes, ac caedibus grassantes, Persarum rebus vastitudinem pestiferamque cladem invexerunt. Mauricius sub adventum hiemis Caesaream Cappadociae discedit: aestate sequenti in Orientem rursus et ad Circesium Romanorum oppidum toto cum exercitu advenit. inde per Arabiae solitudinem in Persidem proficisci maturavit, ut sollerti ausu hostes falleret. eum Alamondarus Nomadum barbarorum dux comitatur, quem regi Persarum de Romanorum adventu indicasse perhibent: Saracena quippe natio infidissima iam huic iam illi solet adhaerescere, animumque stabilem

τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐπὶ Καλλίνικον πόλιν τὸν πόλεμον μετε-
 φύτευεν, Ἀδορμαάνην χειροτονήσας τῆς ἐκτάξεως κηδεμόνα
 οὐκ ἀσφύεστατον. ἐπεὶ τοίνυν ὁ Ἀλαμούνδαρος κηφῆνος δίκην
 τῆς μελίττης τοὺς σίμβλους ἠφάνισεν, εἰπεῖν δὲ ταῦτόν τὰ Μαυ-
 ρικίου ἐπὶ χειρὶ ἀνετρέψατο, ἀνόνητα γίνεται Ῥωμαίοις τὰ τῆς 5
 κατὰ Μήδων ἐπιστρατείας κινήματα· παλινδρομοῦσι γὰρ τὰς
 οἴκοι συμφορὰς ἀποσβέσοντες. καὶ δῆτα ὁ στρατηγὸς τὰς μὲν
 σιταγωγὰς ὀλκιάδας, αἱ κατὰ τὸν Εὐφράτην συνείποντο αὐτῷ
 ποταμόν, φλοξὶ πυρὸς ἀνατέθεικεν· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἐκκρί-
 τοις τοῦ στρατοπέδου ὡς τάχιστα γίνεται πρὸς τὴν πόλιν Καλλί- 10
 νικον. εἰς χεῖράς τε τῶν συνταγμάτων γεγονότων τῶν Πάρθων,
 ὑπεροχὴν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπεφέρετο δόρυ. φυγῆς τοίνυν τῶν
 Περσῶν γενομένης ἀναχωρῆν τὰ τῆς ἐπηρείας ἐλάμβανεν.

D
V 195

18. Τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ Ταμχοσρῷ ὁ τοῦ Μηδικοῦ
 στρατηγὸς μεγάλας τοῦ Περσικοῦ δυνάμεις περιηγόμενος πρὸς 15
 τῇ Κωνσταντίνῃ χωρεῖ. καττύεται δῆτα ἐν τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ
 μέγας καὶ ἐξακουστότατος πόλεμος Ῥωμαίοις τε καὶ Πάρθοις.
 ὁ μὲν οὖν τοῦ Μηδικοῦ στρατηγὸς ἐν ταῖς πρώτοις τῆς ἀγωνίας
 γενόμενος τὸν βίον κατέστρεψε δόρατι, πλημμελεῖ δὲ τὸ βάρβα-
 ρον καὶ νικῶσι Ῥωμαῖοι. οἱ δὲ βάρβαροι πείθονται ἐς τὴν ἐαυ- 20
 τῶν ἀποκλίνειν, ἅμα τῷ παθεῖν καὶ τὰ τῆς αἰσχύνῃς οἰκειωσά-
 μικοι. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς τὰ καίρια τῶν ὀχυρωμάτων περι-
 P 87 φραξάμενος ἐς Βυζάντιον ἄνεισι. τοῦ κοινοῦ δὲ τέλους συντε-
 τυχηκότος Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς, ὡσπερ

12. ὑπερφέρετο IP.

et voluntatem probitate firmam constantemque minime gerit. tum rex
 ad urbem Callinicum molem belli transtulerat, et Adormaanem, natura
 ad id munus aptissimum, docem creaverat. posteaquam igitur Alamun-
 datus perinde ut fucus aliquis apum cellas depastus est et hoc ipsum
 nuntiando Mauricii consilia evertit, in nihilum recidit adversus Persas
 Romanorum expeditio, domesticae siquidem calamitates depulsuri recur-
 rerunt. itaque naves frumentarias se per Euphratem sequentes exussit:
 ipse cum delectis cohortibus ad oppidum Callinicum properavit, ubi col-
 latis signis res Romana longe superior fuit. quocirca Persis fugientibus
 hostium impetus conquievit.

18. Anno sequenti Tamchosro Persarum dux ingentes copias Con-
 stantinam admovit, quo maximo et fama admodum celebri praelio con-
 cursum est. ipse dux in prima acie pugnans occubuit, infeliciterque
 praeliati barbari Romanis victoriam concesserunt ac domos refugerunt.
 sic ad acceptam cladem etiam dedecus adiunxerunt. Mauricius, castel-
 lis quae munitione egebant communitis, Byzantium revertitur. cumque
 Tiberio Romanorum imperatori communis omnium huius lucis terminus

ἄθλον ἀριστείας εὐγενῆ καὶ περιδοξόν τὸ βασιλεῖον κράτος ὁ
στρατηγὸς ἔννομόν τε περιβάλλεται, καὶ τὴν δευτέραν ἀπημ-
φίαστο τύχην. τὰ μὲν οὖν μετὰ τοῦτο πραχθέντα Ῥωμαίοις τε
καὶ Πέρσιν ἀναγέγραφα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. οὐκοῦν ἴτιον ἐπὶ
5 τὰ συνεχῆ τῆς διηγήσεως, τὴν ἱστορίαν ἔξω πού μικρὸν διαθέου-
σαν εἰσχυκλήσαντες ἐπὶ τὴν ἀκόλουθον καὶ εὐσύνοπτον νύσαν,
ἔθεν καὶ πρὸς βραχὺ ἀπεκλίναμεν, τὰ περὶ τὸν Βαρᾶμ κατ'
ἐκεῖνο παρηκολουθηκότα καιροῦ προτιθέντες ἐν μέσῳ. ἀλλ'
εἰρήσθω μὲν πρότερον ἢ τε πατρὶς καὶ τὸ γένος Βαρᾶμ οἳ τε τῆς Β
10 τύχης βαθμοὶ αἶ τε κατ' ὀλίγον πράξεις διὰ βραχέων, ἵνα πάν-
τοθεν ἑναρμόνιον εἴη καὶ ἑντελὲς τὸ περὶ τὴν ἱστορίαν ἀκρόαμα.

Ἦκουσὺ του λέγοντος ἀνδρὸς Βαβυλωνίου ἱερομνήμονος,
μεγίστην ἐμπειρίαν ἀπειληφότος τῆς περὶ τὰς βασιλικὰς διφθέρας
ἀναγραφῆς, ἀπὸ μὲν τῆς Ἀρζανηνῆς οὕτω καλουμένης ὀρμᾶ-
15 σθαι μοίρας τὸν Βαρᾶμ, οὐκαρχίας δὲ τῆς τοῦ Μιρράμου γεγο-
νέναι τὸν Πέρσην ἐκεῖνον τὸν τύραννον, ὅς ἀφορμὴ τῆς καταλύ-
σεως Ὀρμίσδα τῷ τυράννῳ γεγένηται. δῆμοις γὰρ παρὰ τοῖς C
Μήδοις ἐπὶ τῶν πράξεων τὰ ἀγχινοῦ τε καὶ τιμιώτατα διαννο-
μένοις, νόμῳ πρεσβύτῃ κληροδοτουμένοις, μὴ ἄλλους ἔχειν τὰ
20 πράγματα ἔφασκε, καὶ τὸν μὲν Ἀρταβίδην ἐπιλεγόμενον δῆμον
τὴν βασιλείαν κατέχειν, καὶ τοῦτον ἐπιτίθεσθαι τῷ βασιλεῖ τὸ
διῶδημα, ἕτερον τῆς πολεμικῆς προεστάνει συντάξεως, ἄλλον δὲ
τὰς πολιτικὰς περικεῖσθαι φροντίδας, τὸν δὲ ἕτερον τὰς διαφο-

6. nonne εἰσχυκλήσαντας?

23. ἕτερον] ἱμμο τέταρτον.

adesset, Mauricius dux nobile inclitum et legitimum virtutis suae prae-
mium, Romanum imperium, adipiscens inferiorem conditionem exuit.
iam vero quae post haec inter Romanos Persasque acciderunt, supra a
nobis litterarum memoriae commendata sunt. quamobrem ad ea quae a
superiore narratione apta videntur regrediendum est, et historia ex me-
diocri digressionem ad consequentem perspectuque facilem scopum redu-
cenda; quaeque illo tempore circa Varanum amplius contigerunt, in
medium proferenda. sed ante de patria illius, de genere, de felicitatis
gradibus, de his quae paulatim patravit, quo historia undique connexa
et absoluta sit, paucis explicemus.

Persam ego quendam a sacrarum memoriarum commentariis et in
libris acta regia continentibus exercitatissimum memorantem audivi, Va-
ranum tyrannum illum Persicum, cuius opera Hormisdas tyrannus inter-
iit, in regione Arzanena principe domo Mirrhami oriundum fuisse. re-
rum enim graviorum et illustrissimarum administrationem apud Persas
antiqua lege septem tribubus seu familiis sortito distributam esse, caete-
ras nihil negotii habere aiebat. familiam Artabidae cognominatam ha-
bere ius regni et regi imponere diadema, aliam praesesse conficiendis
exercitiis, aliam rebus urbanis, aliam seditiones et controversias diu-

ρὺς διαλύειν τῶν περὶ τι καταστασιαζόντων καὶ διαιτητοῦ δεομέ-
 των, τὸν δὲ πέμπτον ἡγεῖσθαι τῆς ἵππου, τὸν δὲ μετὰ τοῦτον
 φορολογεῖν τὸ ὑπήκοον καὶ τῶν βασιλικῶν ταμείων ἔφορον πεφυ-
 D κέναι, τὸν δ' ἑβδομον κηδεμόνα τῶν ὀπλων καὶ τῆς πολεμικῆς
 ἐσθῆτος ἐπιστατεῖν, Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου τουτονὶ τὸν νόμον 5
 ἐν τοῖς βασιλείοις ἐκτεμενίσαντος. τὸν δὲ Βαρᾶμ τῆς τοῦ Μιρ-
 ράμου οἰκουρχίας γενόμενον, δήμου δ' Ἀρσακίδου, καταλεγεῖναι
 φασιν ἐς τὸ πρότερον τοῖς τοῦ βασιλέως σωματοφύλαξι, μικροῦ
 δ' ὕστερον στρατιωτικῆς ἰλῆς ἡγησόμενον συστρατεῦσαι Χοσρόη
 τῷ Κυβάδου παιδί, ὅποτε οἱ Βαβυλώνιοι τὸ Δάρας παρεστή- 10
 σαντο, Ἰουστίνου τοῦ νεωτέρου τὴν Ῥωμαίων σκηπτουχίαν ἐπέ-
 χοντος. ὁ μὲν οὖν Βαρᾶμ ἐσβαλὼν ἕμα Χοσρόη τῷ Περσῶν
 βασιλεῖ τῷ πρεσβύτῃ, καὶ εἰς τὰς ἁρμονίας αὐτὰς καὶ κατὰ τοὺς
 πολέμους ἐπιφανέστατος γεγονώς, στρατηγὸς μετ' οὐ πολὺ καὶ
 τοῦ Περσικοῦ χειροτονεῖται ἄθροίσματος. οὕτω δὲ κατ' ὀλίγον 15
 ἔξαιρούσης τῆς τύχης αὐτὸν ὡς καὶ δουριγμεδούμ τῆς βασιλικῆς
 ἀναδειῖσαι (ἔστι δὲ ὃν δὴ κουροπαλάτην Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν),
 ἐς μέγα ἀπονοίας ἐλήλακε, καὶ ἐπὶ ταῖς κατὰ Τούρκων νίκαις
 P 88
 V 196 μεγάλα καὶ ἀκάθεκτα πνέων τὰ τῆς τυραννίδος ὠδίνι κνήματα.
 ὁ μὲν οὖν ὡσπερ σπινθῆρα ἐν σποδιᾷ τὴν τοῦ βασιλέως Ὀρμί- 20
 σδου ἀποκρύπτει τῆς λύπης ὑπόθεσιν, τὸ δὲ πλῆθος ἐξέμηνε φε-
 νάκῃ συσκευασόμενος ὡς οἷα δὴ κατὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ τοῦ Περσῶν
 χαλεπαίνοντος βασιλέως, καὶ προσαπειλοῦντος καὶ φόνον τοῖς
 Βαβυλωνίοις στρατεύμασι διὰ τὰ περὶ τὴν Σουανίας τῆς συμ-
 πλοκῆς ἀτυχήματα. προσεφέρετο δὲ καὶ ἐπίπλωστα τοῦ Ὀρμίσδου 25

dicare atque componere, quintam praesidere equitatu, sextam tributa
 colligere et aerarium regium curare, septimam arma et vestitum milita-
 rem providere; et hanc legem inter alias leges regias Darium Hystaspis
 filium sacrosanctam condidisse Varanum vero in principe domo Mir-
 rhami, familia autem Arsacidarum procreatum, principio e custodibus
 sive satellitibus regiis unum fuisse praedicant. paulo post cohortis du-
 cem lectum Chosroae Cabadis filio militasse, cum Persae Darum Iustino
 iunioris Romani imperii sceptrum tenente subigerent. is igitur cum Chos-
 roe seniore in militia versatus, eiusque familiaritate intima et bello cla-
 rissimus, non multo post Persici exercitus imperator summus renuntiatur.
 cumque fortunae favor gradatim ita hominem evexisset ut etiam Darigme-
 dum regiae faceret (quem Romani Curopalatum, hoc est palatii curato-
 rem et praefectum appellant), in magnam prolapsus est vecordiam, ac
 propter reportatas de Turcis victorias incredibilem in modum sese amaris
 dominatum invasit. velut scintillam igitur sub cinere Hormisdas exagi-
 tandi voluntatem occultans, milites veteratorie circumducit atque effert,
 quasi rex illis succenseat et mortem minitetur, quia in Suavia fusi su-

προστάγματα, ἀποκολοβοῦντα τὰ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς συντάγμασι [τῶν] ὑπὸ τῶν βασιλικῶν πρυτανείων διανεμόμενα. κἀν-
τεῦθεν παροδριμύττεται ἡ πᾶσι πληθύς, καὶ ἐς ἀνάστατον
ὑπροσεξίαν ἐχώρησεν.

gatique sint. profert item commentitia Hormisdæ mandata, quibus
de annonæ e regio prytaneo præberi consueta demum iubebatur. hinc
totus exercitus exacerbatus omnia sursum ac deorsum miscuit atque
confudit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Δ'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

LIBER IV.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus contra Hormisdam exercitum colligit. eius promissa illecebrosa. in Chubriadanem inspectorem regium Persarum immanitas. Nisibis diripitur. ibidem de Hormisda regno exuendo coniuratur. legati militum ad Varamum. Zaba fluvius. Varami in legatos benignitas. Hormisdae ex adverso casu ira et insania. (2) *V*aramus per hiemem castella oppugnat. Zadespras peculator carcere solutus ad hostes transfugit. Pherochanes regis dux Varamo cum precibus dona incassum offert. Varami inventum, quo copias adversarias ad se traducit, dum Hormisdam in summum apud eas odium inducit. (3) *P*herochanes a suis occiditur; eius tentorium diripitur. e militum reliquiis Hormisdas custodes sibi facit. civium per urbes regias super gestis admiratio. Bindoem, virum illustrem, frater e carcere eripit. Hormisdas in regia invaditur. eius ornamenta sumptuosissima. Bindois in illum maledicta. de throno abstractus in vincula datur. Chosroes filius periculi metu fugit: accepta fide in regnum redit. Hormisdas ad principes Persarum de republica dicendi facultatem exorat. (4) concio Hormisdae. de iniuria sibi facta expostulat. conditionem pristinam cum praesenti, illius delicias cum huius miseriis et squalore comparat. ingratos et impios in se illorum animos increpat. a tyrannis cavendum monet. Chosroes propter mores sceleratissimos regno excludendum, fratrem creandum statuit. acta sua commendat. (5) Bindoes orationem Hormisdae irridet, et in eum ut multimodis sceleratum dirius invehitur. refutat etiam es quibus sese commendaverat. tandem capite puniendum pronuntiat. (6) conventus ira percitus in Hormisdam, ante oculos eius filium necat,

reginam uxorem in frusta dissecat, ipsum pupillis adustis caecitate multat. per digressionem res Cabadae interseruntur, quemadmodum scilicet erepto sibi regno in carcerem missus, inde uxoris beneficio evaserit regnumque recuperaverit. (7) Chosroes in solio cum acclamationibus locatur. eius in patre captivo alendo liberalitas; qui tamen omnia, addita verborum asperitate, reiicit. iussu filii usque ad necem fustibus contunditur. Hypocrisis Chosroae. Varamum donis et pollicitationibus frustra tentat, a quo per epistolam cum fastu scriptam de seditiosis in carcerem revocandis monetur. (8) rex ad procerum consessum de litteris Varami refert. ad iram ab iisdem extimulatur. eiusdem cautio. litterae Chosroae ad Varamum, quibus fastum eius excusat, culpam in scribam facete transfert, negat se facturum quae postulet, spiritus regios ostendit. (9) Chosroes contra Varamum delectus agit, duces praeponeit. copiae fluvio separantur. frustra colloqui ad velitationes veniunt. Chosroae timiditas, Varami fidentia. Chosroes suspectos interficit. noctu invaditur. multa caedes editur. multi ad Varamum deficiunt. etiam ipse Chosroes fugam init (10) consulat Chosroes quo se vertat. christianorum deum invocat. fraeno dimisso equi gressum sequitur. Circesii a Probo humaniter accipitur. Comentiolo duci eius adventus, et quid ab imperatore petat, significatur. mittitur cum epistola nuntius ad Mauricium, quem ingens inde laetitia occupat. (11) litterae Chosroae ad Mauricium. duo esse imperia omnium maxima, Romanum et Persicum. accusatio Varami, contra quem concitatur imperator et auxilium rogatur. (12) Persis proceribus blanditur Varamus: Chosroem quaeri ac vinctum sisti iubet. Bindoes vinculis adducitur. Varami in regno occupando astus. semet regem instituit. ad praesidiarios Martyropoli eius mandatum. a Mauricio per ducem Comentiolum Chosroes honoratur. eiusdem impostura. (13) Chosroes ut vaser et malae fidei reprehenditur: eum ad se venire Mauricius non vult. legati Chosroae ad imperatorem. principis legati oratio, qua interesse Romanorum, Persicum stare imperium, praeclara disputatione probat. multa de Alexandri Magni ambitione disserit, et imperatorem ad succurrendum regi vehementer incitat. (14) dicta placent, auxilium decernitur. Mauricii ingenuitas. captivos Chosroae remittit, eumque per Melitencensem et Antiochenum episcopos donis et solatio prosequitur. Chosroae ad Nisibenos de officio legati. Varami legati ad imperatorem cum promissis reiecti. Satrapae Varamo, eius moribus importunissimis irritati, necem struunt, et in palatium irruentes coepto frustrantur, misereque occiduntur. (15) Bindoes evadit; copias Andrabigano educit; Mystaconem de statu Chosroae docet, quem armis iuvandum imperator Mystaconi commendat. Varami casus cum laetitia narrantur et audiantur. Bindoes regiam pecuniam in militem erogat. Nisibim obsidentes ad Chosroae partes accedunt. Arabia et urbes usque ad Tigrim Chosroae traduntur. Martyropolis Romanis opera Domitiani episcopi deditur. Chosroes ut ingratus castigatur. Sittas proditor ignibus crematur. perfidi Romani puniuntur. Domitianus festum diem indicit, concionem gratulatoriam habet. (16) festivissima Domitiani concio ob receptam Martyropolim, qua populus ad laetitiam invitatur, clementia imperatoris eximie commendatur, exemplum humanitatis Iesu Christi servatoris nostri inducitur, Persisque hostibus insultatur. applausus populi, et prae gaudio lacrimae crumpentes.

D
V 198 **1.** Ἐπεὶ δ' ὄρκους τὰ τῆς τυραννίδος ἀπετειχίζετο καὶ σπον-
δαῖς ἢ στάσις ἐπωκοδόμητο, ἐπαθροίζει συμμαχικὸν ὁ Βαράμ,
καὶ ὁ ἐπιχώριος Πέρσαις ἐκρατύνετο πόλεμος. ἐπεστρατολόγει
δὲ καὶ ἡ περὶ τὸν Ὀρμίσδαν δυσμένεια τῷ Βαρύμ πρόσθετον καὶ
ἐπίκουρον δύναμιν· Πέρσαι γὰρ οἱ πρὸς τῇ Νίσιβι στρατοπε-
δεύοντες ἄρτι που ὑπὸ Ῥωμαίων καταπολεμηθέντες δημοσίᾳ ἐκτά-
ξει, τὰ περὶ τὸν Βαράμην ἀκηκοότες παράδοξα, ἀποκλίνουσι
πρὸς ἀπόστασιν, ἀδελφὰ τῶν ἐκείνῳ διεγχειρηθέντων ὑποζηλώ-
P 91 σαντες. τούτων δὲ ἀγγελθέντων τῷ Βαράμ, πρέσβεις ἀπὸ τῆς
περὶ αὐτὸν πληθύος ἐκπέμπεται πρὸς τὴν Νίσιβιν, καὶ τῷ ἐπα- 10
γωγῷ τῶν ὑποσχέσεων κριτερώτερος Μήδοις ὁ ἐμφύλιος κατατυ-
ρεύεται πόλεμος. οἱ μὲν οὖν τοὺς πρέσβεις δεξάμενοι πρὸς τὴν
πόλιν χωροῦσι τὴν Νίσιβιν. περὶ τὴν πύλην δὲ γεγονότες τοῦ
ἄστειος συνεκύρησαν Χουβριαδάνη, ὅς τῶν ἐν ἀξίαις τελούντων
παρὰ Πέρσαις ἐδόκει, ἐπόπτῃς τε τῶν δρωμένων κατὰ τὸν πόλε- 15
μον ὑπὸ Ὀρμίσδα προεχειρίστο. τοῦτον καταβυλόντες τοῦ ἴπ-
B που ἀκροτομήσαντές τε τὸν δειλαιον, τὴν κεφαλὴν τῶν ἐν τῷ
τραχήλῳ σφονδύλων ἀποκοψάμενοι σύμβολα ταῦτα Ὀρμίσδῃ
ἀδιαλλάκτου τινὸς παρέπεμπον στάσεως. κατεργασάμενοι δὲ τὸν
ἄνδρα δεινῶς, καὶ κατὰ τὴν πόλιν εἰσφρήσαντες, πρὸς διαρπα- 20
γὴν τῶν ἐκείνου χρημάτων ἐτρέποντο. γίνεται τοίνυν κατὰ τὴν
Νίσιβιν διωμυσία καρτερὰ ἐφ' ᾧ τὸν Ὀρμίσδαν ἀποχειροτόνητον

1. Tyrannide sacramentis constabilita defectioneque foederis interpo-
siti religione confirmata, Varamus auxilia conquirat, civileque bellum
inter Persas ingravescit, cum ipsa quoque communis omnium adversus
Hormisdam invidia ad eas copias accessionem subsidiumque afferret.
etenim Persae prope Nisibim castra metantes et nuper aperto Marte a
Romanis devicti, inopinatis super Varamo nuntiis exciti, deserta fide
eius ausus imitandi studio concitabantur. id postquam ille rescivit, de
exercitu suo legatos cum promissionum illecebris Nisibin mittit, quibus
deliniti cives contra cives atrocius miscere et agitare arma coeperunt.
admissis itaque legatis Nisibin procedunt. ad portam urbis ut venerunt,
in Chubriadanem, unum de Persicis magistratibus, ut apparebat, inci-
dunt, qui ab rege ad rem castrensem inspiciendam veniebat. huic ab
equo deturbato summas corporis partes miserabiliter detruncant, caput
resecant, et haec implacabilis odii sui argumenta Hormisdæ transmit-
tunt. cum hominem tam crudelem in modum confecissent oppidoque re-
cepti essent, facultatibus eius diripiendis iuvolant, coniurantque acer-

εἶναι καὶ ἰδιώτην ἀντὶ βασιλέως τεκταίνεσθαι. καὶ γοῦν τούτων οὕτως προκεχωρηκότων τοῖς πράγμασι, πρεσβεύονται Πέρσαι πρὸς Πέρσας καὶ ἡγεμόνας πρὸς τὸν Βαρᾶμ ἀποστέλλουσι κατὰ τὴν τοῦ Ζαβᾶ διάβασιν διατρύβοντα. ποταμὸς δ' οὗτος, ὃς ἐκ C
 5 τῶν ὑπερανεστηκότων ὄρων ἐκχεόμενος καὶ ὑπὸ τῶν βορείων ἀρχόμετος οὐ πολὺς ἐστι τὴν πρόοδον, εἶτα πρὸς νότον φερόμενος καὶ ὑπὸ πολλῶν χειμάρρων καταρδευόμενος ναυσίπορος γίνεται καὶ κοινωνοῦται τῷ Τίγριδι. ὁ δὲ Βαρᾶμ τοὺς ἀγγέλους εἰσώκλιζετο, καὶ λαμπρῶς τῇ φιλοφροσύνῃ τούτους περιαντίζετο. προσ-
 10 τάττει δὲ καὶ δεξιολάβοις δυνάμεισιν ἰχνηλατεῖν καὶ τὰς ὑτραπὸς πάσας κατασφαλίσασθαι, ὅπως μὴδ' ἄγγελος Ὀρμισδά τῶν ἀτυχημάτων γενήσεται. ὁ δὲ βασιλεὺς χαλεπαίνων τε καὶ τετριγῶς τοὺς ὀδόντας, καὶ οὐκ ἔχων ὅπῃ αὐτοῦ τὰ τοῦ σκοποῦ σχολή διεξοδον, ὑπὸ τῆς ἀπορίας παράφορος ἦν καὶ τοῖς δαιμονῶσιν
 15 εἰκάζετο. (2) Κομεντιύλου δὲ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ ἐν ταύ- D
 ταις δὴ ταῖς ἡμέραις τὸ Ἀχβᾶς φρούριον ἤρηκότος καὶ ὥρα χει- A. C. 592.
 μῶνος διαλελυκότος τὸν χάρακα, ὁ Βαράμης τὸ κατὰ μικρὸν τοῖς τῆς Μηδίας χωρίοις προσέβαλλεν. ὁ δὲ Ὀρμισδάς ἐκ τῶν περιούκων δυνάμεις συναθροισόμενος αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου
 20 προεστήσατο Φεροχάνην τὸν Πέρσην· τὸ δ' ὄνομα τὴν τοῦ μαγίστρου ἀξίαν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐνσημαίνεται γλώττῃ. ὁ μὲν οὖν Φεροχάνης ἠξίου τὸν βασιλέα Ζαδέσπραν, ὃν ἐν εἰρκτῇ δεδεμένον Ὀρμισδάς ἀπέθετο, τῶν δεσμῶν ἀφαιρεθῆναι καὶ συστρατεύειν αὐτῷ. τούτου δὲ κατυδιαιτήσας ἐτύγγυεν ὢν ὁ Περσῶν βασι-

time, Hormisdas regia dignitate spoliatus in ordinem redacturus. secundum hanc Persae ad Persas, et quidem duces ipsos ad Varamum legant, qui tum ad Zabae fluminis transitum forte consederat. hic in septentrione ab excelsis montibus erumpens alveo labitur exiguo; deinde verens anstrum procurrans multisque torrentibus auctus fit navigabilis, et Tigridi undas suas intermiscet. Varamus legatos in tabernaculum introductos omni benevolentia et humanitate complectitur, iubetque postmodum eos a stipatoribus suis deduci, et obsideri vias omnes, ut ne quem calamitatis suae nuntium Hormisdas possit accipere. qui furore et stomacho exardescens et dentibus stridens, nec reperiens qua tandem ratione consilia sua perficeret, prae angore animi de potestate mentis decedit, eorumque qui a daemonibus exagitantur similis evadit. (2) cum per illos dies Comentiolus dux Romanus arcem Achas cepisset militemque in hiberna dimisisset, Varamus castella Persidis paulatim adoritur. Hormisdas e locis circumiectis manum conflat, cui Persam nomine Pherochanem (quo magistri apud Romanos dignitas exprimitur) praeponit. orat regem Pherochanes uti Zadespram, qui Martyropoli publicam pecuniam eamque grandem averterat, et ea de causa in custodiam et catenas

P 92 λέυς τὴν φρουράν· κατάφωρος γὰρ οὗτος ἐγγόνει χρήματα ἱκανὰ
 ἐκ τῆς Μαρτύρων ἐγκολπωσάμενος πόλεως. Ὁρμίσδου δὲ δυσσα-
 νασχετοῦντος ἐπὶ τοῖς ῥήμασι, καὶ τοῦ Φεροχάνου καταλιπα-
 ροντος τὴν ἀξίωσιν, νικᾷται ὁ τοῦ βασιλέως σκοπὸς καὶ διαζεύ-
 γνυται τῶν χειροπεδῶν ὁ Ζαδέσπρας. συνεχστρατεύσας οὖν τῷ **5**
 Φεροχάνῃ, καὶ τοῦ τυραννικοῦ πλησίον γενόμενος οὐ πύρρω τοῦ
 Ζαβῦ ποταμοῦ, αὐτομολῶν παραντίκα ὡς τὸν Βαράμην ἐχώ-
V 199 ρησεν, τὴν ἀντίδοσιν τῆς ἐν εἰρῆτῃ κακώσεως ἀντιταλαντεύσας
 Ὁρμίσδα. τούτου τοίνυν συντετυχηκότος ἤρθη ἐπὶ μέγα ὁ Βα-
 ράμ, παραδοκῶν καὶ ἕπυσαν αὐτῷ τὴν ἀντίθετον προσχωρῆσαι **10**
 στρατείαν. ὁ μὲν Φεροχάνης πρέσβεις πρὸς τὸν Βαράμην ἀπέ-
B στελλε, καὶ ἐζήτει τὴν γνώμην μεταβαλλόμενον ἀνάπυλαν τῇ
 τυραννίδι περῆχασθαι, κατελιπάρει δὲ τοῦτον καὶ δώροις βασι-
 λικοῖς· οὕτω γὰρ προσετέτακτο ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως. ὁ
 μὲν οἶν οὐκ ἐπρίατο τὴν ἔχθραν, ὁ δὲ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἐξωνεῖτο **15**
 τὸν τύραννον. τὴν τοίνυν διάβασιν προκατειληφότος Φεροχάνου
 τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦ τυραννικοῦ ἐπὶ πολὺ τοῖς τόποις ἐνδιατρέ-
 βοντος, τὰ σιτία ἐξέλιπεν. ὁ μὲν οὖν Βαράμ παλαμώμενος τὰ
 τῆς ἐπηρείας κρατύνεσθαι οὐκ ἀναξιολόγη ποσίσιματι τοὺς ἀντι-
 τεταγμένους ὑπέκλεπτεν. ἐξέπεμπε γὰρ τῇ ἀντιθέτῳ δυνάμει **20**
 ἀγγέλους διαγορεύοντας ὡς οὐ κατὰ σκοπὸν δρῆ τὸ ἀντίθετον,
C ὅπλα κατὰ τῶν ἡδικομημένων περιβαλλόμενον, ὑπομιμνήσκων τὸ
 Περσικὸν τῆς Ὁρμίσδου τραχύτητος, τό τε τῶν ἐγχειρημάτων
 αὐτοῦ χαλεπώτατον, τὰ τε τῆς δυσσεβείας ἀθέμιτα, περὲ δῖλου

ab rege datus erat, absolutum expeditionis socium et collegam sibi per-
 mittat. Hormisdas quaequam petitionem inique ferens, Pherochane ma-
 gis magis urgente expugnatur, et Zadespras vinculis levatus cumque illo
 in expeditionem profectus Varami exercitu haud procul a Zaba flumine
 conspecto, ad eum, Hormisdas pretium pro vexatione carceris re-
 pondens, fuga transit. ea transitione Varamus elatus animo vehementer
 etiam totum adversariorum exercitum ad se transiturum confidebat. Phe-
 rochanes rogatum obtestatumque mittit ut istam mentem exuens tyran-
 nidi finem imponat, et regia dona, quemadmodum a rege mandatum
 fuerat, insuper proponit. verum ille inimicum atque hostem placatum
 effloere nequibat; et hic ista occasione in tyrannide magis obdurabat.
 quoniam igitur Pherochanes fluminis transitum interceperat et hostes diu
 in locis illis sedentes annona deficiebat, Varamus maiora semper detri-
 menta bellica meditans, non incallida et memoratu digna ratione ho-
 stium animos sublit. misit quippe monitum, non recte eos facere qui
 arma contra se iniuria lacuum capesserent, et Hormisdas morum saevi-
 tiam ipsa in memoriam revocabat. de facinoribus item eius immanissi-
 mo impietate nefaria, de summa perfidia admonerat, et omnino sce-

τε τούτου τὸ ἀπιστότατον, καὶ ἀπλῶς τῶν ἡμαρτημένων Ὀρ-
 μίσδα μέγαν τινὰ καὶ πιθανώτατον κατάλογον συνετάττετο· ἔσαι
 γὰρ τὸ δυσμενές ἐστι φιλαίτιον, καὶ μικραῖς τισὶν ἀφορμαῖς με-
 γάλας οἷδε κρυφῶς ἐγκλημάτων τεκταίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τούτων
 5 τὰ περὶ τὸν Φεροχάνην ἠκηκόει στρατεῖματα, τὴν γνώμην με-
 τέθετο καὶ νεωτερίζειν ἐγλίχτο. καὶ ἀθετεῖ τὸ τιμώμενον, καὶ
 γεραίρει τὸ κακιζόμενον. καὶ ἦν αὐτοῖς οὐκέτι λοιπὸν τὰ τῆς
 τυραννίδος ἐγκλήματα, ἀλλ' ὥσπερ ἔννομός τις ἢ ἐγχείρησις,
 ἀφορμὴν τῶν δρωμένων ἀπολαβοῦσα τὸ δίκαιον. (3) καὶ γοῦν D
 10 ὁ Ζουναβ (εἷς δ' οὗτος τοῦ Διλιμνιτικοῦ ἔθνους ἡγούμενος), οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ Σαράμης ὁ νέος, τὸ τηρικαῦτα μὲν καιροῦ τοῖς δο-
 ρυφόροις τοῦ στρατηγοῦ καταλεγόμενος, ὕστερον δὲ τῶν τοῦ
 βασιλέως Χοσρόου σωματοφυλάκων ἐπιστατῶν, ἑτέρας ὀρεγόμε- P 93
 νοι λήξεως τῆς τε μεταβολῆς τῶν πραγμάτων λίαν ἐκτόπως γλι-
 15 χόμενοι συνωμοσίαν διέθεντο, ἐξαπιναίως τε ἐπελθόντες ἀναι-
 ροῖσι τὸν Φεροχάνην τυκτός, ἀμύνοντος παντελῶς οὐδενός. οὗ
 δὴ γεγονότος ἐς ἄρπαγὴν τῶν τοῦ στρατηγοῦ χρημάτων πάντες
 ἐτρέποντο. ἦκε γοῦν πέμπτη ἡμέρα ἀγγελία τῷ Περσῶν βασιλεῖ
 τούτων δὴ τῶν ἔναγχος συμβεβηκότων τῷ στρατηγῷ. καταπλα-
 20 γαίς τοιγαροῦν ἐπὶ τῇ τῶν κακῶν ἐπιδόσει Ὀρμίσδας ἀπῆρε τῆς
 Πηδίας, ἐν ἣ τὰς διατριβὰς ἐπεποίητο, καὶ τῇ Κτησιφῶντι
 προσομιλεῖ. τὰς τε περιλοίπους δυνάμεις ἀναλεξάμενος τῆς ἐς
 αὐτὸν περιφρουρᾶς διετίθετο, ὡς ἐνῆν, τὴν φροντίδα. οἱ δὲ B
 τῶν βασιλείων οἰκήτορες ἁστέων τούτων δὴ τῶν πεπραγμένων ἐν

3. τὸ deest IP.

Ierum ipsius longum veroque maxime consentaneum catalogum contexe-
 bat. malevolentia enim semper querula est, et ex occasionibus parvis
 magnas accusationum moles construere consuevit. haec ubi Pherochanis
 exercitus audivit, mutato consilio res novas incipit; quodque honorem
 meretur, id reiicit et vilipendit, quod vituperationem, id amplectitur et
 veneratur; nec iam tyrannidem in crimen vocat, sed pro molimine legi-
 timo ducit. quae iustitiam pro rerum agendarum occasione arripit.
 (3) igitur Zoanab e ducibus Dilimnitarum, itemque Sarames iunior, qui
 tum in satellitibus Pherochanis numerabatur et postea Chosroae satelli-
 tum praefecturam obtinuit, alius sortis appetentes novique rerum status
 percupidi, conspiracyne ineunt, ac de nocte Pherochanem omni defen-
 sione nudatum repente adorti obtruncant; moxque ad eius suppellectilem
 agendam ferendamque omnes convertuntur. caedis huius nuntius die
 quinto ad regem perfertur, qui hoc malo ad caetera nuper addito con-
 sternatus e Perside, ubi habitabat, Ctesiphontem petit, collectoque
 quidquid militum supererat, custodiam sui, ut dabatur, instituit. indi-

Theophylactus.

νάμειως τί ἄν εἶη τὸ αὐτοσχέδιον. ὁ δ' εἰς εὐήκοον τοῦ βασιλέως
 ἐλοιδόρει τε καὶ ἐβλασφήμει ἐς τὸν Ὁρμίσδαν, οὐκ ἐχούσης τὸ
 λοιπὸν πύλην τῆς γλώττης διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀκοσμίας παρρησίαν
 ἀκίνδυνον. μηδενὸς τολῶν κατασυρίττοντος Βινδίου, ἢ ὑπὸν-
 5 τος τοῦ ἐπιπλήττοντος φειδοῖ τῆς βασιλικῆς τιμιότητος, ἤρειτο
 τοὺς ἐν ἀξίᾳ τελοῦντας Ὁρμίσδας εἰ τούτοις ἤδεται τὸ παρεστη-
 κός. πάντων δὲ καταβοώντων Ὁρμίσδου, ὁ Βινδίου ἐλόμενος
 τῆς χειρὸς τὸν Ὁρμίσδαν ἔξανιστῆ τοῦ θρόνου, ἀπεγύμνου τε
 τὴν κεφαλὴν τοῦ διαδήματος, καὶ τοῖς σωματοφύλαξιν ἐς φρου-
 10 ρὰν παρεδίδου. καὶ οὕτως τῆς τύχης τῆς περὶ τὸν Βινδίου ἀν-
 τιμεταβαινούσης ὁ Ὁρμίσδας ἐξ ὧν ἔδρασεν ἔπασχε, μαθὼν ὡς P 94
 οὐ δεῖ λυμαινέσθαι τοὺς οὐδὲν ἀδικήσαντας. ὁ δὲ τούτου παῖς
 ὁ Χοσρόης καθαιρεθέντα τῆς βασιλείας τὸν Ὁρμίσδαν ἀκηκώς,
 τοὺς ἠθάδας χώρους ἀπολιπὼν ἐπὶ τὸ Ἀδραβιγάνον τὴν ἀπόδρα-
 15 σιν ἐπεποίητο δέει τῶν συμβεβηκότων Ὁρμίσδα κινδύνων, ὑποτο-
 πύσας μὴ πού γε καὶ ἐς αὐτὸν τὰ τῆς συμφορᾶς σχολὴ διάβασιν.
 ὁ μὲν οὖν Βινδίου ἰχνηλατεῖ τὰ τοῦ Χοσρόου κινήματα· ἐπεὶ δ'
 ἀνερευνημένῳ κατὰ νοῦν ἐχώρει τούτῳ τὰ πρῶματα τοῦ τε Χοσ-
 ρόου γέγονε κύτοχος, ἠξίου ἐπαναζεῦξαι τὸν βασιλεῖον θρόνον B
 20 ληψόμενον. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἐνέχυρον ὄρκου λαβὼν τῆς πι-
 στώσεως ἐπανῆκεν ἐς τὰ βασίλεια. τῇ δ' ὑστεραία Ὁρμίσδας ἄγ-
 γελον ἐκ τῆς φρουρᾶς ἀποστειλόμενος παρεδήλου ὡς ἐθέλοι τὰ
 συνοίοντα λέξειν τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, τοὺς τε σατράπας ἠξίου
 ὡς αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ τοὺς ἐν ἀξίαις τελοῦντας καὶ ὑπερο-
 25 χαῖς, τοὺς τε τοῦ βασιλέως σωματοφύλακας ἅπαντας· μηδὲ γὰρ

20. an ὄρκους?

perturbatus rerum status tutam ei licentiam largiebatur. quem quia nemo
 interpellabat aut verbis castigabat pro tuenda regali excellentia, Hor-
 misdas magistratus interrogat num qui astarent haec libenter audirent.
 illico omnium clamore coorto Bindoes eum a throno abstrahit, et ablata
 a capite tiara satellitibus in custodiam abducendum committit. sic affli-
 cta Bindois fortuna vicissim ad alium migrante, Hormisdas facta sua
 luit, discitque non esse lacessendos, qui iniuriarum ipsi nihil fecerint.
 Chosroes filius, parentem regno motum accipiens, cum timeret, ne se
 quoque paterna calamitas involveret, e locis ubi habitare consueverat,
 Adrabiganum fugit: fugientem Bindoes sequitur. sed ubi secum de re-
 publica diligentius cogitavit, eumque est adeptus, ut in paterno solio
 collocando revertendum illi censuit. qui fide cum sacramento data pi-
 gnori accepta, in regnum se recepit. postridie Hormisdas e carcere
 mittit, cupere se Persarum communi suadere salutaria, oratque uti sa-
 trapae, et qui fungantur honoribus, quique in alio gradu sint, cu-

περὶ μικρὰν τῶν λόγων ὑπεῖναι αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν. τούτων τοι-
γαροῦν διαγγελθέντων τοῖς ἐξέχουσι τῶν βαρβάρων, ἐκκλησία
πρὸς τὰ βασιλεια γίνεται. ἐπιξάγεται δὲ τῆς φρουρᾶς καὶ ὁ Ὀρ-
μίσδας, ὅπως τοῖς ἐπηγγελμένοις αὐτῷ πέρας προθήσοιτο. τοῦ
τοίνυν ξυλλόγου συγκεκροτημένου πρὸς τὰ ἀνάκτορα, Ὀρμίσδας 5
ἐς μέσον ἐστὼς τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

- C 4. “Ἄνδρες θεαταί, ἀλλ’ εἴθε μὴ βασιλικῶν ἀτυχημά-
τιον δημιουργοί μοι γέγονατε· οὕτω γὰρ οὐκ ἂν ἐκκληρώσασθε
βασιλίαν δημηγόρον ἅμα καὶ δέσμιον. ἄνδρες νυνὶ μὲν γαῦροι
πυλέμιοι, τὸ δὲ πρότερον ὑπήκοοι καὶ μετὰ δέους πειθήνιοι. ἄν- 10
δρες θεαταί, ἀλλ’ εἴθε μὴ τηλικούτων κακῶν προήλθετε σήμερον
ὑπηρέται καὶ μάρτυρες. εἰ συγχωρήσοι τὸ δάκρυον, φωνὴν
ἀφ᾽ ἧς προξενούσαν αὐθις τὸ δάκρυον· ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς ἐπεντρύ-
φῶντας τοῖς ἀδικήμασι καὶ κροτοῦντας τῷ χεῖρι, τοῖς ὁδοῦσι δὲ
D τετριγύοντας, τοῖς δὲ προσώποις μυκτηριζομένους ὁμοῦ καὶ φενα- 15
κίζοντας, ἐκχύτους τῷ γέλῳτι, ἀσκέτους τοῖς ὄνειδίσμασι, καὶ
εἰ μὴ σφάλλομαι, παιγνίων ὑπόθεσιν ἔχοντας βασιλείας νόμον
αἰδέσιμον. πάριστιν γὰρ ὑμῖν ἐν μέσῳ προκείμενος ὁ πρὸ μι-
κροῦ καθάπερ θεὸς προσκυνοῦμενος αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν πολλῶν
ῥυπιζόμενος, ὁ ταῖς ἀλουργίαι περιρρεόμενος νῦν σεσηπότα ῥύκη 20
V 201 περιβαλλόμενος, ὁ θρύψει χρυσοῦ καὶ μαργαρίτου κατακοσμού-
μενος νῦν σχολίνῳ σιδηροτεύκτῳ ταλαιπωρούμενός τε καὶ κακου-
P 95 χούμενος, ὁ τὰς τρίχας εὐθετιζόμενος καὶ τοῖς μύροις καταπνεό-

stodes etiam regii universi ad se convenient: non enim de re parvi mo-
menti verba facturum. haec ubi barbarorum principibus nuntiata sunt,
conventus fit in regiam, educitur e custodia Hormisdas, promissa prae-
stiturus. coetu igitur in palatium coacto, stans in medio, sic est pro-
fatus.

4. “Viri spectatores (utinam vero mihi regi vestro harum calamita-
tum non etiam architecti fuissetis, sic enim regem concionatorem, et
eundem vinctum non habuissetis.) viri, nunc superbi hostes, paulo ante
subditi, et non sine timore obedientes. viri spectatores (utinam vero
tantorum malorum etiam auctores mihi, atque testes hodie non essetis)
nisi vocem lacrimae intercludant, vocem mittam, quae rursum provocet
lacrimas. video enim vobis nihil esse iucundius, quam iniuste laedere,
et plaudere manibus, et frendere dentibus, et subsannare simul ac ludi-
ficari, et effuse irridere, et impotenter maledicere: ac, nisi fallor, pro
lusu puerili veneranda regni legitima ducere. adest enim nunc in medio
vestrum captivus, et ab infimis fuste mactatus, qui paulo ante tanquam
deus adorabatur. qui purpura induebatur, nunc pannis putrescentibus
tegitur. qui auro et margaritis in deliciis collucebat, modo in catena
ferrea aerumnam exigit. qui capillum scite eleganterque componebat, et

μενος νῦν αἰσχρίστως σκληραγωγούμενος καὶ τῷ ῥύπῳ καὶ τῇ κόνει
 τῇ τε λήμῃ τῶν ὀμμάτων καὶ τῇ συμπλοκῇ τῶν βοστρύχων κατη-
 γριώμενος τὴν πρόσοψιν, ὃ τοῖς μυρίοις γένεσι τῶν ἐδεσμάτων
 κολακευόμενος νῦν ἀπόσιτος καὶ μικροῦ δεῖν καὶ τῶν τυχόντων
 5 σπανιζόμενος ἄρτων, ὃ τοῖς χρυσοφόροις θαλάμοις ἐνδραιώμε-
 νος κλίμαις τε χρυσαῖς ἐμβλακευόμενος καὶ σισύραις λαμπραῖς ἐν-
 τρυφῶν καὶ ἐφιστρίσι μεγαλοπρεπέσιν ἐγκυλινδούμενος νῦν ἐν
 εἴρκτῃ στενοχωρούμενος καὶ πρὸς τοῦδαφος κατερριμμένος, μήτε
 λείψανα εὐτελῶν ἁμφιασμάτων περιφερόμενος. ὄρω δὲ καὶ τῶν
 10 προπαιτόρων τὸ κλέος προπηλακιζόμενον σήμερον ἐξ ὧν εἰς ἡμᾶς B
 ἀνοσιουργοῦντες ἐδράσατε, οὓς ἐχρῆν ἀθανάτων τιμαῖς θερα-
 πεύεσθαι ἐκ τῆς περὶ τοὺς ἀπογόνους ἰσοθέου δορυφορίας προσα-
 γομένης ὁσημέραι. ἐπεὶ δὲ καὶ φύσεως παρ' ὑμῖν θεσμὸς ἀνα-
 τέτραπται καὶ νόμοι κράτους ἠθέτηνται καὶ τάξεις μοναρχίας κα-
 15 ταπεπύτῃται καὶ δίκης ἠφάνισται πρυτανεύματα καὶ ἀντίδοσις
 τῶν βεβιωμένων φροῦδος καθέστηκεν, οὐκ ἐπιλήσομαι τῆς βα-
 σιλικῆς ἄρετῆς, ἀλλ' εὐνοία τῆς τοῦ γένους συστάσεως τὰ συνοί-
 σοντα τῇ Περσῶν πολιτείᾳ διέξιμι. ἄνδρες σατράπαι, καὶ ὅσοι
 περὶ τὸν βασιλεῖον τουτονὶ συνηθροίσθητε χῶρον, κοινὰ κατὰ C
 20 τῆς τυραννίδος στρατολογήσατε δόγματα, μὴ περιορῶντες ἐς τὸ
 λοιπὸν ἐπηρεύεσθαι βασιλείαν ὑπερφυᾶ τε καὶ δυνατωτάτην,
 πρεσβυτιδίᾳ τε καὶ φοβερωτάτην τοῖς τὴν οἰκουμένην οἰκοῦσιν ἀν-

unguenta spirabat, nunc tractatur foedissime et durissime, sordibusque
 ac pulvere, et oculis lacrimarum ac pituitae profluentia pene concretis,
 et implicatione crinium totus horridus et esseratus redditur. qui mille
 ferculorum generibus fovebatur, nunc victu caret et tantum non cibario
 pane eget. qui in thalamis versabatur inauratis et in lectis iacebat au-
 reis molliter, gaudebatque stragulis fulgentibus, et enervabatur in sum-
 ptuosis amiculis, nunc in carcere coartatur, humi cubat, nec illi saltem
 vilium vestimentorum frusta ad velandum corpus suppeditant. quin etiam
 maiorum meorum decus et gloriam hodie per ea, quae in nos impie de-
 signastis, contumeliose despici video, quos honoribus colere sempiternis
 oportebat, ut eorum nepotibus quotidiana et augusta satellitum atque
 custodum praesidia constitueretis. sed quanquam apud vos et naturae
 ius eversum est, et potestas legum nihil valet, et status monarchiae
 sub pedes subiectus et iustitiae profligata administratio et rerum in vita
 bene gestarum relegata remuneratio, non obliviscar tamen virtutis ro-
 giae, sed benevolentia et amore erga Persici generis universitatem im-
 pulsus, quae communiter in rem fore intelligo, iam nunc explicabo. viri
 principes, et quotquot in hanc domum regiam pedem attulistis, commu-
 nia adversus tyrannidem decreta sancite, nec regnum longe nobilissi-
 mum, potentissimum, vetustissimum, totique terrarum orbi in primis for-
 midabile ullis de caetero damnis et incommodis vexari sustinete. alioqui
 principatum eximium destructis, multorum triumphorum monumenta con-

Θρώποις. εἰ δὲ μή, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσητε, καὶ πολλῶν
 τροπαίων ὑπόθεσιν ἀνατρέψητε, καὶ μεγίστης δόξης ἀκρόρειαν
 καταβύλητε, μοναρχίαν τε δυσκαταγώνιστον διαρρήξητε, κύν-
 τεῦθεν τῆς εὐδαιμονίας στερηθήσεσθε Πέρσαι, τῆς ἐξουσίας
 ἀναιρεθείσης ὑμῖν, τῶν περὶ τῆς βασιλείας νόμων ἀθετηθέντων 5
 διὰ τὸ τύραννον. ἀταξίας γὰρ στάσις πέφυκε πρόοδος, τὸ δ'
 D ἄτακτον ἄναρχον, ἀναρχία δὲ λύσεως ἀφορμή, ἐκ τυραννίδος
 λαχοῦσα τὴν γένεσιν. αὕτη τὴν πολυαρχίαν ὠδίνουσα τὰ προῦ-
 πηργμένα καλῶς κακῶς διατίθησι, καὶ τῷ ἀνωμάλῳ τοῦ κράτους
 τῷ τε ἀσυμφώνῳ τῆς στάσεως τὸ ἐνιαῖον καὶ σύντονον τῆς ἀρχῆς 10
 διαλύσασα πάντα πύσχειν ἢ δρᾶν τοὺς φιλοτυράννους ἠνάγκασε.
 βασιλείας γὰρ σκύφος πολλοῖς τοῖς πηδαλίοις οὐαχιζόμενον μικρὰ
 τις σπιλάδος ἐπιδρομὴ κατεβύπτισε, περισχιζομένης τῆς κυβερ-
 νήσεως πρὸς τὰς τῶν πολλῶν ἀντιθέτους ἐπιβολάς, ἄλλοτε ἄλλου
 P 96 πρὸς τὸν οἰκείον σκοπὸν ἐπειγομένου κυβερνᾶν τὸ ἀκάτιον. οὐκ- 15
 οὖν εἰ μὴ τοὺς τυράννους ἀπολικμήσετε, τὴν βασιλείαν δουλα-
 γωγήσετε καὶ παίγνιον τοῖς ἔθνεσιν ἔσεσθε, τῷ ἀσυμφώνῳ τῆς
 τοῦ βίου διαγωγῆς κατακληρωσάμενοι τὸ εὐάλωτον. ἔτι Βαρᾶμε
 ἐν ποσίν, ἔτι τοῖς ὄπλοις ἀκκίζεται, ἔτι τῆς ἔβρεως ἔχεται,
 στρατεύσας κατὰ τῆς Περσίδος τὴν μάχαιραν. τεθνήτω παρα- 20
 νάλωμα θηρίων γεγόμενος. μὴ τιμάσθω ὁ τούτου νεκρὸς τῆ
 ταιρῆ, ἵνα μὴ ταῖς λαγόσι τῆς γῆς σηπεδόνα ψυχῆς βδελυρῆς

9. τῷ doest IP.

velletis, et amplissimae gloriae altissimum fastigium deficietis, monar-
 chiamque pene invictam dissipabitis. hinc adeo felicitatem vestram amit-
 tetis, cum per tyrannum legibus de regno abrogatis potestatem in po-
 sterum nullam obtinebitis. seditio enim est ad confusionem et tumultum
 via. ubi confusio, ibi contumacia et imperii detrectatio. detrectare au-
 tem imperium, et nolle agnoscere dominum, rerum labefactionem pro-
 ducit, a tyrannide sumpto principio, quae ipsa multorum dominationem
 pariens bene habentia corrumpit, et imperii inaequabilitate seditionisque
 discordia unitatem et continuum perpetuumque tenorem principatus dis-
 solvens tyrannidem arripientes omnia facere aut pati compellit. navim
 quippe regni multis gubernaculis gubernatam saxum aliquod non magna
 e mari prominens occursum suo fractam demergit, divisa gubernatione ac
 propter multorum oppositos inter se flexus alio aliter, pro suo scopo,
 in eius rectionem animum intendente. quocirca nisi tyrannos contriveri-
 tis, servitute regnum mutabitis et gentibus ludibrio eritis, cum vos pro-
 pter dissimilia vitae instituta subactu faciles praebebitis. adhuc Varamus
 ante pedes est; adhuc armis lascivit; adhuc districto in Persidem
 gladio male facere perseverat. moriatur ac belluis devorandus obiciatur.
 ne sepulcro honestetur, ne in viscera terrae detestabilis animas

κατασπείρητε. ὑπογυμνούσθω τὴν κεφαλὴν καὶ Χοσρόης τοῦ
 διαδήματος. οὐκ ἔστι βασιλικὸς τὴν ψυχὴν, οὐκ ἀρχικῆ διανοία Β
 κεκόσμηται, οὐκ ἔξουσιαστικὸν τούτου τὸ φρόνημα. ἀκάθεκτός
 ἔστι ταῖς ὀρμαῖς, λυσσωδὴς πέφυκε τὸν θυμὸν, ἀφιλάνθρωπον
 5 αὐτῷ περιέχεται βλέμμα, οὐκ οἶδε νόμοις προνοίας σεμνύνεσθαι,
 τὸν τρόπον ἔστιν ἀγέρωχος, τὴν ὄρεξιν φιλήδονος πέφυκε, πάντα
 δεύτερα τίθεται τοῦ βουλήματος, οὐ παραδοκεῖ τὸ συνοῖσον,
 τὴν εὐβουλίαν οὐκ ἐναγκαλίζεται, τὸ φιλότιμον ἀποπέμπεται, τῇ
 φιλοχρηματίᾳ προσπλέκεται, φίλερις ὢν καὶ φιλοπόλεμος καὶ τῆς
 10 εἰρήνης ἀνόρεκτος. χειροτονήσω δὲ τῷ λόγῳ βασιλέα σήμερον
 ὑμῖν τὸ μεράκιον, ὃς παῖς ἐμὸς πέφυκεν ἀγαθός, ἀδελφὸς Χοσ- C
 ρόου τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐκ ἀδελφὸς τὴν προαίρεσιν. ἢ οὐκ εἰς V 202
 μέγα τὰ Περσῶν περιήγαγον τάξεως, τῷ τῆς μεγαλοφροσύνης
 οἶακι τὸ Βαβυλώνιον διθύρων πολίτευμα; βύσανος δὲ τῶν λό-
 15 γων Τοῦρκοι φορολογούμενοι, οἱ Διλιμνῖται καταθέντες κατὰ
 τῶν ὀπλων τοὺς ἀνχένας ἡμῖν, Ῥωμαῖοι πόλεις ἐπιφανεῖς ἀποβαλ-
 λόμενοι καὶ τὰς δευτέρας τύχας τῇ ἐκπτώσει τῶν πρώτων δα-
 κρύνοντες. ταῦτα μὲν ἐγὼ ἃ πάντα δράσας καὶ πεπονθῶς διὰ τὸ
 τῆς τύχης εὐμετάβολόν τε καὶ ἄστατον. ὑμῖν δὲ ἐν ἔξουσίᾳ τὸ
 20 ἔχεισθαι τὴν τοῦ συνοῖσοντος ἔφεσιν, ἢ καταμελήσαντας τοῦ κα-
 λοῦ τὰς δευτέρας φροντίδας ἀποδοκιμάζειν, καὶ τῷ μεταμέλῳ D

15. μετὰ ἰντερπρεα.

20. καταμελετήσαντας IP.

putidum cadaver condatur, et Chosroae caput ne cingatur diademate. non est in eo regius animus, non ingenium principe dignum, non imperatorii spiritus. cupiditatum est incontinens, ira et rabie furit; truculento est aspectu, ad providentiae praescriptum graviter se gerere nescit, moribus superbus, in voluptates praecepte, voluntatem suam rebus omnibus anteponeit; quod profuturum videatur, non expectat; consilia bona non amplectitur, laudis et honoris studium aversatur. avaritiae est implicitus, litigiosus, belli cupidus, pacis inimicus. decernam autem verbo vobis regem hodie adolescentem, eundem filium meum, praestabili probitate praeditum, qui cum sit natura Chosroae frater, non est frater etiam studiis ac voluntate. an vero ego cum magnitudine animi regnum Persicum administrans bello magna non gessi? vera me loqui testes sunt Turcae, qui nunc tributa nobis pendunt. testes Dilimnitae, qui cum armis cervices quoque nobis submitterunt. testes Romani, qui praeclaris urbibus amissis felicem sortem in adversam sibi conversam lamentantur. haec ego sentio, qui propter fortunae mutabilitatem inconstantiamque feci et passus sum omnia. in vestro situm est arbitrio id expetere quod cum rei publicae emolumento coniunctum existimabitur, aut neglecta utilitate secundas curas meas reiicere, et peccati poeniten-

τῶν ἡμαρτημένων πρὸς τὰ ἐν ποσὶν ὅτι καὶ πράξετε διηπορηκό-
τας ὀδύρεσθαι.”

5. “Ὅτε τοίνυν ἀπέρρει Ὁρμισδα τὰ τῆς διαλέξεως νοθε-
τήματα, Βινδύης ὁ Πέρσης βρασματώδη συστησάμενος γέλωτα
ἀπεισκοράκιζεν Ὁρμισδοῦ τοῦ διαλόγου τὴν ἔκθεσιν, ἐς μέσον δὲ 5
ἀνιστάμενος τὰδε πού τῷ ξυλλόγῳ παρέθετο.

P 97 “Ἄνδρες ὁμόφυλοι καὶ σύμμαχοι καὶμισοτύραννοι, ἀλλ’
εἰ μὴ νομοθετούντων ἔτι τυράννων ἀνέχεσθε. ἀδικεῖ καὶ νῦν
ιδιωτείων ὁ τύραννος. ἔτι τῶν λόγων τὸ κράτος ἀμπέχεται, καὶ
προστώττειν διεγχειρεῖ, καὶ βασιλεύει δημηγορῶν, καὶ θεσμοθε- 10
τεῖ ἐπὶ βήματος, καὶ κατηγορεῖ στρατηγῶν, ἀποδοκιμάζει τε βα-
σιλείαν, καὶ χειροτονεῖ τὸν μοναρχήσοντα, καὶ πάντα πάρεστιν
αὐτῷ ἐν ποσὶν ὑπόσα οὐδὲ τὸ τῶν ἐνυπνίων φιλότιμον δωρεῖσθαι
τοῖς ἀπατωμένοις δεδύνηται, μήτε τοσοῦτον ἐννοηθῆναι δυνά-
μενος, ὡς οὐ πέφυκεν ἐν συμβούλων μοίρῃ γνωρίζεσθαι τοὺς μὴ 15
τὰ περὶ ἑαυτῶν διαθεμένους ἐπιδεξίως τοῖς πράγμασι. πύθεν
B οὖν ἡμῖν ἐνέχυρον τῆς εἰσηγήσεως καταθήσει λίαν ἐδραῖον καὶ
ἀξιόχρεων; ἢ τὴν ἑαυτοῦ τύχην κατεγγυᾷν ἡμῖν ἰσοφρίστευσεν,
ἐθέλων ἡμῶς συνδεσμίους θεύσασθαι καὶ τῶν αὐτῶν πιθημάτων
κοινωνοὺς ἀνευθύνοους; οὐ γὰρ τῶν ἐκείνῳ πεπλημμελημένων με- 20
τέσχομεν τυραννούμενοι. πῶς δὲ κατὰ τυραννίδος γλῶτταν κε-
κίνηκεν ὁ μηδένα νόμον Περσῶν καταλιπὼν ἀτυράννητον, ὁ λη-

12. μοναρχήσαντα IP.

ta ductos, quia quid faciendum esset in rebus manifestissimis dubitave-
ritis, in luctum vos dare.”

5. Ubi Hormisdæ admonitio finem habuit, Bindoes immodico risu
diffluens Hormisdam cum sua concione in malam crucem abire iussit.
Ipse in medium surgens concilium sic est affatus.

“Viri cives atque socii et tyrannidis osores (si tamen tyrannos
etiam nunc vobis leges imponere conantes non toleratis), etiam privatus
nobiscum iniuste agit tyrannus iste. adhuc imperiose loquitur, et iubere
amict, et concionando regnat, et quasi e tribunali leges praescribit,
divino accusat, statum regni improbat, monarcham creat, et omnia ei
prompta ac parata sunt quae nec somniator ullus unquam per quietem
sibi falso donata videre potuit. nec istuc saltem apud se cogitare pot-
est, non vulere pro consiliariis agnoscere qui res suas ipsi male procura-
verunt. quod igitur suasionis suae pignus adeo firmum et idoneum da-
turus est? fortunam suam sponsione obstringere nobis veteratorie me-
ditatus est, volens nos una secum vinculis oneratos eorundemque casuum
periculis quaequam innocentes aspicere? nec enim cum eius tyrannidi sub-
essemus, paria cum illo delicta conscivimus. quomodo autem adversus
eum movere non dabitur, qui nullam Persarum legem tyran-

στρικώτερον ἄρξας, καὶ τὴν ἐξουσίαν κιβδηλεύσας τῇ βίᾳ, ἐπομι-
 βρήσας δὲ τοῖς φόνοις παρὰ πάντα τὸν τῆς ἡγεμονίας καιρόν, καὶ
 μικροῦ δεῖν τὸν Τίγριν ἀποχερσώσας τοῖς σώμασιν, ὃ τοῖς τά-
 φοις εὐθνήλιαν πραγματευσάμενος, καὶ τοῖς αἵμασι καταπιάνων
 5 τὴν μάχαιραν, καὶ σπάνιν ἀνθρώπων ἐκπορευόμενος, ἵνα τὴν C
 κακίαν ἐξ ὀλιγανδρίας ὠχυρωμένος ἀθάνατα τὰ τῆς τυραννίδος
 ἀποκληρώσῃται. παίδων γνώμης ἐκδικαιτητῆς ὃ μὴ ταῖς ἑαυτοῦ
 πράξεσι δεδिकाκῶς τὰ συμφέροντα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, Ὁρ-
 μίσδα. οὐ σοφιστεύουσι μετὰ καθάρεσιν τύραννοι· οὐ νομο-
 10 θητοῦσι γεγονότες ὑπήκοοι· οὐ συμβουλεύουσι κατακριθέντες τὸν
 θάνατον. ἐπεὶ τοίνυν τῶν ὑπηκόων οὐ πρόσεστί σοι τὸ λοιπὸν
 τυρυννεῖν, ἐπήρειαν κατὰ τῶν παίδων ὃ δειλαιὸς ἐμμελετήσας
 ἀδικεῖν τῷ νεωτέρῳ τὸν πρεσβύτερον εἶλον, ἵνα μὴ σχολή ποτέ D
 τὰ τῆς σῆς ἀδικίας ἀνάπαυαν. τὸ Τουρκικὸν ὑποφόρους τελεῖ.
 15 ἄλλ' οὐ τῆς σῆς ἀγγινοίας ταῦτα πέφυκε μελετήματα· ταῦτα
 προνοίας ἔργα καὶ θανατῶντες Πέρσαι ἀρεταῖ τε στρατηγῶν κα-
 λῶς ἐτεκτῆναντο. πόλεις καὶ ἄστυα τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπεδύσατο.
 ἄλλ' οὐ πεισθήσονται Πέρσαι· οὐ γὰρ τὰ πράγματα τοῖς λόγοις
 συνδιατίθενται. ἢ οὐχὶ θυραυλοῦσιν ἡμῶν τὸν πόλεμον παίζον-
 20 τες, καὶ φιλεπίδημον φόνον κατασπιλάζοντες περὶ τὴν Περσικὴν
 ἀναχέονται φάραγμα, καὶ τὸ κωλύσον οὐκ ἔστι διὰ τὸ σὸν φιλο- V 203
 πόλεμον; πλήρεις οἱ σοὶ θησαυροὶ τοῦ χρυσοῦ. ἀλλὰ καὶ τῶν

nidus suae expertem reliquit? qui regnavit ut latro, potestatemque vio-
 lentia corrupit ac depravavit. qui per omne regni sui spatium caedibus
 multo creberrimis debacchatus, Tigridem iniectis a se iugulatorum corpori-
 bus propemodum innavigabilem effecit. qui sepulcris omnia replere con-
 tendit, gladium sanguine pinguefaciens et raritatem hominum importans,
 ut ex paucitate vivorum quaesito improbitati suae tutamento tyrannidem
 exercere immortaliter posset. filiorum indolem mentesque diiudicat, qui
 quid ipse utiliter agere deberet iudicare omisit. apage, Hormisda, cum
 ista tam insolenti novitate. non philosophantur post abdicationem ty-
 ranni; non dant leges ipsi redacti sub leges; non dant consilium damnati
 capitis. et quia posthac cives iniquo imperio discruciare non potes, ad-
 versum filios tuos, miser, contumelias comminisceris. in seniore per
 iuniorum iniurius esse voluisti, ne unquam a scelere vacares. Turcas
 tributa pensitare fateor, verum non hic industriae solertiaeque tuae la-
 bor est. haec providentiae opera et Persae ferro corpora sternentes et
 duces virtute sua moliti sunt. urbes et oppida Romani perdididerunt. at-
 qui ut istud credant Persae, sero adducentur: nec enim cum verbis res
 ipsa consentit. an non foris in stativis permanent, arma nostra irriden-
 tes, atque a stragibus hostium in sua provincia edendis refugientes ca-
 stra Persica circumfundunt, quique eos propter divinum tuum bellandi
 studium prohibeat, nemo est? thesauri auro pleni sunt tibi: sed et ple-

τῶν ἡμαρτημένων πρὸς τὰ ἐν ποσὶν ὅτι καὶ πρῶξετε διηπορηκό-
τας ὀδύρεσθαι.”

5. Ὅτι τοίνυν ἀπέρρει Ὁρμισδα τὰ τῆς διαλέξεως νοουθε-
τήματα, Βινδύης ὁ Πέρσης βρασματώδη συστησάμενος γέλωτα
ἀπεισκοράκιζεν Ὁρμισδοῦ τοῦ διαλόγου τὴν ἔκθεσιν, ἐς μέσον δὲ 5
ἀνιστάμενος τάδε πρὸς τῷ ξυλλόγῳ παρέθετο.

P 97 “Ἄνδρες ὁμόφυλοι καὶ σύμμαχοι καὶ μισοτύραννοι, ἀλλ’
εἰ μὴ νομοθετούντων ἔτι τυράννων ἀνέχεσθε. ἀδικεῖ καὶ τῶν
ἰδιωτεύων ὁ τύραννος. ἔτι τῶν λόγων τὸ κράτος ἀμπέχεται, καὶ
προστάττειν διεγχειρεῖ, καὶ βασιλεύει δημηγορῶν, καὶ θεσμοθε- 10
τεῖ ἐπὶ βήματος, καὶ κατηγορεῖ στρατηγῶν, ἀποδοκιμάζει τε βα-
σιλείαν, καὶ χειροτονεῖ τὸν μοναρχήσοντα, καὶ πάντα πύρεστιν
αὐτῷ ἐν ποσὶν ὅποσα οὐδὲ τὸ τῶν ἐνυπνίων φιλότιμον δωρεῖσθαι
τοῖς ἀπαυτωμένοις δεδύνηται, μήτε τοσοῦτον ἐννοηθῆναι δυνά-
μενος, ὡς οὐ πέφυκεν ἐν συμβούλων μοίρῃ γνωρίζεσθαι τοὺς μὴ 15
τὰ περὶ ἑαυτῶν διαθεμένους ἐπιδεξίως τοῖς πράγμασι. πόθεν
B οὖν ἡμῖν ἐνέχυρον τῆς εἰσηγήσεως καταθήσει λίαν ἰδραῖον καὶ
ἀξιόχρεων; ἢ τὴν ἑαυτοῦ τύχην κατεγγυᾷν ἡμῖν ἐσοφίστευσεν,
ἐθέλων ἡμῶς συνδεσμίους θεύσασθαι καὶ τῶν αὐτῶν πιθημάτων
κοινωνοὺς ἀνευθύνοους; οὐ γὰρ τῶν ἐκείνῳ πεπλημμελημένων με- 20
τέσχομεν τυραννοῦμενοι. πῶς δὲ κατὰ τυραννίδος γλώτταν κε-
κίνηκεν ὁ μηδένα νόμον Περσῶν καταλιπὼν ἀτυράννητον, ὁ λη-

12. μοναρχήσαντα IP.

tia ductos, quia quid faciendum esset in rebus manifestissimis dubitav-
ritis, in luctum vos dare.”

5. Ubi Hormisdæ admonitio finem habuit, Bindoes immodico risu
diffluens Hormisdam cum sua concione in malam crucem abire iussit.
ipse in medium surgens concilium sic est affatus.

“Viri cives atque socii et tyrannidis osores (si tamen tyrannos
etiam nunc vobis leges imponere conantes non toleratis), etiam privatus
nobiscum iniuste agit tyrannus iste. adhuc imperiose loquitur, et iubere
audet, et concionando regnat, et quasi e tribunali leges præscribit,
duces accusat, statum regni improbat, monarcham creat, et omnia ei
prompta ac parata sunt quæ nec somniator ullus unquam per quietem
sibi falso donata videre potuit. nec istuc saltem apud se cogitare pot-
est, non solere pro consiliariis agnosci qui res suas ipsi male procura-
verunt. quod igitur suasionis suæ pignus adeo firmum et idoneum da-
turus est? fortunamne suam sponsione obstringere nobis veteratorie me-
ditatus est, volens nos una secum vinculis oneratos eorundemque casuum
socios quanquam innocentes aspicere? nec enim cum eius tyrannidi sub-
essemus, paria cum illo delicta conscivimus. quomodo autem adversus
tyrannos linguam movere non dubitat, qui nullam Persarum legem tyran-

στρικώτερον ἄρξας, καὶ τὴν ἐξουσίαν κιβδηλεύσας τῇ βίᾳ, ἐπομ-
 βρήσας δὲ τοῖς φόνοις παρὰ πάντα τὸν τῆς ἡγεμονίας καιρὸν, καὶ
 μικροῦ δεῖν τὸν Τίγριν ἀποχερσώσας τοῖς σώμασιν, ὃ τοῖς τά-
 φοις εὐθηνίαν πραγματευσάμενος, καὶ τοῖς αἵμασι καταπιπίνων
 5 τὴν μάχαιραν, καὶ σπάνιν ἀνθρώπων ἐκπορευόμενος, ἵνα τὴν C
 κακίαν ἐξ ὀλιγανδρίας ὠχυρωμένος ἀθάνατα τὰ τῆς τυραννίδος
 ἀποκληρώσῃται. παίδων γνώμης ἐκδικαιτητῆς ὃ μὴ ταῖς ἑαυτοῦ
 πράξεσι δεδिकाκῶς τὰ συμφέροντα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, Ὁρ-
 μίσδα. οὐ σοφιστεύουσι μετὰ καθαίρεσιν τύραννοι· οὐ νομο-
 10 θετοῦσι γεγονότες ὑπήκοοι· οὐ συμβουλεύουσι κατακριθέντες τὸν
 θάνατον. ἐπεὶ τοίνυν τῶν ὑπηκόων οὐ πρόσεστί σοι τὸ λοιπὸν
 τυρυννεῖν, ἐπήρειαν κατὰ τῶν παίδων ὃ δειλαιὸς ἐμμελετήσας
 ἀδικεῖν τῷ νεωτέρῳ τὸν πρεσβύτερον εἶλον, ἵνα μὴ σχολή ποτέ D
 τὰ τῆς σῆς ἀδικίας ἀνάπαυλαν. τὸ Τουρκικὸν ὑποφόρους τελεῖ.
 15 ἄλλ' οὐ τῆς σῆς ἀγγινοίας ταῦτα πέφυκε μελετήματα· ταῦτα
 προνοίας ἔργα καὶ θανατῶντες Πέρσαι ἀρεταῖ τε στρατηγῶν κα-
 λῶς ἐτεκτήναντο. πόλεις καὶ ἄστια τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπεδύσατο.
 ἄλλ' οὐ πεισθήσονται Πέρσαι· οὐ γὰρ τὰ πράγματα τοῖς λόγοις
 συνδιατίθενται. ἢ οὐχὶ θυραυλοῦσιν ἡμῶν τὸν πόλεμον παύσον-
 20 τες, καὶ φιλεπίδημον φόνον κωλυσπιλῶντες περὶ τὴν Περσικὴν
 ἀναχέονται φάραγγα, καὶ τὸ κωλύσον οὐκ ἔστι διὰ τὸ σὸν φιλο- V 203
 πόλεμον; πλήρεις οἱ σοὶ θησαυροὶ τοῦ χρυσοῦ. ἀλλὰ καὶ τῶν

nidis suae expertem reliquit? qui regnavit ut latro, potestatemque vio-
 lentia corrupit ac depravavit. qui per omne regni sui spatium caedibus
 multo creberrimis debacchatus, Tigrin iniectis a se iugulorum corpori-
 bus propemodum innavigabilem effecit. qui sepulcris omnia replere con-
 tendit, gladium sanguine pinguefaciens et raritatem hominum importans,
 ut ex paucitate vivorum quaesito improbitati suae tutamento tyrannidem
 exercere immortaliter posset. filiorum indolem mentesque diiudicat, qui
 quid ipse utiliter agere deberet iudicare omisit. apage, Hormisda, cum
 ista tam insolenti novitate. non philosophantur post abdicationem ty-
 ranni; non dant leges ipsi redacti sub leges; non dant consilium damnati
 capitis. et quia posthac cives iniquo imperio discruciare non potes, ad-
 versum filios tuos, miser, contumelias comminisceris. in seniore per
 iuniorem iniurius esse voluisti, ne unquam a scelere vacares. Turcas
 tributa pensitare fateor, verum non hic industriae solertiaeque tuae la-
 bor est. haec providentiae opera et Persae ferro corpora sternerentes et
 duces virtute sua moliti sunt. urbes et oppida Romani perdiderunt. at-
 qui ut istud credant Persae, sero adducentur: nec enim cum verbis res
 ipsa consentit. an non foris in stativis permanent, arma nostra irriden-
 tes, atque a stragibus hostium in sua provincia edendis refugientes ca-
 stra Persica circumfundunt, quique eos propter divinum tuum bellandi
 studium prohibeat, nemo est? thesauri auro pleni sunt tibi: sed et ple-

ἄδυστων αἱ πόλεις τε καὶ οἱ θάλαμοι ἀγροί τε καὶ ἀλῶνες καὶ
 P 98 γῆδια. καὶ μιῦς συμφορᾶς πᾶσα κεκοινώνηκε τύχη, ἵνα δυστυ-
 χεστάτης αὐτὸς εὐδαιμονίας ἐμφορηθείης, ὑπὸ τῶν χρημάτων
 καταρδευόμενος. ἄπιθι λοιπὸν ἐκποδῶν, τῶν σῶν ἀδικημάτων
 παρασχόμενος δίκην. ἐνὸς ἀνθρώπου φθορὰ σωφροσύνης ἔστω
 διδάσκαλος, καὶ τοῦτο νόμος ἔστω λίαν ἐπιεικῆς τοῖς μετὰ ταῦτα
 καὶ σωτήριος· οὐ γὰρ ἀλαζονείας τρυφήν, ἀλλ' ἀνεπονείδιστον
 οἰκονομίας ὑπεροχὴν ἢ τῆς βασιλείας ἀναγόρευσις ἐπαγγέλλεται.”

B 6. Ὁ μὲν οὖν ξύλλογος κατεκελάδει Ὁρμισδοῦ, ὑβρίζον-
 τες ἐς αὐτόν, καὶ τῶν λόγων τὴν παρησίαν ἀπεφραύλλοντο, 10
 ἐτρέποντο δ' ἐς τὰ μάλιστα ἐς θυμόν, κυνοφθαλμιζόμενοι τε
 παρεδριμύττοντο, τοῦ θράσους ἀγάμενοι τὰ φυσήματα. καὶ
 πολλῇ τῇ ἐκχύσει τοῦ ἐρεθίσματος ἄγουσιν εἰς μέσον τὸν παῖδα
 Ὁρμισδοῦ, τὸ μειράκιον ἐκεῖνο τὸ δύστηνον, εἶτα ἀποσφάττουσι
 τε ὄρωντος Ὁρμισδοῦ, πάντα τῇ ὀργῇ χαριζόμενοι. ἀτὰρ μὴ 15
 μέχρι τούτου τοῖς κακοῖς ὑπόθεσιν παρεχόμενοι, καὶ τοῦ Ὁρμι-
 σδοῦ τὸ γύναιον ἐς μέσον παρυστησάμενοι ἀπὸ τῆς κύστεως τεμα-
 χίζουσι, κακῶς δικαζούσης τῆς μαχαίρας τοῖς μέλεσι. τὸ μὲν
 C οὖν γύναιον ἅμα τῷ κατηθλιωμένῳ παιδί οὕτω τὸν βλον ἐν ἐπι-
 σήμῳ θεάτρῳ καταστρεψάμενον τραγωδίας ὑπῆρχεν ὑπόθεσις· 20
 ἐπεὶ δὲ τῆς δυστυχοῦς ἱστορίας γέγονεν Ὁρμισδας ἀπαράγραφος
 μάρτυς, κληροδοτεῖται τὴν τύφλωσιν, καὶ τοῦτό πως ἦν αὐτῷ
 τῶν συμφορῶν ἐπιμύθιον. περόνας γὰρ σιδηρᾶς ἀνθρακεύσαν-

nae lamentorum urbes, thalami, rura, convalles, agelli. et ut tu pecu-
 niis coacervatis infelicissima felicitate ingurgitarere, fortuna et status
 omnis unam et communem calamitatem accipere debuit. quamobrem te
 hinc aufer, tuorumque scelerum poenas persolve. unius hominis interi-
 tus caeteros sapere doceat; et hoc in legem posteris aequam valde et
 salutarem esto, siquidem non delicatam arrogantiam et ostentationem,
 sed administrationis omni probro vacantis excellentiam regum declaratio
 pollicetur.”

6. Concilium igitur contra Hormisdam tumultuari, voces ignominio-
 sas iacere, eius sermonis libertatem flocci pendere ac pro nihilo ducere.
 succendantur ira incredibili, et irreverenter plane virum intuentes exa-
 cerbantur, tam inflatos confidentiae. spiritus admirantes. deinde filium
 ipsius adolescentulum illum miserum, certatim capto illudentes, in me-
 dium adducunt, et omnimode furori suo gratificantes in conspectu patris
 morte afficiunt, ultraque saevitia progressi coniugem producunt et ab
 imo ventre in partes haud aequas dissecant. ita mulier cum miserando
 filio in celebri theatro vita cum sanguine finita tragoediae argumentum
 praebuit. Hormisdas postquam calamitosi spectaculi testis omni exce-
 ptione maior factus est, utroque lumine orbatus hoc suorum casuum au-
 ctarium habuit. nam acus ferreas in mediam prunam coniectas et igni-

τες καὶ μάλα καρτερῶς ταύτας συνουσιᾶσαντες τῷ πυρὶ ἐπὶ τὰς
 κόρας τῶν ὀμμάτων ἐπέβαλλον, οὕτω τε τῷ μύδρῳ τὸν Ὀρμί-
 σδαν μετὰ βασάνων τιβίζοντες, νύκτα κατ' αὐτοῦ τὸ λοιπὸν διὰ
 παντὸς ἐψηφίζοντο, ὑποτοπύσαντες μή πως διαδράσειε καὶ πρά-
 5 γματα παρύσχοιτο τῇ Περσῶν πολιτείᾳ, ἔναυλον τὴν μνήμην κα-
 τέχοντες τῶν ὑπὸ Καβάδου τελεσιουργηθέντων, ὅπηνίκα τὰ Περ- D
 σικὰ σκῆπτρα κατέθετο. ὁ Καβάδης γὰρ οὗτος πατὴρ μὲν ἐγε-
 γόνει Χοσροίου τοῦ πάλαι Περσῶν βασιλεύσαντος, ἐπεὶ δὲ παλα-
 μναῖός τις ἦν τὴν τε ἐξουσίαν πρὸς βίαν περιεβάλετο καὶ ἐς τυ-
 10 ραννίδα τὰ τῆς βασιλείας μετέβαλε, τῆς ἀρχῆς αὐτὸν παραλύουσι
 Πέρσαι, ἐν εἰρκτῇ τε ἐναποθέμενοι τοῖς τῆς ταλαιπωρίας τιθη-
 νεῖσθαι κόλποις παρέδοσαν. τούτου τὸ γύναιον τὰς εἰσόδους
 παρ' αὐτὸν θαμὰ τε καὶ συχνῶς ἐπεποίητο ὁσημέραι, ἐθεράπευέ
 τε διακονούμενον, καὶ ταῖς εἰσηγήσειν ἐψυχαγῶγει ἐμφρόνως
 15 φέρειν τῆς ἀπολοῦ τύχης τὰ δράματα. ὁ μὲν οὖν ἐφρονητικῶς P 99
 τοῦ φρουρίου, ὃς ταγματάρχης τε ἦν καὶ στίφους στρατιωτικοῦ
 ἐπιστάσιαν ἐκέκτητο, τοῦ γυναιίου καταπίπτει ἐς ἔρωτα. ὁ οὖν
 Καβάδης τοῦτο ἀκηκῶς παρενεγγύα τῇ γυναικὶ ἐς ταῦτὸν εὐνῆς
 τῷ φρουρᾶρχῃ γενέσθαι καὶ φέρειν τῆς τύχης ἅπασαν σπιλάδα
 20 προσπίπτουσαν. οὗ δὴ γεγονότος ἔκλυτος ἦν ἡ φρουρά, τό τε
 σύντονον τῆς διαφυλακῆς ἐκεχάνητο, καὶ δουλαγωγεῖται τῇ
 ῥαθυμίᾳ τὸ ἄγρυπνον. ἐντεῦθεν ὁ Καβάδης μεταβολὴν τῶν
 ἐνοχλούντων ἐμπορευσάμενος, καὶ τὴν ἐσθῆτι τοῦ γυναιίου ἀμ-
 φιασύμενος, τῆς εἰρκτῆς ἐξεχώρησε, κατελείψας τὸ γύναιον τὴν
 25 στολὴν αὐτοῦ ἀμπεχόμενον. Σειώσῃν τοίνυν δοκιμώτατον φίλον B

tas pupillis cum cruciamento intraserunt, nocteque perpetua illum damna-
 verunt. timebant enim ne forte aufugiens Persarum rei publicae ne-
 gotium faceretur, cum adhuc alta mente repostum maneret, quid Caba-
 des sceptrum Persicum deponere coactus perpetrasset. Cabades namque
 hic Chosroae olim Persarum regis pater fuit. quoniam autem homo san-
 guinarius erat et potestatem vi occuparat tyrannicisque moribus regnum
 deformabat, principatu deiectum Persae custodia claudunt et aerumnas
 alumnus donant. ad quem uxor saepius quotidie ventitans officiose ma-
 rito inserviebat, et ad tristis fortunae ludum sapienter perferendum ad-
 monitionibus suis permovebat. hinc castelli idemque turmae militaris
 praefectus mulieris amore captus, eam ut sibi obsequeretur rogavit.
 quod ubi Cabades ex ea cognovit, hortatur uti quamcumque a fortuna
 labem ne recuset et hominis complexum admittat. re perfecta et custo-
 dia sit solutior, languescunt excubiae, et insomniae vigiliarum socordia
 dominatur. itaque Cabades incommodis suis mutationem inveniens, ve-
 stem uxoris indutus, illamque sua vicissim veste indutam relinquens, e
 custodia egreditur, et ascito Seose amico probatissimo ad Hunnos acce-

παραλαβὼν τοῖς ἔθνεσι τῶν Οὐννων προσομιλεῖ, οἷς Τούρκους
 πολλαχοῦ που ἡ ἱστορία ἐγνώρισεν. εἶτα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν
 Ἐφθαλιτῶν φιλοφρονώτατα ξενισθεῖς, δυνάμεις τε ἀξιολογωτά-
 V 204 τους περιβαλόμενος, μάχῃ τῶν ἀντιπύλων κεκρατηκῶς ἀπολαμ-
 βάνει τὸ κράτος, ἀναξεύξας πρὸς τὰ βασίλεια. ὁ μὲν οὖν Κα-5
 βάδης ἀντιταλαντεύων Ξεώσῃ τῷ τῆς φίλις Θεσιμῷ τὴν ἀντίδο-
 σιν ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν ἀρχῶν τοῦτον ἐλάμπρυνε, δίκας ὑπὸ τῶν
 ἡδικηκότων ὠμότατα εἰσπραξάμενος. ταῦτα γοῦν, ταῦτα οἱ
 τῶν Περσῶν σατράπαι διανοούμενοι ἐκχορακίζουσι τὸν Ὀρμί-
 C σδαν. (7) ὅτε γοῦν τῷ ξυλλόγῳ ἅπαντα τὰ πρὸς ὀργὴν ἐπεπέ- 10
 ραστο, ἀνάγεται Χοσρόης ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνον, τῇ τε ἀψίδι
 τῇ χρυσῇ παρεστῶς, ὡς ἔθος Πέρσαις ἀναγορεύεσθαι, προσε-
 κυνεῖτο βασιλικώτατα καὶ ταῖς εὐφημίαις τὰ ὦτα περιεκλύζετο.
 ὁ μὲν οὖν ἄχρι τινὸς τὸν πατέρα περὶ τὴν φρουρὰν ἐφιλοφρονεῖτο
 παρηγορούμενος, τῆς τε βασιλικῆς ἐστιάσεως μέτοχον ἐπεποίητο, 15
 πέμπων ὡς αὐτὸν ἐν λεκανίσι χρυσαῖς μυττωτοῦς καὶ κῶλα θή-
 D ρας βασιλικῆς, βουβαλίδων τε καὶ δορκάδων καὶ ἄνων ἀγρίων
 τῶν μελιῶν τὰ ἐπίσημα, ἀνθοσμίας τε οἴνους καὶ ποικίλων προ-
 πομύτων κατασκευάς, ἄρτους τε εὖ πεπεμμένους καὶ γάλα καὶ
 λάχνα, καὶ ὅποσα ἄλλα γαστριζομένοις τυράννοις δορυφορεῖται 20
 ἐς τραπέζης πανήγυριν. ὁ δ' Ὀρμισδαν ἀπεδοκίμασε τὸ τοῦ βα-
 σιλέως φιλότιμον, καὶ λίαν κενταυρικῶς ἐλοιδορεῖτο τοῖς διακο-
 νουμένοις αὐτῷ· ὠρέλιζε γὰρ εἰκύτως οἰκτειρμὸν ἐπονείδιστον,

3. εφθαλιτῶν IP.

dit, quos esse Turcas multis locis monuimus. ab Ephthalitarum rege
 benevolentissime acceptus copiisque instructissimis adiutus victis certa-
 mine inimicis regnum postliminio recepit, et in regiam reverans ex ami-
 citiae legibus pares gratias retulit, cum eum summis honoribus illustra-
 vit: de persecutoribus poenas crudelissime sumpsit. hoc igitur, hoc,
 inquam, Persarum satrapae formidantes Hormisdan oculis privandum
 censuerunt. (7) postquam conventus per omnia iram suam explevit,
 Chosroes in thronum regium extollitur, stansque sub fornice aureo, ut
 apud Persas more receptum est cum reges proclamantur, adoratur rega-
 lissime, et omnium aures fausta acclamantium vocibus circumsonant. hic
 aliquandiu patrem in carcere solatiis mulcet amanter et regio victu
 sustentat, mittens ad eum intrita in patinis aureis, ac de venatione regia
 bubulorumque caprearum et agrestium asinorum partes praecipuas, vina
 licum odorata et propinamenta variorum generum, panes praeterea exqui-
 site coctos, lac, olera, et quaecunque alia regibus ventri et abdomini
 deditis ad mensam panegyricam subserviunt. caeterum Hormisdas stu-
 dium regis erga se contemnens, ut Centaurus aliquis (id est, ferum et
 agrestem in modum), quae sibi ministrabantur vituperabat. non imme-

ὑποκομπούμενος ἔβριον ὑποκριναμένην εὐσέβειαν. τοῦτό τοι καὶ
 ἀποτερματίζει τῷ Ὁρμίσδᾳ τὸν θάνατον· τυμπάνοις γὰρ κατὰ P 100
 τῶν λαγόνων παιόμενος καὶ ῥοπάλοις τοὺς ἐν τῷ τραχήλῳ σφον-
 δύλους συνθλώμενος καταλύει τὸν βίον πικρότατα. ὁ δὲ Χοσ-
 5 ρότης τηλικούτῳ μίσει τὰ τῆς βασιλείας βεβηλώσας προαύλια ἐπι-
 βατήρια τοῦ κράτους ἐπανηγύρισε, χρυσῷ τε πολλῷ ἐφιλοτιμεῖτο
 τοὺς ἐπιφανεστάτους τῆς Περσῶν βασιλείας, τῆς τε φρουρᾶς
 ὑπεξῆγε τὰ πλήθη, κατειρωνεύμενος ἐντεῦθεν οὐκ ἔσεσθαι τῆς
 πατρίδας ἀπανθρωπίας διάδοχος. ἕκτη δ' ἡμέρα, καὶ δι' ἐπι-
 10 στολέως μετεπέμπετο Βαρᾶμ γενέσθαι ὡς αὐτόν, καὶ δώροις βα- B
 σιλικοῖς μεγατιμίαις ἐπιθάσσευε τοῦτον καταθέσθαι τὸ τύραννον.
 ὑπισχνεῖτο δὲ καὶ τὴν δευτέραν τοῦ κράτους ἀπονεῖμαι ἀξίαν αὐ-
 τῷ, τοῖς τε προημαρτημένοις διαλύσασθαι, ἐνέχυρόν τε τῆς ὁμο-
 λογίας ὄρκον μεσίτην παρέχεσθαι. ὁ δὲ Βαρᾶμ ταῖς βασιλικαῖς
 15 ἐντετυχηκῶς συλλαβαῖς τοῖσδε τὸν Χοσρόην ἠμείψατο γράμμα-
 σιν. ἤδη γὰρ παραθήσομαι καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ Βαρᾶμου ἐπὶ
 λέξεως σύμφρασιν.

“Βαρᾶμ φίλος τοῖς θεοῖς, νικητής, ἐπιφανής, τυράννων C
 ἐχθρός, σατράπης μεγιστάνων, τῆς Περσικῆς ἄρχων δυνάμεως,
 20 ἔμφρων, ἡγεμονικός, δεισιδαίμων, ἀνεποκελδιστος, εὐγενής, εὐ-
 τυχής, εὐεπήβολος, αἰδέσιμος, οἰκονομικός, προνοητικός, πρῶος,
 φιλόανθρωπος Χοσρόη τῷ παιδὶ Ὁρμίσδου. τὰ γραφέντα παρὰ
 τῆς ἄλλειπούς ὑμῶν καὶ μικροτάτης συνέσεως ἐδεξάμην, καὶ τὰ
 σταλέντα παρὰ τῆς σῆς τολμηρῆς ἐγχειρήσεως οὐκ ἀπεδεξάμην·

rito autem misericordiam illaudabilem aversabatur, et simulatam pieta-
 tem ut apertam iniuriam excludebat; id quod exitium ei peperit: fustibus
 enim in ilia impactis et collo ictibus clavarum confracto acerbissime vi-
 tam exiit. Chosroes cum tam inexpiabili scelere primordia regni sui
 contaminasset, pro adepto imperio laetitiam publicam instituebat, et in
 Persarum nobilissimos quosque largitiones auri prodige faciebat: cater-
 vas e carcere dimittebat, quo a paterna crudelitate longius abfuturus
 crederetur. die sexto per epistolam accitur Varamus, donisque pro ma-
 gnificencia regia ad tyrannidem abiiciendam invitatur. proximi item ab
 rege honores in regno, admissorum condonatio, pactique huius pignus
 iusiurandum intercessurum, promittuntur. Varamus lecta regis epistola
 hanc in modum rescribit ad verbum.

“Varamus decorum amicus, victor insignis, tyrannorum inimicus,
 satrapa megistanum sive procerum, Persicarum copiarum imperator, sa-
 piens princeps, religiosus, inculpabilis, nobilis, beatus, voti compos,
 venerandus, oeconomicus, providus, mitis, humanus, Chosroae Hormis-
 dae filio. quae ab imperfectione parvissimaque prudentia tua mihi scri-
 pta sunt, recepi, munera confidenter abs te missa repudiavi: nam ne-

ἴδει γὰρ μήτε γράμμασι μήτε δωρήμασι βασιλακοῖς χρήσασθαι ὑμᾶς πρὸς ἡμᾶς, καὶ μάλιστα οὕτως ἀτάκτου τῆς σῆς χειροτο-
D νίας προελθούσης κατὰ τὴν Περσικὴν πολιτείαν, καὶ μήτε τῶν εὐγενῶν καὶ ἀξιολόγων συμψήφων γενομένων τοῖς ἀτακτοτέροις καὶ δυσγενεστέροις ἀνθρώποις. ἵνα μὴ οὖν τοῖς πατρώοις ἐπι- 5
V 205 πέσης κινδύνοις, τὸ μὲν διάδημα ἐν ἱεροῖς ἀποθέμενος τύποις τῶν βασιλικῶν τόπων ὑπέξελθε, τοὺς δ' ἐπὶ πταίσμασιν ἐαλωκότας ἐν εἰρκτῇ αὐθις ἀποθέσθαι τοὺς τὰ ὁμοιά σοι τετολμηκότας ἀναγκαῖον· οὐδὲ γὰρ μετὰ τῆς σῆς δυνάμεως ἴδιον ἀνεξετάστως τοὺς κακούργους ἀνθρώπους παρὰ τῆς πρεπούσης αὐ- 10
 τοῖς παρὰ τῶν νόμων ἐπεξελεύσεως. ταῦτα δὲ ποιήσας ἔλθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ κλιματάρχης τῆς Περσικῆς πολιτείας παρατίκα γενήσῃ. ἔρρωσο, φρονῶν τὰ συμφέροντα. εἰ δὲ μή, προγονικῶς διαφθάρηθι.”

P 101 8. Τοῦ δὲ γραμματοφόρου συντόνῳ κινήσει τινὶ θῦττον 15 παραγεγονότος εἰς τὰ βασιλεια καὶ τὸ πυκτίον τῶν ὑπὸ Βαράμου συγγεγραμμένων τῷ βασιλεῖ παρακομισαμένου, τῇ ἐπαύριον ἔκπαιστος εἰσκαλεσάμενος ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς εἰς ὑπήκοον τῶν συνελλυθότων παρεγύμνου τὰ ὑπὸ Βαράμ σοβαρῶς γεγραμμένα. οἱ δὲ σατράπαι καὶ οἱ ἄλλοι ταῖς τῶν ἀξιωματῶν τύχαις 20 καταλαμπόμενοι ἐδεινοπάθουν ἐπὶ τοῖς ἐκτόπως τετολμημένοις τῷ Βαράμ, τὸν δὲ βασιλέα πρὸς ὀργὴν ἐξεβάχκεον, κοινὸν τῆς Περσίδος τύραννον ἐς τὸ φανερόν ἐκείνον αὐτὸν τὸν Βαράμ γρά-
B φοντες. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Βαβυλώνιος δεδιὼς μὴ ταῖς ἀπειλαῖς τῶν λόγων ἐκτραχύνῃ τὸν τύραννον πρὸς τὸ ἀπειθέστερον, κρύ- 25

que litteras neque dona regalia ad nos mittere conveniebat, cum praesertim te rege creando tanta sit in rem publicam Persarum invecata perturbatio, et neque nobiles neque alicuius pretii homines cum turbulenti illis ac plebeis societatem coiverint. ne igitur paterna te calamitas excipiat, deposite in sacris locis diademate regia excede. qui porro deliquisse convicti sunt, qui, inquam, paria tuis sceleribus ausi sunt, eos de integro in carcerem trudi oportet. non enim potestatis tuae est homines maleficos citra discrimen legum poenis eximere. haec ubi feceris, te ad nos confer, et statim climatarcha Persidis (hoc est, tractus alicuius terrarum seu regionis praefectus) creabere. vale, et conducibilia fac cogites. sin minus, cum patre tuo male peri.”

8. Cum tabellarius magnis itineribus celeriter in regia affuisset tabellasque a Varamo conscriptas regi tradidisset, die postero convocatis ad unum optimatibus magistratuumque honore illustribus ad se Varamo superbe scripta commemorat. illi inusitatum viri audaciam graviter et iniquo animo ferunt, regique faces irarum subiiciunt, Varamum communem Persidis tyrannum esse palam decernunt. rex metuens ne verborum

πει μὲν παρ' ἑαυτῷ τὸ δοκοῦν, καὶ ὡσπερ ὑπὸ παραπιτάσματι τῷ ἐπιπλάστῳ τῆς κολακείας τὴν τοῦ Βαρὰμ ὑποκλέπτων δευτέραις ἀξίωσιν καθυφείναι τοῦ ὄγκου τὸν ἀντικράττοντα, τάδε πως ἐν βιβλίῳ ἔγχαράξας αὐτῷ. οἶμαι δ' οὐκ ἀναξιόλογον καὶ βαυτὴν τὴν συνθήκην προθεῖναι τῆς λέξεως, ἵνα τῷ ἀμεταμόρφῳ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκθέσεως ἀθόλωτα τὰ τῆς ἀληθείας ἀφύσσοιντο οἱ ξένων καὶ ἀχορέστων ἀφηγημάτων κατορευόμενοι.

“Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, δυναστευόντων δισπότης, κύριος ἐθνῶν, εἰρηνάρχης, τοῖς ἀνθρώποις σωτήριος, ἐν θεοῖς C
10 μὲν ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ αἰώνιος, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις θεὸς ἐπιφανέστατος, ὑπερένδοξος, νικητὴς, ἡλίῳ συνανατέλλων καὶ τῇ νυκτὶ χαριζόμενος ὄμματα, ἐκ προγόνων ἐπίσημος, βασιλεὺς μισοπόλεμος, χαριστικός, ὁ τοὺς Ἄσωνας μισθούμενος καὶ τὴν βασιλείαν Πέρσαις διαφυλάττων, Βαρὰμ στρατηγῷ Περσῶν, 15 ἡμετέρῳ δὲ φίλῳ. ὑπομνηστικὸν τῆς πολυθρυλλήτου ὑμῶν ἀνδρείας ἐδεξάμεθα, καὶ γνόντες ὅτι ὑγιαίνετε, ἔχαροποιήθημεν. τινὰ δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ ῥήματα παρετέθηκας, ἃ ἐκ τῆς σῆς οὐκ D
ἐγεννήθησαν καρδίας. ἄλλ' ἴσως ὁ τοῦ γράμματος ὑπουργὸς οἴνω πολλῷ μεθύσθεις καὶ ὑπὸν ἄμετρον περιβληθεὶς μάταια καὶ 20 ἀλλόκοτα ἐνύπνια συνεγράψατο. ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ δένδρα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τὰ ἱμάτια ἀπεδύσαντο καὶ οὐκ ἰσχύουσι τὰ ἐνύπνια, διὰ τοῦτο οὐκ ἔταράχθημεν. ἡμεῖς δὲ καὶ τὸν βασιλεῖον θρόνον καλῶς ἀπειλάβομεν, καὶ τὰ νόμιμα Πέρσαις οὐκ ἀνετρέ-

17. αὐ παρετέθηκας?

minis, tyrannum exasperatum ad officium praefractionem redderet, sententiam suam occultam habet, et ficto velatoque blandimento eum captans, ut ad secundam saltem petitionem de arrogantia remitteret, hunc ei libellum scribit; quem ad verbum apponere, non alienum fore opinor; quo expositione rerum nihil variata veritatem puram ac liquidam hauriant, qui novarum narrationum delectatione satiari non possunt.

“Chosrocs rex regum, dominantium dominus, gentium dominus, princeps pacis, hominum salus; inter deos quidem homo bonus et aeternus, inter homines autem deus illustrissimus; victor longe gloriosissimus, cum sole exoriens, nocti oculos (stellas) largiens, a maioribus nobilis, rex belli osor, bene merens de omnibus, Asonas mercede conducens et regnum Persis custodiens, Varamo Persarum duci, amico nostro. schedam multorum sermonibus praedicatae fortitudinis vestrae suscepimus, intellectoque vos bene valere gavisi sumus. reperiebantur autem verba quaedam intexta epistolae, quae ab animo tuo haud profluxerunt: sed fortasse amanuensis probe appotus altoque somno demersus vana et monstrosa somnia sua litteris exaravit. quoniam vero diebus istis arbores suas vestes (frondes) deposuerunt et somnia non valent, ideo res nihil nos perturbavit, qui in sedem regiam honeste successimus, et Persarum

ψαμεν, τοὺς δ' ἐκ φυλακῆς διασωθέντας πάλιν φυλακῇ οὐκ ἐπι-
 θῶμεν· οὐ γὰρ πρέπει βασιλέως δωρεὰν χηρεῦειν δυνάμεως. τὸ
 μὲν οὖν διάδημα ἐπὶ τοσοῦτον τεθαρρήκαμεν μὴ ἀποτίθεσθαι,
 P 102 ὡς ἐλπίζειν ἡμῶς, καὶ εἴπερ ἄλλοι εἰσὶ κόσμοι, καὶ κείνων βασι-
 λεύειν. ἐρχόμεθα δὲ πρὸς σὲ βασιλικώτερον, ἢ λόγοις πείσον- 5
 τες ἢ τοῖς ὄπλοις καθυποτάξαντες. ἐὰν θέλῃς εὖ ἔχειν, φρόνει
 τὰ δέοντα. ὑγίαινε, ἐσόμενος ἡμῶν ἄριστος σύμμαχος.”

B
 V 206 9. Ὅτε γοῦν ταῦτα ἐπεπόμφει ὁ βασιλεὺς τῶν Μήδων
 τῷ τυράννῳ Βαράμ, αἱ δυνάμεις πάντοθεν ἤρανίζοντο. συλλέ-
 γει τε τὸ ὀπλιτικὸν τοὺς τε περὶ τὸ Ἀδραβιγάνων, τοὺς τε ἐπι- 10
 καθημένους τοῖς μέρεσι τοῦ Ζαβᾶ ποταμοῦ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
 τοὺς ἀνὰ τὴν Νίσιβιν στρατοπεδευομένους ἀνελέξατο ὡς τάχος.
 καὶ δῆτα ὀπηνίκα τὰς ἐπισωρευθείσας αὐτῷ δυνάμεις εἰς ἓνα ἐπε-
 στοίχισε χῶρον, χρήμασι φιλοφρονησόμενος, ταῦτ' ἄρ' ἡγεμό-
 νας προΐστησι, τὸν μὲν Σαράνην τοῦ δεξιοῦ ἐπιστατεῖν παρα- 15
 κελυσόμενος στίφους, Ζαμένδην δὲ τοῦ εὐωνύμου κλίτους προσ-
 τάττει ἡγήσασθαι, τὸν δὲ Βινδόην τὴν μέσην περιβάλλεσθαι
 C φάλαγγα τῶν τε ὀπισθοφυλάκων ἀντέχεσθαι παρεκελεύετο. ἀπά-
 ρας τοίνυν ἐκ τῶν βασιλείων ὁ Περσῶν βασιλεὺς προσομιλεῖ πε-
 δῶν τινί, ἐν ᾧ ποταμὸς περιεκέχυτο ἑκατέρας δυνάμεως διαρρέων 20
 μεσαίτατος. ἐπὶ τῶν ὄχθων τοίνυν τοῦ ποταμοῦ ἑκατέρας στρα-
 τιῆς ποιησαμένης τὴν σύστασιν, καὶ πολλῶν λόγων ἀπὸ τε
 Χοσρόου καὶ Βαράμ διαπορθμευομένων ἀπὸ πρώτης ἕω μέχρις

iura non evertimus, et custodia liberatos iterum non includemus: debent enim regis dona vim et robur obtinere. diadema denique nos adeo non deposituros confidimus, ut potius, si alii mundi extant, eorum nos fore reges speremus. veniemus autem ad te regaliter, ut aut verbis tibi persuadeamus aut armis te subigamus. si bene vis habere, recta saps. vale, futurus socius noster optimus.”

9. Hac epistola ad tyrannum delata copiae undique corrogantur, et miles ex Adrabiganis et ex accolis Zabae fluminis conscribitur. ad Nisibim quoque castrametati sine mora aggregantur. ergo postquam contractas a se copias unum in locum conduxit, distributo benigne con-
 giario duces praeficit. Saranem cornu dextrum, Zamendem sinistram curare iubet: Bindoi medios et triarios committit. profectusque e regia in planitiem quandam venit, quam fluvius interlabens utrumque exerci-
 tum dividebat. super ripas igitur utrisque constitutis, ac multis sermo-
 nibus ultro citroque a principio diei usque in vesperum habitis, manda-
 tisque et colloquiis in ventum effusis, et nulla ex parte ullo modo pace
 composita, praelium capessitur et pugna ingentia mala parturit. excur-
 siones fiebant, et missilibus res praetentabatur; quae solent esse certa-
 minum militarium praeludia. Varamus vallum circumdat, et alia ad suos

ἰσπέρας ἐπιστολῆς, καὶ τῆς διαλέξεως εἰς ἄτρα χειθείσης καὶ μη-
 δαμῆ μηδαμῶς εἰρηναίων λήξεως κληρωσαμένης ἀποπερύττωσιν,
 ὁ πόλεμος ἐκαττίετο ἢ τε μάχη ἐκνοφύρει μεγάλων κακῶν ἐπι-
 φοίτησιν. τοίνυν ἐκδρομαί τε ἤδη ἐγίνοντο ἀκροβολισμοί τε,
 5 καὶ ταῦτα δὴ ταῦτα τὰ τῆς παρατάξεως προπύλαια φιλοπόλεμα. D
 ὁ μὲν οὖν Βαράμης τύφρον περιεβύλετο, τὰ τε ἄλλα τὰ εἰς
 ἀσφάλειαν τῆς μαχίμου δυνάμειος ἐτεκταίνετο· ὁ δὲ Χοσρόης οὐ
 θαρρῶν χάρικα ἐν πεδίῳ περιστοιχώσασθαι, ἡμέρας μὲν διατε-
 λούσης πολεμησείων ὥσπερ πως ὑπεφαίνετο, νυκτὸς δ' ἐπιούσης
 10 εἴσω τῆς πόλεως τὰς δυνάμεις περιεφρούρει συγκλείσας. ἐντεῦ-
 θεν οὐκ εἰς ὀλίγην καταπεπτῶκει ἀθυμίαν τὰ περὶ τὸν Χοσρόην
 στρατεύματα. ὁ δὲ Βαράμ, ὅτε κατάδηλος ἦ τῆς ἀντιθέτου
 δυνάμειος γέγονέ που δειλία, ἐθάρρησε λοιπὸν μὴ κλέψαι τὸν
 πόλεμον· οὐς γὰρ ἐνῆν βιάσασθαι ἐς τὸ φανερόν, τούτους οὐκ
 15 ἐδοκίμαζε τὴν ἀπύτην καταιτιύσασθαι καὶ θολὸν τοῖς θριάμβοις
 διὰ τὸν δόλον παρέχεσθαι. ὁ δὲ Χοσρόης ἐπολυβῶν τινὰς συν-
 διατίθεσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ τυράννου διεγχειρουμένοις φόνῳ διε-
 χρήσατο τούτους. δευτέρᾳ δ' ἡμέρᾳ τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις
 καταβεβλημένους τὰς ψυχὰς ἐωρύκει. διὰ τοι τοῦτο πρὸς ἀπό-
 20 δρασιν εἶδε, τὴν τε ἀποφυγὴν τοῖς ἄμφ' αὐτὸν γυναίοις προκα-
 τειργάζετο. οὕτω δὴ τῶν πραγμάτων διακειμένων, ἐβδόμη ἡ- P 103
 μέρα ὁ Βαράμ οὐκ ἐθέλοντος Χοσρόου πρὸς παρύταξιν ἀπαντῆ-
 σαι νυκτομαχίαν ἐν σκοτομήνῃ συνίστησιν, ἐπιπίπτει τε τοῖς περὶ
 τὸν Χοσρόην στρατεύμασι. φοβερῶς τοιγαροῦν οὔσης τῆς κα-
 25 ταπλήξεως, μεγάλου τε θορύβου ἔξαπιναίως φοιτήσαντος, τῆς
 τε θραύσεως πρῶτα τοῖς νωτοφόροις ζώοις ἐπιφερομένης ὑπὸ
 τῶν πολεμίων, εἶτα καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους Χοσρόου μετα-

1. an ἐπιστολαῖς?

tutandos molitur. Chosroes exercitum vallo cingere in campo non au-
 dens die quidem toto bellaturire videbatur, adventante autem nocte co-
 pias in urbe securitatis ergo clauderat; ex quo milites ponebant animos.
 Varamus ex hostium timiditate factus animosior de caetero tectius agen-
 dum non putavit: quos enim vi aperta liceret devincere, ab iis fraudem
 sibi obiectari ac triumphis suis propter dolum adhibitum maculam asper-
 gi, probare non poterat. Chosroes ratus quosdam e suis tyranno fave-
 re, eos vita privat. die sequenti copias suas desperatas animadvertens
 praemissis uxoribus ad fugam spectat. rebus sic affectis, luce septima
 Varamis, Chosroe conflictum detrectante, nocturnis tenebris impressio-
 nem facere instituit. stupore igitur horribili ac trepidatione desubito
 ingruente, primumque iumentis onerariis occisis, deinde ad milites ipsos

βεβηκότος τοῦ φόρου, πολλῶν τε ἀναιρεθέντων, μετατίθεται τὴν γνώμην τὸ μάχιμον, αὐτομαλεῖ τε πρὸς τὸν Βαρὰμ καὶ ταῖς ἀμφ' αὐτὸν δυνάμεισιν ἀταμίγνυται. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὴν ἀκρώρειαν τῶν δυστυχημάτων φέρειν οὐκ ἔχων, ἧ ποδῶν εἶχε δυνάμειος, διαδιδρούσκει τὸν μέγαν τοῦτον καὶ παραδοξότατον **5**

B κίνδυνον μετὰ τινων εὐαριθμῆτων ἐπασπιστῶν. (10) καὶ οἷτω **V 207** τῆς βασιλείας ἐκπεπτωκώς, τὴν Κτησιφῶντά τε καταλιπὼν καὶ τὸν Τίγριν διανηξάμενος ποταμὸν, διηπορεῖτο ὅ τι καὶ δράσειε, τῶν μὲν πρὸς τὸ Σκυθικὸν τὸ ἐϋον, οὓς Τούρκους λέγειν εἰώθαμεν, γενέσθαι εἰσηγουμένων αὐτῷ, τῶν δ' ἐν τοῖς Καυκα- **10**

σίοις ἢ Ἀτραποϊκοῖς διασώζεσθαι ὄρεσιν. οὕτω μὲν οὖν ἡμηχάνει ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ βασάνῳ τῶν παραινέσεων. τοιγαροῦν κομιδῇ ἐπιεικῶς ἀνατίθῃσι τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ τὰς ἡνίας τῆς ἀποδράσεως· εἷς τε τὸν οὐρανὸν ἀποβλέψας καὶ τοῦ δημιουργοῦ εἰς ἔν- **C**

νοϊαν γεγονώς, ἀγνωμονῶν τε τοὺς ἐπιπλάστους Θεούς, τῷ τε **15** Μίθρᾳ μηδέν τι τῆς ἐλπίδος προσενεγκάμενος, εἰχότως ἡμαύρωσε τὸ τῶν κινδύνων ὀξύροπον, καὶ τὴν πίστιν μεταβαλλόμενος μεταβάλλει καὶ τὴν τύχην πρὸς δεξιότητα. τῷ μὲν οὖν χαλινῷ χαιρεῖν εἰπὼν, τὴν τε εὐθετιζομένους ἡνίας παρακρουσάμενος, ἡξίου ὑπὸ τῆς ἵππου ἰθύνεσθαι τὸν τε ἐπιβάτην ὑπὸ τοῦ **20** ἐποχοῦντος κυβερνᾶσθαι πρὸς τὰ συμφέροντα, Θεῷ καὶ ἵππῳ τὰς κρίσεις πεπιστευκῶς τῶν ἐκβάσεων· οὕτω γὰρ εὐδόκησεν ὁ καιρός, μεγάλην ἀποσχεδιάσαι τῷ κόσμῳ πραγμάτων ὑπόθεσιν.

D ἡ μὲν οὖν ἵππος ἐκείνη ἢ βασιλῆος ἤγε τὸν ἐπιβάτην φυγάδα ἀνὰ τὴν ἔρημον. ταύτην δὲ διανύσας, καὶ τὸν Εὐφράτην ποτα- **25**

progressa caede, nec paucis interfectis, reliqui mutata mente cum Varano sese coniungunt. Chosroes huic gravissimae cladi perferendae impar, summa usus celeritate cum paucis quibusdam satellitibus magnum et inexpectatissimum discrimen effugit. (10) cum sic regno excidisset, Ctesiphontem reliquisset Tigrimque traiecisset, pendebat animi quo se verteret, consulentibus aliis uti ad Scythas Orientales, quos Turcas nominare solemus, proficisceretur, aliis, ut Caucasais aut inuis montibus salutem suam mandaret. sic ille rationum momenta examinans perplexus haerebat. itaque supremo omnium deo acquissime arbitrium fugae suae permittit, sublatisque in coelum oculis et opificis universorum recordatus, deosque commentitios abominatus ac de Mithra (sole) omni spe abiecta, merito impendens capiti suo periculum amolitus est, et cum religione fortunam quoque feliciter mutavit. itaque dimissis habenis scite compositis, equi gressum ultroneum sequi, atque ab eo ipse rector, deo et animanti commisso eventus iudicio, ad utilitatem suam dirigi voluit. sic enim visum est tempori, magnum ex tempore mundo praebere admirationis argumentum. equus igitur ille regius sessorem suum fugitivum

μόν παραμείψας, τῶν Ἀβορέων καὶ Ἀνόθων πλησιάζει φρου-
 ρίοις· ταῦτα δ' ὑπὸ τὸ Περσικὸν ἐγορολογεῖτο πολίτευμα. ὑπά-
 ρας δ' ἐντεῦθεν Χοσρόης ὑφικνεῖται ἐπὶ τὰ Κιρκησίου ἐχόμενα
 πόλεως. δέκα δὲ σημείοις ἀγρηνιζόμενος ἀπεκπέμπει ἀγγέλους
 εἰς τὸ Κιρκήσιον, παραδηλῶν τὴν ἄξιζιν καὶ τὰς νεωτέρας τύ-
 χας καὶ τὴν ἐς τὸν Καίσαρα καταφυγὴν, τὴν τε ἐς τὰ οἴκοι κά-
 θοδον ἐξαιτούμενος ἡξίου συμμαχικὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποισέσθαι. P 104
 τρίτη γοῦν φυλακὴ τῆς νυκτός, καὶ οἱ ἀγγελοὶ πρὸς ταῖς πύλαις
 ἐχώρησαν. ἐπεὶ δὲ τοῖς πυλωροῦσι τὰ τοῦ τειχίου διεξοδευόμενα
 10 ὑπὸ τῶν πρέσβειων διεγνωρίζετο, ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα θᾶττον τῆς
 πόλεως οἱ τὴν φρουρὰν τῶν πυλῶν ἐγχειρισθέντες προήεσαν, τῷ
 τε ἡγεμόνι μετὰ συντόνου σπουδῆς τὴν περιπέτειαν ἀνεντίθεσαν.
 τῷ δὲ φρουράρχῃ ἦν ἄρα Πρόβος ὄνομα. ὁ μὲν οὖν Πρόβος ἐξ
 ἑωθινοῦ τὸν Χοσρόην πρὸς τὸ ἄστυ εἰσάγει, δεξιότητι δὲ καὶ
 15 φιλοφροσύνῃ τοῦτον ἐξένιζε. τὰ δὲ τούτου γυναῖκα, παῖδας
 ὑπομαζίλους περιηγόμενα, λίαν εἰς τὰ μάλιστα φιλευθροπίας
 ἡξίου. τοὺς τε ὑπασπιστάς καὶ περιπόλους (τριάκοντα δ' ἄρα
 τῷ Χοσρόῃ ὑπῆρχον) εὖ ἐποίει κάρτα ἐπεικίως. δευτέρα δ' ἡ- B
 μέρα, καὶ Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐζήτει τὸν Πρόβον
 20 διὰ γράμματος πρεσβεύειν παρὰ τὸν Καίσαρα, καὶ ἐγχαράξας
 βασιλείους κεραίαις διὰ Πρόβου τῷ αὐτοκράτορι ἔστειλλε. τῇ δ'
 ἕστεραία Κομεντιόλῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ τὴν Ἱερὰν πόλιν ἐνδια-
 τρίβοντι κατὰδηλον τὴν Χοσρόου ἐνδημίαν ὁ Πρόβος πεποιήται,
 πέμψας ὡς αὐτὸν καὶ τὰ παρὰ Χοσρόου ἐν ἀξιώσει γεγραμμένα
 25 τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Κομεντιόλος τῶν ὑπὸ τοῦ Πρόβου διαγνω-

25. an διαγνωρισθέντων?

per solitudinem et iuxta Euphraten ad Aboreorum et Anathorum castella Persis tributaria perducit. inde discedens in fines Circesiorum deser-
 tur, et adhuc ad decimum lapidem distans, nuntium in urbem super ad-
 ventu suo recentique calamitate ac deliberato ad Caesarem per fugio
 mittit, cuius adiutus auxiliis redire domum desideret. tertia noctis vi-
 gilia nuntii ad portas assuerunt; qui ut custodibus de ingressu signifi-
 carunt, illi continuo ad urbis ac praesidii praefectum accedunt, de con-
 versione rerum certiores faciunt. Probus (hoc praefecto nomen erat)
 Chosroen mane in urbem introductum urbane et humaniter tractat, eius-
 que mulieres, quae lactentes adhuc infantes gestabant, satellites quoque
 et custodes, qui triginta numerabantur, habet benignissime. die sequenti
 Probum Chosroes orat ut per eum litteras ad Caesarem mittere sibi li-
 ceat. annuit epistolamque regis transmittendam suscipit. postero die
 Comentiolo duci Hierapoli degenti Chosroen ad se venisse scribit, et
 epistolam quam ille imperatori supplicem conscripserat adiungit. his
 sibi a Probo significatis, Comentiolus uni de cursoribus Hierapolitanis

σθέντων αὐτῷ κατὰ τὴν Ἱερὰν πόλιν τοῖς ταχυδρομοῦσιν ἄγγελον
 παρεδίδου ἤξοντα ἐς βασιλέα. ὁ δ' αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος τού-
 C των ἀκηκοὺς περιγύνηται, καὶ ταῖς κρείττοσιν ἐλπῖσι κατάκο-
 μος ἦν. τὰ τε σήμαντρα τὰ Περσικὰ περιελόμενος, ὅ τι ἂν
 καὶ ταῖς δέλτοις ἐνεκεχάρητο, διηρενῦτο ἀνελέσθαι τε καὶ ἀνα- 5
 γνῶναι. ἡ δὲ τῆς ἀξιώσεως τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως ἐν τού-
 τοις που συνετέτακτο· ἐπὶ λέξεως γὰρ προθήσω τὴν πρέσβευσιν,
 ἀκαλλώπιστον φράσεως, ὅπως τῇ ἀμαθίᾳ τῆς λέξεως τὸν νοῦν
 τῆς ἀξιώσεως ἀνεπίπλαστον ἐνοπτρισώμεθα.

V 208 11. “Χοσρόης Περσῶν βασιλεὺς τῷ ἐμφρονεστάτῳ βα- 10
 D σιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, ἀγαθοποιῷ, εἰρηρικῷ, δυνάστῃ, φιλευ-
 γενεῖ, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις σωτήρι, εὐεργετικῷ, ἀμνησικακῷ
 χαίρειν. δύο τισὶν ὀφθαλμοῖς τὸν κόσμον καταλάμπεισθαι πάντα
 ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ θεῖον ἐπραγματεύσατο, τουτέστι τῇ δυ-
 νατωτάτῃ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ καὶ τοῖς ἐμφρονεστάτοις σκῆ- 15
 πτροις τῆς Περσῶν πολιτείας· ταύταις γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀρ-
 χαῖς τὰ ἀπειθῆ καὶ φιλοπόλεμα ἔθνη λικμίζονται καὶ ἡ τῶν ἀν-
 θρώπων διαγωγή κατακοσμεῖται καὶ κυβερνᾶται διὰ παντός. καὶ
 ἔστι λαβεῖν τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν τοῖς ἡμετέροις ῥή-
 μασι συμφωνοῦσαν. ἐπεὶ τοίνυν σκαιοὶ τινες καὶ πονηροὶ ἐν τῷ 20
 κόσμῳ ἐπιπολάζοντες δαίμονες πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καλῶς
 P 105 συντεταγμένα συγχεῖν μὲν ἐπείγονται, εἰ καὶ μὴ ἔκβασιν ἢ τού-
 των λαμβάνει ἐγχείρησις, πρέπει τοὺς θεοφιλεῖς καὶ εὐσεβεστά-

11. post φιλευγενεῖ Exc. καὶ μισοτυράνῳ, ἐπικαιῖ, δικαιοπραγεῖ.

nuntium ad imperatorem perferendum iniungit. qui ex auditione mirifica voluptate perfusus, melius de caetero res ituras vehementer confidebat, detractoque signo Persico, quid tabulae continerent, legendo scrutabatur. continebant autem petitionem regis, quam ego, ut est, inornatam et simplicem hic subiiciam, quo in imperitia dictionis sinceritatem petitionis ceu in speculo contemplemur.

11. “Chosroes Persarum rex imperatori Romanorum sapientissimo, benefico, pacifico, potenti, nobilitatis amanti, inique afflictorum liberatori, ad bene de omnibus merendum propenso, iniuriarum immemori salutem. duobus quibusdam oculis universum mundum illustrari, iam olim et ab initio deus optimus maximus curavit, hoc est, Romanorum imperio potentissimo et prudentissime temperata Persarum re publica. his namque principatibus amplissimis rebelles et Mavortiae gentes compescuntur, humanaeque instituta vitae ornantur et reguntur semper. quarum rerum consequentiam verbis nostris suffragantem videre licet. quoniam ergo infausti quidam perversique daemones, inter homines vagantes, omnia a deo recte constituta confundere ac perturbare connituntur, tamen eorum conatus nihil proficiunt, deo caros pietatique deditissimos

τους ἀνθρώπους τούτοις ἀντιστρατεύεσθαι, ἔχοντας ἀπὸ τοῦ
 Θεοῦ σοφίας θησαυρὸν καὶ δικαιοσύνης βραχίονα καὶ ὄπλα.
 κατὰ τοίνυν ταύτας τὰς ἡμέρας οἱ βλαπτικώτατοι δαίμονες κατὰ
 τῆς Περσῶν ἐπιφοιτήσαντες πολιτείας δεινὰ κατειργάσαντο, καὶ
 5 δούλους κατὰ δεσποτῶν ἐπεστράτευσαν, κατὰ βασιλέως οὐκίας,
 κατὰ τῆς τύξεως τὴν ἀταξίαν, κατὰ τοῦ καθήκοντος τὸ μὴ πρό-
 πον, καὶ πᾶσι τοῖς ἐναντίοις τῶν ἀγαθῶν ἐχορήγησαν ὄπλα.
 Βαράμ γὰρ ὁ κατάπτυστος δοῦλος ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων
 αὐξηθεὶς καὶ διαλάμπας καὶ μὴ χωρήσας τῆς δόξης τὸ μέγεθος B
 10 πρὸς ὄλεθρον ἀπεσκίρτησε, καὶ βασιλείην ἐαυτιῷ μνηστευόμενος
 πᾶσαν διετάραξε τὴν Περσῶν πολιτείαν, καὶ πάντα καὶ πρῶττει
 καὶ διεγχειρεῖ, ἵνα μέγαν ὀφθαλμὸν ἀποσβέση δυνάμειως, καὶ
 λάβωσιν ἐντεῦθεν ἔθνη ἀνήμερα καὶ κακοπραγέστατα παρρησίαν
 καὶ δύναμιν κατὰ τῆς ἡμερωτάτης τῶν Περσῶν βασιλείας, εἶτα
 15 λοιπὸν ἐντεῦθεν τῷ χρόνῳ καὶ κατὰ τῶν παρ' ὑμῶν φορολογου-
 μένων ἔθνῶν κράτος ἄσχετον καὶ πολλῆς λύμης οὐκ ἄμοιρον.
 πρέπει τοίνυν τῷ εἰρηρικῷ τῆς προνοίας ὑμῶν στηλιτευομένη βα-
 σιλείᾳ καὶ ὑπὸ τυράννων βιαζομένη παρασχεῖν χεῖρα σωτήριον,
 συστήσασθαι τε μέλλουσαν ἀρχὴν καταλύεσθαι, καὶ τῆς σωτη- C
 20 ρίας τὰς αἰτίας ὡσπερ τρύπαια οἰκουμηνικὰ ἐν τῇ Ῥωμαίων πολι-
 τείᾳ ἰδρῖσασθαι, ἀναγορευθῆναι τε ὑμᾶς κτιστὰς καὶ σωτῆρας
 καὶ λατροὺς τῆς Περσῶν πολιτείας. πάντα γὰρ τὰ τῷ δικαίῳ

5. βασιλέας IP, βασιλείας Exc.
 στετυομένη Exc.

15. ὑμῖν Exc.

17. λη-

mortales, a deo sapientiae thesaurum iustitiaeque brachium et arma ha-
 bentes, iis obviam ire et contra pugnare decet. his itaque diebus per-
 niciosissimi daemones in regnum Persicum sese inferentes atrociam desi-
 gnarunt, et servos adversum dominos, famulos adversum reges, confu-
 sionem adversum ordinem, indecorum contra decorum, et omnia demum
 bonitati contraria et inimica suppeditatis armis instruxerunt. Varamus
 etenim, servus ille detestandus, a maioribus nostris evectus et honoribus
 illustratus, cum magnitudinem gloriae non caperet, ad pestem et perni-
 ciam nobis machinandam prosiluit; et regni habenas sibi despondens, uni-
 versam Persarum rem publicam conturbavit; agitque et tentat omnia, ut
 magnum potentiae oculum extinguat, indeque nationes agrestes et ad
 malefaciendum promptissimae imperium Persarum mansuetissimum lace-
 randi licentiam potestatemque, ac tempore procedente contra vestras
 quoque gentes stipendiarias robur inexpugnabile et in primis exitiosum
 vanciscantur. erit igitur honestum pacificae vestrae providentiae, regno
 omnibus mortalibus notissimo et a tyrannis oppresso manum salutarem
 porrigere, ac principatum interitui proximum confirmare denuo atque
 constabilire, salutisque nostrae causas ut tropaea universalia in re pu-
 blica Romana figi, vosque rei publicae Persicae conditores servatores

συμβαίνοντα πρέπει τοῖς δυνατωτάτοις βασιλεῦσι διὰ παντὸς ἀπεργάζεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν τῆς μεγαλονοίας τὰ ἐγκώμια καὶ τοῦ τῆδε κόσμου μεταναστεύουσιν ἔχειν διὰ παντὸς ἀδιάφθαρτα, παρίδειγμά τε συστήσασθαι ὡς οὐ δεῖ κατὰ δεσποτῶν δραπέτας ὀπλίζεσθαι. τὸ τοίνυν ἀνώμαλον νῦν τῶν πραγμάτων τῆς Περ-5

D σικῆς πολιτείας προσήκει παρ' ὑμῶν κυβερνᾶσθαι· λαμπροτέραν γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν εὐκλειαν δι' ὑμῶν ἀπολήψονται. ταῦτα Χοσρόης ἐγώ, ὡς παρών, γράφων προσφθέγγομαι, Χοσρόης ὁ σὸς υἱὸς καὶ ἰκέτης· οὐ γὰρ διὰ τὴν τύχην τῶν συμβεβηκότων ἀθειήσεις τῆς ἀξίας ἢ τῆς προσηγορίας τὸ πρόσφορον. οἱ 10 δοτῆρες τῶν ἀγαθῶν ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνεπονείδιστον καὶ ἀτυράνητον ὑμῖν τὴν βασιλείαν διαφυλάξωσιν.”

Ρ 106
V 209

12. Ἐν ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πρεσβείας κατεξητάζετο παρὰ τὸν Καίσαρα, ὁ Βαράμης τούς τε σατράπας καὶ τοὺς περιβλέπτους τῆς Βαβυλωνίας ἐφιλοφρονεῖτο θεραπείας τε ἡξίου, ἀναλαβὼν 15 τε τὴν βασιλικὴν πᾶσαν ἀποσκευὴν, ὅσῃν Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν ἐπεσύρετο βασιλεύς, ἀφικνεῖται πρὸς τὰ ἀνάκτορα· διακρίνας τε ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ ἄνδρας εἰς ἕκταξιν λογύδας ἀνερευνᾶσθαι Χοσρόην προσέταττε δέσμιόν τε ὡς αὐτὸν παραστήσασθαι. οἱ μὲν οὖν διητυχηκότες τῶν ὑπὸ τοῦ Βαράμι προστεταγμένων αἰ- 20 τοῖς Βινδόῃ περιτυγχάνουσιν, ὅς ἔχαιρεν ἐς τὰ μύλιστα Χοσρόῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ. τοῦτον δεσμοῖς καθυβρίσαντες ἄγουσι **B** παρὰ τὸν Βαράμι ἑβδομαῖον. ὁ δὲ Βαράμι τὴν Περσῶν βασι-

et medicos proclamari. omnia quippe iustitiae consentanea perpetuo praestare iustissimos imperatores convenit, atque hic quidem excelsi animi praeconia, hinc autem emigrantes immortalia bona in omne aevum adipisci, exemplumque statuere, ne posthac fugitivi in domuos arma expediant. nunc igitur perturbatum Persidis statum a vobis regi et corrigi par est, ex quo per vos Romanorum gloria splendescet magis. haec ego Chosroes, tanquam praesens praesentem alloquens, Chosroes filius et supplex tuus. non enim quia me miserum fortuna finxit, te quoque hanc mihi conducibilem seu dignitatem seu appellationem denegabis. angeli dei, bonorum largitores, imperium vestrum probro et tyrannis liberum custodiant.”

12. Interea dum super petitione regis consultatur, Varamus satrapas et alios de Persis eminentiores comitate et beneficentia ad suas partes allectat, susceptoque comitatu et apparatu omni, quem post se Chosroes trahebat, ad palatium regale concedit; delectisque de exercitu bellatoribus egregiis, Chosroem indagari et sibi vinctum sisti imperat. qui mandatis frustra parentes, in Bindoen regis Persarum praecipue studiosum incidunt, eoque contumeliose vexatum cum vinculis die ante Varamum statuunt. Varamus regnum Persicum sibi vendi-

λείαν σφετεριζόμενος, καὶ τῷ ταύτης καθάπερ πολούμενος ἔρω-
 τι, ἐς τὸ φανερὸν τὰς τῆς ψυχῆς ἐπιβουλὰς οὐ παρεδείκνυε, δε-
 διῶς μὴ τοῦγε ἔνεκα φωραθείη τέως τὴν ὅλην τῶν πεπραγμένων
 αὐτῷ ὑπόθεσιν συστησίμενος. ἦρα δὲ δόγματι σύγκλητου τὴν
 5 ἄρχὴν ἐμπορήσασθαι, καὶ τὴν ἀνύρρησιν τοῦ κράτους περιβα-
 λείσθαι σὺν νόμῳ, οὐ βίᾳ τινί, ἐντεῦθεν τὴν μὲν βασιλείαν ἀνε-
 πονείδιστον, τὴν δ' αὖ πάλιν ἐγχείρησιν ἀνεπιβούλευτον ἑαυτῷ
 σοφιζόμενος. ἐπεὶ δὲ πάντα ῥηιδιουργῶν καὶ παλαμώμενος ἀπί- C
 θανος ἦν σοφιστῆς τοῦ βουλήματος, ἐχαλέπαινε τε τοῖς μάγοις
 10 τῶναντία φρονοῦσι. τῆς τοίνυν ὀρέξεως αὐτῷ μηδαμῶς ἀπολα-
 βούσης τοῦ σκοποῦ τὴν βαλβῖδα, χωρεῖ ἐς τὸ φανερόν. τῆς
 μεγάλης τοιγαροῦν καὶ ἐπιφανοῦς ἐνδημιοῦσης αὐτοῖς ἑορτῆς, ἣν
 ἑορτάζειν οὐρανῷ παλαιὸς καὶ πρεσβύτης νόμος Πέρσις ἐθέσι-
 ζε, τὸ βυσιλικὸν διάδημα ἀνελόμενος ἀνηγύρευεν ἑαυτὸν βασιλέα,
 15 τῇ τε χρυσῇ κατηνυγάζετο κλίνῃ, τοῖς τε κατὰ τὴν Μαρτύρων
 ἀναστρεφόμενοις βαρβύροις ἔχεσθαι ἐγκρατῶς τῆς φρουρᾶς ἐγκε-
 λεύεται καὶ ἦχιστα τὸν νοῦν Χοσρόη περῆχεσθαι. τοῖς τοίνυν D
 τὸ ἄστυ πολιορκοῦσι Ῥωμαῖοις ἢ τοῦ Βαρῶμι διαγόμενοις δῆλος
 γίνεται· ἦλω γὰρ ὁ τὰ προστάγματα τοῦ τυράννου περιφερόμε-
 20 νος. μενοῦν γε Χοσρόης ἐπὶ τὴν λεγομένην Ἱερὰν πόλιν ἀφίκετο, A. C. 593.
 οἱ δὲ μὴν Κομεντίολος ὁ στρατηγὸς ἀγέρυστος καταλέλοιπε τὸν
 τέως τῆς βυσιλείας χηρεύοντα· οὕτω γὰρ ἔδοξε Μιυρικήῳ τῷ
 αὐτοκράτορι, καὶ τὸ δόγμα μετεχώρει πρὸς πρῶξιν. οὐκοῦν ἐπὶ
 τὸ Βεδάμις, οὕτω χωρίον λεγόμενον, ἐς συνάντησιν γίνεται

care nitens, et eius cupiditate nimia quasi expugnatus, quas animo co-
 quebat insidias, haudquaquam prodebat, metuens ne quae egisset hacten-
 nos, omnia huius rei gratia egisse deprehenderetur. verum consilii de-
 creto sibi imponi et illigari quodammodo principatum, et legitima re-
 nuntiatione, non vi aliqua successionem in regno capessere desiderabat.
 ita et regnum sibi non probrosum et molitionem tutam fore homo versi-
 pellis ratiocinabatur. sed ubi nihil non velarie moliens, quod volebat,
 artificio suo persuadere non potuit, dominandique libido qua fervebat
 propositum minime tenuit, et magis quoque diversum sentientibus suc-
 censit, in apertam audaciam prorupit. quamobrem magno et illustri
 die festo, cuius celebritatem Persis vetus et veneranda lex de coelo
 sanxerat, sumpto diademate semet ultro regem declarat, lectoque auro
 insignis praesidiariis apud Martyropolim barbaris mandatum mittit, uti
 urbem constanter teneant et Chosroem neuliquam audiant. Romanis op-
 pidum obsidentibus intercepto internuntio res patet. porro Chosroes
 Hierapolim venit; nec Comentiolus tunc regno viduatum non honoravit,
 quando id Mauricius fieri iusserat, iussa quoque opere ipso praestabantur.
 quare ad oppidulum usque Bedamas appellatum venienti prodit obviam,

Κοινοτάτιος Χοσρόης, τὴν τε παρασκευὴν βασιλείου αὐτῷ συ-
 σπασάμενος ἐξερπύσει μεγαλοργῶς. ἐννάτη δ' ἡμέρα, καὶ
 πᾶς ἐν Ηρωτροπόλει φρουροῦσι Πέρσαις ἄγγελον ὁ Χοσρόης
 10 ἔστειλεν ἄνθρωπον σπειράην Μυραγδοῦν, οὕτω λεγόμενον, τὰς
 τε πενήτερας τέχας καταδηλῶν, καὶ ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς τῆς πό-
 5 λεις ἔχεισθαι. τῆς τοῦ αυτοκράτορος μεγαλονοίας ὑπομύχους καὶ
 φίλους Πέρσας μεταπλατιούσης. Βιστάμι δὲ τῶν παρὰ Πέρ-
 σαις διαφερόντων κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ἀπέστειλεν ἐς τὸ Ἀνδρουβιγα-
 νῶν ἐγκαλεσόμενος γενέσθαι καὶ τοῖς αὐτόθι ἰνδιατρίβοντας Πέρ-
 σαις ὑπερήκους ἐπιτῶ καταστήσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω ἐς τὸ 10
 20 φανερόν διαγράφεται· (13) οἷα δὲ κέρκωψ πεφυκῶς τὴν διά-
 κωναν καὶ πάντα τοῦ δόλου τιθέμενος δεύτερα, τὸν τῆς φιλοξε-
 νίας ἀφαιτήσας θρασὸν καὶ τοῖς ἄλλας τῆς φιλοφροσύνης ὑπὸ τῆς
 κείνουσ κατακλιόμενος, πεμπταῖον ἐξέπεμπεν ἄγγελον τοῖς τὴν
 Περσίαν πύλιν περικαθήμενος Χαλδαίοις, ἐγκαλεσόμενος ἔχει- 15
 σθαι τῆς φρουρίας κίρτα κομωδῆ καὶ τοῖς ἐς τὸ φανερόν προσ-
 τατικαίους αὐτῷ μὴ προσέχειν τὸν νοῦν· φανῶν γὰρ τὸ Περ-
 σικόν, καὶ βίως αὐτῷ δούλος καὶ κόμπος ἀνέκαθεν. ἀνυβολῆς
 τούτου τῆς τῶν βασιλείων καθόδου τίως ἐγγινομένης αὐτῷ,
 ἀεχόμενος ἐς Ἰουδαίαν γενέσθαι Ῥωμαίων. ὁ μὲν οἶν Μιυρικός 20
 30 ὅν Χοσροὺς ἔρεται διαγροῦς γράμμασι βυσιλιείοις τὴν ἐς αὐτὸν
 ἀδελφικῶς ἀκατακτα. ὁ δὲ τῶν ἐπιροφῶν, τὴν τε τοῦ συναίσουτος
 ἀπύκτου Λογῆν προμακτεόμενος· διανοεῖτο γὰρ ὡς οὐ δεῖ

1. αὐτοῦ δὲ. αὐτοῦ δὲ IP.

est. magnificumque comitantium catervam attri-
 buentes nostram Myragdum vocabule ad prae-
 sentem, per quem fractas et abscissas res suas in-
 tu dedunt, quando imperator magnanimus Persas
 in amicitiam receperit. Bestamium vero, inter
 5, Andrubiganum in Armeniam ire vorantemque
 esse iubet, et haec quidem palam acta sunt.
 10, hoc est, homo fraudulentus ac veterator, et
 agere palmarium ducens; et hospitalitatis legi-
 um, benevolentiamque saltem pedibus conculcans,
 amicum praesidiariis Martyropolim edictum mit-
 tere et quam diligentissime custodiant, quaeque
 15, ea non curant, nequam est genus Persicum,
 a iude usque a prima origine. interea dum re-
 20, ad Komamurum imperatorem proficisci aggre-
 gata, Mauricium litteris imperatoriis eum te-
 25, nentem in eo negligens et commodis Chosroo
 30, ut enim statuerat, non oportere illum longius

πόρρω τῆς Περσῶν πολιτείας μεταχωρῆσαι Χοσρόην, ἵνα μὴ τῷ Βαρᾶμ πάγιον ἐντεῦθεν τὸ τῆς τυραννίδος καθιδρυσθεὶς ἐγχείρημα. ἦρος δ' ἀρχομένου ὁ Χοσρόης πρέσβεις ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ βασιλικῶς ἐκκλησίαν τρίτην συγκροτήσας ἡμέρα ἐπιφανῶς προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν πρέσβειων. σιωπῆς τοίνυν δαψιλευομένης τῷ συνεδρίῳ, καὶ τοῦ βασιλέως ἄδειαν λόγων ἐκθέσεως ἀποδεδωκότος τοῖς Πέρσαις, ὁ τῶν πρέσβειων ἐπιφανέστερος προπιαίνων τῷ δακρύῳ τὴν λόγον, κἀντεῦθεν τοὺς βασιλικούς οἰκτειροὺς ἀποθηρῶμενος, τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

“Ἐὶ μὲν παρὰ τῶν προσφιλεστάτων ἦν ἡ ἀξίωσις, τρισμέγιστε βασιλεῦ, εἶχεν ἄν τὸ μὲν πρόσφορον ὁ καιρός, ὁ δὲ τρόπος τὸ εὖλογον, ὁ δὲ λόγος τὸ πείθειν, τὸ πάθος τὸν ἔλεον, τὴν πρόφασιν ἢ ὑπόθεσις, ἢ ἀνάγκη τὸ τῆς ἐπικουρίας ὀξύρροπον, τὸ δ' αἰδέσιμον ἢ πρεσβεία, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, τοσούτους εἶχον τοὺς οἰκτειροὺς τὰ παθήματα ὅσας καὶ τὰς συμφορὰς ὤκειώσατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τούτων πάντων μετὰ τῶν ἄλλων ἡ Περσὶς διητύχησε, λείπεται ἢ φιλανθρωπίαν ἐκ τῆς σῆς ἀρετῆς περιχεῖσθαι Χοσρόη, ἢ Μήδους ὑπὸ τυράννων μεγάλην ἀρχὴν καταστρέψασθαι. φαίη δ' ἄν τις, εὖ οἶδα, τῶν μὴ συνέσεως μεμνημένων μυστήρια, λυσιτελεῖν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ τὸ Βαβυλώνιον καὶ ἡμέτερον φῦλον μακρὸν οἰμιάζειν ἐς κόρυκας, βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ῥώμην μεγάλην ὑποβαλλόμενον, καὶ ἀνταγωνίστιν ἡσυχίᾳ τινὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος καταλιπιναῖσθαι, κα-

a Perside discedere, ne hinc tyrannici conatus Varami robustiores evaderent. vere ineunte, Chosroae oratores ad imperatorem adveniunt; qui more imperatorio tertio die conventu coacto, a legatis publice adoratur. silente igitur consessu dataque sandi copia princeps legationis, lacrimis orationem praecondiens indeque imperatoris misericordiam captans, sic disserere occoept.

“Siquidem, ter maxime imperator, homines tibi gratissimi et carissimi petitem advenirent, haberet commoditatem tempus, rationem mos, misericordiae commovendae vim oratio, occasionem argumentum, auxilium celerrimum necessitas, reverentiam legatio; atque ut summam dicam, tot haberet fortuna nostra miserationes quot habet calamitates. quoniam vero cum aliis etiam his omnibus Persia fraudata est, restat ut vel tua virtus et humanitas Chosroem complectatur, vel adeo latum et magnum Persarum imperium a tyrannis evertatur. dixerit quispiam, sat scio, ex imprudentibus, expedire Romanorum imperio Persicam adeoque nostram nationem diu plorare et ad corvos ire, amisso regno cum potentia et viribus ingentibus, illos autem quiete, nullo obturbante, quodammodo pinguescere ac saginari, nesciens utique quid Romanae poten-

κῶς εἰδὼς τὸ μὴ συνοῖσον τῇ Ῥωμαίων δυνάμει. οὐ γὰρ τὸς ἀπείρους φροντίδας τῆς περὶ τὸν κόσμον συντάξεως μίαν που
B μοναρχίαν δυνατὸν ἐγκολπώσασθαι, καὶ ἐνὶ πηδάλῳ καρδίας, ὅσην ἥλιος ἐφορᾷ, διυθύνεσθαι κτίσιν. οὐ γὰρ καθύπερ τὸ ἐνιαῖον τῆς θείας καὶ πρώτης ἡγεμονίας ἔνεστι πώποτε καὶ τὴν
 γῆν ἀπενέγκασθαι, ἀντιθέτως ἔχουσαν τῆς ἄνω ταξιαρχίας κα-
 τάστασιν, ὑπ' ἀνθρώπων τὴν μὲν φύσιν ῥευστῶν, τὴν δὲ γνώ-
 μην ὑδοκιμωτάτων διὰ τὴν πρὸς τὰ χεῖρονα σύννευσιν, ἄλλοτε
 ἄλλως κυβερνωμένην πρὸς τὸ ἐπίσαλον. οὐκοῦν εἰ καὶ Πέρσαι
 τοῦ κράτους καθαιρεθείησαν, μεταβήσεται παραντίκα πρὸς ἐτέ- 10
 ρους τὸ κράτος· οὐ γὰρ ἀνέξεται χηρεύειν ἡγεμόνος τὰ πράγματα,
 ἢ ἢ τηλικαύτη τέχνη τοῦ ἐπιβαίνοντος. ὥς γὰρ λογισμῶν οὐκ
C ἔσονται φροντίδες ἀπόκοιτοι, οὕτως οὐδ' αἱ μέγισται τῶν περὶ
 τὸν κόσμον ἡγεμονίαι ὀρφαναὶ που ἔσονται τοῦ κυβερνήσοντος.
 ἢ οὐκ ἐκ Βαβυλωνίων Μῆδοι, ἐκ δὲ Μήδων οἱ Πέρσαι, μετὰ 15
 δὲ τούτους οἱ Πάρθοι ὡσπερ τινὶ ἀκολουθίᾳ διαδοχῆς τὴν Χαλ-
V 211 δαίων εὐδαιμονίαν ἐκτήσαντο; ὅτι γε οὐ μιᾶ τινὶ σύριγγι νόμιον
 μέλος πνεύσῃ οὐχ ἕπαν ποιεῖ τὸ ποίμνιον, ποιμέσιν ὁμοῦ καὶ
 αἰπόλοις προὔπτον τοῦτο κατέστηκε. τοιοῦτό τι καὶ τοῖς ἀν-
 θρωπίνοις πράγμασι συμβαίνειν ἴλεϊ. ἴκυνῃ δὲ τεκμηριῶσαι 20
 Μακεδονικοῦ παιδαρίου τινὸς ἢ μαινολὶς καὶ παράλογος ἔφεσις.
D τύχης γὰρ Ἀλέξανδρος ἄωρον γενόμενος παίγνιον, καὶ μικρὸς
 παρ' αὐτῆς κατ' εἰρωνείαν ἱλαρυνόμενος, Εὐρώπης κρατεῖν

tiae conducere videatur. haud enim fieri potest ut una monarchia innumerabiles orbis terrarum rite atque ordine administrandi curas in se recipiat, unoque velut temone mentis, quantum hominum soli aspicit, gubernetur. non enim licebit unquam terrae quoque supernis ordinum principatibus similitudine quadam respondentem statum et unitatem divini primique principatus, qualis in coelo est, consequi, cum ab hominibus natura fluxis et ob propensionem ad deteriora sequenda mente corruptissimis aliter alias, propter rerum mobilitatem inconstantiamque procuretur. quocirca etiamsi Persae imperio depulsi fuerint, ad alios mox devolvetur: duce enim ac rectore tanta rerum fortunarumque moles carere nequibit. nam sicut cogitationes nunquam seiungi a ratiocinatione poterunt, ita nec amplissima mundi imperia, a quo administrantur, unquam desiderabunt. an non e Babyloniis seu Assyriis Medi, ex Medis Persae, ex his Parthi quasi quadam consequenti successione Chaldaeorum opes acquisierunt? et pastoritium melos una cantatum fistula gregem totum non facere, opiliones et caprarios haud latet. tale quiddam et in rebus humanis solere contingere, Macedonici cuiusdam adolescentis furiosa et insipiens cupiditas satis superque probaverit, fortunae siquidem immaturum factus ludibrium Alexander, paulumque ab ea simulate exhilaratus, de Europae ditiae superbiebat, maris imperium ad se tra-

ἔβρενθύετο, θαλαττοκρατεῖν ἐχειρῶν, καὶ Βαβυλωνίων ἤρα
 σκήπτρων ἀντέχεσθαι, τοῦ τε Ἰνδικοῦ κράτους ἐγλίχετο, Λι-
 βύην δ' ὑπακούειν ἠπέλλει, καὶ ἐς τοσοῦτον αὔξειν τὰ τῆς ἀρ-
 χῆς ἐβιάζετο, ἐς ὅσον μὲν χεῖται ἀήρ, ἡλίου δ' ὄψεις ταῖς βο-
 5 λαῖς τῆς μαρμαρυγῆς καταυγάζουσιν. εἰς ἐνιαῖον τὸ κράτος καὶ
 μοναδικὸν τὸν ὑπὸ σελήνην κόσμον δουλαγωγεῖν κατωρέγετο.
 ἀλλὰ τούτου θάττον ἀπέσβη μετὰ τῆς ἐξουσίας ἢ ὄρεξις, καὶ
 πρὸς τὴν πολυτύραννον ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡγεμονίαν διαιρούμενα
 πύλιν προσεχώρει τὰ πράγματα· οὐ πέφυκε γὰρ συμφύεσθαι
 10 τοῖς ἀσυμφώνοις ποτὲ τὸ ὁμόλογον. εἰς τί τοιγαροῦν εὐδαιμο-
 νίας Ῥωμαίων περισταίη τὰ πράγματα, Περσῶν μὲν καθαιρου- P 109
 μένων δυνάμεως, ἑτέρω δὲ παραπεμπόντων φύλα τῷ τυράννῳ;
 εὐδοξίας δὲ τίνα χαρακτηῖρα τὸ Ῥωμαϊκὸν περιβάλλοιτο γένος,
 ἐκείτην ἀπαναινόμενον βασιλέα τῶν ἀπάντων γῆς ἐπιφανέστατόν
 15 τε καὶ ἀλκιμώτατον; ἢ ποίαν εὐσεβείας ἀκρόπολιν ἔχετε, τοὺς
 ἠτυχηκότας ἐξουθενήσαντες; πότε δέ, βασιλεῦ, τοὺς ὑπὲρ δι-
 καιοσύνης ἀγῶνας ἀρούμενος ὄπλι κινήσεις πρὸς πόλεμον, ταύ-
 της που χηρεύων τῆς ὑποθέσεως; πότε δέ σοι τὸ τῆς θρησκείας
 κάλλος ὠραῖσθήσεται, εἰ μὴ γε ἐν τῷ παρόντι καιρῷ; νῦν ἢ
 20 τοῖς πράγμασι τὴν προσηγορίαν κυρώσατε, ἢ τοῖς ἀδικήμασι
 τῆς κλήσεως τὴν ψευδωνυμίαν κληρώσησθε. τί δὲ δειξίεις τούτου
 βασιλικώτερον παρὰ πάντα τὸν τῆς σῆς ἡγεμονίας καιρὸν; τοιάδε B
 τίς ἄλλη τοῖς Ῥωμαίοις μεγαλαυχημάτων ἀφορμὴ κατασταίη; τί

hebat, sceptrā Persica sibi asserebat, Indiae regna appetebat, Africae
 iugi sui minas intentabat, et imperium eo usque proferre nitebatur,
 quousque spirabilis haec natura distenditur et solis oculi coruscantem ra-
 diorum lucem proiciunt. ad unicum et singularem dominum totum infra
 lunam imperium redigere concupiscebat. verum cito evanuit eius cum
 potestate desideratio, et in multos dominatus, ut uno verbo dicam, res
 divisae rursus concesserunt: nam quod consentaneum est, cum dissen-
 taneis coalescere et coagmentari nunquam solet. Persis igitur potentia
 sua spoliatis et alteri tyranno nationes suas permittentibus, quam, quae-
 so, felicitatem consequetur Romana res publica? quam autem gloriae
 celebritatem Romanum genus inveniet, si regem omnium orbis regum et
 clarissimum et fortissimum sibi supplicentem reiecerit? aut ad quam ar-
 cem pietatis confugietis, si infortunatos ac miseros despexeritis? quando
 tandem, imperator, susceptis pro iustitia certaminibus arma ad pugnam
 movebis, si occasione modo non uteris? quando religionis decus novo
 decore cumulabis, si hoc tempus praetermiseris? nunc aut inclitum no-
 men vestrum re ipsa ratum facietis et confirmabitis, aut iniuste factis
 falsum vos nomen praeferre ostendetis. iam vero quod hoc tempore ma-
 gis imperatorium tempus per omne imperii tui spatium habere poteris?
 quatenam huic par gloriandi materia Romanis unquam dabitur? tibi au-

δέ σοι, βασιλεῦ, τῆς σῆς ἐπιεικείας ἐνέχυρον ἔσται τοῖς ἔθνεσι
τούτου σεμνότερον; νῦν ἀρύση διὰ μικρᾶς συμμαχίας τὴν εἰρή-
νην ἀθάνατον, καὶ ἂ τοῖς μυρίοις ἀγῶσι τῷ τε τῶν φροντίδων
ἀπείρω καὶ τῷ ἐκχύτῳ τῆς τῶν χρημάτων καταβολῆς Ῥωμαίοις
μήπου κατείργασται, νῦν διὰ ψυχῆς ἀρετῆν, ὑπὸ μὲν τοῦ και- 5
ροῦ ζητουμένην, οἰκονομουμένην δὲ βασιλικῶς, ἀπραγματεύτως
ἀποίση, καὶ καρπώση τὴν ἀλύπην ἡρεμίαν πόνων ἐκτός· οὐ τί
ἂν γένοιτο Ῥωμαίοις λυσιτελέστερον; μηδὲν τι τῆς Ὁρμισδοῦ
κακίας τὴν σὴν κατοικεῖτω καρδίαν. ἔμαθεν, ἔξ ὧν ἔπαθε,
C μὴ τὴν εἰρήνην βδελύττεσθαι. οὐκ ἔστι Χοσρόης τῶν πατρῶων 10
ἀδικημάτων διάδοχος· οὐ κληρονομοῦσι μετὰ τῆς οὐσίας οἱ παῖ-
δες καὶ τῆς πατρῴας πάντως που προαιρέσεως. ἐκεῖνος δυσμε-
νῆς, οὗτος νῦν εὐμενῆς, οὐσιωμένην αὐτῷ τὴν σὴν εὐεργεσίαν
περιαγόμενος, ἧς ἀμνημονεῖν αἰσχυρῆθήσεται, πολλοὺς τῆς εὐ-
σεβείας κεκτημένος τοὺς μάρτυρας. μὴ κρατείτωσαν τύραννοι, 15
ἵνα μὴ κατἄξῃς τὸ παράδειγμα. ἢ οὐχὶ τὸ κακὸν τοῖς πολλοῖς
ἔστι περίζηλον, καὶ πρὸς τὰς τῶν χειρόνων ἐφέσεις ἢ τῶν ἀνθρώ-
πων κατέστηκε φύσις, δυσανάγωγον πρὸς τὸ κρεῖττον τὴν ὀρμὴν
D κεκτημένη; ἀκηκόαμεν καὶ τὸν τύραννον πρέσβεις ὡς ὑμῶς δια-
πέμψασθαι, ἔξιν κοινῶν ἀξιῶντα τὸν οὐδὲν ἡδίκηκότα τοῦ 20
πλημμελήματος, νεωτερίσαι τε δεσπύτην μετὰ δραπετοῦ μονο-
νουχὶ σοφιζόμενον. οὐ τί ἂν γένοιτο Ῥωμαίοις ἀδοξότερόν τε καὶ
ἀπευκτότερον; ποίαν δέ σοι πίστεως κρηπίδα ὑποστηρίσει ταῖς

tem quodnam pignus aequitatis ac bonitatis tuae apud omnes gentes hoc uno esse queat augustius? nunc si opem modicam tuleris, aeternam pacem redimes; quaeque mille praeliis, curis infinitis, profusa innumerabili pecunia nondum a Romanis effecta sunt, ea nunc per animi tui virtutem ab alienis temporibus requisitam et abs te pro dignitate imperatoria impensam ac dispensatam nullo negotio assequere, quieteque omni moerore soluta citra laborem perfruere. quo quid Romanis utilius accidere possit? ne quid mens tua Hormisdæ improbitatem in filio reformidet? docuerunt eum mala sua pacem non aversari. non est scelerum patriæ sui successor Chosroes: neutiquam enim cum facultatibus etiam institutorum paternorum hereditas ad filios pervenit. ille malevolus, hic benevolus, tuam beneficentiam pro divitiis ac fortunis suis circumferens; cuius memoriam deponere, cum pietatis erga se tuae testes adeo multos habeat, erubescet. ne dominantur tyranni; ne quo modo exemplum proponas, multi siquidem malum facile aemulantur, et propter deteriorum appetitiones natura humana ad meliora difficile impellitur. audivimus et tyrannum legatos ad vos misisse, et innocentem delicti sui socium facere voluisse, dominumque cum fugitivo pariter res novas molitum nequiter docere conatum quodammodo; qua auditione nihil Romanis indignius aut fugiendum magis. quale porro fidei suae apud te funda-

ὑποσχέσειν ὁ μέγιστος ἀγνωμοσύνης ἔχων ὑπόθεσιν καὶ κατὰ τῶν εὐεργετησάντων συστησάμενος φάλαγγα, ὁ πᾶσαν ἰδέαν κακίας περιβαλόμενος, ἵνα δεσπότην μηδὲν ἡδίκηκότα βασιλείας καθέλῃ; οὐ πέφυκε κακίας ὑπόθεσις φιλίας διασώζειν ὑπόσχεσιν. 5 ἀφιλόσοφος ἔναρξίς καὶ τὸ πέρας ἔξει πάντως ἀσύμφορον· τοῖς P 110 σπέρμασι γὰρ ἢ βλάβησι οὐκ ἐναντίαν ἔχει τὴν πρόοδον. δώροις ἀγκιστρεύειν τὸ μὴ δίκαιον ἴσως ὁ Βαράμι ἐγχειρήσειεν· ἀλλὰ κακῶν ἄδωρα δῶρα οὐκ ὀνήσιμα ἤκουσά του λέγοντος τῶν παρ' V 212 ὑμῖν ἐπὶ κομψείᾳ σοφῶν. οὐκ οἶδε παροινίας μισθὸς καρπίζεσθαι τὴν ἀπόλαυσιν, οὐκ οἶδε κέρδος ἀδικίας φυόμενον αὐλαξίν ἀμεταμέλητον ἔχειν γεώργημα. πρὶν γὰρ ἡδῦναι, λυπεῖ, καὶ πρὶν περιθελῆσαι, πρὸς ἀνίαν ἐκκλίνει· ἐξεχώρησε γὰρ τῶν ἐραστῶν προσυφαιρούμενα καὶ ἂ μὴ κακῶς τις ἐκτήσατο. ἡμεῖς δὲ B τὴν Μαρτύρων πόλιν ἀνταποδώσομεν, τὸ τε Δύρας προῖκα 15 παρῆξομεν, τὸν τε πόλεμον ταυτῆ καθιδρύσομεν, ἀπόμισθοι τὴν εἰρήνην οἰκοδομήσαντες, τῇ τε Ἀρμενίᾳ χαίρειν εἰπόντες, δι' ἣν ὁ πόλεμος τὴν παρρησίαν δυστυχίως τοῖς ἀνθρώποις ἠτύχησε. καὶ εἰ μὴ τῆς ἀνάγκης ἐπέξια τὰ δωρήματα πεφυκεν, ἀλλ' οὖν τοῦτο κάλλιστόν ἐστιν ἡμῖν, τὸ μέτρῳ φιλοσοφεῖν τὴν ὑπόσχεσιν, ἢ μεγάλαις ἐπαγγελίαις τὴν ἀκοὴν ἐκλιπάναντας τῷ ἀτελεσιουργῆτι τοῦ συμπερύσματος ἀθάνυτον τὴν διαβολὴν ἐπιφέρεσθαι, μεγάλας κακῶν ἀφορμὰς τῇ τῆς εἰρήνης ἐσύστερον εὐε- C ξία κακῶς θησαυρίσαντας. ἱκανῶς ὑπὲρ τοῦ συνοίσοντος Ῥω-

mentum promissis substruxerit, qui extremæ iniquitatis convincitur et adversus bene meritos comparavit exercitum, qui omne malum facinus est ausus, ut immerentem dominum regno spoliaret? non consueverunt improbi, ut amici, servare promissa. principium fatuum finem quoque penitus inutilem sortietur: quale enim semen, tale germen. donis fortasse Varamus iniusta impetrare contendit. atqui improborum dona non esse dona nec utilia, audivi quendam dixisse de vestris scriptoribus, quos elegantia et festivitas orationis commendat. non sentit fructum voluptatis amentiae merces, nec lucrum sulco iniquitatis enascens absque poenitentia colonem dimittit. nam priusquam delectet, contristat, et priusquam demulceat, moerore afficit. abeunt enim a cupidis, simul ablata, etiam quae non malis rationibus quaesiverant. nos autem Martyropolim restituemus, et Daram gratuito reddemus, bellum nulla mercede composita pace sepeliemus, Armeniaque cedemus, cuius causa bellum tanta licentia grassatum est. quodsi maior est necessitas nostra quam ut ei haec dona respondeant, tamen hoc vobis summæ laudi erit, moderatas potius promissiones sapienter amplecti, quam magnis pollicitis delinito fini imperfecto labem perennem aspergere, et non leves incommodorum perferendorum occasiones bona in posterum pacis habitudine

μαίοις τε καὶ Πέρσαις ἀπολελόγημαι. εἰ δέ τι τῶν ἐντελεστέριον
 παρῆται, σύνες, ὦ βασιλεῦ, τὸ λειπόμενον. πολλὰ γὰρ ὑπὸ
 τῆς ἀγωνίας τὸν λογισμὸν ἀποδιδράσκειν φιλεῖ· οὐκ οἶδε γὰρ
 ἀνάγκη μελέτης ἀνέχεσθαι ἢ φροντίδος ἐπιβολαῖς πειθαρχεῖν αἰεὶ,
 διαπορθμευούσης τὸν νοῦν τῷ ταράχῳ τῆς σύγκυρῆσεως.” 5

D 14. Τούτων οὕτω διαλαληθέντων ὑπὸ τῶν πρέσβειων,
 καὶ τῆς ἀξιώσεως τὸ πιθανὸν καὶ ἐπίχαρι κληρωσαμένης τῇ εὐροίᾳ
 τοῦ λόγου, ὑπὸ τε τῆς βουλῆς καὶ τοῦ αὐτοκράτορος δογματι-
 ζεται ἐπικουρήσειν τῷ Χοσρόῳ Ῥωμαίους, τῷ δὲ Βαράμ κέρτα
 κομιδῇ παρασκευάζεσθαι πόλεμον, ἀνάξιον Λατινίδος ἀρχῆς 10
 τοῦ αὐτοκράτορος κρίναντος ὅπλα τοῖς ἀδικοῦσι παρέχεσθαι καὶ
 προκινδυνεύειν τοῦ μὴ καλοῦ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ὑποσχέσεως, καὶ
 Ῥωμαίους αἰσχίστην ἀναδεξαμένους ὑπόθεσιν ἀθανάτοις ὀνειδέσει
 διὰ παντὸς στηλιτεύεσθαι. τὰ μὲν οὖν τοῦ δόγματος ἐπ’ ἐκείνη
P 111 τῇ ἡμέρῃ περὶ τὸ βασίλειον ἄστν ἐξηγεῖτό τε καὶ ἐπεπόλαζε· πεμ- 15
 πταῖοι δ’ οἱ πρέσβεις εἰσρηγῆσαντες πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ δώροις
 διακοσμηθέντες βασιλικοῖς ἐν γράμμασι τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως
 ἀποφέρονται ψήφισμα. ἐπὶ τούτοις δὲ τὸν τε Σαμὲν καὶ Χοσρο-
 περόζην, τοὺς τε ἄλλους οὓς ἤδη πρότερον κατὰ τὸν τοῦ πολέ-
 μου καιρὸν ἤρῃκει τὸ Ῥωμικόν, ὁ αὐτοκράτωρ ἐς Χοσρόην ἤμαρ 20
 τοῖς πρέσβεισιν ἐξαπέστειλεν. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης τὰ ἐν τῷ βι-
 βλίῳ τοῦ Καίσαρος διαναγνούς, τὴν τε τῶν Ῥωμαίων ἀγασθεῖς

7. εὐροίᾳ Exc. εὐνοίᾳ IP.
 δὲ IP.

8. καὶ add. Exc.

19. τοὺς

quasi in thesaurum collectas habere. quid Romanis iuxta atque Persis
 profuturum arbitrarer, satis a me demonstratum est. si quid alicuius
 momenti praetermisi, tu id per te, imperator, intelliges. multa enim
 anxii cogitationes fugiunt, cum necessitudo meditationis impatiens sit,
 neque incursanti curae semper obtemperet, ubi accidens quippiam men-
 tem perturbatam alio avocarit.”

14. His ita dictis a legato, cum orationis gravitas fidem et gra-
 tiam petitioni conciliasset, benevole a senatu imperatoris Chosroae auxi-
 lium et in Varamum maximum gravissimumque bellum decreto sancitur,
 quod Latino imperio foedum iudicaret imperator arma sceleratis summi-
 nistrare, et propter magnitudinem promissorum pro turpitudine propu-
 gnare, Romanosque ignominiosissimo suscepto negotio sempiterna apud
 omnes infamia flagrare. decretum igitur illius diei per urbem imperato-
 riam omnium ora pervagabatur. ad Caesarem die quinto introducti et
 muneribus ornati diploma auferunt. posthaec Samen, Chosroperozen,
 alios item a Romanis belli tempore captos ad Chosroem cum legatis re-
 mittit. Chosroes libello perlecto virtutem Romanorum suspiciens, Hie-

ἀρετήν, τὴν μὲν Ἰερὰν πόλιν καταλιπὼν ἄμα Κομεντιόλῳ ἐς
 Κωνσταντῖναν τὸ ἄστυ ἀφίκετο. μικροῦ τε ὕστερον καὶ ὁ τῆς
 Μελιτηνῆς προεστὼς (Δομετιανὸς δ' ἄρα οὗτος) βυσιλικαῖς ἐπο- **B**
 θήκαις γίνεται πρὸς Χοσρόην, ὅς πρὸς γένος συνῆπται τῷ βασι-
 5 λεῖ Μαυρικίῳ, τὴν τιμὴν ἱερεῖς, τὴν δὲ περὶ τὸν βίον κατα-
 σκευὴν ἱερώτερος, τὸν λόγον ἡδέϊς, τὴν πρᾶξιν ταχύς, τὴν
 συμβουλήν ἐμφρονέστατος. συνείπετο δ' αὐτῷ ὅ τε Γρηγόριος
 ὁ τῆς Ἀντιοχείων τοῦ ἱερατικοῦ ἐξηγούμενος· ἔδοξε γὰρ καὶ τοῦτο
 τῷ βασιλεῖ, καὶ κατεφοῖτα πρὸς τὴν πρᾶξιν ὁ λόγος. παραγε-
 10 νηθέντες γοῦν οἱ ἱερεῖς ἐς Κωνσταντῖναν αὐτὴν λόγοις καὶ δώ-
 ροις παρηγόρουσιν Χοσρόην, ἐπιτεύξεις ἐλπίδων ἀθυμουμένῳ δια-
 τιθέμενοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης ἀνὰ τὴν Νίσιβιν πρέσβεις ἀπέ-
 στελλεν, ἀναμιμνήσκων Πέρσας τῆς εὐνοίας τῆς ἐς τὸ βασίλειον **C**
 γένος, παρακαλῶν τῷ ἡλίῳ τῆς παραινέσεως ὡς οὐ δεῖ τυράν-
 15 των ἐξουσίας ἀνέχεσθαι καὶ καθυβρίζειν νόμον ἀρχαῖον καὶ πά-
 τριον, καλῶς γεγηρικότα τῇ Περσῶν βασιλείᾳ καὶ μηδέ ποτε **V 213**
 τῷ νεωτέρῳ τῆς καθαιρέσεως ἀπενεγκάμενον τὸ ἀδόκιμον. τῷ
 δὲ Βαρᾶμ ἐπεὶ κατάδηλον γέγονεν ὡς διεσώθη μὲν ὁ Χοσρόης,
 ὅπως τε Ῥωμαῖοι φιλοφρόνως αὐτὸν ἀνεδέξαντο, τὸ δ' αὐτὸ καὶ
 20 παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τῶν πρέσβειων ὡμολόγητο, πρέσβεις
 ἐξέπεμψεν, ἀξιῶν τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ταῖς Χοσρόου τύ-
 χαις ἐπικουρεῖν, δυσχυριζόμενος Νίσιβιν τε πόλιν παραδιδόναι
 Ῥωμαίοις καὶ τὰ ἄχρι Τίγριδος ποταμοῦ. ὁ μὲν οὖν Βαρᾶμ
 τηράλλως ἐπλανᾷτο· οὐ γὰρ οἷός τ' ἦν διαφθεῖρειν τὴν τοῦ βα- **D**
 25 σιλέως ὀσιότητα. οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις καὶ τὸ σόβαρον ἐξογ-

rapoli relicta una cum Comentiolo Constantinam petit. paulo post et
 Melitenes praesul Domitianus, genere Mauricium attingens, et cum ho-
 nore sanctus (sacerdos) tum vitae instituto sanctior, sermone suavis,
 actione solers, consilio prudentissimus, auctoritate imperatoria ad Chos-
 roen contendit; quem Gregorius Antiochenus antistes comitatur: nam et
 hoc imperatori placuerat, et voluntati eius re satisfiebat. hi Constanti-
 nam ingressi alloquio et donis Chosroen consolantur, afflictumque ad
 bene sperandum exsuscitant. is legatos Nisibim mittens, Persis memo-
 riam veteris benevolentiae in genus regium redintegrat, leniter eos ad-
 monens ne tyrannicam potestatem patiantur, neve antiquam et patriam
 legem, quae probe in regno Persico senuerit et nunquam iuniori regem
 veterem loco movendi ius permiserit, cum insolentia abrogent. Varamus
 ut Chosroen servatum et a Romanis benigne exceptum didicit, idque
 ipsum ei imperator missis legatis confessus est, missis et ipse legatis
 rogat ne inclinatum atque iacentem Chosroae fortunam ullo modo respi-
 ciat, paciscens se Nisibim, et quantum esset inde locorum ad Tigrim,
 Romanis datum. sed fallebatur multum: nec enim poterat imperatoris

P 113 μεις μεγάλας κατεπομβρίσαντα, γίνονται εἰς Κωνσταντῖναν τὴν
 γνώμην μετακοσμήσαντες. ὁ δὲ πολιοῦχος ὑπὸ Χοσρόου λιπαν-
 θεις ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ ταῖς ἐλπίσι χαριζόμενος πάντα, ἄπα-
 σαν Ἀραβίαν τὰς τε μέχρι Τίγριδος ποταμοῦ πρὸς τὸν Χοσρόην,
 ὡς ἔστιν εἰπεῖν, μετατίθησιν. οἱ δὲ τῆς Μαρτύρων ἐχόμενοι 5
 πόλεως, καίτοι τῆς πολιορκίας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπιστατούσης, τοῖς
 ἐν παραβύστῳ τοῦ Χοσρόου προστάγμασι πειθήνιοι πως γινόμε-
 νοι οὐκ ἐδίδουσαν τὴν πόλιν Ῥωμαίοις, ἀλλὰ καὶ μάλα καρτερῶς
 ἀντετάττοντο. τοιγαροῦν ὅτε κατάφωρος πανουργῶν γέγονεν ὁ
 Χοσρόης, Δομετιανὸς λογισμοῦ ἀγχινοῖα δυσκαταμάχητον ἀντι- 10
B στρατεύσας βουλὴν τοῦ Περσικοῦ δόλου δίκην πομφολύγων ἐκφύ-
 σιως διαλύει τὸ ὑπουλον. μεταπεμπάμενος γὰρ ὡς ἑαυτὸν τοὺς
 ἀξιολογωτάτους τῶν περιφρουρούντων τὸ πόλισμα, οὓς μὲν ὑπὲρ-
 γετο λόγοις, οὓς δ' ἐξιωνεῖτο τοῖς δώροις, ἀναμιμνήσκων τὴν τε
 τῶν Ῥωμαίων ἐπιστάσιαν ἐσκειμένην τῇ πόλει, τὸν τε Χοσρόην 15
 τῆς τοῦ βασιλέως ἐπικουρίας δεόμενον, τὸν τε Βαράμ ἀμφίβο-
 λον περικείμενον τύχην. καὶ τοσαύτην εἶχεν ὁ λόγος τὴν δύνα-
 μιν ὡς διαιρεθῆναι ταῖς γνώμαις τοὺς τὴν Μαρτύρων πόλιν κα-
 τέχοντας ἐκὼν ἀέκοντι θυμῷ· ἔστω γὰρ μοι τῶν τῆς ἐκείνου γνώ-
 μης ζωγράφος ὀμηρεῖζουσα γλῶττα. καὶ δῆτα εὐνοῦχον τῶν εἰς 20
C τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν συντεταγμένων αὐτῷ τὸν κορυφαϊότα-
 τον, ὃν πραιπόσιτον εἴθισται Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν, ἀνὰ τὴν
 Μαρτύρων πόλιν ἐξέπεμψε, παρακελευόμενος Πέρσαις τὸ ἄστυ

20. τῶν deest IP.

submisisse copias intellexerunt, immutati animis Constantinam procedunt.
 praefectus autem Nisibenus pollicitationibus Chosroae inescatus, et spei
 per omnia gratificans, universam Arabiam omnesque urbes ad Tigridem
 usque (prope dixerim) Chosroae transcribit. caeterum qui Martyropo-
 lim adversus Romanos tuebantur, clandestinis Chosroae mandatis morem
 gerentes ac deditionem minime facientes, viriliter admodum vim propul-
 sabant. proinde ubi astute agere Chosroes deprehensus est, Domitianus
 solerter excogitatum et labefactatu difficile consilium nequitiae Persicae
 opponens, tectam fraudem bullae instar exsufflando dissolvit. accersitis
 enim ad se praecipuis de praesidio, quosdam verbis inducit, quosdam
 donis pellicit, eos et Romanorum urbi capiendae insistentium et Chos-
 roae imperatoris subsidio indigentis et ambiguae incertaeque fortunae
 Vassami commonefaciens. ac tantum valuit Domitiani oratio, ut senten-
 tiis discordarent praesidiarii volentes nolentesque: liceat enim nunc mihi
 eorum sensum Homericis verbis depingere. quocirca eunuchum, satellitum
 regionum principem, quem Romanis praepositum vocare mos est, Martyropolim
 mittit Chosroes, hortaturque Persas uti urbem tradant et

καταλιπεῖν καὶ περὶ τὴν Νίσιβιν ἀγραυλῖσθαι. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι τοῦ βασιλέως Χοσρόου μεταβαλόντος τὴν γνώμην σπονδὰς μετὰ τῶν πολιορκούντων συνθέμενοι τῆς πόλεως ἐξεχώρησαν. τῶν τοίνυν ἡγεμόνων ἐς Κωνσταντῖναν ἤκόντων, ὤφθη καὶ Σίττας ἐκεῖνος ἀναμιγνόμενος αὐτοῖς ὁ τὴν Μαρτύρων πόλιν Ὁρμίσδα τῷ Περσῶν βασιλεῖ παρασχόμενος δόλω. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς διεστειλωτὸ Χοσρόη ὡς οὐχ ὄσια εἰς εὐεργέτας καὶ Ῥωμαίους διεγχειρεῖ ἀνεχόμενος ἀνδρὸς προδύτου πολλὰ εἰς Ῥωμαίους κακὰ διανύσαντος, ἀναμιμνήσκων ὡς καὶ τῷ Βαρὰμ φίλος Σίττας γεγένηται, καὶ ἤκιστα συνοίσειν αὐτῷ περὶ πολλοῦ ποιουμένῳ ἄνδρα παλαμναῖον καὶ ἀπιστότατον, μή πού γε τὰ Ῥωμαίων πλήθη συστραφέντα αὐτὸν Χοσρόην καὶ τὸν Σίτταν διαχρήσονται, καὶ τὰ τῆς ἀγωνίας τῷ Βαρὰμ λάβοι ἀνάπαυλαν. ἐπὶ τούτοις συνιδῶν ὁ Χοσρόης, καὶ τὸν παρόντα καιρὸν κολακείαις ἀποπριάμενος, ἔκδοτον Κομεντιόλῳ Σίτταν καθίστησι. δευτέρῃ δ' ἡμέρῃ ὁ στρατηγὸς ἐπ' ὕψει τοῦ ὀπλιτικοῦ αἰκισάμενος τοῦτον τῷ πυρὶ παρεδίδου, κατανθρακεύσας τε ταῖς φλοξὶ δίκην τῶν ἡμαρτημένων τὸν Σίτταν εἰσέπραττεν. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς ἱεροπρεπῶς ἐς τὰ περὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ ἄστεος διεπονεῖτο, ὡς ἐνῆν ἐς τὰ μάλιστα, τοὺς τε συνομοσαμένους τοῖς βαρβάροις Ῥωμαίους ἐς τὴν τοῦ ἄστεος ἄλωσιν Κομεντιόλῳ παρεδίδου τῷ στρατηγῷ. τούτων τοίνυν ἀξίας ὑποσχομένων δίκας τῶν κατὰ τῆς πατρίδος διαπεπραγμένων αὐτοῖς, ὁ ἱερεὺς τῆς σωτηρίας τὴν ἑορτὴν ἐγκαινίζων τῆς πόλεως πυνήγυρὸν τε τοῖς καλλινίκοις συστησάμενος μάρτυσιν, ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψη-

Nisibin concedant. Persae Chosroe immutato, pacta conventa cum obsidentibus inuentas oppido excedunt. ducibus ipsis Constantinam intrantibus, inter eos etiam Sittas, qui Hormisdas Martyropolim dolo prodiderat, apparuit. Domitianus Chosroae denuntiat illum adversus Romanos de se bene meritos iniustum videri, cum proditorem, deque Romanis ita meritum ut qui pessime, toleret, admonens eum Varamo quoque amicam fuisse, et hominem pestilentissimum perfidissimumque benefactis suis male gratiam relaturum, ne forte coeuntes Romani ipsum et una Sittam e medio tollant, bellumque cum Varamo terminetur. ob hanc causam prudens Chosroes, et opportunitatem temporis praesentem obsequio emendam censens, Comentiolo Sittam addicit; quem ille postera luce in omnium conspectu flagris caesum rogo tradit, et flammis delictorum poenas ab eo reposcit. Domitianus igitur, ut sacerdotem decebat, et quantum maxime poterat, pro urbe recipienda laborabat. at Romanos, qui ad urbem occupandam cum barbaris male conspiraverant, duci tradidit; quibus pro scelerate contra patriam perpetratis commerito supplicio multatis, episcopus festum diem partae salutis civitati instaurans, martyri-

λῶν τῆς ἐκκλησίας γενόμενος, παιωνίζων ἱερόμα καινὸν τῷ Χριστιῷ ἐπινίκιον, τοῖς ὡσὶ τοῦ κατεκκλησιασθέντος λαοῦ τάδε ποῦ διηγόρευεν.

B 16. “ Οὐκ ἐν πολέμοις μόνον καὶ συμπλοκαῖς καὶ ἐκτά-
V 215 ξεσι ταῖς σάλπιγξιν ὁ Δαβὶδ ἀλαλάζει, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐσήμενῃ ἡμέρᾳ 5
 ἑορτῆς τῷ ἐπὶ πάντων σαλπίζει Θεῷ. πρέπει γὰρ καὶ πολεμικοῖς
 ὄργανοις ὑμνεῖσθαι Θεόν· ἀρχιστράτηγος γὰρ οὗτος ἐκτάξιος
 κραταῖός τε καὶ δυνατὸς ἐν πολέμοις πρεσβεύεται. καὶ ἐξ ὧν ἡ
 εὐδόκησις πέφυκεν, ἴδει που πάντως προελθεῖν καὶ τὴν αἴνεσιν.
 δεῦτε, καὶ ἡμεῖς ταῖς νηηταῖς ἀλαλάξωμεν σάλπιγξι, ταῖς δια- 10
 νοίαις φημί, οὐ κεραιναῖς, ὡς Ἰουδαίοις νενομοθέτηται· οὐ
C γὰρ ἀλόγων μέλεσι διὰ τὸ παχὺ τῆς διανοίας γεραίρειν ἡμεῖς Θεὸν
 προσετάχθημεν. συστησώμεθα γοῦν ἑορτὴν μὴ ἕως τῶν κεραι-
 των τοῦ θυσιαστηρίου καὶ μόνον διήκουσαν, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἄνω
 ἱεραρχίας αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἧς ἀρχιερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν 15
 τάξιν Μελχισεδέκ ὁ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλωσύνης καθήμενος καὶ
 ἔστι καὶ ὀνομάζεται. τῷ ὄντι γὰρ ἐν βραχίονι κράτος ἐποίησεν,
 ὄρη ταπεινώσας φρυάγματος, καθελὼν ἀπὸ θρόνων δυνάστας,
 καὶ πάλιν στηλιτεύων ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας τὴν μεγαλειᾶ τοῦ πνεύ-
 ματος. δουλαγωγοῦνται γὰρ λέοντες, καὶ δράκοντες ἀποπνίγον- 20
 ται, καὶ Βῆλ καὶ Μίθρας ἀνδραποδίζονται, καὶ μαλακεύεται
D πῦρ, μήτε μυρτύρων ἑσθῆτος τυραννῆσαι δυνάμενον, ὑπὸ νύ-
 φθας καὶ πίττης ἀφθόνως καταρδευόμενον. πάλιν δεξιὰ κυρίου

busque praeclaris victoribus panegyricam sive celebritatem instituens, e sublimi ecclesiae suggestu, ad gratulandam Christo victoriam canticum novum cantans, ad populum congregatum ita disseruit.

16. “ Non in bellis tantummodo atque in praeliis et congressibus, sed etiam in insigni die solennitatis David deo altissimo tuba canit: decet enim bellicis quoque instrumentis collaudare deum, qui primarius in pugna dux fortisque et potens in praelio colitur; et unde natum est decus, inde laudem quoque procedere plane oportet. agitedum, nos quoque tubis, quae intelligentia percipiuntur, clangamus, animis, inquam, non corneis tubis, quemadmodum lex Iudaeis praescripta requirebat: nec enim nos, ut illi, propter mentium hebetudinem animantium brutorum membris venerari deum iussi sumus. constituamus itaque diem solennem, non usque ad cornua altaris duntaxat, sed usque ad coelestem hierarchiam pertinentem, cuius pontifex in aeternum, secundum ordinem Melchisedech, sedens ad dextram maiestatis dei et est et nominatur. profecto potentiam fecit in brachio suo, montium fastum humiliavit, et depositis de sede potentibus rursus magnalia spiritus super Babylone omnibus prodidit. subiguntur enim leones, et dracones suffocantur, et Bel atque Mithras captivi abducuntur. flaccescit ignis, et quanquam naphtha ac pice largiter imbutus, ne vestem quidem martyrum adurere potest.

ἐποίησε δύναμιν, ἐπέσειως καταδραιπῶσα Χαλδαικῆς, οὐκ ἐν τοίχῳ ἀλλ' ἐν οὐρανῷ τὴν προαγόρευσιν γράφουσα. καὶ διαιρεῖται Βαβυλώνια σκῆπτρα, καὶ ὑβριστῆς καταβάλλεται θρόνος, καὶ πάροινος βασιλεία συστέλλεται, καὶ τιμᾶται πάλιν τὸ ταπεινούμενον καὶ κρατύνεται τὸ νικώμενον. πάλιν τὴν στεῖραν πόλιν διὰ τὸν πόλεμον ὡς μητέρα δι' εὐτεχνίαν εὐφραιομένην ἔστι θεύσασθαι. μηδεὶς ἀμπεχέσθω τῆς βασιλικῆς ταύτης πανηγύρεως ἀναξίαν ἐσθῆτα. πάντες τῇ καθαρότητι τοῦ βίου λευκμονήσωμεν, ἵνα μὴ ἀνάξιον τῆς εὐωχίας τῇ ψυχῇ περιβαλόντες
 10 στόλισμα ἀνάξιοι φανῶμεν τῆς μεταλήψεως καὶ τὰ ἀκόλουθα κατακριθῶμεν τῆς ἀποτεύξεως. ἔγκαινίζου, πόλις ἀγαλλιύσεως· ἦκει γὰρ σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δύξα κυρίου ἐπὶ σε ἀνατέταλκε. τῷδε μοι λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἀσπάζομαι, καὶ ἡ νῦν ὑπὲρ τὴν προτέραν φαιδρότητα δύξα καθέστηκεν. οὐ
 15 γὰρ δήμους μαρτύρων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ πρεσβυτέροις χρόνοις ἐκέκτησο, πῦσαν ἀτραπὸν καὶ λεωφόρον τῶν σῶν λαγόνων ἐπικυμαίνοντας. ἐπιφανεστέρα σοι τῆς ἀλώσεως ἢ ἀνάξενξις· ἦν γὰρ ἔκλεψε δόλος, νῦν φόβος ἀπέδοτο, καὶ ἦν βασιλέως βαρβύρου πανουργία κακῶς ἀπεσύλησε, νῦν ἐπιφανεστάτη δουλαγωγία καλῶς ἀντιδίδωσι. ταύτην οἰκέτης ἐσταλμένος ὑμῖν, ὧ
 20 μάρτυρες, προσηγύγετο, συμμάχους ἐλέσθαι θηρώμενος, οὗς ἀντίθεος τὸ πρότερον οὐκ ἐπρέσβευεν, ἐξ ἀποτεύξεως διδαχθεὶς τὴν εὐσέβειαν, ἐπεὶ καὶ Φαραὼ ὁ πάλαι μαστιζόμενος ἡ νοουθε-

iterum dextra domini fecit virtutem, comprassitque spiritus Chaldaicos, non in pariete, sed in coelo praedictionem scribens; et dividuntur sceptra Babylonica, et thronus insolens deiicitur, et regnum temulentum contrahitur; et quod humiliatum erat, denuo honoratur, et quod victum erat, corroboratur. rursus sterilem urbem propter bellum, ut matrem ob filiorum multitudinem laetantem aspiciamus. nemo vestem hoc panegyrico festo indecoram induat: omnes vitae morumque candore ac puritate candidum gestemus habitum, ne si animam secus quam regale convivium deceat convestiverimus, qui ad id admittamur indigni iudicemur, et his damnemur quae ab eodem eiectos consequuntur. renovare, urbs exaltationis: venit enim lumen tuum, et gloria domini super te orta est. haec enim dicit spiritus sanctus, et promissa amplector, et quae nunc est gloria, priorem claritatem superat. haud enim populos martyrum superiore memoria possidebas, omnem semitam et compita tuorum viscerum inundantes. plus tibi ad gloriam proficit ita liberatam quam ita captam esse. quam enim dolus subiugavit, nunc metus restituit; et quam regis barbari calliditas improbe pro spolio abstulit, nunc illustri-
 sima receptio probe rependit. hanc famulus vester missus vobis reconciliavit, o martyres, socios sibi conatus adiungere, quos dei adversarius antea non rogabat, ex infelici successu pietatem doctus, quoniam et

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Β'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

LIBER V.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *V*aramus re cum suis deliberata copias adversus Chosroem in diversa loca destinat. Nisibi conviciis incessitur. Zadespratae nuntii pessime ibidem accepti ad Chosroem transmittuntur, qui in adversa fortuna Sergii martyris opem, cum promissione crucis aureae, lapillis distinctae, implorat. Zadespraten Rosas a Salchone impulsus strategemate quodam interficit. (2) Zadespratae caput et spolia ad Chosroem portantur. Anathonum missi ducem occidunt, caput eiusdem Chosroas transmittunt; qui religionem Christianam praedicans, Mauricioque de secundis rebus suis significans, auxilium et pecuniam mutuan petiit. Comentiolus rogatus Chosroae abdicatur, cui Narses ipsius stipator substituitur. (3) Narses cum Romano milite et Chosroe Persidem ingreditur. Chosroes rex acclamatur, a Darenis honorifice excipitur. Domitiani antistitis ob ingressum illius in templum minae. veniam petit rex. templo eiicitur. muneribus regiis a Mauricio ornatur. Persae Varamo deserto ad eum desciscunt. Daram oppidum imperatori donat. legatum eius muneratur imperator, ipsumque filii appellatione cohonestat. (4) per Singarum Chosroae adversus Varamum delecta manus. re conspecta Varamus ad pugnam exit. procedit ultra cum auxiliis Chosroes. Domitianus milites ad fortiter praeliandum atque ad mortem contemnendam egregia concione inflammat. (5) militum pugnandi ardor. Chosroae custodia Romana attribuitur. ex Armenia copiae expectantur. Chosroes manipulos vires hostium exploratum dimittit. Bryzacius dux Persa a Romanis captus auribus et naso mutilatur. Chosroes prosperitate sua lactus ducem Romanum acuit, duces Romanos atque Persas

convivio excipit. adductus inter epulas Bryzaciis illuditur et interficitur. hilaritas epulantium. (6) Mebodus nuntius ad praefectum prytaneum de comenatu et pecuniis suffiendis. Thesaurorum custodis fuga. Seleucia conditor. Euphratis descriptio. Mebodus Seleuciam noctu irrumpens caedibus promiscue grassatur. Ctesiphontei fama conterriti ditionem decernunt. Antiochiam Persarum condidit Chosroes. Iustinianus eidem regiam extruxit. Mebodus Antiochiam litterae. (7) epistola nomine Romanorum ad cives Antiochiae Persidis. fugitivos et Varami factionem poscunt. in ducem et dedititios animadvertunt. Iudaeos quoque tyranni ministros trucidant. qua occasione in Persidem commigrarint Iudaei, eorumque aculeator vituperatio. Alexandriana locus unde dictus. (8) transitum fluminis Romani praecoccupant. unde audacia Varamo. eius speculatores capti rem produnt. in Amisepos irruptio. ad lacum Varamus Romanis occurrit. sine pugna abitur. Narses Ioannem monet ne separatim cum Persis in aciem descendat. (9) Chosroes nuntiis laetissimis afficitur. exercitus tres in unum coniunguntur. Chosroes et Varamus quantum exercitibus valuerint. Varami insidiae patent. barbarorum clamores et tumultus, Romanorum quies. ad praelium acies dispositae. barbari in montem confugiunt. Persarum temeritas. (10) Varami fuga ad loca varia, quem Romani persequuntur. certamen in campo paratur. Tessera Romanorum AVX MARIA. pugna describitur. sex millia Persarum fugientium. in captos Chosroae sacvilia. Turcae donantur Mauricio. in frontibus eorum unde crucis signum. (11) tabernaculum Varami diripitur. barbari ex elephantis tela spargentes Romanis succumbunt. bestiae Chosroae donantur. spolia leguntur. disceditur. Chosroae ob partam victoriam laetitia. Romanos parum gratus domum remittit: ab iis de officio admonetur. mille custodes corporis Mauricium rogat. (12) de sancta femina Golinducha apud Hierupolim. genus, connubium, ecstasis. quid a marito propter Christianismum perpressa sit. altera eiusdem divinitus illustratio, et de morte mariti vaticinium. Nisibim migrat. a sacerdotibus Christianis mysteriis imbuitur. a magis quaeritur; in carcerem diuturnum traditur: inde per angelum liberatur. Hierosolymis sancta adorat. Chosroae futura praedicit. Hierupoli vita innocentissime exacta, in coelum abit. (13) Chosroes Sergio martyri crucem auream et gemmatam dono fert. epistola eiusdem de voto suo. posthabita lege Persica, Siram feminam Christianam ducit reginamque renuntiat. (14) Chosroes prolem a Sergio martyre contendit. cum donis epistolam mittit, qua se voli compotem evasisse narrat, cum singulari erga sanctum reverentia, et Christiane prorsus. (15) tyrannidis Varamo conscii morte plectuntur; Bindoes in Tigridem proicitur. foedus et pax inter Persas et Romanos ex aequo servatur. Vaticinia Chosroae de Romanorum Persarumque imperiis. quae item Probo episcopo Chalcedensium praenuntiarit. ad res Europaeas regressio. (16) Mauricius ex Oriente copias in Occidentem reducit. contra Abares se instruit. rogatur a proceribus et patriarcha et ipsa Augusta atque liberis, ne ipse ductet exercitum. nihil impetratur. solis defectio. ventorum rabies. ad legatum audiendum in urbem redit. ad expeditionem revertitur. pie sacra obit. pauperibus benigne facit. iter eius a Rompho. a spectro forma suis incursatur.

P 120
V 219

1. Ὁ δὲ Βαράμ τῆς Ῥωμαϊκῆς διητυχηκῶς εὐμενείας, ἐκ-
κκλησίας ἀγείρας καὶ περὶ τῶν ἐν ποσὶ κοινολογησάμενος ἐκ τῶν
ἐπιφανιστέρων τοὺς ἐς ἀνδρείαν τὴν ὑπεροχὴν κεκτημένους χι-
ροτονεῖ στρατηγούς, ὅπως τῇ ἀντιθέτῳ προνοίᾳ τοῖς Χοσρόου
πράγμασιν ἀντιταλαντεύσῃ πως τὸ ἀπρόσκοπον. καὶ οὖν τὸν 5
Μιραδουρὶν ἐς τὸ Ἀνάθων φρούριον τὸ πρὸς τῷ Κιρκησίῳ παρὰ
τὸν Εὐφράτην ὠκοδομημένον ἐξέταπτεν μετὰ πλήθους δυνάμεως.
ἐξεπέμπετο δὲ καὶ ἐς τὴν Νίσιβιν τὴν τε σύγχωρον Ἀραβίαν τὸν
Ζαδеспράτην τὸν ἄρτι που συστρατεύσαντα τῷ Φεροχάνῃ. ὁ
B μὲν οὖν Ζαδеспράτης τὴν Βαβυλῶνα ἀπολιπὼν ἀγγέλους ἐς τὸν 10
Σολχάνην ἐξέπεμπε, προαγορεύοντας αὐτοῦ τὴν ἐς Νίσιβιν ἄφι-
ξιν. μενοῦν γε ὁ Σολχάνης, ὅτε που ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τὸ τῶν
μεγαλαυχημάτων ὑπέρογκον τοῦ Ζαδеспράτου διέγνωκε, τῇ ὕστε-
ραίᾳ καθίσας συνέδριον ἐς ὑπήκοον τῶν συνεληλυθότων προσέ-
ταπτε τοὺς ἀγγέλους, ὅτι ἂν εἴη αὐτοῖς ἡ ἀξίωσις, μηδὲν τι 15
τῷ δέει αωσταλέντας ἐκτίθεσθαι. οἱ μὲν οὖν ἐξυπηρετούμενοι
τῷ προστάγματι διεξήρισαν ἅπερ ὁ πεπομφῶς αὐτοῖς διηγόρευσε.
Θολοῦ τοίνυν γεγονότος τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πάντων τῷ Βαράμ λοι-
C δορουμένων, ὁ Σολχάνης αἰκίσας τοὺς ἀγγέλους ἠτίμωσε, καὶ
δισμοῖς ἀφύκτοις τισὶ καταταλαιπωρήσας ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπε. 20
ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σολχάνην ἐξελιπάρου ταῖς ὑποσχέσεσι πα-
ροτρύνων εὐ διατίθεσθαι τὰς τῶν ἐντυγχανόντων φοιτήσεις, αὐ-
τὸς δὲ Χοσρόης ἀπορίᾳ τὴν ψυχὴν κατεβάλλετο, τὸς ἐπιστρα-

1. Varamus Romanorum gratiae benevolentiaeque repulsam passus, consilio primoribus communicatoque de praesenti rerum statu consilio, duces e nobilioribus animi fortitudine excellentes legit, ut cura et providentia rebus suis integris Chosroae occurreret. ad castellum igitur Anathan prope Circesium iuxta Euphratem situm Miradurinem cum agmine expedito, Zadespraten, qui nuper adeo Pherochanis signa secutus fuerat, Nisibim et in Arabiam finitimam mittit. Zadesprates itaque Babylonis digressus Solchani super adventu suo Nisibim significat. Solchanes ubi Zadespratae insolentiam et iactantiam cognovit, postridie concilio convocato, ut in consessu, quid petatum advenissent, omni timore depolito eloquerentur, nuntiis imperat. illi dicto audientes mandata exponunt turbatur conventus, universisque Varamum maledictis lacerantibus, Mulchianes nuntios foede pulsatos et opprobriis affectos, insuper artibusque vinculis misere constrictos, ad Chosroem mittit; a quo etiam at-

promissisque allicitur, uti de internuntiis bene pro-

τείας τοῦ τυράννου μορμολυττόμενος. εἰσῆλθε τοίνυν αὐτὸν δει-
 σιδαιμονία ὀσίας θρησκείας τινός, καὶ πάλιν πρὸς τὸν ἐπὶ πάν-
 των θεὸν τὸν νοῦν μετεκόμισε, καὶ ἠντιβόλει τὸν αἰόδιμον ἐν
 μάρτυσι Σέργιον, ὃν καὶ τὰ νομαδικὰ πρεσβεύειν ἔθνη εἰώθασι,
 5 συλλαμβάνειν τῶν πόνων αὐτῷ. ἀπαρχὺς τε τροπαίων καθυπι- D
 σχνεῖτο προσφέρεισθαι, τοῦ κυριακοῦ πάθους τὸ ἐπίσημον σή-
 μαντρον (σταυρὸς δὲ τοῦτο ἀναγορεύεται), τεκτονεύεσθαι τε
 τοῦτον χρυσήλατον, μυργαρίτην τε περιβαλεῖν αὐτῷ καὶ τῶν Ἰν-
 δικῶν λίθων τοὺς διαυγεῖς· εὐσεβέστερον γὰρ ποτνιώμενον ὑπὸ
 10 τῆς ἀνάγκης ὁ καιρὸς αὐτὸν ἐξειργάζετο. ἀτὰρ ὁ Σολχάνης ἀξια-
 φηγητικώτατον καὶ παρὰδοξον ἔδρασεν ἐγχείρημα, βουλῆς τε
 ἀλκῆ τὸν ἀντιστράτηγον διεχρήσατο. Ῥοσᾶν γὰρ τὸν καὶ Ὀρμι- P 121
 σδαν παρὰ τῷ Περσικῷ οὕτω καλούμενον ἰππικῇ περιφράξας ἰσχυῖ
 κατὰ τῆς ἀντιστρατευσαμένης πληθύος ἐξέπεμπε. μάλιστα δὲ
 15 τῷ Ῥοσᾶ ὑπετίθετο δόλω τὰς ἐκβύσεις ἐπιτρέψαι τῆς ἐγχειρή-
 σεως. ὁ μὲν οὖν Ῥοσᾶς ταῖς ὑποθήκαις τοῦ Σολχάνου μετ' ἐπι-
 μελείας ἐπόμενος ἐχώρει πρὸς τὸ πολέμιον. δευτέρα δ' ἡμέρα ὁ
 Ζαδεσπράτης ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Χαρχὺς παραγίνεται (κώμη δ'
 αὕτη παμφορωτάτη ὁμοῦ καὶ πολύανδρος), καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 20 μένης ἐχόμενα ταύτης ἠγραύλιζεν. ὑποτοπάσας δ' οὗτος πολε-
 μίαν ὄψιν, μή που ἐξαπιναίως αὐτῷ συγκυρήσειε, τῆς περὶ τῷ
 σῶμα φρουρᾶς προμηθίαν ἐτίθετο. οὐκοῦν ἐν τῷ πύργῳ τῷ ἀνὰ
 τὸν χῶρον ἰδρυμένῳ καὶ ἐκ λογύδων λίθων κεκτημένῳ τὴν σύνθε-
 σιν τῆς δοκῆσει κατεπαννυχίζετο τῆς δειλίας ἀπόκοιτος. ὁ τοίνυν B

videat. ipse angore et tyranni metu plenus, animum delicitur, tandem-
 que religiose in cuiusdam pietatis cogitationem ingreditur, iterumque ad
 deum principem rerum omnium sese convertit, ac venerandum Sergium
 martyrem, quem colere etiam barbarae nationes consueverant, supplici-
 ter rogat uti laboribus ac miseriis suis ne desit: se illi dominicae pas-
 sionis illustre monumentum, crucem, inquam, ex auro puro confectam
 et margaritis pellucidisque ex India lapillis variatam, victoriae suae pri-
 mitias oblatorum. ita illum necessitas pie orare obtestarique docuerat.
 caeterum Solchanes admiratione, et memoria dignissimum facinus effecit,
 valentique consilio ducem adversarium e medio sustulit. Rosam quippe,
 alio nomine Hormisdam Persis, cum equestri robore contra infestam ad-
 ventantium manum emittens, auctor Rosae fuit ut dolo et insidiis rem
 transigeret. Rosas Solchanis auctoritati studiose parens in hostem ten-
 dit. die sequenti Zadesprates Charchas, vicum omne genus fructuum
 esserentem et incolis frequentissimum, venit, et nocte proxima in eius
 agro manet, constitutis circum se diligenter custodibus, ne forte impro-
 viso, quod formidabat, ab hostibus appeteretur. erat ibidem munitio
 clecto constructa lapide, in qua citra timorem totam noctem cubare se

ἀποστειλάμενος, τὸν πολυτάλαντον τῶν χρημάτων ἐκομίζετο πλοῦτον, καὶ τοῦτον κατακερματίσας ταῖς περὶ αὐτὸν Περσικαῖς κατέσπειρεν δυνάμεσιν. ὁ μὲν οὖν Γρηγόριος ὁ τῆς ἐψῆς ἱεροσύνης προεστηκώς, τὴν Κωνσταντῖναν ἀπολιπών, πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν μετεχώρησε. μετ' οὐ πολὺ δὲ τῷ Σαράμῃ ἐς βασιλέα 5 γενέσθαι Χοσρόης προσέτατε, καθικετεύων τὸν Καίσαρα Κομεντιόλον τῆς στρατηγικῆς ἐπιστάσις ἀποβαλεῖν, ὡς οἶα δὴ ὑπὸ τοῦ Κομεντιόλου προπηλακιζομένου, καὶ ταῖς ἀναβολαῖς τὰς ἐπικουρίας ὑποφθείροντος. ὁ τοίνυν Σαράμης κατὰ τὸ προστεταγμένον αὐτῷ ἐς Βυζάντιον ἀφικνεῖται, τὴν τε πρεσβείαν διεξῆλθε 10 τῷ αὐτοκράτορι. καὶ οὖν ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς ἀποστράτηγον τῆς ἐπὶ τὴν Περσίδα καθόδου Κομεντιόλον ποιησάμενος, Ναρσῆ, ὃς τοῦ στρατηγοῦ ὑπασπιστῆς ἐτύγχανεν ὢν, τὴν ἡγεμονίαν ἐντίθησιν.

P 123
V 221

3. Ἦρος τοίνυν ἀρχομένου ὁ νεώτερος στρατηγὸς Χοσρόην 15 παραλαβὼν (συνείπετο δ' αὐτῷ ὁ ἐν Μελιτηνῇ ἱερατεύων κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ὃν Δομετιανὸν ὁ λόγος ἐδήλωσεν) ἐπὶ τὸ Μάρδες μετεφοίτησε· πόλεως δὲ Δάρας ἀφίστηκει τὸ φρούριον παρασάγγας τρεῖς. οἱ μὲν οὖν περὶ τὴν Νίσιβιν τῆς Ἀραβίας, οἳ τε ἄλλοι δυνατώτατοι πάντες καὶ οἱ τῶν ταγμάτων ἡγούμενοι, ἀνα- 20 γορεύουσι Χοσρόην βασιλέα, καὶ τῆς δημοσίας ἐνέχυρα συγγενεῖς παρασχόμενοι προκατήρτιζον τὴν ἐς τὰ βασιλεία τῷ Χοσρόη ἐπάνοδον. ὁ μὲν οὖν τῶν Περσῶν βασιλεὺς τούτους ὑπὸ Ῥωμαίων περιηρουρεῖσθαι συνέταξε. ἀπάρας τοίνυν ἐντεῦθεν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὸ Δάρας ἐατρατοπέδευσεν. ὁ δὲ Χοσρόης τὰς 25

grapho testificatus, scripturam ad Mauricium misit, talentorumque multorum reportatas ab se divitias, minoribus permutatas numismatis, inter milites suos dispertivit. Gregorius patriarcha Antiochenus Constantina Antiochiam discessit. non diu post Chosroes Saramen ad imperatorem legavit oratum uti Comentiolo ducis munus abrogaret: quippe se illi esse ludibrio, ab eoque cunctando et differendo auxilii opportunitates corrumpi. Sarames iussa facessens Byzantium ivit, munus suum fungitur. imperator Comentiolum amplius in Persidem copias ducere vetat, Narsi eius satelliti eas partes imponit.

3. Primo itaque vere novus dux cum Chosroe, sequente Domitiano per id tempus Melitenes episcopo, ut ante diximus, Marden accedit, quod castellum ab urbe Dara tribus parasangis abest. qui igitur cum in Arabia prope Nisibim, tum alibi opibus plurimum pollebant, ad unum omnes, simulque ordinum ductores, Chosroem regem consalutant, ac pro re publica consanguineos obsidum loco opposcentes ei ad regnum recipiendum viam muniunt. obsides rex custodiri a Romanis iussit. inde Narses ad oppidum Darum exercitum adducit. Chosroes Romanas copias

συμμαχικὰς δυνάμεις τῶν Ῥωμαίων θρώμενος κομώσας ἀλκῇ τοῖς
 τε ὄπλοις κατακοσμουμένας, ἐκθάμβων παρασκευῇ, πρὸς τὰς
 τεωτέρας μετεχώρει ἐλπίδας, μηδὲν τι τοῦ πρεσβυτέρου πάθους
 τῷ λογισμῷ νοσφιζόμενος. εἰσήρρησε τοιγαροῦν πρὸς τὸ ἄστυ C
 5 ὁ βυσιλεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ ἐντεμενίζεται ἅμα τοῖς τειχοῖς παρὰ
 τῷ περιφανεῖ τεμένει τῆς πόλεως, ἐν ᾧ Ῥωμαῖοι τὰ τῆς θρη-
 σκείας ἐτέλουν μυστήρια, λίαν κενταυρικῶς τε, καὶ ἐν ἐπισάλῳ
 τύχῃ τῶν πραγμάτων διακειμένων αὐτῷ. οἱ μὲν οὖν Δαρηνοὶ
 διηγανάκτουν ἐπὶ τῷ ἐγχειρήματι, Χοσρόου τοῦ πρεσβυτέρου
 10 ἤρηκότος τὴν πόλιν καὶ μηδὲν τι πρὸς ὕβριν τοῦ σεβύσματος ἐγ-
 χειρήσαντος. οὐκοῦν ὁ Δομετιανὸς τὴν βάρβαρον ὕβριν φέρειν D
 οὐκ ἔχων, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν παλινδρομεῖν ἐπὶ Κωνσταντι-
 ναν ἠπελπει. ἠτιμιωμένος τοίνυν Χοσρόης ἐντεῦθεν, καὶ τῇ προ-
 πετεία μὴ χάριν ὁμολογῶν, ὡς τὸν Δομετιανὸν ἐκ τῶν παρ' αὐ-
 15 τοῦ ἐπιφανεστάτων ἐξέπεμπεν, ἔλεον αὐτὸν ἐξαιτούμενος τῷ με-
 ταμίλῳ παρέχεσθαι. ὁ μὲν οὖν ἱερεὺς ὄψσον ἔδει προπηλακί-
 σας τὸν βάρβαρον, ἐπανῆκεν εἰς τὸ Δύρας ἐξοικίσας τοῦ τεμέ-
 νους Χοσρόην. ἕκτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ λιθοκόλλη-
 τον ζώνην καὶ τιάραν βασιλικὴν κλίνας τε καὶ τραπέζας χρυσᾶς
 20 ἐς τὸ Δύρας τῷ Χοσρόῃ ἀπέστειλεν, πομπὴν τε βασιλῆιον αὐτῷ
 συγχροτῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ δορυφόρων μεγαλοπρεπῶς μετεδί-
 δον, ὅπως μὴ βασιλικῆς χηρείων συντάξεως εὐκαταφρόνητος
 εἶη Ῥωμαῖοις τε καὶ Πέρσαις. περιεστοιχίζετο γοῦν πάντοθεν
 βασιλικῇ δορυφορίᾳ Χοσρόης, ὄψση νόμος Ῥωμαῖοις αὐτοκρα-

2. an ἐκθάμβω?

viribus florentes et armis conspicuas cum apparatu stupendo cernens, in
 spes novas ingreditur, nec tamen prioris infortunii memoriam deponit.
 urbem itaque rex barbarus iniens, in templum magnificentum, in quo Ro-
 mani religionis mysteria obibant, admodum ferociter et contumeliose,
 adhuc necessitati subiectus, et rebus eius a fluctibus fortunae iactatis,
 armatus se infert. Darenī factum indignari, praesertim cum Chosroes
 senior capto oppido nihil ad iniuriam divini cultus molitus esset. quam-
 obrem Domitianus barbaram insolentiam non sustinens, acceptis copiis
 Constantinam sese rediturum comminatur. Chosroes despectum se videns,
 mutationemque istam parum gratam habens, ad Domitianum quosdam de
 nobilissimis suis mittit, qui nomini suo illi satisfacerent. episcopus bar-
 baro quantum decuit ignominia multato, Daram revertitur ipsumque e
 templo eiicit. die sexto imperator balteum insertis gemmis, tiaram re-
 giam, lectulos et mensas aureas Daram illi transmittit, comitatumque
 regium ei conficit, et de suis doryphoris nonnullos honoris causa adiun-
 git, ne regio destituta satellitio Romanis iuxta Persisque vilesceret.
 stipabant igitur eum undique regii satellites, quo pacto Romanis impera-

τορικὰ σχῆπτρα γεραίρισθαι. ὁρῶντες γοῦν οἱ Μῆδοι ὀπόση
 P 124 τῷ Χοσρόῃ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ῥώμη περιεκέχτο, τὴν γνώ-
 μην μεταναστευσάμενοι, χαίρειν φρούσαντες τῇ τυραννίδι προσε-
 χύρουν Χοσρόῃ. καὶ τοῦ μὲν Βαράμι ἐσημέραι τὸ συμμαχικὸν
 κατησθένει, τῷ δὲ Χοσρόῃ κατὰ τοῦν ἐχώρει τὰ πράγματα, κα- 5
 ταλιπαινομένης αὐτῷ τῆς δυνάμεως. διανοεῖται γοῦν παρα-
 τικά Χοσρόης βασιλεῖ Μαυρικίῳ εὐνουστάτην πρῶξιν ἐνδείξα-
 σθαι. διὸ ἐν βασιλικῇ διφθέρα τὴν πόλιν Δάρας ὑπήκοον ἐγ-
 γράφεται προῖκα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι, τὸν τε Δολαβζῆαν
 τὸν σατράπην, ἄνδρα ἀπόβλεπτον, ἐς Βυζάντιον στέλλει τὰς 10
 κλείς οἰσόμενον τοῦ πόλισματος τὴν τε ἐν γράμμασι δωρεάν. ὁ
 μὲν οὖν πρέσβυς ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄστνυ γεόμενος παρεδίδου
 Ῥωμαίοις τὸ πόλισμα, καὶ ἐς λόγους πρὸς τὸν αὐτοκράτορα
 ἦκεν· ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δώροισ βασιλικοῖς μεγαλύνας
 τὸν Δολαβζῆαν, τὴν τῶν προαπαγγελθέντων ὠχύρου καὶ αὐθις 15
 ὑπόσχεσιν, παῖδα Χοσρόην ἀποκαλῶν.

B
 V 222 4. Ὁ δὲ Χοσρόης εἰς τὸ Σηγγάρων (Μηδικὸν δὲ τὸ ἄστνυ)
 τὰ τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας κατησφαλίζετο· ἐχυρώτατον γὰρ
 τὸ ἄστνυ καὶ ὑπὸ τῆς ἔριδος περιφρουρούμενον καὶ ἤκιστα τοῖς
 πολεμίοις ἄλωτόν, τῷ καταύχμῳ τῆς ὑδρεύσεως πεφυκὸς πρὸς 20
 πολιορκίαν ἀπρύσιτον. μετὰ τοῦτο Μεβόδη προστύττει, καὶ
 δισχιλίοις ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ περιφράξας αὐτὸν διὰ τοῦ Σηγγάρων
 νομοθετεῖ ἐς τὰ βασιλεια εἰσβαλεῖν, τὸν τε ὑπὸ τοῦ Βαράμι γε-
 C νόμενον φύλακα τῶν ἀνακτόρων διαχρήσασθαι. ὁ δὲ τύραννος
 σὺν τοῖς Ῥωμαίων τάγμασιν ἐπιόντα Μεβόδην μεμαθηκώς, συν- 25

terem suum honorare mos est. intuentes Persae quam potentem impe-
 rator Chosroen reddidisset, a tyranno ad eius partes commutatis volun-
 tatibus accedunt, et Varami exercitu quotidianis defectionibus imminuto,
 Chosroae adauctis copiis res ex sententia procedebat. mox quantam
 posset adversus Mauricium benevolentiam sibi declarandam statuens, in
 membrana regia Daram ei gratis transcribit, et Dolabzanum satrapam,
 virum illustrem, Byzantium cum clavibus oppidi instrumentoque donatio-
 nis mittit. legatus in urbem imperantem profectus Romanis oppidum
 addidit; cum imperatore collocutus, ab eo pro imperatoria magnificentia
 muneribus cohonestatur. pactorum praeterea fidem imperator denuo con-
 firmat, et Chosroen filium appellat.

4. Chosroes Singarum (Mediae seu Persidis urbs est) mulieres ac
 liberos suos securitatis causa transfert. est enim munitissima, et quia
 simul controversa, custodia nunquam vacat, minime hostibus expugna-
 bilis, ac propter paludes informes obsessoribus inaccessa. post haec
 Mebodi dat negotium ut sumptis duobus armatorum millibus, per Singa-
 rum in regiam facto impetu, custodes Varami trucidet. tyrannus ut Me-
 bodem cum Romanis cohortibus adventare comperit, coacto milite sui

αθροίσας τὸ μάχιμον ἐξειδίδου πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Με-
βόδης δέει τῷ τοῦ βασιλέως προστάγματος πρὸς τὸ ἔργον ἐχώρει.
Θέρος δὲ ἀρχομένου καὶ τῆς πόας παχνομένης ἀκμῆ, τὸ Δά-
ρας καταλειπῶς ἅμα τῷ συμμαχικῷ ὁ Χοσρόης ἐς τὸ πρόσω
5 ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ Ἀμμοδίῳ ἐγένοντο, τέταρσι καὶ δέκα
διστηκότι Δάρας, Δομετιανὸς ἅμα τοῖς ἡγεμόσι τὸ Ῥωμαϊκὸν D
συναθροίσας καὶ πρὸς τι βονλίον ἀνείς, τοῖςδε τοῖς λόγοις τὰς
δυνάμεις κατήχει.

“Ὁ μὲν καιρὸς ὑμῖν μεγαουργῶν ἀφορμῆν, ἄνδρες, τι-
10 κταίνεται, ὁ δὲ τρόπος δικαίαν ὑπόθεσιν. ὁ δὲ τόπος τὸ φιλο-
κίνδυνον ἐκζητεῖ· ἡ αἰτία τὴν εἰσέβειαν ἀπαγγέλλεται καὶ λύμην
φιλοτύραννον ἀπαναίνεται. γίνεσθε γοῦν ἀξιόμαχοι· ἐς πολε-
μίαν γὰρ γῆν ἀναστρέφεσθε, ἐν ἧ τὸ νικᾶν ὑπερένδοξον καὶ τὸ
τῆς δευτέρας τύχης βαρὺ καὶ λεγόμενον. τοίνυν ἡ παράταξις
15 εὐδοξίας ἔχει τὴν πρόφασιν μεγάλης καὶ ἐπιφανοῦς ἀπάρχεσθαι
πρῶξιν. ἅπαντα γὰρ τὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη τὴν ὑμετέραν P 125
ἱστορίαν ταῖς διανοαῖς ἐγγράφεται. ἐξῆκουστον πέφυκε τὸ ἐγ-
χείρημα. ὁ πόλεμος ἀξιόλογος, οἱ ἀγῶνες ἀθάνατοι. τὰ τρό-
παια ταφῆς οὐ παραπέμπονται λήθης. οὐκοῦν πάντα παθεῖν
20 λυσιτελὲς ἀγωνίσασθαι, ἢ προέσθαι μετὰ τῆς εὐκλείας τὰ σώμα-
τα. τοῦτο πέρας τῶν πόνων ἀριστεύοντες ἔξετε, αὕτη τῆς εἰρή-
νης ἡ πρόοδος. μὴ στερηθῆτε τοῦ βύλλεσθαι, ἵνα μὴ ζημιω-
θῆτε τοῦ σώζεσθαι. ἐνστερνίσασθε τὰς βολάς, ἵνα καὶ τοὺς

9. μεγαουργῶν malim.

19. an ταφῆ?

defendendi prodit. Mebodes mandati quod ab rege acceperat respectu,
rem aggreditur. aestate autem ineunte et pratis etiamtum herbescenti-
bus, relicta Dara Chosroes cum auxiliis ultra progreditur. postquam
Ammodium stadiis quatuordecim Dara dissitum advenerunt, Domitianus
consensu colle, ad duces et milites huiuscemodi verba habuit.

“Tempus, milites, mirificam vobis occasionem conciliat. mores vestri
idoneam pugnandi materiam, locus periculi despicientiam requirit; causa
pietatem denuntiat exitiosamque tyrannidem respuit. dignos igitur cer-
tamine vos praebeote: nam in hostili regione versamini, in qua vincere
sane quam gloriosum, vinci autem etiam dictu grave et odiosum est.
habet ergo hic conflictus eximium quiddam et illustre incipiendo decus
propositum, universae siquidem per orbem terrarum gentes, quas vos
agitis, mentibus inscribunt. exauditum est quod facitis, bellum est
magnum, certamina immortalia, tropaea nulla oblivione sepelientur.
quare non cedere malis, sed contra audentiorem ire, aut cum nominis
sui gloria proicere corpus expedit. hunc strenue dimicantes finem la-
borum nanciscemini. hac via pax procedit. nolite plagas subterfugere,
ne simul salutem fugiatis. adverso pectore iaculorum ictus excipite, ut

στων ἐπιβαίνει βωμῶν ὁ Βαράμ· οὐ γὰρ βασιλῆιον ἐπιφέρεται γένος. νόμοις τοιγαροῦν ὕβριως τὴν κρηπίδα τοῦ κράτους περιβαλλόμενος καταστασιασθήσεται θῦττον· οὐ γὰρ οἶδε τὸ βίαιον ἀφιλόνηκον ἔχειν τὴν ὑπαρξιν. ταῦτα τοῖς τῆς καρδίας ταμελοῖς ἐναποτίθεισθε, γραφῆς ἀτυπώτοις ἀπογραφόμενοι, καὶ μὴ διηχῆσθε τοῦ λόγου τὸ καίριον εἰς ἀέρα διαλυόμενον, ἵνα μὴ τὴν αἰσχύνῃ τῆς ἀποτεύξεως λυπηροτέραν κληρώσησθε. ἔστω προπομπὸς ὑμῖν τῆς ἐκτύξεως ἀρχιστράτηγος κυρίου δυνάμεως, ὁ μονογενὴς παῖς τοῦ Θεοῦ, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων Θεός, τὰς ἀποπε-
10 ρατώσεις αἰσιωτέρας τῶν ἐλπίδων ὑμῖν παρεχόμενος.”

5. Ὀπηνίκα οὖν ταῦτα τοῖς ὡσὶ τῶν δυνάμεων ἐνεβάλ- P 126
λετο, θείας ἐπιπνοίας τινὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπεπλήρωτο ἄθροισμα, τὴν τε προθυμίαν ἀνανταγωνίστῳ σθένει φρυξάμενοι ἐπ’ αὐτὴν που λοιπὸν τὴν τελειουργὸν κατεβακχεύοντο πρᾶξιν χωρεῖν, σύ-
15 φρονηματῆρα τινὶ ἐς συμπλοκὴν ἐξοιστρούμενοι· οἶδε γὰρ καὶ λόγων ἀλκὴ θανάτου καταφρονεῖν. τοίνυν ὑπάραντες ἐντεῦθεν εἰς τὸ πρόσω ἐχώρουν. ἡ δὲ φρουρὰ τῷ Χοσρόῳ ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συνετέτακτο· οὐ γὰρ ἡ ἐπιχώριος τούτῳ ἀσφάλεια τὸ πιστὸν ἀνελάμβανεν. ὁ μὲν οὖν Δομετιανὸς ἐς τὴν Ῥωμαίων
20 πολιτείαν ἐπάνεισι, κυρώσας Ναρσῆν στρατηγὸν τοῦ πολεμικοῦ· B
τὸ δὲ στρατόπεδον πλησίον Μύγδονος ποταμοῦ χάρακα διεγράψατο. ὁ δὲ Σαράμης προηγείτο τῆς στρατείας, τούς τε ἐπισιτισμοὺς ἐρμυζόμενος εἰς ὄσον ἀποχρῆν τρύπεζαν τῷ συμμαχικῷ παρεσκευάζεν. τρίτῃ δὲ ἡμέρῳ ἐς τὸν Τίγριν αὐτὸν τὸ Ῥωμαϊ-

santur tyrannidem Persae. infido Varamus praesidio nititur, stirpe regia minime procreatus: quapropter ab insolentiae et iniuriae legibus imperium auspicatus, brevi seditioibus exagitabitur: nam ubi violentia, ibi res in tranquillo possideri non solet. haec in mentium vestrarum penetralibus litteris inaspectabilibus inscripta recondite; et quae opportune a me dicta sunt, ea in ventos diffundi ac dissipari ne permittite, ne dedecus et ignominiam ipsa frustratione tristiore reportetis. unigenitus dei filius, ante saecula deus, princeps copiarum domini imperator, vos ad praelium deducat, exitumque spe ipsa faustiore vobis largiatur.”

5. Postquam haec milites Romani auribus hausserunt, divino pleni afflatu, alacritateque et animi robore invicto communiti, de caetero ad opus ipsum petagendum furebant, et sobria quadam insaniam quasi oestro perciti ad arma fervebant. potest enim contemptum huius lucis ingenerare etiam virilis et robusta oratio. ergo discedentes ultra pergunt. Chosroae indigenarum fidem suspectam habenti custodes de corpore Romanorum constituentur. Domitianus Narse duce confirmato in Romanam ditionem regreditur. exercitus prope Mygdonum fluvium castrametatur. praecedit Sarames, conquisitoque comaeatu mensam militi pro necessitudine parat. tertio die Romani Tigrim attingunt, expectationeque Ro-

κὸν παραγίγνεται, καὶ τέως ἐς τὸ πρόσω φορᾶς ἀνεκώπτετο, τὰς
 ἐκ τῆς Ἀρμενίας Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ
 Χοσρόης χιλίους ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν φρουρᾶς κοσμίως ἐκτάξας
 διαπεραιωῦσθαι αὐτοῖς τὸν ποταμὸν ἐγκελεύεται, καὶ ὅπως ἔχει
 C δυνάμειος ἢ ἀντικαθιστῶσα ἀνιχνεύεσθαι δύναιμις. οἱ μὲν οὖν 5
 τὸν ποταμὸν διανηξάμενοι πρὸς τῷ Ζαβᾶ γίνονται ποταμῷ· ἀκη-
 κούτις τε Βρυζάκιον οὐ πόρρω στρατοπεδεύεσθαι, ὃν ἐπὶ δια-
 σκοπῇ ὁ Βαράμ ἀπιστέλλετο τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπιφοιτήσεως σὺν
 δυνάμει πολλῇ, χωροῦσιν ἐς αὐτόν, καὶ ἀθρόως περὶ πρώτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐπιστάντες, τοῦ πολέμου κρατήσαντες ἐξώ- 10
 γρησαν τὸν Βρυζάκιον, ὥτ᾽ αὖτε καὶ ῥῖνα τῇ κοπίδι κατατεμόμε-
 D νοι ἐς βασιλέα Χοσρόην ἐξέλεμπον. ὁ δὲ Χοσρόης ἐπιδεξιῶ
 τῆς ἐπιβολῆς αὐτῷ γενομένης εἰς μέγα ἤρθη χαρᾶς· διεγνωκῶς
 τε τὴν τῶν ἐναντίων δianoian, παραθήγει τὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς
 δυνάμειος ἔξαρχον μὴ διαχεῖν τὸν καιρὸν παρεχόμενον αὐτοῖς 15
 δυσμαχωτάτην ἐπίτευξιν. διὰ τοι τοῦτο διαπορθμεύονται τὸν
 ῥοῦν αἱ δυνάμεις, καὶ τῷ Διναβαδῶν, οὕτω καλουμένῳ χώρῳ,
 τάφρῳ περιστοιχιζονται. ἔνθα δὲ Χοσρόης Ῥωμαίων τε καὶ
 Μήδων τοὺς ἡγεμόνας εἰστία. ἤδη δὲ τοῦ δείπνου μεσοῦντος
 ὁ Βρυζάκιος δέσμιος ἐς μέσον παράγεται, ῥῖνα καὶ ὤτα ἀνύπη- 20
 ρος. ὅτε δὲ παιγνίων τοῖς δαιτυμόσι παραύλωμα γέγονε, ἐπι-
 δείπνιον ὁ βασιλεὺς θέαν τοῖς δαιτυλεῦσιν ὥσπερ ἀξιόλογον χαρι-
 ζόμενος, τοῖς ὑπασπισταῖς τοῖς περὶ αὐτὸν ὑσῆμῳ προστάξας
 Θεσπίσματι, τῷ σχήματι τῆς χειρὸς, θανάτῳ τοῦτον ἐκδίδωσιν·
 P 127 οὐ γὰρ εὐωχουμένοις θέμις τοῖς Πέρσαις διαλαλεῖν. οἱ μὲν οὖν 25

23. πράξις IP.

manarum ex Armenia copiarum itinere tantisper desistant. Chosroes de
 suis mille ad fluvium traiciendum hostiumque consilia indaganda deligit.
 transmittunt, ad Zabam flumen veniunt, Bryzacium, quem Varamus ad
 Romanorum adventum speculatum miserat, non procul tendere compe-
 riunt. valida vi in eum vadunt, confertimque circa primam noctis vigi-
 liam adorti certamine vincunt, vivum capiunt, auribus et naso amputatis
 ad Chosroea regem mittunt. qui de impressionis successu gaudio ingenti
 effertur; perspectoque quid hostes cogitarent, ducem Romanum hortatur
 ne difficillimam victoriam, quam in manibus habeant, elabi sinat. itaque
 fluvium transeunt, loco Dinobedum dicto castra valle fossaque commu-
 niant. illic Chosroes Romanorum Persarumque tribunes epulo excipit.
 quo procedente Bryzacius vincas auribusque et naribus abscisis intro-
 ducitur, in quem ut convivae satis illuserunt, rex iis quasi quoddam
 postcoenium et insigne spectaculum exhibens, obscuriore mandato (gestu
 manus) stipatoribus interficiendum praecipit: Persis enim convivantibus

ἐκκεντήσαντες τὸν Βρυζάκιον ἀνεῖλον, ὡς προσετέχθησαν. ἀνα-
 μειγμένου τοίνυν τοῦ δέλπνου καὶ αἵμασιν, ἀκροτελεύτιον ἤδο-
 νήν τοῖς ἐγκλίτοις ὁ Χοσρόης παρείχετο· μύροις γὰρ αὐτοὺς κα-
 τομβρίσας, ἀναδῆσας τε στεφάνους τοῖς ἄνθεσιν, ἐπινίκιον πλ-
 5 νειν ἐκέλευεν. οἱ μὲν οὖν τότε ἰλαρυνθέντες ἐπὶ τῇ πανδαισίᾳ V 22A
 εἰς τὰς ἑαυτῶν σκηνὰς ἀπήεσαν, ταῦτα δὲ διηγούμενοι ὄσαπερ
 αὐτοῖς ἐστιωμένοις ἀπήντησε, καὶ ἦν Βρυζάκιος τῶν τοῦ λόγου
 μελῶν τὸ ἐπίσημον.

6. Τῇ δὲ ἰσαύριον βασιλεὺς Χοσρόης τὸ τε συμμαχικὸν B
 10 τὸν Ζαβῦν ποταμὸν διεπεραιώσατο. Μεβόδης δὲ ὁ Πέρσης ὁ
 ἐς τὸ Συγγάρων σταλεῖς τῇ Βαβυλωνίᾳ προσέβαλλεν, καὶ ἄγ-
 χιστα τῶν βασιλείων γενόμενος τῷ ἐφεστηκότι τοῦ βασιλικοῦ
 πρυτανείου ἐξέπεμπεν ἄγγελον, μεγάλην ἐπισιτισμοῦ παρασκευὴν
 αὐτὸν ἀπεργύσασθαι, χρημάτων τε ἐπιδόσεις ἱκανὰς καταθεῖναι,
 15 πλήθη πολλὰ συμμαχικῶν αὐτῷ συρρευσάντων δυνάμεων, εἶναί
 τε θάνατον τῆς ῥαθυμίας ζημίαν. ὁ μὲν οὖν τοῦ πρυτανείου C
 τὴν φροντίδα περιβαλλόμενος ἐπιδεικνύει τοῦ Μεβόδου τὰ γράμ-
 ματα τῷ ἐπιστατεῖν τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐς τὰ βασίλεια
 ὑπὸ τοῦ Βαρᾶμ καταλειφθέντι. ὁ δὲ καταπλαγεὶς τὴν ψυχὴν,
 20 μισούσης νυκτὸς τὸ περὶ αὐτὸν στρατιωτικὸν συναγείρας, εἰς
 τὴν Κτησιφῶντα χωρεῖ, καταλιπὼν τὴν Σελεύκειαν. λέγεται δὲ
 τὴν Σελεύκειαν τὸν ἐπὶ κλην Νικάνορα Σέλευκον μέσον τοῖν δυοῖν
 ποταμοῖν οἰκοδομήσασθαι, ὧν ὁ μὲν Τίγρις ἐπὶ τὴν Περσικὴν D
 θάλατταν ἔγχυτός ἐστιν ὄλω τῷ ρείματι, ὁ δὲ Εὐφράτης περὶ
 25 τούτου τὸν χῶρον γινόμενος διατέμνεται τρίχα, τὸ τε οἰκείαν

loqui nefas est. illi, ut iussi, Bryzaciū confodiendo perimunt. ita
 coena etiam sanguine commista, summam accumbentibus iucunditatem
 Chosroes praebuit. unguentis namque perfusus et floribus coronatus,
 victoriam gratulantes iubebat bibere. qui tam lautis epulis hilarati in
 tabernacula sua digrediuntur, quae inter epulandum accidissent memo-
 rantes; eratque Bryzaciū narrationis caput.

6. Luce altera Chosroes auxilia Zabam fluvium transducit. Mebo-
 des Persa Singarum missus Babyloniam invadit, iuxtaque regiam consi-
 stens praefecto regalis prytanei per certum hominem mandat, uti sibi
 com meatum largiter ministret nec modicam insuper pecuniam numeret,
 cum magna ad se auxilia confluxerint: tarditatem morte luiturum. cura-
 tor prytanei litteras Mebodis ei demonstrat, quem Varamus thesauris
 custodiendis in regia reliquerat. is percussus animo nocte intempesta,
 coactis quos habebat militibus, dimissa Seleucia (quae et Babylonia)
 Ctesiphontem transfugit. fertur Seleuciam Seleucum cognomento Nica-
 norem aedificasse, inter duo flumina, quorum alterum Tigris in mare
 Persicum pleno alveo exoneratur, alterum Euphrates, qui in eam regio-

ὄνομα ἀποβάλλει καὶ διαφόροις προσηγορίαις ὀνομάζεται. τοῦ-
του ἢ μὲν μία ἀπόρροια διώρυξι μεγάλαις καὶ τάφροις κατακερ-
ματισμένη πως ὑφανίζεται· τοῦτό τοι καὶ πύμφορον αὐτὴν
ἐκείνην τὴν γῆν ἀπεργάζεται. ὁ δὲ ἕτερος ἀπορρώξ εἰς τὴν Βα-
βυλωνίαν προχέεται, καὶ τὰ τῆς Ἀσσυρίας ἔλη περιλιμνάζει δια- 5
πειρόμενος. ἢ δὲ τρίτη διαρροῖ τῆς Σελευκείας ἐχόμενα, καὶ
εἰς τὸν Τίγριν ἐσβάλλει, καὶ δίδωσι τῷ πολίσματι δυσμαχωτή-
την ἀσφάλειαν, ταῖς λαγόσι τῶν ὑδάτων ὡσπερ στεφάνη ἔρκους
τινὸς τὸ ἄστν κατοχυρώσασα. ἡμέρα δὲ δευτέρα, καὶ ὁ Μεβό-
δης ἄφρακτον ἀκηκοὺς τὴν Σελεύκειαν προσβάλλει ταύτῃ νυκτός, 10
προστάξας τοῖς Ῥωμαίοις τῇ πατρίῳ φωνῇ ἀλαυύζειν τε καὶ δια-
P 128 λέγεσθαι, καίμιν τε τῷ ξίφει εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε τὸν ἐντυγχάνοντα.
οἱ μὲν οὖν περὶ τὴν Σελεύκειαν κατακειτωκότες τῷ φόβῳ ἀνατ-
ταγωνίστη εὐνοίᾳ τῷ Μεβόδῃ τὴν πόλιν παρέδοσαν. ἐντεῦθεν
Θορύβου ἔξαισιον ἐπιδημήσαντος ὡς καὶ τῇ Κιτησιφῶντι μετα- 15
δοῦναι τῆς καταπλήξεως, λόγος εἰσέρρησε τοῖς τὴν γείτονα πό-
λιν οἰκοῦσι βαρβάροις ὡς Σελεύκεια ἦλθ ὑπὸ πληθύος Ῥωμαϊκῆς.
πάντων τούτων ὑπὸ θεοῦ εἰς ἓν ἐκκλησιασθέντων, ἔδογματιζέτο
B αὐτοβοῖ παραδώσειν Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οἶν καὶ τὴν αὐτόθι ὑπο-
λιπὼν καταφυγὴν εἰς τὴν πέλας Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται, ἦν Χοσ- 20
ρόης ὁ Καβάδου ἀπηνίκα τὴν Ἀντιόχειαν τὴν πρὸς τῇ Συρίᾳ ἦρει
ἐκδομήσατο, καὶ τὸν ἐκεῖσε λαὸν ἐν ταύτῃ που μετεφύτευσεν.
ὁ δὲ Μεβόδης τὴν Κιτησιφῶντα καταλαβὼν τῶν βασιλείων Θη-
σαυρῶν ἐτίθετο πρόοικαν, τὴν τε Χοσρόην, ὡς ἐντῆν, βουιλία

non delatas trifariam dividitur, amissaque proprio nomine diversis ap-
pellatur. huius brachium unum magnis fossis et scrobibus intercisum
quodammodo evanescit; atque idem regionem illam omni genere fructuum
fecundat. brachium alterum Babyloniam currit, et Assyriae paludes
stagnis dispersitum aluit. tertium continentis Seleuciae campos influit,
et Tigridi commiscetur, facitque urbem expugnata difficillimam, aqua-
rum curam altitudine cum septe quodam coronatam muniens. postridie
Mebedes Seleuciam non custodiri animadvertens noctu irruit, iussis Ro-
manis patria lingua clamores et voces lactabundas edere, et obvias quos-
que indiscriminatim gladio ferire. Seleucienos pavore consternati summa
benevolentia urbem Mebedi dederunt. inde tropidatione ac tumultu im-
mense pervagante, quo et Ctesiphon urbs vicina barbarorum concussa
est, sermo ibidem percurrebat Seleuciam a Romanis cohortibus occupa-
tam esse. omnibus itaque prope timore in unum coactibus, urbem Ro-
manis illico tradendam placuit. Mebedes eo discedere supersedens in
fines Antiochiae venit, quam urbem Choroos Cabodae filius capta An-
tiochia in Syria edificavit, et ex illa in hanc coloniam deduxit. ac
Ctesiphontis recepta thesaurorum regionum curam gerebat, Choroosque,

ἀνηγόρευέ τε καὶ διεκήρυττεν. ἡ δὲ Κτησιφῶν μέγιστα βασι-
 λεια τῇ Περσίδι καθέστηκε. λέγεται δὲ Ἰουστινιανὸν τὸν αὐτο- C
 κράτορα λίθον Ἑλληνικὴν Χοσρόη τῷ Καβύδου παρέχεσθαι,
 τοὺς τε περὶ τὴν οἰκοδομίαν δεινοὺς τέκτονάς τε ὀρόφων ἀγγίλους,
 5 καὶ βασίλεια δειμυσθαι τῷ Χοσρόη τέχνῃ Ῥωμαϊκῇ, οὐ πόρρω
 τῆς Κτησιφῶντος τὴν ἴδρυσιν ἔχοντα. οἱ μὲν οὖν τὴν Βαβυλω-
 νίαν κατοικοῦντες βάρβαροι τῆς μεταβολῆς ὑρεγόμενοι τὰ Χοσ-
 ρόου φρονεῖν προειμήσαν· ὁ δὲ Μεβύδης ἐς Ἀντιόχειαν τὴν
 Περσῶν πυκτίον ἐξέπεμπε γραμμάτων Ῥωμαϊκῶν. ἡ δὲ δέλτος
 10 εἶχεν ἐπὶ λέξεως τύδε· καλὸν γὰρ οἶμαι καὶ αὐτῆς τῆς συνθή-
 κης τῶν ῥημάτων τὴν ἔκθεσιν, ὡς ἔχει φύσεως, προσενέγκασθαι.
 (7) “Ῥωμαῖοι πιστοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν τοῖς D
 τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Περσίδος χαιρῶν. οὔτε βασιλέως κελεύσει V 225
 παιδόμενοι τὸν τοιοῦτον κάματον κατεδεξάμεθα· ἀλλ’ ἵνα ἐν
 15 ταλαιπωρίᾳ γηράσαντας ὑμᾶς καὶ τῆς κοιλίας τῆς Περσίδος δια-
 σώσωμεν, ἦλθομεν εἰς ταύτην τὴν γῆν. ἵνα οὖν καὶ ὁ σκοπὸς
 ὁ ἡμέτερος πέρας ἀπολάβῃ καὶ ἡ ὑμετέρα ἀδελφὴ ἐπιθυμία εἰς
 χαρὰν καταντήσῃ, τοὺς προσφυγόντας εἰς Ἀντιόχειαν τὴν πόλιν
 τὴν αὐτόθι ἔκδοτε ἡμῖν, καὶ τοὺς φρουροῦντας τὰ Βαράμ. Θέ-
 20 λομεν γὰρ ὑμᾶς ἐπίστασθαι ὅτι ἐν τούτου τοῦ κεφαλαίου παρα-
 μελήσητε, οὐκ ἔχετε τῷ ἀποτελέσματι εὐχαριστῆσαι.” ταύτης
 γοῦν τῆς ἐπιστολῆς τοῖς τὴν Ἀντιόχειαν οἰκοῦσιν ἀποδοθείσης
 καὶ ἐς κοινὸν γενομένης γνωρίμου, εἰς ἔν ἦλθε τὸ πλῆθος τοῦ
 ἄστεος, καὶ τὸν ἄνδρα ξυλλαβόντες τοῖς παρὰ τοῦ Μεβύδου στα-

uti licebat, regem publice appellabat ac promulgabat. Ctesiphon porro
 sedes regum Persicorum maxima est. aiunt Iustinianum Augustum Chos-
 roae Cabadae filio lapidem Graecum et peritos architectos ac fabros ca-
 merarum industrios sollertesque curavisse, et Romanorum in morem re-
 giam illi non procul Ctesiphonte construxisse. ergo Babylonii, novarum
 rerum cupidi, a Chosroe stare maluerunt. Mebodes Antiochiam Persa-
 rum tabellam litteris Romanis conscriptam mittit, in qua ad verbum haec
 inerant. recte enim facturum opinor, si eum ipsum verborum contextum,
 ut per se habet, inseruero. (7) “Romani fideles in Christo Iesu do-
 mine nostro, civibus Antiochiae Persidis salutem. non ut imperatori
 praecipienti obediremus, hunc laborem suscepimus, sed ut vos in ae-
 rumna consenescentes a Persidis sentina liberaremus, in hanc regionem
 venimus. quare ut proposito nostro eventus respondeat et vos eadem
 cupientes gaudere possitis, in urbem vestram perfugas et fautores Va-
 rami nobis dedite. hoc si neglexeritis, scitote vos non habituros cur
 propter eventum gratias agatis.” hac epistola Antiochensibus reddita
 publiceque recitata, populus concursu facto ducem et Varami studiosos
 comprehendit et a Mebode missis tradit. Mebodes ad unguem consiliis

λίσσι παραδιδώκασιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡδονῇ τὰ Βαρὰμ
 ἀσμενίζοντας. ὁ δὲ Μελβόδης ἐξ ἐπιλέκτου τὰ τῶν ἀντιπάλων
 P 129 ὑπὸ τῶν δημίων μεμαθηκώς, αἰκισάμενος τούτων τὸν ἐξαρχον
 τὴν τε ρίνα καὶ τὰ ὦτα ἀποτομῇ λωβησάμενος ἐς τὸν Κοσρόην
 παρέπεμψε, τοὺς δὲ λακοὺς ῥομφαίας παρέδωκε στόματι. ἕκτη δὲ
 δὲ ἡμέρα, καὶ πολλοὺς τοῦ Ἰουδαίου ἱκανῶς μετισχηκότητας τῶν
 ὑπὸ τοῦ Βαρὰμ νεωτερισθέντων τῷ ἀκινάκῃ διώλεσε, θάνατον
 ἐπιθείς ζημίαν αὐτοῖς. οὗτος ἀναξιόλογος γὰρ ἦ ὑπὸ τῶν Ἰου-
 δαίων τῷ Βαρὰμ γιγνοῖα πρὸς τὴν τυραννίδα ῥοπή. πλήθος
 γὰρ τοῦ τοιούτου ἔθνους πλοῦτος κατάκομον τὸ τηρικαῦτα καιροῦ 10
 τὴν Περσίδα κατώκει. τῶν γὰρ Ἱεροσολύμων ὑπὸ Οὐεσπασια-
 B πῶ τοῦ αὐτοκράτορος ἀλόντων τοῦ τε ναοῦ ἐμπεπραμένου, ὀρ-
 ρωθεῦντες πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων τὴν Ῥωμαίων ἀλκὴν ἐκ τῆς Πα-
 λαιστίνης ὡς τοὺς Πηλόδους καὶ πρὸς τὴν ἀρχέγονον τιθήνην με-
 ταστατεύουσιν, ἐξ ἧς ὁ προκάλωρ ἐτύγγανεν ὢν Ἀβραάμ. τὰ 15
 τιμιώτατα τοίνυν οὗτοι ἐμπορευσάμενοι, καὶ τὴν ἐρυθρὰν δια-
 πικρούμενοι θάλατταν, περισσίας χρηματισθέντες μεγάλας
 περιβύλλοντο. ἐντιῦθεν καὶ πρὸς τὰς στίσεις καὶ τὰς Βαβυ-
 λωνίας τῶν δῆμων ἐκκαύσεις ἐτοιμώτατα διωλίσθαινον· ἔστι γὰρ
 πικρὸν τὸ ἔθος καὶ ἀπιστότατον, φιλοθύρμβόν τε καὶ τύραν- 20
 C τῶν, καὶ φίλας ἤκιστα μνημονικόν, ζηλότυπόν τε καὶ ὑποβά-
 σκετον, καὶ ἐς ἔχθραν ἀμετάδοτόν τε καὶ ἀδιάλλακτον. τού-
 τως εἴν ὁ Μελβόδης καταπολεμήσας ποικίλοις ὀλέθροις ἀπέδοτο.
 Ἰππὶ οὖν τῶν βασιλείων ἐκράτησεν, ἐκ τῶν τιμιωτέρων κόσμων

3. τὸν δὲσσι IP.

ἀδικησάντων ex ipso eorum duce per carnifices, quibus eum flagellan-
 dam voluerat, exquisitis, naso et auribus praecisis deformatum ad
 Chorosum mittit, reliquos gladiis mactandos obiectat. die sexto multos
 cum huiusmodi, novarum Varami molitionum magnopere participes, morte
 peremptis reproscens ferro necat. nam quod Iudaei Varamo ad tyrannidem
 auxiliantem adiuventum praestabant, non erat contemnendum, cum ea

21. Iudaeus Persidem incolens divitiis afflueret, occupatis siqui-

Hierosolymis et templo concremato, ple-
 tentiam metuentes, e Palaestina ad Medos
 rimaevam nutricem suam solo mutato redi-
 eorum parens Abrahamus originem duxit.
 cum auferentes, enavigato mari Erythraeo
 nde etiam ad seditiones faciendas et Per-
 incendendos facillime dilapsi sunt. est
 huiusmodi colens, tumultus cupida, et tyran-
 or, zelotypa et invida, et ob odium nihil
 hos igitur subactos Melbodes variis sup-

ἀναλεξάμενος τὰ κυριώτατα ἐς Χοσρόην ἐξέπεμπε. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Χοσρόην Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι ἐν Ἀλεξανδριανοῖς, οὕτω καλουμένῳ χωρίῳ, τέσσαρσιν ἡμέραις ἀφίκοντο. τὴν δὲ προσηγορίαν ὁ γῶρος ἀπὸ τῶν πράξεων τοῦ Μακεδόνοσ Ἀλεξάνδρου κατεκληρώσατο· ὁ τοῦ Φιλίππου γὰρ ἐκεῖσε γενόμενος ἅμα τῇ Μακεδονικῇ δυνάμει τῇ τε Ἑλληνικῇ ξυμμαχίᾳ ἰσχυρότατον κατεσκάψατο φρούριον, τοὺς τε ἐν αὐτῷ βαρβάρους διώλεσεν. (8) ἐκεῖθεν τοίνυν μεταφοιτήσαντες δευτέρᾳ ἡμέρᾳ Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι προσβάλλουσι κλίματι Χναιθᾶς λεγομένῳ. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐπὶ πρώτην ἔω Ἰωάννης ὁ τῶν ἐφῶν ταγμάτων ἡγούμενος Κομεντιόλον ταγματάρχην τοῦ δεξιοῦ κέρατος τοῦ μαχίμου σὺν ἰππεῦσι χιλίοις προκαταληψόμενον ἐξέπεμπε τὴν διάβασιν τοῦ Ζαβῦ ποταμοῦ. τούτου δὴ γεγονότος καὶ οἱ ἐπὶ κατασκοπῇ ὑπὸ τοῦ Βαράμ ἀποσταλέντες τὸ πραχθὲν διαγνόντες ἐπανήκον εἰς τὸν Βαράμ, ταῦτα δὴπου αὐτῷ διαγγέλλοντες. ἀτὰρ ὁ Βαράμ τὴν μετ' ἐκείνην γέφυραν προκατασχεῖν ἐνεχείρει. ὑπέτριψε δὲ τὰς ἐλπίδας τῷ Θύρσει ὡς δὴ τῆς περὶ τὴν Ἀρμενίαν Ῥωμαϊκῆς στρατοπεδεύσεως διὰ τὴν δυσχωρίαν τῶν τόπων οὐχ οἷας τε οὔσης συνάπτεισθαι ταῖς ἐφῶις τῶν Ῥωμαίων δυνάμεισι. 20 τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Ναρσῆς ἄνδρας ἐλὼν ἐπὶ κατασκοπῇ ἐπὸ τοῦ Βαράμ ἐκπεμφθέντας, καὶ μύστιξιν ὡς ἐνῆν ἀνετάσας, διέγνω ὅπως ἔχει τὸ πολέμιον γνώμης. καὶ δῆτα ἀποχρῶσαν παρέχεται δύναμιν Ῥουφίνῳ τῷ συστρατήγῳ, εἶτα προστίττει τὰς ἐτέρας οἰκειώσασθαι διαβάσεις. τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὸς ἐπιγενομένης πρώτη παραφυλακῇ ἀπύρασ ὁ στρατηγὸς γίνεται τῶν

D
V 226

P 130

placis consumpsit, potitusque regia ex ornamentis sumptuosioribus praecipua delegit, quae Chosroae transmisit. itaque Chosroea sequentes Romani atque Persae Alexandriana (loci nomen est) quadriduo pervenerunt, quod ei nominis Alexandri Macedonis Philippi filii factum indidit, qui illic cum Macedonicis copiis et auxiliis Graecis castellum firmissimum evertit et incolas barbaros peremit. (8) inde transgressi die altero in regionem Chnaethas nuncupatam feruntur. postridie sub primam lucem Ioannes Orientalium legionum dux Comentiolum dextri cornu praefectum cum mille equitibus ad antecapiendum Zabae fluminis transitum mittit. quod ubi speculatores a Varamo missi conspexerunt, istunc nuntium ad eum perferunt. qui die sequenti pontem infra praecoccupare contendit. spem illi audacia ex eo suggerebat, quod Romanorum exercitus in Armenia propter viarum difficultatem cum Orientalibus eorundem copiis sese coniungere nondum poterat. luce quarta Narses Varami speculatoribus captis, et flagris qua licuit examinatis, quid hostes meditentur cognovit. itaque sufficienti manu Rufino collegae commissa transitus reliquos servare iubet. postridie prima vigilia noctis

λείπει παραδεδώκασιν, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ τοὺς ἡδονῇ τὰ Βαρὰμ
 ἀσμενίζοντας. ὁ δὲ Μελβόδης ἐξ ἐπιλήπτου τὰ τῶν ἀντιπάλων
P 129 ὑπὸ τῶν δημίων μεμαθηκώς, αἰκισάμενος τούτων τὸν ἔξαρχον
 τὴν τε ῥίνα καὶ τὰ ὦτα ἀποτομῇ λωβησάμενος ἐς τὸν Χοσρόην
 παρέπεμπε, τοὺς δὲ λοιποὺς ῥομφαίας παρέδωκε στόματι. ἕκτη δὲ
 δὲ ἡμέρα, καὶ πολλοὺς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἱκανῶς μετισχηκότας τῶν
 ὑπὸ τοῦ Βαρὰμ νεωτερισθέντων τῷ ἀκινάχῃ διώλεσε, θάνατον
 ἐπιθεὶς ζημίαν αὐτοῖς. οὐκ ἀναξιόλογος γὰρ ἢ ὑπὸ τῶν Ἰου-
 δαίων τῷ Βαρὰμ γεγονυῖα πρὸς τὴν τυραννίδα ῥοπή. πλῆθος
 γὰρ τοῦ τοιοῦτου ἔθνους πλούτῳ κατάκομον τὸ τηνικαῦτα καιροῦ
 τὴν Περσίδα κατώκει. τῶν γὰρ Ἱεροσολύμων ὑπὸ Οὐεσπασια-
B νοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀλόντων τοῦ τε ναοῦ ἐμπεπραμένου, ὀρ-
 ρωδοῦντες πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων τὴν Ῥωμαίων ἀλκὴν ἐκ τῆς Πα-
 λαιστίνης ὡς τοὺς Μήδους καὶ πρὸς τὴν ἀρχέγονον τιθήνην με-
 ταναστεύουσιν, ἐξ ἧς ὁ προπάτωρ ἐτύγχανεν ὦν Ἀβραάμ. τὰ 15
 τιμιώτατα τοίνυν οὗτοι ἐμπορευσάμενοι, καὶ τὴν ἰερῶν δια-
 περαιούμενοι θάλατταν, περιουσίας χρηματισθέντες μεγάλας
 περιεβύλλοντο. ἐντιῦθεν καὶ πρὸς τὰς στάσεις καὶ τὰς Βαβυ-
 λωνίας τῶν δῆμων ἐκκαύσεις ἐτοιμώτατα διωλλίσθαινον· ἔστι γὰρ
 πονηρὸν τὸ ἔθνος καὶ ἀπιστότατον, φιλοθόρυβόν τε καὶ τύραν-
C νον, καὶ φιλίας ἥκιστα μνημονικόν, ζηλότυπόν τε καὶ ὑποβύ-
 σκανον, καὶ ἐς ἔχθραν ἀμετάδοτόν τε καὶ ἀδιάλλακτον. τού-
 τους οὖν ὁ Μελβόδης καταπολεμήσας ποικίλοις ὀλέθροις ἀπέδοτο.
 ὅτι οὖν τῶν βασιλείων ἐκρύτησεν, ἐκ τῶν τιμιωτέρων κόσμων

8. τὸν docet IP.

adversariort
 dum subiec
 Choroen m
 item Iudaeo
 poenas repe
 invadendam
 gens per id
 dem a Vesp
 rimi de Iud
 Persaave tri
 erunt, ex
 pretiosissimis
 et magnis o
 nicos popul
 enim natio
 mica, amicit
 condotano,

τάξει τὴν ἔκταξιν τῆς τε ἀλόγου ἀποσχέσθαι κλαγγῆς. τριτοῖς τοιγαροῦν τὸ Ῥωμαϊκὸν στίφεισι συντετέτακτο, καὶ τὸ μὲν μέσον ὁ Χοσρόης ὃ τε Ναρσῆς περιεβάλλοντο κέρας, τὸ δεξιὸν δὲ Μεβόδης καὶ Σαράμης οἱ Πέρσαι, τῆς Μηδικῆς ἐξηγούμενοι φάλαγγος, τὸ δὲ ἕτερον Ἰωάννης ὁ στρατηγός, τῆς τῶν Ἀρμενιῶν 5 πληθύος ἐπιστατῶν. οὕτω δῆπου καὶ τὸ ἀντίπαλον ἀντετέτακτο, καὶ τρισὶ συντάγμασι ταύτῃ διεκόσμησε. τὸ μὲν οὖν Ῥωμαϊκὸν σφραδάζον τῇ γνώμῃ ἀκατάσχετον ἦν ταῖς ὁρμαῖς, τὸ δὲ ἀντίπα-
D λον τῷ σθένει καὶ τῷ πλήθει καὶ τῇ τάξει τῶν Ῥωμαίων καταπληττόμενον ἐπ' ὄρους ἀνάβασιν ἀντετέτραπτο. διὰ τοι τοῦτο 10 πεντακόσιοι τῆς περὶ τὸν Βαρὰμ συμμορίας τὰ ὄπλα καταθέντες προσχωροῦσι Ῥωμαίοις. ὁ μὲν οἶν Χοσρόης ἄκων πεφυκῶς τῷ ἐγχειρήματι πρὸς τὸ ἄναντες περοτρύνει Ῥωμαίους χωρεῖν. Ῥωμαῖοι δὲ τοῦτο τοῖς τῆς ἀβουλίας κόλποις ἐναποθέμενοι, ὡς εἶχον συνέσεως, τῆς τακτικῆς ἁρμονίας ἔξω που μὴ διαθέοντες, 15 δι' ἑτέρων ἀνεβάλλοντο πρὸς τὰ ὑψηλὰ τοῦ ὄρους χωρεῖν. οἱ δὲ βάρβαροι καταναγκασθέντες ὑπὸ τοῦ σφῶν αὐτῶν βασιλέως τῶν ἀλόγων κινδύνων ἐφήπτοντο, καὶ τοῦ ὄρους ἐπιβαίνειν θαρρήσαντες ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων καρτερῶς ἐξωθοῦντο. καὶ ἦν ἂν θάνατος μεγίστη ζημία τῷ ἐγχειρήματι, εἰ μὴ Ῥωμαῖοι τῆς διώ-
20 ξεως τοὺς βυρβάρους ἀπέπαυσαν, ἀντιμέτωπον αὐτοῖς ἐκταξάμενοι. ἡλίου δὲ δὴ πρὸς δυσμῶς κεκλικότος ὁ μὲν Βαρύμης ἅμα τῇ συμμάχῳ δυνάμει ὡς τὸν χάρικα ἐπανέρχεται, ἐπὶ τοῖς οὕτω πραχθεῖσι ψυχαγωγοῦμενος, τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν ἐπὶ τὴν τάφρον γε-
25 νόμενον τῆς ἀβουλίας κατηγορεῖ Χοσρόου.

digerantur absurdisque clamoribus temperent, persuadent. Romani itaque tripartito disponuntur. ac medium quidem Chosroes et Narses obtinent, dextrum Mebodes et Sarames Persae, qui Persicae phalangi praecerant, sinistrum Ioannes, Armeniae multitudini praepositus. ad eundem modum hostium agmen, triplici videlicet acie compositum est. Romani ira frementes cohibere impetum non poterant: at vero hostes viribus numero et ordine Romanorum obstupefacti in montem confugiunt. qua de causa quingenti de Varamaeis arma deponentes ad Romanorum partes transeunt. Chosroes facto stomachatus Romanos in arduum contendere hortatur. qui ut erant intelligentes, inconsultum id esse rati militari ordine conservato differebant, dum alii sublimia montis ascenderent. tum barbari (Persae) a suo ipsorum rege compulsi periculum rationis expers aggrediuntur, montemque ascendere ausi ab adversariis valide repelluntur; fuissetque ausui pretium maximum interitus, ni Romani a fronte oppositi barbaros insecutione prohibuissent. sub occasum solis Varamus re ita gesta delectatus cum suis in castra redit. Romani item intra vallum reversi Chosroem temeritatis accusant.

10. Ἐπει δὲ ὁ Βαρὰμ διεγνώκει τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔχον λίαν P 182
 ὄξυπαθῶς ἐπὶ τοῖς ἔναγχος ὑπὸ Χοσρόου παρεστρατηγημένοις V 228
 αὐτοῖς, τῆς τε συμπλοκῆς ἐφιέμενον ἀκρότατα, ὄρθριος γινό-
 μενος λύει τὸν χάρακα, καὶ ἐκκλίνει πρὸς τὰ δύσχωρά τε καὶ
 5 ἀνύνη καὶ ἄφιππα. γίνονται γοῦν μετὰ τοῦτο ἐς τὸ πλησίον
 πεδίον καθήμενον, ἔνθα καὶ τὸ Κάνζακον καθίδρυται πόλισμα.
 μεταστρατοπεδευσάμενος δὲ καὶ ὁ Βαρὰμ ἐντεῦθεν ἐφ' ἕτερα τὰς
 δυνάμεις μετέβαλλεν, ἐκλύτους ἐντεῦθεν τῶν Ῥωμαίων τὰς ὀρ-
 μὰς τεκταινόμενος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν μεταχώρησιν τοῦ Βαρὰμ B
 10 ἐγνωκότες συντόνω πορεία ἄγγιστά που τῶν πολεμίων στρατοπε-
 δεύονται. εἶτα προσβάλλουσι ποταμῷ τῷ Βαλαράθῳ, ἔνθα
 τὴν νύκτα ἐναυλισάμενοι ἡμέρας ἀφικομένης πεδίῳ εὐρεῖ προσω-
 μίλησαν. οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ τῶν Ῥωμαίων διακεκοσμηκότες
 τὰ μάχημα, πολλῶν καὶ ἀγαθῶν εἰσηγήσεων τὸ ὀπλιτικὸν ἐμφο-
 15 ρήσαντες, τῇ τριπλῇ φάλαγγι τὸν πόλεμον δισκεύασαν. σύμβο- C
 λον δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τοῖς συμμαχοῦσι βαρβάροις παρείχοντο
 τὴν τῆς θεομήτορος καὶ παρθένου προσηγορίαν διδάξαντες, ἵνα
 μὴ τῷ διακεκριμένῳ τοῦ γένους ὡς ἀντίπαλον τὸ συμμαχικὸν
 διαφθαρήσι, τοῦ συγκεχυμένου τῆς συμπλοκῆς ἀδιάρθρωτον
 20 αὐτοῖς τῶν οἰκειοτάτων παρεχομένου τὴν δῆλωσιν. καὶ παράδο-
 ξόν τι χρῆμα συνέβαιεν· ἐγένετο γὰρ καὶ Χαλδαίοις τὸ τῆς
 Μαρίας σωτήριο ὄνομα. κατεκόσμη μὲν καὶ ὁ Βαρὰμ τρισὶ
 λόγοις τὴν οἰκίαν ἀλκήν, καὶ τὸ μὲν μεσαίτατον τῆς ἐκτύξεως
 ἐπέιχεν ὁ τύραννος, οἱ δὲ ἡγεμόνες τοῦ συμμαχικοῦ τὴν ἐφ' ἐκά-

6. an καθειμένον?

19. διαφθείρωσι artius.

23. λόγοις IP.

10. Varamus ubi rescivit Romanis nimio opere dolere, quae paulo ante Chosroes ut collega summi ducis egisset, et pugnam eos ardentem expetere, primo diluculo solutis castris ad invia et acclivia et ad equitandum haud idonea loca declinat. posthac in campum prope iacentem, ubi Canzacum oppidum situm est, procedunt. castris motis Varamus etiam alio exercitum, ea ratione Romanorum impetus languesfaciens, traducit. qui eius secessionem cognita, continenti itinere insecuti, quam proxime hostes castra ponunt. deinde ad fluvium Balarathum movent, ubi exacta nocte luce altera patentem campum ingrediuntur. illic duces Romani acie trifariam ad praelium conserendum instructa, multis et praeclaris hortatibus militum animos exsuscitant. pro symbolo autem Romani socios etiam barbaros salutationem dei matris ac virginis docent (*ave Maria*), ne propter generis discretionem socios pro hostibus cederent, quandoquidem pugna confusa maxime proprios distincte internoscere nequirent. contigitque admirabile quippiam: nam et Persis Mariae nomen salutare fuit. Varamus perinde suos digerit. medium ipse regit, a dextris et sinistris reliqui duces curant, elephantos insuper,

D τερα δύναμιν. ναί μὴν καὶ ἐλέφασιν τοῖς Ἰνδοῖσι θηρίοις καθάπερ προβόλους τινὰς τῶν ἰππέων ἡγεῖσθαι κατέταττεν, τοὺς τε ἀνδρειοτέρους τῆς συμμάχου δυνάμεως ἐπὶ τῶν θηρίων ἀναβιβάσας παρεσκευάζε μάχεσθαι. οὐκ ἠμολορεῖ δὲ καὶ τὸ ἐκύτερον τοῦτων δὴ τῶν συμμάχων θηρίων. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης πεντα-5 κοσίους ἐς φρουρὰν ἀνδράσι περιφραζόμενος περιπόλει τὰς τάξεις. ἀλλ' ὅποτε ἔβλεψάν τε καὶ ἀντιβλέφθησαν ἐκύτεραι δυνάμεις ἀλλήλας, τὰ τε σημεῖα μετεωρίζετο ἠρέμα τε ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐκρατύνετο, αἷ τε σάλπιγγες περιεδόνουν καὶ τὴν συμπλοκὴν ἐξεβάκχευον, ταῦτα δὴ περιβομβοῦσαι τὸ τοῦ πολέμου μυστήρια, ἐκαινοτομεῖτο λοιπὸν τὸ μεταίχμιον καὶ τῶν οἰκείων ὄρων ἐχθήρευεν. ἀγγιμάχου τοίνυν συμπλοκῆς γενομένης, ὁ Βαρὰμ τὸ μεσαίτατον τῆς περὶ αὐτὸν καταλιμπάνει δυνάμεως, καὶ πρὸς τὸ εὐώνυμον μετεχώρησεν. πλείστης τοίνυν μεταδουὸς τῆς ἀλκῆς τοῖς ἀναδεδεγμένοις αὐτὸν εἰκότως τὴν ἀντιμέτωπον κεραιῖ- 15

P 133 ται φάλαγγα, τῇ συντάξει τοῦ πλήθους ἑξαπινάκως ἐγκείμενος. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι κατὰ τοῦτο τὸ κλίτος διαιρεθέντες ἐτράποντο πρὸς φυγὴν, γέρειν οὐκ ἔχοντες τὴν ἀντιβρίθουσαν δύναμιν. καὶ οὖν ὁ Ναρσῆς τοῦτο δὴ θεασόμενος, ἠρέμα πλῆθος συρρεῖν τοῖς ἀδυνατοῦσιν ἐγκελευόμενος, ἔστησε τῆς φυγῆς τὴν κατασθενοῦσαν δύναμιν. ὁ μὲν οὖν Βαρὰμ κατὰ τῆς μίσης τῶν Ῥωμαίων χωρήσας ἀλκῆς ἐπειρῶτο τρέψαι τὸν Ναρσῆν εἰς ὑπόδρασιν. ὁ τοίνυν Ναρσῆς οὐδὲν μέλον αὐτῷ περὶ τῶν ἐλεφάντων καρτερώς τῷ Βαρὰμ ἀντετίθετο, καὶ ἐπιπίπτει τῇ μέσῃ καὶ ἀντιθέτῳ δυνάμει, καὶ συντεταγμένους τοὺς Μήδους παραλίει 25

bellas Indicas, veluti praesidiarios quosdam ac propugnatores, ante equitatum constituit, et in iis omnium de exercitu fortissimos ad dimicandum collocat. nec vero pars adversaria huiusmodi bestiarum auxilio carebat. Chosroes quingentis cinctus custodibus ordines circuibat. ut vero ambae acies mutuum conspexerunt et conspectae sunt, sensim spiritus roborantur, signa extolluntur, tubae circumsonant cantuque furorem Martium induunt et undique belli sacra circumstrepunt; spatium inter acies confunditur, suosque terminos amittit. cominus igitur conflictu perpetrato, Varamus relicto medio ad laevum cornu transit, quo maximarum accessione virium restituto, merito oppositam phalangem hostium ordinata multitudine subita impressione disturbat ac disiicit. Romani cornu dextro dissipato cum vim instantem prementemque sustinere non valerent, fuga salutem petunt. quo animadverso, Narses pluribus paulatim summissis infirmam ac debilitatam partem exercitus a fuga retinuit. Varamus in medium Romanorum robur sese inferens, Narsem vi fugare nitcbatur. Narses elephantos parvipendens acriter obnititur, et in medios vicissim ruens nimium quantum Persarum eodem simul inclinantium

γέ πως αὐτοὺς λίαν κομιδῇ τῆς συννείσεως. τούτου δὴ γεγονό- B
 τος αἱ λοιπαὶ τοῦ Βαρῦμι δυνάμεις ἐσφύλτησαν, καὶ ῥώμῃ κε-
 κρατηκῶς ὁ Ναρσῆς τοὺς μὲν ἰπέας τῶν ἰπποχούντων ἀπέβαλ-
 λεν, τοὺς δὲ πεζοὺς τῷ δόρατι κατεβύλλετο. τῆς τοίνυν διώ-
 5 ξιως κραταιῦς γενομένης καὶ τοῦ φύου τεθηλύτος ἀνὰ τὸν χῶ-
 ρον, ἔξ Βαβυλωνίων ἀποδράσασαι χιλιάδες, ἐπὶ τινα λόφον γε-
 νόμεναι, τῆς σωτηρίας ὠρέγοντο. τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν περιστοιχι- V 229
 σαν τὸν λόφον τῆς δραπετίδος κρατοῦσι δυνάμειως. πολλοὺς τοί-
 νυν ζαγρήσαντες ἤγον ἐς Χοσρόην δεσμίους. ὁ μὲν οὖν τῶν C
 10 Περσῶν βασιλεὺς τοὺς μὲν μαχαίρας ἀπέδοτο στόματι, ἐνίους δὲ
 τοῖς ποσὶ τῶν θηρίων παρείχετο παίγνιον. ἐπεὶ δὲ διεγνώκει εἶ-
 ναι τινὰς τῶν ἐαλωκότων ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Τούρκων, ἐς βα-
 σιλέα ἐκπέμπει Μαυρίκιον, τὴν Ῥωμαϊκὴν στηλιτεύων ἀλκὴν,
 ἀπαρχὺς τε τῆς νίκης προσφέρων τῷ αὐτοκράτορι. ἐκεχάρακτο
 15 δὲ τοῖς μετώποις ἐκείνων τὸ τοῦ κυριακοῦ ἐπίσημον· σταυρὸς δὲ
 τοῦτο τοῖς πρεσβεύουσι τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν κατονομά-
 ζεται. ἐπύθετο γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ τί ἂν εἴη τοῦτο τοῖς βαρβά-
 ροις τὸ σήμαντρον. οἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν μητέρων τοῦτο ἀποκλη-
 ρώσασθαι ἔφρασκον· λοιμοῦ γὰρ τοῖς πρὸς τῇ ἔῳ Σκύθαις καρ-
 20 τεροῦ ἐνδημήσαντός τινὰς τῶν Χριστιανῶν εἰσηγήσασθαι τούτῳ
 δῆτα τῷ τύπῳ τῶν μεираκίων ἐγκεντῆσαι τὰ μέτωπα. τῶν δὲ
 βαρβάρων μηδαμῶς τὴν εἰσήγησιν παρωσαμένων, σωτηρίαν ἐκ
 τῆς συμβουλίας ἀντελάμβανον. (11) τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν (πρὸς D
 γὰρ τὴν νύσσαν τὸν λόγον ἀντεπενέγκοιμι) λαφυραγωγεῖ τοῦ τω-

10. δὲ deest IP.

ordinem coniunctionemque dirimit. quo facto reliquum copiarum Varami
 labefactatum est, et Narses manu superior ab equis deiciebat equites,
 et hastis pedites prostornebat. Romanis itaque vehementer incumbenti-
 bus, et ingenti per campum strage edita, sex millia Babyloniorum in
 colleam quendam fuga elabentes saluti consulunt. Romani colle circum-
 dato fugitivis potiuntur, et complures ad Chosroem vinctos adducunt,
 qui eorum partim ensibus mactaudos, partim elephantorum pedibus per
 ludibrium conculcandos exponit. at ubi quosdam de captis Turcas esse
 cognovit, eos ad Mauricium missos tanquam victoriae primitias offert,
 Romanamque virtutem commendat. horum frontibus dominicum signum,
 quod Christianae religionis cultores crucem appellant, impressum osten-
 tabatur. itaque imperator barbaros percunctari quid hac nota sibi vel-
 lent. illi se a matribus eam sortitos referre: nam cum Scythas Orienta-
 les dira ac pestifera lues corripuisset, quosdam Christianos suasisse uti
 in puerorum frontes huiuscemodi figuram imprimerent. quae monita quia
 barbari nequaquam sprevisent, ex eo sospitatos esse. (11) Romani
 porro (ad carceres enim orationem revocabo) tabernaculum tyranni di-

ράννου τὰ σκηνοπήγια, γυναῖκά τε καὶ παῖδας τὸν τε κόσμον τὸν
 χρύσειον τὴν τε βασιλειον παρασκευὴν. τὰ μὲν οὖν τιμιώτερα
 τῷ Χοσρόη παρείχοντο, ὃ δὲ ἐπὶ τοῖς σκύλοις μεγαλοφρονῶν
 P 134 πρὸς τὸ σοβαρώτατον προσεχώρησε. ἡλίου δὲ κλίναςτος ὄρωσι
 Ῥωμαῖοι τοὺς ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων ἰδρυμένους βαρβάρους ἄκροβο-5
 λίζομένους καὶ τῷ τόξῳ χρωμένους. καὶ διὰ τοῦτο τούτους περι-
 στοιχίσαντες δευτέρας μάχης κρατοῦσι, τὰ τε θηρία ζωγρήσαν-
 τες τῷ Χοσρόη παρείχοντο. τοῦ πολέμου τοίνυν τοιοῦτό τι πέ-
 ρας ἐπενεγκαμένου, ἐς τὸν ἑαυτῶν χάρακα Ῥωμαῖοι ἐπανέβησαν,
 ἤδη που τῆς νυκτὸς ἀνισχύουσης αὐτοῖς. τῇ δὲ ὑστεραία ἕξ ἑω-10
 θινοῦ ἢ Ῥωμαϊκῇ πληθὺς συναθροίζεται, καὶ τῶν τεθνηκότων
 B σκυλεύει τὰ σώματα. μεγάλων τοίνυν αὐτοῖς γεγονότων κτη-
 μάτων, εἰς τὴν βασιλειον τοῦ Χοσρόου χωροῦσι σκηπὴν. ὃ δὲ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ κατ' ἴχνους τοῦ Βαράμου χιλιάδας ἐπι-
 στράτευσαν δέκα, χειροτονηκότες ταξιάρχας αὐτοῖς τὸν τῶν 15
 Χαλκιδίων ταγμάτων ἡγούμενον· Βεσταμῖω δὲ τὴν βάρβαρον
 ξυμμαχίαν ἐδίδοσαν. τριταῖοι τοίνυν ἐναυλισθέντες Χοσρόης τε
 καὶ Ῥωμαῖοι ἀνὰ τὸν πολέμιον χώρον, ἀπαλλύσσονται τῇ τετάρ-
 τη ὁδωδότην τῶν τεθνεώτων αὐτοῖς, καὶ τὸ πνίγος τῆς κακο-
 σμίας φέρειν οὐκ ἔχοντες. παραγίνονται γοῦν ἄγγιστα πόλειως 20
 τοῦ Κανζάκου. βασιλεὺς δὲ Χοσρόης ἐπὶ τοῖς συνενεχθεῖσιν
 C αὐτῷ καταγαυριώμενος ἐπινίκια εἰστία Ῥωμαίους. αὐτὸς δὲ διέ-
 τριβεν ἀνὰ τὴν στιβύδα, καταψαλλόμενός τε καὶ καταυλούμε-
 νος, ὡς ἔθος Πέρσαις καθέστηκε παιανίζουσι. δεκάτην δὲ τῷ
 χώρῳ ἐνδιατρίψας ἡμέραν, ἐπέπερ συνεῖδε Μαρινόν τε καὶ Βε- 25

13. ὃ — στρατοῦ] an οἱ — στρατηγοὶ?

ripiunt, uxores, inquam, et filios et ornamenta aurea et apparatus ro-
 gium; potioraque Chosroae donant. qui e spoliis tantis superbia et fa-
 stu praeceps abiit. sub vesperam Romani barbaros elephantis insiden-
 tes ex arcubus iaculari conspiciuntur. quamobrem eos circumfundentes
 secunda pugna vincunt, bestiasque vivas Chosroae transdunt. praelio
 hunc in modum finito, Romani in castra nocte iam ingruente se resti-
 tuunt. mane postridie congregantur et ad spolia cadaveribus detrahenda
 discurrunt, atque in regium Chosroae tentorium optimam praedam im-
 portant. Romanus exercitus Varami decem millia, Chalcidensium legio-
 num praefecto sibi pro duce electo, et Bestamio sociorum barbarorum
 ducatu commisso, per vestigia insequitur. Romani et Chosroes cum in
 hostili solo triduum contrivissent, die quarto cadaverum graveolentiam
 non ferentes alio viam invadunt et ad urbem Canzacum adveniunt.
 Chosroes rex eventis adeo felicibus tumidus Romanos triumphali convi-
 vio excipit: ipse in throno recumbens fidibus et tibiis victoriam canen-
 tium, ut Persis mos est, oblectatur. decimum autem diem in loco illo

στάμιον ὡς αὐτὸν παλινδρομήσαντας ἐκ τῆς τοῦ Βαρὰμ διώξεως, τὴν τε τῶν ἐχθρῶν ἀποφοίτησιν ἐπισημοτάτην ἐγνώρισε, τοὺς μὲν Ῥωμαίους ἐσέλκει πρὸς τὰ οἴκοι, αὐτὸς δὲ τὴν Περσικὴν φάλαγγα συναθροίσας τῇ Βαβυλῶνι προσομιλεῖ, ἄξιον οὐδὲν περὶ βτοῖς συμμαχηκότας Ῥωμαίους ἐπιδειξάμενος. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐπιμύθιον τοῖς λόγοις τῷ βαυβάρῳ ἐξήεσαν, μὴ ἀμνημονεῖν τῆς γεγονίας αὐτῷ ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων φιλοφροσύνης τε καὶ σωτηρίας. τοίνυν τούτους που αὐτῷ τοὺς λόγους ἐναποθέμενοι ἐπανήεσαν οἴκαδε οἱ Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ Χοσρόης δε-
10δοικῶς μὴ που δολοφονία τις ὑποσταίῃ αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἔδειτο Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἐς τὴν τοῦ σώματος φρουρὰν χιλίους ἐκ τοῦ ὀπλιτικοῦ παραπέμπεισθαι.

12. Λόγος δὲ ὡς ἡμῶς ἐξεφοίτησε πρὸς τῇ Ἱερῷ πόλει τὸ ^D _V 230
τηνικαῦτα καιροῦ Γολινδοῦχ γενομένην, κατὰ τὴν Χοσρόου πρὸς
15τὰ βασίλεια κύθοδον. ἀλλὰ τίς καὶ πόθεν, κατὰ τὴνποίησιν,
λελέχθω τὸ γύναιον· μὴ γὰρ οὖν ἀφελώμεθα τὴν περὶ ταύτης
διήγησιν, μεγίστοις σεμνολογήμασιν οὔσαν κατὰκοσμον. τίκτε- ^P 135
ται μὲν οὖν αὕτη ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας, μάγοι δὲ τὸ γένος αὐτῆς·
πατὴρ δὲ τῶν ἐπιφανῶν σατραπευόντων ἐφορολογεῖτο τὸ Περσι-
20κόν. ἐπεὶ δὲ ἀκμὴ ἐπέστη αὐτῇ, ὥρα λύμπουσα ἐς γάμον, ἄν-
δρὶ τῶν ἐπισήμων ἐκδίδωσι. συνεστιωμένη δὲ ποτε τῷ ἀνδρὶ
ἔδοξεν ἐξαπιναίως γεγονέναι πύρετος, εἶτα ἀκίνητος διαμένειν τῷ
σώματι, καὶ τὰς αἰσθήσεις πολλῷ ὕστερον ἐπανήκειν πως ἐς αὐ-
τήν. ἐπεὶ δὲ οἱ θεαταὶ τοῦ πάθους, εἶγε καὶ πάθος δεῖ τήνδε

moratus, ut Marinum et Bestamium ab insectatione Varami ad se rever-
sos conspexit, discessumque hostium apertissime intellexit, Romanos uti
domum redeant blande monet. ipse coacta phalange Persica Babylonem
abit, nihil dignum pro auxilio iis remensus. caeterum duces Romani,
tanquam ἐπιμύθιον sermonum suorum illi relinquentes, monuerunt ne
unquam Romanorum benevolentiae, per quam salutem esset adeptus,
oblivione caperetur. his verbis apud eum repositis domum remigrarunt.
metuens tamen Chosroes ne ab indigenis per fraudem occideretur, a
Mauricio petiit uti ad custodiam corporis mille sibi gravis armaturae
mitteret.

12. Refert autem fama, quo tempore Chosroes in regiam redierit,
feminam vixisse apud Hierapolim Golinducham nomine. sed quae et
undenam fuerit, secundum poetam, dicatur sane, ut magnificentissima
narratione perfruamur. nata est Babyloniae e magorum familia. pater
eius de illustribus praefectis vectigalibus Persicis exigendis praeerat.
postquam vero aetate florens viro tempestita esse coepit, homini no-
bili desponsa est. forte epulis cum marito accumbebat, cum visa est
repente viribus defici manereque immoto corpore et longo intervallo sen-
sibus convallescere. qui casum intuebantur, si modo divinam hanc ecsta-

τὴν θείαν ἀποφαίνεσθαι ἔκστασιν, διεπυνθάνοντο τί ἂν εἴη τὸ συμβεβηκὸς τῇ νεύνιδι, ἔλεξε τὰδε. “μεγάλας που ἐν οὐδεὶ τε-
 θέυμαι ἐναποκειμένας ποινάς, μεγάλων τε ἀγαθῶν πρεσβευομέ-
 B νην τρυφήν τοῖς τὸν μέγιστον προσκυνουῖσι θεόν, ὃν δὴ Χριστια-
 νοὶ θρησκεύοντες καθεστήκασιν Πέρσαις ὑπόθεσις γέλωτος.” ὁ 5
 μὲν οὖν ἐκείνης γαμέτης ἐξιμυκτῆριζε τοῦ γυναιου τὰ ῥήματα,
 ὅτε δέ που ἰδραλαν αὐτῆς τὴν διάνοιαν πρὸς τὴν τῆς θρησκείας
 μετάθεσιν κατενόησε, σωφρονίζειν ἐδόκει ῥαπίζων· ἠπεῖλει δέ
 καὶ θάνατον εἶναι ζημίαν αὐτῇ, ὡς θέμις Πέρσαις ποιεῖν τοῖς
 τὰ μάγων ἀθετήσασιν δόγματα. ἡ μὲν οὖν τῷ θείῳ ἔρωτι πτερω- 10
 θεῖσα τὸν νοῦν, τὰ ὧτά που καταβύουσα, ταῖς αὔραις διαχει-
 σθαι τοὺς λόγους παρείχετο. γίνεται τοίνυν τῷ γυναιῳ καὶ ἐτέ-
 ρας θείας κρείττονος ἐπιφοιτήσεως ἔλλαμψις· ἄγγελος γὰρ ἐφε-
 C στήκει αὐτῇ, τὴν τε μορφήν καὶ τὴν ἐσθῆτα λαμπηδόνος φαι-
 δρότερος, καὶ πάλιν αὐτῇ τὴν τῶν φθασάντων θείαν ἐδείκνυε, 15
 προηγόρευέ τε καὶ τὸν ὅσον οὐπω τοῦ συνεννέτου θάνατον. ὁ
 μὲν οὖν τοῦ γυναιου γαμέτης καταλύει τὸν βίον κατὰ τὴν τοῦ ἀγ-
 γέλου προαναγόρευσιν, τὸ δὲ γύναιον τὴν Βαβυλωνίαν καταλιπὼν
 πρὸς τὴν Νίσιβιν γίνεται, τοῖς τε τῶν Χριστιανῶν ἱερεῦσι περι-
 τυχὸν ἀνδομολογεῖται τὰ μεγαλεῖα τοῦ πνεύματος. μυεῖται γοῦν 20
 παρ’ αὐτῶν ταῦτα δὴ τὰ τῶν Χριστιανῶν θεῖα ὄντως καὶ ἀπόρ-
 ρητα δόγματα. ἐπεὶ δὲ τοῖς μάγοις τοῦτο κατάδηλον γέγονεν,
 ἐς ἀναζήτησιν γίνονται τοῦ γυναιου. ἤκον γοῦν εἰς τὴν Νίσιβιν,
 καὶ τὰ μὲν πρεσβύτερα τῆς ἀξιώσεως ἐν κυλακείαις αὐτοῖς πυρε-
 σκεύαστο, ἐντεῦθεν ἀποβουκολῆσαι πειρωμένοις τὴν ἄνθρωπον· 25

ain casum nominare licet, adolescentulam interrogant quid ei acciderit. respondet acerbas se alicubi sub terra poenas constitutas, magnorum contra bonorum delicias deum maximum colentibus decretas vidisse, quem Christiani religiose venerantes a Persis irrideantur. tum vir eius verba subsannare, perspectoque constanti illius Christianismi complectendi proposito, fustibus impingendis ad sanitatem reducturum arbitrari; necem insuper minitari, quam Persae more maiorum illis inferunt qui magorum dogmata aspernantur. sed illa divino amore mentem erecta aures claudere, dicta in vento et aqua scribere. eidem alia quaedam divina praestantiorque illustratio contigit. astitit enim angelus, forma et veste fulgentissimus, iterum priora ei spectacula exhibens, et mox futurum mariti obitum praenuntians. praedicta eveniunt, maritus diem suum obit. mulier relicta Babylonia Nisibin proficiscitur, ibique Christianorum sacerdotes nacta vicissim confitetur magnalia spiritus, atque ab iis sacerdotibus vere coelesti et arcana Christianorum disciplina initiatur. hoc ut magi compererunt, eam requisitum se in viam dant, Nisibi adsunt, et blanditiis potissimum agunt, indeque abducere secum

ἐπεὶ δὲ νικῶνται καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς ἀδρανής, ἐν εἰρκτῇ σκληρῇ D
 τὸ γύναιον χρόνῳ πολλῷ κατακλείουσι. τοῦ τοίνυν πάντα θεοῦ
 περισκοποῦντος καὶ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἐν οὐδενὶ χρόνῳ καταλιμ-
 πάνοντος ἐπικουρία τοῦ ἐπιστατοῦντος ἀγγέλου αὕτη τῆς φυλα-
 5 κῆς ἐξεχώρησε καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων ἀφίκετο γῆν. ἡ μὲν οὖν ἄχρι
 τῶν Ἱεροσολύμων ἐπελθοῦσα διεκήρυττε τὴν ἐπιφανῆ τοῦ θεοῦ
 καὶ ἀδιήγητον μεγαλειότητα, εὐχάς τε ἀποδομένη ἐν τῷ παναγιῇ
 μνημείῳ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 τὸν τε σταυρὸν τῶν παθημάτων κατασεβασθεῖσα τῷ προσκυνή-
 10 ματι ἐς τὴν Ἱερὴν ἐπανέδραμε πόλιν. πολλά τε περὶ τῶν ἐσομέ-
 νων τῷ Χοσρόῃ προαναγορεύσασα, τὴν τε πρόσχώρησιν αὐτοῦ
 Ῥωμαίοις πρὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἄρξεως καταμητίσασα, βίον
 τε ἰσάγγελον πολιτευσαμένη, καὶ ὡς πρέπει τοῖς ἁγίοις τὰ εἰς P 136
 ψυχὴν καὶ σῶμα ὀρώντα, ἀπέστη τῶν τῆδε, τὸν τῆς καρτερίας
 15 στέφανον ἀκηράτοις ἀναδησαμένη τροπαίοις.

13. Ὁ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς σωματοφύλακας ἐς B
 Χοσρόην ἐξέπεμπε. ἐς νοῦν τοίνυν βαλόμενος ὁ τῶν Περσῶν V 231
 βασιλεὺς τὴν ἄνωθεν αὐτῷ τῆς ἐπικουρίας γεγонуῖαν ῥοπήν, τῷ
 ἐν μάρτυσιν ἐπιφανεστάτῳ Σεργίῳ σταυρὸν ἐκ χρυσοῦ πεπνημέ-
 20 νον, λιθοκόλλητον, δῶρον ἐξέπεμπε, ὃν δῆτα Χοσρόης ὁ Κα-
 βάδου τὸ ἄστυ παραστησάμενος, λαφυραγωγίσας, ἐν τοῖς τῶν
 Περσῶν ἀνακτόροις ἀπέθετο, ἔτι τὸ Ῥωμαϊκὸν σχῆπτρον Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιβαίνοντος. ἐν τούτῳ γοῖν τῷ σταυ-
 ρῷ ἕτερον Χοσρόης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξ ἀπέφθου χρυσοῦ σταυρὸν

feminam conantur. cum verbis actum agerent, tetro carceri eam longo tempore includunt. sed auxilio dei omnia circumspicientis, eamque nullo tempore absque testimonio sibi relinquentis, angelo apparente e custodia exit, atque Romanorum provinciae succedens apud Hierosolimam insignem et inenarrabilem dei magnificentiam divulgat, sacrisque precationibus ad sepulcrum magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi effusis, et crucem passi monumentum similiter venerata, Hierapolim regressa est, multaque eventura Chosroae vaticinata, cum etiam Romanis de eius ad ipsos perflugio ac transitione, antequam fieret, praedixisset, et vita exemplo angelico, atque ut decet sanctos, tum animo tum corpore traducta ab his rebus mortalibus discessit, tolerantiaeque corona cum triumpho sempiterno redimita est.

13. Romanorum imperator custodes corporis ad Chosroem mittit, qui animum ad memoriam opis de caelo sibi praestitae revocans, Sergio martyri clarissimo crucem ex auro fabrefactam lapillisque insertis variatam pro munere offert; quam crucem Chosroes Cabadae filius urbe recepta in praeda repertam in Persarum regia reposuerat, Iustiniano adhuc rerum Romanarum potiente. in apice crucis huius Chosroes ex auro

ἐτεκτήνατο, τὴν αἰτίαν ἐντυπώσας ἐν αὐτῷ τοῦ ἀναθήματος.
C ἐπιστολὴν δὲ δὴ Ἑλληνικοῖς γράμμασιν ἅμα τῷ κειμηλίῳ ἐς τὸ
 λεγόμενον βαρβυρικὸν παρεπέμπετο. ὑπεγέγραπτο δὲ τῇ ἐπιστο-
 λῇ καὶ βασιλικὴ ὑποτύπωσις. τὰ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐν τούτοις
 δῆτα ἐτύγγανεν ὄντα· οὐκ ἀμείψω γὰρ τῆς λέξεως τὸ ἀρχέτυπον. 5

“Τοῦτον τὸν σταυρὸν ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων,
 υἱὸς Ὀρμισδοῦ, ὅτε ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας καὶ κακουργίας τοῦ
 δυστυχεστάτου Βαρὰμ υἱοῦ Βαργουσονῆς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ κα-
 βαλλαρίων εἰς Ῥωμανίαν ἀπήλθομεν, καὶ διὰ τὸ ἔρχεσθαι τὸν
D δυστυχῆ Ζαδισπράτην ἐκ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ Νισίβιος ἐπὶ τῷ 10
 ὑποσῦραι τοὺς καβαλλάρους τοῦ μέρους τοῦ Νισίβιος εἰς τὸ ἀν-
 τῦραι καὶ συνταράξαι, ἐπέμψαμεν καὶ ἡμεῖς καβαλλάρους μετ’
 ἄρχοντος εἰς τὸ Χαρχῆς, καὶ διὰ τῆς τύχης τοῦ ἁγίου Σεργίου
 τοῦ πανσέπτου καὶ ὀνομαστοῦ, ἐπειδὴ ἠκούσαμεν δοτιῆρα εἶναι
 αὐτὸν τῶν αἰτήσεων, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἡμῶν, 15
 μηνὶ Ἰανουαρίῳ, ἑβδόμῃ, ἡτησάμεθα, ὡς ἐὰν οἱ καβαλλάριοι
 ἡμῶν σφάξωσι τὸν Ζαδισπράτην ἢ χειρώσωνται, σταυρὸν χρυ-
 σοῦν διάλιθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ πέμπομεν διὰ τὸ πάνσεπτον
 αὐτοῦ ὄνομα. καὶ τῇ ἐννάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τὴν κεφα-
 λὴν τοῦ Ζαδισπράτου ἤνεγκαν ἐπὶ ἡμῶν. ἐπιτυχόντες οὖν τῆς 20
 αἰτήσεως ἡμῶν, διὰ τὸ ἐκάστῳ ἀναμφίβυλον εἶναι, εἰς τὸ πάν-
 σεπτον αὐτοῦ ὄνομα τὸν σταυρὸν τὸν παρ’ ἡμῶν γινόμενον, μετὰ

2. δὴ] δι’ IP.

obryzo crucem aliam conficiendam, in eaque causam dedicationis huius incidendam curaverat. epistolam porro Graece conscriptam cum subscriptione sua, simul cum pretioso illo donario, in barbaricum, quod dicitur, mittit. epistola ad verbum haec continebat: nihil enim de primis eius vocibus immutabo.

“Hanc crucem ego Chosroes, rex regum, filius Hormisdæ, quando ob instinctum diabolicum sceleratamque molitionem perditissimi Varami, filii Bargusnae, et quos secum habuit caballariorum, in Romaniam profugere coacti sumus. et quia veniebat nefandus Zadesprates ab exercitu Nisibim, ut partis Nisibenae caballarios abduceret, qui nos oppugnarent et conturbarent, nos quoque caballarios cum duce Charchas misimus. et confisi ope auxilioque sancti maximeque venerandi et celebris Sergii, quem petitionibus ac votis annuere solere audiveramus, anno primo regni nostri, mensis Ianuarii die septimo, vivimus, si caballarii nostri Zadespratē occidissent aut vivum cepissent, crucem auream gemmis ornatam in eius templum, propter nomen ipsius imprimis venerabile, missuros. ac die nono mensis Februarii caput Zadespratæ ad nos allatum est. quapropter voto nostro damnati, ut id cuilibet certo constet, in venerando eius nomine crucem a nobis factam, cum ea quam Iustinia-

τοῦ πεμφθέντος σταυροῦ παρὰ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως Ῥωμαίων εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ καιρῷ τῆς ἀμιξίας τῶν δύο πολι- P 137
τειῶν ἐνεχθέντος ἐνταῦθα παρὰ Χοσρόου βασιλέως, υἱοῦ Κα-
βάδου, τοῦ ἡμετέρου πατρός, καὶ εὐρεθέντος ἐν τοῖς ἡμετέροις
5 θησαυροῖς, ἐπέμψαμεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πυνσέπτου Σεργίου.”

Ὁ μὲν οὖν σατράπης κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτῷ ἀπέδοτο
τὸν σταυρὸν τὰ τε γράμματα τοῦ βασιλέως. τῷ δὲ ἐπιόντι ἐνιαυ-
τῷ ὁ τοῦ Περσικοῦ βασιλεὺς ἀναγορεύει βασιλειαν Σιρῆν, γένους
Ῥωμαϊκοῦ (ἦν δὲ θρησκείας Χριστιανῶν), εἰς ὥραν ἀνθοῦσαν
10 γάμψ ταύτῃ κατευνασθεῖς, κἀντεῦθεν παραχαράττων τῶν Βα-
βυλωνίων τὰ νόμιμα. (14) τρίτῳ δὲ ἔτει καὶ ἠντιβόλει τὸν B
δραστικώτατον ἐν Περσίδι Σέργιον παῖδα ἐκ τῆς Σιρῆς δοθῆναι V 232
αὐτῷ. μετ’ οὐ πολὺ δὲ τούτου γεγονότος αὐτῷ, δῶροις καὶ
αὐθις γεραίρει τὸν εὐεργέτην εἰκότως. ἐπιστολὴν δὲ ἐξέπεμψεν
15 Ἑλληνικῇ συμφράσει χρησόμενος. εἶχε δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἐπὶ λέξειως
οὕτως.

“Τῷ μεγαλομάρτυρι Σεργίῳ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων.
ἐγὼ Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, υἱὸς Ὁρμίσδου, τὰ δῶρα τὰ
μετὰ τοῦ δίσκου ἐξέπεμψα οὐκ εἰς θεῖαν ἀνθρώπων, οὐδέ ἵνα ἐκ C
20 τῶν λόγων μου τὸ μέγεθος τοῦ πανσέμνου σου ὀνόματος γνωσθῆ,
ἀλλὰ διὰ τὸ γνωσθῆναι τὴν ἀλήθειαν τῶν γενομένων καὶ τὰς
πολλὰς χάριτας καὶ εὐεργεσίας ἃς ἔσχον παρὰ σοῦ· εὐτυχία γάρ
μοί ἐστιν, ἵνα τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐμφέρηται τοῖς ἱεροῖς σου σκεύεσιν.
ἐν τῷ εἶναί με ἐν τῷ Βεραμαῖς ἡτησάμην παρὰ σοῦ, ἄγιε, ἐλ-

nes Romanorum imperator in aedem eius miserat, discordiis belloque
quod inter se duo regna gesserant, a Chosroae, regum rege, Cabadae
filio, avo nostro, huc asportata atque in thesauris nostris inventa, in
templum Sergii summe venerandi misimus.”

Satrapa iussibus obsecutus, crucem cum litteris regis reddit. anno
dehinc proximo Persarum rex Siram, genere Romanam, et religione
Christianam, quam aetate florentem connubio sibi copularat, reginam
publicitus appellat, et in eo Persarum leges atque instituta negligit.
(14) tertio autem anno Sergio Persidis martyri efficientissimo pro filio
ex Sira suscipiendo supplicat. nec ita diu post rursus benemerentem
suum donis, et quidem iure honorat, adiuncta epistola Graeco compo-
sita, quae ad verbum sic sonat.

“Magno martyri Sergio Chosroes rex regum. ego Chosroes, rex re-
gum, filius Hormisdæ, haec dona cum disco misi, non sane ut ab ho-
minibus spectentur, neque ut ex verbis meis perquam venerandi nominis
tui amplitudo cognoscatur, sed ad prodendam gestorum veritatem mul-
tasque gratias et beneficia, quae in me contulisti. etenim felicitatem
meam interpretor, nomen meum in sacris vasis tuis conspici. cum ver-
sarer Berramis, oravi te, vir sancte, ut me auxilio tuo adiuveres et

θείν εἰς τὴν βοήθειάν μου καὶ ἐν γαστρὶ συλλαβεῖν Σιρῆν. καὶ
 ἐπειδὴ ἡ Σιρὴ Χριστιανὴ ἐστὶν καὶ γὰρ Ἕλλην, ὃ ἡμέτερος νόμος
 ἄδειαν ἡμῖν οὐ παρέχει Χριστιανὴν ἔχειν γαμετήν. διὰ οὖν τὴν
D ἐμὴν πρὸς σέ εὐγνωμοσύνην εἰς ταύτην τὸν νόμον παρείδον, καὶ
 ταύτην ἐν γυναιξὶν ἡμέραν ἕξ ἡμέρας ἐν γνησιότητι ἔσχον καὶ 5
 ἔγω, καὶ οὕτως συνεῖδον νῦν δεηθῆναι τῆς σῆς ἀγαθότητος ἐν
 γαστρὶ συλλαβεῖν αὐτήν. καὶ ἠτησάμην, καὶ συνεταξάμην ἵνα,
 ἐὰν ἐν γαστρὶ συλλάβῃ Σιρὴν, τὸν σταυρὸν τὸν φορούμενον παρ'
 αὐτῆς πέμψω τῷ πανσέπτῳ σου οἴκῳ. καὶ τούτου ἕνεκεν καὶ γὰρ
 καὶ ἡ Σιρὴ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔχομεν, ἵνα εἰς μνημόσυτον τοῦ 10
 ὀνόματός σου, ἅγιε, τοῦτον τὸν σταυρὸν κρατῶμεν. καὶ συνεί-
 δομεν ἅντ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν, μὴ συντείνουσαν περαιτέρω τῶν
P 138 τετρακισχιλίων τριακοσίων στατήρων μιλιαρησίων, πεντακισχι-
 λίους στατήρας πέμψαι. καὶ ἕξ οὗ τὴν τοιαύτην ἐν ἐμαυτῷ
 ἔσχον αἴτησιν καὶ ταῦτα διελογισάμην, ἕως οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ 15
 ῥωσοσρῶν, δέκα ἡμερῶν πλέον οὐ διῆλθον, καὶ σύ, ἅγιε, οὐ
 διὰ τὸ εἶναι με ἄξιον ἀλλὰ διὰ τὴν σὴν ἀγαθότητα, ἐφάνης μοι
 ἐν ὄραματι τῆς νυκτός, καὶ τρίτον εἶπές μοι ὅτι ἡ Σιρὴ ἐν γα-
 στρὶ ἔχει. καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ ὄραματι τρίτον ἀνταπεκρίθην σοι
 λέγων, καλῶς, καλῶς, καλῶς. καὶ διὰ τὴν σὴν ἄγιωσύνην καὶ 20
 ἐλεημοσύνην, καὶ διὰ τὸ πάνσεπτόν σου ὄνομα, καὶ διὰ τὸ εἶναι
B σε δοτῆρα τῶν αἰτήσεων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ Σιρὴ τὸ εἰ-
 θισμένον ταῖς γυναιξὶν οὐκ εἶδεν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐδίστασα εἰς τοῦτο,
 ἀλλὰ ταῖς λόγοις σου ἐπίστευσα, καὶ ὅτι ἅγιος εἶ καὶ ἀληθινὸς

Sira conciperet. et quanquam illa Christiana esset, ego vero Graeco-
 rum sacra colerem, ut per leges nostras habere illam in matrimonio non
 possem, tamen propter meam erga te pietatem legum securus hanc duxi,
 camque prae caeteris uxoribus in dies sincero affectu et amo et amavi.
 atque ita constitui, bonitatem tuam rogare uti Sira foetu gravida fieret.
 et rogavi, et decrevi plane, si concepisset, crucem quam in collo ge-
 staret, ad venerabilem aedem tuam mittere. et huius rei causa ego et
 Sira istuc consilii cepimus, uti ad monumentum nominis tui, vir sancte,
 hanc crucem apud nos retineamus, placuitque nobis pro ea pretium qua-
 tuor millium trecentorum staterum miliaresiorum non excedente, quin-
 quies mille stateres mittere. ex quo autem huiuscemodi postulationem
 apud animum concepì et haec mecum cogitavi, donec Rhosochorum per-
 venimus, non plus decem dies abierunt, cum tu, sancte, non quod ego
 sic meritus essem, sed quia bonus es, mihi te per quietem obtulisti,
 tertiumque dixisti Siram esse gravidam. in eodem viso tibi respondi,
 bene est, bene est, bene est. ac propter sanctitatem et misericordiam,
 propterque summe colendum nomen tuum, et quia preces ac vota exau-
 dis, ex illo die Sira, quod feminis solet, accidere desiit. ego porro
 de hoc non dubitavi, sed verbis tuis fidem habui, ac te sanctum vere-

δοτῆρ τῶν αἰτίσεων. μετὰ τὸ ταύτην τὰ γυναικεῖα μὴ ὑπομεῖ-
 ναι, ἐκ τούτου ἔγνων τὴν δύναμιν τοῦ ὀράματος καὶ τὴν τῶν
 παρὰ σοῦ ῥηθέντων ἀλήθειαν. παρ' αὐτὰ οὖν ἔπεμψα τὸν αὐ-
 τὸν σταυρὸν καὶ τὴν τούτου τιμὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ σου οἴκῳ,
 5 κελεύσας ἐκ τῆς τούτου τιμῆς δίσκον ἓνα καὶ ποτήριον ἐν γενέ-
 σθαι εἰς λόγον τῶν θείων μυστηρίων, ἀλλὰ μὴν καὶ σταυρὸν
 γενέσθαι καταπηχθῆναι ὀφείλοντα ἐπὶ τῆς τιμίας τραπέζης, καὶ C
 θυματήριον, τὰ πάντα χρυσοῦ, καὶ ἀμφίδυρον Οὐννικὸν κεκο-
 σμημένον χρυσίῳ. τὰ δὲ λοιπὰ μιλιαρήσια εἶναι τοῦ ἁγίου οἴκου,
 10 ἵνα διὰ τῆς τύχης σου, ὤγιε, εἰς πάντα, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν
 αἵτησιν ταύτην εἰσέλθῃς εἰς βοήθειάν μου καὶ Σιρῆς. καὶ ὁ διὰ
 τῆς πρεσβείας γέγονεν ἡμῖν τῷ ἔλεει τῆς σῆς ἀγαθότητος, καὶ
 τῷ θελήματί μου καὶ Σιρῆς εἰς τέλειον προέλθοι, ἵνα καὶ γὰρ καὶ
 ἡ Σιρῆ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τὴν σὴν δύναμιν ἐλπίζωμεν
 15 καὶ εἰς σὲ ἔτι πιστεύωμεν."

15. Εἰς τάχος τοιγαροῦν ὡς τὸ τέμενος ὃ ἀποσταλεῖς ^D 233
 ἀφικνεῖται, τὰ δὲ δῶρα τὰ τοῦ βασιλέως ἡμῖν τοῖς γράμμασιν
 ἐν τῇ ἱερᾷ περιέθετο τραπέζῃ.

Ὁ δὲ Βαράμ μὴ χειρωθεῖς ἐπὶ Χοσρόου ἐξαίσιον ὑπεκρού-
 20 σατο κίνδυνον. τοιγάρτοι τῶν Περσῶν βασιλεὺς πάντας τοὺς
 κεκοινωνηκότας τῇ τυραννίδι ὀλέθρῳ παρέδοτο, αὐτόν τε Βιν-
 δύην τοῖς τοῦ Τίγριδος ἐγκάτοις κατέθετο ὡς οἷα δὴ κατὰ βασι-
 λέως χεῖρας ἐκτείναντα. αἱ δὲ σπονδαὶ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν P 139

7. γενέσθαι καὶ πηχθῆναι IP.

que petitorum datorem credidi. et cum illa menses suos non pateretur,
 vim ac potestatem visi illius dictorumque abs te veritatem perspexi. ob
 id igitur ipsam crucem et pretium eius in venerandam aedem tuam misi,
 iussique et ex eo discum unum poculumque unum ad usum divinorum
 mysteriorum fieri; quin etiam crucem in sacrosancta mensa figendam et
 turibulum, omnia aurea, et Hunnicum quod utrinque aperiretur, auro
 ornatum fieri mandavi. reliqua miliaresia sancto templo tuo relinqui, ut
 praesidio tuo, sancte, in rebus omnibus, potissimum vero in hac peti-
 tione me Siramque respicias, quodque tuis precibus misericordiaque bo-
 nitatis tuae nobis concessum est, pro utriusque nostrum desiderio opere
 ipso perficiatur, ut ego et Sira adeoque mortales universi in potentia
 tua spem collocemus, atque in te credamus."

15. Qui missus erat, celeriter ad templum perveniens dona regis
 cum epistola in sacra mensa exponit.

Varamus a Chosroe non captus periculum magnum effugit. proinde
 rex, quotquot cum eo in tyrannide communicaverant, spiritu privavit,
 ipsumque Bindoem, ut qui manus contra regem extendisset, in medium
 Tigridem demersit. foedera inter Romanos et Persas pari aequitate coli

ἐν ἴσῃ μοίρῃ προέρχονται. καὶ οὕτω δῆτα ἐνδόξως ὁ μέγας τε καὶ Περσικὸς ἐκεῖνος Ῥωμαίοις κατεπέπαυτο πόλεμος.

Οὐκ ἄν δὲ περιόψομαι καὶ ὅσα λέγεται Χοσρόην τὴν περὶ τοὺς ἀστέρας τῶν Χαλδαίων ἐξησκημένον πολυάσχολον ματαιότητα προαναγορεύσαι κατὰ τὴν τοῦ πολέμου ἀκμὴν. τοῦ γὰρ 5 στρατηγοῦ Ἰωάννου τῆς τῶν Ἀρμενίων δυνάμεως εὐδοκίμου αὐτῷ ἐπιτιμοῦντος ἀκοσμίας ἔνεκα, καὶ ὡς οὐ δεῖ βασιλέα σκαιὸν πεφυκέναι τοὺς τρόπους τὰς τε τῆς ψυχῆς ὁρμὰς ὑπεῖναι ἀλλόκοτον, φασὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν λέξαι τὸν βάρβαρον “εἰμὴ περ 10 ὑπὸ τοῦ καιροῦ ἐτυραννούμεθα, οὐκ ἄν ἐθύρρησας, στρατηγέ, τὸν μέγαν ἐν ἀνθρώποις βασιλέα βάλλειν τοῖς σκώμμασιν. ἐπεὶ δὲ τοῖς παροῦσι μέγα φρονεῖς, ἄκουσον δὴ ἅ τοῖς θεοῖς ἐς ὕστερον μεμελέτηται. ἀντικαταρρεύσει, εὖ ἴσθι, ἐς τοὺς Ῥωμαίους ὁμᾶς δεινά. ἔσεται δὲ τὸ Βαβυλώνιον φῦλον τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας κρατοῦν τρίτην κυκλοφορικὴν ἑβδομάδα ἐτῶν. μετὰ δὲ 15 τοῦτο πεμπταίαν ἑβδομάδα ἐνιαυτῶν Ῥωμαῖοι Πέρσας δουλαγωγήσετε. τούτων δὴ διηνησμένων, τὴν ἀνέσπερον ἡμέραν ἐνδημεῖν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν πρᾶσδοκωμένην λῆξιν ἐπιβαίνειν τοῦ κράτους, ὅτε τὰ τῆς φθορᾶς παραδίδοται λύσει καὶ τὰ τῆς κρείττονος διαγωγῆς πολιτεύεται.” οὐ μετὰ πολὺ δὲ καὶ ὁ Πρόβος 20 τῆς Χαλκηδονέων πόλεως τὴν ἀρχιερατικὴν φροντίδα περιεβύλετο, καὶ ἤκουσέ που παρὰ Χοσρόου παρῆδοξα. τοῦ γὰρ αὐτοκράτορος Μαυρικίου τοῦτον ἐς Κτησιφῶντα πρὸς Χοσρόην ἐπαποστελλαντιος, ἐν σταθροῦ μεσημβρίᾳ τινὶ μετύκλητον εἰς τὰ

β. τὴν deest IP.

coepta. hoc tandem modo acre illud et Persicum bellum a Romanis non sine gloria finitum atque compositum est.

Non praeteribo autem quae Chosroes, in operosa inanitate astronomiae Chaldaeorum exercitatus, flagrans adhuc bello praedixisse fertur. etenim cum Ioannes Armeniarum copiarum dux clarissimus de soluta disciplina, de moribus regiae personae indecoris et absurdis cupiditatibus eum obiurgaret, aiunt ita respondisse. “nunquam tu auderes, mi dux, in magnum inter homines regem scommata iacere, nisi iniqua nobis tempora dominarentur. quia vero praesentia tibi spiritus faciunt, audias licet quid dii immortales in futurum constituerint. scias velim calamitates in vos Romanos redundaturas. gens Babylonica, tribus in orbem actis annorum hebdomadibus, Romanorum tenebit imperium. post per quinque annorum hebdomadas Romani Persas servitio prement, secundum quae dies sine vespera hominibus illucescet, expectatusque imperii finis aderit, et abolita corruptione melior vivendi ratio inducetur.” non multo post etiam Probus, Chalcedensium creatus episcopus et a Mauricio Ctesiphontem legatus, ab eodem admiranda audivit. meridie enim qua-

ἀνάκτορα τοῦτον εἰσποιησάμενος, ἰδρῶτι περιρριόμενος τῆς θεομήτορος εἰκόνα ἤξιλον παρὰ τοῦ ἱερέως θεύσασθαι. ἐπιφερόμενος οὖν ὁ ἱερεὺς τὸ ταύτης ἴνδαλμα ἐν πυκτῶ ἐδίδου ἐς θεῖαν ἔλθειν τῷ Περσῶν βασιλεῖ. ὁ δὲ προσκυνήσας τὸν πίνακα, ἔφασκε παρεστῆναι αὐτῷ τὸ τούτου ἀρχέτυπον, φῆσαι τε πρὸς αὐτὸν τὰς Ἀλεξάνδρου νίκας αὐτῷ τοῦ Μακεδόνα χαρίσασθαι. καὶ τὰ ἤδη που γεγονέναι, ἀπολαβόντος Χοσρόου τὴν ἐς τὰ βασιλεια κἀθοδὸν τῶν τε τυράννων ἐπικρατηκότος ῥώμη τε καὶ δυνάμει τοῦ αὐτοκράτορος, διεξῆμι ὁ Πρόβος. καὶ περὶ τὴν 10 Νινευὶ ἦκε πολυλείψματα τῆς ἐπὶ τῆς Βαβυλῶνος ἐγχειρηθείσης τοῖς ἀνθρώποις πυργοποιίας ὑπεῖναι, τὴν τε πλίνθειυσιν, καθὰ τῷ ἱεροφάντῃ Μωσῆ διηγόρευται, εἶναι λίαν ἐπιμελῶς ἐξοπτηθεῖσαν πυρὶ.

Ἄλλ' ἐπεὶ τοῦ Περσικοῦ πολέμου τῆ συνθήκῃ τῆς ἀφηγήσεως ὡς οἶόν τε ἦν ἀπετερματίσαμεν τὴν ὑπόθεσιν, πρὸς τὰ τῆς 15 Εὐρώπῃ πραχθέντα χωρεῖτω αὐθις ὁ κάλαμος, τὰς βίβλους ναυτιλλόμενος μέλανι, ὅπως ἐπὶ τὸν λιμένα τοῦ σκοποῦ καθορμιζόμενος, καὶ τὰς ἐπιφανεῖς τῶν πράξεων φόρτον φερόμενος, τὰ τῶν ἀξιοφηγῆτων ἀκουσμάτων πληρώσειεν.

20 16: Ἄρτι γε ἄρα που τοῦ περὶ τὴν ἕω γελώσης ἡμέρας τοῖς πράγμασι, καὶ τὴν πρόοδον οὐκ ἐκ κλίνης βαρβυρικῆς μυστικῶς ποιουμένης Ὀμηρικώτερον, ῥοδοδάκτυλός τε ἀπανημένης ἀκούειν, ἐπεὶ τὸ ξίφος τοῖς αἵμασιν αὐτοῖς οὐ φοινίσσεται, τὰς δυνάμεις ὁ αὐτοκράτωρ ἐς τὴν Εὐρώπην ὡς τάχιστα μετεβί-

P 140
V 234

dam ferventissima, cum in regiam illum accivisset sudoreque manaret, dei matris imaginem sibi ab eo ostendi postulavit. quam ille in tabella depictam secum ferens regi spectandam obtulit. rex tabellam veneratus noctu ipsam virginem sibi apparuisse retulit, dixisseque se ipsi Alexandri Macedonis victorias largitam esse. quod dudum esse factum Probus confirmavit, cum iam in regnum redisset, tyrannosque viribus et virtute imperatoris adiutus perdomuisset. allatae sunt item a Ninive reliquiae turris Babel, quam fictis lateribus, ut sacrorum doctor Moses explicavit, et igni diligenter excoctis homines exaedificare tentaverunt.

Sed quoniam quae de bello Persico scribenda fuerunt, cum eius belli fine absolvimus, ad res in Europa gestas stilus redcat, et in atramento libros pernaviget, ut ad portum propositi appulsus et insignibus rebus gestis onustus, quod superest zuditionum memoratu dignarum repraesentet.

16. Cum igitur iam in Oriente rediret rebus dies, nec fabulose secundum Homerum e lecto barbarico Aurora prodiret, nolletque audire ῥοδοδάκτυλος (i. e. roseos habens digitos seu purpurea), quandoquidem gladiatorum sanguine purpurandorum materia non restabat, copias imperator quamprimum in Europam transfert, et Anchialum advenire

βαζεν, ἐπὶ τε τὴν Ἀγγλίαλον τὴν ἐκδημίαν παρασκευάζεται· διε-
 γνώκει γὰρ τὸ Ἀβυρικὸν αὐθις ἐθέλειν φοιτᾶν. προσδοκίμου τοι-
B γαρὺν τοῦ βαρβαρικοῦ τυγχάνοντος ἐς παρασκευὴν συνετέτακτο.
 οἱ μὲν οὖν ἐντιμότεροι τῶν ἐς συγκλήτου βουλὴν κατελιπάρουν
 τὸν Καίσαρα χειροτονῆσαι στρατηγὸν τῷ πολέμῳ καὶ ἀναβολὴν 5
 τὰ τῆς βασιλικῆς ἐπιβολῆς ἀποφέρεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθον,
 ὃ τῶν ἱερατικῶν ταγμάτων ἡγούμενος ἐδεῖτο τὸν βασιλέα ἀπο-
 στρατήγον εἶναι, ἐτέρῳ δὲ τὰ τῆς ἀγωνίας περιβαλεῖν. ἐπεὶ δὲ
 οὗτος οὐκ αἰδέσιμος ἦν ἐξαιτούμενος, ἡ βασιλεία ἅμα τοῖς παισι
 ποτνωμένη ἠντιβύλει τὸν γαμέτην τὸν Καίσαρα δευτέρας γενέ- 10
 σθαι φροντίδας. ὡς δὲ καὶ ταύτης ἡ ἀξίωσις πρόσωπον οὐκ
C ἔσχεν αἰσχυντηλὸν ἢ μέλος πειθήνιον, ἐξεχώρει τῶν βασιλείων ὁ
 αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος παρασάγγην ἓνα καὶ ἡμιόλιον· Ἐβδομον
 δὲ ἄρα τοῦτο τοῖς Βυζαντίοις ὠνόμασται. κατ' ἐκείνην γοῦν
 τὴν ἡμέραν ἡλίου μεγίστη γέγονεν ἔκλειψις. ἔννατον δὲ ἄρα τοῦτο 15
 ἔτος ἐτύγγανεν ὃν Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ἐπεγένοντο δὲ
 καὶ ἐξαισιῶν πνευμάτων φυσήματα, νότος τε βλάιος, ὡς μονο-
 νουχὶ καὶ τὴν ἐπιβύθιον ψηφίδα ἀναρρίπτειν τῷ θύλῳ τοῦ σά-
 λου. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἀκηκοὼς Ζαλυβζῖαν τὸν Πέρσην
D ἤκοντα ὡς αὐτόν, παλινδρομεῖ πρὸς τὸ βασιλεῖον ἄστν. διαθείς 20
 τε ὡς ἐντὴν ἐπιδειξίως τὴν τῆς πρεσβείας ἀξίωσιν, τοῦ σκοποῦ
 αὐθις τῆς ἐκδημίας ἀπήρχετο. τυχεῖν δὲ γλιχόμενος καὶ θείας
 τινὸς ἐποπτίας συστρατευσαμένης αὐτῷ, ἐπὶ τὸ μέγα τῆς θρη-
 σκείας κατεπαννυχίζετο τέμενος, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ὠκοδομη-
 μένον τοῦ αὐτοκράτορος· ἐς προσηγορίαν δὲ τῆς τοῦ Θεοῦ σο- 25

parat, quo Abares irruptionem denuo cogitare acceperat. dum ergo
 barbari exspectantur, apparatus bellicum adornat. caeterum honoratio-
 res de consilio magnopere orant uti expeditionem duci committat, ipse
 per se in hostem ne eat. cum non flecterent, sacrorum ordinum prin-
 ceptus (patriarcha) eundem obsecrat ne ducis officio fungi sed eas partes
 alteri mandare velit. sed cum nec huius preces velut cantu quodam iis
 delinitus revereretur, Augusta una cum liberis suppliciter instat uti sen-
 tentiam mutet. verum nec horum obtestatione quidquam commotus e
 regia egreditur, et parasangam unam et semis usque in Septimum, ut
 a Byzantiis nominatur, procedit. eo die sol paene totus est obscuratus.
 annus imperii eius nonus tum agebatur. coorti sunt item venti validis-
 simi, ut tantum non mare ab imis sedibus everterent. porro Zalabza-
 num Persam legatum ad se venire audiens in urbem imperatoriam re-
 meat. cuius postulatis quam dextre potuit expeditis, ductandi agminis
 voluntatem denuo est persecutus. quia vero visum aliquod divinum ex-
 petebat, quod tanquam socium haberet militiae, in amplo religionis no-
 strae templo, a Iustiniano imperatore aedificato et sapientiae dei nomine

φίας τὸ ἱερόν ἀνατέθειται. μηδεμιῶς τοιγαροῦν ὄψεως ἐνυπνίων ἐπιφανείσης αὐτῷ, λιταζόμενος ἅμα τῷ λαῷ, εἰς τὴν πρὸ τοῦ ἄστεος τῆς Θεομήτορος οἰκίαν διημέρευε μυσταγωγούμενος, καὶ τῆς Θεανδρικῆς μετελάγγανε πανδαισίας· ὁ δὲ νεὼς πρὸς τῇ πηγῇ καταλέγεται. τῇ δ' ὑστεραία ὁ βασιλεὺς ἀπύρας ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ λεγόμενον Ἑβδομον γίνεται. ἕκταϊος δὲ τῷ Ῥηγίῳ προσέβαλλε. ἐνταῦθα πλῆθος ἄπειρον τῶν μεταιτούντων συνήθροιστο, καὶ P 141 ἤξιλον τι παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλθεῖν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὰ συρρεύσαντα πλήθη τοῖς ἐκεῖσε βασιλεῖσις ἐναποκλείσας φιλαν- 10 θρωπίαις ἤξιλον, ἱκανύ τε κατακερματίσας ἀργύρια ἐψυχαγώγει τῆς ἀθροισθείσης πληθύος τὸ τῆς πενίας κατώδυνον. ὄρθριός τε γενόμενος, ἐγκελεύσας τε τὰς σὺλπιγγας, τῆς πορείας ἀπήρ- χετο. ἐπὶ τε τοίνυν Ῥόμφος γενόμενος ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων προεπομπεύετο. ἡ δὲ ἕκταξις εἰς μῆκος διέτεινεν. ὁ δὲ αὐτο- 15 κράτωρ περιεγύμνυτο τῷ σχήματι τῆς ἐκτάξεως τῆς προπομπού- σης δυνάμεως. τὸ δὲ μάχιμον κατόπιν ἐβάδιζε, τό τε ξύλον τοῦ Β σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἐς ὕψος ἐπὶ δόρατος χρυσοῦ ἀπηώρητο καὶ προηγῆτο τοῦ τε βασιλέως καὶ τῆς περιπόλου δυνάμεως. ὑπὸ δὲ δευτέραν ὥραν θηρίον παμμέγεθες (ἕς δὲ τοῦτο ἐτύγχανεν ὄν) 20 ἰχώρει κατὰ τοῦ Καίσαρος. τοῦ τοίνυν βασιλείου ἵππου ὑποτα- V 235 ραχθέντος τῇ ἀθρόα τοῦ θηρίου ἀφίξει, τῆς καθέδρας ἀποβα- λειν τὸν βασιλέα τὸν ἐπιβύτην κατεστασίαζε. τοῦ δὲ βασιλέως λαν ἐπόχως ἐχομένου τοῦ χαλινοῦ γίνεται ἄκων ὁ ἵππος πειθή- νιος, τὰ τε τῆς ὄψεως ἀποβαλόμενος δείματα καὶ τὴν γνώμην 25 μετέβαλλεν, αὐθις ταῖς ἡνίαις οἰκονομοῦμενος. τὸ μὲν οὖν θη-

4. πανδαισίῳ IP.

consecrato, noctem agit. nulla ei per quietem specie divinitus oblata, cum populo preces fundens, in aede dei matris ante urbem diem totum rebus sacris consumit, epuloque coelesti pascitur. aedes illa ad Pegen, i. e. ad fontem vocatur. postridie inde abiens ad Septimum venit. die sexto Rhegium attingit. ubi innumera mendicorum multitudo congregata stipem ab eo flagitat. quos in regiam quae illic est inductos humaniter tractat, argenteosque nummos affatim distribuendo dolorem egestatis illorum consolatur. appetente luce iubens classicum cani iter prosequitur. Romphos ubi accessit, stipatores antecedunt, acies in longum explicatur, imperator velut in pompa praecedentis agminis aspectu mirifice oblectatur. robur militum posterius incedit. lignum crucis Christi super hastili aureo sublime portatur, imperatoremque, et circumfusum militem antecedit. diei hora altera inusitatae vastitatis sus in imperatorem incurrit, unde equus eius tam incitato bestiae impetu conterritus sessorem excutere luctatur. quo frena mordicus retinente, quanquam invitus obedit, et terriculamento ab oculis ablato fit quietior, iterumque habenis

ρίον ὑπὸ μηδενὸς πολεμούμενον ἀνανταγωνίστῳ ἀλκῇ τὴν πύρρον εἶχεν ἀζήμιον. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοῦ θηρίου ἀφανοῦς γενομένου ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ σταυροῦ διατυπώσας τὰ σήμαντρα, ὡς ἔθος ἐπὶ τῶν παραδόξων Χριστιανοῖς ἀπεργάζεσθαι, εἶχετο τῆς βαδίσσεως, ταῦτά που θαυμάζων τὰ τῶν ἐπηκολουθηκότων ὁ παράλογα.

paret. sus nemine adversante impune et genereose progreditur. imperator, ubi bellua evanuit, pro consuetudine Christiana in rebus inopinatis et horribilibus signum crucis in fronte exprimit: iter continuat, tanque inexpectatos eventus secum admiratur.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ 5'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

LIBER VI.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *In turbulenta tempestate Perinthum sive Heracleam navigare contendens Mauricius Daonium appellitur. inde Heracleam equo vectus Glyceriae martyris templo reficiendo pecuniam clargitur. monstrum pueri in Thracia prognatum eo mandante interimitur. (2) equus imperatoris de repente disruptus moritur. ex eventis futura mala moestus auguratur. grex cervorum occurrit: a satellitibus insequentibus plurimi funduntur. Gepidae hominis in quodam stipatore propter ornatum vestitus trucidando scelus nefarium. tres Sclavi cum citharis capiuntur et examinantur. quare Sclavorum gens auxilia Chagano negaverit. eorum studium in musicis. (3) senatus imperatorem per legatos ad redeundum frustra inquit. per loca paludosa ad pontem angustum exercitus incedens, eius cura et sollicitudine adiuvatur. ad Anchialum castra facit. propter oratores Persicos Constantinopolim repetit. Francorum rex pro societate tributum postulans nihil agit. Chaganus pactam pensionem augeri poscens, nec impetrans, bellum movet. Sclavis naves imperat. (4) Singidonenses Sclavos incurant. Chagani voluntate Singidon obsidione liberatur. navigia a Sclavis transmittendo flumini compinguntur. Prisco Europaei belli administratio permittitur, qui Salvianum legatum sive subducem legit, et ad claustrum praecoccupandum mittit. Salvianus conspecta barbarorum multitudine perterritus refugit. conflictu ad castellum Romani hostem superant: superveniente Chagano aufugiunt. (5) iter Chagani. Alexandri martyris templum incendit. a Romanis speculatoribus nec flagris extorquere veritatem potest. Drizipera adoritur: inde divino quodam viso exterritus abit. Priscus e conflictu ad Heracleam inito Didymotichum fugit, Zuruli a Cha-*

gano obsidetur. fictis a Mauricio ad Priscum litteris in terrorem datus parva accepta mercede recedit. (6) Priscus missione data militi Byzantium revertitur. ad Istrum Sclavos transitu prohibitorius mittitur. eius iter. Chaganus de pace rupta conqueritur: se enim bello peti suspicabatur. Priscus licentiae oratoris in imperatore ut foedifrago insectando ac proscindendo ignoscit: adversum Sclavos arma illa suscepta esse testificatur. (7) Priscus superato flumine Ardagastum praedonem noctu inoadit. fugit Ardagastus, pugnat, rursus fugit, fluvium tranat. Sclavi populatores iugulantur: capti Byzantium mittuntur. Priscus nova praedarum partitione milites in se irritat: factum callide tuetur. eius oratio, qua de tumultu propter praedam excitato exercitum obiurgat. (8) exercitus duci mirabiliter reconciliatur. locus communis de potestate et efficentia linguae. praedae Byzantium abducendae Tatimer praeficitur. quid eo factum, et quomodo a Sclavis obviis praeda servata sit. ob eam ablatam imperator in templo deo gratias agit, supplicationem decernit. Alexandri centurionis Romani adversum Sclavos viriliter administrata. (9) Gepida hostium mysteria enunciat, regemque subita irruptione capiendum suadet. barbari captivi iussu Prisci maclantur. Gepida ad regem deludendum operam spondet; donis et promissis a Prisco honoratur. qua ratione rex barbarus circumscriptus oppressusque fuerit. Romani genium placantes veniunt in summum periculum. de praefectis vigilum et quibusdam militibus supplicium sumitur. (10) Priscus trans Istrum hicmare iubetur. milites tumultuantes duabus de causis nolunt. Priscus mollit animos et temperat iras. quoniam modo Gepida satellitis imperatorii interfector deprehensus fuerit, et ut se mendaciis defenderit. eius ultimum supplicium. (11) monstra in suburbanis Byzantii. Petrus imperatoris germanus in locum Prisci Europaeae militiae dux declaratur. Priscus cum copiis flumen transit. Chaganus causam sciscitatur; quem sui a bello dehortantur. eius arrogantiam Priscus per Theodorum medicum sapienter castigat, veteri quadam de Sesostri Aegypti rege inducta historia. mutat mentem Chaganus, partemque praedae a Prisco postulat. captivi redduntur. ob id a Mauricio Priscus reprehenditur.

P 144
V 237

1. Προσπελάσας τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ τῆ Σηλυβρία, ἐπὶ τὴν Πείρινθον, ἣν Ἡράκλειαν εἴθισται τοῖς νεωτέροις ἀποκαλεῖν, διὰ ναυτιλίας τὰς ὁρμῆς ἐποιεῖτο. τὸν τὰ ταχύνουσαι νῆες παρῆσαν, τῆς περὶ αὐτὰς ἀρτίας κατασκευῆς μηδὲν πρὸς βασιλεῖον ἐκπομπὴν ἀποδέουσαι. τοῦ ἀπόπλου τοιγαροῦν ἀπαρχομένου τοῦ αὐτοκράτορος κατηνέχθη ὕδωρ ἑξάισιον, ἀνέμων τε ἀκαθέκτων ἐπηκολούθει κινήματα, ὡς τοὺς ἐρέτας τοὺς τε προσκίωπους χυῖρειν φράσαντας τῆ κώπῃ ἐρέττειν παύεσθαι, τύχῃ δὲ ἐπιτρέψαι

1. Posteaquam imperator Selybriam advenit, Perinthum, quam recentiores Heracliam nominare consueverunt, navigare concupivit. expediuntur itaque perfecteque armis omnibus instruuntur naves, quae cum celeritate illum eo perveherent. ut altum tenuerunt, immensum aquarum agmen coelo ruit, ventisque immane furentibus fluctus attolluntur, ut qui ad remos sedebant, iis valere iussis labore desisterent, navigia fortunae

τὰ σκάφη, τὸν δὲ αὐτοκράτορα ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν πεντηκοντέρῳ
 παραδόξῳ σωτηρίᾳ ἐν τῷ Δαονίῳ διασωθῆναι, τὴν ναυαγίαν Β
 ἐκκλίναντα. ἐν τούτῳ δῆτα τῷ χωρίῳ καταπαννυχιζόμενος ὁ
 αὐτοκράτωρ, ἐξ ἐωθινοῦ αἰθρίας γενομένης, ἀναβὰς ἐπὶ τὸν
 βασιλεῖον ἵππον ἐς Ἡράκλειαν γίνεται. ἐπὶ τὸν τοίνυν Γλυκερίας
 τῆς μάρτυρος νεῶν ἐντεμενίζεται, ὡς οἶόν τε ἦν τιμήσας τὸ τέμε-
 νος χρήματά τε ἐπιδοῦς ἐφ' ᾧ τὰ πυρὶ καταπεπτωκότα τοῦ ναοῦ
 ὑπὸ τῶν Ἀβάρων πρὸς νεώτερον κάλλος μεταχωρεῖν, καὶ τὰς δυ-
 νάμεις ἐκτάξας ἀπεφοίτα τοῦ ἄστεος. ποιήσας τοίνυν παρυσάγ-
 10 γας τέσσαρας, ἡλίον κεκλικότος στρατοπεδεύεται ἐπὶ τι ὑπτιον
 χωρίον τὴν Θέσιν, πολύανδρόν τε καὶ ἀφθονία τῶν εἰς ἐπισιτι- C
 σμὸν περιρρεόμενον. κατὰ τοῦτον δὴ τὸν χῶρον τάφρον ὁ βασι-
 λεὺς διεγράψατο. τῶν δὲ περιπόλων τοῦ αὐτοκράτορος τὰς ἀθ-
 λαίας τῇ βασιλικῇ περιβαλλομένων δορυφορίας πρὸς κοσμιότητα,
 15 ἐκεκράγει γύναιον, ἣ δὲ βοή διήχει καὶ ἐς τὸ πυκνότερον κατεφέ-
 ρετο· ὠδῖνες γὰρ παρελύπουν τὸ γύναιον. τῶν μὲν οὖν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορά τις ὑπασπιστῆς ἐξεχώρει, κωλύσων τῆς δυσφωνίας
 τὴν ἄνθρωπον. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ οἰκίσκῳ ἐγίγνετο τὴν τε τῆς βοῆς
 αἰτίαν διεπονθάνετο, τίχτει τὸ γύναιον. ὁ δὲ τόκος πλημμέλημα D
 20 φύσεως ἐτίγγανεν ὄν. παιδίον γὰρ ἦν ὀφθαλμῶν τε καὶ βλεφα-
 ρίδων καὶ ὀφρῶν ἀμέτοχον, χειρῶν τε καὶ βραχιόνων ἀλλότριόν
 τε καὶ ἀδιατύπωτον· πρὸς δὲ τῷ ἰσχύῳ ἰχθύος αὐτῷ οὖραιον ἦν
 προσφυές. ἀτὰρ τούτου δῆτα τοῦ θεάματος ὁ ὑπασπιστῆς ἱστο-
 ρήσας τὸν τρόπον ὡς τὸν βασιλέα τὸν τε πατέρα καὶ τὴν μητέρα
 25 καὶ τὸ παιδίον καθεῖλκυσεν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐς Θέαν τοῦ

permitterent, imperator autem cum sua quinquaginta remorum navi nau-
 fragio elapsus Daoniumque proiectus praeter opinionem evaderet. ibidem
 transacta nocte, quia sudum erat, in equo imperiali Heracleam inivit,
 Glyceriaeque martyris templum ingressus et quam maxime veneratus, pe-
 cuniam ad partes eius illato per Abaros incendio vastatas ac prolapsas
 iterum excitandas exornandasque erogavit. deinde agmine ordinato dis-
 cedens, confectis quatuor parasangis, sole iam sub terras lapsa ad ὄρ-
 pidum in clivo situm, frequens et rerum ad victum requisitarum copiis
 abundans, pervenit, ibidemque castra locat. satellitibus porro ad eius
 tabernaculum, ut decebat, excubias ducentibus, una muliercula partus
 cruciata doloribus, clarisonas voces iterum ac saepius effundit. egredi-
 tur de excubitoribus, qui feminam tam absono clamore prohibeat. ubi
 domunculam intravit causamque vociferationis exquisivit, illa partu sol-
 vitur. is naturae piaculum erat, puer sine oculis, sine palpebris, sine
 superciliis, sine manibus, sine brachiis, peregrinum quiddam et informe.
 ad coxendices praeterea cauda piscis agnata visebatur. spectaculi huius
 forma et modo lustrato, satelles parentes ipsos cum puero ad imperato-

τέρατος γεγονώς, καὶ ὅπως τοῦτο ἐπηκολουθήκει τοὺς γονεῖς τοῦ τέρατος ἐξετάσας, μηδέν τι διαγνοὺς ὑπὸ τῶν τεκόντων καταλύει τὸ θάνατον, τὸ δὲ τέρας ἀναιρεῖσθαι κελεύει. ἡ μὲν οὖν τερατοτόκος ἀφέθη, τὸ δὲ παιδίον τὸ ξίφος ἠσπάζετο.

P 145 2. Δευτέρῃ δὲ ἡμέρᾳ μετεφοίτησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πρὸς 5
τὸ λεγόμενον Ἐνατον στρατοπεδεύεται, ὁδοιπορήσας τε παρα-
σάγγας δύο τάφρον ἐδείματο. κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν χώρον ἐκ
τῶν βασιλείων ἵππων ὁ ἐπισημότερος, τῷ χρυσίῳ κόσμῳ κατα-
V 238 λαμπύμενος, πεσὼν ἀπέσκλη ἀθύρον διαρραγείς. ὁ δὲ βασιλεὺς
οἰωνισάμενος ἐπὶ τούτοις πᾶσι τοῖς συμβόλοις ἀπαισίῳ καὶ λίαν 10
δεινῶν ἰσομένων πραγμάτων αὐτῷ περίλυπος ἦν, δέει τοῦ μέλ-
λοντος ἐπὶ τοῖς παροῦσι προταραττόμενος. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ παρο-
δευομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐντυγχάνει αὐτῷ ἐλάφων πληθύς. οἱ μὲν
B οὖν περὶ τὸν αὐτοκράτορα τόξοις καὶ βέλεσι τῶν ζώων ἐπετοξά-
ζοντο. πλήττεται γοῦν τὸ μέγιστον τῶν ἀγελαζομένων ἐλάφων, 15
καὶ εἰκότως ἐπιδίωξις καρτερὰ ὑπὸ τῶν κυνηγετούντων ἐγένετο.
ἡλλοῦ τε δυομένου, καὶ τῆς ἐλάφου ἐξαλλομένης καὶ τῷ τάχει
τῶν ποδῶν ἀποκλινούσης τὴν θήραν, οἱ μὲν ἄλλοι ἐπαύοντο,
τῶν δὲ τῷ βασιλεῖ δορυφόρων καὶ Γήπαις τὸ γένος ἀνὴρ εἶχοντο
τῆς διώξεως. ἐπὶ τινα τοίνυν δρυμὸν χωρησάσης ἐκείνης αὐτῆς
τῆς ἐλάφου τῇ τοῦ δρόμου ὠκύτητι, ἐγκυπτομένης τε τῷ κατα-
κόμῳ τῆς λόχμης, καὶ οἱ ἄνδρες ἐς τὸ πρόσω ἐχώρουν, τῷ φιλο-
C νείκῳ τῆς θήρας παροτρυνόμενοι μᾶλλον πρὸς τὴν ἐπίτευξιν. ὁ
μὲν οὖν Γήπαις τὸν νεανίαν ὄρῳ ἐσθῆτα περιβεβλημένον λαμ-

rem deducit. qui portento conspecto, parentibus interrogatis unde id haberent, ubi causam nullam attulerunt, spectare desinit, quod natum erat interfici iubet. ita monstri mater absolvitur, et infans gladio conciditur.

2. Die altero imperator Enatum (loci nomen est) cum exercitu transit, emensusque duos parasangas castra vallo communit. tum de eius equis nobilissimus et aureis ornamentis decorus collabitur, ruptoque ventre confestim extinguitur. ex omnibus hisce praesagiis imperator infausta et peratrocia sibi in posterum praesentiens, et praesentibus terrefactus, ob metum futurorum in moestitudine haud mediocri versabatur. postridie in itinere procedenti cervorum grex occurrit. stipitatores imperatoris sagittis et iaculis eos appetunt, meritoque venatu acriter insequentes partem maximam sternunt. sole autem occumbente, cum forte cervus prosiliens celeri cursu venatores fugeret, aliis insequi supersedentibus unus quidam de imperatoris satellitiis et alius homo Gepida fugientem insectantur. cumque in silvam se penetraret arborumque densitatem peteret, duo illi studio quodam venandi ad praedam assequendam incitati etiam ultra pergunt. at enim Gepida adolescentem splendida veste

πρὸν ζώνην τε χρυσὴν ἐμπομπευσόμενον οὐκ ἄκομψον, τὸν τε ἵππον αὐτοῦ χρυσογάλινον, ἀνείλε τὸν δελταῖον, δολοφονήσας αὐτὸν ὑπὸ τινι φάραγγα. ὁ μὲν οὖν δορυφόρος ἀντὶ τῆς ἐλάφου κακὸν κακίστης ἐφέσεως γέγονε θήραμα, οἴκοθεν καὶ ἀφ' εἰαυτοῦ τὴν ἐπιβουλήν ἐνεγκάμενος· λῖνα γὰρ αὐτῷ καὶ ἄρκυς καὶ δίκτυα ὁ χρύσειος κόσμος ἐγένετο, συνέκδημος κατάκοσμος καὶ D σννοδοιπόρος ἐπίβουλος. πρώτης δὲ φυλακῆς τῆς νυκτὸς γενομένης ὁ μὲν ἐργάτης τοῦ φόνου ἐς τὸν χύρακα ἐπανῆκεν, ὁ δὲ βασιλεὺς οἷ τε ἀμφ' αὐτὸν τὸν δορυφόρον μηδαμῆ που θεώμενοι 10 ἐπὶ τῆς ἀδηλίας τὰς ψυχὰς κατεπλήττοντο. τοῦ ἵππου τοίνυν τηνάλλως πλανωμένου, γηπόνος ἀνὴρ τούτου περιτυγχάνει, καὶ ἐς τὴν τάφρον αὐτὸν ἀπεκόμιζεν. ἐποτοπάσας γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦτον αὐτὸν κύριον καθιστάναι τοῦ φόνου, ἐς βύσανον ἐξεδίδου κολάσεων.

15 Τῇ δ' ὑστεραία ἄνδρες τρεῖς Σκλαβηνοὶ τὸ γένος μηδὲν τι σιδήρου περιβαλλόμενοι ἢ ὀργάνων πολεμικῶν ἐάλωσαν ἀπὸ τῶν τοῦ βασιλέως ὑπασπιστῶν· κιθάραι δὲ αὐτοῖς τὰ φορτία, καὶ ἄλλο τι οὐδὲν ἐπεφέροντο. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς διηρώτα τὸ ἔθνος P 146 αὐτῶν, καὶ ποῖ τὰς διατριβὰς ἐκληρώσαντο, τὴν τε αἰτίαν τῆς 20 περὶ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς τύπους ἀνυστροφῆς. οἱ δὲ τὸ μὲν ἔθνος ἔφρασαν πεφυκέναι Σκλαβηνοί, πρὸς τῷ τέρματι τε τοῦ δυτικοῦ ἠκηκέναι Ὠκεανοῦ, τὸν δὲ Χαγῶνον μέχρι τῶν αὐτόθι πρέσβεις ἐκπέμψασθαι ἐπὶ συλλογῇ μαχίμου δυνάμεως, δῶρά τε πολλὰ τοῖς ἐθνώρχοις φιλοτιμήσασθαι. τοὺς μὲν οὖν δεξαμένους τὰ 25 δῶρα τὴν συμμαχίαν αὐτῷ ἀπανίνασθαι, ἀποκναίειν τε αὐτοὺς

indutum et balteo ex auro scite fabrefacto cinctum, et equum eius insignem habenis aureis intuens, in valle quadam dolo infelicem obtruncat. ita satellites ille loco cervae mala mali desiderii praeda factus est, sponte et in corpore suo insidiarum materiam circumferens. nam lina retia et plagae aureus ipsi ornatus fuit, comes indecens, et insidiosus viae socius. prima noctis vigilia operarius iniquitatis in castra gressum recipit. imperator cum suis satellitem nusquam cernentes re incerta animis percellabantur. equum sessore vacuum et errantem agricola quidam forte nactus in castra reducit. hunc ipsum agricolam caedem fecisse imperator suspicatus quaestioni subiicit.

Postridie viri tres nec gladiis accincti nec ullo genere armorum praediti, tantummodo citharas gestantes a satellitibus imperatoris capiuntur. quaerit ex iis imperator qua gente oriundi, qua regione, quibus de causis Romana loca obeant. respondent se Sclavos esse, ad Oceanum Occidentalem habere sedes, Chaganum eo legatos ad colligenda auxilia cum muneribus multis ad principes gentis misisse; principes muneribus susceptis auxilia recusasse, affirmantes itinerum longitudinem

τὰ μήκη τῆς ὁδοιπορίας δυσχυριζομένων· ὡς δὲ τὸν Χαγῶνον ἐπαποστείλασθαι αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς ἐαλωκότας, ἀπολογία
 B ὑπόθεσιν ἔχοντας. πεντεκαίδεκά τε μηνὶ τὴν ὁδὸν διανύσαι. τὸν δὲ Χαγῶνον ἐπιλαθόμενον τοῦ νόμου τῶν πρέσβων, δογματίσαι κωλύμην αὐτοῦ τῆς ἀναζεύξεως. αὐτοὺς τε τῶν Ῥωμαίων ἔθνος ἀκηκόοντας ἐπὶ τε πλούτῳ καὶ φιλανθρωπίᾳ λίαν, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, εὐκλεέστατον, ἐμπορευσαμένους τὴν εὐκαιρίαν πρὸς τῇ Θράκῃ ἀναχωρῆσαι. κιθάρας τε ἐπιστρέφεισθαι διὰ τὸ μὴ ἐξησκῆσθαι ὄπλα τοῖς σώμασι περιβάλλεσθαι, τῆς χώρης αὐτοῖς ἀγνοούσης τὸν σίδηρον κἀντεῦθεν τὸν εἰρηναῖον καὶ ἀστασίαστον 10 παρεχομένης τὸν βίον αὐτοῖς, λύραις τε καταψάλλεσθαι περιλαλεῖν οὐκ εἰδότας ταῖς σάλπιγξιν· οἷς γὰρ ὁ πόλεμος ἦν ἀνιστόρητος, εἰκότως ἂν ἔφασκον αἰρετώτερά πως ὑπεῖναι τὰ τῆς μουσικῆς μελετήματα. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς ῥήθεισι τὸ φῦλον ἀγάμενος, φιλοξενίας ἡξίου ἐκείνους αὐτοὺς τοὺς ἀπὸ τῶν 15 βαρβάρων ἐντετυχηκότας αὐτῷ, θαυμάσας τε τούτων τῶν σωμάτων τὸ μέγεθος τό τε μεγαλοφυῆς τῶν μελῶν ἐς τὴν Ἡράκλειαν τούτους παρεπέμπετο.

D
 V 239 3. Τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ πρέσβεις ἀπὸ τοῦ βασιλείου ἐξεπέμποντο ἄστεος, ἣ τε ἀξίωσις ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐς τὸν βασι- 20 λέα ἐγίνετο· ἣ δὲ ὑπόθεσις τὴν ἐπανάξενον τῆς βασιλείως ἐκδημίας ἐθήρα λαβεῖν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ μηδὲν τι προσηκόμενος τῆς πρεσβείας παλινοστεῖν προστάττει τοῖς πρέσβεσι. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἐς τὸ πρόσω ὁ αὐτοκράτωρ μετωχετεύετο. στενῆς δὲ γεφύρας ἱκανοῖς στρατεύμασιν ὁμιλούσης, τεναγώδους 25

8. an ἐπιφέρεισθαι?

sibi onerosam ac molestam esse; et se, qui modo capti sint, ad Chaganum missos, uti re ipsa illi respondeant. menses quindecim in itinere peragendo consumpsisse. Chaganum, legis legatorum immemorem, eorum reditum consulto impedire. audisse Romanos potentia, et humanitate summam adeptos claritudinem. opportunitatem proinde arripuisse, et in Thraciam revertisse. citharam porro curare, quod arma tractare nesciant, quandoquidem ipsorum regio ferro careat, unde extra seditiones ac tumultus in pace ac tranquillitate aevum degant. lyris canere, cum tubis circumstrepere non didicerint. bellum enim ignorantibus optabiliorum autumabant esse exercitationem musicam. imperator hinc gentem laudans, et illos ipsos ad se adductos hospitem in modum habens, eorumque magna corpora et magnos artus membrorum admirans, Heracleam misit.

3. Tertio die legati ex urbe imperatoria ad imperatorem a senatu mittuntur, qui eum ad redeundum a peregrinatione sollicitent; quos ille legationem adversatus domum regredi iubet. quarto die porro iter tendit, cum per angusto ponte paludibusque occurrentibus transitus militibus

τε δυσχωρίας συγκυρησάσης αὐτοῖς, δυσδιέξοδος ἦν ἡ διάβασις.
 ὑπῆσαν δὲ πλησίον πηγαὶ ποταμοῦ ὃν Ξηρόγυψον προσκαλοῦσιν
 οἱ πλησιόχωροι. ἀκοσμούσης τε τῆς δυνάμεως περὶ τὴν διάβα-
 σιν, Θρύλλου τε περὶ τὴν γέφυραν ἀναθορήσαντος, ἀνυπονοή-
 5 του τε βοῆς προσγενομένης τῷ πλήθει, καὶ τινῶν κατακρημι- P 147
 σθέντων ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ὄχλον ἐκθλίψεως, τοῦ ἵππου ἀποβάς
 ὁ βασιλεὺς καὶ βακτηρίαν ἐλόμενος αὐτουργὸς ἐγένετο κοσμιότη-
 τος, καὶ τῆς ἐπιθέσειος ἀπέχεσθαι τὰ πλήθη προστάξας ἐδίδου
 τῇ βυδίσει τὴν εὐροίαν, τῇ ἀναβολῇ τῆς συγγύσειος τὸ κατὰ
 10 μικρὸν δεικνὺς ἀσφαλὲς τοῖς στρατεύμασιν. οὕτω μὲν οὖν ὁ βα-
 σιλεὺς ἄσιτος διημερεύσας περὶ τὴν γέφυραν παρείχε τῇ δυσχω-
 ρίᾳ διέξοδον. ἡλίου δὲ πρὸς δυσμῶς ἀποκλίναντος ἀπὸ σημείων
 δύο τῆς γεφύρας ἐστρατοπέδευε. τῇ δὲ ὑστεριᾷ πρὸς τῇ Ἀγ-
 χιάλῳ διαγράφει τὸν χάρακα. ἡμέρας τε πέντε πρὸς ταῖς δέκα B
 15 ἐνθαδὶ τὴν διατριβὴν ποιησάμενος ἐς τὸ βασιλεῖον ἄστν ἐπάνει-
 σιν, ἤκειν ἀκούσας ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐς Βυζάντιον
 πρέσβεις. τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ οἱ τῆς Κελτικῆς Ἰβηρίας πρέ-
 σβεις ἐς τὸ βασιλεῖον παραγίγονται ἄστν· Φράγγοι δὲ ἄρα οὗ-
 20 τοι τῇ νεωτέρᾳ γλώττῃ κατονομάζονται, αἱ δὲ προσηγορίαι τοῖς
 πρέσβεσι Βόσος καὶ Βέττος. τούτους ὁ τοῦ ἔθνους δυνάστης
 (ὄνομα Θεοδώριχος αὐτῷ) ἐς βασιλέα ἐξέπεμπεν, ἡξίου τε συν- C
 θήκαις φορολογίας τῷ Ῥωμαϊκῷ συμμαχῆσαι καὶ δώροις ἀνελέ-
 σθαι πρὸς τὸν Χαγῦνον τὸν πόλεμον. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ
 τοὺς πρέσβεις φιλοφρονησάμενος δώροις, ἀπύμισθον τὴν ξυμμα-

perdifficilis efficitur. prope aberant fontes fluminis quem accolae illius
 loci Xerogypsum indigitant. turbatis igitur et confusis ordinibus circa
 transitum, tumultuque ad pontem excitato, et clamore improviso per
 multitudinem exorto, et nonnullis ex collisione incedentium praecipitatis,
 imperator ex equo descendens sumpto in manus baculo transeuntes per
 semet in ordinem redigit, turbamque mutuum comprimere vetans inter-
 valla praescribit, ac transitum remota confusione paulatim tutum secu-
 rumque exercitui reddit. sic imperator circa pontem die per incediam
 exacto, iniqua loca transgrediendi facultatem comparabat. sole ad occa-
 sum devergente a ponte altero lapide tentoria figit, et die sequenti apud
 Anchialum similiter. illic dies quindecim commoratus, cum de legatorum
 regis Persarum adventu Byzantium accepisset, domum rediit. die tertio
 etiam legati Celtiberorum, qui hodie Franci dicuntur, Bosus et Bettus
 in urbe adsunt. huius gentis princeps Theodoricus tributum pro socie-
 tate cum Romanis coeunda et pretium pro bello adversus Chaganum ge-
 rendo ab imperatore paciscebatur. qui legatos muneratus humaniter, et
 barbaros a Romanis exigere pecuniam inique patiens, hortatur Francos

χλιαν ἐκέλευσε Φράγγοις παρέχεσθαι, ἀργυρολογεῖσθαι τὸ Ῥωμαϊκὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀνεχόμενος.

Ὁ δὲ Χαγῦνος ἐπενθήκας λαμβάνειν τὰς συνθήκας ἐξίτηι τὸν Καίσαρα. ἐπεὶ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τοῖς λόγοις τοῦ βαρβάρου ὤτων οὐκ ἐδίδου βαλβίδα, ἀντελάμβανε παραντίκα τὸν πόλε- 5 μόν. καὶ οὖν ὁ Χαγῦνος τοῖς Σκλαβηνοῖς προστάττει ἀκατίων πλήθη τεκταίνεσθαι, ὅπως πρὸς διύβυσιν σχοίη τὸν Ἰστρον πει- 10 θήνιον. (4) οἱ μὲν τῆς Σιγγηδόνης οἰκήτορες ἀθρόαις ἐφόδοις τισὶν τῶν Σκλαβηνῶν τοὺς πόνοὺς ληΐζονται, καὶ περὶ παραδι- 15 δοῦσι τὰ πρὸς ναυτιλίαν τούτων ἐπίχειρα. διὰ τοι τοῦτο πολιορκουσι τὴν Σιγγηδόνα οἱ βάρβαροι, ἡ δὲ πόλις ἐς τοῦσχατον ἀγικομένη κακοῦ ἰσχνῶς ἐπεφέρετο σωτηρίας ἐλπίδας. ἐβδόμη δὲ 20 ἡμέρῃ, καὶ ὁ Χαγῦνος τοῖς βαρβάροις προσέτατε τῆς πολιορκίας ἀπέχεσθαι γενέσθαι τε ὡς αὐτόν. ἐπεὶ δὲ τὸ βάρβαρον τούτων αὐτήκοον γέγονεν, ἀπολιμπάνει τὸ πύλισμα χρυσῶν δωρεῶν 25 χιλιάδας ἀπενεγκάμενος δύο τράπεζάν τε χρυσόπυστον καὶ στολήν. καὶ οὖν ὁ Χαγῦνος παρασύγγας ποιησάμενος πέντε στρατοπεδεύεται ἀνὰ τὸ Μίρσιον, πλήθη τε Σκλαβηνῶν ξυλουρ- 30 γεῖν παρεσκεύαζεν, ὅπως τὸν ποταμὸν τὸν λεγόμενον Σάιον ναυτιλλόμενος διανήξεται. ὁ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἐπιστρατείαν ἠπεύγετο, οἱ δὲ σύνδρομον τῷ προστύγματι τὴν ναυτιλίαν παρεί- 35 χοντο· τοιαῦτα γὰρ οἶδε τῶν ταυτομένων ὁ φόβος ταξιαρχῶν ἀπεργάζεσθαι. ἐπακτριδῶν γοῦν ἄρτι τῷ βαρβάρῳ γενομένων τε 40 καὶ προκειμένων, τὸν ἀγγλίθυρον ποταμὸν διαπεραιουῖται τὸ βάρβαρον. ὁ μὲν οὖν Χαγῦνος δυνάμειωσ συντάξας ἀποδυσμὸν προ- 45

ut citra stipendium seu vectigal, quod postulabant, armorum societate secum devinciri vellent.

. Chaganus item pacta tributa augeri a Caesare contendebat; cui cum aures non darentur, continuo bellum moliri et Sclavis bonum numerum parandorum actuariorum ad Istrum traiciendum indicere. (4) cives Singidonii Sclavorum labores crebris impressionibus depopulantur, eorumque in fabricandis navibus opera ignibus exurunt. quocirca barbari urbem obsidione circumdant. quae ad extremam devoluta miseriam spe salutis exigua alebatur, cum luce septima Chaganus barbaris edicit uti obsidione relicta ad se veniant. quibus dicto audientibus, ab obsessis duobus daricorum millibus mensaque auro illusa ac veste acceptis ab oppido recedit, confectisque parasangis quinque ad Mirsium castrametatur, ac multitudini Sclavorum componendarum navicularum ad aumen Saum transeundum negotium ieiungit. et ille quidem expeditionem urget: hi iussa illico complexi, et constitutos decuriones ad opera exigenda metuentes, curandae navigationi operam dant. fabricatis igitur iam navigioliis et in medio propositis, vicinum flumen barbari transmit-

θείν ἐκέλευε καὶ φοβερὸν τὴν ἐντυχίαν τῆς ἐπιστάσιος Ῥωμαίοις
 παρέχεσθαι. πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῇ Βονωνίᾳ προσωμίλει.
 ὁ δὲ αὐτοκράτωρ στρατηγὸν χειροτονεῖ τῆς Εὐρώπης τὸν Πρί-
 σκον, αὐτοσχεδίῳ δυνάμει συμφράξας αὐτὸν. ὁ μὲν οὖν Πρί-
 σκος ὑποστράτηγον Σαλβιανὸν ποιησάμενος, χιλίοις τε καθοπλί-
 σασ ἵππεῦσιν, ἐκέλευεν προκατασχεῖν τῶν ἐχυρωμάτων τὸ ἕσυ-
 λον. ὁ μὲν οὖν τῆς Προκλιανῆς τὰς διαβάσεις ἀγκαλισάμενος,
 χάρακα θέμενος ἐναυλίζεται, πεμπταῖός τε περαιτέρω τῶν ὀχυ- C
 ρωμάτων γενόμενος συντηγάνει τοῖς προθέουσι τῶν βαρβάρων.
 10 διαγνοὺς τοιγαροῦν οὐκ ἄξιόμαχον ἐπιφέρεισθαι δύναιμι πρὸς
 παρὰ ταξιν, πρὸς τὴν τῶν ἐχυρωμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν τὴν
 καταφυγὴν ἐποιήσατο. οἱ δὲ βάρβαροι προσβαλόντες ταῖς δια-
 βάσεισιν ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν τὴν ἐγκοπὴν ἀπελάμβανον, τῆς ἀν-
 τιθέτου θυραυλούσης τῶν Ῥωμαίων δυνάμειος κωλύμενη παρεχο-
 15 μένης τοῖς τῶν βαρβάρων κινήμασι. καὶ γοῦν ἐντεῦθεν περι-
 σταται Ῥωμαίοις τε καὶ βαρβάροις ἐς τὸ καρτερὸν συμπλοκή.
 διημερεύσας τοίνυν ὁ πόλεμος καὶ πολλῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων
 ἀναιρεθέντων, τὴν κρείττονα ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὑποστράτηγος
 ῥοπὴν ἀπελάμβανε. πρώτη τε φυλακῇ τῆς νυκτὸς καὶ ὡς τὸν
 20 Χαγῦνον τὸ βάρβαρον γίνεται, ἀφηγεῖται τε τῶν συγκυρησάντων
 τὴν ἔκβασιν. ἐξ ἑωθινοῦ τοιγαροῦν χιλιάσιν ὀκτὼ τὸν Σαμοῦρ
 ὁ Χαγῦνος συμφράξας ἀπέστειλεν. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν ἐπιγεγονυῖαν
 πληθὺν μὴ θαυμάσαντες ἀπρὶξ τῆς παρατάξεως εἶχοντο. ἠττη-
 θέντων δὲ τῶν βαρβάρων, ἀναλαβὼν ὁ Χαγῦνος τὰς δυνάμεις
 25 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Σαλβιανὸς καταπλαγεὶς τὴν ψυχὴν
 ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν ἀπείρων δυνάμειος, δευτέρῃ φυλακῇ τῆς

tant. Chaganus partem copiarum segregat, quae praecurrat Romanis-
 que adventus sui terrorem iniiciat. quinto die Bononiam accedit. impe-
 rator Priscum praetorem Europae declarans, extemporalem ei manum
 adiungit. is legatum sibi Salvianum creat, cui praecipit uti cum mille
 equitibus claustra praeoccupet. Salvianus Proclianes transitum eingens
 aggere excitato insidet. die quinto egressus barbaris praecedentibus oc-
 currit, ac se ad pugnam viribus imparem cognoscens intra claustrum se-
 curitatis causa regreditur. barbari cum ad fauces pervenissent, ultra
 procedere vetabantur propterea quod Romani in stativis manentes iis
 sese opponerent. hic inter utrosque pugna atrox per diem totum com-
 missa est, multisque barbarorum interfectis Romanus legatus praevaluit.
 prima noctis vigilia barbari ad Chaganum revenientes acta exponunt;
 qui mane Samurium cum octo millibus mittit. Romani copia tanta su-
 perveniente nihil territi praelio mordicus instant. victis barbaris Cha-
 ganus cum reliquiis accurrit. Salvianus innumerabili multitudine percul-

- P 149 νυκτὸς τὰς διαβάσεις ἀπολιπὼν ὡς τὸν Πρίσκον ἐπάνεισιν.
 V 241 (5) ὁ δὲ Χαγῦνος ἡμέρας τρεῖς ἀνὰ τὸν χῶρον τὸν πρὸ τῶν
 ἐχυρωμάτων ἐνδιατρίψας, τεταρταῖος διέγνω τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀπο-
 δρῦσαι. πέμπτη δὲ ἡμέρα ὑπὸ πρώτην ἕω τῆς πορείας ἀπήρ-
 χετο, καὶ διαπεριουῖται τὰς δυσχωρίας τῶν διαβάσεων. γίνε-5
 ται γοῦν ἡμέρα τρίτη εἰς τὸ λεγόμενον Σαβουλέντι Κανάλιν. εἶτα
 τῇ Ἀγγιύλῳ προσέμιξεν. ἀπύρας τε ἐντεῦθεν καὶ πρὸς τῷ νεῷ
 Ἀλεξάνδρου τοῦ μάρτυρος γεγωνῶς ἐδίδου τοῦτον τῷ παμφύγῳ
 πυρὶ παρανάλωμα. τρία τε σημεῖα μεταβῶς τοῖς ἐπὶ κατασκο-
 πῇ παρὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ παραπεμφθεῖσι συνετύχανεν. 10
 B ὁ μὲν οὖν βάρβαρος αἰκισμοῖς διηρηνῶτο τίς ἂν εἴη ὁ τῶν ἐα-
 λωκότων σκοπός, τὴν τε αἰτίαν τῆς πορείας αὐτοῖς ἐρεβοδιφού-
 μενος ἤσχαλλεν, οὐκ ἔχων μαθεῖν τὸ τῆς ἀληθείας ἀκίβδηλον·
 νόθοις γὰρ αὐτὸν ἐξεκρούσαντο λόγοις. πέμπτης δὲ παρῳχη-
 κνίας ἡμέρας πρὸς τὰ Δριζίπερα μετοχετεύει τὸν χύρακα, τὴν τε 15
 πόλιν ἐνεχείρει πως πυραστήσασθαι. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ ἄστεος ἐς
 τὸ καρτερὸν παρετύττοντο, τὰς ἐλεπόλεις ἑβδόμη ἡμέρα ὁ βάρ-
 C βυρος ἐτεκταίνετο. Θρύλλου γοῦν ἐξαισίου προσπεσόντος τῇ
 πόλει, ἐπισύλων τε τῶν τῆς σωτηρίας ἐλπίδων γινομένων αὐτοῖς,
 εἰς ἐπίπλουστον Θρύσος ἐφοίτησαν· τὰς γὰρ πύλας ἀναπετύσαν- 20
 τες τοῦ πολιέματος ἠπέλθον τοῦ ἔρκους καταφρονεῖν, ἰσοστυ-
 σιὸν τε πρὸς τοὺς βυρβύρους ἀναλαμβάνειν τὸν πόλεμον. οἱ μὲν
 οὖν μέχρι φωνῆς καὶ τοῦ σχήματος τὴν παρῳταξιν ποιησόμενοι,
 ὑπὸ τῆς δειλίας καταπληττόμενοι οὐκ ἐξεχώρουν τοῦ ἄστεος·
 D θεία δὲ φροντίδι τινὶ ἀπείργετο τὸ βάρβαρον ἐπιτίθεσθαι. ἔδοξε 25

sus, transitu relicto secunda noctis vigilia ad Priscum est reversus.
 (5) Chaganus triduum in loco ante claustrum moratus, quarto die Ro-
 manos fugisse cognovit. quinto die sub primam auroram iter inceptat,
 difficilemque locum illum pertransit. tertio die Sabulentum Canalin di-
 ctum locum, inde Anchialum pervenit, Anchialo discedens, martyris
 Alexandri aedem edacibus flammis pro ludo exurit. inde tribus millibus
 distans in speculatores Romanos incidit; quos interceptos flagris quid
 vellent curiose interrogat. sed quanquam causam itineris indagaret sol-
 licitissime, tamen, quoniam fictis eum responsis morabantur, liquidam
 veritatem, quod ei stomachum movit, elicere non potuit. post diem
 quintum Drizipera profectus urbem subigere aggreditur. oppidanis for-
 titer se defensantibus, die septimo machinas expugnatorias fieri curat.
 cum igitur civitatem ingens perturbatio incesseret et spes salutis fluctua-
 ret, incolae audaces sese atque imperterritos fingunt. nam portis rese-
 ratis oppidum circumsidentes sese contemnere et aequo Marte cum illis
 dimicaturos iactitant. caeterum voce tantum et specie quadam tenus
 congregientes, prae timore magno intra moenia haerent. divina autem
 providentia quaedam barbaros ab urbe opprimenda cohibuit. visus est

γὰρ ἡμέρας μεσοῦσης δρῶν Ῥωμαϊκὰς ἀπείρους συμφράττεσθαι
 φάλαγγας, ἀποχωρεῖν τε τοῦ ἄστεος καὶ ἀνὰ τὸ πεδῖον ἐπέλυε-
 σθαι ὀργώσας πολεμεῖν καὶ θανατῶν πρὸς παράταξιν. ἀσπάζε-
 ται τοίνυν αὐτοσχέδιον ὁ Χαγῶνος ἀπόδρασιν. καὶ δόκησις ἦν
 5 τὸ ἀντίμαχον, μορμολυκεῖον ὕψεως καὶ διανοίας κατὰ πληξίς.
 πέμπτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ Χαγῶνος ἐπὶ τὴν Πείρινθον γίγνεται·
 Ἡράκλειον δὲ ταύτην Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσιν. ἐπεὶ δὲ Πρί-
 σκος ἐξαπιναίως εἶδε τὸ βάρβαρον, τῇ ἐπιβολῇ ἀναβολὴν οὐ
 περιείχετο. συμπλακεῖς τοιγυροῦν τοῖς ἀνὰ τὸν Χαγῶνον πρὸς
 10 πόλεμον αὐθωρὸν τοῖς πολεμίοις τὰ νῶτα ὑπέδειξε, τῇ ἀφθονίᾳ
 τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως φέρειν οὐκ ἔχων τῆς μάχης τὴν ἔνστασιν.
 ἀτὰρ εἰς Διδυμότοιχον ἄμα τῷ πεζικῷ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατη- P 150
 γός ὑπεχώρησε. μετὰ τοῦτο εἰς Τζουρουλὸν ἀγικόμενος ἀσυλίαν
 ταῖς δυνάμεσι τὴν πόλιν περιβάλετο. τὸ δὲ βάρβαρον τὸ ἄστει
 15 περικαθίμενον γεννικῶς ἐπολιόρκει τὸν Πρίσκον. τούτων γοῦν
 ὁ αὐτοκράτωρ ἀκηκοὺς ἠδημόνει τε καὶ ἐδεδίει τὴν ἔκβασιν, καὶ
 μέγιστον τάρμαχον ἔσπασε τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ συγκερῆσαντος. τε-
 τάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἀγγινοίας ἀκόλουθον βουλὴν προηνήγκατο·
 τῶν γὰρ σωματοφυλάκων τινὲς μετὰ κλητὸν ποιησόμενος ἔκοντι
 20 ἀλῶναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐκέλευε, φάσκειν τε αὐτοκρα-
 τορικῶς ὡς τὸν Πρίσκον ἐπιστολὰς ἐπιφέρεισθαι, ὅπως οἱ βάρβα- B
 ροὶ καθὰ πού τι ἔρμιον ταύτας ἀναλεξόμενοι τῆς τῶν ἐγγεγραμ-
 μένων δυνάμεως αὐτήκοοι γένοιοντο, κἀντεῖθεν ἐκδειματσύμενοι
 τὴν πρὸς τὰ οἴκοι ἀνάξενξιν φεναχισθέντες ποιήσαιντο. τοιαῦτα
 25 δὲ ἄρα ἐνεκεχάρηκτο γράμματι.

enim Chaganus medio diei videre innumeras Romanorum phalanges una
 frementes ex oppido procedere, et in campum ad animas in acie pro-
 fundendas cupidissime properare. hinc se in fugam subito coniecit,
 tametsi quos viderat adversarii nihil essent nisi vana opinio, terricula-
 mentum oculorum et consternatio animi. die quinto Chaganus Perinthum
 (Romanis Heracleam) venit. quem Priscus ut inopinato conspexit, rei
 inceptandae moras interponendas non censuit. conserta igitur cum ho-
 stibus manu, eadem hora terga vertit, cum vim et impetum tam fre-
 quentis exercitus sustinere nullo modo posset. Didymotichum autem cum
 peditatu se contulit. post Zurulum petens muros pro tutamine habuit.
 Barbari urbem circumdantes Priscum magna mole oppugnant. quibus
 intellectis imperator mirificeangebatur, timebatque exitum, et tanti ca-
 sus nuntio perturbabatur vehementissime. quarto die solers consilium
 reperit. accito quippe uno de corporis custodibus, iussit ut se barbaris
 capiendum ultro offerret, diceretque se imperatorias ad Priscum litteras
 apportare; quo barbari velut insperatum adepti lucrum eas recitantes,
 auribus ipsi suis quae scripta essent perciperent, ex eoque perterriti, et
 delusi copias domum reducerent. earum litterarum exemplum infra sequitur.

V 212 "Πρίσκιον τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηγῷ τῆς περὶ τὴν Θράκην
ἐπιστάτης ἀντιόχειας. ἢ τῶν ἄλιτηρίων βαρβάρων ἐγγείρησις
Θρακίαν τὸ περὶ αὐτὸν οὐκ ἐνεποίησε τῇ ἡμῶν εὐσεβείᾳ· τούτων
τῶν μὲν οὖν καὶ ἐκμελιστότερους πρὸς τὴν τούτων ἀπώλειαν ἀπειρ-
C γίσματα. καὶ τοῦτο γνωσκέτω ἢ σὴ ἐνδοξότης, ὅτι ἀπαισίως 5
μαὶ ἀσχύνης καὶ πολλοὺς ἀποβυλόμενος ἔχει ὁ Χαγῦνος ἀπο-
χωρήσει εἰς τὴν ἐπὶ Ῥωμαίων αὐτῷ ἀφιερωθεῖσαν χώραν. διὰ
τοῦτο ὅρα τῷ ἐπιτιχιστάτῳ στρατῷ κορτερήσει ἢ σὴ ἐνδοξότης
ἐν Τζουρκαλῷ τῇ πόλει, καὶ δείξει περιρρεμβεῖν τοὺς ἐπικατα-
ρίτους Ἀράβους. ἐξέρψαμεν γὰρ διὰ θαλάσσης πλοῖα καὶ στρα- 10
τῶν. ἵνα ἀνέλθωσιν εἰς τὰς φασιλίας αὐτῶν καὶ πύσας αἰχμαλω-
τεύσωσιν, καὶ ἐνταῦθα ἀνεγκασθῇ μετὰ ἀσχύνης καὶ μεγάλης
D ἡμῶν ὁ ἐπιπικύριτος τῶν Ἀράβων ἡγούμενος εἰς τὴν ἑαυτοῦ
γῆν ἐπιστρέψαι ἀπὸ τῆς κατ' ἡμᾶς πολιτείας."

Ὁ μὲν οὖν ἐπίπικυρος ἄγγελος τὸ προστεταγμένον πέρατι 15
περὶ αὐτὸν ἐγένετο ἡμέρη, καὶ ἐπὶ τῶν βαρβάρων ἄλους τὰς βα-
σιλικὰς ἀπέστειλε παραίτου ἐκείν· ὁ δὲ Χαγῦνος τὰ ἐμπερόμενα
ἐν αὐτῷ ἐφ' ἐμφυλίου τῇ πατρίῳ φωνῇ διαγνοὺς ὑπὸ τῶν λό-
γων ἀλακτεῖται, καὶ περὶ εἰς γενόμενος καὶ συνθήκας πρὸς
τὸν Πρίσκιον διαθήκων ἐπ' ὀλιγίστῳ χρυσίῳ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὡς 20
εὐχόμενος ἐπέστειλε. ἢ γὰρ τῆς φενάκης ἰσχύς ἴαν ἐγκρατῶς
ἀπερὶ αὐτὸν τὸν βαρβάρων.

P 132 G Ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς μεταπέρου ἀρχομένου διαλύσας
τὸν στρατὸν εἰς Βαζυλίων ἦκε, Ῥωμαῖοι δ' ἀπόμαχοι εἰς τὴν
Θράκην ἔειπτο, ἀπὸ τῶν πόλεως διατρεφόμενοι. ἦρος δὲ ἀρ- 25

Priscus antiochenus Theodosio caesarem duci illustrissimo S. nefan-
dum barbarorum caesus nihil penitus pietatem nostram conturbavit:
quia eosque prius ad eos disperdendos diligentiores reddidit. sciat hoc
tunc priscus. Chaganum infeliciter, cum dedecore, multis suorum deside-
riis in revocandum nihil a Romanis definitam velit nolit reversurum.
quoniam Priscus cum fortissimissimo exercitu tua gloria perseverabit, et
consequenter avaris circumspicere faciet. classem enim et classarios per
mare caesus, qui insidias eorum invadant et captivos abducant, ut sic
desiderantes avarum cum e solo nostro in terras suas recedere com-
pellerent.

Priscus ille theodosius die septimo iussa exsecutus intercipitur:
classis imperatoris illius credit. Chaganus patria lingua per inter-
mediam linguam priscus illi circumspicere extabant, astu deluditur; magnopere-
que avaris cum dilectis priscus auri in conditione a Prisco accipias,
in avarum mare recedere mitteret. vis enim deceptionis barbarum mira-
bilis avarum circumspicere.

Priscus avarum cum classe exercitum dimittit Byzantiumque redit.
Priscus avarum cum classe exercitum dimittit Byzantiumque redit.

χομένου ὁ στρατηγὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως παρὰ τὸν Ἰστρον ἐπέμ-
 πετο, ὅπως τὰ τῶν Σκλαβηνῶν γένη διανήξασθαι τὸν ποταμὸν
 κωλυόμενα ἀφοβίαν ἄκοντα τῇ Θράκῃ παράσχοιντο· ἔφασκε γὰρ
 ὁ αὐτοκράτωρ τῷ Πρίσκῳ, οὐκ ἔν ἡρεμοίῃ τὸ βάρβαρον, εἰ μὴ
 5 τὸν Ἰστρον ἐς τὰ μάλιστα τὸ Ῥωμαϊκὸν περιφρουρήσοιτο. ὁ μὲν
 οὖν Πρίσκος τῆς ἰπικῆς δυνάμεως τὰς ἡνίας ἐλάμβανε, Γένιζων
 δὲ τῆς πεζικῆς πληθῦος ἐπιστατεῖν ὑπὸ τοῦ βασιλέως προστύτ-
 τεται. τῇ δὲ περὶ τὴν Ἡράκλειαν ἦρος μεσοῦντος τὸ Ῥωμαϊκὸν Β
 συναγείρεται. ἑβδομαῖος δὲ ὁ στρατηγὸς τὴν τύφρον μεταφοι-
 10 τῶν ἐγκελεύεται, βύσανόν τε τοῦ συμμαχικοῦ ποιησάμενος, καὶ
 τὰς δυνάμεις διαριθμησάμενος, τὰς ἐγκυκλίους τῶν χρημάτων
 αὐτοῖς διανομὰς ἐποίησατο. ἀπάρας ἐντεῦθεν, καὶ τέσσαρας
 ποιησάμενος χάρακας, ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεται. πέντε δὲ πρὸς
 ταῖς δέκα ἐνδιατρίψας ἡμέραις τῷ χώρῳ, εἴκοσι χάραξι πρὸς
 15 τὴν Δορύστολον παραγίνεται. ὁ μὲν οὖν Χαγῦνος ἀκοῇ τὴν Ῥω-
 μαϊκὴν ἐπιστρατεῖαν διέγνωκε, κἀντεῦθεν πρέσβεις ὡς τὸν Πρίσκον
 ἐξέπεμπεν. ἀφικομένων γοῦν τῶν πρέσβειων ὡς τὸν Πρίσκον ὁ C
 Κόχ (βάρβαρος δὲ οὗτος) τῶνδε τῆς πρεσβείας ῥημάτων ἀπήρ-
 ξατο. “τί τοῦτο, θεοί; οἷς τὸ δεισιδαιμονεῖν ἐστὶν ἀρμόδιον,
 20 ἄρτι που τὸ δυσσεβεῖν καθέστηκεν πρόχειρον. εἰρήνην τὸ Ῥω-
 μαϊκὸν παρελύσατο, συνθήκης θεσμὸς κιβδηλεύεται, ἅλλες ὁμο-
 λογίας ἠθέτηνται, πίστειως αἰδῶς κατηνάλωται, ὁ μεσίτης ὄρ-
 κος ἀπόλωλεν. Ἰστρος ὄρῃ πολεμίαν ὄψιν καὶ χάρακα καὶ σιδη-
 ροφοροῦντα τὸν Πρίσκον τὸν πρὸ μικροῦ τὴν εἰρήνην Ἀβύροις
 25 τε καὶ Ῥωμαίοις νυμφαγωγῆσαντα. ἀδικεῖς, ὦ Κιῦσαρ, D

sibi quaeritant. vere ineunte Priscus auctoritate imperatoris ad Istrum movet, ut ab eo Sclavorum gens flumen traicere prohibita vel nolens securitatem et otium Thraciae praestaret, aiebat siquidem Prisco imperator barbaros nunquam quieturos, ni Romani Istrum quam acerrime custodirent. Priscus itaque copias equestres ducit, pedestribus Genzonem praeponit. adulto vere ad Heracleam Romani congregantur. die septimo dux castra movere iubet, lustrisque auxiliaribus et copiis recensitis stipendia in orbem redeuntia constituit. abiens inde quartis castris Driziperis adest; quo in loco diebus quindecim consumptis, vicissimis castris Dorostolum advenit. Chaganus de infesto Romanorum adventu certior factus legationem ad Priscum mittit. ex qua Cochus quidam barbarus hunc in modum disseruit. “quid hoc rei est? o dii immortales. quibus proprium erat religiones colere, iis nunc facile ac promptum est impie agere. pacem Romani violarunt, foederis lex vitata est, sal pactionis infatuatus, fidei reverentia evanuit, sequestre ius iurandum periit. Ister hostile spectaculum, et Priscum, qui paulo ante pacem Romanis et Abaris desponderat, ferro armatum videt. iniquus es,

ἢ ~~ἢ~~ ἀποστὰς κλέπτων τὸν πόλεμον. οὐκ ἔστι βασιλικὸν τὸ ἐγχείρημα,
 οὐκ ἔστι βασιλικὸν τὸ φρόνημα, τὸ βούλευμα ληστρικόν, τὸ δρῶ-
 ντα ἰπποκρατέστερον. ἢ τῆς στεφάνης κατάθου τὸ κόσμιον, ἢ
 μὴ τῆς ἑξουσίας τὴν εὐσχημοσύνην διάφθειρε. ὑμεῖς τοῖς βαρ-
 βάρους ἐκολακίζετε τὴν φουλόγητα. τὸ παρασπονδεῖν οὐκ ἔγνω-
 σαμεν, εἰ μὴ διδασκάλους ὑμῶν τοῦ ψεύδους εὐρήκαμεν. οὗς
 ὁ πόλεμος ἔρημαῖντας οὐκ ἔγνωκεν, οὐδὲ τὸ τῆς εἰρήνης ἀπο-
 μάχους τιθέσθαι ὄμμα. πολεμῶν ἀδικεῖς, σπενδόμενος ἀνιῶς.
 καὶ τότε σοὶ κίστις ὑπολμπάναται τοῦ στέργειν τὴν ἡσυχίαν ἀπό-
 ρ 152 λημον; τὴν χθίς, στρατηγέ, φιλανθρωπίαν ἀδέσθητι. φέ- 10
 λους ἰσχυροὺς ἐμῶς, εὐ πολεμίους ἐσώσαμεν. ὦ φιλανθρω-
 πίας ἀδυνατοῦς λίπην καὶ κίνδυνον! οἱ σωτηρίας παρ' ἡμῶν
 ἀρροσόμενοι τὸν τὴν ἀντίθετον ἀμοιβὴν ταλαντεύονται. καὶ πο-
 λεμούμεθα σὺν θεοῖς· πολιορκεῖται γὰρ ὄρκων ἀκρόπολις, καὶ
 τυραννεῖται τὸ κρείττον ὑπὸ τοῦ χείρονος, καὶ δούλος παρρησιό- 15
 ζισται, καὶ τὸ ψεῦδος ἡγεμονίαν πιστεῖται, καὶ τὰ τῆς ἐπηρείας
 ἀναφανδὸν ἰσχυραίνονται. εἰ μὲν οὖν, στρατηγέ, γνωσιμαχί-
 σεις κινδυνεύεις, μέχρι τῆς ἀλοχύνῃς τὴν ζημίαν ἀπόλη· εἰ δὲ
 μὴ, εἴη ἀπειθήσῃς ἕξως διδασκάλου, μετὰ τῶν ἀτυχημάτων τὸν
 μεταμέλου ἀνακαίνουσαι. τούτων διαπεραιωθέντων τῶν λόγων, 20
 ἢ καὶ τῆς ἀκαίμενης ἀφρονεμένης ὑπὸ τῆς διαλέξεως, ἰδίῃ τῷ
 Ἰγνίου ἐν συγγνώμῃ ὁ Πρίσκος καὶ βαρβάρους λόγοις συγγνώ-
 μισια εὐκοῦν ἀδυνατοφραν τῇ προκειμένῃ μὴ παρασχόμενος

(Dionys. Cum fronte mala bellum nefario struis, non est imperatorium
 quicquid moueris: non enim ab auctoritate istius spiritus: consilium istud est
 praesumptiuum: palam exortabile est factum tuum, aut coronas ornamen-
 tum decoris, aut puercitatis decus ne corrumpas. vos barbaros ad nequi-
 tatem uincitissimam. hostes diuultere necissemus, nisi vos mendacii ma-
 gisteria inuocassemus, qui a bello nunquam feriamini et pacem nunquam
 exasperissemus. Cum bellum geris, iniustus es: dum foedus percutis,
 inuocissemus ne dolorem afferat. et quando tandem credi poterit te qui-
 tatem ad arma uincere? quem super uobis humanitatem exhibuimus,
 etiam deus, et uos non. nunquam amicos, non hostes futuros vos seruaui-
 mus, nisi humanitas? quae nobis nequitiam periculumque parturia.
 qui uobis salutem suam dederat, nunc longe aliud remetiuntur, et nos
 uincitissimam uos inuocant. obsidetur enim arx sacramenti, et quod
 tutius uoluitur, et dolus libero grassatur, et
 uincitissimam, et iniuria palam exercitum decet. si
 tuas infirmas, nostras contra validas agnoscent,
 a tuum praeter pudorem nullum erit. sin autem,
 quae cum cladibus poenitentia adducet." hac
 illis grauem ex ea molestiam doloremque traxit
 et humanitas barbaros uincitissimam impertit; nec

κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν ἔφησεν ἄρασθαι πόλεμον· μὴ γὰρ οὖν ταῖς Ἀβαρικαῖς συνθήκαις τε καὶ σπονδαῖς καὶ τὸν Γετικὸν καταλύ-
 σασθαι πόλεμον. (7) δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ναῦς ὁ στρα- C
 τηγὸς συμπηξάμενος τὸν ποταμὸν διενήξατο. ἀκηχοῦς τε τὸν
 5 Ἀρδάγαστον ποιησάμενον τὰ τῶν Σκλαβηνῶν πλήθη ὑπόδημα,
 ὅπως λείαν ἐπικυρήσειε, μεσοῦσης νυκτὸς τὴν ἔφοδον ἐμπορεύε-
 ται. ὁ μὲν οὖν Ἀρδάγαστος ταῖς ὕψει τῶν ὄνειράτων χαίρειν
 εἰπὼν, τῇ τε τοῦ θρύλλου ἐπιτάσει διανήψας, τῆς ἵππου γυ-
 μνῆς ἐπιβὰς τὴν φυγὴν ἐπεποίητο. περιπίπτει γοῦν Ῥωμαίοις ὁ
 10 βάρβαρος, καὶ ὑποβὰς τῆς ἵππου κατασυστάδην τὴν μάχην
 ἀσπάζεται. ἐπεὶ δὲ φέρειν οὐκ εἶχε τὴν ἀντίθετον ῥύμην, διὰ
 δυσχωρίας τινὸς τὴν φυγὴν περιβάλλεται. ὁ οὖν Ἀρδάγαστος D
 ἐπροτέρειε τοῖς κινήμασιν, ἐθάδα πρὸς τοῦτο κεκτημένος τὴν
 φύσιν. σκαιοτέρας δὲ τύχης συμπεσοῦσης αὐτῷ πρέμνω μεγ-
 15 στοῦ δένδρου τινὸς περιπίπτει. ἐντεῦθεν τοῖς διώκουσιν ἦν ἄν
 θήραμα καὶ μάλα εὐκτόν, εἰ μὴ ποταμὸς αὐτῷ πωτήριος γέγονε·
 διανήξας γὰρ ἀποδιδράσκει τὸν κίνδυνον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι
 πλήθη Σκλαβηνῶν μαχαίρας ποιησάμενοι δεῖπνον τὴν ἀμφὶ τὸν
 Ἀρδάγαστον διατέμνονται χώραν, ἐν ἔρσει τε ξύλων τοὺς ζω-
 20 γρηθέντας ποιήσαντες ἐς Βυζάντιον ἔπεμπον· ὁ δὲ Πρίσκοις
 ἐγίνετο τοῖς στρατεύμασιν ἀκοσμίας ὑπόθεσις. ἐνεχείρει γὰρ P 153
 τὴν πρώτην τῆς λείας ἀπόμοιραν τὸν βασιλέα κομίζεσθαι, τὴν
 δὲ δευτέραν τὸν τοῦ αὐτοκράτορος παιδα τὸν μελζονα, εἶτα καὶ
 τὴν λοιπὴν τοῦ βασιλέως ἐπιγοντὴν μερίδας ἀποκληρώσασθαι, τῷ

tam protervae linguae quidquam opponens, bellum hoc adversus Sclavos susceptum esse confirmavit: non enim pactis et foederibus cum Abarum gente initis etiam in Getas expeditionem impediri. (7) die duodecimo navibus constructis dux fluvium transnavigat, auditoque Ardagastum Sclavorum manum sedibus suis ad praedas agundas eduxisse, ubi plerumque noctis processit, hostiliter in eum tendit. Ardagastus strepitus magnitudine expergefactus, visa somniorum valere iubens et equum nudum conscendens, fuga salutem consulit. porro in Romanos incidens, equo relicto, pugna stataria se defendit. sed quia contra certantibus haud quaquam par erat, per loca impedita fugam capessit. caeterum Ardagastus pedibus evasit, quod natura illum huic rei assuefecerat. fortuna porro quadam sinistra inter fugiendum in magnae arboris truncum offendit, unde insequentibus perquam optata praeda fuisset, nisi fluvius ei salutem dedisset; quo tranato discrimen effugit. Romani ingentem Sclavorum numerum gladiis perimunt; Ardagasti regiunculam arboribus segetibusque corruptis devastant; captos bovis in cervices inductis Byzantium ablegant. sed penes Priscum perturbati exercitus causa fuit. studebat enim uti primam partem de praeda imperator auferret, alteram

ἀφθόνῳ τῆς βασιλικῆς εὐτεχνίας τὴν πλεονεξίαν ἐμπορευόμενος. ἐπεὶ γοῦν ἐξιτήλοις σκύλοις τὸ Ῥωμαϊκὸν καθυβρίζετο, τυραννὶς ἐπεφοίτα καὶ τύραχος ἡγεμόνευεν. ὀρρωδῆσας γοῦν ὁ στρατηγὸς τὸ πραχθέν, καὶ μεταμέλω τῶν προῦπηργμένων τὴν ἐπιβολὴν ὀβελίσας, ταῖς δευτέραις φροντίσιν ἐδίδου τὰ νικητήρια. **τοίνυν** 5
V 244 ἐπὶ λυκύφῳ τοὺς ἡγεμόνας τῶν δυνάμεων μετεπέμπετο, καὶ πεί-
Bθει τῇ τῶν ῥημάτων περιστροφῇ ὡς οὐδὲν τῶν μὴ καθηκόντων κατὰ τὴν προτεραίαν εἰργάσατο. ὁ τε τοίνυν τὸ ἀραρὲν ὑπὸ τῆς τῶν λόγων πειθοῦς οἱ τῶν ταγμάτων ἐξάρχοντες συμφώνως ὑπεδογμάτισαν, ὡς τὸν στρατηγὸν τὰ πλήθη συρρέουσι. καὶ γοῦν 10 ὁ στρατηγὸς τῇ πατρὶ φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις τῶνδε τῶν λόγων ἀπήρξατο.

“Ἄνδρες καὶ φίλοι καὶ στρατιῶται καὶ σύμμαχοι, οἱ πρὸς πόλεμον ἀριστεύοντες, ἐν δὲ ταῖς ἀκοσμίαις ἰδιωτεύοντες, εἰ τὴν ἀκοὴν εὐθετήσητε καὶ τὴν καρδίαν εὐθύνητε, καὶ γὰρ τῶν 15 γουθετημιύτων ἀπάρξομαι. ἴσως δέ τι τοῖς λόγοις καὶ λυπήσω μικρόν, τὸ διάστροφον τῶν τρόπων ἐπανορθούμενος· κἀντεῦθεν γὰρ τῷ ταξιάρχῃ καλὸν μηδὲν τι δεδοικέναι τῆς διαλέξεως διὰ
C τὸν τῆς φιλίας κίνδυνον. τί καθ’ ἡμῶν συστρυτεύοντες ἐχθρές τε καὶ τρίτην εἰκῆ τε καὶ λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐφρουύξασθε; παρε- 20 λύπον τὰ ὑμέτερα λαφυραγωγῶν βασιλεῖ. ἠνιῶσθε τοὺς θριάμβους ἐπιδεικνυμένοις. ἐνεκότει πᾶς τῷ στρατηγῷ τῇ πόλει καὶ βασιλεῦσι καὶ δήμοις κατακληροδοτοῦντι ἀριστεῖα καὶ τρόπαια.

eius filius nato maior, reliquas reliqua soboles; quo pacto multitudini liberorum imperatoris providebat. postquam igitur negatis spoliis Romani iniuria sunt multati, violentia ingruit et turbatio dominari coepit. ea re dux metu perstrictus, ac prius tentata resipiscendo improbens, posterioribus cogitationibus ut sapientioribus concedit. quare ante ortum solis copiarum praefectos convocat, verborum ambagibus persuadere nititur se hesterno die nihil indecorum fecisse. ubi duces eius verbis inducti eum recta dicere concorditer decreverunt, gregarii certatim incurrunt, ad quos patria lingua sic est concionatus.

“Viri et amici et milites et socii, ad certamen strenui, turbis autem et seditionibus excitandis rudes atque imperiti, si aures atque animos probe accommodetis, ego vos admonere instituam. quanquam verbis meis quippiam molestiae vobis fortasse aspergam, dum nonnihil detortos a linea mores vestros correxero. nam et hic pulcrum est duci, nihil amicitiae amittendae metu subactum reticere. quid est quod heri et nudius tertius conspiratione quadam adversum nos temere, ut ita dicam, fremuistis? tristitia vos afficiebam, cum spolia vestra imperatori adiudicabam. dolebatis vestros ostentari triumphos. quilibet ira in ducem urbi, imperatoribus et populo praemia ac tropaea vestra distribuentem

καὶ τίνας ἔξετε τῶν ἀνδραγαθημάτων ἀποφήνασθαι μάρτυρας; τίς ὑμῖν θιατῆς τῶν πόνων γενήσεται; ποῦ τῆς εὐκλείας τοὺς πίνακας καθυβρίσωμεν; ὅπως τε καὶ ποῖ καὶ πότε καὶ τίσι τὴν ἀνδρείαν κηρύξωμεν; εἰ γὰρ τῶν κατατιθεμένων ἡμεῖς ἔσεσθε
 5 μάρτυρες, ἄπιστος ὁ πόνος, ἀναπόδεκτον τὸ εὐτύχημα, μῦθος τὰ τρόπαια, ἀβέβαια τὰ τῶν διηγημάτων ἐπίκομψα ἐνέχυρα, D τοῦ λόγου χηρεύοντος καὶ τοῦ πιθανοῦ τὴν ἀπορίαν ἐπέχοντος. οἱ φιλοσοφοῦντες τὸν θάνατον καὶ πάντα καὶ πάσχειν καὶ πράττειν ἐλόμενοι οὐ καταφρονήσητε λαφύρων διὰ τὴν εὐνοίαν; οὐ
 10 φορολογήσητε τὰ λάφυρα, ἵνα τὸν κρότον μακρολογήσητε; τί τὰς ψυχὰς ὑπὸ φιλοχρηματίας ἀνδραποδίζεσθε οἱ δουλαγωγεῖν τὸ πολέμιον ὀρεγύμενοι καὶ κινδύνοις ψυχῆς τὰς νίκας ὠνούμενοι; οὐκ ἴσασι τῶν κτημάτων οἱ ἔρωτες εἰδοξίας ὑπόθεσις γίνεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν χρημάτων ἢ ὕρεξις διασώζειν τῶν ἐπαίνων τὴν
 15 ἔφεσιν. ἢ θύτερον οὐκ ἀπολείπετε, ἢ τοὺς τῆς στρατείας νόμους μὴ κιβδηλεύετε."

8. Ἐτι γοῦν τοῦ στρατηγοῦ τοῖς λόγοις ἐπικυμαίνοντος P 154 καὶ τὰ Θεμιστοκλέους Ῥωμαϊκῶς ἀττικίζοντος κρότος ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀνέθορε, καὶ πρὸς εὐνοίαν τὰ τῆς δυσμενείας μετήρ-
 20 χετο, ὃ δὲ ψόγος πρὸς ἔπαινον, πρὸς ἀποδοχὴν τὰ τοῦ σκώματος, καὶ πάντα μετεγίνετό τε καὶ μετετίθετο· οἶδε γὰρ γλώττης ἀλκὴ καὶ φύσει ἄρχειν καὶ κατὰ τῆς ἀνάγκης νομοθετεῖν, καὶ μετοχετεύειν γνώμης κινήματα ἀμείβειν τε τύχας, καὶ πάντα

ardebat. et quosnam alios facinorum vestrorum testes mihi demonstrabit? quis laborum vestrorum praeterea spectator erit? in quas alias tabulas gloria vestra referetur? quomodo et ubi et quando et apud quos demum fortitudinem vestram praedicabimus? nam si vos ipsi eorum quae comparata sunt testes esse volueritis, incredibilis erit vester labor, non approbabitur felicitas; fabulae erunt tropaea, incertae narrationes, et scita magis quam vera pignora, cum oratio probabilitate destituta sit. vos qui mortem philosophamini, omniaque et facere et pati elegistis, nonne propter adipiscendam benevolentiam spolia ista contemnetis? non ideo spolia exigetis, ut longa fama plausuque celebremini? quid animos vestros propter avaritiam servituti subiicitis, qui hostes facere servos desideratis, vitaeque discriminibus victorias emitis? amor facultatum nominis claritatem non capit; nec pecuniarum cupiditas nutrire laudis desiderium potest. aut alterum igitur horum relinquitte, aut mores militares ne adulterate."

8. Duce adhuc orationis flumen fundente et Themistoclem Atheniensem Romana lingua exprimente, plausum concio sustulit, malevolentiaque in benevolentiam, reprehensio in laudem, dicteria in approbationem transierunt, omnia demum conversa et commutata sunt. possunt enim linguae vires etiam naturae imperare, necessitati leges imponere, animi

- B** μεταμορφοῦν καὶ πλάττειν καὶ δημιουργῆσαι πειθήνιον. τοίνυν ὁ Πρίσκος κρατίσας τοῖς λόγοις ἐς βασιλέα ἀπέπεμπε τὰ τῶν πόνων ἐπίχειρα, τριακοσίοις συμφράξας τὴν λείαν, πρόταγόν τε τούτων τὸν Τατίμερ προειστήσατο. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τῆς ἐς Βυζάντιον πορείας ἀπήρχετο, ἕκτη δὲ ἡμέρα, καὶ Σκλαβη- 5 νοῖς περιτυχῶν ἐς ἀδόκητον καταγίνεται κίνδυνον· μεσοῦσης γὰρ ἡμέρας ἐκλύτως καὶ φροντίδος ἐκτὸς στρατοπεδεύοντι, καὶ τὴν χλόην νεμομένης τῆς ἵππου, τὸ βάρβαρον ἐπιτίθεται. βοῆς
- C** τοιγαροῦν γενομένης, τῶν τε Ῥωμαίων καθεστῶτων ἀφίππων, προθέει μετ' ὀλίγων ὁ Τατίμερ, ἀγγλῆυρός τε τῶν βαρβάρων 10 γενόμενος ἐς μέγα ὀλέθρου κατέπιπτε· φέρειν γὰρ οὐκ ἔχων τὴν ἀντιμέτωπον μάχην ἐτέτραπτο πρὸς φυγὴν, βυλλόμενός τε οὐ καιρίαις βολαῖς μύλις ἀπέδρα τὸν κίνδυνον. τῶν οὖν Ῥωμαίων ἐπιγενομένων πεζῶν καὶ διασωσάντων τὸν Τατίμερ, πρὸς τοὺς
- V 245** Σκλαβηνοῦς λοιπὸν ἐχειροῦργουν τὸν πόλεμον. τῆς τοίνυν μύ- 15 χης ἐς τὸ καρτερὸν γενομένης κρατοῖσι τῶν Σκλαβηνῶν Ῥωμαῖοι, **D** φόνον τε πολὺν ἀπεργασάμενοι, πενήκοντα βαρβάρους ζωγρήσαντες ἐπανήεσαν πρὸς τὸν χώρακα, λείαν Ῥωμαϊκὴν ὑπὸ τῶν Σκλαβηνῶν διασωσάμενοι. ὁ μὲν οὖν Τατίμερ τὸ σῶμά πιος ἀκεσάμενος ἐς Βυζάντιον ἦκεν, ἀξιολογωτάτην προνομὴν ἐπιφε- 20 ρόμενος. ἤσθεις τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν, ἐπὶ τὸ τοῦ Θεοῦ μέγιστον ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπαννύχιζε τέμενος, εἶτα μετὰ τοῦ λεῶ τὰς ἰκετηρίας εὐχὰς ποιησάμενος ἡξίου τὸ Θεῖον ἐπισημότερα δοῦναι τὰ τρύπαια.

motiones alio derivare, alternare fortunas, et ad obsequium suum transformare fingere fabricare omnia. simulatque igitur Priscus verbis obtinuit quod voluit, praedam laborum praemia ad imperatorem cum trecentis custodibus, Tatimere praeposito, misit. Tatimer Byzantium pergebat, cum die sexto Sclavis occurrentibus periculo improviso est implicitus. nam cum meridie animo vacuus curarumque liber subsisteret, et equi gramina tonderent, barbari imminent. clamore exorto, Romanisque ab equis haud paratis, Tatimer aliquantum praecurrens et hostibus appropinquans summum discrimen adiit, et cum a fronte prementes sustinere nequiret, fugam arripuit. quanquam vero letalibus plagis non est ictus, exitium tamen aegre vitavit. superveniunt Romani pedites, ac Tatimere conservato arma in Sclavos convertunt, et pugna summa contentione pugnata victoriam adipiscuntur, multisque interemptis et quinquaginta captis ac praeda a Sclavis defensa in castra se referunt. Tatimer plagis consanescens Byzantium cum manubiis minime vulgaribus intrat. quibus rebus recreatus imperator in amplissimo urbis templo pervigilium agit. deinde supplicationem cum populo obiens, deum precatur uti illustriora tropaea largiatur.

Ὁ δὲ πολέμαρχος Πρίσκος ἐπὶ κατασκοπῇ προθῆεν ἀνδρά-
 σιν ἐκέλευεν ἡμέρα δευτέρα, καὶ οὐ διέγνω ἀνὰ τοὺς χώρους πο-
 λέμιον. οὐκοῦν εἰς τὰ πρῶσω τοῦ Ἡλιβακία ποταμοῦ ἐξ ἑωθι-
 νοῦ ποιῆσθαι τὴν βύδιαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ προστέταχεν. ὁ μὲν
 5 οὖν Ἀλέξανδρος τὸν γείτονα διανηξάμενος ποταμὸν ἐντυγχάνει
 Σκλαβηνοῖς. οἱ δὲ βάρβαροι πολεμίαν θεασάμενοι ὄψιν πρὸς P 155
 τὰ πλησίον τενάγη ἐπὶ τε τὴν ὕλην τὴν ἀποφυγὴν ἐποιούντο. οἱ
 δὲ Ῥωμαῖοι τούτους ἐνεχείρουν ἐλεῖν. ἐπεὶ δὲ τῇ ἰλύϊ συγγίνον-
 ται, περιπίπτουσι δυσκαταγωνίστῳ κακῷ· καὶ ἂν διόλωλεν ὅπαν
 10 τὸ σύνταγμα, εἰ μὴ θῦττον ὁ Ἀλέξανδρος ὑπεξήγαγε τοὺς Ῥω-
 μαίους τοῦ τέλματος. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος ὁ ταξιάρχος περι-
 στοιχίσας τὸν χώρον παραδιδόναι τούτους ἐπειρᾶτο πυρὶ· ἡ δὲ
 φλόξ νοσηλευομένη ὑπὸ τῆς ὑγρῆς κατεμαλθακεύετο φύσει, καὶ B
 ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὰ τῆς ἐπιβολῆς οὐκ εἰδύκιμα. τοίνυν Γή-
 15 παις ἀνὴρ, ἐκ τῶν Χριστιανῶν θρησκείας πάλαι ποτὲ πεφυκώς,
 μετὰ τῶν βαρβάρων ὑπῆν. οὗτος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους αὐτο-
 μολῶν δακτυλοδεικτεῖ καὶ τὴν εἴσοδον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τῶν
 εἰσόδων γενόμενοι κύριοι κρατοῦσι τῶν βαρβάρων. ὁ δὲ Ἀλέ-
 ξανδρος ἀνετάζων κατεπνυθάνετο πόθεν τοῖς ἐαλωκόσι τὸ γένος.
 20 οἱ δὲ βάρβαροι εἰς ἀπόνουαν καταπεπτωκότες θανάτου χάριν
 ἔφραζον ταῖς κολύσεσιν, ὡς περὶ ἀλλοτρίου τοῦ σώματος τὰς ἐκ
 τῶν μαστίγων ἀλγηδόνας διατιθέμενοι. (9) ὁ δὲ Γήπαις διεξ- C
 ῆει τε ἅπαντα καὶ διήλεγχεν ἐκ λεπτοῦ τὰ πράγματα, φύσκων
 ὑπὸ Μουσώκιον τὸν λεγόμενον ῥῆγμα τῶν βαρβάρων φωνῇ τοῦς

20. an χείρειν?

Die postero Priscus speculatoribus praemissis hoste vacare locum
 cognovit. itaque trans fluvium Helibaciam mense ut progrediatur, Alexan-
 dro mandat. Alexander amne vicino traiecto Slavos offendit. qui visis
 hostibus in proximas paludes silvamque trepide aufugiunt. iis capiendis
 Romani insistunt. sed in limum incurrentes malo vix eluctabili se in-
 duunt; perissetque agmen universum, nisi Alexander tribunus celeriter e
 palustribus et coenosis illis locis eos eduxisset. qui cum igne undique
 circumiecto Slavum perdere conaretur, flamma humore praepedita con-
 valescere non potuit. et omnino aggressio illa parum honorifica Alexan-
 dro cecidit. Gepida porro quidam, olim Christianus, a barbaris ad Ro-
 manos transfugiens, qua via intrarent, intenta manu demonstravit. Ro-
 mani aditu potiti simul barbarorum potiuntur. captos Alexander flagris
 subiiciens percunctatur unde illis genus. qui vesana subnixa confidentia,
 cruciatus et mortem nibili faciebant, doloresque flagellorum velut in alie-
 nis corporibus patiebantur. (9) at enim Gepida enarrabat omnia,
 et minima quaeque rerum indicabat, dicebatque captivos illos subesse
 Musocio cuidam nomine, quem barbari regem appellarent. eum triginta

Theophylactus.

ἔζωγρημένους ἐπεῖναι, τοῦτον δὲ τὸν Μουσώκιον ἐναυλλῆσθαι
 μετὰ παρασάγγας τριάκοντα, τοὺς δὲ ἀλόντας ἐκπέμψαι ἐπὶ
 κατασκοπῇ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, ἀκηκοέναι τε καὶ τὰ περὶ
 τὸν Ἀρδάγαστον γεγονότα πρὸ μικροῦ δυστυχήματα. παρήνει τε
 Ῥωμαίους ἀθρόαν τὴν ἐπιστasiaν ποιήσασθαι, τὸν τε βάρβαρον 5
 ἐλεῖν τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς ἐπιθέσεως. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος παρὰ
 D τὸν Πρίσκον γενόμενος τοὺς βαρβάρους ἠνέγκατο, ὁ δὲ πολέ-
 μαρχος ἀναιρέσει τούτους παρέδοτο. γίνεται γοῦν πρὸς τὸν στρα-
 τηγὸν ὁ Γήπαις ἐκεῖνος ὁ βάρβαρος, καὶ διέξεισι Πρίσκῳ τὰ τῶν
 βαρβάρων διανοήματα, εἰσηγεῖτό τε ἐπιστῆναι τῷ βαρβάρῳ τὸν 10
 Πρίσκον. καὶ πίστιν τῆς ἐπιτεύξεως ἐδίδου φενακίζειν ὁ Γήπαις
 τὸν βάρβαρον. ἐπιχαρῶς τοίνυν ὁ Πρίσκος τοὺς λόγους ἀρούμε-
 νος, δώροις τε λαμπροῖς τὸν ἠντομοληκότα λιπάνας ἐπαγγελίαις
 τε περιδόξοις ἐχυρωσάμενος, ἔξαπατῆσαι τοῦτον ἐπεπόμφει τὸν
 βάρβαρον. καὶ οὖν ὁ Γήπαις πρὸς Μουσώκιον γίνεται, αἰτεῖ τε 15
 P 156 τὸν Ἀρδάγαστον περαιώσῃται. ὁ μὲν οὖν Μουσώκιος ἔρμαιόν τε
 δοκῶν τὰ ὑπὸ τῆς ἀπάτης αὐτῷ καττυόμενα ἐδίδου μονόξυλα,
 V 246 ὅπως ὁ Γήπαις τοὺς περὶ τὸν Ἀρδάγαστον διασώσῃται. ἐκατὸν
 τοίνυν πρὸς τοῖς πεντήκοντα ἀκατίοις λαβίων, καὶ προσκώπους 20
 τριάκοντα, εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ ποταμοῦ παραγίνεται, ὃν οἱ
 ἐγγώριοι Πασπίριον ὀνομάζουσιν. ὁ δὲ Πρίσκος κατὰ τὸ σύν-
 θημα ἐξ ἐωθινοῦ ἀπήρχετο τῆς βαδίσεως. ἄταρ ὁ Γήπαις ἀτῆρ
 τῶν συνεληλυθότων κλέψας τὴν αἴσθησιν μεσοῦσης τῆς νυκτὸς

21. nonne τριακοσίους?

parasangis ab eo loco habitare; captos illos ad Romanorum copias ex-
 plorandas misisse: audisse enim quam cladem paulo ante Ardagastus
 acciperit, hortabaturque Romanos ut repente eo copias promoverent, ac
 barbarum inexpectato aggressi captivum facerent. Alexander itaque bar-
 baros secum trahens ad Priscum proficiscitur; quos ille e medio tollit.
 ad eum Gepida veniens cogitata barbarorum memorat, et regis oppri-
 mendī consilium impertit, ac promissione doli, quo barbarum irretiret,
 rem bene eventuram fidem sibi conciliat. his Priscus non sine voluptate
 auditis, transfugam muneribus eximiis et promissis magnificis prosecutus,
 ad barbarum fraude circumveniendum mittit. Gepida Musocium adit,
 lintrium copiam ad calamitosos Ardagasti subditos transvehendos petit.
 Musocius pro emolumento non sperate amplectens, quam Gepida frau-
 dem consuebat, monoxyla ad Ardagasti populum transvectione conser-
 vandum attribuit. actuariolis igitur centum quinquaginta cum remigibus
 triginta acceptis, in ulteriorem fluminis, quem accolae Paspirium vo-
 cant, ripam traicit. Priscus ex constituto mane iter ingreditur. Ge-
 pida multitudinem fallens, nocte media ad ducem Romanorum vadens,

πρὸς τὸν τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχον γίνεται, καὶ ἧξίου ἑκατὸν B
 ὀπλίτας ἀπολείσθαι, ὅπως στόματι μαχαίρας τοὺς πρὸς τῇ ὄχθῃ
 βαρβάρους ὀλέσειε. τοίνυν ὁ στρατηγὸς ἄνδρας διακοσίους συμ-
 φράξας τῷ ταξιάρχῳ δίδωσιν Ἀλεξάνδρῳ. ἐπεὶ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν
 5 τῷ Πασπίριῳ ἐπλησίαζε ποταμῷ, εἰς ἐνέδραν τὸν Ἀλέξανδρον
 ὁ Γήπαις ἐκάθισε. νυκτὸς τοιγαροῦν γεγονυίας οἱ μὲν βάρβαροι
 κατωφερεῖς περὶ τὸν ὕπνον ὄντες ἐτύγγανον, ἔξοινοί τε γεγονότες
 λίαν τῶν ἐνυπνίων ἀντείχοντο. ὁ δὲ Γήπαις τοὺς βαρβάρους δια-
 φθεῖρειν κατειρωνεύετο, τρίτῃ δὲ φυλακῇ καὶ τι μικρὸν μεταστάς C
 10 καὶ πρὸς τὴν ἐνέδραν γενόμενος ὑπεξάγει τοῦ λόχου Ἀλέξανδρον.
 καὶ οὖν διθύνας Ῥωμαίους ἐπὶ τὸν Πασπίριον ποταμὸν, καὶ σύν-
 θημα λαβὼν τε καὶ δούς, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἐχώρησεν. ἔτι
 τοίνυν τῶν βαρβάρων προσομιλοῦντων τῷ ὕπνῳ δι' Ἀβαρικῶν
 ἁσμάτων ἐδίδου ὁ Γήπαις τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ σύνθημα. ὁ δὲ
 15 Ἀλέξανδρος ἐπιστὰς τοῖς βαρβάροις ὕπνον καὶ ζωῆς τὴν ζημίαν
 παρείχετο. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀκατίων γέγονεν ἐγκρατῆς, πρὸς τὸν
 στρατηγὸν ἀγγέλους ἐξέπεμπεν, τῆς ἐπιβολῆς τὰς ὁρμὰς ἐπιτεί- D
 νων. ὁ δὲ Πρίσκοις τρισχιλλοὺς ἀράμενος καὶ διανείμας εἰς τὰ
 ἀκάτια τὸν Πασπίριον ποταμὸν διενήξατο. καὶ δῆτα καὶ μεσοῦ-
 20 σης νυκτὸς τῇ ἐφόδῳ παρείχον τὴν ἔναρξιν. ὁ μὲν οὖν βάρβα-
 ρος κύτοιός ὢν τῇ μέθῃ διέφθαρτο· ἦν γὰρ αὐτῷ κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην ἐπιτύφιός ἐορτὴ ἐπὶ ἀδελφῷ κατοικομένῳ, ὡς
 ἔθος αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν φόβος μέγας ἐγίγνετο. ζωγρηθεὶς τοί-
 νυν ἦλω ὁ βάρβαρος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι κατεπαννυχίζοντο ἐν τοῖς
 25 αἵμασιν. ἡμέρας δὲ λαμπούσης ἐλάμβανεν ὁ φύνος ἀπὸ τοῦ στρα-
 τηγοῦ τὴν ἀνάπαυλάν. ὑπὸ δὲ τρίτην ὥραν τὴν ἀποσκευὴν τὰς

26. τὰς δὲ IP.

centum armatos ab eo poscit, quorum opera barbaros ad ripam interficiat. dux ducentos instructos Alexandro tribuno committit. postquam fluvio Paspirio appropinquarunt, Gepida eos in insidiis locat. noctu barbari somno vinoque sepulti somniis suis detinentur. Gepida eos occisurum dissimulans, tertia vigilia paululum abscedens Alexandrum subducit, eumque ad fluvium dirigens, composita tessera ad barbaros gressum recipit. quibus etiamtum ex Abaricis cantilenis consopitis, Alexandro signum dat. is in eos irruens somno et vita pariter multat. postquam naviculas obtinuit, nuntios ad ducem pro numero ad impressionem corroborandam mittit. Priscus cum tribus millibus in acatia distributis Paspirium transit, mediaque nocte infesti accessus initium facit. barbarus prae ebrietate mentem amiserat: illo quippe die funeralia festa fratris, ut mos est barbaris, celebrarat. itaque singulari timore percussis omnibus, rex vivus in potestatem adducitur. Romani reliquam noctis totum in sanguine fundendo consumunt. locis exortu dux receptui canit.

τε δυνάμεις ὁ στρατηγὸς διεπορθμεύσατο. τοίνυν οἱ Ῥωμαῖοι φρονηματισθέντες ἐπὶ τοῖς συγκυρήσασιν πρὸς τροφήν κατεκλίοντο. εἶτα τῇ μέθῃ συρράπτονται, καὶ τῇ παροινίᾳ τὰς εὐπραξίας νοθεύσαντες τῆς διαφρουρᾶς κατημέλησαν, ἣν σκούλικαν συνηθὲς τῇ πατρικῇ φωνῇ Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν. τὸ μὲν νε-5 νικημένον συναθροισθὲν ἀντιταλαντεύει Ῥωμαίοις τὴν ἔφοδον· καὶ ἦν ἄν ἡ ἀντίδοσις χαλεπωτέρα τῆς ἐπιτεύξεως, εἰ μὴ ὁ Γέντζων τὰς δυνάμεις τὰς πεζικὰς περιστησάμενος τῆς μάχης ἐκράτησεν. ἔξ ἰωθινοῦ δὲ ὁ Πρίσκος τοὺς φρουράρχους ἀνεσκολόπιζε, καὶ δὴ καὶ τινὰς τοῦ ὀπλιτικοῦ πικρῶς ἐμαστίγωσεν. 10

P 157

10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τατίμερα ἀντιπέμπει πρὸς τὸν πολέμαρχον, βασιλείους δέλτους ἐπιφερόμενον· ἦν δὲ ἡ τῶν δέλτων ἀξίωσις τὴν χειμέριον ὥραν αὐτόθι τοὺς Ῥωμαίους ποιήσασθαι. παραγεγονότος τοίνυν τοῦ Τατίμερ καὶ τῶν βασιλικῶν γνωρισθέντων λογίων, θρήλλος ὑφάπτεται τῷ στρατεύματι. 15 καταστασιάζει τοίνυν ἡ Ῥωμαίων πληθὺς, παρωσαμένη τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος, οἴκοι τε τὴν τοῦ ψύχους ὥραν ἐνεχείρει ποιήσασθαι· οὐ γὰρ ἐπὶ βαρβάρου γῆς ἐναυλλίξασθαι· ἔφασκον γὰρ ψύχη ὑπεῖναι δυσυπομόνητα, τὰ τε τῶν βαρβάρων πλήθη ἀκαταγώνιστα. ὁ δὲ στρατηγὸς πειθοῖ τινὶ τακτικῇ τῆς 20 στρατιᾶς τὸ δυσήνιον ὑπεμάλαττεν. ἐπεὶ δὲ γίνονται αἱ δυνάμεις πειθήνιοι, ἐπὶ βαρβάρου γῆς ὁ τῶν Ῥωμαίων πολέμαρχος διαλύει τὸν χόρακα.

Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις θεία φροντίδι τινὶ ὁ τὸν φόνον ἐπὶ τὴν Ἀγχίαιλον ποιησάμενος, ὅτε τῆς ἐλύφου πολλῶν 25

diei hora tertia praedam et exercitum per fluvium reducit. Romani his rebus gestis confidentia elati, ad delicias et computationem convertuntur, felicitatemque suam helevatione corrumpentes custodiae, quam Sculcam patrio sermone nominant, obliviscuntur, victi siquidem densata cetera Romanis irruptionem rependunt; superassetque acceptam calamitatem vicissim illata saevitia, nisi Genzo peditatu circumfusos pugnando fregisset. mane Priscus custodiae praefectos palis suffixit, et quosdam de exercitu dirum in modum flagellavit.

10. Imperator Tatimerem ad summum ducem cum litteris mittit, quibus mandatur ut illic exercitum in hibernis habeat. quod ut milites compererunt, tumultuose ac seditiose mandata repellentes domi hiberna agitare contendunt, in regione barbara permanere detrectantes, tum quod illic frigora intoleranda saeviant, tum quod barbari ob multitudinem sint inexpugnabiles. dox suadela quadam officio suo conveniente refractarios illorum spiritus moderatur; ac postquam eos in solo barbaro obedientes habuit, concionem dimittit.

Diebus illis divina providentia deprehensus est qui ad Anchialem caedem patrarat, quando cervos multi de imperatoris stipatoribus inse-

περὶ τὸν αὐτοκράτορα δίωξις ἐγγύονει. οὐκ ἀπὸ δὲ τρόπου καὶ
 τὴν αἰτίαν διεξελθεῖν τῆς δραστηκῆς προνοίας, τῆς περὶ τὴν οἰ- C
 κουμένην διατρεχούσης ὕσημέραι, ἀκαμάτω τε ὀφθαλμῶ ἐπισκο- V 247
 πούσης τὰ τῆδε, τὰς τε ἀντιδύσεις τῶν βεβιωμένων πρὸς τοῖς
 5 ἀνθρώποις πρυτανευοῖσης ἀεί. ἦλω τῶ δακτύλῳ τῆς δίκης ὁ
 τοῦ φύνου πατήρ. μετὰ χρόνον γὰρ ἐπὶ τὸ βασιλεῖον ἄπτυ γε-
 νόμενος τὰ τῆς χρυσῆς ζώνης ἐπίσημα χρυσοῦργῶ τεχνίτη τινὶ
 διαχωνεῦσαι παρείχετο. ὁ μὲν οὖν τεχνίτης τὰ μέλη τῆς ζώνης
 κατανοήσας λίαν ἐπίδοξα τό τε σχῆμα τῆς ἐφηλώσεως βίβιον τὴν
 10 τε τοῦ προσώπου ποιότητα βύρβαρον, κλοπὴν δρασθῆναί τινα
 ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπειλήφει. παραπεμπόμενος τοίνυν ἐκ τοῦ λεγο- D
 μένου πραιτορος τῶν δήμων ἄνδρος ἐπὶ παρεδίδου τῶ δικαστη-
 ρίῳ τὸν βύρβαρον. οἱ μὲν οὖν ὑψαυχενιζόμενον καὶ λίαν κατα-
 στασιάζοντα ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἐγκλημάτων τὸν βύρβαρον διεκόμι-
 15 ζον, ἐρμηνεῦα τε προστησάμενοι κατεπυνθάνοντο πόθεν αὐτῷ
 ζώνης περιβλέπτου καὶ λίαν μεγαλοπρεποῦς ὑπέστη λείψανα. ὁ
 μὲν οὖν φονευτῆς (Γήπαις δὲ οὗτος ἄρα ἐτύγγανεν ὢν) λίαν σο-
 φιστικῶς τὴν ὑπολογίαν παρείχετο. ἃ δὲ εἶπε, ταῦτα ἐκεῖνιά
 ἐστι. τοῦ Λογγοβάρδου ἔθνους Ἀλβοῦις τὴν ἡγεμονίαν ἐκέκτητο.
 20 οὗτος εἰς ἔρωτα καταπίπτει νεάνιδός τινος. ἡ δὲ νεᾶνις θυγά-
 τριον ἐτύγγανεν ὃν Κομιμούνδου τοῦ τῶν Γηπαίδων ἡγεμονεύον-
 τος. ἐπεὶ δὲ τοῖς λόγοις πείθειν οὐχ οἷός τε ἦν, βία πρὸς τὴν
 πρῶξιν ἐχώρησεν. ἐνέδραν τοιγάρουν συστησάμενος ἀδοκῆτως τε
 ἐπιθέμενος ἀφαρπιάζει τὴν παρθένον ὃ ἐρμηστής. ἐντεῦθεν ὁ πό- P 158
 25 λεμος λυμβάνει τὰ σπέρματα. οἱ μὲν οὖν Λογγόβαρδοι κατὰ

quebantur. non erit autem abs re rationem quoque commemorare agen-
 tis providentiæ, mundum percurrentis assidue, et res nostras indefesso
 lumine aspicientis, semperque mortalibus factorum præmia remetientis.
 digito iustitiæ captus est homicida. nam cum post intervallum temporis
 in urbem imperatoriam venisset, aureum balteum ob insignes in eo bul-
 las confandas dedit. aurifex bullas opere pulcherrimo et solido zonæ
 allaboratas, ac faciem præterea hominis barbaram attentius considerans,
 furtum ab eo factum suspicatus est. accersitis igitur a prætore populi,
 qui dicitur, apparitoribus septem, barbarum tribunali tradit. qui erecta
 cervice ambulantiem et contumacem in prætorium deducunt, adhibitoque
 interprete quaerunt unde illi baltei tam conspicui tamque magnifici spo-
 lia. ibi interfector Gepida admodum astute se tueri in hanc sententiam.
 Longobardicæ gentis principem fuisse Alboinum. hunc adolescentulum
 Conimundi Gepidarum regis filiam deperisse. cui cum verbis quod vo-
 lebat persuadere nequivisset, ad vim processisse, compositisque insidiis
 improviso virginem invasisse ac rapuisse. inde bellum extitisse, in quo

τὸν πόλεμον ἐπροτέρησαν. διὰ τοι τοῦτο ὁ Κοιμοῦνδος πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τὸν νεώτερον Ἰουστίνον τὸν αὐτοκράτορα, συμμαχεῖν αὐτῷ ποτνιώμενος. ὅπως δὲ τῷ αὐτοκράτορι αἰδέσιμα τὰ περὶ τὴν πρεσβείαν προσγένοιτο, δῶρα ὁ ἡδικημένος μεγαλοπρεπῶς ἐπεπόμφει παρὰ τὸν Καίσαρα. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸς φιλότιμον θανμάσας τοῦ ἰκετεύσαντος πρὸς ἔλεον ἐπικλίνεται, Β ἐπιστολὴν τε συντάξας προστάττει Βαδουαρίῳ στρατηγῷ τὰς περὶ τὴν Σκυθίαν καὶ Μυσίαν δυνάμεις ἀθροίσαντα βοηθεῖν Κοιμοῦνδῳ. ἠγγέλθη τοίνυν ταῦτα τῷ Ἀλβουῖ, καὶ τὰς Ῥωμαίων ὀρρωδῆσας δυνάμεις συνθήκαις ἡξίου καὶ δώροις λαμπροῖς πρὸς 10 τὸν ἡδικημένον ὡς ἔπος εἰπεῖν διαλύσασθαι, ἐζήτηε τε καὶ τὴν ἐπιγυμβρίαν γαμηλίοις νόμοις ποιήσασθαι. ὁ δὲ Κοιμοῦνδος τὸ δριμύ μὴ φέρων τῆς ὕβρεως πολέμοις ἡξίου τὰς ὕβρεις τῶν ἐκβύσεων γίνεσθαι. γεγυμνίας τοίνυν τῆς παρατάξεως νικῶσι Ῥωμαῖοι, καὶ κύριδι τῶν σκύλων οἱ νενικηκότες καθίστανται. 15

С “ἐντεῦθεν” φησὶν “ἡ τῆς λαμπρῆς ταύτης ζώνης ἐπίκτησις.” εἶτα ἀνακρίνεται ὑπὸ τῆς περιπόλου τάξεως τοῦ δικαστηρίου, καὶ τίς οὗτος ὡς τὴν ἐπιφανῆ ταύτην περιέκειτο ζώνην. ὁ μὲν οὖν ἐπισυνάπτει πλάσματα πλάσματι, καὶ φησὶν “υἱὸς ἐκ παλλακῆς τοῦ λεγομένου τῶν Λογγοβάρδων ῥηγὸς ἐτύγχανεν ὢν, ὃς 20 τὴν ἐπιφανῆ ζώνην περιβάλλετο. τοῦτον ἀνελὼν καὶ λαφυραγωγῆσας τὸν τεθνεῶτα μισθὸν τῶν κινδύνων ἀνειλόμην τὴν ζώνην.” οὕτω μὲν οὖν ὁ βάρβαρος λίαν σοφιστικεῦει δεινῶς, καὶ γίνεται

В πιθανὸς τῷ διηγήματι, καὶ τέως μικρὸν ἀποκρύπτει τὸν φόνον.

Longobardos priores tulisse. quocirca Conimundum legatos ad Iustinum Iuniorum misisse et auxilium obsecrasset. quo autem legatio plus apud imperatorem valeret, dona quoque augusta adiunxisset. imperatorem in supplice munificentiam admiratum, et ad miserationem inflexum, per epistolam Baduario duci praecepisset ut e Scythia et Mysia collectis copiis Conimundo succurreret. iis Alboino nuntiatis, cum Romanos timentem exercitus, foedere et donis sumptuosus, ut paucis absolvam, cum eo cui iniuriam intulerat pacem facere voluisse, atque etiam affinitatem nuptiarum legibus contrahere studuisse. Conimundum acerbiter contumelias non ferentem, bello acceptas iniurias ulcisci postulasse. collatis igitur signis Romanos victoriam et spolia obtinuisse. inde se huncce tam insignem balteum adquisisse. postea a cohorte tribunal circumstante interrogatur quisnam fuisset hoc tam eximio cinctus balteo. ille mendacium mendacio assuens, Longobardorum regis ex pellice filium fuisse; eum se interfecisse, exanimem spoliasset, balteumque periculorum suorum praemium abstulisse. hoc modo barbarus, cum perquam veteratorie pro se responderet et caedem ad exigui temporis momentum occultaret non in-

ἀνέθῃ τοιγαροῦν τοῦ ἐγκλήματος. ἐπεὶ δὲ ἀφέθῃ, εἰς τις ἀνήρ
 τῶν παριστακῶν τῷ πραιτωρίῳ συνεστῶς ἀνακρίνει τοὺς λόγους,
 καὶ πυθέσθαι διεγχειρεῖ τὸν χρόνον τῶν ἱστορηθέντων ὑπὸ τοῦ
 Γήπαιδος. διὰ τοι τοῦτο οἱ τοῦ δικαστηρίου ἐπιφθάνουσι δρόμῳ
 5 τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπανήκειν αὐθις εἰς τὸ δικαστήριον ἀναγκά-
 ζουσιν. εἰσεληλυθὸς γαῦν τοῦ βαρβάρου ἡρώτα ὁ ἡγεμὼν τὸν
 χρόνον τῶν ἀφηγηθέντων αὐτῷ. ἐπεὶ τοίνυν πρεσβυτέρων πρα-
 γμάτων ἔκθεσις ἦν, τριάκοντά τε ἔτεσι προτερεύειν τὴν ἱστορίαν
 δεικνῶστο, τούτων δὲ τῶν διηγηθέντων πεφυκέναι νεώτερον,
 10 πρὸς στρεβλώσεις ὁ προεστὼς τοῦ δικαστηρίου τὸν βάρβαρον
 ἔφερε. τῆς τοίνυν γλώττης ἀντιθέτους ποιούσης τοὺς λόγους,
 τῶν τε κολύσεων κατεπειγουσῶν πρὸς τὰ εἰκότα τὸν βάρβαρον, ὁ
 φονευτῆς αὐτοκατάθετος γίνεται καὶ παραγυμνοῦνται τὰ σφάλ-
 ματα ἔξαγορευθέντος τοῦ ἐγκλητήματος. ὁ μὲν οὖν παλαμναῖος
 15 ἔκεινος καὶ βάρβαρος δίκας τῆς ἀμότητος εἰσπραττόμενος ὁδοῦσι
 θηρίων παρεδίδοτο ψήφοις, εἶτα τῷ παμφάγῳ πυρὶ παρείχετο
 παρανάλωμα.

11. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ ἐνιαυτῷ εἰς τὰ πρὸ τοῦ ἄστεος τι- P 159
 κτονται παράδοξα τέρατα, παιδίον τετράπουν, ἄλλο δὲ δικόρου- V 248
 20 φρον. λέγουσι δὲ οἱ τὰς ἱστορίας μετ' ἐπιμελείας συγγράψαντες
 μὴ εἶναι εἰς ἀγαθὸν τὴν τῶν τεράτων ταῖς πόλεσιν ἐπιφάνειαν.
 τὰ μὲν οὖν τέρατα ἐπιδειγμένα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι πα-
 ρεδόθη τῷ φόνῳ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποχειροτονεῖ τὸν πολέμαρχον,
 καὶ τὸν ἀδελφὸν (Πέτρος δὲ ὄνομα αὐτῷ) ἡγεμόνα τῶν Ῥω-

1. ἀνέθῃ] immo ἀφέθῃ.

credibilia narrare visus crimine absolvitur. tum quidam praetori astan-
 tium eius verba inter se componens discutit, et eorum quae narraverat
 tempus nosse gestit. quamobrem apparitores cursu eum insecuti in iudi-
 cium retrahunt, ingressum praeter de tempore eorum quae narrasset
 percunctatur. quoniam igitur certum erat quiddam antiquius fuisse ex-
 positum et ante annos triginta factum, quot annos aetatis ipse nondum
 haberet, praeter eum tormentis addicit. ubi lingua aliam cantilenam
 edente, et cruciatibus ad vero consentanea fatenda barbarum urgentibus,
 confessus ipsemet quod res erat, delictum suum aperit. ita cruentus ille
 crudelitatis suae poenas exigitur, bestiisque dilaniandus iudicum senten-
 tiis obicitur, deinde pro auctario flammis rapidis iniicitur.

11. Hoc ipso anno mirabilia portenta in suburbanis generata sunt,
 puer quadrupes, alius biceps. affirmant qui diligenter historias explica-
 runt, nihil faustum civitatibus portendi, quoties monstra conspiciantur.
 haec igitur monstra Mauricio ostensa neci data sunt. porro imperator
 Priscum exauctorans, Petrum fratrem Romanarum copiarum praefectum

μαίων ποιεῖται δυνάμεων. ὁ μὲν οὖν Πρίσχος τούτων οὕτω
B ἐπέπυστο. καὶ οὖν τὰς δυνάμεις ὑράμενος διαπεραιουῖται τὸν
ποταμόν. δυσανασχετεῖ γὰρ τὰ πλήθη τὴν τριβὴν πρὸς βάρβα-
ρον χώραν ποιήσασθαι· ἐδεδίει γὰρ μὴ πως ἑξακιναίως ἐφειστη-
κότες οἱ βάρβαροι τὴν λίαν ὑποίσονται. ὁ δὲ Χαγῦνος ἀκτι-5
κῶς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τὴν ἀπόβασιν λίαν ἐθαύμαζεν· εἶτα ὑγγέλους
πρὸς τὸν Πρίσχον ἐξέπεμψε, τῆς ἀναζεύξεως τὴν αἰτίαν πυθέ-
σθαι γλιχόμενος. ὁ μὲν οὖν Πρίσχος ὑπεβουκόλησεν ὡς οἶόν τε
τοῖς λόγοις πιθανῶς. ἡμέραι δὲ τρεῖς, καὶ ἠγγέλθη τῷ Πρίσχῳ
C μέλλειν διεγχειρεῖν τὸν Χαγῦνον ταῖς Ῥωμαϊκαῖς δυνάμεσιν ἐπι-10
τίθεσθαι, τὰ δὲ τῶν Σκλαβητῶν πλήθη προστάττειν διαπεραιουῖ-
σθαι τὸν Ἰστρον· τῷ ὄντι γὰρ ἐχαλέπαιεν ἐνεκότει τε λίαν ἐνευ-
δοκιμηθεῖσαι ταῖς Ῥωμαίων δυνάμεσιν. ὁ μὲν οὖν Ταργήτιος
οἶ τε τῶν βαρβύρων λογύδες τῷ Χαγῦνῳ παρήνουν παραλύειν
τὸν πόλεμον· ἔφασκον γὰρ μὴ ἐνδίκως αὐτὸν χαλεπαίνειν Ῥω-15
μαίοις. μεγαλοφρόνως τοίνυν ὁ Πρίσχος πρέσβυν ὡς τὸν Χα-
γῦνον ἐξέπεμψε (Θεόδωρος ὄνομα αὐτῷ), τὴν φύσιν ἄνδρα δε-
ξιόν τε καὶ εὐεπίβολον, τὴν τέχνην ἰατρὸν, τὴν γλῶτταν ἐλεύθε-
D ρον. οὗτος δὲ κραταιὸς πρὸς τὸν Χαγῦνον ἐγένετο. ὁ μὲν οὖν
βάρβαρος φρονηματισθεὶς ἐπὶ τοῖς αὐτῷ συγκυρήσασι λίαν20
ὑψαυγενίζετο, καὶ κύριον ἑαυτὸν ἔθνους ἔφασκεν ἅπαντος, μὴ
προσεῖναι τε, ὅσον περ ἥλιος ἀνατείνει τὸ βλέμμα, τὸν ἀντιτά-
ξισθαι δυνησόμενον· διὰ τοι τοῦτο ὁ πρέσβυς ἱστορίας πολλῆς
γενόμενος κάτοχος βαρβαρικῶν παραδείγμασιν ἐταπείνου φρονά-
γματα. εἰπεῖν δὲ καὶ τὰ τῆς ἱστορίας οὐκ ἀνακόλουθον ὑπεστίν.25

22. προσιέναι Exc.

instituit. cuius rei Priscus adhuc nescius cum copiis, quas in regione
barbara haerere moleste ferret, amnem transit. timebat enim ne a bar-
baris de subito irruentibus diriperentur. Chaganus Romanorum descensu
audito, etiam atque etiam admiratus, per internuntium reditionis huius
causam studiose exquirat. Priscus qua potest verborum probabilitate
Chaganum ludat. post triduum nuntiatum Prisco Chaganum in Romanos
invasurum, et iam Sclavos Istrum iussisse traicere: vere enim eorum
felicitate dolens, ira inflammabatur. caeterum Targitius et nobilitas
arma dissuadentes, ipsum Romanis immerito irasci affirmabant. magno
igitur animo Priscus oratorem ad Chaganum mittit, Theodorum nomine,
hominem ingenio dextrum et sagacem, professione medicum, lingua libe-
rum, qui velut firmo cinctus praesidio ad Chaganum veniebat. barbarus
propter res secundas conceptis spiritibus non parum superbiebat, seque
omnium gentium dominum gloriabatur, nec reperiri sub sole qui sibi
posset resistere. quocirca legatus antiquitatis bene peritus hominis in-
olentiam atque fastidium exemplo quodam compescit; quod apponere

ἔηρσε γάρ “ἄκουε, Χαγῶνε, παλαιοῦ τινὸς καὶ λίαν σοφοῦ διηγήματος.” ἐπεὶ δὲ ἡ ἑναρξίς προσεχῆ πρὸς ἀκρόασις ἐνεποιεῖ τὸν βάρβαρον, οὐκ ἐλάμβανεν ἐγκοπὴν ἢ τῆς ἱστορίας ἀφήγησις. “Σέσωστριν φασὶ γεγενῆσθαι ποτε ἄνδρα λίαν εὐδαίμονα καὶ τῆς
 5 Αἰγυπτιακῆς βασιλείας ἐπιφανέστατον. τοῦτον κομᾶν ἐπὶ τῷ P 160
 πλούτῳ λόγος πρεσβύτης ἔρει, ταῖς δὲ δυνάμεσι πεφυκέναι λίαν ἀκαταμάχητον. τὸν δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ὡς ἔπος εἰπεῖν κραιπαλᾶν, ὥστε ὑρμάμαξαν συμπήξασθαι χρυσοκόλλητον, λίθους τε τιμίους ταύτῃ περιβαλεῖν, ἐφιζάνειν τε ἐπὶ ταύτης τὸν βάρβαρον,
 10 καὶ ταῖς μὲν ἵπποις καὶ ταῖς ἡμιόνοις χαίρειν εἰπεῖν, τοὺς δὲ τῶν ἡττημένων βασιλέων τῷ ταύτης ζυγῷ τοὺς ἀνχένας περιβαλεῖν, ἔλκειν τε ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τοὺς ἡτυχηκότας τῶν βασιλέων τὸ τοῦ Σέσωστριδος ὄχημα. τοῦ τοίνυν Αἰγυπτίων βασιλέως μὴ μετριοπαθοῦντος ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἀλλὰ περιφανῶς πολλάκις B
 15 κατονειδίζοντος τοῖς ἡττημένοις τὴν συμφορὰν, ἕνα τινὰ τῶν βασιλέων φασὶ τῶν ὑποβεβλημένων τῷ ζυγῷ τοῦ ὀχήματος ἐν μεγάλῃ τινὶ καὶ περιφανεῖ ἑορτῇ, τῶν Αἰγυπτίων συρρευσάντων ὄχλων, μὴ ἐθέλειν ἔλκειν τὸ ὄχημα, πυκνὰ τε εἰς τοῦπίσω στρέφασθαι καὶ τὴν ἐπὶ τῶν τροχῶν κίνησιν διορῶσθαι. ἀσυμφύωνου
 20 τοίνυν τῆς ὀλκῆς γινομένης διὰ τὸ μὴ μίαν σύννευσιν τοὺς ἐπὶ τούτῳ συντεταγμένους ποιήσασθαι, ὃ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς V 249
 ἔηρσε πρὸς τὸν τὰς πυκνὰς ποιούμενον συστροφῆς “ἄνθρωπε, τί πρὸς τοῦπίσω τὸ βλέμμα κινεῖς; τί τοὺς τροχοὺς ἱστορεῖς; ποῖ

6. an αἰρεῖ?

16. ὑπόβεβλημένων Exc. ἐπιβεβλημένων IP.

18. στρέφασθαι Exc. συστρέφασθαι IP.

non erit instituto alienum. dicebat ergo “audi, Chagane, priscam quandam et sapientiae plenam historiam.” hoc exordium ubi barbarum attentum fecit, sic Theodorus continuavit. “fuisse aiunt aliquando Sesostrin, hominem nimis quam felicem et Aegypti regem illustrissimum. hunc divitiis circumfluxisse, potentiaque et viribus invictum extitisse, vetus est narratio. eo autem dementiae velut per crapulam processisse, ut currum insuratum insertis gemmis pretiosis conscenderet, cui relictis equis et mulis victos ab se reges subiungeret, qui illum miseri in forum protraherent. hic igitur rex Aegyptius cum in prosperitate sua moderationem animi non adhiberet, sed palam et saepius victis regibus de calamitate insultaret, ferunt quendam ex currum trahentibus, cum forte magno et insigni die festo frequens populus convenisset, noluisse trahere, crebroque retro conversis oculis rotae volubilitatem contemplatum esse. cum ita currus inaequaliter traheretur, propterea quod trahentes non paribus simul momentis traherent, rex toties respicientem compellans, quid est, inquit, bone vir, quod oculos in tergum toties retorques? quid ita rotas

С διεξείναι κέληνας;” τὸν δὲ φῆσαι μετὰ φιλοσοφίας πολλῆς πρὸς
 τὸν Σέσωστριν “τεθαύμακα τῶν τροχῶν τὰ κινήματα. ἄνώ-
 μαλον ἔχει τὴν κίνησιν· τὰ τοίνυν τούτων μέρη μετεωρούμενα
 αὐθις καταχθόνια γίνεται, καὶ ἔμπαλιν τὰ περιπέζια μετὰ τοῦτο
 ἀπεωρρίζεται.” τούτων τοιγαροῦν λέγουσιν ἀκηκοότα τὸν Σέσω- 5
 στριν παιδευθῆναι μὴ μεγαλοφρονεῖν, νομοθετῆσαι τε τοὺς βα-
 σιλικοὺς ἀρχένας τῶν ζυγῶν ἀφεθῆναι, εἶτα ἡμιόνοις τὴν ὄλκην
 ἐπιτρέψαι. ταῦτά σε παιδευέτω, Χαγᾶνε. οὐδὲν ἀπιστότερον
 εὐπραγίας.” ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος ἀποθαυμάσας τὴν ἐπιείκειαν
Д τοῦ ἀνδρὸς κολάζει τὸν τύφον, καταπαύει τὸ θράσος, μεταβάλ- 10
 λει πρὸς εἰρηναίαν σχέσιν τὰ πράγματα. τοιγαροῦν ὥρας ἀπο-
 σιωπήσας πολλὰς ἔφηκε πρὸς Θεόδωρον “οἶδα καὶ τυρανναῖν
 θυμὸν ἐξοιδάλνοντα, οἶδα καὶ στρατεύειν ὀργήν, ἀλλ’ ὅτε και-
 ρός. χαλεπότητος διαλέλνμαι τῷ Πρίσκῳ, Θεόδωρε. ἔστω δέ
 μοι καὶ αὐτὸς φίλος ἐπιεικής. ἀγέραςτος τῆς λείας μὴ μενέτω 15
 Χαγᾶνος. ἐπὶ τῆς ἐμῆς γῆς ἐπιβέβηκε, περὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπη-
 κούς ἐξήμαρτεν. ἔστω τὰ τῆς εὐπραγίας κοινά.” ἐπὶ τούτοις
 φιλοφρονησάμενος πρὸς τὸν Πρίσκον τὸν Θεόδωρον πέπομφεν.
 ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος γεγονῶς πρὸς τὸν Πρίσκον διεξῆλθεν αὐτῷ
 τοῦ βαρβάρου τοὺς λόγους, ὁ δὲ Πρίσκος τῇ ὑστεραία ἐκκλησίαν 20
 ἐκάθισε, παρήνει τε Ῥωμαίοις κοινῶν τῶν λαφύρων ποιήσα-
 σθαι καὶ τὸν βάρβαρον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τέως πρὸς τὸ συνοίσειν
 μὴ ἐνδημήσαντες κατεστασιαζόν τοῦ στρατηγοῦ. ὁ δὲ στρατη-
 γὸς πολλοῖς καὶ ποικίλοις καὶ λίαν ἐντελέσι λόγοις χρησάμενος τὰς

4. περιπέζια Exc. περιπέτεια IP.
 ζει IP.

10. κολάζει Exc. βαλά-
 ζει IP.

aspectas? quonam abire iahias? tum ille cordate, miror, ait, tam va-
 rios rotarum motus. earum quippe partes in altum sublatae rursus in
 humum descendunt, iterumque ascendunt quae descenderant. his audi-
 tis narrant Sesostrin ad modestiam correctum esse, mandasseque denuo
 iunctis mulis a collo regum iuga demi. haec tibi documento sint, Cha-
 gane, felicitate nihil esse inconstantius.” Chaganus hominis in admo-
 nendo lenitate commotus, fastum abiicit, confidentiam comprimit, ad pa-
 cem se dat; et postquam horis pluribus conticuit, tandem Theodorum
 his affatur. “novi imperare animo meo, cum limites egreditur: novi
 iram debellare, sed in tempore. desino Prisco irasci, Theodore: ille
 vicissim ex aequo et bono mihi amicus esto. partem praedarum Chaga-
 nus consequatur. in ditionem meam invasit; subditos meos afflixit. bona
 inde parta communia sunt.” posthaec mira humanitate tractatum ad
 Priscum remittit; cui Theodorus barbari verba renuntiavit. die altero
 Priscus acto conventu Romanos hortatur uti barbarum praedae socium
 fieri patientur. Romani tunc, quid expediret, non considerantes, ducē

δυνάμεις ἐπέπεισε δοῦναι τι τῷ βαρβάρῳ τῆς λείας. ἀπέδοντο
 τοίνυν Ῥωμαῖοι τοὺς ἐαλωκότας τῷ Χαγάνῳ βαρβάρους, τῶν δὲ P 161
 λοιπῶν λαφύρων ἀμέτοχον αὐτὸν ποιησόμενοι διαλύουσι τὸ ἀμ-
 φίβολον. ἀσμενίσας τοίνυν ὁ Χαγᾶνος τὴν τῶν βαρβάρων ἀπό-
 5 δοσιν χώραν ἐδίδου ταῖς διαβάσειν. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι
 πέντε χιλιάδας βαρβάρων τῷ Χαγάνῳ προῖκα καταβαλλόμενοι
 ἐπὶ τῇ Δριζίπερα γίνονται. ὁ δὲ στρατηγὸς ἀφίκετο ἐς Βυζάν-
 τιον. τοιγαροῦν ὁ Μανυρίκιος τῷ Πρίσκῳ ἐμέμφετο, σφάλμασί
 τε εὐηθείας αὐτὸν περιέβαλλεν ἀσυνέτως ἀποδεδωκότα τῷ βαρ-
 10 βάρῳ τὴν λείαν.

adversantur, qui multis variis prudentissimisque sermonibus eo illos ad-
 egit ut aliquid de spoliis barbaro donandum putarent. dant igitur Cha-
 gano barbaros captivos, et reliqua praeda sibi retenta controversiam
 omnem dirimunt. Chaganus libenter illis receptis, per regionem suam
 transitum Romanis permittit. ita illi quinque millibus captivorum reddi-
 tis Drizipera veniunt. dux Byzantium proficiscitur, quem Mauricius de
 stultitia facti reprehendit, ut qui barbaro partem praedae sine iudicio
 restituerit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Ζ'.

Τ Η Ε Ο Ρ Η Υ Λ Α Κ Τ Ι

Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Ρ Ο Υ Μ

Λ Ι Β Ε Ρ Ο Σ Ζ'.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Petrus dux Prisco substitutus ad exercitum cum mandatis ab imperatore discedit. ob annonam partim in vestibus, partim in armis, partim in auro signato accipiendam miles tumultuatur. Mauricius in concione probris appetitur. iratos dux lenit, edictumque imperatoris gratiosum de praemiis bene meritorum profrensus benevolentiam exercitus reconciliat. omissis maledictis imperator collaudatur. (2) scilicet imperatori nuntiatur. exercitum mille anteculant, qui cum Sclavis praedam optimam ducentibus pugna congregiuntur. cuiusdam Romani virtus. barbari occiduntur. Petrus in venatu crus allisu frangit. imperator morarum impatiens probrose ad eum scribit; audiensque Sclavos Byzantium iter infestum moliri, in Thracia illi remansionem imperat. eius e loco in locum profectio. a Nobensibus exoratur uti cum ipsis solemne sancti Lupi martyris agat. Theodoropolim postmodum abit. (3) ab Asimitis tum civibus tum praesidiariis honestissime Petrus excipitur. eximiorum militum aspectu delectatus ab oppidanis eos impetrare frustra laborat. saeva lis cum sacrorum etiam locorum et episcopi contemptu enascitur. denique desiderio frustratus et probris oneratus urbem deserit. (4) mille exploratores a Petro missi in mille Bulgaros incidunt, quos telis appetunt. barbari pacem incassum petunt. Romani e praelio fugiunt. quamobrem barbari fugientes non sint persecuti. de violato foedere Chaganus querimoniam habet et muneribus placatur. hostium consilia Petrus explorat; exploratores capiuntur; modus explicatur. (5) Romani e flumine exentes a barbaris obruncantur: caeteri ex ipso flumine cum iisdem depugnant. Piragastus occumbit. barbari caeduntur fuganturque. Romanorum ex aquae penuria*

calamitas. Indicio barbari cuiusdam fluvio reperto vires instaurant: ab adversa ripa hostium iaculis conficiuntur, et e flumine egressi ab iisdemque devicti fugiunt. Priscus Petro succedit. (6) elogium Ioannis patriarchae Cpolitani, a voluptatum contemptu, a domitis animi perturbationibus, a ieiuniis, a misericordia in egentes, a studio paupertatis. eius lecto ligneo, stragulo, penulae quantum honorem pius imperator habuerit. Maurorum in Africa rebellio. Carthaginensium metus. Gennodii adversum barbaros victoria. ostentum cometae, et de cometis eruditorum sententiae. (7) Priscus exercitum diminutum offendens a Petri accusatione suorum consiliis avocatur. ut Istrum transiit, Chaganus eum super adventu interrogat. inter ambos de finibus litigium. de Scythis Caucasaeis et Borealibus digressio, et ibi de victoriis Chagani cuiusdam. non esse Germanos Abares ad Istrum, et unde illis hoc nominis. Teugast urbs nobilissima, et eius incolae: vicini item Mucritae laudantur. (8) unde Abares in Europa, et qua occasione hoc nomen assumpserint. Ogor gentis 80 myriades a Chagano interfectae. de Thurum tyranno ab eodem caeso. legatio Chagani ad Mauricium de suis victoriis. mons aureus cur ita vocetur. apud Turcas pestilentia nunquam visa, terraemotus rari. eorum sacra. (9) Chagani foedus cum Taugastensibus. eorum mores. fluvius per medios labens. conditor urbis huius et alterius Alexander M. Chubdaniensis principis mors quemadmodum ab ipsius concubinis lugeatur. plura super Chubdan urbe. albi Aethiopes ad Septentrionem. (10) Chaganus Singidonis moenia diruit, populum ad hostes demigrare cogit. Priscus in insulam Istri, deinde Constantiolam venit. Chagani de iure finium regundorum violato expostulatoria oratio; in qua officii in pace conservanda tuendoque foedere Priscus serio monetur. (11) in vexanda Singidone Chagani iniquitatem Priscus redarguit, eumque ab avaritia dehortatur, et a victoriae inconstantia ac mutabilitate rerum terret, et sententias loquitur. barbarus ira inflammatus graviora comminatur. ad Singidonem liberandam Gudois mittitur. obiectu plastrorum barbari se tuentur. tandem fugam faciunt. muri deiecti instaurantur. Chaganus aperte foedus solvit. (12) in Dalmatia Chaganus urbem et quadraginta castra expugnat. Gudois cum delecta manu ad rem inspiciendam mittitur. quamobrem per impedita et invia loca iter fecerit. praedam barbaris interemptis recipit. Chaganus moeret. Mauricio et liberis eius caedes a monacho strictum portante gladium, a quodam insuper Herodiano praenuntiatur. (13) Chaganus Iomeam obsidet, cui Priscus succurrit. in castris hiberna aguntur utrinque. Chagani singularis et insperata in comaeatu Romanis ad dies sacros sufficiendo liberalitas. petenti Priscus vicissim donat aromata. sub iisdem tentoriis pacifice degunt ambo exercitus. festis transactis separantur. Comentiolus Chaganum contra se venientem timens retrocedit. milites ad Istrum urbem, velut proditi, probris eum conscindunt. (14) Romani diligentius sese obarmant. Comentiolus de permutatis ordinibus reprehenditur. eius astus. Romanorum fuga. barbari claustra transitu prohibendo circumsidunt: a Romanis repelluntur. Comentiolus ut ignavus fugitor Driziperis ingressu contumeliose arcetur. eam urbem barbari occupant. in templum Alexandri martyris eiusque cineres eorum impietas. (15) supplicium barbaris propter Alexandrum martyrem divinitus irrogatum saeva pestilentia. Chagani item filii septem uno die moriuntur; cui calamitoso historicus insultat. Comentioli in urbem Cpolim reditu formido immodica malorum cives incessit. imperator copias ad longum murum defendendum mittit. suadente senatu legatio ad Chaganum placandum instituitur. eius luctus acerbissimus. Romanorum de pace turbata reprehensio. condiciones in quas facta pax. (16) duo portenta, unum virili, alterum muliebri specie in Nilo conspecta. utrumque accurate describitur, et prius a praefecto adiuratur. reprehensa obiter curio-

sitate Herodoti, et mentione facta aliorum qui de Nili portentis scripserunt, de eius incremento scripturum pollicetur. (17) Nilus fluviorum maximus incertis oritur fontibus. media aestate ascendit. huius rei causas ex variis auctoribus; quorum omnium sententiis improbatis, unum Anarchidem Gnidium historicus sequitur.

P 166 1. **Ο**ὕτω μὲν οὖν Πρίσκος ἀπεχειρονεῖτο, πολέμαρχος δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὁ Πέτρος ἀναγορεύεται, ὃς καὶ αὐτᾶδελφος V 252 Μαυρικίου ἐτύγγανεν ὦν. ἐγχαράττει τοίνυν βασιλικὰς ἐπιστολὰς ὁ Μαυρίκιος, ταύτας τε τῷ στρατηγῷ ἐπιδούς τοῦτον ἀπεκδημεῖν τοῦ ἄστεος παρεσκεύαζε καὶ πρὸς τὸ στρατόπεδον ἀφικέ-5 σθαι παρεκελεύετο. ἡ μία τοιγαροῦν τῶν βασιλικῶν ἐπιστολῶν στρατιωτικῆς ἐπιδόσεως τύπος ἐτύγγανεν· ὁ δὲ τύπος ἐβούλετο τριτταῖς μοίραις συντάττεσθαι τὴν ἐπίδοσιν, δι' ἐσθῆτος καὶ B ὄπλων καὶ χαράγματος χρυσοῦ. ἀποφοιτήσας τοίνυν τῆς Περὶνθου ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τὰ Δριζίπερα γίνεται, καὶ καταλιπὼν τὰ 10 Δριζίπερα τῇ Ὀδησσῷ προσομιλεῖ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον ἐπιβεβηκότα τῆς Ὀδησσοῦ τὸν πολέμαρχον ἐπισήμως ὑπεδέχετο λίαν. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ πολέμαρχος στηλιτεῦσαι τῷ πλήθει τὰς βασιλικὰς συλλαβὰς ἐνεχείρει. ἡ μὲν οὖν πληθὺς ἑώρα πρὸς τάραχον· προηκτικῶς γὰρ τὸ βασιλικὸν πρῶσταγμα. τοῦ τοίνυν 15 στρατηγοῦ εἰς συνάθροισιν μίαν ἐπειγομένου τὰς δυνάμεις ποιή- C σασθαι, εἰς ὑπήκοον δὲ τῶν συνεληλυθότων τὰ τοῦ βασιλέως ποιήσασθαι λόγια, ἀποσκιρτᾷ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὸν στρατηγὸν καταλιμπάνον ἀγέραστον ἀπὸ σημείων τεττάρων μετὰ τάραχου στρατοπεδεύεται. ὁ δὲ Πέτρος καταστασιαζόμενος ἀποκρύπτει τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων τὰ λυπηρότερα. ἔχων δὲ ἀνά

1. **H**unc in modum Priscus gradu motus et Petrus ab imperatore, cuius frater germanus erat, belli dux appellatus est. imperatoria mandata Mauricius conscribit, cum iis Petrum ab urbe dimissum ad exercitum proficisci monet. horum unum reddendae militaris annonae formam continebat, ut tripartito, in veste, in armis, in nummis aureis erogaretur. Perintho igitur discedens Drizipera, iisque relictis Odessum accedit, ubi cum exercitus exquisito cum honore accepit. die quarto ab imperatore scripta militibus evulgare instituit. milites, quod mandatum imperatoris auditione praecepissent, turbas facere. cumque dux in unum eos cogere et ad edicta amplectenda inducere conaretur, resilientibus ac repugnantibus illis frustra fuit: quin etiam eo contempto ad quartam leucam fremebundi secedere coeperunt. Petrus seditione circumventus de edictis tristiora tacet; et cum haberet in manu quaedam infestae mul-

χειρα καί τινα βασιλικῶν θροισμάτων τοῖς πολέμοις ὄχλοις
 συνοίσοντα, ἤξιον ταῦτα ἐμφανῆ τῇ Ῥωμαϊκῇ δημοσιεῦσαι πλη-
 θύϊ. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες ἐς Μαυρίκιον
 ἐβλασφήμουν, ὃ δὲ πολέμαρχος συνέσει καὶ πειθοῖ τὴν τῶν στρα- **D**
 5 τοπέδων κατευνάσας ὄργῃν τὰς ἰλαρωτέρας τῶν τοῦ βασιλέως
 ἐπιστολῶν τοῖς ἐνόπλοις ἐστηλίτευε δήμοις. ἦν δὲ τὰ φιλοτίμως
 ἐν αὐταῖς περιεχόμενα τάδε, τοὺς ἀριστεύοντας τῶν Ῥωμαίων
 καὶ ἐκ τῆς τῶν κινδύνων μεγαλοψυχίας περιπεπωκότας τισὶ συμ-
 10 φοραῖς ἔχειν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τὴν ἀνύπαυλαν, τούτους δὲ ἐν
 ταῖς πόλεσιν ἀπομάχους πεφυκότας σιτίζεσθαι δαπάναις βασιλι-
 καῖς, τοὺς δὲ παῖδας τῶν στρατευσαμένων καὶ ἐν πολέμοις ἀπο-
 βαλόντας τοὺς φύσαντας ἀντὶ τῶν τεκόντων ἐγγράφεσθαι πρὸς
 τὸν πόλεμον. ταῦτα τοιγαροῦν ἐπὶ βημάτων τινῶν ὑψηλῶν τὸ
 ὄπλιτικὸν ἐκκλησιάσας ἐπέστρεψε πιθανῶς τε κατεδούλου. ἐνθεν
 15 καὶ μεταβολὴν τὰ τῆς ἀνίας ἐλάμβανε, καὶ πρὸς τὴν ἐς Μαυρί-
 κιον εὐνοίαν τὸν αὐτοκράτορα ἄπυς ἐτέτραπτο. τοιγαροῦν κα-
 τευφημεῖτο ὁ Καῖσαρ, τῶν πρὸ μικροῦ ἀπολελυμένος διαβολῶν·
 τὸ γὰρ πλῆθος ἀβέβαιον ὄν σταθμῶν οὐδαμῶς ἐπιβέβηκε, ταῖς **P 167**
 ἐκ τοῦ παρήκοντος ἐκφοραῖς μεταμορφούμενον εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυ-
 20 χεν. οὕτω μὲν οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπὶ τοῖς λυπηροῖς πρὸς τὸ στρα-
 τόπεδον διελύσατο· (2) τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῷ αὐτοκρά- **B**
 τορι τὰ περὶ τῆς στύσεως τῶν δυνάμεων κατεμήνυεν. ἀπολι-
 πῶν τε τὴν Ὀδησσὸν ἐπὶ τὰ εὐώνυμα τῶν χώρων μεταφοιτῆ, τῇ
 τε Μαρκιανοῦ συγγενόμενος πόλει χιλίους προθέειν τοῦ στρατο-
 25 πέδου προσέταξε. καὶ οὖν ἐντυγχάνουσιν οὗτοι ἑξακοσίοις Σκλα-

titudinī profutura, ea demum publicanda censet. Romani in concionem
 convenientes Mauriciū verborum contumeliis lacerant. quorum iracun-
 diam prudentia et vi quadam persuadendi mitigans dux, laetiora in aper-
 tum profert, quae quidem haec magnifice complectebantur. placet Ro-
 manos fortiter dimicantes et ex magnitudine animi ad pericula subeunda
 in calamitatem delapsos de caetero vacationem habere, eosque expedi-
 tionum immunes per civitates sumptibus imperatoriis sustentari, filios
 autem eorum qui militarunt et in pugna interierunt, pro ipsis parentibus
 in album referri. his e sublimi suggestu recitatis milites in viam revo-
 cavit et persuadendo fregit, moeroreque fugato unusquisque imperatori
 Mauricio animum reddidit. proinde calumniis paulo ante iactatis libera-
 tam omnes laudibus evehere, multitudo siquidem instabilis est, et a quo-
 libet impetu se auferri patitur, temereque et fortuito alias cogitationes
 induit. ita dux mandatum odiosum comprimens ab exercitu gratiam ini-
 vit. (2) quarto die imperatorem de seditione certiore facit, exce-
 densque Odesso in laevam regionis viam flectit, et Marcianopolim ve-
 niens mille de suis exercitum praecurrere iubet. qui in sexcentos Scla-

βηνοῖς λείαν ἐπαγομένοις Ῥωμαίων πολλήν· τὰ γὰρ Ζαλδιαπὰ καὶ Ἄκυς καὶ Σκύπιδες καταπρονομεύσαντες αὐτοὺς ἐλαφυραγώγουν τοὺς ἀτυχήσαντας, ἦν δὲ αὐτοῖς ἐπὶ πλήθους πολλοῦ ἁμαξῶν ἢ ἀποσκευῆ τῶν λαφύρων. ὡς δὲ ἐπιόντων ἔβλεψαν τοὺς Ῥωμαίους οἱ βάρβαροι, εἶτα καὶ ἀντεβλέφθησαν, ἐπὶ τὸν φόνον τῶν αἰχμαλώτων ἐτράποντο. ἀναιρεῖται τοίνυν ἢ τῶν ἄρρένων αἰχμαλώτων ἢ βηδὸν ἢ λικία. ἐπεὶ δὲ δύσφρακτος τοῖς βαρβάροις ὑπῆν ἢ συνάντησις, τὰς ἁμάξας συνθέντες περιεβύλοντο χάρακα, ἅμα τοῖς μαιρακίοις τὰ γύναια εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς τύφρου ἐναποθέμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πεπλησιακότες τοῖς Γέταις (τοῦτο γὰρ τοῖς βαρβάροις τὸ πρεσβύτερον ὄνομα) οὐκ ἐθάρρουν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν· ἐδεδίεσαν γὰρ τὰ ἐκ τοῦ χάρακος κατὰ τῶν ἵππων ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀκόντια προερχόμενα. ὁ τοίνυν τούτων ἐπιστατῶν (Ἀλέξανδρος ὄνομα αὐτῷ) τῇ πατρίῳ τῶν Ῥωμαίων φωνῇ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεκελεύετο καὶ κατασυστάδην τῶν πολεμικῶν κινδύνων ἐφύπτεσθαι. ἀτὰρ οἱ Ῥωμαῖοι ἀποβάντες τῶν ἵππων προσομιλοῦσι τῷ χάρακι, ἐδίδοσάν τε καὶ ἀντελύμβανον τὰς ἐκπομπὰς τῶν βελῶν. τῆς μάχης τοιγαροῦν διαρκούσης ἑκατέρᾳ δυνάμει Ῥωμαῖός τις εἰσεπήδησε, καὶ ἀνείς ἐπὶ μιᾷ ἐπιβαίνει ἁμάξης συνηνωμένης τῷ χάρακι καὶ περιφρουρούσης τὸ βάρβαρον, εἶτα στὰς ἐπὶ ταύτης τῷ ξίφει τοὺς πλησιάζοντας ἔπαιε. γίνεται τοίνυν τοῖς βαρβάροις ἀμεθόδευτον τὸ κακόν· λύουσι γὰρ ἐντεῦθεν οἱ Ῥωμαῖοι τῶν βαρβάρων τὸν χάρακα. οἱ δὲ βάρβαροι ἀπειρηκότες τοῦ σώζεσθαι τὴν ἐπίλοιπον τῆς αἰχμαλωσίας μοῖραν ἀπέσφαττον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐγκρατῶς ἐπιθέμε-

18. διακρούσης IP.

vos praeda Romana onustos incidunt. Zaldapa namque Acys et Scopos depopulati de integro miseros expilaverant, plaustra complura spoliis impleverant. barbari ut Romanos imminentes viderunt et ab iis visi sunt, ad captivos iugulandos prorumpunt, pubemque totam e medio tollunt. quoniam vero occursum Romanorum vitare se vix posse cernebant, vehiculis iunctis pro vallo se circumsepiunt, pueros et mulieres in medium recipiunt. Romani Getis (hoc enim illis nomen vetus est) propiores facti manum conserere cominus non audebant, e vallo accidentia in ipsorum equos tela metuentes, cum Alexander praefectus eos ad discrimen stataria pugna subeundum patria lingua cohortatur. ergo Romani de equis descendentes ad vallum procedunt. tela utrinque iaciuntur. et ex parte utraque Marte continuato, Romanus quidam iusilit, enitensque plaustrum vallo coniunctum et pro defensione obiectum conscendit, illique insistens accedentes gladio ferit. barbaris deest cladis effugiendae consilium. percurrunt quippe vallum Romani; ex quo barbari salutis spe orbatī reliquum captivorum necant. Romani magna mole irruentes,

νοι ὀψέ που καὶ μόλις τοὺς περὶ τὸν χάρακα βαρβάρους ἀπέκτει-
 ναν. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ οἱ νενικηκότιες τῷ στρατηγῷ τὰ
 συγκυρήσαντα διεξήεισαν. πεμπταῖος δὲ ὁ στρατηγὸς κατὰ τοῦ-
 τον τὸν χῶρον γενόμενος, καὶ δὴ τὰ ἐπίχειρα τῶν προθεόντων
 5 ἰδὼν, ἠμείψατο τοὺς ἀνδραγαθήσαντας δώροισι. τῇ δὲ ἕστε- P 168
 ραία κνηγετεῖν ὁ Πέτρος πειρώμενος γίνεται πρὸς ἄλσος βαθύ-
 σουδς τοίνυν μεγίστου ἐν τούτῳ τῷ τέμπει κατεμφωλεύοντος, καὶ
 τῆς ὑλακῆς τῶν κνηῶν γενομένης μεγάλης, τὸ θηρίον τοῦ ἐδρά-
 σματος ἐξανίσταται καὶ κατὰ τοῦ Πέτρου χωρεῖ. ὁ δὲ στρατη-
 10 γὸς πρὸς φυγὴν ἀναστρέψας τὸν ἵππον τὸν εὐώνυμον πόδα ἐξέ-
 θλιψεν δένδρῳ ὑψιτενεῖ προσραγείς. ὀδύναις τοιγαροῦν ὁ Πέτρος
 ἀφορήτοις σφακελιζόμενος ἐνδιατρίβει τῷ χώρῳ, ἐπὶ τῷ σφάλ- B
 ματι κραταιῶς λαν νοσηλευόμενος. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀσχάλλων ἐπὶ
 τῇ τριβῇ τοῦ στρατηγοῦ, τὴν τε περὶ τὸν πόλεμον ἀπραξίαν θαν-
 15 μάσας, τὸν στρατηγὸν ἐλογογράφει ταῖς ὕβρεσιν. ὁ τοίνυν Πέ-
 τρος τὴν ἐν γράμμασι δυσφημίαν μὴ φέρων τοῦ αὐτοκράτορος,
 ἔτι πικρῶς ὑπὸ τῆς νόσου κατατρυχόμενος μεταποιεῖται τὸν χά-
 ρακα, καὶ τάφρους τέτταρας ἐναλλάξας ἐπὶ τὰς τῶν Σκλαβηνῶν
 ἐνεφοῖτα διατριβάς. δεκάτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Μαν- C
 20 ρίκιος βασιλῆιον ἐπιστολὴν τῷ αὐταδέλφῳ ἐξέπεμπεν ἐνδημῆσαι
 τῇ Θρόκη· ἠκηκόει γὰρ ὁ Μαυρίκιος τῶν Σκλαβηνῶν τὰ πλήθη
 ἐς Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιφέρειν. ὁ δὲ στρατηγὸς ἐκ τούτου
 ἐπὶ τὸ Πίστου γίνεται φρούριον, μετὰ τοῦτο πρὸς τὰ Ζαλδαπὰ
 ἀφικνεῖται. δευτέρα δὲ ἡμέρα, καὶ πρὸς τὴν Τατρον τὴν πόλιν
 25 φοιτῆ, καὶ δῆτα τὸ Λαταρκίου φρούριον παραμείψας εἰς Νοβὰς
 στρατοπεδεύεται. οἱ τοίνυν ἐγχώριοι ἀκηκόότες τὸν στρατηγὸν

sero licet et vix, barbaros intra vallum trucidant. altero die victores
 Petro duci eventa exponunt. qui die quinto in eodem loco versans,
 praemiaque a praecurrentibus parta conspiciens, donis eos ob virtutem
 est prosecutus. postridie venationem exorsus in densum quendam saltum
 venit, in quo aper immanis delitebat, qui resonis canum latratibus e la-
 tibulo suo excitus ducem petit. is equo ad fugam converso sinistram
 pedem excelsae arbori illisum comminuit. doloribus ob id intolerandis
 tabescens, et ex illo infortunio laborans gravissime, in locis illis sese
 tenet. imperator moras indignans tantamque belli cessationem admirans,
 stomachosiores litteras ad eum scribit. Petrus convicia non ferens, quan-
 quam adhuc acerbis oppressus cruciatibus, itineri se dat, et quartis ca-
 stris loca ubi Sclavi morabantur attingit. decimo die Mauricius fratri
 epistolam transmittit, qua praecipit ut, quoniam audierit Sclavorum co-
 pias infestas Byzantium adventare, ipse Thracia ne excedat. ob hoc
 Pistum castellum, deinde Zaldapa contendit. postero die latrum urbem
 venit, Latarcioque castello praeterito Nobas appropinquat. eius adventu

ἐλευσόμενον τοῦ ἄστιος ἐξεχώρησαν, καὶ συνάντησιν αὐτῷ λίαν
 ἐπίδοξον ἐποιήσαντο, καὶ τὸν Πέτρον καθικετεύουσι συνδιασώ-
 την τῆς Λούπου γενέσθαι τοῦ μάρτυρος πανηγύρεως· κατ' ἐκί-
 νην γὰρ τὴν ἡμέραν ἦν ἡ προεόρτιος ἑορτὴ Λούπου τοῦ μάρτυ-
 ρος. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς διημερεῦσαι περὶ τὸν χῶρον διὰ τὴν 5
 ἐκ τῆς ἀνάγκης ὁδοιπορίαν μὴ δύνασθαι ἔφασκεν· οἱ δὲ τοῦ
 ἄστιος παχύναντες τὴν ἀξιῶσιν τῇ ὑπεροχῇ τῶν δεήσεων τὸν
 στρατηγὸν ἐβιάσαντο μέτοχον γενέσθαι τῆς πανηγύρεως. ὁ μὲν
 οὖν Πέτρος ἡμέρας δύο ἀνὰ τὸ πόλισμα γεγονῶς ἀπαίρει ἐντεῦ-
 ϑεν, καὶ ἐπὶ τὴν Θεοδώρου πόλιν τάφρον ἐχάραξεν, ὑπὸ πρώ- 10
 D V 254 τὴν δὲ ἔω ἐν τῇ λεγομένῃ Κουρίσκα φοιτᾷ. (3) τρίτῃ δὲ ἡμέρα,
 καὶ ἐν Ἀσίμῳ τῇ πόλει τὰς ἐπαύλεις ποιεῖται. ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ
 ἄστιος ἐμεμαθήκεσαν προσδόκιμον ὄντα τὸν στρατηγόν, ἔξω γε-
 γονότες τοῦ ἄστιος συναντῶσι τῷ Πέτρῳ, καὶ περιφανῆ τὴν περὶ
 τὸ ἄστυ τοῦτο ἐπεποίητο εἴσοδον. ἐν τῷ πόλισματι τούτῳ ἀπὸ 15
 πρεσβυτέρων χρόνων τινῶν ὀπλιτικὸν συνετέτακτο ἐπὶ διαφρουρῆ
 P 169 τῶν τῆς πόλεως· πυκνότερον γὰρ περὶ ταύτην τὴν πόλιν οἷα
 διάττοντες οἱ βάρβαροι κατεσπίλαζον. πυθόμενοι τοιγαροῦν τὸ
 ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὀπλιτικὸν καθεστὸς μέλλειν ἤκειν τὸν στρατη-
 γόν, τὰ σημεῖα ἀράμενον, ἃ βάνδα Ῥωμαῖοι κατονομάζουσιν, 20
 ἀποχωροῦσι τῆς πόλεως, εἶτα τοῖς ὅπλοις περιφραζόμενοι λίαν
 εὐκλεῶς τὸν στρατηγὸν ὑπεδέχοντο. ὁ μὲν οὖν Πέτρος τὸ μεγα-
 λοπρεπὲς τῶν περὶ τὴν πόλιν στρατιωτῶν θεασάμενος ἐνεχείρει
 τούτους ἀπὸ τῆς πόλεως ἀφαιρεῖν καὶ ταῖς περὶ αὐτὸν συναναμῖ-
 ξαι δυνάμεσιν. οἱ μὲν οὖν ἄστοι τό τε περὶ τὴν πόλιν ὀπλιτικὸν 25
 B Ἰουστίνου τοῦ αὐτοκράτορος ὑπεδείκνυον νόμον, χαριζομένου τῇ

23. τῶν] τὸ IP.

in urbem perlato incolae perhonorifice obviam prodeunt, enixius rogan-
 tes uti festum diem Lupi martyris, cuius eo die praefestum erat, cum
 ipsis agere ne gravaretur. respondet propter necessariam profectioem
 illic se nec unum diem posse commorari. tum cives magis atque magis
 instantes summis precibus quod volunt extorquent. biduo ibidem peracto
 discedit, et ad Theodoropolim castrametatur, primoque diluculo Curiscam
 venit. (3) tertio die in oppido Asimo subsistit. oppidani ubi eum af-
 fore didicerunt, obviam se effundunt et insigni pompa introducunt. huic
 oppido praesidium militare iam pridem impositum erat, quod barbari
 crebrius id incursantes lacerarent. itaque et praesidarii postquam ap-
 propinquare ducem intellexerunt, sublatis vexillis, quae Romanis banda
 dicuntur, moenibus armati procedunt, eumque magna cum dignitate ex-
 cipiunt. Petrus tam praestantes oppidi milites contemplatus, eos inde
 abducere et suis adiungere copiis machinatur. cives, atque adeo prae-
 sidarii ipsi, praesidium illud Iustini imperatoris auctoritate urbi attribu-

πόλει τὴν ἔνοπλον ταύτην διάδοχον πρόνοιαν. τῇ δὲ ἐπαύριον
 ὁ πολέμαρχος ἔνστασιν ποιησάμενος ἀφαιρεῖσθαι τῆς πολίχνης
 τοὺς συντεταγμένους ἐπὶ τῇ ταύτης φρουρᾷ κατηπείλετο. διὰ
 τοῦτο ἐπὶ τὸ τῆς πόλεως ἱερὸν οἱ περὶ τὴν πόλιν στρατιῶται τὴν
 5 καταφυγὴν ἐποιούνητο. τούτων ὁ στρατηγὸς ἀκηκοὺς τῷ ἐπισκο-
 ποῦντι ἐδήλου τῶν ἱερῶν ὑπεξαγαγεῖν αὐτούς. δυσανασχετοῦν-
 τος δὲ τοῦ ἱερέως, ἀποστέλλει ὁ στρατηγὸς Γέντζωνα τὸν ταξιάρ-
 χον μετὰ πλήθους στρατιωτῶν ἐξωθῆσαι πρὸς βίαν τοὺς ἐπὶ τῷ C
 νεῷ τὴν καταφυγὴν ποιουμένους. τούτων δὴ ἀκηκούτες οἱ ἐν
 10 τοῖς ἱεροῖς ἐδράσμασι καταφεύγοντες, ὄπλοις φραζόμενοι τὰς
 θύρας τοῦ ἱεροῦ ἐναποκλείουσι πάντοθεν. ὁ μὲν οὖν Γέντζων
 τὴν ἔνστασιν τὴν ἐν τῷ ἱερῷ περιβόλῳ θεασάμενος τὴν τε ἀτο-
 πίαν τοῦ πράγματος διαγνοὺς, ἅμα δὲ καὶ τὴν αἰδῶ τοῦ νουοῦ
 σεβασθεῖς, ἄπρακτος ἀπεφοίτα. ὁ δὲ στρατηγὸς κατυθυμω-
 15 θεὶς ἐπὶ τούτοις ἀποχειροτονεῖ τῆς στρατηγίας τὸν Γέντζωνα·
 ἦν δὲ ὁ Γέντζων τῆς πεζικῆς δυνάμεως ἡγεμῶν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ D
 ἕνα τινὰ τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων, ὃν σκρίβωνα Ῥω-
 μαῖοι κατονομάζουσιν, εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν μετὰκλητον ποιη-
 σάμενος ἀναιδῆ τινὰ διεγχείρησιν τούτῳ προσέτιπτεν· ἡ δὲ ἀξίω-
 20 σις ἦν τὸν ἐπισκοποῦντα τὴν πόλιν ἠτιμωμένως ἔλκειν ἐπὶ τὸν
 χάρακα. τούτων οἱ τῆς πόλεως μάρτυρες γεγονότες ἅπαντες συν-
 αθροίζονται, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀποσταλέντα κατὰ
 τοῦ ἱερέως ἐξωθοῦσι βίᾳ τῆς πόλεως, τὰς τε πύλας τοῦ τείχους
 συγκλείσαντες καθύμνον ταῖς εὐφημίαις τὸν αὐτοκράτορα, τὸν
 25 δὲ στρατηγὸν ἔβρεσι περιέβαλλον. ὁ δὲ Πέτρος περιστοιχίσας

tam, et hanc quasi vicariam ipsius et armatam providentiam ab eo sibi
 donatam esse docent. die sequenti dux vehementius rem urgens, oppi-
 dulum constitutis defensoribus nudare annititur. qua de causa milites in
 aedem sacram tanquam in asylum confugiunt. eo comperto dux episcopo
 mandat uti eos inde educat. quod cum ille facere detrectaret, Gentonem
 taxiarchum cum cohorte ad perfugas illos per vim templo expellendos
 destinat. hoc simulatque illi resciverunt, arreptis armis templi ianuas
 occludunt. Gento hominum in sacro illo septo pertinaciam videns, et im-
 probum ducens quod imperatum erat, nec non templi sanctitatem reve-
 ritus, irrito incepto recedit. ea re dux furore impulsus, officio Gento-
 nem (ducebat autem peditatum) exiit. postridie quendam de satelliti-
 bus imperatoris (Romani scribonem nominant) in tabernaculum suum
 advocat, cui facinus impudens iniungit. postulat enim uti urbis episco-
 pum cum dedecore in castra pertrahat. id conspicati cives, concursu
 facto satellitem adversus episcopum a duce missum urbe eiiciunt, obse-
 ratisque portis laudes in imperatorem congerunt, Petrum maledictis coo-
 periant. sic Petrus alios indagine cingens, ipse a praesidio urbis ut reti

ἀπὸ σημείου τῆς πόλεως ἐνεκυλίετο. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἐγχειρήσεως ἦν αὐτῷ κατονείδιστα, καταλιμπάνει τὸ πόλισμα, καὶ ἐς τὸ πρόσω βαδίσειος ἔναρξιν ἐποιεῖτο, μεγάλας βλασφημίαις προπεμπόμενος ἐκ τῆς πόλεως.

P 170
V 256

4. Ἐκτη δ' ἡμέρα, καὶ πρὸς τὸ σκοπῆσαι τοὺς πολέ- 5
μλους ἄνδρας χιλίους συνέταξεν. οὗτοι ἑκατοντάσι δέκα Βουλ-
γάροις προσπίπτουσιν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, ἅτε δὴ εἰρήνης
Ῥωμαίοις καὶ Χαγάνῳ ὑπόουσης, ἀπεριμερίμνως ἐποιούντο τὴν
βάδισιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι γνώμη τοῦ στρατηγοῦ κατὰ τῶν βαρβά-
ρων τοῖς ἀκοντίοις ἐκέχρητο. οἱ δὲ Βούλγαροι πρέσβεις ἐξέπεμ- 10
πον τὴν τε μάχην ἀποκηρυκεύοντες, καὶ παρήνουν Ῥωμαίοις τὴν
εἰρήνην μὴ διαφθεῖρην. ὁ δὲ τοῦ συντάγματος ἔξαρχος πρὸς
B τὸν στρατηγὸν τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμπεν, ἀπὸ σημείων ὅκτῳ πε-
φυκότα τοῦ χωρίου. καὶ οὖν ὁ Πέτρος τοὺς εἰρηναίους λόγους
ἀποσεισάμενος τοῖς προθέουσι ἐδήλου φόνῳ μαχαίρας τοὺς βαρ- 15
βάρους παραχρῆμα ὀλλύναι. οἱ μὲν οὖν Βούλγαροι πρὸς μάχην
χειρας ἐνέμιξαν, καὶ λίαν ἥρωικῶς συνταξάμενοι εἰς φυγὴν ἀπο-
κλῖναι Ῥωμαίους ἠνάγκασαν. τούτου δῆτα γεγονότος ὑπανα-
χωροῦσι κατὰ μικρὸν καὶ οἱ βάρβαροι ἐντροπαλιζόμενοι, ὀλίγον
C γόνυ γονὸς ἐπαμείβοντες, ἵνα καὶ τι τῆς Ὀμηρικῆς δέλτου τοῖς 20
διηγήμασιν ἀναμιξώμεν· ἐδεδέλεσαν γὰρ μή πως ἐπίθετος δύνα-
μις τοῖς ἠττηθεῖσι προσομιλήσασσι αὐθις συσταίῃ πρὸς πόλεμον.
ὁ μὲν οὖν Πέτρος διητυχηκῶς τοῦ βουλήματος, τὸν ταξίαρχον
τῶν προθεόντων τῆς ἐσθῆτος γυμνώσας δουλοπρεπῶς ἐμαστί-

quodam involutus est. quando igitur coeptum ei in probrum et infamiam vertit, relicto oppido ultra pergere institit, diris eum oppidanorum maledictis prosequentibus.

4. Sexto die mille viros ad hostes explorandos legit, qui in mille Bulgaros praeter opinionem incurrunt. barbari tanquam pace inter Romanos et Chaganum composita securi nihilque solliciti porro gradiuntur; in quos Romani ducis sui voluntate tela coniciunt. Bulgari oratores mittunt, pugnam deprecantur, et de pace non dissuenda Romanos admonent. hos oratores dux barbaricus ad Romanum ducem ab eo loco passum octo millibus absentem misit. Petrus verba de pace aversatus, Bulgaris exercitum praecurrentibus mox sese barbaros ferro perditurum significat. itaque Bulgari pro tempore ad conflictum instructi manus conserunt, et servatis admodum viriliter ordinibus Romanos in fugam compellunt, conversique sensim recedunt, paulum genua alternantes, ut etiam de Homericis libris aliquid historiae nostrae admisceamus. formidabant etenim, ne forte, si fugientes premendo assequerentur, redintegrare praelium cogerentur. Petrus proposito suo lapsus, praecurrentium exploratorum suorum taxiarchum detractis vestibibus servilem in modum

γῶσι. παραγίνονται τοίνυν ἐπὶ τὸν Χαγᾶνον οἱ βάρβαροι, καὶ τὰ παρηκολουθηκότα παραγυμνοῦσιν αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος ὡς τὸν Πέτρον πρέσβεις ἐξέπεμπε, καὶ παρασπονδοῦντί πως αὐτῷ κατωειδίξεν. ὁ δὲ Πέτρος τοὺς πρέσβεις πιθανοῖς λόγοις D
5 ἀπεβουκόλησε, καὶ ἄγνοιαν τοῦ σφάλματος προεφέρετο. δώ-
ροις τοίνυν λυμπροῖς καὶ λαφύρων ζημίαις μετετίθησι τὸν βάρ-
βαρον πρὸς εὐμένειαν.

Τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ πλησίον γίνεται τοῦ γείτονος πο-
ταμοῦ, καὶ εἴκοσι συλλεξάμενος ἄνδρας ἐπεπόμφει διαπεραιοῦ-
10 σθαι τὸν ποταμὸν καὶ διανοῆσαι τὰ τῶν πολεμίων κινήματα. οἱ
μὲν οὖν τὸν ποταμὸν διαπορθμευσάμενοι ἤλωσαν ἅπαντες. ὁ δὲ
τρόπος τῆς ἀλώσεως οὗτος. εἴθισται τοῖς ἐπὶ κατασκοπῇ συν-
ταττομένοις αἰεὶ τὰς νύκτας ποιῆσθαι τὴν βύδισιν, ἡμέρας δὲ
λαμπούσης ὕπνοις προσομιλεῖν. οὗτοι πολλὴν τῇ προτεραίᾳ
15 διαπεποιηκότες πορείαν, εἶτα κεκοπιακότες ἐπὶ τοῖς σήμασιν,
ὑπὸ τῇ λυκόφωσιν εἰς ἀνάπαυλαν τρέπονται περὶ τινα πλησίον λό-
χμην. περὶ δὲ τὴν τρίτην ὥραν πάντων καθευδόντων, καὶ μὴ P 171
ὑπόντος τοῦ διαφρουροῦντός τινος, γίνονται περὶ τὴν λόχμην οἱ
βάρβαροι. ἀποβάντες τοίνυν οἱ Σκλαβηνοὶ τῶν ἵππων ἐνεχεί-
20 ρουν ψυχάζειν τοῖς τε ἵπποις ἀνακωχῆς μεταδιδόναι τινός. τοι-
γαροῦν ἐκ τοῦ παρήκοντος γίνονται οἱ Ῥωμαῖοι κατάφωροι. καὶ
ζαγρηθέντες οἱ δελταιοὶ ἀνητάζοντο διεξελθεῖν, ὅσα τοῖς Ῥω-
μαίοις βεβούληται. οἱ μὲν οὖν ἀπογνόντες τὴν σωτηρίαν διεξήε-
σαν ἅπαντα. ὁ δὲ Πειράγαστος (φύλαρχος δὲ οὗτος τῆς πλη-

14. τὴν προτεραίαν IP.

flagris caedit. Chagano barbari, quae sibi evenerunt, coram edisserunt. ille Petro per legatos foederis violati crimen exprobrat. Petrus legatos verbis ad fidem faciendam compositis deludit, et delicti huius ignorantiam praetexit. quamobrem donis insignibus, et spoliis praeterea ultro in poenam restitutis, barbarum ad benevolentiam traducit.

Quarto die flumini vicinior Petrus viginti delectis negotium dat, ut illo trajecto hostium sensus et consilia odorari studeant. traiciunt, capiunturque omnes in hunc modum. constitutis exploratoribus noctu semper ambulare, die redeunte somnum capere mos est. hi quod nocte praeterita longa ambulatione corpora delassaverant, primo diluculo in propinqua virgultorum densitate quieti concedunt. tertiam circiter horam consopitis omnibus, ad virgulta illa Sclavi accedunt, ab equis descendunt, frigus in umbra captare et equis tantisper indutias dare instituunt. dum praetereunt, Romanos deprehendunt, miseros capiunt, et ab iis quid molirentur Romani expiscantur. capti salutem desperantes aperiant omnia. Piragastus, tribunus catervae barbaricae, cum suis ad transitum

θύος ἐκείνης τῶν βαρβάρων) τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐπὶ τὰς τοῦ
 ποταμοῦ διαβάσεις στρατοπεδεύεται, καὶ ταῖς ὕλαις ἐγκρύπτεται
 Β οἷά τις ἐπιφυλλὶς ἀθεώρητος. (5) ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ τοῦ αὐ-
 τοκράτορος ἀδελφός, ἀπευδοκιμήσας ἐντεῦθεν πολεμίους ὑπεῖ-
 γαι, κελεύει τὸν ποταμὸν διαπεριμοῦσθαι τὸ στράτευμα. χιλίων 5
 τοίνυν διανηξαμένων τὸν ποταμὸν, ἅπαντας ἀναιροῦσιν οἱ βάρ-
 βανοί. τοῦτο διεγνωκῶς ὁ στρατηγὸς κατεπέμψεν τὰ πλήθη μὴ
 ἀνακερμάτιστον ἀλλὰ σύμφωνον ποιήσασθαι τὴν διάβασιν, ἵνα
 μὴ κατ' ὀλίγον τὸν ποταμὸν περιουόμενοι παρανάλωμα τοῖς ἀν-
 C τιπάλοις γενήσωνται. οὕτω τοίνυν τῆς Ῥωμαϊκῆς κοσμηθείσης 10
 συντάξεως, περὶ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ οἱ βάρβαροι παρατάτ-
 τονται. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῶν πορθμιδίων τοὺς βαρβάρους
 κατακοντίζονται, οἱ δὲ βάρβαροι τὰ πλήθη τῆς ἐκπομπῆς
 τῶν βελῶν φέρειν ἀδυνατήσαντες ὀρσανὺς τὴν ὄχθην καταλιμ-
 πάνουσιν. ἀναιρεῖται τοίνυν ὁ τούτων ταξίαρχος, ὃν Πειρά- 15
 γαστον ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε· βέλους γὰρ ἐπὶ τῆς λαγόνος
 καταβληθέντος αὐτῷ, ἐν καιρῷ τε τῆς πληγῆς γεγονυίας, θά-
 D νατος αὐτῷ πραγματεύεται. καὶ οὖν πεπτωκός τοῦ Πειραγά-
 στου τρέπεται πρὸς ἀποφυγὴν τὸ πολέμιον. γίνονται τοίνυν οἱ
 Ῥωμαῖοι κύριοι τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. εἶτα τὰ πλήθη τῶν 20
 βαρβάρων περιβάλλοντες φόνῳ πολλῷ πρὸς ἀπόδροσιν χωρεῖν
 αὐτοὺς κατηνάγκαζον. τὴν δὲ δίωξιν ἐς μακρὰν μὴ οἰοί τε ὄντες
 ποιήσασθαι διὰ τὸ τῆς ἵππου χηρεύειν, πρὸς τὸν χάρακα ἐπυπέ-
 ζευξαν. γίνεται τοίνυν τῇ ὑστεριᾷ μεγάλη πλάνη τοῖς ποδη-
 γοῦσι τὸ στράτευμα, ὅθεν καὶ ἀνυδρία τῷ στρατοπέδῳ ἐνέσκηψε, 25

4. an ἐνταῦθα?

25. an forte ἐνέσκηψεν. ἡμέρα δευτέρα, καὶ?

fluminis procedit, atque in proxima silva haud secus quam racemus sub
 frondibus latet. (5) porro dux, imperatoris frater, haud ratus illic
 hostes latitare, amnem traicere suos iubet. mille traiciunt, quos ad
 unum barbari interficiunt. id ubi dux sensit, dat operam sedulo ut non
 palatim sed iunctim omnes simul traiciant, ne aliqui ab hostibus de-
 leantur. sic igitur Romano agmine aggregato et adornato, ad ripam
 barbari acie digesta consistunt. Romani e naviculis tela mittunt, quo-
 rum multitudinem barbari cum defendere non possent, ripam deserunt,
 caditque ipsorum dux, cui Piragasto nomen fuisse diximus: sagitta
 quippe in eius ilia contorta, letale vulnus mors est consecuta. occiso
 Piragasto hostes in fugam convertuntur. Romani ripam obtinentes et
 in barbaros multa caede grassantes, caeteros item fugere cogunt. cum
 autem fugientes longius insequi nequirent propterea quod equis care-
 bant, ad vallum sese recipiunt. postridie multum de via aberrantibus
 qui exercitui pedibus praesibant, in loca inaquosa deveniunt, crescitque

καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἐπετείνεται. οὐ φέροντος τοίνυν τοῦ ὀπλι-
 τικοῦ τὴν σπάνιν τοῦ ὕδατος οὐρα παρεμυθοῦντο τὸ δίψος.
 ἡμέρα δὲ τρίτη, καὶ τὸ κακὸν ἐμηκύνετο. καὶ ἂν ἡ στρατιὰ
 διύλωλεν ἅπασα, εἰ μὴ βάρβαρός τις ἀλοὺς τὸν Ἡλιβακίαν αὐ-
 5 τοῖς ἐξέλεξε ποταμόν, τέτταρας παρασάγγας ἀπέχοντα. οὕτω
 μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι ἐξ ἐωθινοῦ περιτυγχάνουσιν ὕδατι. τοίνυν
 οἱ μὲν προκλίναντές πως τὰ γόνατα τοῖς χεῖλεσι τὸ ὕδωρ λα- P 172
 φύττουσιν, οἱ δὲ ἐπικεκυφότες ταῖς χερσὶν ἤρῦοντο ὕδατα, ἄλ-
 λοι ἀπήντλουν ταῖς ὑδρῖαις τὸ νᾶμα. δασέος δὲ τέμπους ὑπόν-
 10 τος εἰς τὸ ἀντιπέρας τοῦ ποταμοῦ, καὶ βαρβάρων ἐγκρουπτομέ-
 νων αὐθι, γίνεται μεγίστη τοῖς Ῥωμαίοις ἐπήρεια· ἀκοντῖαις
 γὰρ ἔβαλλον τοὺς ὑδρευομένους οἱ βάρβαροι. οὐκοῦν ἐξ ἀπό-
 πτου φόνος πολὺς ἐπεγίνετο. δυοῖν τοίνυν θύτερον ἦν ἐλέσθαι B
 ἀνάγκη, τοῦ ὕδατος ἀπειπεῖν καὶ ἀπὸ τοῦ δίψους τὸν βίον ἀπο-
 15 λιπεῖν, ἢ μετὰ τοῦ ὕδατος ὑπαντλεῖν καὶ τὸν θάνατον. ἀτὰρ
 πορθμῖα οἱ Ῥωμαῖοι ναυπηγησάμενοι τὸν ποταμόν διενήξαντο,
 ὅπως κατάφωρον τὸ πολέμιον γένοιτο. ἐπεὶ δὲ πρὸς τὸ ἀντι-
 πέρας τὸ ὀπλιτικὸν παρεγένετο, ἀθρόον οἱ βάρβαροι ἐπιθέμενοι
 τῶν Ῥωμαίων κρατοῦσιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι νενικημένοι πρὸς
 20 φνηγὴν ἀποκλίνουσι. καταπολεμηθέντος τοίνυν ὑπὸ τῶν βαρβά-
 ρων τοῦ Πέτρου Πρίσκος γίνεται στρατηγός, καὶ οὖν ἀποχειρο-
 τονηθεὶς τῆς ἡγεμονίας ὁ Πέτρος εἰς Βυζάντιον ἦκεν.

6. Πρὸ τεττάρων τοίνυν τούτων ἐνιαυτῶν (πρὸς γὰρ τὰ C V 257
 πρεσβύτερα τῆς ἱστορίας αὐθις γινόμεθα) Ἰωάννης ὁ τὴν εἰς Βυ-
 25 ζάντιον ἐκκλησίαν ἰθύνων τὸν τῆδε βίον ἀπέλιπεν, ὃς διὰ τὸ κα-

*semper calamitas. milites aqua se defici non sustinentes, urina sitim
 consolantur. cum in diem tertium duraret augeturque miseria, per-
 issent utique universi, ni barbarus quidam captus de Helibacia fluvio
 quatuor parasangis distante illis indicasset. ita mane Romani aquam
 inveniunt. tum alii inclinatis genibus proni ore avido hauriunt, alii se
 incurvantes manu cava potum excipiunt, alii vasculis utuntur. et quia
 ex adverso fluminis opacum nemus erat, in quo se barbari condiderant,
 iterum Romani ope maxima invaduntur, iaculisque in aquantes immisis
 non parva de improvise strages editur. e duobus igitur alterum oport-
 tebat eligere, aut aqua penitus destitutos desperare et prae sitis magni-
 tudine emori, aut una cum aqua etiam interitum haurire. verumptamen
 scaphis compactis flumen tranant, quo hostes comprehenderent. ubi in
 ulteriorem ripam venerunt, confestim barbari prosilientes Romanis supe-
 riores evadunt: victi fugae se mandant. Petro a barbaris debellato
 Priscus dux renuntiatur, et Petrus abrogata sibi functione Byzantium
 revenit.*

6. Ante quatuor hosce annos (rursum enim ad antiquiora revol-
 vitur narratio) Ioannes ecclesiae Byzantinae praesul huius lucis usuram

ταφιλοσοφῆσαι λίαν τῶν ἡδονῶν τυραννῆσαι τε τῶν παθῶν αὐτοκράτορά τε τῆς κοιλίας γενέσθαι νηστευτῆς ὑπὸ τῶν Βυζαντίων κατωνομάζετο. λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἰκανὰ δανεισάμενον τάλαντα γραμματεῖον ἐκθέσθαι, τὴν τε οἰκίαν περιουσίαν ἐν ταῖς ὁμολογίαις τοῦ δανείσματος ὑποθέσθαι. ἐπεὶ δὲ μετῆρεν ὁ ἱερεὺς τῶν τῆδε, ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρικίος τὴν τοῦ ἱεράρχου οὐσίαν διερευνησάμενος εὗρίσκει τὸν ἄνδρα ἄχρηματίαν φιλοσοφῆσαντα, καὶ λίαν ἄγασθεις τὴν ἐς ἄκρον τοῦ ἱερέως δικαιοσύνην διέρρηξε προῖκα τὸ πρὸ μικροῦ συνταγὴν γραμματεῖον. μηδὲν γὰρ τῷ ἱερεῖ ἕτερόν φασι τὸν βασιλέα εὐ-10 ρεῖν ἢ σκίμποδα ξύλινον καὶ σισύραν ἐξ ἐρίου ἐς τὰ μάλιστα εὐτελῆ φαιλῶνην τε ἀκαλλῆ· δυσείμων γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ λιτότητι βίου καταλαμπόμενος. ταῦτα δῆπου, ταῦτα ἀντὶ πολλῶν ἄν χρημάτων καὶ λίθων Ἰνδικῶν ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρικίος τιμησάμενος εἰς τὰ βασίλεια μετηγάγετο. ταῖς ἑαριναῖς τοιγαροῦν τῶν 15 Χριστιανῶν νηστεύων ἐναβρονόμενος, χαίρειν φράσας ταῖς χρυ- P 173 σαῖς καὶ λιθοκολλήτοις κλίμαις, τοῖς τε νήμασι τῶν Σηρώων, ἐπὶ τοῦ ἱερέως ξυλίνην στιβάδα ὁ βασιλεὺς κατεπαννυχίζετο, θείας τινὸς ἐντεῦθεν ὡσπερ οἴόμενος μεταλήψεσθαι χάριτος.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους οἱ περὶ τὴν Λιβύην Μαυρού-20 σιοι διωμοσίαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ποιοῦνται. ἐπεὶ δὲ τὰ πλήθη συνέρρευσαν, ἐς μέγα φόβου οἱ Καρχηδόνιοι γίνονται. ὁ μὲν οὖν Γεννάδιος τὸ τρηκαῦτα Δέκαρ, οὐ στρατηγὸς ἐτύγχανεν

9. τὸ δεest IP.

12. ἦν] οὖν IP.

reddidit; qui quod voluptates egregie pessundaret et vitiosas animi motiones compesceret ventriquo assiduum bellum faceret, ieiunator a Byzantiis cognomentum tulit. fertur quoque a Mauricio complura talenta mutuatus syngrapham illi dedisse, et rem familiarem pignori opposuisse. postquam die suo est perfunctus, Mauricius in eius facultates inquirens paupertatem consecratum invenit, ac magnopere singularem hierarchae sanctimoniam admiratus, syngrapham paulo ante conscriptam gratuito conscidit, nihil siquidem aliud invenisse aiunt praeter lectum ligneum et laneum stragulum nullius pretii ac deformem penulam: vili enim vestitu delectabatur vir frugalitate vitae conspicuus. atque ista, ista, inquam, grandi pecuniae et Indicis lapillis Mauricius anteponens, in palatium transfert, hisque glorians, vernis Christianorum ieiuniis (in Quadragesima) aureos gemmatosque lectulos et stragula serica valere iubens, ligneo antistitis cubili totam noctem incubat, cum se divinam quandam gratiam inde percepturum arbitraretur.

Per idem tempus Mauri in Africa communiter contra Romanos coniurarunt. quibus copias cogentibus Carthaginenses in timorem non mediocre adducti sunt. Gennadius itaque tum Decar, non praetor Li-

ὣν τῆς Λιβύης, τεθραμένος ἀμυθῆτω πλήθει τινι τὸν κατ' αὐ-
 τοῦ συστάντα πόλεμον, δόλῳ τοὺς βαρβάρους κατεπολεμήσατο.
 ὑποκρινόμενος γὰρ πεποιῆσθαι ἅπαντα ὅσα περ οἱ βάρβαροι βού-
 λονται, καὶ εἰς ἄνεσιν περιτρέψας τὸ βάρβαρον, εὐωχουμένοις
 5 αὐτοῖς ἐπιτίθεται. τοῦ φόνου τοιγαροῦν γεγονότος πολλοῦ τῆς Β
 τε λείας περιφανοῦς ὁ Καρχηδόσιος πόλεμος ἐλάμβανε τὴν διά-
 λυσιν. οὕτω μὲν οὖν κατὰ τὴν Λιβύην εὖ καὶ μάλα καλῶς διε-
 τίθετο τοῖς Ῥωμαίοις.

Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις κομήτης ἐν τῷ ὑπεκκαύματι φαί-
 10 νεται. περὶ τούτων τοιγαροῦν τῶν δοκούντων συνεστάναι ἁστέ-
 ρων οἱ μὲν φιλόσοφοι πρὸς μετεωρολογικὰς καταφεύγουσιν ἀφορ-
 μάς, ὡς Σταγειρίται καὶ Πλάτωνες ἐν τῷ Ἑλικῶνι τῆς μνήμης
 βίβλοις ἐναπεγράψαντο· ἀστρολόγοι δὲ καὶ ἱστοριογράφοι τινὲς
 προαγόρευσιν ἰσομένων τινῶν λυπηρῶν ἀπεφῆναντο. ἀλλ' ἡμεῖς
 15 τοὺς περὶ τούτων λόγους τῇ ἀναβολῇ τῆς διηγήσεως χαρισάμενοι
 πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπιτοξάζεσθαι τὴν ἱστορίαν καταναγκάσωμεν.

7. Ἦρος ἀρχομένου καὶ ὁ Πρίσκος τοῦ Βυζαντίου ἀπο- C
V 258
 φοιτᾷ. εἶτα πρὸς τῇ Ἀστικῇ τὰς δυνάμεις συνήθροισε, τὸν τε
 ἀριθμὸν τῆς δυνάμεως ἐξετάσας εὗρίσκει ὁ στρατηγὸς πολὺ τῶν
 20 Ῥωμαίων πλῆθος διαφθαρέν. πειρᾶται τοιγαροῦν ἐς Μαυρίκιον
 τὸν αὐτοκράτορα κατὰδηλα τὰ τοῦ Πέτρου ποιήσασθαι σφάλ-
 ματα. ὁμως ὑποείθεται ὑπὸ συμβούλων τινῶν κρύψαι τὰ
 πλημμελήματα. δέκα τοίνυν καὶ πέντε ποιησάμενος χάρακας, D
 τὸν τε Ἰστρον διαπεραιωθεὶς ποταμόν, τετάρτη ἡμέρα, καὶ εἰς
 25 Νόβις τὰς ἄνω ὁ στρατηγὸς παραγίνεται. ὁ δὲ Χαγᾶνος τοῦτο

byae, cum exercitu numerosissimo bellum sibi intentari videret, dolo de
 barbaris triumphum egit. simulans enim facta a se omnia quae illi vo-
 luissent, dum feriis et epulationibus indulgent, eos appetit, multisque
 occisis finem Carthaginensi bello memorabilem imponit. hunc in modum
 res Romanae in Africa secunda admodum fortuna administrata est.

Per eosdem dies cometes ardere conspectus. in huiuscemodi astris,
 ut videntur, philosophi ad causas meteorologicas confugiunt, quas Sta-
 giritae et Platonēs in Helicone libris ad memoriam commendaverunt.
 astrologi autem historiarumque scriptores quidam rerum tristium habere
 praesagium asseverant. verum nos huiusmodi disputationem narrationi
 pertexendae condonantes, ad destinatum scopum historiam urgeamus.

7. Initio veris Priscus Byzantio discedit, copiisque in Astica con-
 gregatis et recensitis magnum Romanorum numerum perisse deprehendit.
 quare cum Petrum neglecti officii accusare apud imperatorem vellet, ta-
 men monitis quorundam motus eius delicta dissimulanda existimavit.
 quintis igitur et decimis castris, et Istro amne transmissis, quarto die
 Nobas superiores venit. eo rescito Chaganus per legatos ex Prisco ad-

μεμαθηκῶς ὡς τὸν Πρίσκον πρέσβεις ἐξέπεμψε, τὴν τε αἰτίαν ἐξηρευνᾶτο μαθεῖν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀφίξεως. ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς τόπους ἔφασκεν εὐφρεῖς ἐς κυνηγέσια πεφυκέναι, ἵππασί-
 μους τε καὶ λίαν εὐύδρους. ὁ δὲ Χαγᾶνος ἐδήλου ἐπ' ἀλλοτρίας γῆς ἐπιβαίνειν Ῥωμαίους, παρασπονδῆσαι τε Πρίσκον, καὶ ἀορά-
 τως τὴν εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ περισχίζεσθαι. ἔφασκε τοίνυν ὁ
 P 174 Πρίσκος Ῥωμαϊκὸν ὑπεῖναι τὸ ἔδαφος, ὁ δὲ βάρβαρος ὄπλοις καὶ νόμοις πολέμων Ῥωμαίους ἀποκτήσασθαι τοῦτο. τοῦ τοίνυν Χαγᾶνου ζυγομαχοῦντος καὶ διαμφιβύλλοντος περὶ τούτων τῶν τόπων, φησὶ τὸν Πρίσκον τὴν ἐκ τῆς ἕω ἀπόδρασιν ὄνειδί-
 10 σαι Χαγᾶνω.

Ἄλλ' ἐπεὶ περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῷ Καυκάσῳ τῶν τε πρὸς βορρᾶν τετραμιμένων μνήμην ἐποιησάμεθα, φέρε δὴ φέρε τὰ παρηκολουθηκότα κατὰ τούτους τοὺς χρόνους τοῖς μεγίστοις ἔθνεσι τούτοις ὡσπερ ἐμβόλιμά τινα διηγέματα τὴν ἱστο-
 15 ρίαν μεσολαβήσαντες παραθώμεθα. Θέρους ἐνεστῶτος κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν ὁ πρὸς τῇ ἕω ὑπὸ τῶν Τούρκων Χαγᾶνος ὑμνούμενος πρέσβεις ἐξέπεμψε Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι, ἐπιστολὴν τε συντεταχῶς ἐπινίκια ἐνεχάραττεν ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἐπιγραφὴ εἶχεν ἐπὶ λέξεως οὕτως "τῷ βασιλεῖ τῶν
 20 Ῥωμαίων ὁ Χαγᾶνος ὁ μέγας δεσπότης ἐπιτὰ γενῶν καὶ κύριος κλιμάτων τῆς οἰκουμένης ἐπιτὰ." τῷ ὄντι γὰρ τὸν ἐθνάρχην τῶν Ἀβδελῶν (φημὶ δὴ τῶν λεγομένων Ἐφθαλιτῶν) καταπολεμήσας οὗτος αὐτὸς ὁ Χαγᾶνος ἐνίκησε, τὴν τε τοῦ ἔθνους ἀρχὴν

23. νεφθαλιτῶν IP.

ventus causam exquirat. respondet Priscus, quia loca illa ad venandum et equitandum natura accommodata sint et aquis abundant. Chaganus docet Romanos in regione aliena pedem ponere, et Priscum foedus transgredi occulteque pacem convellere. Priscus haec contra, Romanum esse solum. et barbarus, armis ac iure belli Romanos id amisisse. Chagano igitur rixante et super his locis disceptante, Priscum ei ex Oriente fugam obiecissee ferunt.

Sed quoniam de Scythis ad Caucasum et Boream habitantibus mentio illata est, agendum, quae maximis hisce gentibus per haec tempora acciderunt, cursu historiae insititia quadam narratione interrupto prodamus. aestate huius anni appetente Chaganus in Oriente a Turcis celebratus legatos ad Mauricium imperatorem mittit, cum epistola, in qua de triumphis suis gloriatur. inscriptio ad verbum talis erat. "Imperatori Romanorum Chaganus magnus despota septem gentium et dominus septem mundi climatum." sane principem gentis Abdalarum, qui aliter Ephthalitae, bello hic Chaganus subegit, sibi que imperium illud

περιβάλετο. ἐπὶ τῇ νίκῃ τοίνυν εἰς μέγα ἄρθεις, καὶ τὸν Στεμ- C
 βισχύδαν σύμμαχον ποιησάμενος, τὸ τῶν Ἀβάρων ἔθνος κατε-
 δουλώσατο. ἀλλὰ μή τις οἰέσθω παριστορεῖν ἡμᾶς κατὰ τού-
 τους τοὺς χρόνους, Ἀβάρους εἶναι διανοούμενος τοὺς ἀνὰ τὴν
 5 Εὐρώπην καὶ τὴν Παννονίαν προσοικοῦντας βαρβάρους, καὶ
 τούτων τὴν ἄφιξιν πρεσβυτέρων γενέσθαι τῶν χρόνων Μαυρι-
 κίου τοῦ αὐτοκράτορος. ψευδωνύμως γὰρ Ἀβάρων προσηγορίαν
 οἱ περὶ τὸν Ἰστρον περιβάλλοντο βάρβαροι· ὅθεν δὲ τὸ γένος αὐ-
 τοῖς, ὅσον οὔπω εἰρήσεται. ἠττηθέντων γοῦν τῶν Ἀβάρων
 10 (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνημεν) οἱ μὲν πρὸς τοὺς κατέχοντας τὴν
 Ταυγᾶστ παραγίνονται. πύλις ἐπιφανής, τῶν τε λεγομένων D
 Τούρκων ἀπώκισται χιλοῖς πρὸς τοῖς πεντακοσίοις σημείοις·
 αὐτὴ ὁμορος καθέστηκε τοῖς Ἰνδοῖς. οἱ δὲ περὶ τὴν Ταυγᾶστ
 ἀυλιζόμενοι βάρβαροι ἔθνος ἀλκιμώτατον καὶ πολυανδρωπότατον,
 15 καὶ τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνεσι διὰ τὸ μέγεθος ἀπαράλλη-
 λον. ἕτεροι τῶν Ἀβάρων ἐπὶ τὴν ἠτταν πρὸς ταπεινοτέραν ἀπο-
 κλίναντες τύχην παραγίνονται πρὸς τοὺς λεγομένους Μουκρί.
 τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος πλησιέστατον πέφυκε τῶν Ταυγᾶστ, ἀλκὴ δὲ
 αὐτῷ πρὸς τὰς παρυτάξεις πολλὴ διὰ τε τὰ ἐκ τῶν γυμνασίων
 20 ὁσημέρην μελετήματα διὰ τε τὴν περὶ τοὺς κινδύνους τῆς ψυχῆς
 ἐγκαρτέρησιν. ἐπιβαίνει τοίνυν καὶ ἕτερου ἐγχειρήσεως ὁ Χα-
 γᾶνος, καὶ τοὺς Ὀγῶρ ἐχειρώσατο πάντας. ἔθνος δὲ τοῦτο
 τῶν ἰσχυροτάτων καθέστηκεν διὰ τε τὴν πολυανδρίαν καὶ τὴν
 πρὸς τὸν πόλεμον ἔνοπλον ἄσκησιν. οὗτοι δὲ πρὸς ταῖς ἀνατο-
 25 λαῖς τὰς οἰκίσεις ποιοῦνται, ἔνθα ὁ Τίλ διαρρεῖ ποταμός, ὃν

vindicavit. ea victoria inflatus, et Stembischada ad armorum societatem
 adiuncto, Abarum quoque nationem in ditionem suam redegit. nolim au-
 tem quemquam opinari me huius temporis res mala fide commemorare,
 dum sentit Abaros esse barbaros illos, qui in Europa et Pannonia se-
 des habent, eoque ante Mauricii tempora advenerunt. falso enim id
 nomen barbari Istrum accolentes usurpant. unde porro et illis genus,
 infra dicetur. ergo devictis a Chagano Abaris (sursum enim redeo) alii
 eorum ad Taugastenses confugerunt (est autem Taugast Turcarum no-
 bilis colonia, stadiis mille quingentis ab India distans, cuius indigenae
 et strenuissimi et frequentissimi et praestantia quovis populo in orbe
 terrarum superiores), alii propter amissam libertatem humiliorem sortiti
 conditionem ad Mucritas qui dicuntur, Taugastensibus vicinissimos se
 contulerunt, ad praelia ineunda tum propter quotidiana belli exercitia
 tum propter tolerantiam in periculis eximio animorum robore praeditos.
 aggressus est et aliud facinus Chaganus, et Ogor gentem totam domuit.
 fuit haec gens tum numero tum armorum exercitatione validissima. haec

Μέλαινα Τούρκοις ἀποκαλεῖν ἔθος. οἱ δὲ τούτου τοῦ ἔθνους παλαιότατοι ἑξαρχοὶ Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὠνομάζοντο· ἐκ τούτων καὶ τινὰ τῶν ἔθνῶν ἐκείνων τὴν ὀνομασίαν ἐκληρώσαντο, Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὀνομαζόμενα. (8) Ἰουστινιανοῦ τοίνυν τοῦ αὐτοκράτορος τὸ βασίλειον κρῖτος ἐπέχοντος ἐκ τούτων τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὀλίγη ἀποδράσασα μοῖρα τοῦ ἀρχηγόνου φύλου ἐκείνου ἐνδημῆε τῇ Εὐρώπῃ. οὗτοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς ὀνομάσαντες τὸν ἡγεμόνα τῇ τοῦ Χαγάνου προσηγορίᾳ φαιδρύνουσιν. ὅθεν αὐτοῖς ὁ τρόπος πρὸς μετάρθεσιν ὀνομάτων ἐχώρησε, λέξωμεν τῆς ἀληθείας κατὰ μηδὲν ἀφιστάμενοι. Σαρσῆλτ καὶ Οὐννου-10 γοῦνοι καὶ Σαβίροι, Οὐννικά τε πρὸς τούτοις ἕτερα ἔθνη, ὀπηνίκα τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ἔτι ἀπόμοιραν κατὰ τοὺς τόπους αὐ-
 B τῶν ἀποδιδράσκουσιν ἐθείσαντο, εἰς μέγιστον καταπίπτουσι φόβον, ὑποτοπάσαντες Ἀβάρους ὑπεῖναι τοὺς ἐνδημήσαντας. διὰ τοῦτο δώροις λαμπροῖς τοὺς φυγάδας τιμήσαντες ἔδοξαν ἀν-15 τιλαμβάνειν παρ' αὐτῶν τὴν ἀβλάβειαν. οἱ τοίνυν Οὐὰρ καὶ Χουννὶ ὡς εἶδον τὴν τῆς ἀποφυγῆς ἐπιδέξιον ἑναρξιν, τὴν πλάνην τῶν πρεσβευσαμένων οἰκειωσάμενοι Ἀβάρους ἑαυτοὺς κατωνόμασαν· λέγεται γὰρ ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς Σκυθικοῖς τὸ τῶν Ἀβάρων ὑπεῖναι ἐντρεχέστατον φύλον. ἀμέλει τοι καὶ μέχρι
 C τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς οἱ Ψευδάβαροι (λέγειν γὰρ οὕτως αὐτοῖς οἰκειότερον) ταῖς γενεαρχίαις διήρηνται, καὶ οἱ μὲν Οὐὰρ ἀρχαιοπρεπῶς ὀνομάζονται, οἱ δὲ Χουννὶ προσαγορεύονται.

12. τῶν] τὸν IP.

in Oriente ad fluvium Til accolit, quem Turcae Nigrum appellare solent. eius vetustissimi principes Var et Cheunni vocabantur, a quibus etiam nonnullae illarum gentium adeptae sunt appellationem, ut Var et Chunni nominarentur. (8) Justiniano porro Augusto imperium obtinente, ex hisce gentibus Var et Chunni exigua pars a primaevo genere illo profugiens in Europam se intulit, qui se Abares et principem suum Chaganum honoris causa nominarunt. qua vero occasione nomina commutarint, nihil a veritate abeuntes explicabimus. Sarselt et Unnuguni et Sabiri et insuper aliae gentes Hunnicae, postquam partem Var et Chunni ad loca sua confugientem viderunt, ingenti metu percussae sunt, quod advenas illos Abaros esse suspicarentur. quocirca securitati consultum cupientes, donis amplissimis eos coluerunt. Var itaque et Chunni, ut perfugium sibi feliciter evenisse animadverterunt, errorem sese honorantium non aspernati, Abares dici voluerunt. etenim inter gentes Scythicas ingenio omnibus antecellere Abares existimantur. nimirum etiam usque ad nostram aetatem Pseudabares (sic enim magis proprie appellari debent) generis origine distincti, alii Var, alii Chunni veteri

ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ψευδαβάρων ὡς ἐν ἐπιτομῇ διεξήλθομεν, πρὸς τὰ συνεχῆ τῆς ἱστορίας τὴν ἔκθεσιν ποιησώμεθα. τοῦ τοίνυν Ὀγῶρ λαν ἐγκρατῶς νεικημένου, τὸν τοῦ Κόλχ ἐθνάρχην στόματι ῥομφαίας ὁ Χαγᾶνος παρέδωκεν. ἀναιροῦνται τοίνυν ἐκ τούτου δῆτα τοῦ ἔθνους κατὰ τὸν πόλεμον μυριάδες τριάκοντα, ὡς ὁδὸν ἡμερῶν τεττάρων ἐπέχειν τὴν τῶν καταπεπτωκότων σωμάτων συνέχειαν. οὕτω δῆτα τῆς νίκης τῷ Χαγᾶνῳ μειδιώσης ἐπιφανῶς, συγκροτεῖται τοῖς Τούρκοις ἐμφύλιος πόλεμος. ἀνὴρ τις Τουρούμ ὀνομαζόμενος, πρὸς γένος καθεστῶς 10 τῷ Χαγᾶνῳ, νεωτερίσας δυνάμεις μέγας συνήθροισεν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν μάχην τὰ τοῦ τετυρανηκότος ἦν ἐγκρατέστερα, πρεσβεύεται ὁ Χαγᾶνος πρὸς ἑτέρους τρεῖς μεγάλους Χαγᾶνους· ταῦτα δὲ τούτοις ὀνόματα, Σπαρζευγοῦν καὶ Κουναξολὰ καὶ Τουλδίχ. συναθροισθείσης τοίνυν τῆς ὅλης ἐκτάξεως εἰς τὸ 15 Ἴκάρ (χῶρος δὲ οὗτος πεδίοις ἐνειλημένος μέγαισι), τῶν τε ἀντιθέτων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν τόπον ἐντιταξαμένων ἡρωϊκῶς, πίπτει ὁ τύραννος καὶ εἰς φυγὴν αἱ συμμαχοῦσαι δυνάμεις ἐξέκλιναν, καὶ πολλοῦ γενομένου τοῦ φόνου πάλιν κύριος τῆς ἑαυτοῦ ὁ Χαγᾶνος χώρας ἐγένετο. τούτων τῶν ἐπινικίων τὴν μήνυσιν διὰ P 176 20 τῶν πρέσβων ὁ Χαγᾶνος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαυρίκιον ἐπεποίητο. τὸ δὲ Ἴκάρ τοῦ ὄρους τοῦ λεγομένου χρυσοῦ τετρακοσίοις σημείοις ἀπώκισται. τοῦτο δῆτα τὸ ὄρος ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς ἔχει τὴν ἴδρυσιν, χρυσοῦν δὲ παρὰ τῶν ἐγχωρίων κατονομάζεται τοῦτο μὲν διὰ τὴν δαψίλειαν τῶν ἐν αὐτῷ φρυομένων 25 καρπῶν, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ θρεμμάτων καὶ νωτοφόρων ζώων

nomine dicuntur. quoniam ergo de Pseudabaris breviter disseruimus, quae de historia sequuntur, scribere persequamur. Ogor magna ope debellatis, Colch gentis principem Chaganus gladio sustulit. ex qua gente caesa bello trecenta millia, ut cadaverum continuata series dierum quatuor viam occuparet. hunc igitur in modum victoria Chagano insigniter arridente, civile inter Turcas bellum exarsit. vir quidam vocabulo Turum cum Chagano cognatione coniunctus, res novans, copias ingentes contraxit, collatisque cum eo signis superior discessit. Chaganus alios tres Chaganos sibi per legatos adiungit, quibus nomina propria fuerunt Sparzeugun, Cunaxolan, Tuldich. universis itaque copiis ad Icar, locum latis in campis situm, constitutis et instructis, adversariisque ibidem fortissime dimicantibus, tyrannus occumbit. eius agmen fugae sedat, et Chaganus magna cum caede ditionem in potestatem reducit. harum victoriarum laetitiam Chaganus Mauricio per legatos significavit. Icar vero a monte aureo, ut appellatur, quadringentis millibus abest. hic mons Orientem spectans partim ab ubertate et copia fructuum in eo provenientium, partim a pecudibus et iumentis, quibus est frequentissimus, apud indigenas aurei nomen invenit. est autem lege receptum apud

εἶναι κατάκομον. νόμος δὲ Τούρκοις τῷ κρατεστέρῳ Χαγάνῳ
B τοῦ χρυσοῦ ὄρους παραχωρεῖν. δυοὶ δὲ μεγίστοις τισὶ τὸ Τούρ-
 κων ἔθνος μεγαλαυχεῖ· φασὶ γὰρ ἄνωθεν αὐτοὺς καὶ ἐξ ἀρχῆς
 μηδέποτε λοιμῶν ἐπιδημίαν θεύσασθαι, τῶν τε σεισμῶν σπάνιν
 εἶναι κατ' ἐκείνην τὴν χῆραν. τὴν δὲ Βακὰθ ὑπὸ τῶν Οὐννου-5
 γούρων πάλαι ποτὲ πολισθεῖσαν καταπεσεῖν τοῖς σειμοῖς, τὴν
 δὲ Σογδαηνὴν καὶ λοιμῶν καὶ σεισμῶν ἔμπειρον πεφυκέσαι. τι-
 μῶσι τοιγαροῦν οἱ Τοῦρκοι λίαν ἐκτόπως τὸ πῦρ, ἕρα δὲ καὶ
V 260 ὕδωρ γεραίρουσιν· ὕμνουσι τὴν γῆν. προσκυνοῦσι δὲ μόνως καὶ
C θεὸν ὀνομάζουσι τὸν πεποιηκῶτα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. τού- 10
 τῳ θύουσιν ἵππους καὶ βόας καὶ πρόβατα, ἱερεῖς κεκτημένοι, οἳ
 καὶ τὴν τῶν μελλόντων αὐτοῖς δοκοῦσιν ἐκτίθεισθαι προαγόρευ-
 σιν. κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον οἱ Ταρνιαχ καὶ οἱ Κοτζυγηροὶ (καὶ
 οὗτοι δὲ ἐκ τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννί) ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀποδιδρά-
 σκουσι, καὶ πρὸς τὴν Εὐρώπην γενόμενοι τοῖς περὶ τὸν Χαγᾶνον 15
 τῶν Ἀβάρων συνάπτονται. λέγεται δὲ καὶ τοὺς Ζαβενδέρ ἐκ
 τοῦ γένους πεφυκέσαι τῶν Οὐὰρ καὶ Χουννί. ἡ δὲ γεγονυῖα
 ἐπίθετος δύναμις τοῖς Ἀβάροις εἰς δέκα χιλιάδας ἠκρίβωτο.
D (9) ὁ μὲν οὖν τῶν Τούρκων Χαγᾶνος τὸν ἐμφύλιον καταλυσά-
 μενος πύλεμον εὐδαιμόνως ἐχειραγώγει τὰ πράγματα, ποιεῖται 20
 δὲ καὶ συνθήκας πρὸς τοὺς Ταυγᾶστ, ὅπως βαθεῖαν πάντοθεν
 τὴν γαλήνην ἐμπορευόμενος ἀστασίαστον τὴν ἀρχὴν καταστήση-
 ται. ὁ δὲ τῆς Ταυγᾶσι κλιματάρχης Ταῖσᾶν ὀνομάζεται, ὅπερ
 υἱὸς θεοῦ ταῖς Ἑλληνικαῖς φωναῖς ἐνσημαίνεται. ἡ γὰρ ἀρχὴ

Turcas potentiori Chagano montem aureum cedere. caeterum duabus rebus, iisque maximis Turcarum gens gloriatur. aiunt enim iam inde a priscis temporibus et a principio nunquam pestilentiam eos invasisse, rarasque in ea regione terrae concussiones existere. Bacath ab Unnuguris olim aedificatam terra conquassata corruiſſe, Sogdianam vero et pestilentiam et terrae tremores experiri. Turcae admodum stolidè ignem colunt, aëremque et aquam venerantur, telluri hymnos concinunt, adorant autem tantummodo et deum nuncupant, qui hanc rerum universitatem aedificavit. huic equos et boves et oves sacrificant; habentque sacerdotes, in quibus inesse vaticinandi facultatem arbitrantur. per idem tempus et Tarniach et Cotzageri (hi populi etiam ex Var et Chunni gentibus erant) a Turcis profugi Europam immigrant, et Abaribus Chagano subiectis se admiscent. traditum est etiam Zabender ex Var et Chunni propagatos. qui ad Abaros accesserunt, eos ad decem millia fuisse plane compertum est. (9) Chaganus igitur civili bello finito rem felicibus auspiciis administrat, et cum Taugastensibus foedus percutit, ut tranquillitatem et pacem supremam undique nactus, principatum sibi omnis seditio- nis expertem efficeret. princeps autem in Taugast Taisan audit, quae vox Graeca lingua filium dei sonat. hoc regnum nullis intestinis discordiis

τῆς Ταυγᾶστ οὐ στασιάζεται· γένος γὰρ αὐτοῖς τὴν χειροτονίαν
 τοῦ ἡγεμόνος παρέχεται. τούτῳ δὲ τῷ ἔθνει θρησκεία ἀγάλ-
 ματα, νόμοι δὲ δίκαιοι, καὶ σωφροσύνης ἔμπλεως ὁ βίος αὐ-
 τοῖς. ἔθος δὲ τούτοις νόμον μιμούμενον, μηδέποτε κόσμῳ χρυ-
 5 σῶ καλλωπίζεσθαι ἄρρενας, καίτοι ἀφθονίας πολλῆς ἀργύρου τε P 177
 καὶ χρυσοῦ κύριοι καθιστῶτες διὰ τὰς μεγάλας, καὶ ἐπωφελεῖς
 ἐμπορίας. ταύτην τὴν Ταυγᾶστ ποταμὸς διορίζει. πάλαι τοί-
 νυν ποτὲ δύο μεγίστοις ἔθνεσιν ὁ ποταμὸς ἐμεσίτευσεν, ἀντιθέτοις
 ἀλλήλοις· ἑσθῆς δὲ τῷ μὲν ἐνὶ μέλαινα, τῷ δὲ ἑτέρῳ κοκκόβα-
 10 φος. ἐν τοῖς χρόνοις τούτων τοῖς καθ' ἡμᾶς, Μαυρικίου τὰ
 Ῥωμαίων σκῆπτρα ἐπέχοντος, καὶ τὸ ἔθνος τῶν μελαινοφόρων
 τοῖς τὴν ἔρυθρὰν περιβεβλημένοις ἑσθῆτα διαπεραιωσόμενον
 τὸν ποταμὸν συνίστησι πόλεμον, εἴτα νενικηκὸς τῆς ὅλης ἡγεμο-
 νίας γίνεται κύριον. ταύτην δὲ τὴν Ταυγᾶστ οἱ βάρβαροι λέ-
 15 γουσι κτίσαι τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον, ὅπηνίκα τοὺς τε Βα- B
 κτριανούς καὶ τὴν Σογδοανὴν ἐδουλώσατο, δέκα καὶ δύο κατα-
 φλέξας μυριάδας βαρβάρων. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τὰ τοῦ βασι-
 λεύοντος γύναια ἐκ χρυσοῦ πεποιημένους ἔχουσι τὰς ἄρμαμάξας,
 ἔλχομένην ἐκάστην ὑπὸ βοϊδίου ἐνός, κεκοσμημένα πολυτελῶς
 20 ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθου μεγυτιμίου· εἰσὶ δὲ καὶ χαλινοὶ τοῖς βουσι
 χρυσοκόλλητοι. ὁ μὲν οὖν τὴν ἡγεμονίαν ἀνειληφῶς ἐπτακοσίαις
 γυναιξὶ κατεπαννυχίζετο, τὰ δὲ γύναια τῶν περιφανεστέρων τῆς
 Ταυγᾶστ ἀργυραῖς κέχρηται ταῖς ἄρμαμάξαις. λόγος δὲ καὶ
 ἑτέραν τὸν Ἀλέξανδρον δείμασθαι πόλιν, ἀπὸ σημείων ὀλίγων·
 25 Χουβδὰν ὀνομάζουσι ταύτην οἱ βάρβαροι. τεθνηκότα δὲ τὸν C

agitur, propterea quod princeps illic a successione generis creatur.
 statuas venerantur; iustis reguntur legibus; frugalitatem in omni vita
 excolunt. consuetudo est apud eos, vim legis obtinens, ut mares ornatu
 aureo in perpetuum abstineant, quanquam auro argentoque propter ma-
 gnorum mercimoniorum commoditatem abundant. hanc urbem fluvius dis-
 criminat, qui olim duos frequentissimos populos dissidentes dividebat, quo-
 rum alter nigra, alter cocco tincta veste utebatur. nostris itaque tempori-
 bus, Mauricio imperatore, nigram gestantes transmissio fluvio rubram
 indutis bellum intulerunt, victoresque toto illo imperio potiti sunt. ur-
 bem Taugast barbari memorant Alexandrum condidisse, quando Bactria-
 nos et Sogdianam centum viginti barbarorum millibus igne consumptis
 subiugavit. uxores regiae auro et lapillis pretiosissimis conspicuae cur-
 ribus vehuntur aureis, quorum singuli a singulis iuvenis, frenis auro
 et gemmis sumptuose exornatis trahuntur. princeps cum feminis septin-
 gentis noctem exigit. nobilium coniugibus pilenta sunt argentea. fama
 est Alexandrum aliam quoque urbem, non multis millibus distantem,
 quam barbari Chubdan nominant, aedificasse. eius principem demor-

ἡγεμόνα ὑπὸ τῶν γοναίων πενθεῖσθαι διὰ παντὸς ξυρομένων μὲν τὰς κεφαλὰς καὶ μέλαιναν περιβαλλομένων ἰσθῆτα· καὶ νόμος αὐταῖς μηδέποτε τὸν τάφον ἀπολιπεῖν. ἡ δὲ Χουβδὰν δύο μεγάλοις διεληπται ποταμοῖς, αἱ δὲ τούτων ὄχθαι ταῖς κυπαρίττοις ὡς ἔπος εἰπεῖν κατανεύονται. ἑλέφαντες δὲ τῷ ἔθνει πολλοί. 5 τοῖς δὲ Ἰνδοῖς κατὰ τὰς ἐμπορείας συναναμίγνυνται· τούτους γὰρ φασὶ τοὺς περὶ τὰ βόρεια τετραμμένους Ἰνδοὺς καὶ λευκοὺς πεφυκέναι. οἱ δὲ σκώληκες, ἐξ ὧν τὰ Σηρώων καθέστηκε νήματα, πάνυ παρὰ τῷ τοιούτῳ ἔθνει πολλοὶ ἐναλλάξ καὶ ποικίλην τὴν χροιάν κεκτημένοι, τὴν τε περὶ τὰ τοιαῦτα ζῶα φιλο- 10 τεχνίαν φιλοτίμως ἀσκοῦσιν οἱ βύρβυροι. ἵνα δὲ μὴ ἔξω τῆς νύσσης τὴν ἱστορίαν παροδηγήσωμεν, μέχρι τούτων περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν πρὸς τῇ Βακτριανῇ καὶ Σογδοανῇ καὶ τῷ μέλανι ποταμῷ.

D 10. Δεκάτη δὲ ἡμέρα (πρὸς γὰρ τὰ περὶ Πρίσκον παλιν- 15
V 261 δρομήσομεν), καὶ ἄγγελοι εἰς τὸ τοῦ στρατηγοῦ σκηνοπήγιον γίνονται. ἀκηκόει τούτων ὁ Πρίσκος τὰ τεῖχη καταβαλεῖν τῆς Σιγγιδόνης τὸν βάρβαρον, καταναγκάζειν τε τοὺς λαοὺς τὰ οἴκοι
P 178 καταλιπόντας εἰς τὴν πολεμίαν τὰς ἀποικίας ποιήσασθαι. καὶ οὖν ὁ Πρίσκος μηδὲν τῇ ἀναβολῇ ἀναθεῖς, τὸν ποταμὸν ναυτι- 20
λόμενος, εἰς Σιγγὰν τὴν νῆσον ἐλλιμενίζεται· αὕτη δὲ ἐπὶ τῷ ῥεῖθρον τοῦ Ἰστρου ἔχει τὴν ἴδρυσιν, ἀπώκισται δὲ Σιγγιδόνης τῆς πόλεως σημεῖα τριάκοντα. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τῇ νήσῳ τὰς δυνάμεις περιβαλὼν, ταχυναυτούσας ὀλκάδας παραστησάμενος, ὡς δρόμωνα εἴωθεν ὀνομάζειν τὸ πλῆθος, ἐπὶ τὰ Κωνσταντιόλα 25
παραγίνεται. ἐν τούτοις δῆτα τοῖς χώροις ἐντετυχηκῶς τῷ

tuum uxores ipsius rasis capitibus et pullatae continenter lugent; neque per legem eius sepulcrum deserere unquam possunt. Chubdan duo latissimi amnes disterminant, quorum ripis compressi, ut ita loquar, annunt. multos habent elefantos, et cum Indis negotiantur. hos autem Indos in plaga Boreali habitantes albis corporibus esse praedicant. bombycum, unde fila Serica, magna et diversicolor apud eos copia; in quibus curandis barbari magnum et artificiosum studium praestare solent. verum ne historiam a meta proposita abducamus, hactenus de Scythis ad Bactrianam, Sogdianam, et nigrum fluvium a nobis dictum esto.

10. Decimo die (nam ad Prisci res regrediemur) nuntii in eius tabernaculum afferuntur, barbarum Singidonis muros evertisse ac cives deserto lare in hostium regionem habitatum compellere. ille nihil cunctandum ratus per fluvium insulam in eo positam et a Singidone triginta miliaribus dissitam petit. ibi copiis expositis celocibus, quas vulgus dromones appellat, Constantiolam allabatur; quo in loco de Singidone

Χαγάνῳ εἰς λόγους γίνεται περὶ τῆς Σιγγιδόνης ὁ στρατηγὸς πρὸς Β
τὸν βάρβαρον. καὶ δῆτα ὁ βάρβαρος ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποτα-
μοῦ ἐφιζάνων τὰς ἀποκρίσεις παρείχετο, ὁ δὲ Πρίσκος ἐπιβεβη-
κὼς τῆς ὀλκάδος τῆς ἐντεύξεως εἶχετο. φασὶ τοιγαροῦν τῆς δια-
5 λέξεως τὸν Χαγάνον ἀπάρξασθαι, εἰπεῖν δὲ τῷ Πρίσκῳ “τί
ὑμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι, καὶ τῇ γῆ τῇ ἐμῇ; τί περαιτέρω τοῦ πρέ-
ποντος πόδας ἐκτείνετε; ξένος ὁ Ἴστρος ὑμῖν, τὸ ῥόθιον τοῦτου
πολέμιον. ὄπλοις ἐκτησάμεθα τοῦτον· τῷ δόρατι τοῦτον ἐδου-
λωσάμεθα. ἄπαγε τῆς ἀτοπίας, ὦ Πρίσκει. μὴ διαλύσης C
10 ἡσυχίαν δώροισ ὑμῖν πραγματευθεῖσαν πολλοῖς. αἰδέσθητι τὰς
σπονδάς, δυσωπήθητι τὴν τῶν ὄρκων ἀσφάλειαν. ἡγείσθω
εὐβουλία τῆς ἐγχειρήσεως, τὸ συνοῖσον τῆς ἐπιβολῆς τῶν πραγμά-
των. μὴ μετὰ τὸ παθεῖν βουλευσώμεθα. πρὸ τῆς ἐπιβολῆς
ἢ βουλή. ἀδικεῖς τῇ προπετείᾳ τὰ πρῶγματα. τὸν κακῶς βου-
15 λευσάμενον πρῶτον ἢ ἐγχείρησις ἔβλαψε. κλέπτεις τὸν πόλεμον,
στρατηγέ. εἰρήνην ἐνόθευσας καὶ παράταξιν, ὡς φίλος σπεν-
δόμενος καὶ ὡς ἐχθρὸς συμπλεκόμενος. ἢ θύτερον τοίνυν ἀπό-
λειπε, ἢ τὴν ἡρεμίαν μὴ τύραττε.” ἔφησε δὲ καὶ ταῦτα ὁ βάρ-
βαρος ἐπὶ λέξεως. “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον Χαγάνου καὶ ἀνὰ
20 μέσον Μιυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος. ἢ παρὰ τοῦ θεοῦ ποτὲ
ἐκζητήσοι ἀντίδοσις.” λόγος δὲ Πρίσκον ἐν ἀντιθέσεως μοίρῃ
ταῦτα προσειπεῖν τῷ Χαγάνῳ. (11) “ἀδικεῖς Σιγγιδόνα τὴν D
πόλιν, ὦ ἄνθρωπε. τί τὰ τείχη καθελῶν πρὸς ἀποικίας αὐτὴν
δυστυχεῖς; ἐπιτείνεις τυραννῶν ὡς ἀδικούμενος. ἐπηρεάζεσθαι

cum Chagano super ripa fluminis considente in colloquium venit: Priscus e navi verba faciebat. aiunt igitur Chaganum priorem his dictis Priscum compellasse. “quid vobis, Romani, cum provincia mea? quid ultra quam fas pedem profertis? Ister vobis externus, eius unda hostilis est. armis hunc acquisivimus; hastis hunc subegimus. apage cum facinore istoc tam iniquo, Prisce: ne quietem, quam vobis tot dona in nos profecta pepererunt, disturba. reverere foedus, reverere cautionem sacramenti. bonum consilium audendi impeturo et futura utilitas aggressionem negotii antecedit. ne post malum adeptum consultemus: priusquam incipias, deliberato opus est. praecipiti ista temeritate te ipse laedis. qui male consuluit, ei primo coepta nocent. insidiosae et fraudulenter bellum geris, o dux. pacem et conflictum sustulisti, dum foedus facis ut amicus, et oppugnans tamen ut hostis. aut alterum igitur horum desere, foedus, inquam, et aperte arma infer: aut quietem ne turba.” insuper haec ad verbum effatus est. “iudicet deus inter Chaganum et imperatorem Mauricium, et is aliquando retribuatur.” tum Priscum Chagano huiusmodi responsum reddidisse accepimus. (11) “heus tu, iniuria Singidonem laedis. quid moenibus eius destructis cives transmigratio im-

ὑπὸ Ῥωμαίων περιθρυλλεῖς. ἕασον ἡρεμεῖν λαὸν δυστυχήσαντα. ἀπόσχου πόλεως, ἧ συμφορῶν περικυμαίνουσι κλύδωνες. ἐλέησον τὴν πολλάκις ὑπὸ σοῦ πορθηθεῖσαν. ἐπίθες τῇ πλεονεξίᾳ καὶ ὄρους· ποίησον αὐτῇ καὶ μεταίχμιον. δίδαξον αὐτὴν φιλοσοφῆσαι τὸ μέτρον. μέχρι τινὸς σταθήσεται πρόσταξον. οἴμαι πολλοὺς κόσμους αὐτῇ μὴ ἔξαρχεῖν πρὸς τὴν ἔφεισιν. ἀόριστον βούλημα οὐ λαμβάνει κράτος ἀσάλευτον. οὐδὲν ἀκόριστον πάγιον. τὸ μὴ μέτρῳ ταλαντευόμενον οὐδὲ σφετερίζεσθαι πέφυκεν. ἀνεπίκτητόν ἐστι τὸ ἄπειρον. καταστασιάζεται τὸ ἀσύμβατον. ἐπίθου κρηπίδα τῷ ἔρωτι, μεθόδευσον τῷ κόρῳ τὸ ἄσχετον. ἄπληστος ὀφθαλμὸς αἰεὶ τι καινὸν νοσηλεύεται. ἀντιμετρεῖται τοῖς ἀνθρώποις τὰ πράγματα τὰ τῆς τύχης, ἀντηχεῖται τῶν τροπαῖς. οὐδὲν εὐδαιμονίας καθέστηκεν ῥευστικώτερον. ἢ νίκη κομᾶ τῷ περὶ, καὶ θριάμβων ὀλισθάνουσι πόδες. οὐκ ἐστὶ τροπαίων φύσις ἀθάνατος. σήμερον ἐπεγελῶσαν τὴν ἡμέραν ὄρῳς ῥοδοειδῆ τε καὶ κροκινίζουσαν καὶ ὄλην ὡς ἔπος εἶπεῖν φωτεινὴν καὶ διαλάμπουσαν. αὔριον ὄψη ταύτην αὐτὴν σκυθρωπὸν ὄμοῦ καὶ δυσείμονα, ἀχλύϊ καταρδευομένην πολλῇ, καὶ ἀπὸ συστημάτων νεφῶν μελαινομένην συλλήβδην εἶπειν πρὸς ἀπρέπειαν.”

20

Θυμῷ τοιγαροῦν διακόψας ὁ Χαγῦτος τὰ ῥήματα, πολλὰς καθαιρήσειν προσηπελῆσε πόλεις. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος τὴν καθέδραν ἀπολιπὼν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν ἐπανέζευξεν· ὁ δὲ

peranda afflictas? quasi iniuriam acceperis, ita saevis. a Romanis te violenter invadi rumore spargis. sine vexatum abs te populum respirare. abstine ab urbe, quam calamitatum fluctus inundant. miserere illius, quam toties ipse depopulatus es. praescribe modum avaritiae. fac in medio aliquid relinquat. doce illam mediocritatem. iube aliquosque progressam consistere. equidem plures mundos aviditati tuae non puto sufficere. voluntas infinite cupida stabile imperium non adipiscitur. nihil inexplebile fixum ac firmum est. quod ad mensuram non exigitur, nec proprium effici solet. acquiri quod immensum est non potest. non congruentia discordiis semper obnoxia sunt. adde metas cupidini; satietate insatiabilitatem persequere. oculi nunquam explentur: semper novi aliquid, ut morosus aegrotus, concupiscunt. fortuna hominibus facta remetitur, et mutationibus contra respondet. felicitate nihil fluxum magis. victoria est pennatissima, et labiles triumphorum pedes. non est sempiterna tropaeorum conditio hunc diem ridentem, roseaque et crocea pulcritudine iucundum, totumque (ut verbo dicam) lucidum ac splendidum aspicias. cras alium, tristem simul et deformi habitu, nebula multa circumfusum et nubium multitudine, ut summam dicam, foede atratum videbis.”

Hic Chaganus ira stimulatus dicentem interpellans, multas adhuc urbes sese eversurum minatur; relictaque ripa ubi sedebat, in taberna-

Πρίσκος τὸν Γουδοῦϊν μετάκλητον ποιησάμενος, καὶ Ῥωμαϊκῇ
 τοῦτον περιφρούρας δυνάμει, τῇ Σιγγιδόνη βοήθειν ἐγκελεύεται. C
 ἀτὰρ ὁ Γουδοῦϊς ἐπὶ τὴν Σιγγιδόνα ναυτῶλεται· τὴν γὰρ Σιγγιδόνα
 δύο ποταμοὶ ἀγκαλίζονται, ὃ τε Σάος καὶ Δράος. ἐπεὶ δὲ οἱ
 5 περὶ τὴν Σιγγιδόνα βάρβαροι Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ναυπηγησαμέ-
 νας κατείδον, τὰς ἀμάξας πρὸ τοῦ ἄστεος συστησάμενοι χαρα-
 κοῦσι τὴν πόλιν. τὴν τοίνυν τῶν Ῥωμαίων ὄρμην μὴ ὑπομεμε-
 νηκότες οἱ βάρβαροι, ἅμα δὲ καὶ τὸν λαὸν τῆς πόλεως ὀρθωθή-
 σαντες, εἰς φυγὴν ἀποκλίνουσιν. οὕτω μὲν οὖν ὁ Πρίσκος ἀτυ-
 10 χοῦντα λαὸν διεσώσατο. δευτέρῃ δὲ ἡμέρᾳ περιβάλλουσι τείχη
 τῆ πόλει. ὁ δὲ Χαγῦνος ἐπὶ τούτοις παρεδριμύττετο, τὴν τε
 καρδίαν σφακελιζόμενης ἀγγέλους πρὸς τὸν Πρίσκον ἐξέπεμπεν,
 εἰς τὸ φανερὸν τὰς σπονδὰς διαλύων. δεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ
 τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις συναθροίσας ὁ βάρβαρος ἐπὶ τὸν Ἴόνιον
 15 κόλπον στρατεύει τὴν σάλπιγγα. (12) περὶ τούτους τοὺς τό- D
 πους ἡ Δαλματία χώρα καθέστηκε. τοίνυν ἱκανοὺς χάρακας ὁ
 βάρβαρος ποιησάμενος εἰς τὰς λεγομένας Βάγκεις ἐχώρησε, καὶ
 δὴ παραστησάμενος τὴν πόλιν τοῖς μηχανήμασι τεσσαράκοντα
 ἐξεπόρθησε φρούρια. ὁ δὲ στρατηγὸς τούτων διακηκῶς τῶν P 180
 20 δεινῶν δισχιλλοῖς μαχίμοις ὀπλίζει τὸν Γουδοῦϊν, ἐπὶ κατασκοπῇ
 τε τῶν πραττομένων τοῦτον ἐξέπεμπεν. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦϊς
 ἀναλαβὼν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοὺς λογάδας τῆς ὁδοιπορίας ἀπήρχετο.
 ἐκκλίνει τοιγαροῦν τὰς λεωφόρους ὁ Γουδοῦϊς, καὶ διὰ δυσχωρίας
 ἀγνώστων τε ἀτραπῶν τὴν βύδισιν ἐπεποίητο, ἵνα μή που πολε-
 25 μίας ὄψεως ἐπιφανείσης αὐτῷ ἐπισυρομένης πλήθῃ βαρβάρων

eulum eorum revertitur. Priscus Guduin accersitum sumptis copiis Sin-
 gidoni succurrere iubet. Guduis Singidonem, duobus fluminibus Sao et
 Drao cinctam, navigat. barbari ut Romanos navibus compactis adnavigare
 conspexerunt, currus ante oppidum pro munimento seu vallo obii-
 ciunt. verum eorum impetum non sustinentes, simul etiam incolas me-
 toentes, in fugam se conferunt. ita Priscus populum miseris circum-
 ventum conservavit. altero die muros circum urbem reaedificant. quod
 acerbe ferens, et tabescens animo Chaganus, missis ad Priscum nuntiis
 foedus palam renuntiat, ac luce decima coacto exercitu suo in sinum
 Ionium ducit. (12) prope hosce locos posita est Dalmatia regio. mul-
 tis igitur castris barbarus Banges, ut dicuntur, venit, oppidoque operi-
 bus admotis in potestatem accepto quadraginta insuper castella vastavit.
 quae calamitas ubi ad aures ducis accidit, Guduin cum duobus armato-
 rum millibus ad res lustrandas mittit. is cum delectis iter agit, ac viam
 regiam declinans, per loca difficilia semitasque incognitas graditur, nec
 ubi hostili facie multorum barbarorum obvia in extremum discrimen la-

B εἰς τοῦσχατον κακὸν παραγένηται. καὶ οὖν γενόμενος τῶν βαρ-
 βάρων πλησίον ὄρῃ ἐξ ἀπόπτου τινὸς περισκοπῆς πλήθῃ λαῶν
 παροδεύοντα. ἀποστείλας τοίνυν πεζοὺς ἄνδρας τριάκοντα
 παρακελεύεται ἰχνηλατεῖν τὸ πολέμιον. καὶ γοῦν οἱ Ῥωμαῖοι
 διὰ τινων παρεκτετραμμένων ὁδῶν ἐποιοῦντο τὴν βάδισιν. ὑπὸ 5
 δευτέραν τοιγαροῦν γυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐλλοχῶσιν ὡς ἐν παρα-
 βύστῳ τινὶ τὸ βάρβαρον ἀνιχνεύοντες. ἐν ταῖς ὕλαις τοιγαροῦν
 ἀποκρυπτόμενοι, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰ μέσα παροδευούσης ση-
 μεῖα, ψυχῆς ἀρετῇ ἐφρίστανται τοῖς βαρβάροις οἱ Ῥωμαῖοι καθεύ-
C δουσιν. ἀπὸ σημείων δὲ δύο περιτυχόντες ἀνδράσι τρισὶ κραι- 10
 παλῶσι καὶ λίαν πεφυκόσιν ἐξοίνοις, τούτους ζωγρήσαντες, ὡς
 οἶόν τε ἦν ἀνετάσαντες τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς ἀπάσας
 διέγνωσαν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι δεσμοῖς περιβαλόντες αὐτοὺς
 τῷ Γουδοῦϊ ζῶντας ἐξέπειψαν. Γουδοῦϊς δὲ ὁ ταξίαρχος με-
 μαθηκῶς ἀπ' αὐτῶν δισχιλίους ἀνδράσιν ὀπλίταις ἐπὶ φρουρῇ 15
 τῆς λείας τὸν Χαγῶνον συμφράξασθαι, ἤσθη ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ·
D καὶ οὖν ἀποκρύπτεται ἐν τινὶ φάραγγι. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι
 λαμπούσης ἡμέρας τὴν προνομίην διεσώζοντο, ὁ δὲ Γουδοῦϊς
 ἐπὶ τὰ νῶτα τούτων γενόμενος ἀθρόως τε ἐπιθέμενος τῷ δό-
 ρατι πάντας διέφθαρεν, καὶ ἀνασωσάμενος τὴν λείαν πρὸς τὸν 20
 Πρίσκον μεγαλοψύχῳ φρονήματι διεκόμεισεν. ὁ δὲ Χαγῶνος
 ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀποτεΐξεως μεμηθηκῶς ἀθυμίας πολλῇ κατε-
V 263 βίβλητο. ἐπὶ μῆνας τοιγαροῦν ὀκτωκαίδεκα καὶ περαιτέρω Ῥω-
 μαίοις τε καὶ βαρβάροις τοῖς ἀνὰ τὸν Ἰστρον ἀυλιζομένοις οὐδὲν
 ἄξιον συγγραφῆς διαπέπρακται.

25

Ἔτους δὲ ἐννεακαιδεκάτου ἐπιστάντος τῷ αὐτοκράτορι

beretur. factus igitur barbaris propior, ex alta quadam specula globum
 praetereuntem videt. mox triginta mittit, qui eorum vestigia observent.
 per devia igitur Romani iter carpunt, ac sub secunda vigilia noctis,
 quasi in latebris quibusdam barbaros indagarent, in silva per insidias
 sese condunt; mediaque nocte, virtute duce dormientes opprimunt. dua-
 bus inde leucis in tres crapula et vino graves admodum incidentes, ca-
 ptos, quantum possunt, examinant, omnia hostium molimina expriment,
 manicas iniiciunt, Gundui vivos mittunt. Gunduis taxiarchus ubi Cha-
 ganum ad praedam custodiendam duo millia constituisse ab eis didicit,
 nuntio laetus se in valle quadam occultat. barbari mane praedam asser-
 vabant, cum Guduis a tergo confertim invadens omnes interimit, prae-
 damque receptam ad Priscum gloriabundus transmittit. Chaganus co-
 gnito adverso casu tristitia multa obruitur. ad menses igitur decem et
 octo, atque etiam amplius, Romanis ac barbaris apud Istrum versanti-
 bus nihil scriptione dignum est actum.

Anno decimo nono imperatori futura praenuntiantur, et communis

ἡ τῶν μελλόντων προαγόμενοι γίνεται, τὰ τε κοινὰ τοῦ κόσμου ἑξομολογοῦνται παθήματα· ἀνὴρ γάρ τις πρὸς τὸν τῆδε κόσμον διαλυσιμὸς καὶ ἐν ἀσκήσει θεωρίαν τῶν ἀπορρήτων μετεληφώς ἐπὶ τε τὸν μονήρη βίον κατακλιθεὶς, σπάθην ὀφθαλμῶν, ἀπὸ τοῦ λεγομένου φόρου (τῶν ἐπισήμων δὲ οὗτος τόπος τῆς πόλεως) μέχρι τῶν προαυλίων τῶν ἀνυκτόρων ξιφῆρης διαδρυμῶν, ἤμμι τὸν αὐτοκράτορα τοῖς παισὶν ἐν φόρῳ μαχαίρας τεθνήξασθαι προηγόρευεν. ὦρα δὲ θέρους καὶ λόγος Ἡρωδιανὸν τῷ Μαυρικίῳ ἐς τὸ φανερὸν προσαναγγεῖλαι τὰ ἀποκτενύματα· ὁ δὲ ἀνὴρ ἐκ τῆς θείας ὁμφῆς κατισχυρίζετο τὰ τῆς προρρήσεως ἐπιφανῆσαι αὐτῷ.

13. Καὶ γοῦν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὁ παρὰ τοῖς Ἀβύροις P 181 Χαγῶνος τιμώμενος, τὰ περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος πλήθη, περὶ τὴν Θρακικὴν Μυσίαν χωρεῖ, εἴτα Τομέα τῇ πόλει ἐφίσταται. 15 τούτων ὁ Πρίσκος πνθόμενος ἐπηρεαζομένη τῇ πόλει προσομιλεῖ. Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν καὶ οἱ βάρβαροι εἰς τὰ περὶ Τομέαν τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντες ὦρας ἐπιγυνομένης χειμῶνος οὐδαμῶς τὸν χύρακα διελύσαντο. τοῦ δὲ ἤρος ἀνίσχοντος λιμὸς τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέσκηψε. μελλούσης δὲ ἐπιβήσεσθαι τῆς μεγάλης τῶν Χριστιανῶν ἐορτῆς, καὶ πάθος ὁμοῦ καὶ ἀνάστασιν τοῦ σωτῆρος ἐορτά- B ζειν Θεοῦ, τοῦ τε λιμοῦ τοὺς Ῥωμαίους καταπιέζοντος, παραδόξῳ προνοίᾳ τινὶ ὁ Χαγῶνος πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πρεσβεύεται. ἡ δὲ ἀξιῶσις ἦν λύσιν τῷ λιμῷ ἐπιθεῖναι. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἐπὶ τῷ καινοπρεπεῖ τῆς ἀξιῶσεως διηπόρει τε καὶ ἠπίσται· ἐπεὶ δὲ 25 πίστεις Ῥωμαῖοί τε καὶ βάρβαροι ἔδυσαν καὶ ἀντελάμβανον, πεν-

mundi calamitas palam profertur. nam vir quidam, qui rebus vitae huius valedixerat, et monasticum institutum sectatus exercitatione contemplationis arcana didicerat, gladium vagina vacuum prae se ferens, et a foro quod dicitur (est autem hic urbis locus illustris) usque ad vestibulum palatii currens, Mauricium ipsum liberosque eius gladio caesum iri vaticinatur. aestate item Herodianum quendam, qui se id divinitus accepisse affirmavit, eidem Mauricio publice exitium praedixisse vulgatum est.

13 Per hoc tempus Chaganus Abaris honoratus copias suas colligit. et ad Moesiae Thraciam iter intendit, deinde Tomeam aggreditur. quod ubi Priscus rescivit, urbi afflictae cum auxilio adest. Romani igitur barbarique ad Tomeam castra habentes, quanquam hieme interveniente, perseverant. vere appetente Romanos famas occupat. cumque Christianis solennia mortis et resurrectionis domini salvatoris in foribus essent, Romanique commeatus inopia premerentur, inexpectata quadam providentia, Chaganus legatione missa significat, si eis placeat, velle se eorum famem depellere. Priscus petitionis novitate anceps haerere ac diffidere. postquam vero inter utrosque data et accepta est fides,

Θημέρους σπονδάς συστησάμενοι τὴν ἀφοβίαν ἐπραγματεύοντο. ἀμύξας τοιγαροῦν ὁ Χαγῦνος ἐπισιτισμοῦ λιμώττουσι τοῖς Ῥωμαίοις παρείχετο. διὰ τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς τῶν παραδοξολογουμένων τὰ τῆς βαρβαρικῆς φιλανθρωπίας ταύτης καθέστηκε. τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως εὐθηνούσης τοῖς πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαιοτάτοις τῷ βίῳ ὁ Χαγῦνος πρέσβεις ἐξέπεμπε, Ἰνδικὰς ὑπὸ τοῦ Πρίσκου λαβεῖν ἀξιῶν καρυκίας. ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς τοῦ βαρβάρου τὴν ἀξιῶσιν ἐθέρυπνε, πέπερι τε ἐξέπεμψε καὶ φύλλον Ἰνδῶν κασίαν τε καὶ τὸν λεγόμενον κόστον. ὁ δὲ βάρβαρος τὰς Ῥωμαϊκὰς ὑπολαβὼν δω- 10
D ρεῖς, καταρωματισάμενος ἤσθη λίαν περιχαρῶς. γίνεται τοίνυν ἀπόμαχος μέχρις οὗτου Ῥωμαίοις ἡ δημοτελής ἐκείνη καὶ μεγάλῃ πανήγυρις ἐπεπέραστο. συνηλλίζοντο τοιγαροῦν τὰ ἀντίθετα, καὶ οὐκ ἦν δέος ἐν ἑκατέραις δυνάμεσιν. οὐκοῦν ἀποτερματιζούσης τῆς ἑορτῆς ἀγγέλους ὁ Χαγῦνος ἐξέπεμψε, διακρίνεσθαι 15
P 182 ἀπ' ἀλλήλων ἀξιῶν τὰς δυνάμεις. οὕτω μὲν οὖν διαχωρίζεται ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων ὁ βάρβαρος.

Ἐκταῖος δὲ ὁ Χαγῦνος ἐπεὶ ἀκηκόει Κομεντιόλον δυνάμεις ἀναλαβόμενον μέλλειν τῇ Νικοπόλει προσομιλεῖν, τὸ ὀπλιτικὸν συλλεξάμενος κατὰ Κομεντιόλου στρατοπεδεύεται. Κομεντιόλος 20
δὲ ἤκειν τὸν Χαγῦνον ἀκούσας ἐπὶ τὴν Μυσίαν χωρεῖ, ἐπὶ τὰ Ζικίδιβα τὰς σκηνὰς συνεπήξατο. ἑβδομαῖος δὲ εἰς Ἰατρὸν ἀφικνεῖται τὴν πόλιν. ὁ δὲ βάρβαρος εἴκοσι παρασάγγας ἀφιστήκει Ῥωμαίων. νυκτὸς δὲ μεσοῦσης ἐν ἀπορρήτῳ πρὸς τὸν Χαγῦνον
P 182 ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐξέπεμψε ἀγγελον. εἶτα τὸ Ῥωμαϊ- 25

9. Ἰνδικὸν Ἐπε.

ibid. τὸ Ἐπε.

dierum quinque compositis indutiis, Chaganus esurientibus planstra cibarius referta submitit. quocirca usque hodie barbarica ista humanitas ut admirabilis et praeter omnium opinionem exhibita celebratur. die quarto, cum iam Romani rebus ad victum requisitis abundarent, Chaganus a Prisco Indica aromata petit; cui ille morem gerens, piper, folium Indicum, casiam et costum, ut vocatur, mittit. barbarus donis Romanorum acceptis et aromatibus delinitus incredibiliter laetatur, et ab armis temperat, quoad publica illa et praecipua celebritas praeteriit. habitabant igitur simul sub iisdem pellibus extra omnem metum adversariae copiae. festis diebus transactis Chaganus per nuntios agmina secerni postulat, ita Romani a barbaris separantur.

Die sexto, ubi comperit Comentiolum venturum cum exercitu Nicopolim, adversus eum procedit. Comentiolus id resciscens in Mysiam abit, et ad Zicidiba castra locat. die septimo ad Iatrum urbem accedit. barbarus viginti parasangis a Romanis aberat. nocte media dux Romanus secreto nuntium ad Chaganum mittit. deinde obiter, et quasi

κὸν προσέταξεν ἔξοπλίσασθαι, ὡς ἐκ τοῦ παρήκοντος τὸν λόγον ποιούμενος· οὐ γὰρ ἔφησε Ῥωμαίοις ἐξ ἑωθινοῦ ποιήσασθαι παράταξιν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τοῦ πολέμαρχου χάριν ὑποτοπάζαντες ὄπλοφορεῖν προστάξαι τούτοις τὸν στρατηγόν, τοῖς σιδη- V 264
 5 ρίοις χιτῶσι τὰ περιστέρνια φράττουσιν· ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ἐξέ-
 τασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ποιήσασθαι ἐθέλειν τὸν στρατηγόν. τὴς
 ἀκτίνας τοίνυν ἡλίου περιβαλόντος τῇ γῆ, ὄρωσιν οἱ Ῥωμαῖοι
 μετ' εὐκοσμίας συντεταγμένον τὸν βάρβαρον, τὴν τε ἔκταξιν
 κατ' αὐτῶν συντόνως ποιούμενον. αἱ μὲν δυνάμεις αἱ περὶ τὸν
 10 Κομεντίολον ἐβλασφήμουν εἰς τὸν πολέμαρχον, αἴτιον αὐτὸν τῆς
 παρασκευάστου ταύτης ἀκοσμίας κατατιώμεναι. Θρύλλου τοι-
 γαροῦν γεγονότος μεγίστου μένυ ὁ βάρβαρος ἀπὸ σημείων δύο
 τῆς Ῥωμαίων πληθύος. (14) Ῥωμαῖοι τοιγαροῦν θεουσόμενοι B
 ἀναβολὴν τῆς ἐπιβολῆς τοὺς βαρβάρους λαμβάνοντας σιδηροφο-
 15 ροῦσιν ἅπαντες λίαν ὀπλιτικῶς, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακῶς παρο-
 φθῆν πρὸς διόρθωσιν εὐκαιρον. ὁ γὰρ Κομεντίολος τὴς τάξεις
 ἐτάραττε, ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς μέσης φάλαγγος τὴς δυνάμεις με-
 τατιθέμενος ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρασ, ποτὲ δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν εὐώ- C
 νύμων δυνάμειων ἐπὶ τὴν δεξιὰν μεταβάλλων. τῇ τοίνυν ἄλλο-
 20 προσάλλω μεταθέσει τῶν τάξεων πολλῆς γίνεται αἴτιος ἀκοσμίας.
 ἐντεῦθεν τύραχος ταῖς τάξεσι συνεκύρησέ. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς
 τῷ δεξιῷ τῆς παρατάξεως κέρατι ἐν παραβύστῳ ἐδήλου τὴν ἀπο-
 σκευὴν διασώσασθαι καὶ πρὸς φυγὴν παραντίκω χωρῆσαι. ἀντὶ
 πολλοῦ τοίνυν τοῦτο ὑποτεταγμένοι περιπτυξόμενοι ἀποκλίνουσι
 25 πρὸς φυγὴν. ἐντεῦθεν αἱ λοιπαὶ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις τοῦτο D
 θεασόμεναι πρὸς τάραχον καταπίπτουσι. δυομένου τοιγαροῦν

in transitu loquens, militem arma capere iubet: non enim dixit illos mane conflicturos. Romani coniectantes ducem sua causa iubere arma expediri, quod exercitum in armis lustrare vellet, tunicis ferreis pectora communiunt. ubi sol radios per terras diffudit, barbarorum ordines contra infestos tendere aspiciunt. tum convicia in ducem iactantes ipsum ut confusionis istius dedita opera auctorem accusant. tumultu igitur ingenti excitato, barbarus altero lapide a Romanis constitit. (14) Romani cernentes barbaros gradum sistere, omnes ferro sese quam maxime instruunt; quodque male neglectum fuerat, id eis emendandi opportunitatem porrigit. Comentiolus autem perturbare ordines, et nunc quidem e media phalange in sinistram, nunc e sinistro in dextrum cornu transferre, qua commutatione multam in exercitum confusionem perturbationemque induxit. eos igitur qui dextrum cornu tenebant, occulte monet ut collectis vasis repente fugam incant. quod illi pro beneficio singulari amplectentes, terga vertunt. hoc viso reliquae copiae, tumul-

τοῦ ἡλίου ἀπὸ σημείων δύο Ῥωμαίων ποιησαμένων-χάρακα, ἐν
 τούτῳ δῆτα τῷ χώρῳ στρατοπεδεύονται. οἱ δὲ Ἄβαροι οὐ μετε-
 φοίτων τὸν τόπον, ἔνθα τῇ προτεραίᾳ τὰς διατριβὰς ἐποιήσαντο.
 μεσοῦσης δὲ τῆς νυκτός, ἐν προσχήματι προθεόντων τινῶν ἐπι-
 λέκτους ὁ στρατηγὸς συμφραζόμενος, ἐν ἀπορρήτῳ διαφυγεῖν
 αὐτοῖς ἐγκελεύεται. εἶτα ἐξ ἐωθινοῦ ὁ Κομεντιόλος τῷ σιδήρῳ
 ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐνοπλισόμενος κατειρωνεύετο ὡς ἀπὸ τεττάρων ση-
 μείων κνηγετεῖν. διὰ τοι τοῦτο, ἧ ποδῶν εἶχε, τὴν ἀπόδρα-
 σιν ἐποιεῖτο. ἡλίου τοίνυν μεσοῦντος εἰς ἔννοιαν τῆς Κομεντιό-
 λου ἀνοίας τὰ στρατόπεδα γίνεται, καὶ τοῦ στρατηγοῦ κατανε- 10
 τοηκότα τὰς φροντίδας, πρὸς φυγὴν μετατιθέντα, τὸν γείτονα
 διεπεραιώσαντο ποταμόν, καὶ ἀποδιδράσκουσι μετὰ τινος ἀκο-
 183 σμίας μεγίστης τεσσαράκοντα σημεία ἀπὸ τοῦ χάρακος. ἐπεὶ δὲ
 ἀντηγμιόνεντος ἡ ἀποφοίτησις ἦν, μέγιστοις περιπίπτουσι φόβοις.
 οἱ δὲ βάρβαροι κατόπιν βυδίζοντες τὸν λεγόμενον Ἰατρὸν διενή- 15
 ξαντο ποταμόν. ἐπιθεμέτων τοίνυν τῶν πολεμίων Ῥωμαῖοις,
 τὸ ὀπλιτικὸν ἀπορία καὶ δέος μετήσχετο. γίνεται τοίνυν ἡ φυγὴ
 κραταιὰ τῆς Ῥωμαίων πληθύος. ἐντεῦθεν οἱ βάρβαροι τὰ ἐχυ-
 ρώματα τῶν διαβύσεων περικύθηται· κλεισούρας τῇ πατρίᾳ
 Ῥωμαῖοι φωνῇ ἀποκαλεῖν ταῦτα εἰώθασιν. ἀτὰρ ἀναιροῦνται 20
 τῶν Ῥωμαίων πολλοί. ἐπεὶ δὲ ὁ φόνος τοῖς Ῥωμαῖοις ἦν διαμ-
 κῆς, τὸ ὀπλιτικὸν συστησόμενον φύλαγμα ἐξωθεῖται βίᾳ τὸν βάρ-
 19 βαρον. οἱ τοίνυν Ἄβαροι τῇ ἑνίᾳ τῆς ἐπιθέσεως ἀποφοιτῶσι
 τῶν διαβύσεων. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλοις κινδύνοις
 τῶν πυρῶν ἀντιλαμβάνονται. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἀσχήμεν φυγῇ 25

11. μετατιθέντα IP.

tuantur. sole terris ablato, Romani duobus ab hoste miliaribus in ca-
 stra sua redeunt. Abares loco hesterno non excedunt. nocte alta, spe-
 cie quorundam praecurrentium dux quibusdam delectis et armatis, clam
 iubet uti fugam arripiant. mane, ut brevis sim, ferro instructus ven-
 tionem institutum se post 4 miliaria simulat, atque ita summa celeri-
 tate fugit. meridie milites Comentioli amentia perspecta, cogitationibus-
 que intellectis, dantes se in pedes flumen traiciunt, confusioneque ma-
 xima quadraginta millia passuum a castris fugitant. quod autem duce
 carebant, metu ingenti tenebantur. barbari sequentes Iatrum amnem
 transeunt. hoste instante, Romani et formidine et consilii inopia confi-
 ctati, fugam summo conatu persequuntur. tum barbari transitus muni-
 menta, quas patria lingua clausuras Romani appellare consueverunt,
 circumsidunt. magno Romanorum numero interfecto, milites praesidarii
 in phalangem densati vi barbaros pellunt. Abares adversus vim tantam
 impares transitum deserunt, quem Romani acri praelio recuperant. Cu-

πρὸς τὰ Δριζίπερα παραγίνεται, καὶ ταῖς πύλαις προσομιλήσας τοῦ ἄστεος ἡξίου εἰσόδου τυχεῖν καὶ θερμοῖς ὕδασιν ἀπορρύνασθαι. οἱ δὲ ἄστοι ὕβρεσι καὶ λίθοις τὸν ἀπόμαχον στρατηγὸν ἀπεπέμποντο. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἐπὶ τὰ τείχη γίνεται τὰ μακρὰ. οἱ δὲ βάρβαροι κατὰ μικρὸν τῶν Ῥωμαίων εἰς τοῦπίσω τραπέζων ἐπὶ τὰ Δριζίπερα παραγίνονται, τὴν τε πόλιν ἐπόρθησαν, καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου ναὸν τοῦ περιφανοῦς ἐν τοῖς μάρτυσι τῷ παμφάγῳ πυρὶ κατηνάλωσαν. τὸν τε τάφον τοῦ μάρτυρος ἐρηκύτες ἀργύρῳ περιρρεόμενον ἀνοσίως σκυλεύουσι, καθυβρίζουσί τε τῇ ἐκβολῇ καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐπὶ τῷ τύμβῳ ἐγκείμενον, καὶ λίαν ἐπὶ ταῖς νύκταις ὑψαυχενιζόμενοι ταῖς εὐωχίαις καταστιβαδεύονται.

15. Ἐν ταύταις τοιγαροῦν ταῖς ἡμέραις τὸ κατὰ πάντων τῶν ἐθνῶν κράτος αὐτοῦ ὁ ἡμέτερος πιστούμενος Ἰησοῦς, καὶ εἰς κληρονομίαν τε παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν οἰκουμένην λαβῶν καὶ 15 εὐσχεσίᾳ τε τὰ πέρατα τῆς γῆς, οὐδαμῶς τῷ Χαγᾶνῳ ἀμάρτυρον τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν παρῆκεν. ἀθρόα γὰρ ἐπιφοιτήσει λοιμοῦ τὰ τῶν βαρβάρων πλήθη, καὶ ἦν αὐτοῖς τὸ κακὸν ἀπαραιτητον καὶ σοφίσματος οὐκ ἀνεχόμενον. εἰσπρόττειται τοιγαροῦν 20 ὁ Χαγᾶνος, ἀνθ' ὧν Ἀλέξανδρον ἠτιμάκει τὸν μάρτυρα, ἀξιολόγους ποινάς· ἐπὶ γὰρ παῖδες αὐτῷ βουβῶσι περιτυγχάνουσι θέρμη τε ῥαγδαία τινὶ καὶ φλογώδει, καὶ ἐν ἡμέρῃ μιᾷ τὸν τῆδε κυταλύουσι βίον. οὕτω μὲν οὖν ὁ Χαγᾶνος δυστυχῶς εὐτυχεῖ τὰ ἐπινίκια· ἀντὶ γὰρ παιῶνων καὶ ἀσμύτων καὶ ὕμνων καὶ κρό- P 184

mentiolus foede fugiens Drizipera venit; ad moenia urbis adit, ad corpus calida abludendum introitum flagitat. cives imbellem ducem contumelios et lapidibus abigunt. ita ad longum murum discedit. barbari, ut Romani recesserunt, paulatim Drizipera procedunt, urbem capiunt, aedem Alexandri martyris incliti incendio absumunt, eiusque monumentum argento ornatissimum nefarie spoliant. quin etiam corpus inde indignissime eiciunt, mirificeque victoria elati ad convivandum thoris discumbunt.

15. His itaque diebus Iesus dominus noster, qui a patre imperium in omnes gentes, et in hereditatem orbem terrarum et in possessionem terminos terrae accepit, regnum suum Chagano nequaquam intestatum esse voluit. passim quippe immissa pestilentia barbaros delevit, eratque malum indeprecabile, nec ulla medicina quantumvis sollerter excogitata curabile. itaque a Chagano ob Alexandrum martyrem tam ignominiose tractatum poena commerita exigitur. nam septem eius filii peste inguinarum corripuntur, caloreque vehementi et igneo plane, et uno simul die extinguuntur. sic Chaganus in victoriis suis infeliciter felix fuit. nam pro paeanibus et canticis et hymnis et manuum plausibus et salta-

των χειρῶν καὶ συμφωνίας χορῶν καὶ γέλωτος κυματίζοντος θρή-
 νους εἶχε καὶ δάκρυα καὶ πένθη ἀπαρηγόρητα καὶ ζημίαν ἀνυπο-
 μόνητον. ἐβύλλετο γὰρ ὑπὸ στρατευμάτων ἀγγέλων, καὶ φη-
 νερὰ μὲν ἦν ἡ πληγή, ἀόρατος δὲ ἡ παράταξις.

Κομμεντιόλου τοίνυν εἰς τὸ βασιλεῖον ἐνδημήσαντος ἄστν 5
 συνενδημοῦσιν αὐτῷ καὶ οἱ θόρυβοι, καὶ τῷ θρύλλῳ κλυδωνι-
 ζομένης τῆς πόλεως ἐζωγραφοῦντο ταῖς ἐλπίσιν οἱ κίνδυνοι, τῇ
 τε φαντασίᾳ τὰς ἀκαισίους τύχας ἅπας ἐρηγόρως ὠνειρατεύετο.
 ἐς τηλικούτου τοίνυν κακῶ τὰ τῶν Βυζαντιῶν ἐχώρει, ὡς καὶ
 τὴν Εὐρώπην καταλιπεῖν ἂν δοκιμάζειν αὐτοὺς καὶ πρὸς τὴν 10
 Β Ἀσίαν μεταφοιτῶν πρὸς τε Χαλκηδόνα ποιήσασθαι τὴν μετάστα-
 σιν. ἡ δὲ Χαλκηδὼν πόλις καθέστηκεν εἰς τὸ ἀντιπέραν τοῦ βα-
 σιλείου πόλισματος. ἐνομιζέτο γὰρ ὀρηγήριον εὐθετον ὑπεῖναι
 τοῖς Βυζαντιοῖς ἢ Χαλκηδῶν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὺς σωματο-
 φύλακας ἀναλαβῶν, οὓς ἔξκουβίτωρας Ῥωμαῖοι ἀναγορεύουσι, 15
 καὶ τὸ ὀπλιτικὸν συλλεξάμενος τὰ μακρὰ διεφρούρησε τείχη.
 ὑπῆν δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν δήμων τῶν ἐς Βυζάντιον πλείστη ἀπό-
 μοιρα. ὀγδόῃ δὲ ἡμέρᾳ, καὶ ἡ σύγκλητος παρήνει τῷ Καίσαρι
 πρὸς τὸν Χαγῶνον πρεσβείαν ἐκπέμψασθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς προσ-
 καλεσάμενος τὸν Ἀρμάτωνα πρέσβυν χειροτονεῖ, καὶ εἰς τὸν 20
 Χαγῶνον ἐξέπεμψεν. ὁ μὲν οὖν Ἀρμάτων εἰς τὰ Δριζίπερα γίνε-
 C ται, πλήθῃ δῶρων ἐπιφερόμενος. ὁ δὲ Χαγῶνος τὰς παρούσας
 τύχας κατοδυρόμενος ἐθρήνει ἀσχέτως τὴν ἀποβολὴν τῶν υἱῶν
 τὴν τε τῶν δυνάμεων λύμην. δέκα δὲ ἡμέρας ἐνδιατρίψας ὁ

17. ἐκ τῶν] ἐκ τῆς τῶν IP.

24. τῶν add. Exc.

tionum numeris et rursu effusissimo lamenta et lacrimas et luctum nulla
 consolatione sanabilem et iacturam intolerandam adeptus est. percussus
 est enim ab angelorum exercitibus; et cum plaga esset spectabilis, acies
 tamen illa visu contingi non potuit.

Comentiolum urbem imperatoriam ingredientem rumores comitati
 sunt, tumultuque eam pervadente motus futura pericula depingebat; et
 unaqueque adversae fortunae imagines animo representans, etiam vi-
 gilans somniabat quodammodo. eo igitur malorum res Byzantina delapsa
 est, ut de Europa deserenda et Asia atque Chalcedone incolenda cives
 serio cogitarent. est autem Chalcedon e regione Byzantii, quae vitan-
 dae tempestati imminenti portus fore accommodatus videbatur. imperator
 cogit milites, quos cum custodibus corporis sui (Romani excubitores ve-
 cant) et maxima parte civium Byzantium ad longam moram ab hosti-
 bus tuendum mittit. octavo die senatus Caesarem de legatis ad Chaga-
 num mittendis hortatur; qui accito Harmatoni eas partes mandat. Har-
 maton multis cum muneribus Drizipera venit. Chagenus praesentes for-
 tunas lamentans, amissionem filiorum pestiferamque copiarum exitium im-
 mense dolore prosequitur. decem diebus ibi positus, Harmaton conve-

πρέσβυς τῷ Χαγάνῳ πρὸς λόγους οὐ γίνεται· ἦν γὰρ τὸ πένθος
 δριμύ καὶ τὰ τῆς συμφορᾶς ἀμεθόδευτα. δωδεκάτῃ δὲ ἡμέρᾳ
 εἰσάγεται ὁ πρέσβυς εἰς τὴν τοῦ βαρβάρου σκητὴν. ὁ μὲν οὖν
 πρέσβυς λόγοις ἡπίοις κολακεύει τὸν βάρβαρον· ὁ δὲ Χαγᾶνος
 βδυσσασχέτως εἶχε τὰ βασιλικὰ καταδέξασθαι δῶρα, μονονουχὶ
 τὸ τῆς τραγωδίας ἐπιφθεγγόμενος “ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα κοῦκ
 ὄνησιμα.” καὶ γοῦν ὁ πρέσβυς πλείστοις λόγοις χρησόμενος πεί-
 θει τιμηθῆναι τοῖς δώροις τὸν βάρβαρον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τὴν D
 εἰρήνην ὁ βάρβαρος συστησόμενος πρὸς τὴν ἀνάλευξιν ἔβλεπεν,
 10 ἔφρασκε δὲ ὁ Χαγᾶνος ἐπὶ λέξεως τάδε “κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον
 Μιυρικίου καὶ ἀνὰ μέσον Χαγάνου, ἀνὰ μέσον Ἀβάρων καὶ ἀνὰ
 μέσον Ῥωμαίων.” κατητιῦτο γὰρ αὐτοκράτορα τὴν εἰρήνην σα-
 λεῦσαι. οὐκ ὑπὸ δὲ τρόπου τὰ ῥήματα· τῷ ὄντι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι
 παραχαράκται τῆς εἰρήνης γενόμενοι καὶ τοῦ πολέμου δημιουργοὶ
 15 τοῖς προηγορευμένοις περιπίπτουσιν ἀτυχήμασιν· τῶν γὰρ κακῶν
 ἐνάρξεων τὰ ἀποτελευτήματα χαλεπὰς τὰς ἐπιφανείας πυρέχεται. V 266
 διομολογεῖται δὲ Ῥωμαίοις καὶ Ἀβάροις ὁ Ἴστρος μεσίτης, κατὰ
 δὲ Σκλαβηνῶν ἔξουσία τὸν ποταμὸν διανήξασθαι. ἐπεντίθενται
 δὲ καὶ ἄλλαι εἴκοσι χιλιάδες χρυσῶν ταῖς σπονδαῖς. ἐν τούτοις
 20 δῆτα Ἀβάροις καὶ Ῥωμαίοις ὁ πόλεμος πέρασ ἐλάμβανεν.

16. Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν ἐνιαυτὸν τὴν Αἰγυπτιακὴν P 185
 ἐπαρχότητα Μηνῦ διανύοντος πρὸς τοῖς ῥείθροις τοῦ Νείλου
 παρυδόξων τινῶν ἐπιφάνεια γίνεται. ἐδέησε γὰρ τὸν ἐπιβεβη-
 κότα τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀρχῆς ἀφικέσθαι ἐπὶ τὸ λεγόμενον

nivndi copiam impetrare non potuit: erat quippe dolor vehemens, ut dixi, nec levandae calamitati ulla via ratione apparebat. die duodecimo in tabernaculum introducitur, barbarumque leni ac placida oratione demulcet. Chaganus imperatoria dona suscipere gravatur, tantum non illud e tragoedia occinens, “hostium dona non dona, nec utilia sunt.” tandem multis verbis cum legatus permovet ut se donis coli patiatur. postridie pace firmata domum redit, haec ad verbum eo succinente: “iudica, deus, inter Mauricium et Chaganum, inter Abaros et Romanos.” accusabat enim imperatorem ruptae pacis, nec mentiebatur: re vera namque Romani pace male conservata et bello irritato, praedictas sibi clades accersebant. etenim principia non bona pernicioso exitu concludantur. ex pacto autem Ister ad Romanorum Abarumque fines dirimendus constituitur, et potestas eiusdem contra Sclavos traiciendi conceditur. praeterea denuo vicena aureorum millia antea pactis adduntur. atque hoc modo bellum inter Abaros et Romanos profligatum est.

16. Hoc anno Mena Aegypti praefecturam gerente in Nilo flumine mira quaedam, et inopinata apparuerunt. nam cum praefectus hic in locum Aegypti, qui a figura elementum Delta nomen accepit, negotii causa

Ἄλτι· τύπος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ χώρου τὴν ὀνομα-
 σίαν ἀπολαβών. τοίνυν περὶ πρώτην ἕω ἐπὶ τὰς ὄχθας τοῦ πο-
 ταμοῦ ποιουμένου τοῦ ἡγεμόνος τὴν πάροδον ἄνεισιν ἐκ τῶν λα-
 γόνων τοῦ ποταμοῦ ἀνὴρ κατάπληκτος τῷ μεγέθει, τὸ πρόσωπον
 γίγασιν ἐμφερής, τὸ βλέμμα δριμύς, τὴν κόμην ἐπίξανθος με- 5
B μιγμένην τινὶ πολιᾷ, τὴν παρεὶαν τοῖς εὐσωματοῦσι καὶ πρὸς
 τὰς παλαιίστρας γενομένοις παρεοικώς, τὴν ψῦαν τοῖς ναυτικοῖς
 ἐμφερής, εὔστερνος, τὰ νῶτα ἥρωικός, τοὺς βραχίονας ἰσχυ-
 ρός. ἀλλὰ μέχρι τῆς κύστεως τὴν ἱστορίαν παρείχετο, τὰ δὲ
 λοιπὰ μέλη τοῦ σώματος ἢ τῶν ὑδάτων φύσιν ἀπέκρυπτεν· ἐφ- 10
 κει γὰρ υἰσχυνομένῳ ἀνδρὶ τὰ παιδοργὰ τοῖς τοῦ θεάτρον ἐπι-
 δεξασθαι μόρια. τοῦτον δὲ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμὼν θεουσίμε-
 νος ἔβαλλε τοῖς ὄρκοις πυκνῶς. ὃ δὲ ἔλεγεν ἐκεῖνος, ταῦτά ἐστιν,
C εἰ μὲν δαιμοτίων τινῶν καθέστηκεν ἐπιφοίτησις, ἀβλαβῶς κατα-
 λῦσαι τὸ θεάτρον καὶ τὴν ἡρεμίαν ἀσπύσασθαι τὸ φαινόμενον· 15
 εἰ δὲ δημιουργικαὶ φροντίδες τοῦτον δὴ τὸν ὀρώμενον προτηνέ-
 καντο, τὰ τῆς θεωρίας μὴ λῦσαι πρὶν πάντας ἐμφορηθῆναι τῆς
 παραδόξου ταύτης ὀρύσειως. λόγος δὲ ἐκεῖνον αὐτὸν πεφυκέναι
 τὸν Νεῖλον, ὃν εἰώθασιν ποιητῶν ἀναπλύττεισθαι ῥήματα. τὸ
 μὲν οὖν Νειλῶον ζῶον ἐκεῖνο (εἰπεῖν γὰρ ἄνθρωπον οὐπω τεθάρ- 20
D ρηκα) τοῖς ὄρκοις κατεπαρόμενον ἐς τὸ φανερὸν διήρκει καὶ τὴν
 τοῦ σώματος ἐμφάνειαν τοῖς πᾶσι παρείχετο. τρίτη δὲ ὥρα τῆς
 ἡμέρας, καὶ ἄνεισιν εὐθὺς ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων κοιλίας καὶ θηλύ-
 μορφον ζῶον· τὴν γὰρ φύσιν ἐδήλου ἢ πρόσοψις, οἷ τε μαῖζοι
 καὶ αἷ τοῦ προσώπου λειότητες ἢ τε κόμη καὶ ἄπυσα ἢ τοῦ φαι- 25

venisset maneque ad littus accessisset, ab imo fluvio vir obstupescendae
 molis emersit, facie gigantem referens, truci aspectu, coma subflava,
 canis intermixta. malae, quales habitiorum et ad palaestram instituto-
 rum esse solent. lumbi nautici, pectus validum, tergum latum, qualis
 heroum, brachia torosa. porro usque ad naturam sese spectandum praebat:
 reliqua membra aquae cooperiebant. imitabatur enim virum pu-
 dentem, nolentemque partes illas liberorum procreationi idoneas specta-
 tum oculis exponere. hunc contemplatus Alexandriae sive Aegypti praetor
 crebrius adiurat, ut si quidem e daemonibus sit, spectatores illaesos
 dimittat et quiescat, sin aliquid naturae opificio productum, ne ante se
 subducat quam omnes praesentes intuendo oculos animosque satiaverint.
 rumor fuit eum ipsum fuisse Nilum, poetarum fabulis nobilitatum. hoc
 igitur Niloticum animal (hominem enim dicere vereor) adiurationibus
 obligatum diutius in aperto mansit, corpusque videndum omnibus obiecit.
 tertia hora post etiam ex undis recta emergit mulieri simile animal,
 quod ipse vultus femineus glaber, item mammae, comae, quae partim
 in nodum collectae, partim solutae pendebant, totaque corporis apparen-

τομίρου σώματος σύνταξις, αἱ τε περιπλοκαὶ καὶ τὰ ἔκλυτα.
 ἔλαμπε δὲ τῇ ὥρᾳ τὸ γύναιον. ἡ δὲ κόμη τῷ θήλει λίαν μελάν-
 τερος. ἦν δὲ τὸ ζῶον τὸ πρόσωπον ἔκλευκον, εἴριν, τὴν χεῖρα
 εὐδάκτυλον, τοῖς χεῖλεσιν εὐχοσμον. ἐσφρίγα δὲ τῷ μαζῷ, καὶ
 5 τῇ φαντασίᾳ τὸ τιθίον ἐδόκει ἄρτι ὑπὸ τῆς ἱβῆς προκύψαι μι-
 κρόν. τὰ δὲ ἐγκύλπια τοῦ γυναικοῦ ἀνιστύρητα ἢ τῶν ὑδάτων
 φύσις ἐφύλαττε, τῆς ἐντῆς τὰ μυστήρια ὡσπερ ἀμυήτους τινὰς
 τῶν ἀπορρήτων τοὺς θεατὰς ἀποκρύπτουσα. ἡ μὲν οὖν περι-
 10 πολος τάξις ὃ τε ἡγεμῶν μέγρι τοῦ κλῖναι τὸν ἥλιον ἐψυχαγῶγει P 186
 τὰ ὄμματα. ἡλίου δὲ κλιναντος κατέδυσε τὰ ὑρώμενα εἰς τοὺς
 ἀπ' ἀρχῆς τῶν ὑδάτων πυθμένας, ἀφωνία τὴν ἐπίδειξιν συστη-
 σάμενα· ἀφθόγγῳ γὰρ σιωπῇ τὴν ἱστορίαν τοῖς ἐρασταῖς ἐπεδεί-
 ξαντο.

Οὐκ ἂν δὲ περιοψόμεθα ταῦτα δὴ τὰ παράδοξα διηγήματα,
 15 ἂν περὶ τούτου δὴ τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν πεφιλοσόφηται
 ἄριστα· ἔλκοντες γὰρ τὸ γένος ἐντεῦθεν εἰκότως τοῖς περὶ τοῦ
 Νείλου διηγήμασιν οὐκ ἀπροσφόρως φιλοχωρήσωμεν. περὶ μὲν B
 τοῦ Ἄπιδος Ἡροδότῳ παραχωρητέον τῷ πολυπράγμονι, περὶ δὲ
 τῶν ἀνθρωπομόρφων καὶ Νειλώων ζώων καὶ τοῖς πάλαι ἰστόρη-
 20 ται. τίνος δὲ σημαντικὸν ἢ τούτων ἐνδημία καθέστηκεν, εἰπεῖν
 ἐθύρησεν ὁ Λυδός, τῶν ἄλλων λίαν νεώτερος καθεστώς, ὃς V 267
 κατὰ τοὺς χρόνους ἐγνωρίζετο Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος.
 ἡμεῖς δὲ τι μικρὸν τὴν συνέχειαν ὑποκλέψαντες περὶ τῶν θερινῶν
 ἀναβύσεων τοῦ Νείλου διέξιμεν, τὰ ἐπισημότερα τῶν ἱστοριῶν

tis constitutio indicabant. femina erat pulcritudine eximia: capilli nigri
 admodum, facies candidissima, nasus belle formatus, digiti elegantes,
 labia rosea. sororiabant ubera, et papillae a recenti pubertate aliquan-
 tum prospicere ac sese exertare videbantur. locus autem aqua tegens
 ab aspectu removebat, mysteria cubilis ab intuentium luminibus tanquam
 arcanis nondum initiatorum abscondens. praefectus igitur et circumfusa
 cohors usque ad occasum solis spectando voluptatem capiebant. immi-
 nente iam nocte visa illa in ima aquarum, unde extiterant, descendunt,
 cum se cupide lustrantibus vocem quodammodo eripuissent: ita altum
 omnes admirabundi silebant.

Verum enim vero quae de hoc flumine nec opinabilia memorantur et
 ab aliis ante nos prudenter disputata sunt, negligenda nobis non viden-
 tur. nam cum inde genus trahamus, iure iis quae de Nilo quidam tra-
 diderunt, nec sine utilitate immorabimur. de Apide aliquid Herodoti
 curiositati largiendum est. de animalibus Nili humanam figuram refe-
 rentibus veteres conscripserunt. quid ea in futurum portenderent, Ly-
 dus, caeteris multo recentior (Iustiniano enim imperante floruit) pro-
 dere memoriae non dubitavit. nos historiae nonnihil interrupta serie, de

διηγήματα ἀξιολόγῳ μνήμῃ τινὶ τοῖς ἀκροάμασι προβαλλόμενοι.

C 17. Οὗτος δὲ ὁ Νεῖλος μέγιστος ἀπάντων τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην καθιστῶς ποταμῶν, καὶ πολλῶν τῆς Λιβύης καὶ τῆς Αἰθιοπίας τῆς τε Ἰνδικῆς αὐτῆς γῆν παραμείβων, τοῦ τε Γάγγου καὶ Ἰνδοῦ προτερεύων κατὰ τὸ μέγεθος, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων τὰς πηγὰς ἀποκρύπτει. Θέρους τοίνυν ἀκμάζοντος τὰς ἀνξήσεις λαμβάνει, ἐναντιον τῇ φύσει τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ποταμῶν. τὰς δὲ αἰτίας τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰρημένας τοῖς ἀρχαίοις προτεθειμένας ἐπὶ λέξει τῇ παρούσῃ ὑποβάλλομεν ἱστορίᾳ. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἑλλύνικον καὶ **D** Κάδμον, ἔτι δὲ Ἑκαταῖον, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις κατέφυγον· Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ τις ἄλλος πολλῆς γεγρονῶς ἔμπειρος ἱστορίας, ἐπικεχείρηκε περὶ τούτων ἀποδοῦναι τὸν λόγον, ἠκολουθηκῶς δὲ ἀντιλεγόμεναις ὑπονοίαις εὐρίσκεται. 15 ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ Θουκυδίδης ἐπαινοῦμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον τῶν ἱστοριῶν τούτων ἀπέσχοντο. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐφορον καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων ἐπιταθέντες εἰς αὐτὰ οὐδαμῶς τῆς ἀληθείας ἐγένοντο γνώριμοι, οὐδὲ ἀμέλειαν δὲ ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χώρας ἰδιότητα τὸν λόγον ἠγνόησαν. ἀπὸ γὰρ τῶν ἑκα- 20 θεν χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου προσαγορευθέντος ξένα ὡς ἐπὶ τὰ περὶ τοὺς τόπους τούτους παντελῶς ἦν καὶ τοῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπικίνδυνα. τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως

4. an πολλήν?

estivo Nili incremento discrepantes, insigniora et memoria digna ad audiendum proponemus.

17. Nilus omnium fluviorum orbis terrae latissimus, multorumque per Libyam Aethiopiam Indiam regiones secans, ipsumque Gangem et Indum magnitudine superans, oculis humanis fontes suos, sive primam originem unde exumpit, negavit. aestate igitur fervente, secus quam caetera orbis flumina solent, excrescit. causas a multis et priscis scriptoribus allatas huic historiae fideliter inseremus. Hellenicus igitur, Cadmus et Hecataeus ad fabulas confugiunt. Herodotus, ut est curiosus et si quisquam alius historiarum gnarus, huius rei rationem afferre conatus est. sed cum suspiciones potius inter se contrarias secutum apparet. Xenophon et Thucydides, qui a rerum explicatarum veritate magis commendantur, nihil huiusmodi habent. Ephorus et Theopompus quanquam omnium maxime in hanc cognitionem intenti, non potuerunt tamen eam liquidam adipisci. ignorationis eorum causa non negligentia, sed regionis conditio fuit. iam inde enim ab antiquis saeculis usque ad Ptolemaeum cognomento Philadelphum, pleraque locorum istorum ignota omnino et inexplorata atque advenis etiam periculosa fue-

μεθ' Ἑλληνικῆς δυνάμεως ἐς Αἰθιοπίαν στρατείσαντος ἐγνώσθη P 187
 τὰ κατὰ ταύτην τὴν χώραν λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀκριβέστερον. οἱ
 μὲν οὖν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἀπὸ τοῦ περιρρέοντος τὴν οἰκουμέ-
 νην ὠκεανοῦ φασὶ τὸν Νεῖλον λαμβάνειν τὴν σύστασιν, λέγοντες
 δὲ μὲν οὐδὲν ἀληθές, ἔπορτα δὲ λύνοντες τὴν ἀπορίαν, καὶ λόγον
 φέροντες εἰς πίστιν πολλῆς προσδεόμενον πίστεως, ὄρφανὴν τὴν
 διήγησιν καταλιμπάνοντες βεβαιώσεως. τῶν δὲ Τρωγλοδυτῶν οἱ
 μεταναστύντες ἐκ τῶν ἄνωθεν τόπων, οἱ καὶ Βόλγιοι προσαγο-
 ρεζόμενοι, λέγουσιν ἐμφάσεις εἶναι τινὰς περὶ τοὺς τόπους ἐκεῖ-
 10 νους, ἐξ ὧν ἂν τις συλλογίσαιτο διότι πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τό- B
 πον ἀθροιζομένων τὸ ρεῦμα τοῦ Νεῖλου συνίσταται. ἀμέλει καὶ
 πολυγονώτατον αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην
 ποταμοὺς πεφυκέναι φασίν. οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν νῆσον τὴν
 ὀνομαζομένην Μερόην (αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ Νεῖλον ἴδρυται ρεῖθρον)
 15 τὸν ποταμὸν κεκλήκασιν Ἀσταποῦν, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον
 εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον ἐκ τοῦ σκότους ὕδωρ· ἀκαταλη-
 ψία γὰρ οὗτοι ἀνατιθέουσι τοῦ ποταμοῦ τούτου τὴν φύσιν. Θα-
 λῆς μὲν οὖν εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ὀνομαζόμενος φησὶ τοὺς ἐτησίαις
 ἀντιπνέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ κωλύειν εἰς τὴν θάλασ-
 20 σαν προχεῖσθαι τὸ ρεῖθρον, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πληρούμενον C
 ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὖσαν καὶ πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ
 λόγου τούτου καίπερ εἶναι δοκοῦντος πιθανοῦ ῥάδιον ἐξελέγξαι τὸ
 ψεῦδος· εἰ γὰρ ἦν ἀληθές τὸ λεγόμενον, ἅπαντες οἱ ποταμοὶ οἱ

14. an Νειλῶν?

20. τοῦτον αὐτὸ IP.

runt. postquam vero rex, de quo diximus, cum Graecis copiis Aethio-
 piam est ingressus, regio haec, ut paucis dicam, multo exploratius at-
 que perfectius cognosci coepta est. sacerdotes igitur Aegyptii, ab
 Oceano orbem circumdante Nilum oriri affirmantes, nihil dicunt, et du-
 bium quod est, per dubium dissolvunt; rationemque ad fidem concilian-
 dam adducentes, quae ipsa vehementer fide indiget, quod narrant, con-
 firmatione destitutum relinquunt. Troglodytae, qui e superioribus locis
 migrarunt et Bolgi appellantur, dicunt in locis illis cavitates esse;
 unde quispiam ratiocinetur multis fontibus in unum confluentibus Nili
 fluentum intumescere. sane omnium quoque mundi fecundissimum hunc
 esse aiunt. qui vero insulam Nili, Meroe dictam, incolunt, fluvium
 Astapum nominant, quam vocem transferas "e tenebris aqua profluens:"
 naturam enim huius fluminis incomprehensam esse isti statuunt. Thales
 unus de sapientibus docet discedenti Nilo Etesias resistere, et cursus
 eius eorum flatibus acto contra ostia mari sustineri; atque hinc illum
 exuberantem per totam Aegyptum, quae depressa et campestris sit,
 late exspatiari. sed huius rationis, quamvis probabilis videatur, non
 difficile est falsitatem ostendere. nam si quid veritatis haberet quod

τοῖς ἐτησίαις ἐναντίας κεκτημένοι τὰς ἐκβολὰς ἂν ἐποιοῦντο τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ προσαγορευόμενος φυσικὸς τὴν τηκομένην κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν χιόνα τῆς τοῦ ποταμοῦ πληρώσεως ὑπάρχειν αἰτίαν ἐδόξασεν· ᾧ καὶ ὁ τραγωδοποιὸς Εὐριπίδης πειθόμενος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποιήμασι τοῦτο συντέταξε. ταί-5
 V 268 τὴν μὲν οὖν τὴν ἀντίθεισιν οὐ πολλῆς ἀντιθέσεως δεῖσθαι φάμεν, φανεροῦ καθιστώτος τοῦ ψεύδους· διὰ γὰρ τὴν ὑπεροχὴν τῶν
 D καυμάτων ἀδυνάτον χιόνα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν συνίστασθαι· καθόλου γὰρ περὶ τοὺς τύπους ἐκείνους οὐ πάγος, οὐ ψῦχος οὔτε ὅλως χειμῶνος ἔμφασις πέφυκε, καὶ μάλιστα τροπαῖς θεριναῖς. 10
 εἰ δὲ καὶ τις εἴποι τῷ τῆς συγχωρήσεως τρόπῳ εἶναι πλήθη χιόνων κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ αὐθις ἐλέγχεται τοῦ προλεχθέντος δοκιμωτάτως τὸ ἐξίτηλον. ἅπας γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος τὴν περιουσίαν λαχὼν ὁμολογουμένως αὔρας ψυχρὰς ἀναδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀέρα παχύνειν πέφυκε· περὶ δὲ τὸν Νεῖλον τὸν πο- 15
 ταμὸν οὔτε νέφους ὑπόστασιν ἔστιν εὐρεῖν οὔτε αὔρας ψυχρὰς οὔτε παχνομένην τοῦ ἀέρος τὴν φύσιν. Ἡρόδοτος δὲ τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν τηλικούτον φησιν ὁποῖός τις καὶ φαίνεται κατὰ τὴν
 P 188 πληρώσειν, χειμῶνος δὲ ὥρα τὸν ἥλιον κατὰ τὴν Αἰβύτην φερόμενον ἐπισπᾶσθαι πρὸς ἑαυτὸν ὑγρῆς οὐσίας συστήματα ἐκ τῶν 20
 Νειλώων ὑδάτων, κἀντεῦθεν χειμῶνος ὥρα ἥτιονα γίνεσθαι τὸν ποταμόν· τοῦ δὲ θέρους ἐπιστάντος, καὶ πρὸς τοὺς ἄρκτους ποιουμένου τὴν βάδισιν, ἀναξηραίνειν καὶ ταπεινοῦν τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς πεφυκότες· διὰ τοῦτο μὴ παράδοξον κα-

6. an θέσιν?

23. τὴν] τοῦ ἡλίου τὴν?

ait, omnes fluvii, qui contra flantibus Etesiiis a mari repercutiuntur, similiter magnis auctibus excrescerent. Anaxagoras cognomento physicus solutis in Aethiopia nivibus Nilum attolli est opinatus; cui assentiens tragicus poeta Euripides id ipsum in poematis suis posuit. hanc igitur oppositionem non multa oppositione opus habere dicimus, quandoquidem vanam esse claret. nam propter fervores incredibiles in Aethiopia aquam in nivem densari non est ut possit fieri. prorsus enim in locis illis nec glacies nec frigus nec ulla hiems, et solstitio aestivo potissimum, cernitur. quodsi concedamus in Aethiopia nivem altam cadere, tamen quod ante de ea liquata asserebatur, rursum ut vanum ac frivolum probabilissime refellitur. omnis quippe fluvius aquis nivium solutarum accrescens, convenienter auras quoque frigidas expirat, quin et coelum crassum reddit. atqui circum Nilum neque nebulae alicuius concretionem neque auras gelidas neque aërem crassum reperias. Herodotus porro Nilum tantum esse scribit quantus cum plenus est apparet, hieme autem solem supra Libyam volventem ex undis Niloticis humentis substantiae copiam attrahere, atque inde per hiberna flumen parcius ire. aestate redeunte et ad arctos sole reverso, Graeciae flumina siccare et

Διστάναι τὴν περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς τοῦ Αἰγυπτίου πλήρωσιν
 ποταμοῦ. ἀλλ' αἰδοῖ τῆς φιλομαθείας τοῦ ἀνδρὸς οὐ διεξοδικῶς
 κατηγοροῦμεν τοῦ σφάλματος. εἰ γὰρ ταῦτα σύμφωνα τοῖς
 ἀληθέσι καθίστατο, πάντως ἂν καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν
 5 Αἰβύην ποταμῶν ὁ ἥλιος ἀνελάμβανε καὶ ἀδελφὰ τῶν παθημά-
 των τοῦ Νείλου. ἀλλὰ μὴν τοιοῦτον οὐδὲν περὶ τοὺς Αἰβυας
 ποταμοὺς ἔστι θεύσασθαι. οὐκοῦν ὁ συγγραφεὺς ἀποσχεδιάζει B
 τὸν λόγον. Δημόκριτος δὲ ὁ τῆς φύσεως ἀδελφὸς περὶ τὰς ἄρ-
 κτους ὥρᾳ χειμῶνος καταφέρεσθαι πολλὴν διαβεβαιούται χιόνα,
 10 θέρους δὲ ὑπόντος ὑπὸ τῆς αἰθάλης διαλύεσθαι ταύτην, ἔνθεν
 φησὶ γίνεσθαι τηκεδύνα πολλήν, καὶ διὰ τοῦτο τίκτεσθαι πολλὰ
 νέφη παχύτερα περὶ τοὺς μετεωροτέρους τῶν τόπων, δαψιλοῖς
 τῆς ἀναθυμιάσεως αἰρομένης πρὸς ὕψος. ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν
 ἐτησίων ἐλαύνεσθαι, μέχρις ἂν προσπέσῃ τοῖς μεγίστοις ὄρεσι
 15 τῶν περὶ τὴν οἰκουμένην· εἶναι δὲ ταῦτα περὶ τὴν Αἰθιοπίαν.
 ἔπειτ' ἄ πως τοιούτοις οὖσιν ὑψηλοῖς βιαίως θραυόμενα παμμεγέ-
 θεις ὄγκους γεννῶν, ἐξ ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν κατισχυρί-
 ζεται περὶ τὰς τῶν ἐτησίων ἀνέμων πνοάς. ἀλλ' οὐ πιστευτέον C
 αὐτῷ· ὁ γὰρ Νεῖλος ἄρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς τροπὰς
 20 ὡς ἔπος εἰπεῖν τὰς θερινὰς, οὐπω τῶν ἐτησίων πνεόντων, λήγει
 δὲ ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς, πάλαι προπεπαυμένων τῶν
 εἰρημένων ἀνέμων. τὴν μὲν οὖν ἐπίνοιαν τοῦ Δημοκρίτου ἀπο-
 δεκτέον, τοῖς δὲ λόγοις αὐτοῦ οὐδαμῶς πιστευτέον. Ἐφορος δὲ

15. τῶν] τῆς IP.

22. μὲν συνεπίνοιαν IP.

imminui. quapropter Aegyptii fluminis accretionem aestivo solstitio ad-
 mirabilem videri non debere. verum nos amorem studiumque pervesti-
 gandi in hoc viro reveriti, errorem eius uberius non castigabimus. hoc
 tantum dicemus. si ista cum veritate consentirent, omnino sol idem
 caeteris Libyae fluminibus quod Nillo faceret. atqui nihil tale in illis
 observatur. non igitur historicus ille satis considerate locutus est. De-
 mocritus, alioqui naturae secretorum peritissimus, in septentrione per
 hiemem imbres nivales decidere asseverat, per aestatem aestu nivem
 illam ubertim colliquefieri ac dissipari. idcirco in locis sublimioribus
 multas nubes densiores generari, larga expirationum vi eo sublata.
 hasce nubes ab Etesiiis impelli, donec montibus omnium altissimis illi-
 dantur: eos autem montes esse in Aethiopia. post eorum excelsitate
 violenter disruptas largissimos imbres effundere, quibus Nilus (Etesia-
 rum puta diebus) repleatur. sed huic habenda fides non est. Nilus
 enim, ut uno verbo dicam, crescere circa solstitium aestivum incipit,
 Etesiiis nondum spirantibus: desinit aequinoctio autumnali, quando hi
 venti pridem posuerunt. laudanda, nullo autem modo credenda est haec
 Democritaea commentatio. Ephorus incredibilem plane rationem adducit.

Theophylactus.

20

ξένην αἰτίαν τινὰ περιστήσι. φησὶ δὴ τὴν Αἴγυπτον ἕπασαν ποταμόχωστον εἶναι, ἀλλὰ μὴν καὶ ψυχρὰν, ἔτι δὲ καὶ κισσηρώδη τὴν φύσιν, ῥαγάδας τε καὶ μεγάλας καὶ διηνεκεῖς ἔχειν, καὶ διὰ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν πλῆθος ὑγρότητος, καὶ
D κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν ὥραν τοῦτο συνέχειν ἐν ἑαυτῇ, θερινῶν δὲ ἐπερχομένων τροπῶν ὡσπερ ἰδρωτάς τινας ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ὑπεῖναι, καὶ διὰ τοῦτο πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ μὲν οὖν Ἐφορος δηλὸς ἐστὶ μὴ μόνον οὐ τεθραμμένος τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν ἰδόντων τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἐπιμελῶς πεπυσμένος. πρῶτον μὲν γάρ, εἶπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου ὁ
10 Νεῖλος τὴν αὔξησιν ἀπελάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσιν ἐπληροῦτο, διὰ πετρώδους καὶ στερεᾶς χώρας φερόμενος· οὖν δὲ πλείω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων διὰ τῆς Αἰθιοπίας διαρρέων ἔχει τὴν αὔξησιν πρὶν ἢ ψαύσῃ τῆς Αἰγύπτου. ἔπειτα εἰ μὲν τὸ ῥεῦμα τοῦ Νεῖλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμό-
15 χωστον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς ῥαγάδας συνέβαινε, καθ' ὅς ἀδύνατον ἦν διαβαίνειν τοσοῦτον πλῆθος ὑδάτων· εἰ δὲ ὑψηλότερον τόπον ἐπεῖχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν ἐκ τῶν ταπεινοτέρων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἐπιφάνειαν τὴν τῶν ὑδάτων σύρρευσιν γίνεσθαι. καθό-
20 λου δὲ τίς ἂν δυνατὸν ἠγήσοιτο τοὺς ἐκ τῶν κατὰ τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἰδρωτάς τοσαύτην αὔξησιν τῷ ποταμῷ εἰσποιεῖν, ὥστε ὑπ' αὐτοῦ σχεδὸν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον ἐπικλύζεσθαι; ἀφίημι

21. ἐκ τῶν] ἐαυτῶν IP.

Aegyptum totam fluminibus subterraneis refertam ac frigidam naturaque pumicosam seu fistulosam esse; rimas item magnas ac perpetuas habere, per quas in se copiam humoris recipiat, quam hiberno tempore contineat, aestivo autem solstitio ineunte veluti sudores quosdam ex omni parte emittat, atque ita Nilum flumen excrescere. caeterum non modo Aegyptum nunquam oculis obiisse Ephorum, sed neque ab iis, qui eam vidissent, res eius probe cognovisse certum est. primum enim, si ex ipsa Aegypto incrementum suum Nilus acciperet, non utique in partibus superioribus aquas ampliores voveret, ubi per petrosam ac solidam regionem fertur. nunc plus sex millibus stadiorum per Aethiopiam labens augmina sumit, priusquam Aegyptum attingat. ad haec, si quidem fluenta Nili terrae fluminibus perviae raritatibus sive rimis humiliora farent, contingeret rimas illas superficiarias esse, per quas tantam vim aquarum transire est impossibile. sin autem rimis ipsis altiora, rursus ex inferioribus cavitatibus in summum flumen aquae confluere minime possent. ad summam, quis fieri posse credat ut prorumpentes ex terrae hiatis sudores tanta flumini incrementa suppeditent, ut universae pene Aegypto innatet? ut nihil dicam de mendacio, subterlabi scilicet Aegypto

γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος τῆς τε ποταμοχώστου γῆς καὶ τῶν ἐν τοῖς
 ὑρσιώμασι τηκομένων ὑδάτων, ἐπιφανῶν ὄντων τῶν ἐν τούτοις
 ἐλέγχων. ὁ μὲν γὰρ Μαίανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολ-
 λὴν χώραν πεποίηκε ποταμιόχωστον· καίπερ τῶν συμβαινόντων B
 5 περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νεῖλου τὸ σύνολον οὐδὲν θεωρεῖς γι-
 νόμενον. ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος
 ποταμὸς περὶ τε τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς ἐκ τῶν Φωκέων οὐκ
 ὀλίγην χώραν προσέχωσαν, ἐφ' ὧν ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανε-
 ρῶς τοῦ Ἐφύρου τὸ ψεῦδος. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸν Ἐφορον·
 10 τῶν δὲ ἐν Μίμφιδι φιλοσόφων τινὲς ἐπεχείρησαν αἰτίαν φέρειν
 τῆς πληρώσεως ταύτην. φασὶ διαιρεῖσθαι εἰς τρία τὴν γῆν, καὶ
 ἓν μὲν ὑπεῖναι τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην (δέον γὰρ οὕτως
 εἰπεῖν), ἕτερον δὲ τὸ τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς
 ὥραις, τὸ δὲ τρίτον μεταξὺ κείσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ καὶ
 15 διὰ καῦμα λίαν ἀόληκτον. εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἐποιεῖτο τὰς ἀνα- C
 βύσεις κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρὸν, δῆλον ὑπῆρχεν ὡς ἐπὶ
 τῆς καθ' ἡμῶς ζώνης λαμβάνει τὴν σύρρευσιν, διὰ τὸ περὶ τού-
 τους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας.
 ἐπεὶ τοῦναντίον περὶ τὸ θέρους πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ
 20 τοὺς ἀντικειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας, καὶ τὸ
 πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδάτων εἰς τὴν καθ'
 ἡμῶς γίνεσθαι οἰκουμένην. διὸ καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νεῖλου
 μηδένα δύνασθαι παρελθεῖν, ὡς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ

4. καίπερ] καὶ περὶ IP.

flumina et in cavis terrae liquentes aquas existere, cum ipsa harum as-
 sertionum falsitas manifesta sit. nam Maeander Asiae fluvius per multa
 spatia sub terra manat, nec tamen in suscipiendis auctibus quidquam
 omnino ei tale quale Nilo evenire cernitur. quia etiam Acarnaniae flu-
 vius Achelous et Boeotiae Cephisus, e Phocide oriundus, non modicum
 terrarum subterlabuntur; qui ambo Ephorum apertae vanitatis convin-
 cunt. et haec quidem adversus Ephorum. Memphitici quidam philosophi
 incrementi huius istam causam asserre ausi sunt. tellurem in tres partes
 dividi. unam esse nostrum orbem (sic enim appellare oportet), alte-
 ram, quae his locis tempestatibus anni non respondet, tertiam inter has
 locatam et ob immensos calores prorsus inhabitabilem. quare si Nilus
 hieme augesceret, certum esset eum in nostra zona confluxum aquarum
 recipere, cum per hoc tempus maxime apud nos pluviae cadant. quon-
 iam autem contra fit et aestate ascendit, probabile apparere in locis
 nobis e regione oppositis hiemes nasci, et redundantiam illic aquarum in
 orbem nostrum deferri. atque ideo ad Nili fontes neminem posse perve-
 nire, quia a zona vestigiis nostris contraria per inhabitatam seu torri-

τῆς ἀοικήτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. μαρτυρεῖν δὲ τούτοις
D καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ὕδατος·
 διὰ γὰρ τῆς κεκαυμένης αὐτὸν ῥέοντά φασι λίαν καθέψεσθαι καὶ
 διὰ τοῦτο γλυκύτερον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε δὴ φύσει
 τοῦ πυρώδους ἅπαν τὸ ὑγρὸν καταγλυκαίνοντος. ἡμεῖς δὲ καὶ 5
 πρὸς τοῦτο λέξομεν. ἀδύνατον γὰρ εἶναι φάμεν ποταμὸν ἐκ
 τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναφέρεσθαι γῆν,
 καὶ μάλιστα εἴ τις ὑπόθειτο σφαιροειδῆ τὴν γῆν πεφυκέναι. πῶς
 γὰρ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης φέρεται τῆς οἰκουμένης πρὸς τοὺς
 τόπους τοὺς καθ' ἡμᾶς; εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους ἐκεῖ ποτα- 10
 μούς, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τῆς τοῦ ποτα-
 μοῦ τούτου γλυκύτητος αἰτία παντελῶς ἄλογος καὶ ἀναπόδεικτος
 πάντῃ καθέστηκεν. εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν καυμάτων ὁ
 ποταμὸς ἐγλυκαίνετο, πολύγονος οὐκ ἂν ὑπῆρχέ ποτε, οὐδὲ ποι-
P 190 κίλας ἰχθύων καὶ θηρίων ἰδέας ἐκέκτητο· πᾶν γὰρ ὕδωρ ἀπὸ τῆς 15
 πυρώδους οὐσίας ἀλλοιωθὲν ἀλλότριόν ἐστι ζωογονίας. διόπερ
 τῇ παρεισαγομένῃ καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νείλου παντάπασιν
 ἐναντιουμένης, ψευδεῖς τὰς εἰρημένας αἰτίας τῆς πληρώσεως
 ἡγητέον. Οἰνωπίδης δὲ ταῦτά φησι, κατὰ μὲν τὴν θερινὴν ὥραν
 τὰ ὕδατα τὰ κατὰ τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος ἐναν- 20
 τίως θερμά. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν βαθέων φρεάτων κα-
 τανοήσεως· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν θερμὰ τὰ ἐν τοῖς
 βαθυτάτοις φρέασιν εὐρίσκεται ὕδατα, θέρους δὲ ὑπόντος τοῦ-
 ναντίον. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μι-

2. καὶ] κατὰ IP.

dam ambulet. hoc ipsum testari mirificam illius aquae dulcedinem: cum enim per loca solibus usta labatur, vehementer ipsum decoqui, et hac de causa omnium fluviorum esse dulcissimum, quandoquidem natura ignea totam vim humoris dulcem reddat. sed nos hanc quoque sententiam confutabimus. statuimus enim nequaquam posse flumen aliquod ab Antipodibus in nostrum hunc orbem ascendere ac sursum ferri, praecipue si quis ponat terram globosam esse. cedo, quo pacto Nilus tantummodo ex illo orbe in nostras hasce regiones profluit? est enim verisimile et alia ibidem, sicut apud nos, extare flumina. iam vero causa quoque dulcedinis huius fluvii omnimodis ratione caret, nec aliqua probatione firmari potest. si namque ardoribus illis decoctus dulcesceret, nunquam adeo fecundus esset, neque varia piscium et belluarum genera haberet. omnis enim aqua per naturam igneam immutata animantibus producendis inepta est. quocirca cum natura Nili introductae decoctioni penitus adversetur, assertas incrementi causas a vero abhorrere putandum est. Oenopides ait aestate aquas terrae frigidas, hieme tepidas esse, id quod ex profundis puteis animadvertitur: nam hieme summa ex puteis altissimis tepidae, aestate gelidae hauriuntur. hinc et Nilum merito per hie-

κρὸν εἶναι καὶ συστέλλεσθαι διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν Θερμασίαν B
τὸ πολὺ τῆς ὑγρῆς οὐσίας ἀναλίσκεν, ὄμβρους δὲ κατὰ τὴν Αἴ-
γυπτον μὴ γίνεσθαι, κατὰ δὲ τὸ θέρους μηκέτι τῆς κατὰ τὴν γῆν
ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ βύθος τόποις πληροῦσθαι
5 τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ ῥύμην ἀνεμποδίστως. ἀλλὰ καὶ πρὸς
τοῦτο ῥητέον. πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ὁμοίως
ἐγκείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίως δὲ τὰς ῥύσεις ποιούμενοι,
οὐκ ἔχουσι τὴν ἀνάβασιν τῷ Νεῖλῳ ἀνάλογον· τὸναντίον γὰρ ἐν
μὲν τῷ χειμῶνι πληρούμενοι, ἐν δὲ τῷ θέρει λίγοντες ἐλέγχουσι
10 τοῦ Οἰνωπίδου τὸ ψεῦδος. Ἀγαθαρχίδης δὲ ὁ Γνίδιος μόνος τοῦ
κρασπέδου τῆς ἀληθείας κεκράτηκεν. ἔφησε γὰρ ἂν ἕτος ἕκα-
στον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι C
ὄμβρους ἀπὸ θεριῶν τροπῶν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς ἐν μετο- V 270
πύρῳ γινομένης καθ' ἕκαστα. εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν
15 τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι κατὰ φύσιν, ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων
τῶν πηγῶν τῶν ἑαυτοῦ, κατὰ δὲ τὸ θέρους διὰ τοὺς ἐκχειμένους
ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. μαρτύριον δὲ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ
λεγόμενοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας προφέ-
ρεται. πρὸς μὲν γὰρ τοῖς τόποις τοῖς Σκυθίας τῆς πρὸς τὸν
20 Καύκασον παρακεχωρηκότους χρόνου καθ' ἕκαστον ἕτος γίνεσθαι
νιφετοὺς ἔξαισίλους, καὶ τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας· ἐν
δὲ τοῖς πρὸς βορρῶν ἀπεστραμμένοις μέρει τῆς Ἰνδικῆς ὠρισμέ- D
νοις καιροῖς καὶ χύλαζαν καταφέρεισθαι τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλήθει
μεγύλην. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ποταμῶν τῶν ὑδάτων ἄρχομένου

7. ἐγκείμενοι] ποταμοὶ μὲν κείμενοι?

10. Ἀγαρχίδης IP.

non decrescere et contrahi, quod calor terrae humoris copiam absumat; imbribus autem Aegyptum non irrigari: aestate cum ista absumptio in terrae visceribus nulla sit, ab imis locis naturalem eius fluxum crescentibus undis nullo impedimento augeri. nec istuc non refellendum est. complura Libyae flumina similiter currentia et undas suas per ostia in mare aequae evomentia non habent incrementa huiusmodi: quinimo cum hieme plenissimis sint alveis, aestate plurimum subsidant, Oenopidea mentiri demonstrant. Agatharchides Gnidius prae omnibus veritatis quasi laciniam apprehendit. docet enim in annos singulos continuos imbres a solstitio aestivo usque ad aequinoctium autumnale in Aethiopia coelo copiose demitti. non sine ratione igitur Nilum per hiemem natura contractius et a fontibus suis duntaxat, per aestatem vero propter praecipitatos in ipsum imbres abundantius fluere. eius dictis fidem astruit, quod in Asiae locis quibusdam accidere solet. nam alicubi in Scythia ad Caucasum quotannis, cum id tempus postulat, densissime, idque diebus plurimis ningere; et in regionibus Indiae ad Aquilonem certis temporibus grandinem magnitudine et copia ingentem ruere. sed et quod ad fluviorum incrementa attinet, ineunte aestate continenter plure (in

Θέρους ὄμβρους γίνεσθαι συνέχεις (κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὺς τοῦτο συμβαίνει) καὶ ταύτην τὴν ὑπόστασιν κυκλουμένην ἀεὶ τοὺς συνέχεις τόπους χειμάζειν. οὐδὲν οὖν εἶναι παράδοξον καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν οἰκουμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνέχεις ἐν τοῖς ὄρεισι καταρράττοντας ὄμβρους ἐν τῷ Θέρει 5 πληροῦν τὸν ποταμόν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς μαρτυρούσης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούτων βαρβάρων. εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτο ἀπιστητέον· καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χειμέριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἴθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς 10
191 βορείους πρὸς τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχερὰς καὶ ἀτόνους καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς, καὶ τοῦ ἡλίου πρὸς τὸν βόρειον ἀποκλίνοντος πόλον συμβαίνει τοὺς ὄμβρους τῷ παρ' ἡμῖν Θέρει τῇ Αἰθιοπίᾳ προσγίνεσθαι, καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνειν τὸν Νεῖλον τὴν αὔξησιν, καὶ ἔμπαλιν 15 πρὸς τὸν νότιον ἀναζεύξαντος πόλον πρὸς συστολὴν τὸν Νεῖλον ὄραν.

B Περὶ μὲν οὖν τῆς πληρώσεως τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τοσοῦτον, ἵνα μὴ τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας νοθεύσωμεν· ἤδη δὲ ὑπενέγκαι ἀκόλουθα τῶν ἀφηγημάτων νύττειν τὸν λόγον. ἐπαναζεύξας τοί- 20
νον ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Μηνῦς ἔγραψε Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὅπως ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀνθρωπομόρφων καὶ Νειλώων ἐγένετο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τούτων ἀκηκοὼς λίαν τὴν ψυχὴν κατεπέπληκτο.

6. ἐνεργείας IP.

Aethiopia autem intervallo dierum id contingit), et hanc humidam tempestatem semper in orbem actam cohaerentia loca hieme infestare. non itaque novum quiddam et inopinatum esse, etiam in Aethiopia supra Aegyptum assiduo praecipitantes aestivo tempore imbres fluvium Nilum complere, praesertim cum et barbari circum loca illa habitantes id evidenter experiantur testenturque. quodsi apud nos aliter eveniat, non idcirco dictis detrahendam fidem: nam Austrum apud nos esse hibernum, apud Aethiopas serenum; et spiramina borealia in Europa esse valida ac robusta, in illa regione debilia et imbecilla et languida penitus; et sole ad polum borealem recedente, contingit imbres nostra aestate in Aethiopia cadere, indeque Nilum excrescere, rursus eodem ad austrinum remeante eundem decrescere.

De incremento igitur fluvii huius hactenus, ne a proposito historiae scopo nimium deflectamus. nunc ad eorum quae sequuntur narrationem incitanda est oratio. reversus igitur Alexandriam Menas de monstris humana figura a se in Nilo visis ad Mauricium imperatorem scripsit, quibus ille auditis maiorem in modum obstupuit.

Θ Ε Ο Φ Υ Λ Α Κ Τ Ο Υ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Σ Η'.

T H E O P H Y L A C T I

H I S T O R I A R U M

L I B E R V I I I.

PONTANI ARGUMENTUM.

(1) *Saraceni Romanorum socii Persidem incursantes Babyloniorum fines depraedantur: ob id Chosroes de foedere solvendo cogitat. Mauricii ad eum legatus inhumaniter habetur adituque regis diu excluditur. admissus tandem Chosroen ad pacem reducit, cumque de praeteritis docet. eiusdem legati impudens ambitio imperatorem graviter offendit. Comentiolus proditionis postulatus, et incisa accusatione dux demum constitutus, ad Istrum abit, seque cum Prisco apud Singidonem consociat. (2) pax inter Romanos et Abares imperatoris iussu imminuitur. Comentiolus Viminacii aegrotat. Choganus fines Romanorum vastat; quo mandante, Istri transitus a quatuor eius filiis custoditur. in ripa certamine edito barbari vincuntur. Comentioli absentia excusatur. barbari vallum Romanorum oppugnant. nuntius ad duces de periculo. adest Priscus. Viminacium reducuntur rates. confligitur, occisisque Romanorum trecentis oppetunt barbarorum quatuor millia. (3) alterum praelium cum Abaris. prudentia Prisci delentur novem millia. tertio praelio de superiore loco pugnantes Romani adversarios in lacum seu stagnum compellunt, ubi cum Chagani filiis plerique summerguntur. periere ad quindecim millia. quarto praelio ad Tisum seu Tyrsum flumen iterum non pauci occumbunt. fluvio trajecto Romani exploratores quater mille occidunt, Gepidarum triginta millia; et cum captivis ad Priscum redeunt. quinto praelio complures barbari aquis praefocantur, multa millia capiuntur. (4) captivi Chagano petenti imperatoris auctoritate restituntur. Comentiolus e morbo recreatur. Byzantium ad hiberna profecturus ducem viae Traiani apud Nobenses quaerit. quibus dare abnuentibus irascitur, duosque capite multat. monetur*

de sene quodam huius viae gnaro, quicum verba commutat et litigat. magnitudine frigorum Romani multi et iumenta eo itinere pereunt. Philippopoli hiemat. Petrus iterum dux declaratur. Theodosius Mauricii filius Germani filiam ducit. tumultus in imperatorem ob caritatem rei frumentariae. maledicta in eundem, et lapidatio. clavis audaces deterrentur. Theodosium generum Germanus chlamyde sua tegit. (5) de templo Virginis Mariae in Blackernis. auctores seditionis exilio damnati altero die revocantur. Petrus ad Istrum ducens Plastoli aetatem habet; deinde in angulum Dardaniae secedit. cum Apsycho hypostratego barbarorum colloquitur. utraeque copiae recedunt. Chagani astus. imperator Petro trans Istrum profectorem mandat. Petrus a Bonoso illustri satellite imperatoris naviculas flumini traiciendo petit, et Gundoin militibus praeficit. is multos hostium perimit, Romanosque in provinciam redire non patitur. Artos Romanorum socios Chaganus delere cogitat. (6) a Chagano quidam deficiunt, ad quos reducendos varios ille modos investigat. quare Romani ultra Istrum hibernare noluerint. seditio. fluvium transmeant, et irascuntur gravissime. irascitur vicissim Petrus. eidem per quietem oblata epistola. castra movent Romani. tumultus militaris. legati militum ad Petrum de reditu; cui molestus est imperator. (7) Petrus Gundoi de mandati severitate ex avaritia profecta flens conqueritur. duces convocat, litteras exhibet. miles transire Istrum abnuat. furor militum, fuga ducum. Phocas imperator renunciatur. Petrus fugit: Mauricio rem significat. Mauricius nuntium examinat: quid agat nescit; dolore dissimulato ludos equestres celebrare pergit. populum bonum habere animum iubet. Venetorum acclamationes. tribuni numerum utriusque factionis profitentur. eorum factionum vituperatio. (8) legatio Mauricii ad Phocam irrita. mœnibus Theodosianis custodes apponit. exercitus ad Theodosium Mauricii filium legatio, aut ipsum aut eo cedente Germanum imperatorem postulantis. Comentiolo urbis defensio creditur. Germanus imperatori invadendae tyrannidis suspectus frustra se tuetur: in aedem deiparae pro asylo confugit. eius conditor Cyrus qualis fuerit. Stephanus paedagogus filiorum imperatoris ad eum evocandum mittitur. in Sophiae templum transit. Theodosius, ut ob secretum patefactum, fustibus pulsatur. (9) Germanus denuo ad exorandum sollicitatus Andreae pii viri hortatu eodem recurrit. maledicentia populi in imperatorem muris desertis custodes se ad tumultuantem populum applicant. cuiusdam Constantini, viri clarissimi, domus incenditur. Mauricius cum coniuge et liberis in fugam se tradit. populi in eum et patriarcham convicia. locus communis de levitate et stultitia populari. podagra conflictatur. filium ad Chosroem pro ope imploranda mittit. Germanus imperium ambit. Prasinis sibi adversantibus Phocam sequitur. (10) Phocae linguis animisque favetur. populum cum patriarcha et senatu accersit. detestatio illius ut hominis improbissimi. eius simulatio in Germanum. proclamatus imperator coronatur. in urbem magnifice invehitur. spargit aurum. ludi fiunt equestres. uxori Leontiae corona imponitur. de loco stationis inter factiones contenditur. Alexander, homo nefarius, ad litem componendam mittitur. in Cosmam tribunum est contumeliosus ac violentus. cum Veneti ulciscuntur; quorum vox male evenit. (11) Mauricii necem parturit Phocas. revocatur ex itinere a patre Theodosius. Mauricii filiorumque in portu Eutropii ad Chalcedonem interfectio. eius ante mortem praeclarissima vox et Christiano dignissima. nutricem ipsius infantem pro suo ad caedem supponere non fert. eius pro poena peccatis suis in hac vita irroganda cura anxia. testamentum, quo imperium inter filios partitur. Domitianus Melitenensis episcopus, eorundem tutor, ab historico commendatur. (12) imperatorum corpora in mare abiiciuntur. quas complorationes eorum mors publice recitata effecerit. in eosdem monodia historici. capita

ad Phocam perferuntur et in campo militibus spectanda proponuntur. quibus supplicii interfectores et exercitus rebellis caedumque suffragator divinitus interierint. sub Heraclio duo tantum reliqui. imperium Romanum in diuturnis post necem Mauricii aerumnis volutatum. (13) Phocas Petrum Mauricii fratrem, Comentiolum et alios interimit. Theodosius et Lardys ab Alexandro tyranni iussu trucidantur. narratio falsa de Theodosio, quo pacto creditus sit necem effugisse et diversa loca peragrasse. statuæ Alexandriae Mauricii caedem nuntiarunt. die nono super eadem nuntius in urbem allatus. egregia quaedam Mauricii praeconia. (14) de corpore S. Euphemiae martyris Chalcedone miraculum, sudor videlicet sanguineus in die anniversario eius martyrii, qui spongiis collectus in vasculis populo dispertitur. quo pacto Mauricius incredulus fidem cum multis lacrimis habuerit, et summa in posterum veneratione martyrem prosecutus sit. (15) Constantinam imperatricem cum tribus filiabus in privatas aedes contrudit Phocas; Chosroen de sua creatione, additis muneribus certiozem facit. apud Daram legatus Lilius a Germano praesidii praefecto splendide excipitur, et quid ibi contigerit. Chosroes Mauricii ulciscendi bellum Romanis infert. Lilius in Perside retentus parum benevole tractatur. rumor de Theodosio adhuc vivo tyrannum terret; unde Alexandrum, ut imperata non executum, sua manu obtruncat.

1. Κατὰ τούτους δῆτα τοὺς χρόνους Χοσρόης ὁ Περσῶν βα- P 197
 σιλεὺς ἐνεχίρει τὴν εἰρήνην λυμῆνασθαι. αἰτία δὲ αὕτη πως V 274
 τῷ βαρβάρῳ οὕσα ἐτύγχανεν. ἔθνη περὶ τὴν Ἀραβίαν πολλὰ τε
 καὶ διάφορα πέφυκε· τούτους Σαρακηνοὺς ἔθος τοῖς ὄχλοις ἀπο-
 5 καλεῖν. ἐκ τούτων δὲ τῶν ἐθνῶν ἐνιά τινα τοῖς Ῥωμαίοις σύμ-
 μαχα ἦν, καὶ τις ἐκ τούτων ἀποδασμὸς εἰς τὴν Περσίδα χωρή-
 σασ κατὰ τὸν τῆς εἰρήνης καιρὸν τῇ ἐπεκδρομῇ μέρη τινὰ τῆς Βα-
 βυλωνίας προεινομείσατο. ἐνθεν διαπονεῖσθαι ὁ Χοσρόης ἤξιλον.
 διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος εἰς τὴν Περσίδα ἐξέπεμψε
 10 πρέσβυν Γεώργιον, ὃς τῆς τῶν ἐύων πόλεων φορολογίας τὴν
 ἐπιστάσιαν ἐκέκτητο· τοῦτον πραιτορίου ἑπαρχὸν ἀποκαλοῦσι B
 Ῥωμαῖοι. ὁ μὲν οὖν Χοσρόης δεινοπαθῶν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι
 παρελύπει τὸν πρέσβυν, καὶ πολλὴν τὴν τριβὴν αὐτῷ περὶ τὴν

1. Eodem tempore Chosroes Persarum rex pacem turbare aggressus est ob causam huiuscemodi. in Arabia multae variaeque gentes sunt, vulgo Saraceni appellati. ex his nonnullae societatem cum Romanis pepigerant, quarum pars pace incolumi in Persidem irruens Babyloniorum agros praedabunda pervaserat, et id sibi minime tolerandum Chosroes censuerat. Mauricius idcirco legatum in Persidem mittit, Georgium Orientium tributorum coactorem, quem Romani praefectum praetorio nominant. Chosroes indigna se passum dictitans, legatum parum amice tractavit, et in regione barbara diu retinuit, nec unquam in conspectum

βάρβαρον χώραν ἐπραγματεύετο. σκληραγωγείται οὖν ὁ Γεώργιος ἡμέρας εἰς τὴν Περσίδα πολλάς, τῆς βασιλικῆς εἰσόδου μηδαμῶς τετευχώς. ἔτι τοίνυν τῶν πραγμάτων στασιαζομένων Χοσρόη, εἰκότως τῷ βαρβάρῳ ὑπόνοια γίνεται μὴ ἄρασθαι τέως πρὸς Ῥωμαίους τὸν πόλεμον. εἰσδέχεται τοίνυν τὸν Γεώργιον 5 ὁ Βαβυλώνιος βασιλεὺς εἰς τὰ βασίλεια. ὁ μὲν οὖν Γεώργιος τὴν τοῦ καιροῦ κτησάμενος σύμμαχον, πείθει τὸν βάρβαρον τὰς εἰρηναίας μὴ διαλύσαι σπονδὰς. οὕτω μὲν οὖν ἔκων μέκοντι γε θυμῷ, κατὰ τὴν ποιήσιν, ὁ Χοσρόης τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεταιται. ὁ μὲν οὖν πρέσβυς ἅπαντα τὰ συγκυρήσαντα διεξοδικῶς 10 τῷ βασιλεῖ διηγῆσατο. ἄλλ' οὐκ ἐς ἀγαθὸν ἢ τῆς ἐντεύξεως ἔκθεσις ἀπειλήφει τὸ συμπέρασμα. ἔφασαν γὰρ Γεώργιον εἰπεῖν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα "ὁ Περσῶν βασιλεὺς τῶν σατραπῶν εἰς ὑπήκοον τάδε διελλεκται. διὰ τὴν τοῦ πρέσβευς ἀρετὴν δίδωμε τῷ πολέμῳ τὴν λύσιν." τούτων ὁ βασιλεὺς ἀκηκῶς χαλεπαίνει 15 κατὰ τοῦ πρέσβευς, καὶ γίνεται τῷ Γεωργίῳ σφαλερὰ ἢ τῆς πρεσβείας ἐπίτευξις· τῷ ὄντι γὰρ οἶδε λόγος μὴ μέτροις οικονομούμενος μεγάλας συμφορὰς τοῖς χρησαμένοις παρέχεσθαι.

Ἄπηνικα δὲ ὁ Χαγῆνος (ἐπαναδραμώμεθα γὰρ πρὸς τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην πραχθέντα) διεπεραιώθη τὸν Ἰστρον, οἴκιδε 20 διὰ τὴν εἰρήνην ἀποφοιτῶν, ἀποστέλλουσι πρέσβεις αἱ περὶ τὴν Θράκην τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις πρὸς Μαυρίκιον τὸν αὐτοκράτορα, προδοσίαν καταιτιώμεναι Κομεντιόλου τοῦ στρατηγοῦ. τῆς στάσεως τοίνυν εἰς τὸ βασίλειον ἄστυ ἰσχυρῶς γεγονυίας, δίδωσιν ὁ αὐτοκράτωρ Κομεντιόλῳ καὶ τοῖς πρέσβεσι διαιτητάς. 25
 1° 198 καὶ δῆτα γενομένης τῆς συγκροτήσεως τῆς δίκης, καὶ τοῦ βυσι-

sum admisit. caeterum in illis rerum fluctibus non esse arma adversus Romanos capienda recte ratiocinans, Georgium in regiam venire sinit, qui oblata opportunitate usus, regi auctor est uti pacem salvam integramque conservet. ita Chosroes animo nolente volente, ut est apud poetam, quietem pacemque complectitur. legatus eum omnia quae contigissent fuse docet. verum illud colloquium haud feliciter evenit. ferunt enim postea Georgium apud imperatorem gloriatum, Persarum regem satrapis suis confessum esse se ob legati virtutem bello supersedere. qua oratione imperator succensuit, magnumque Georgius ex obita legatione periculum adivit. sic enim comparatum est, ut, nisi cum modo et ratione adhibitus sermo, incautis hominibus immodice nocent.

Postquam vero Chaganus (ad res enim Europaeas regrediendum est) pace facta domum abiens Istrum transmisit, Romanus exercitus in Thracia oratores ad Mauricium imperatorem mittit et Comentiolum ducem prodicionis accusat. itaque gravi seditione Cpoli concitata, imperator

λείως ἐκλιπαροῦντος τοὺς πρέσβεις, λαμβάνει ἡ κατηγορία τὴν
 ἐγκοπὴν, καὶ αὐθις ὁ Κομεντιόλος γίνεται στρατηγός. Θέρους
 δὲ ἐπιόντος ἔξω τῆς πόλεως γίνεται, καὶ τῶν Ῥωμαίων περὶ τῆς
 λύπης διαλυσαμένων τῷ στρατηγῷ, τὸ ὀπλιτικὸν ὁ Κομεντιόλος
 5 ἀθροίζει, καὶ ἐπὶ τὸν Ἴστρον γίνεται ποταμόν, καὶ ἐν τῇ Σιγ-
 γιδόνι συνανακοινοῦται τῷ Πρίσκῳ. (2) τετάρτη δὲ ἡμέρα ^B 275
 ἐκκλησιάζονται τὰ στρατόπεδα, καὶ δημηγορήσαντος Πρίσκου
 περισχίζεται ἡ πρὸς Ἀβάρους καὶ Ῥωμαίους εἰρήνη· ὁ γὰρ αὐτο-
 κράτωρ Μιυρίκιος τοῖς στρατηγοῖς παρασπονδῆσαι διὰ βασιλι-
 10 κοῦ προστάγματος ἐγκελεύεται. ἐς τὸ φανερόν τοίνυν τῆς εἰρή-
 νης διαλυθείσης, οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ Βιμινάκιον γίνονται· αὕτη
 δὲ νῆσος καθέστηκε περὶ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ἴστρου. ἐν ταύτῃ τῇ
 νήσῳ ὁ Κομεντιόλος ἔδοξε νοσηλεύεσθαι. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἀπὸ
 τῆς νήσου διαπεραιουμένων ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ἀκηχύει ὁ Χαγᾶνος
 15 τὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέδου κινήματα. ὁ μὲν οὖν βάρβαρος
 συναθροίσας δυνάμεις τὴν Ῥωμαίων διατέμνεται γῆν, τοῖς δὲ C
 παισὶ τέσσαρσιν ὑποῦσιν αὐτῷ παρεδίδου δυνάμεις, καὶ παρε-
 νεγγύα τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρου περιφρουρεῖν. οἱ μὲν οὖν παῖ-
 δες τοῦ βαρβάρου τὰς διαβάσεις τοῦ Ἴστρου περιφρουρεῖν κατὰ
 20 τὸ προσταχθὲν ἐνεχέουσαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰς λεγομένας σχεδίας
 σιρράψαντες ὁμοθυμαδὸν τὸν ποταμὸν διενήξαντο. περὶ τὰς
 ὄχθας τοίνυν τοῦ ποταμοῦ γεγονυίας τῆς μάχης κρατοῦσι Ῥω-
 μαῖοι τῶν ἀντιθέτων δυνάμεων. ὁ δὲ Κομεντιόλος ἅμα τῷ
 Πρίσκῳ εἰς τὸ Βιμινάκιον τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο. ἦν δὲ αὐτῷ D
 25 ἡ ἀναβολὴ τοῦ μὴ ἐθέλειν συμπλέκεσθαι ἀπίθανος οὐδαμῶς· μα-
 χαίρα γὰρ ἰατρῶν τὰς ἐπὶ τῆς χειρὸς φλέβας ἀποτμηθεῖς, ἐπὶ

dat arbitros, constitutoque iudicio legatos impensius orat et exorat.
 ita accusatio inhibetur, et Comentiolus de integro dux deligitur. ubi
 aestas affuit, ex urbe discedit, Romanisque secum in gratiam reversis,
 et delectibus habitis, ad Istrum contendit, ac Singidone cum Prisco se
 coniungit. (2) quarto die in concionem coacto exercitu, et Prisco
 verba faciente, pax inter Romanos et Abares dissuitur; quod ut face-
 rent, Mauricius imperiali mandato ducibus praeceperat. manifeste igitur
 pace irrita Romani Viminacium (insula est in Istro flumine) deferuntur,
 ubi Comentiolus graviter se habere visus est. inde in continentem tra-
 iiciunt. quibus motibus auditis, Chaganus collecto milite satis et arbo-
 ribus Romanorum exitium infert, et quatuor filiis copias attribuit, qui-
 bus transitum Istri custodiant, quod illi ut iussi erant facere instituunt.
 Romani navibus extemporancis sive ratibus consensu flumen transeunt,
 praelioque in ripa conserto superiores abeunt. Comentiolus cum Prisco
 Viminacii haerebat. nam cui ei e brachio sanguis esset missus, honesto
 plane timore et probabili de causa a pede cum hostibus conferendo ipse

αἵματος ἐκροῆ εὐφῆμως πως διὰ τὴν δειλίαν ἀπόμαχος ἦν. δια-
 πορθμευθέντων τοίνυν τῶν Ῥωμαίων τὸν Ἰστρον καὶ συστησα-
 μένων τὸν χάρακα, οὐ κατελίμπανε τὴν νῆσον ὁ Πρίσκος· οὐκ
 ἔθιλε γὰρ τοῦ Κομεντιόλου ἐκτὸς ποιήσασθαι τὴν παράταξιν.
 οἱ δὲ βάρβαροι ἀστρατήγου τῆς Ῥωμαίων ὑπαρχούσης δυνάμεως 5
 πρὸς τὸν χάρακα τούτων ἐκτρέχουσιν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀγγέλους
 εἰς τὸ Βιμινάκιον τοῖς στρατηγοῖς ἐπιπέμπουσι, τὸν τε κίνδυνον
 παρεδήλουν. δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ Πρίσκου τοῦ Κομεντιό-
 λου ἐκτὸς τοῦ ἔργου ἐφάψασθαι, καὶ τῶν βαρβάρων λίαν ἐγκρα-
 τῶς ἐπικειμένων, πείθεται τὸν Κομεντιόλον καταλιπεῖν καὶ τὰς 10
 P 199 φροντίδας τῶν κινδύνων αὐτὸς ἀναδέξασθαι. καὶ οὖν καταλιμ-
 πάνει τὸ Βιμινάκιον καὶ πρὸς τὸν Ῥωμαϊκὸν γίνεται χάρακα. δευ-
 τέρα δὲ ἡμέρα, καὶ προστάττει τὰς ναῦς τοῦ Ἰστροῦ καταλι-
 πούσας τὰς ὄχθας περὶ τὸ Βιμινάκιον μεθορμίσασθαι· ἐδίδει
 γὰρ ὁ Πρίσκος μὴ πως οἱ Ῥωμαῖοι τῶν ἐπακτρίδων διακειμένων 15
 αὐτοῖς περὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ συνεχεῖς τὰς μεταβάσεις ἐπὶ
 τὴν νῆσον ποιοῖεν, κἀντεῦθεν κατακερματιζομένης τῆς τῶν Ῥω-
 μαίων δυνάμεως ἀσθενεστέραν ἢ τῶν τῆν φρουρὰν ἀπολάβοι.
 τοίνυν τῶν βαρβάρων κατεπειγομένων πρὸς πόλεμον, τετάρτη
 ἡμέρα καὶ ὁ Πρίσκος ἐξ ἐωθινοῦ σιδηροφορεῖν τοῖς Ῥωμαίοις 20
 B προσέταξε. καὶ ὡς ἐνῆν, τὰς ἐκτάξεις τρισὶ συστησάμενος φά-
 λαγξι τῶν πολεμικῶν ἐγχειρημάτων ἀπήρχετο. οἱ μὲν οὖν Ῥω-
 μαῖοι ἀποσχόμενοι τῶν τόξων ἀγχιμάχως τοῖς δόρασι κατεπολέ-
 μουν τὸ βύρβαρον. τῶν δὲ Ἀβάρων δέκα καὶ πέντε συστήμασιν
 ἐξοπλισάντων τὴν ἑκταξιν, καὶ τῶν Ῥωμαίων εἰς μίαν σύννευσιν 25
 καὶ φόβῳ τοῦ χάρακος καὶ τετραπλεύρῳ μάχῃ διακεκοσμηκῶτων

abstinebat. fluvio superato valloque a Romanis excitato, Priscus, qui sine Comentiolo pugna experiendum non putabat, in insula manebat. barbari Romanis duce destitutis vallum incursant, illi nuntios de periculo suo Viminacium mittunt. Priscus absque Comentiolo aegre se movet: sed barbaris impotenter incumbētibus tandem dat manus, et eo relicto depellendi discriminis curam laboremque capessit, ac vallo succedit. postridie navigia Viminacium reduci imperat, quod metueret ne illis ad ripam dispositis milites crebro ad insulam transmearent, et idcirco imminuto copiarum numero ad vallum tuendum infirmiores redderentur, barbaris autem pugnam urgentibus, Priscus suis edicit ut mane in armis sint, acieque, ut potuit, in tres phalanges distributa, praelium orditur. Romani arcibus carentes cominus hastis rem gerunt, digestisque barbaris per ordines quindecim, ipsis autem timore valli amittendi in unum et eodem versus quadrilatera figura dispositis, atque ita vallum tutum praestantibus, in multas horas concursum; nec ante solis oc-

τὴν ἔκταξιν, ἀσυλίαν ἐντεῦθεν παρεχομένων τῷ χάρακι, ἐπὶ ὥρας πολλὰς ὁ πόλεμος εἶχε τὴν πρόοδον. ἡλίου δὲ κλίναντος συναπέκλινε καὶ ὁ πόλεμος, καὶ ἦν ἐπιδέξιος αὕτη ἢ τοῦ πολέμου τοῖς Ῥωμαίοις ῥοπή, τριακοσίων τε ἀναιρεθέντων Ῥωμαίων ὀχλιάδες τέτταρες ἐκ τῶν Ἀβύρων διώλοντο. ἐπιγενομένης οὖν νυκτὸς εἰς τὸν χάρακα οἱ Ῥωμαῖοι ἀνέζευξαν.

3. Τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ βάρβαρος ἕτερον συνεστήσατο ^C πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ὡς οἶόν τε ἦν συντάξας τὸ στρα- ^V 276 τευμα ἐωθινὸς ἐχώρει πρὸς τὴν παράταξιν. τρεῖς τοίνυν συν- 10 τάξας δυνάμεις ἐς τὰ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις εἶτα ἐνεγγύησεν ἐς τὸ καρτερόν, τὰ τε κέρατα περισχίσαι αὐτίκα, οὕτω τε τοὺς Ἀβύρους εἰσδέξασθαι, ὅπως οἱ βάρβαροι περὶ τὰ κοιλότερα γε- νομένης τῆς δυνάμεως, καὶ κατειλημμένοι ἐν μέσῳ, περιπέσωσι συμφοραῖς ἀδοκῆτοις. τῷ τοιοῦτῳ τοίνυν τρόπῳ καταστρατη- ^D 15 γοῦνται οἱ βάρβαροι καὶ ἀναιροῦνται ἐκ τῆς πολεμίας καὶ ἀντι- θέτου δυνάμεως χιλιάδες ἐννέα. ἡλίου δὲ δύοντος ἐπὶ τὴν τά- φρον τὸ νενικηκὸς ἐπανῆκε. δεκάτῃ δὲ ἡμέρα, καὶ ὁ στρατηγὸς ἠκηκόει ἠκείνους τὸν βάρβαρον πρὸς παράταξιν. ἡμέρας δὲ λαμπούσης τὸ Ῥωμαϊκὸν καθοπλίσας κοσμίως τε συμφραξόμενος ^D 20 ἐχώρει πρὸς πόλεμον. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τρισσαῖς αὐθις φά- λαγξι τὰς δυνάμεις κατεστρατεύσατο, ὁ δὲ βάρβαρος μίαν συ- ^P 200 στησάμενος φάλαγγα κατὰ τοῦ Πρίσκου ἐχώρησεν. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος τὴν εὐθετον τῶν τόπων χώραν καταλαβών, τὴν τε ῥύ- μνην τοῦ πνεύματος ἔχων συνέριθον, ὑφ' ὕψους τοῖς βαρβάροις

3. συναναπέκλινε IP.

cubitus finis certamini est impositus. pugnatum a Romanis Marte secundissimo: nam ex ipsis trecenti tantum, ex Abaris quatuor millia desiderata sunt. nocte interveniente victores se in castra recipiunt.

3. Die tertio barbarus de integro certamen molitur. Priscus, ut potuit, agmine disposito et instructo surgente iam die ad pugnam procedit. copiis quam potuit bene dispositis ac tripartito divisis, ad fortiter dimicandum omnes impensissime cohortatur, atque ut cornibus ductis Abaros in medium recipiant; ut sic intercepti conclusique cladem improvisam accipiant. hoc igitur modo ab hostibus circumventi perimuntur ad novem millia. exacto die victores intra vallum revertuntur. luce decima nuntiatur duci barbarum velle praelium iterare. itaque postridie ubi diluxit, Priscus Romanis instructis et decenter communitis ad tentandum conflictum progreditur, ac suos iterum in tres phalangas dispertit. barbarus in unum conflatis omnibus in Priscum vadit; qui occupato loco regionis idoneo, magno bellici spiritus impetu e superioribus in barbaros ferebatur, et duobus cornibus, seu a dextris et a si-

ἐνήραξεν, τοῖς δὲ δύο κέρασι κατεπολέμησε τὸ πολέμιον. ἐπεὶ
 δὲ λίμνη ὑπέστρωτο τοῖς τόποις ἐκεῖνοις, ἐπὶ τὰ ὕδατα ἔξωθει
 τὸν βάρβαρον. διὰ τοῦτο περὶ τὸ ῥόδιον ἀποκρουσθέντες οἱ
 βάρβαροι, καὶ τὴν λίμνην ἀντιμέτωπον δυστυχῆσαντες, λίαν
 σφοδρῶς ἀπεπνίγοντο. πλήθους τοίνυν πολλοῦ κατὰ ταύτην 5
 τὴν λίμνην ἀνηρημένου, τῶν τε παίδων τοῦ Χαγᾶνου ἀποπνι-
 B γέντων αὐτόθι, περιφανεστάτην ὁ Πρίσκος τὴν νίκην ἐνεπορεύ-
 σατο. καταφθείρονται τοίνυν περὶ τοῦτον τὸν πόλεμον πεντε-
 καίδεκα χιλιάδες βαρβάρων. ὁ μὲν οὖν Χαγᾶνος ἐπικινδύνως
 διασωθεὶς κατὰ τὸν Τισσὸν γίνεται ποταμόν. τριακοστὴ δὲ 10
 ἡμέρα, καὶ ὁ βάρβαρος συνέλεξε δύναμιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς
 τέταρτον πόλεμον τὴν ἐπιβολὴν ἐποιεῖτο καὶ τούτων ὁ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατηγὸς ἠκηκόει, στρατοπεδεύει ὁ Πρίσκος ἐπὶ τὸν
 Τισσὸν ποταμόν. ὀρίζεται τοιγαροῦν ἑκατέρα δυνάμει ἡμέρα
 πρὸς πόλεμον. ἐπεὶ δὲ τὸ διωρισμένον πέρασ ἐλάμβανεν, ὑπὸ 15
 C πρώτην ἕω ὁ Πρίσκος ἐναλλάξ τὰς δυνάμεις συνέταξε, καὶ τὴν
 μὲν εὐώνυμον φάλαγγα δεξιὰν ἐποιήσατο, τὴν δὲ μέσην εὐώνυ-
 μον. ὁ δὲ βάρβαρος δυοκαίδεκα συστήμασιν ἔξοπλίζει τὸν πό-
 λεμον. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἠρωϊκώτερον τῆς μάχης ἀντείχοντο,
 τῇ τοίνυν ἐνστάσει τοὺς βαρβάρους κατεπολέμησαν. καὶ διόλ- 20
 λυται καὶ κατὰ ταύτην τὴν μάχην πλῆθος πολεμίων πολὺ. ταύ-
 την τοίνυν τὴν νίκην εὐδοξοτέραν τὸ τῶν Ῥωμαίων ὀπλιτικὸν
 ἀνεδέξατο. ὁ δὲ Πρίσκος τέσσαρας χιλιάδας συντάξας, τὸν
 Τισσὸν διανήξασθαι ἐκέλευε καὶ ἀνερευνῶσθαι τὰ τῶν πολεμίων
 D κινήματα. οἱ μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἐκπεμφθέντες τὸν 25
 γείτονα ποταμόν διαπεραιοῦνται. περιτυγχάνουσι τοιγαροῦν

nistris, eos impellebat. et quoniam stagnum locis illis suberat, in undas
 eos adigebat. .quas cum oculis prospicerent et circum eas misere agita-
 rentur, dira in ipsis morte suffocabantur. plurimis igitur, et simul Cha-
 gani filiiis tali modo summersis, illustrissimam victoriam Priscus retulit:
 eo enim congressu barbarorum quindecim millia vitam amisere. Chaga-
 nus non sine periculo salvus ad Tissum fluvium evasit. die tricesimo
 barbarus exercitum ad quartum praelium instauravit. quod simulac dux
 Romanus comperit, et ipse ad Tissum amnem armatus prodiit. ab utris-
 que communiter dies ad conflictum praestituitur. is postquam illuxit,
 sub auroram Priscus ordinibus permutatis suos disponit, et sinistram
 aciem facit dextram, mediam autem sinistram. barbarus suos in duode-
 cim ordines digerit. Romani viriliter et animose certamini insistentes
 barbaros debellant, magnamque etiam tum multitudinem conficiunt glo-
 riosamque victoriam consequuntur. Priscus quatuor millia ad Tissum
 vicinum flumen transeundum hostiumque motus et inclinationes exploran-

χωρίοις Γηπιδῶν τρισίν. οἱ δὲ βάρβαροι μηδὲν τῶν ἐν τῇ
 προτεραίᾳ διεγνωκότες συμπόσιόν τε καθίσαντες πανήγυριν ἐώρ-
 ταζον ἐπιχώριον. τὰς τοίνυν φροντίδας ἀναθέντες τῇ μέθῃ κα-
 τεπαννυχίζοντο εὐωχούμενοι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὸ λεγόμενον
 5 λυκόφως, ἔτι λειψάνων ὑπόσεως νυκτός, κραιπαλῶσι τοῖς βαρ-
 βάροις ἐπίκεινται καὶ μέγιστον ἀπεργάζονται φόνον· ἀναιροῦνται
 γὰρ βαρβάρων χιλιάδες τριάκοντα. πλείστης τε αἰχμυλωσίας
 κρατήσαντες τὸν ποταμὸν ἀντενήξαντο, πρὸς τε τὸν Πρίσκον τὴν
 προνομὴν διεσώσαντο. ἡμέρα δὲ εἰκοστή, καὶ πάλιν ὁ βάρβα- V 277
 10 ρος περὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν συναγείρει δυνάμεις. διὰ τοῦτο
 ὁ Πρίσκος παλινοστεῖ περὶ τὸν Τισσὺν τὸν ποταμὸν. γίνεται
 τοιγαροῦν κατὰ τοῦτον τὸν χώρον μεγίστη καὶ ἀξιολογωτάτη
 παράταξις. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι καταπολεμηθέντες ὡς ἔπος
 εἶπειν ἐγκρατῶς κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὰ ῥεῖθρα τοῦ
 15 ποταμοῦ ἀποπνίγονται, συναπόλλυνται δὲ τούτοις καὶ Σκλαβη-
 νῶν πλείστη ἀπόμοιρα. ἐζωγρεῖτο δὲ μετὰ τὴν ἥτταν τὸ βάρ-
 βαρον, καὶ ἤλωσαν Ἄβαροι μὲν τρισχίλιοι, ἄλλοι δὲ βάρβαροι
 πρὸς ταῖς τέτρασι χιλιάσι δισχίλιοί τε καὶ διακίσιοι, καὶ Σκλα- P 201
 βηνῶν χιλιάδες ὀκτώ. οὕτω μὲν οἷν ζωγρηθέντες δεσμοῖς παρε-
 20 δίδοντο, ὁ δὲ στρατηγὸς ἐν Τομεῖ τῇ πόλει τὰς λαφυραγωγῆ-
 θέντας βαρβάρους ἐξέπεμπε. (4) ὁ δὲ Χαγᾶνος, πρὶν τι τὸν B
 αὐτοκράτορα τῶν γεγενημένων ἐν εἰδήσει γενέσθαι, πρέσβεις ἐς
 Μαυρίκιον ἔπεμψεν, ἀναλαβεῖν τοὺς ζωγρηθέντας πειρώμενος.
 ὁ δὲ Μαυρίκιος ταῖς ἀπειλαῖς τοῦ βαρβάρου καταπλαγείς καὶ
 25 τοῖς λόγοις ἀποβουκολούμενος δι' ἐπιστολέως τῷ Πρίσκῳ προσέ-
 ταξεν ὑποδοῦναι τοὺς ζωγρηθέντας τῷ Χαγᾶνῳ Ἄβάρους.

das segregat. transeunt, et offendunt Gepidarum villas tres, qui rerum
 pridie gestarum ignari considentes et compotantes festum patrium magna
 frequentia celebrabant, omnibusque curis ebrietati dicatis noctem totam
 in conviviis exigebant. Romani crepusculo noctis, ante exortum solis,
 barbaros adhuc crapulantes opprimunt, et stragem edunt maximam, tri-
 cenarum millium; et cum ingenti praeda repetito fluvio, Prisco eam of-
 ferunt. vicesima luce denuo barbarus ad huncce fluvium copias congre-
 gat: ibi atrocissimo et in primis memorabili praelio decertatur, in quo
 barbari, ut paucis dicam, magna virtute victi et aquis summersi sunt;
 quibuscum etiam Sclavorum pars maxima interiit. servati et capti ob-
 tenta victoria Abarum tria millia, aliorum barbarorum sex millia du-
 centi, Sclavorum octo millia. omnibus iniecta vincula, et in urbem To-
 meum a duce missi. (4) Chaganus, priusquam imperator quippiam
 actorum rescisceret, per legatos recuperare captivos studet. Mauricius
 barbari minis territus et verbis in fraudem inductus, Prisco mandat ut

οὕτω μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Τόμεος ἀπεδίδοντο τῷ Χαγάνῳ οἱ βάρβαροι.

Ὁ δὲ Κομεντιόλος ὡσπερ ἀπὸ τινων ἐνυπνίων μακρῶν μόλις διανήψας ἔδοξεν ἀπηλλάχθαι τῆς νόσου. παραγίνεται τοιγαροῦν εἰς τὰς Νόβας, καὶ συγκαλεσάμενος τῶν ἐγγωρίων τινὰς 5 τὸν ποδηγοῦντα παρ' αὐτῶν ἠξίου ἀναλαβεῖν, ὅπως τὴν λεγομένην Τραιανοῦ παροδεύσῃται τρίβον· ἠπείγετο γὰρ ἐς Βυζάντιον τὴν χειμέριον ὥραν ποιήσασθαι. οἱ μὲν οὖν ἐγγώριοι ἀπηγόρευον τῷ Κομεντιόλῳ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν. ἐπὶ τούτῳ μανεῖς δύο τῶν ἀπαγορευόντων ἀπέτεμεν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὰς Νόβας ἔφα- 10 σκον τῷ Κομεντιόλῳ μὴ ἔχειν τὸν ὑποδειξοντα, ὑπεῖναι δὲ ἀπὸ σημείων δέκα καὶ δύο παλαιάτατον λίαν γερόντιον, χρόνιον πεφυκὸς ἑκατὸν πρὸς τοῖς δεκαδύο· τοῦτον ἐπίστασθαι Τραιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν λεγομένην τρίβον κατισχυρίζοντο. γενόμενος τοίνυν κατὰ τὸν χῶρον ἐκεῖνον Κομεντιόλος ὁ στρατηγὸς τὸν 15 πρεσβύτερον ἠξίου τῆς ὁδοιπορίας προηγῆσασθαι. ὁ δὲ γέρον διηπορεῖτο καὶ ἤσχαλλε, καὶ λίαν χαλεπὸν τὸ ἐγγείρημα τῷ στρατηγῷ προηγόρευε, τὴν τε δυσχωρίαν τὸν τε χειμῶνα καὶ τὸ τῆς τρίβου ἀνήμερον διεξήρχετο· ὑπεῖναι γὰρ τὴν τρίβον ταύτην ἀδιεξόδευτον ἀπὸ ἐτῶν ἐννεήκοντα. ἀντιτείνει τοίνυν ὁ στρα- 20 τηγὸς τοῖς τοῦ γέροντος λόγοις. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς χείρονος ἐπιβολῆς ἐπροτέρησεν, ἀπύρχονται τῆς ὁδοιπορίας αἱ τῶν Ῥωμαίων δυνάμεις. κατὰ ταύτας δὴ τὰς ἡμέρας ἐπεδήμησε μέγα καὶ ἔξασιον ψῦχος, καὶ μεγάλου γεγονότος τοῦ κρύους καὶ τῆς τῶν πνευμάτων πικρότητος ἐγκρατῶς ἐγκειμένης ὄλλυνται πολλοὶ τῆς δυ- 25

captivos Abares reddat. sic barbari Tomeo educti Chagano vivi restituntur.

Comentiolus quasi diuturno somno vix tandem aliquando experrectus morbum depulisse visus est. Nobas inquit, convocatisque quibusdam indigenis ducem viae Traiani, quae dicitur, quaerit. festinabat enim Byzantium, ut ibidem hiberna ageret. indigenae hanc ei viam monstrare detrectant. tum ille ira furens duos ex iis obtruncat. hic Nobenses non habere se qui eam viam monstrare possit. abesse autem millibus passuum duodecim silicernium quoddam, natum annos duodecim supra centum: ei notam esse quae Traiani imperatoris via nominetur. eum locum ut attigit Comentiolus, senem orat uti viam ipsis praeceat. senex tergiversari et indignari, et quam operosum negotium tentet, difficultate locorum, asperitate hiemis et incommoditate viae commemorata ostendere. abhinc enim nonaginta annis non esse tritam. dux contradicit. et quia consilium peius vincebat, via illa Romani gradiuntur. per eos dies immane et intolerandum frigus incidit, spiraruntque validissime venti, ita ut multi de exercitu et iumentorum dossuariorum pars bene

τύμειως, τῶν τε νωτοφθῶρων ζώων ἢ πλείστη ἀπόμοιρα. λίαν γούν καὶ ἀπενκτιῶς ὁ Κομεντιόλος ἐπὶ τὴν Φιλίππου ἀφίκετο. τοίνυν ἐκεῖσε τὴν ἕπασαν τοῦ χειμῶνος ὥραν ἐνδιατρίψας ἕαρος P 202 ἀρχομένου εἰς Βυζάντιον παραγίνεται. τῷ δὲ ἐπιόντι θέρει πύ- 5 λιν στρατηγὸς ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἀναδείκνυται.

Ἐννεακαιδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, οὐδὲν Ῥωμαίοις καὶ βυρβύροις ἐπράχθη. ἔτει δὲ εἰκοστῷ τὸν αὐτάδελφον ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος Πέτρον στρατηγὸν προεσιτήσατο τῆς Εὐρώπης. πρὸ τούτου τοῦ ἐνιαυτοῦ 10 Θεοδόσιος ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς νυμφίος πομπεύεται, καὶ πρὸς ἔννομον γάμον δίδωσιν αὐτῷ πατὴρ Γερμανοῦ τὸ θυγάτριον, ἀνδρὸς λίαν ἐνδόξου καὶ τῶν εἰς συγκλήτου βουλὴν ἄγαν ἐπιφα- B νοῦς. μετ' ὀλίγας τοίνυν ἡμέρας τοῦ γάμου, ὥρα χειμῶνος, V 278 σιτοδεία τις τοῖς Βυζαντιοῖς ἐνέσκηψε. τούτου δῆτα τοῦ λιμοῦ 15 γεγονότος, καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέρας προελθούσης τῆς γενεθλιακῆς πανηγύρεως τοῦ μεγάλου Θεοῦ Ἰησοῦ, ὃν Χριστὸν τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔθνη γεραίρουσι, καταστασιάζει τὰ πλήθη τοῦ αὐτοκράτορος. εἰώθει δὲ ὁ βασιλεὺς συνευρτάζειν τοῖς δήμοις. τοῦ τοίνυν βασιλέως ἅμα τοῖς ὄχλοις τὰς λιτὰς ποιουμέ- 20 νου, νεωτερίσαντες ὑπὸ τοῦ πλήθους τινὲς εἰς Μαυρίκιον ἐβλασφήμουν καὶ λίθους ἐξέπεμπον κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος. ὁ μὲν C οὖν Μαυρίκιος κελεύει τοῖς σωματοφύλαξιν ἀπειλεῖν ταῖς σιδηραῖς κατὰ τῶν ἐπιόντων κορύναις (ταῦτα δὲ ἄρα τῇ Ῥωμαίων φωνῇ δίστρια λέγεται), μέχρι δὲ τῆς ὑποκρίσεως κελεύει τούτοις τὰς 25 ἐπιφορὰς σχηματίσασθαι· ὁ δὲ Γερμανὸς ὑποκάτω τῆς χλαμύδος καλύψας τὸν Θεοδόσιον διὰ τῶν λεγυμένων Ἰλαρᾶς (τόπος δὲ

magna interiorit. quamobrem cum diris suorum execrationibus Philippopolim veniens, totam illic hiemem traduxit, et initio veris Byzantium revertens aestate mox sequente rursus dux a Mauricio designatus est.

Anno imperii Mauricii decimo nono nihil inter Romanos, et barbaros gestum est. vicesimo Petrum praetorem Europae declaravit. sed anno priore Theodosio filio imperator, singulari apparatu, legitimo consubio Germani excellentissimi viri et illustrissimi senatoris filiam coniungit. paucis diebus a nuptiis, ipsa hieme, Byzantii ob annonae gravitatem fame laborarunt. cumque iam dies quadragesimus adesset, celebritatis natalium magni dei Iesu Christi, quem gentes universae per orbem terrarum venerantur, plebs seditionem adversus imperatorem incipit. consueverat ille cum populo eum diem in templo peragere. cumque ibi iam sacris precibus distineretur, quidam plebei novarum rerum cupidi eum maledictis lacerant et lapidibus insectantur. Mauricius corporis custodibus mandat uti se invadentes clavis ferreis, quae Romanis districta dicuntur, deterreant, et impetum in eos simulent. Germanus Theodo-

οὗτος τοῦ ἄστεος) ἐκ τῶν λιτανευμάτων ὑπεξαγαγὼν διεσώσατο.
D (5) καὶ οὖν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων διασωθήκει, μὴ δεδωκὼς ἐγκοπὴν τῷ λιτανεύματι. εἶτα πρὸς τὸν τῆς Θεομήτορος νεῶν παρεγένοντο, ὃν Βλαχέρνας ἀποκαλοῦσι τιμῶντες Βυζάντιοι. τὸ δὲ τέμενος τοῦτο τῶν σεβασμίων λίαν καθέστηκε, 5
 Θρησκέυεται τε ὑπὸ τοῦ ἄσπεος ἐς τὰ μάλιστα· λέγεται γὰρ περιστύλια τῆς παρθένου Μαρίας, ἣν Θεοτόκον κυρίως καὶ μόνην οἱ Ῥωμαῖοι πρεσβεύομεν, ἐν σηκῷ χρυσοπάστῳ ἀποτεθῆναι ἐνταῦθα. ἄπυσαν τοιγμοῦν τὴν ἱερὴν μυσταγωγίαν ἐν τούτῳ δὴ τῷ ναῷ κατὰ εἰωθὺς ὁ βασιλεὺς λατρεύσας πρὸς τὰ βασιλεία γί- 10
 νεται. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν καταστασιασίων-
P 203 των μικροῖς τισὶν αἰκισμοῖς σωφρονίσας ἐξορίζει τοῦ ἄστεος. ἡ δὲ ἐξορία ἀμικροήμερευτος ἦν· θῦπτον γὰρ μεταβυλῶν ὁ βασιλεὺς τὴν λύπην δίδωσιν τοῖς ἐξοριστοῖς ἐξουσίαν ἐπιβυλῖνιν τοῦ ἄσπεος. 15

Μενοῦνγε ὁ Πέτρος ὁ στρατηγὸς τὰς δυνάμεις ἀθροίσας ἐπὶ τὸν Ἰστρον χωρεῖ καὶ εἰς Πυλάστολον ἀφικνεῖται, καὶ χάρακα ποιησάμενος οὕτω τὴν τοῦ θέρους ὥραν διήννον. μετοπώρου τε ἀρχομένου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς Δαρδανίας ὁ στρατηγὸς ἐνεδήμησεν· ἠκηκῦει γὰρ περὶ τοὺς λεγομένους Καταρράκτας 20
 ἀθροισθῆναι τῶν βυρβύρων τὰ πλήθη, τὸν τε Ἀψιχ ἐνθαυδὶ στρατοπεδεύεσθαι. τοῖνον τῶν Ῥωμαίων γεγονότων αὐτόθι,
B Πέτρος ὁ στρατηγὸς πρὸς τὸν Ἀψιχ τὸν ὑποστράτηγον τῆς Ἀβύρων δυνάμειως ἐδίδου καὶ ἀντελάμβανε λόγους. ὁ δὲ Ἀψιχ τοὺς λεγομένους Καταρράκτας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐνεχειρεῖ δουλώσασθαι. 25
 δυσανασχετοῦντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ μὴ τοιαύταις συνθήκαις

sium chlamyde sua protectum per Hilaras (locus est urbis) illacsum e templo educit. (5) imperator itaque a satellitibus defensus in sacris perseverat. deinde ad dei genetricis aedem, quam Blachernas populus Byzantinus, apud quem in honore est, vocare solet, confugit. sane templum istuc admodum venerabile a civitate praecipua religione colitur: tenet enim fama quasdam vestes Mariae virginis, quam deiparam proprie et solam nos Romani veneramus, in arcula inaurata ibidem asservari. ubi in hoc templo imperator rei divinae more suo usque ad finem interfuit, regiam repetit. postridie de seditiosis insigniores partibus verberibus emendatos in exilium tradit. id non adeo longum fuit: mox enim dolore posito, eiectis potestatem in urbem redeundi concessit.

Petrus Istrum petens Blastolum venit, ibique castris excitatis aestatem transigit. inveniunt autumno in Dardaniae latus sive angulum vadit, audierat siquidem ad Catarrhactas congregari barbarorum multitudinem, et ibi Apsichum tendere. illic cum Apsicho Abarum hypostratego sermonem miscet. Apsichus Catarrhactas Romanis eripere conabatur. duce

ζηπερεῖν τὴν εἰρήνην, ἑκατέρα διαλύεται δύναμις, καὶ ὁ μὲν Χαγᾶνος ἐπὶ τὴν λεγομένην Κωνσταντιόνην ἐχώρησεν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τὰς Θρακίους διατριβὰς ἐπανέβησαν.

Τοῦ δὲ θέρους ἐπειγόντος, ἀκοὴ γίνεται Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι ὡς ἐπίτηδες ὁ Χαγᾶνος ἀναβολὴν τῷ πολέμῳ παρέσχετο, ὅπως ὑπορεμβομένης τῆς Ῥωμαίων πληθύος ἀθρόα κινήσει τινὲ τοῖς περὶ τὸ Βυζάντιον ἐπιστάτῃ. καὶ οὖν τὴν Ἀδρια- C
νοῦ πόλιν καταλιπεῖν τῷ στρατηγῷ ἐγκελεύεται. ὁ μὲν οὖν Πέτρος κατὰ τῆς Σκλαβηνίας πληθύος στρατοπεδεύεσθαι παρε-
10 σκεύεζεν, ἔγραψέ τε Βονώσω· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν σωματοφυ- V 279
λάκων τοῦ βουσιλέως ἐπιφανής, ὃν σκρίβωνα εἶωθε τὰ πλήθη ἀποκαλεῖν· τοῦτον γὰρ ἐδέξασε κατ' ἐκείνο καιροῦ διακονεῖσθαι Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ. ἡ δὲ τοῦ γράμματος ἀξιῶσις ἦν ἐφ' ᾧ τὰς τῶν Ῥωμαίων πορθμίδας χορηγεῖν ταῖς δυνάμεσιν, ὅπως
15 τὸν ποταμὸν διανήξονται. τοῦ δὲ μυχίμου ὁ Πέτρος τὸν Γουδοῦιν ὑποστράτηγον προεστήσατο. τοίνυν ὁ Γουδοῦις τὸν ποταμὸν διαβὰς στόματι μαχαίρας πλήθη πολεμίων ἀνεῖλεν, αἰχμαλωσίας δὲ κρατήσας πολλῆς μεγάλῃ περιβάλλεται εὐκλειαν. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι ἐπανήκειν διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐπει-
20 ρῶντο, ὁ δὲ Γουδοῦις τοῦτο ποιεῖν αὐτοὺς διεκώλυε τέως. ἀτὰρ τὰς Ῥωμαίων ἐφόδους ὁ Χαγᾶνος μεμαθηκῶς τὸν Ἀψιχ μετὰ στρατοπέδων ἐξέπεμπεν, ὅπως τὸ τῶν Ἄρτων διολέσειεν ἔθνος, ὃ σύμμαχον Ῥωμαίοις ἐτύγχανεν ἔν. (6) τούτων δὲ γιγνομέ- D
των ἀποστατοῦσι τῶν Ἀβάρων πλήθη τινά, αὐτομολεῖν τε τῷ
25 αὐτοκράτορι κατηπεύοντο. ταράττεται οὖν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι P 204

6. ὑπορεμβόμενος IP.

aegrus ferente huiusmodi pactis non posse pacem redintegrari, uterque exercitus inde abscedit, et Chaganus quidem Constantiolam, Romani autem in Thraciam revertuntur.

Aestate iam proxima Mauricius certior fit Chaganum differre pugnam de industria, ut vagantibus Romanorum copiis ac negligentibus improvise Byzantium invadere queat. Itaque duci in mandatis dat, Adrianopoli relicta Istrum transeat. Petrus adversus Sclavos expeditionem parat, et Bonoso ex satellitibus imperatoris illustri, quem scribonem vulgo appellant, et qui tum Petro ministrare debebat, scribens, lembos militibus trahendis suppeditari postulat, quibus Gundoin pro hypostratego praeposit. Gundois fluvio transmissis in ore gladii non exiguum barbarorum numerum absumit, ingenti praeda et gloria potitur non mediocri. Romanis per fluvium redire in sedes suas cupientibus Gundois obstat. Chaganus Romanorum impressione intellecta, Apsichum ad Artos Romanorum socios delendos mittit. (6) haec dum fiunt, non pauci Abarum deficientes ad partes imperatoris se adiungere maturant. conturbatus ea

ὁ Χαγῦνος, καὶ περιδεῆς γεγονῶς πολὺς ἦν ἀντιβολῶν καὶ σοφιστεύων μεθόδους πολλὰς ἀντιμεταστῆσαι τὴν ἀποστατήσασαν δύναμιν.

Ὡρας τοίνυν μετοπωρινῆς ἐνδημούσης, καὶ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος ἐνοχλοῦντος τὸν Πέτρον ἐν ταῖς τῶν Σκλαβη-5 νῶν χώραις τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις τὸν τοῦ χειμῶνος ἐνδιατρῖψαι καιρόν, τῶν τε Ῥωμαίων βυρνομένων ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως βουλῇ διὰ τε τὴν λείαν αὐτὴν διὰ τε τὴν τῆς ἵππου ταπείνωσιν, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τὸ πλήθη βαρβάρων περικυμαίνειν τὴν χώραν τὴν ἀντιπέραν τοῦ Ἰστρου, καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸ βασιλικὸν κρα- 10 τύνοντος πρῶσταγμα, στύσις μεγίστη τοῖς στρατεύμασι γίγνεται.

B ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος διὰ πυκνῶν συλλαβῶν ἐπετίθετο Πέτρω τοῦτο τοὺς Ῥωμαίους ποιήσασθαι, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀντιπερίσταντο πρὸς συντονωτέραν ἀπόφασιν. διὸ τὸν ποταμὸν παροδικῶς διε- νήξαντο. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἀφικνοῦνται ἐν Παλαστόλῳ, 15 μεγίστῳ θυμῷ τὰς ψυχὰς μεθυσθέντες. ὁ δὲ Πέτρος στρατο- πεδεύεται ὡς ὑπὸ δέκα σημείων τοῦ χάρακος. καὶ οὖν ὁ στρα- τηγὸς διαγανακτῶν ταῖς δυνάμεισιν ἐς ἀπόνοιαν ἄλογον ἔβλεπεν, οὐκ ἠξίου τε τῷ ὀπλιτικῷ συναυλίζεσθαι. τρίτη δὲ ἡμέρα, καὶ τῷ Γουδοῦϊ ἔφησεν· ἃ δὲ ἔφησε, ταῦτα ἐκεῖνά ἐστι, δύξαι κατ' 20 ὕναρ συλλαβὰς ἐπιπεμφθῆναι αὐτῷ, τὴν δὲ τῆς ἐπιστολῆς προ- γραφὴν ἔχειν ἐπὶ λέξεως οὕτως. “ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρι- **C** στός, ὁ ἀληθινὸς θεός, ἡ θεία χάρις, ὁ τῶν ἐκκλησιῶν προε- στῶς καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληρῶν, εἰς τὸ πᾶσι συμφέρον προῖ- στησιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τόνδε τῆς νέας δεσπότην.” διηπορεῖτο 25

6. ἐνδιατρίψας IP.

auditione Chaganus et in timorem haud leuem coniectus, orare vehe- menter, et varias secum rationes meditari quibus desertores ad se re- duceret.

Ergo autumnno adventante, cum Mauricius Petro molestiam exhibe- ret super copiis in Sclavorum regione per hiemem retinendis, copiae autem inde magnopere abhorrerent tum propter praedae spem exiguam, tum propter equorum paucitatem et barbaricam illorum locorum frequen- tiam, ipseque dux in imperatoris iussu omnia poneret, seditio maxima exorta est. Mauricius crebris litteris Petrum urget ut ita fiat. Romani acerrime recusant. quocirca flumen ultro traiciunt, Palastolum veniunt, ira inflammati. Petrus ab iis viginti leucis absens indignatur, atque eorum insania et insolentia irritatus manere cum iis dedignatur. tertio die Gundui narrat per quietem visam sibi epistolam mitti cum hac in- scriptione ad verbum. “Dominus noster Iesus Christus, verus deus, di- vina gratia, qui ecclesiis praesidet et quae desunt supplet, ad omnium utilitatem in praesens hunc novae (Romae) dominum praeficit.” haere-

τοίνυν ὁ Πέτρος καὶ Ἰσχαλλεν, ἡδημόνει τε καὶ ἰστροβεῖτο, περι-
 κκώμενος πάντοθεν, τίνες εἶησαν ἂν αἱ τῶν φανέντων ἐνυπνίων
 ἐκβύσεις. ὁ μὲν οὖν Γουδοῦϊς καταπλαγεὶς ἐπὶ τε τῷ ταράχῳ
 τοῦ πλήθους ἐπὶ τε ταῖς τῶν ὑνείρων ἐκφύσεσιν ἀφωνία κατε-
 5 χετο. τῇ δὲ ὑστερίᾳ μεταποιοῦσιν αἱ δυνάμεις τὸν χάρακα,
 καὶ τὰ Ἄσημα παραμείψαντες (φρούριον δὲ τοῦτο) γίνονται ἐν D
 Καρίσκα, ὅθεν διαπορθμεύσασθαι ἤμελλον εἰς τὰς τῶν βαρβά-
 ρων σκηνώσεις· ἦσαν γάρ τι μικρὸν μεταβεβληκότες τὸ φρούαγμα.
 ἐν ταύταις γοῦν ταῖς ἡμέραις ἐναυπηγοῦντο ἀγγεῖα. καὶ τούτου
 10 δὴ γιγνομένου ὑετοὶ ἐπιπίπτουσιν λάβροι, συνεπιτίθεται δὲ καὶ
 ψύχους ἐπιβουλή. ταύτῃ δῆτα ἐπιστασιάζει τὸ πλήθος, μὴ
 βουλόμενον διανήξασθαι. πέμπουσι τοίνυν πρὸς τὸν Πέτρον εἴ-
 κοσι σημεῖα ἀπωκισμένον τοῦ χάρακος πρέσβεις οἱ Ῥωμαῖοι ὀκτώ,
 ἐξ ὧν ἐτύγγανεν ὧν καὶ Φωκῆς ὁ χαλεπώτατος τύραννος. ἡ δὲ
 15 ἀξίωσις ἦν οἴκαδε τὴν δύναμιν ἀναζεύξασαν τῇ τοῦ χειμῶνος ὥρᾳ
 ἐγκαρτερεῖν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπώχλει δι' ἐπιστολέως τὸν Πέ-
 τρον, τὸν ποταμὸν διαπεραιωσάμενον τὰς δυνάμεις τῆς τῶν
 βαρβάρων γῆς ἐπιβῆναι, τὰς τε στρατοπέδων ἀποτροφὰς αὐτό-
 20 θεν τοὺς Ῥωμαίους ἀρύσασθαι, ἐγκοπὴν τε δημοσίων σιτήσεων
 ἐντεῦθεν τῷ πρυτανείῳ παρέχεσθαι. (7) ὁ μὲν οὖν στρατηγὸς P 205
 τοὺς πρέσβεις εἰσκαλισόμενος κατεπήγγελλο τῇ ἐς αὔριον ὡς αὐ- V 280
 τοὺς ἀφικνεῖσθαι λύσιν τε τῆς δυσφορίας παρέχεσθαι. μετα-
 στείλόμενος τοιγαροῦν τὸν Γουδοῦϊν ἔφη πρὸς αὐτὸν τὰ τῶν ἠθυ-
 μηκώτων προσρήματα. “ἀμφίκριμνά μοι τῶν κινδύνων καθέ-
 25 στηκε· δυσδιεξόδευτον τὸ τοῦ βασιλέως καθέστηκε πρόσταγμα.

bat igitur incertus, et tristabatur et angebatur et cruciabatur, perturba-
 tus undique, quisnam huius visi per somnium futurus esset exitus. Gun-
 duis et tumultu exercitus et dubio somniorum eventu obstupescens ne-
 quit vocem edere. postero die castra movet exercitus, praetereuntesque
 Asema (castelli nomen est) Cariscam veniunt, unde in barbarorum domi-
 cilia irrupturi erant: paululum quippe de ferocia remiserant. per illos
 igitur dies naves compinguntur. interea cum imbribus maximis frigus
 ingruit. tali impedimento obiecto nolentes traicere, ad Petrum leucis
 viginti, ut dictum est, distantem a castris, legatos mittunt octo, e qui-
 bus etiam erat Phocas tyrannus immitissimus. petebant autem ut lice-
 ret in hiberna domum redire. at imperator per tabellarium Petrum ex-
 timulat ut traiectis copiis barbarorum regionem incurset, quo inde ali-
 mentis in militem comparatis, ipse e prytaneo annonam praebere ne
 cogeretur. (7) dux legatis accersitis, die sequenti ad eos se venturum
 missionemque daturum pollicetur. et accessito Gundui his eum verbis
 cum animi desperatione alloquitur. “utrinque mihi propositum est peri-
 culum. difficile est exequi quod mandat imperator; et reniti ac repu-

καὶ τὸ ἀντιτείνειν ἀδύνατον, καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν χαλεπώτερον. οὐδὲν ὠδίνει καλὸν τρόπος φιλάργυρος· ἀκρόπολις τῶν κακῶν ἢ φιλαργυρία καθέστηκεν. ὑπὸ τοῦ τοιούτου πάθους ὁ αὐτοκράτωρ νοσηλευόμενος τάχα ἂν πότε θυμὸν ὕλῃσῃ, ἵνα καὶ τι ἐπι-
B τῆς Ὀμηρικῆς τραγωδίας καρυκεύσω τὸν λόγον. αὕτη ἡ ἡμέρα 5
πολλῶν κακῶν ἄρξει Ῥωμαίοις. οἶδα καὶ πείθομαι.” ἐπίδακρυς τοίνυν ὁ Πέτρος γενόμενος, ἐγκοπὴν τε τῷ λόγῳ διὰ τὸ δάκρυον ποιησάμενος, γίνεται πλησίον τοῦ χάρακος. τῇ οὖν ὑστεραία ἀθροίζει τοὺς ταξιάρχας τῆς πάσης δυνάμεως, τό τε τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρεδήλωσε γράμμα. οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν 10
ὀπλιτικῶν συνταγμάτων ἔφησαν τῷ στρατηγῷ μὴ ἐθέλειν τὸ μάχιμον εἰς τὸ ἀντιπέραν τὰς διαβάσεις ποιήσασθαι, τὺς αἰτίας ἐν ἐκθέσεως μοίρα ποιούμενοι. ἐπεὶ δὲ ὁ Πέτρος ἀντιπρόωρος τοῖς
C ὄχλοις ἐποιεῖτο τοὺς λόγους λαίλαψ μεγίστη θυμοῦ τοῖς στρατοπέδοις ἐνέσκηψε. διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις τοῦ χάρακος ἀποκλίνα- 15
σαι κατὰ μόνας ἐκκλησίαν συνήθροισαν. τοῦτο οἱ ἡγεμόνες τοῦ ὀπλιτικοῦ θεουσάμενοι ἀποκλίνουν εἰς φυγὴν καὶ πρὸς Πέτρον τὸν στρατηγὸν παραγίνονται. ἑτέραν δὲ καὶ τῇ εἰς ὕστερον ἐκ-
κλησίαν πεποιηκότα τὰ πλήθη ἔξαρχον τὸν ἑκατόνταρχον Φωκῶν προεστήσαντο, ἐπὶ ὑσπίδος τε εἰς ὕψος ἐξάραντες εὐφήμουν ἐκ- 20
D τόπως τὴν ἀναγόρευσιν. τούτων ὁ Πέτρος ἀκηκοὺς εἰς ἀπόδρα-
σιν τὰς φροντίδας μετέθηκε, καὶ δῆλά τε τὰ συμβεβηκότα ἐπε-
ποίητο Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι.

Ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος τὸν ἀπαίσιον ἄγγελον εἰσκαλεσάμενος εἰς τὰ βασίλεια, ἐν παραβύστῳ τῶν ἐπηκαλουθηκότων ἐποιεῖτο 25

gnare impossibile, et obtemperare durum atque acerbum. nihil boni parit avaritia; arx malorum est avaritia. hic morbus imperatorem invasit, ob quem anima fortasse aliquando carebit, ut versiculo e tragoedia Homerica orationem condiam. hic dies Romanis multarum miseriarum afferet initium. scio, constanterque credo.” cum his dictis sermonem lacrimis se profundentibus abrumpit, et ad castra profectus luce altera omnibus centurionibus congregatis imperatoris ad se litteras demonstrat. illi milites nolle Istrum traicere affirmant, et causas exponunt. quoniam autem Petrus in sententia permanens nihilominus se multitudini opponebat, atrox irarum procella in exercitum incubuit. quamobrem castris excedentes seorsum in concilium coeunt, quo viso duces ad Petrum affugiunt. postridie rursum coeuntes exarchum Phocam centurionem sibi praeficiunt, eumque supra scutum alte sublatum faustis gratulationibus prosequantur. his auditis Petrus fugae se commisit, quaeque acciderant, Mauricio imperatori renuntiavit.

Qui infaustum nuntium in regiam vocatum in abdito de iis quae evenerant sigillatim percunctatur. deinde cum anxiiis curis trepidaret et

τὰς πειρῆς. εἶτα ταῖς μερίμναις ἐσφάδαζεν, ἀμηχανία δὲ αὐ-
 τῷ περιέρρει πολλή. ὅμως ὑποκρύπτει τῶν ἀκουσμάτων τὴν
 ἄξιζιν, ἰππικούς τε ἀγῶνας συνετέλει συχνούς ἀποπροποιήσει
 τινὶ ὡς ἐξουθενῶν τὰ τῶν νεωτερισάντων μελετήματα. τοῖς δὲ
 5 δῆμοις ἐδήλου διὰ κηρύκων παρὰ τὸ στάδιον ὑπὸ ἀλόγου ἀκοσμίας
 στρατιωτῶν μὴ ταράττεσθαι. οἱ μὲν οὖν τοῦ κτανυγοῦς χρώ- P 206
 ματος ἐρασταὶ μετ' ᾧδῆς ἀνεβύων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ταῦτα
 (καὶ αὐτῆς γὰρ τῆς ἐπὶ λέξεως συνθήκης ποιησώμεθα μνήμην)
 “ὁ θεός, αὐτοκράτωρ, ὁ κελεύσας σε βυσιλεύειν, ὑποτάξοι σοι
 10 πάντα τὰ πολεμοῦντα τῇ βασιλείᾳ. εἰ δὲ Ῥωμαῖός ἐστιν, εὐερ-
 γέτει, ἀγνώμονά τε εἰς δουλείαν σου τοῦτον ὑποτάξεις χωρὶς αἵ-
 ματος.” τετάρτη δὲ ἡμέρα, καὶ τοὺς δημάρχους ὁ αὐτοκράτωρ
 εἰσκαλεσάμενος πρὸς τὰ βυσιλεια, οὓς διοικητὰς τῶν δήμων εἴω-
 θεν τὸ πλῆθος ἀποκαλεῖν, (ὀνόματα δὲ τούτοις Σέργιος καὶ
 15 Κοσμῆς) ἐπυνθάνετο τῶν δημοτευόντων ἐπὶ λεπτοῦ τὸν ἄριθμόν.
 ὁ μὲν οὖν Σέργιος ἐν χάριτι τὴν σύνταξιν τῶν ἐραστῶν τοῦ χλοῦ- B
 ζοντος ἐνεχύραξε χρώματος, πεντακοσίους πρὸς τοῖς χιλίοις τυγ-
 χύοντας, ὁ δὲ Κοσμῆς τοὺς τῆς ἀντιθέτου αἰρέσεως ἑκατον-
 τάδας ἐννέα συντέταχεν· εἰς δύο γὰρ χρωμάτων ἐφέσεις τὰ τῶν
 20 Ῥωμαίων καταπέπτωκε πλήθη. ἐντεῦθεν μέγιστα κακὰ τῷ βίῳ
 εἰσήρρησε· κατὰ μικρὸν γὰρ τῆς λυσιώδους ταύτης ἀξυνομένης
 μανίας τὰ Ῥωμαίων διώλοντα πράγματα.

8. Ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ ἤκειν ἀκούσας τὸν τύραννον C
 πρέσβεις ἐξέπεμψεν, ὑπομαραίνειν ὡσπερ τὰ τῆς συμφορᾶς ἐγ- V 281

10. τὰ deest IP.

quid consilii caperet prorsus nesciret, nihilo secius tamen audita dissimulans, ludorum equestrium spectaculis crebro dat operam, simulatque se conatus istorum res novas molientium pro nihilo putare. populum autem voce praekonum in circo monet ne quid ipse ex temeraria militum seditione turbetur. qui igitur Venetae factionis erant, ita ad verbum imperatori accinebant. “deus, imperator, cuius iussu imperas, omnes imperio tuo adversantes tibi subiiciat. quodsi Romanus est, illi benefac, et improbum in potestatem tuam rediges citra sanguinem.” die quarto tribunis, quos populi administratores vulgus nominare solet, ad se in palatium accitis, Sergio, inquam, et Cosma, popularium numerum subtiliter exquirat. Sergius in charta numerum Prasinorum exaratum tradit mille quingentos, Cosmas contrariae factionis nongentos. duorum quippe colorum, caerulei et viridis, factionibus dedita erat populi multitudo, unde mala gravissima in vitam importata sunt: sciam enim aucta hac rabiosa insania res Romanae pessum iverunt.

8. Imperator appropinquare tyrannum audiens, veluti calamitatem allevaturus, legatos mittit. qua re tyrannus insolescit et honoribus novis

χείρῶν. ὅγε τύραννος ἐπὶ τούτοις ὑψαυγενίζεται καὶ ἐπὶ τῷ
 νεώτερισμῷ καταμαίνεται, ἀπράκτους τε τοὺς πρέσβεις ἐξέπεμ-
 πει. ὁ δὲ Μαυρίκιος περιφρουρεῖν τοῖς δήμοις τὰ Θεοδοσίου
 τείχη προστάττει, ἃ δέμασθαι λόγος πρεσβύτης ἔρει τὸν Ἀρκα-
 δίου τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδόσιον παῖδα. πρὸ τούτων τοίνυν 5
 ἡμερῶν ὀλίγων Γερμανὸς (κηδεστῆς γὰρ οὗτος Θεοδοσίου τοῦ
 D παιδὸς τοῦ αὐτοκράτορος) ἱππάζεσθαι τε καὶ ξυνωρικεύεσθαι τὸν
 Μαυρικίου τοῦ Καίσαρος υἱὸν ἀναλαμβάνει ἐς Καλλικράτειαν·
 χῶρος γὰρ πρὸ τοῦ ἄστεος οὗτος, λίαν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὠρικός.
 ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος παρυσκευὴν βασιλικὴν Θεοδοσίῳ δίδωσι τῷ 10
 παιδί. τοῦ δὲ νέου κυνηγετοῦντος ἀπεριμερίμνως καὶ λίαν ἐπα-
 γωγότερον, παραγίνεται πρέσβυς ὡς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ῥωμαίων
 μαχίμου δυνάμειος, ἐπιστολὴν τε ἐγγεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ὀπλι-
 τικοῦ παρέχων Θεοδοσίῳ τῷ παιδί Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος.
 ἡ δὲ ἀξιῶσις ἦν ἡ αὐτὸν Θεοδόσιον τὴν ἡγεμονίαν τοῦ κράτους 15
 ἀναλαβεῖν ἢ Γερμανῷ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐμπορπήσασθαι δύ-
 ναμιν· μηδὲ γὰρ ἔτι ἀνέχεσθαι ὑπὸ Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτο-
 P 207 ρος Ῥωμαίων δυνάμεις ἰθύνεσθαι. γίνεται τοίνυν ταῦτα κατὰ
 δηλα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ἐπεὶ ταῦτα
 ἐπέπυστο, μετὰγει διὰ γραμμάτων ὡς αὐτὸν παραυτίκα τὸν 20
 παιδα. τῇ δὲ ὑστερίῳ περιλυπος ὢν προστάττει ὁ αὐτοκράτωρ
 Κομεντιόλῳ ἐπιστατεῖν τοῖς περιφρουροῦσι τὰ τοῦ ἄστεος τείχη.
 τῇ τοίνυν ἐπαύριον ὑπὸ πρώτην ἔω εἰσαγώγιμον τὸν Γερμανὸν ὁ
 Μαυρίκιος ποιεῖται πρὸς τὰ βασίλεια, καὶ περὶ δακρυς γεγονῶς
 τούτων τῶν κακῶν ἔφη τὸν Γερμανὸν πεφυκέναι ὑπόθεσιν. ἦν 25

21. δὲ] γὰρ IP.

insanit, legatos sine responso dimittit. Mauricius moenia Theodosiana
 a populo custodiri iubet, quae quidem Theodosium Arcadii imperatoris
 filium construxisse vetus fama loquitur. paucis ante diebus Germanus,
 Theodosii filii imperatoris socer, generum suum Callicrateam (locus est
 ante urbem, perquam, ut verbo complectar omnia, amoenus ac specio-
 sus) equis et vehiculis in venatione se oblectaturum educit, Mauricio
 apparatus suppeditante. dum iuvenis omni cura expeditus multa cum
 voluptate venatum exercet, adest ab exercitu legatus, atque ab eo scri-
 ptam epistolam ei porrigit, qua petebatur ut aut ipse imperii principa-
 tum susciperet aut Germano eundem cederet: militem enim Romanum
 Mauricii imperia de caetero nentiquam passurum. Mauricius his com-
 pertis per litteras ad se filium repente advocat. postero die incredibi-
 liter moestus Comentiolo urbis murorum custodiam commendat. die se-
 quenti bene mane Germanum in palatium accersit, et multis cum lacri-
 mis ipsum horum malorum caput et causam asserit. huius suspicionis

δὲ τῆς ὑπονομίας ταύτης τεκμήριον τὸ δι' ἐπιστολέως τὰς δυνά-
 μεις τὸν Γερμανὸν ἐθέλειν βασιλεῦ ποιήσασθαι, εἶτα τοῦ τετυ-
 ραννηκότος πλήθους ὑπασαν τὴν ἵππον τὴν πρὸ τοῦ ἄστεος νε- **B**
 μομένην καταπρονομεύσαντος τὴν Γερμανοῦ ἵππον μόνην ἀδιά-
 5 σπαστον τηρηθῆναι. ἱκανῶς τολῶν τοῦ Γερμανοῦ ἀπολελογη-
 μένου τῷ αὐτοκράτορι, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως λύπην μὴ κατευ-
 νάζοντας, ὡς ἐν τέλει λέγουσι τὸν Μαυρίκιον φῆσαι “φρίδου,
 Γερμανέ, τοῦ μηκύνειν τὸν λόγον· οὐδὲν ἡδύτερον τοῦ διὰ ξί-
 φους τεθνάναι.” ἐπὶ τούτοις ὁ αὐτοκράτωρ ἐπιτείνας τὸ βύ-
 10 δισμα μεθίσταται τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένου σικρέτου. ἐπεὶ
 δὲ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος παῖς Θεοδοσίος παρειστήκει χαλεπαίνοντι
 τῷ αὐτοκράτορι, ἴσχυει τὸν κηδεστὴν κινδυνεύοντα, καὶ μικρὸν
 τῆς οἰκίας στάσεως διεξιθῶν ἐξιόντι τῷ Γερμανῷ ἐν ἀποκρύ-
 φοις κατεψιδύρισην, “ἀπόδρα τοῦτον” φήσας, “ὦ ἄνθρωπε· **C**
 15 θάνατος ἢ ζημία σοι γίνεται.” ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς διὰ τῆς
 λεωφόρου, ἣν μέσην τὰ πλήθη κατονομάζουσιν, ἐς τὴν ἑαυτοῦ
 οἰκίαν ἐγένετο, τῷ δὲ δειλιναίῳ καιρῷ τοὺς ὑπασπιστὰς τοὺς
 ἑαυτοῦ συναθροισάμενος τῷ ἱερῷ τεμένει τῆς θεομήτορος προσε-
 πέλασεν, ὃ Κῦρον τὸν ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ αὐτοκράτορος γεγο-
 20 νότα δείμασθαι λόγος καθέστηκεν ἀψευδῆς. οὗτος δὲ ἐς ὑπά-
 των ἀξίαν τὸ τηνικαῦτα ἀναβεβήκει καιροῦ. τοῦτον ἄνδρα ἡγα-
 θὸν ἐς τὰ μάλιστα γεγονέναι φασί, καὶ περὶ τοὺς ἔρωτας τῶν
 λόγων σώφροσι μανία τιμὴ ἐπεφύκει. ἡλίου δὲ κλίναντος ἰκνησθεῖ **D**
 Μαυρίκιος τῶν κερμάτων τοῦ θυσιαστηρίου κάτοχον τὸν Γερμα-
 25 νὸν γεγονέναι. διὰ τοῦτο Στέφανον τὸν παιδαγωγὸν τῶν ἑαυτοῦ

duo erant argumenta, quod exercitus eum per litteras ad imperium capessendum invitaret, et quod tyranni copiae, cum, quidquid equorum ante urbem pasceret, abegissent, eius duntaxat equis perciperant. cum pro se Germanus abunde respondisset, nec tamen imperator dolorem lenire potuisset, ad extremum adiecisse Mauricium aiunt “parce, Germane, plura loqui: nihil iucundius quam per gladium emori.” post haec secreto, ut Romani appellant, egreditur. quoniam autem Theodosius irato patri aderat, noceri in discrimen dati misericordia captus, paulum de loco secutus, exeunti in aurem insusurrat, fugeret hunc virum (imperatorem), nisi occidi vellet. Germanus via publica, quam plebs mediam nominat, domum suam concedit. vesperi coactis satellitibus suis sacrum deiparae templum petit, quod a Cyro Theodosii temporibus esse conditum fama non falsa praedicat. hic tum in consulatus gradum ascenderat; feruntque fuisse virum insigni probitate, liberaliumque disciplinarum cum modesta quadam insania cupidissimum. diei crepusculo cognoscit Mauricius Germanum cornua altaris apprehendisse. quare Stephanum eunucho, filiorum suorum paedagogum, hominem nobilem

V 282 παιδων (εὐνοῦχος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν τοῦ βασιλέως καὶ λίαν περιδοξος τοῖς ἀνακτόροις) πρὸς τὸν Γερμανὸν ἀφικέσθαι προσέταξεν, ὅπως πειθοῖ ὑπεξαγάγοι τῶν ἱερῶν περιβόλων ἐκεῖνον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Γερμανὸν ὡς εἶδον τὸν τοῦ βασιλέως εὐνοῦχον ὑπεξαγαγεῖν τοῦτον ἐθέλοντα τοῦ τῆς Θεομήτορος ἱεροῦ, ἀν-5 τικαταστάντες ἐξωθοῦσι τὸν Στέφανον, αἰσχίστοις αὐτὸν περιβάλλοντες ὀνειδίσει. νυκτὸς δὲ γεγонуίας ὑπεξέρχεται τοῦ τεμένους ὁ Γερμανός, καὶ πρὸς τὸ μέγα τῆς πόλεως ἱερὸν μετεροίτησε, τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος λίαν φιλοτίμως καὶ πολυτελῶς ἰδρυμένον· τοῦτο καλοῦσιν ἐκκλησίαν μεγάλην οἱ 10 Βυζάντιοι. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος ῥάβδῳ ἱμαστίου τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Θεοδόσιον· ἔφασκε γὰρ τὸ ἀπόρρητον εἰς Γερμανὸν ἐκεῖνον μεταγαγεῖν. (9) τούτων δὴ πραττομένων, οἱ Ῥωμαῖοι τῆς ὁδοπορίας ἐχόμενοι Βυζάντιον τὰς ὁρμὰς ἐπιτείνουσιν. ὁ δὲ 15 Γερμανὸς ὀπλίταις συμπεφραγμένος ἀπριξ εἶχετο τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πλῆθος τῶν σωματοφυλάκων ἐξέπεμψεν, ὑπεξαγαγεῖν τοῦ ναοῦ τὸν Γερμανὸν ὀρεγόμενος. ἐντεῦθεν θυμὸς μέγας τῇ πόλει ἐνέσκηψε. πείθεται τοίνυν ὁ Γερμανὸς τοῦ τεμένους ὑπεξελεθεῖν. τὸ τοίνυν πλῆθος τῆς πόλεως ἀθροισθέν περὶ τὰ προαύλια γίνεται τοῦ ἱεροῦ, καὶ τις ἀνὴρ, Ἀνδρέας ὄνομα αὐ-20 τῷ, τῶν περὶ τὰς ἱεράς ἀπασχολουμένων λιτῶν, μεγίστη φωνῇ κέκραγε “παλινδρόμει πρὸς τὸ ἱερόν, Γερμανέ· τὴν σεαυτοῦ B σῶζε ψυχὴν· θάνατός σοι τὸ ἐπαγόμενον.” καὶ πείθει τὸν Γερμανὸν μεταφοιτῆσαι πάλιν πρὸς τὰ ἐνδόμυχα τοῦ ναοῦ. τὰ δὲ πλῆθη συρρεύσαντα ἐβλασφήμουν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ με-25 γίσταις ὕβρεισι τὸν Μαυρίκιον ἔβαλλον, τῷ δὲ τῶν Μαρκιαν-

et inter aulicos imprimis conspicuum, eum convenire et persuasum e sacris septis educere iubet. comites Germani videntes quid eunuchus conaretur, resistunt, ipsumque conviciis turpissimis opertum templo expellunt. noctu Germanus se subducit, et in amplissimum urbis templum, a Iustiniano imperatore admodum ambitiose ac sumptuose exaedificatum, quam Byzantii ecclesiam magnam vocitant, porro transit. Mauricius Theodosium fustibus accipit, quod ei arcana sua aperuisset. (9) his ad hunc modum procedentibus, Romani iter aggressi cupiditatem Byzantium intendunt. Germanus armatis septus, templo fixus adhaeret. imperator complures de excubitoribus suis ad eum educendum mittit; unde civitatem ira pervadit. flexus tamen Germanus exire instituit. tum plebs urbana aedis vestibula concursat, et Andreas quidam, sacris precibus in ea vacare solitus, voce altissima exclamat “recurre in templum, Germane; conserva vitam tuam: exitium tibi suadetur.” quibus vocibus obsequens in abditiora aedis gradum revocat. tum vulgus coitione facta probris imperatorem lacerat, exquisitisque contumeliis in eum debaccha-

στῶν καταλόγῳ συνέταττον· αἵρεσις δὲ αὕτη μετὰ τινος μωρᾶς
 εὐλαβείας εὐήθης τε καὶ καταγέλαστος. σφριγῶντος τοιγαροῦν
 τοῦ ταράχου, οἱ τὰ τείχη διαφρουροῦντες δημόται τούτων ἀκη-
 κοότες, τῇ φρουρᾷ χαίρειν εἰπόντες ἀναμίγνυνται τῷ λαῷ τῷ
 5 στασιάζοντι. πανταχοῦ τοιγαροῦν τῇ πόλει περικυμαίνοντος τοῦ
 κακοῦ, ἀλογίστῳ ὀρμῇ καταμανῶς τὰ πλήθη τὴν οἰκίαν Κων-
 σταντίνου τοῦ λεγομένου Λαρδῦ τῷ παμφάγῳ πυρὶ καταφλέγου- C
 σιν. ἄνθρωπος δὲ οὗτος ἐτίγχανεν ὧν τῶν ἐς συγκλήτου βουλήν ἐπι-
 φανεστάτος, τὴν τε τῶν πατρικίων ἀξίαν περιεβέβλητο οὗτος,
 10 καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῶν φόρων τῆς ἐώρας πρό τινος καιροῦ ὑπὸ
 τοῦ αὐτοκράτορος ἀπειλήφει, ὃν ἔπαρχον πραιτωρίων εἰώθασιν
 ὀνομάζειν Ῥωμαῖοι. τοῦτον ὁ Μαυρίκιος ἐν τοῖς προτερεύουσι
 τῶν ἄρχόντων ἐκέκτητο. τοιγαροῦν μεσοῦσης νυκτὸς τὴν βασι-
 λειον στολήν ἀποδυσάμενος, τὴν τε ὑπηρέτιν ὀλκίδα παραστη-
 15 σάμενος (δρόμωνα δὲ ταύτην εἰώθασιν τὰ πλήθη ἀποκαλεῖν) καὶ D
 χρήματα ἐς αὐτὴν ἐκβαλὼν ἄμα τῷ γυναικίῳ καὶ τοῖς παισὶν ἐπ'
 αὐτῆς ἐπιβαίνει, τὸν τε Κωνσταντίνον ἀναλαβὼν πρὸς ἀπόδρα-
 σιν εἶδεν. τὰ δὲ πλήθη ἐπὶ τὴν τυραννίδα κατολισθήσαντα κα-
 τεπαννυγίζοντο τοῖς κακοῖς, καὶ ἐς τὸν Μαυρίκιον ἐρραψύδουν
 20 μεθ' ὕβρειος ἄσματα. ἐπέσκωπτύν τε καὶ τὸν ἱεράρχην τὸ τη-
 νικαῦτα καιροῦ, ὃν πατριάρχην σύνηθες Ῥωμαῖοις ἀποκαλεῖν·
 Κυριακὸς ὄνομα αὐτῷ. τῷ ὄντι γὰρ τὸ πλήθος ἀπαίδευτον καὶ
 πρὸς τὸ χειρὸν ταῖς τροπαῖς ἐμμανές, δυσνουθέτητόν τε καὶ τοῦ
 συνοίσοντος λίαν ἀμύητον. λαλιῶνος τοιγαροῦν γεγονυίας με- P 209

tur, et Marcionistis aggregat; quae est haeresis cum quadam fatua re-
 ligione stolidi et deridicula. fervente igitur tumultu, plebeii, qui muros
 custodiebant, his auditis, deserta custodia tumultuantibus sese immiscunt.
 itaque malis urbem undique instar fluctuum inundantibus, plebeia multi-
 tudo caeco impetu et furore incitata Constantini Lardys aedes igne in-
 iecto perdit. erat hic vir e senatu illustrissimus et patricia dignitate
 cobonestatus; et antea tributis Orientalibus recipiendis (quem praefectum
 praetorio Romani nominare solent) ab imperatore praepositus, et inter
 primos principes habitus. in hoc rerum statu Mauricius medio noctis
 vestem augustalem exuens et privatam induens, dromone, ut vocatur,
 conscenso et grandi pecunia illata, una cum uxore liberisque et Con-
 stantino fugam inivit. cui vulgus, ut tyranno, tota nocte male dicere
 non cessavit, cantilenis etiam in eum per contumeliam compositis.
 scommatis item in Cyriacum hierarcham sive patriarcham, ut Romanis
 appellare mos est, insultabant. sane multitudo popularis imperita est,
 et rebus mutatis deteriora furiose complectens admonitiones respuit; et
 quid conducibile sit, prorsus non intelligit. procella igitur notis immane

γίστης, ἔξαισίου τε νότου προσπνεύσαντος, μόλις ὁ Μαυρίκιος διασώζεται ἐπὶ τὸν νεῖον Ἀυτονόμου τοῦ μάρτυρος, ὡς ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν καὶ πενήκοντα τῆς πόλεως Κωνσταντίνου τοῦ αὐτοκράτορος. ἐπιγίνονται δὲ αὐτῷ νόσοι ἀρθρίτιδες. ταύτης
 V 283 δὲ τῆς νόσου ἀσθένεια καθέστηκε δυστυχῆς τοῖς τὸ βασίλειον 5
 ἄστν κατοικοῦσι διὰ παντός· τὰς δὲ αἰτίας οὐ δέιμι, ἵνα μὴ τὴν ἱστορίαν παραμορφώσωμαι. τότε Μαυρίκιος ἔξαποστέλλει
 B τὸν Θεοδόσιον ὡς τὸν Χοσρόην γενέσθαι καὶ περὶ συμμαχίας κα-
 θικετεύσαι τὸν βάρβαρον, ἀναμιμνήσκειν τε καὶ ὅσα περ αὐτῷ
 δυστυχῆσαντι. Μαυρίκιος διελύσατο, ἀξιοῦν τε ἀμοιβαίαν τὴν 10
 χάριν ἀντιπαλαντεύεσθαι, ὅλης ὁμοῦ τῆς οἰκίας ἐν μεγίστῳ κα-
 ταπεπτωκυίας κινδύνῳ. ὑπεδείκνυε δὲ καὶ τὸν δακτύλιον ὁ
 Μαυρίκιος, παρεγγύα τε μηδαμῶς ποιήσασθαι τὴν ἀνύζευξιν,
 εἰ μὴ πού γε αὐθις θεάσοιτο τὸν δακτύλιον. οὕτω μὲν οὖν ὁ
 Θεοδόσιος ἐπὶ τὴν Νίκαιαν γίνεταί. ἀλλὰ καὶ συνέκδημος γίνε- 15
 C ται αὐτῷ Κωνσταντῖνος, ὃν τὰ πλήθη Λαυρὸν κατωνόμαζον.

Κατὰ ταύτην τὴν νύκτα ἀνὴρ δημότης ἐπίσημος (Ἑβδομί-
 της δὲ ἦν αὐτῷ τὸ ἐπώνυμον) καὶ ἕτεροι τοῦ χλοάζοντος χρώμα-
 τος ἔρασται τὰς πύλας τοῦ τείχους ἀναπετάσαντες πρὸς τὸν τύ-
 ραννον παραγίνονται. ὁ δὲ Γερμανὸς ἐς βασιλείας καταπεπτω- 20
 κῶς ἔρωτα, καὶ Θεόδωρον (σιλεντιαρίου δὲ οὗτος στρατεύματι
 D ἐπεκόσμητο) πρὸς τὸν Σέργιον ἔπεμπε (κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ οὗ-
 τος ὁ Σέργιος δήμαρχος ἐτύγγανεν ὢν τῆς Πρασίνων πληθύος),
 καὶ ἤξιλον ὑπὸ τοῦ δήμου τὸν βασιλικὸν ἀναδήσασθαι στέφανον

frementibus excitata, Mauricius aegre ad aedem martyris Autonomi vi-
 vus evadit; qui locus Cpoli circiter centum et quinquaginta stadiis ab-
 est. praeterea articulorum doloribus corripitur; cuius morbi misera im-
 becillitas urbem imperialem incolentibus semper infesta est. causas dis-
 serere nolo, ne quid historiae facies immutetur. mittitur a Mauricio ad
 Chosroem Theodosius, qui et auxilium supplex roget, et regem commo-
 nefaciat quantum durissimis temporibus suis praesidium ab eo auxilium-
 que senserit, tantorumque beneficiorum remunerationem aliquam postulet,
 quandoquidem cum universa domo in extremum praecipitatus sit discri-
 men. ostendit porro annulum, cohortando ne ullo modo redeat, nisi
 eundem rursus conspexerit. sic Theodosius Nicaeam defertur, quem
 Constantinus Lardys comitatur.

Eadem nocte vir plebeius et egregius, cognomento Hebdomites,
 aliique Prasiniae factionis moenibus egressi ad tyrannum se conferunt.
 caeterum Germanus regnandi desiderio incensus Theodorum Silentiarum
 honore ab exercitu donatum ad Sergium, qui per id tempus Prasinorum
 tribunum agebat, rogatum mittit, ut eius opera certis conditionibus et
 pactis, quae simul scripta mittebat, liceret sibi a populo diadema im-

ἐπὶ συνθήκαις τισὶ καὶ ὁμολογαῖς ἐγγράφοις. ὁ μὲν οὖν Σέρ-
 γιος ἐξ ἰωθινοῦ πρὸς τοὺς κορυφαιοτέρους τοῦ δήμου τοὺς λό-
 γους τοῦ Γερμανοῦ μετωχέτευσεν. δυσανασχετοῦσι τοίνυν οἱ
 λεγόμενοι Πράσινοι, καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀποπέμπονται, φάσκοντες
 5 “οὐκ ἂν μεταβολὴν τῆς αἰρέσεως ὁ Γερμανὸς ποιήσεται πώποτε,
 οὔτε μεταθήσοι τὸ δόγμα διὰ τὸ ἐς ἄγαν ἔμπαθῶς διακεῖσθαι
 περὶ τὴν τῶν λεγομένων Βενέτων προσπάθειαν.” οὕτω μὲν οὖν
 οἱ Πράσινοι τοῦ Γερμανοῦ τὰς ἐλπίδας ὠβέλισαν· ἐπεὶ δὲ ὁ Γερ-
 μανὸς διητύχησε τοῦ βουλήματος, περὶ τὴν τοῦ τυράννου μετε-
 10 χώρησεν εὐνοίαν, καὶ προσκυνεῖ πρὸς ὃν ἡ τύχη ὡς ἔπος εἰπεῖν
 μεταβέβηκεν.

10. Οἱ δὲ Πράσινοι εἰς τὸ λεγόμενον Ῥήγιον γίνονται, P 210
 καὶ ταῖς εὐφημίαις τὸν τύραννον μεγαλύνουσι, καὶ πείθουσιν ἐν
 τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ (τόπος δὲ οὗτος τοῦ ἄστεος ὑπὸ σημείων
 15 ἐπτὰ) τὸν Φωκῶν ἀφικέσθαι. κατ’ αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὁ τύραν-
 νος τὸν ἀσηκρήτοις Θεόδωρον, τῶν βασιλικῶν ταχυγράφων ἄν-
 δρα ἐπίσημον, ἐν τῇ λεγομένῃ ἐκκλησίᾳ μεγάλη ἐκπέπομφεν,
 ὅπως οἱ Βυζάντιοι λαοὶ τὸν ἱεράρχην τὴν τε σύγκλητον ἀναλυβό-
 μνοι ὡς αὐτὸν παραγένωνται. ὁ μὲν οὖν Θεόδωρος ἀφικόμενος
 20 ἐπὶ τὸ μέγα τέμενος τῆς πόλεως τὸ ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτο-
 κράτορος ἰδρυμένον, ἀνεῖς ἐπὶ τῶν βημάτων τῶν ὑψηλῶν (ἄμ-
 βωνα ταῦτα τὰ πλήθη ἀποκαλεῖ) τὸ τοῦ τυράννου πρόσταγμα B
 τῷ λαῷ μεταδίδωσι. πάντων τοιγαροῦν γενομένων πρὸς τὸν
 Καλυδῶνιον τύραννον, τὸν τῆς σώφρονος ἀλουργίδος ἀσελγέστα-
 25 τον Κένταυρον (πρέπει γὰρ οὕτω τὸν Φωκῶν ὀνομάζεσθαι), ἔδο-

peratorium consequi. Sergius prima luce ad populi primores de Ger-
 mani petitione refert. Prasini moleste ferunt, petitioneque rejecta Ger-
 manum nunquam factionem permutaturum neque a placito suo discessu-
 rum autumant, quia Venetae factioni modis omnibus sit deditissimus.
 sic Prasini spes Germani confoderunt. qui, postquam res secus ivit quam
 voluisset, ad tyranni amicitiam conversus, cui fortunam videbat propi-
 tiam, ut verbo dicam, eum adoravit.

10. Prasini Rhegium venientes tyrannum faustis acclamationibus
 beant, auctoresque illi sunt ut in Septimum (locus ab urbe septem mil-
 libus abest) progrediatur. eodem die tyrannus Theodorum a secretis,
 inter celeres scribas seu actuarios imperatoris virum clarissimum, in ma-
 gnā, ut dicitur, ecclesiam populum Byzantium una cum hierarcha et
 senatu ad se vocatum mittit. Theodorus templum urbis amplissimum a
 Iustiniano Augusto constructum ingressus, excelsos gradus sive ambo-
 nem vulgo dictum ascendit, tyranni mandatum palmam edictat. universis
 igitur profectis ad tyrannum Calydonium, ad Centaurum in modesta
 purpura protervissimum (his quippe nominibus Phocam par est afflicere),

ξεν ὁ μιζοβάρβαρος τύραννος κατειρωνευόμενος Γερμανὸν ἀνα-
 γορεύειν ἐθέλειν. τῶν τοίνυν δήμων κατευφημούντων τὸν τύ-
 ραννον, καὶ πάντων τῆς μεταβολῆς γλιχομένων, ἀναγορεύεται
 τὸ κακόν, καὶ κύριος τῶν σκήπτρων ὁ τύραννος προχειρίζεται,
 καὶ κρατεῖ τῆς εὐδαιμονίας ἢ συμφορά, καὶ λαμβάνει τὴν ἔναρ- 5
 ξιν τὰ μεγάλα καὶ ἐπίσημα τῶν Ῥωμαίων ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀτυχή-
 C ματα. περιβύλλεται τοίνυν τὸν βασιλεῖον στέφανον ὁ πα-
 λαμναῖος ἐκείνος ἀνὴρ ἐν τῷ νεῷ τοῦ προφήτου καὶ βαπτιστοῦ
 V 284 Ἰωάννου. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβαίνει τῆς πόλεως, ἐφιζάνων ἀρ-
 μαμάξης βασιλικῆς. οὕτω μὲν οὖν ἐπιφανῆ καὶ περίδοξον τὴν 10
 εἴσοδον ἐπὶ τὰ βασιλεια τεθρίππῳ λευκῇ ὁ τύραννος ἐποιήσατο,
 καὶ οἶα νεφέλην χρυσοῦν ὑετίζουσαν τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ἐκ-
 πομπὴν τοῖς ἐντυγχάνουσι κατομβρίσατο. πολλοὶ δὲ παρὰ τῶν
 δήμων κρότοι εὐχαί τε καὶ εὐφημαὶ τοῖς ὡσὶ τοῦ τυράννου περιε-
 D κέχυντο. ἐπεὶ δ' εἰσῆρρησεν εἰς τὰ βασιλεια, πανηγυρίζει τὰ 15
 πλήθη, ἵππικοῖς ἀγῶσι τὴν δυστυχῆ ταύτην ἀναγόρευσιν ἐορτά-
 ζοντα. τῇ δ' ὑστεραία ἐπιβατήρια τῶν σκήπτρων τοῖς στρατεύ-
 μασι δῶρα παρίχετο. ὑπῆν δὲ τῷ τυράννῳ καὶ γύναιον (Λεον-
 τία ὄνομα αὐτῷ)· ταύτη στέφανον βασιλεῖον περιτίθησιν. ἐπεὶ
 δὲ καὶ πομπαῖς εἴθισται τοῖς αὐτοκράτορσι τοὺς ὁμοζύγους ἀνα- 20
 γορεύειν, ἐπιφανῶς τιμήσας τὸ ἔθος ὁ τύραννος τὴν Λέοντιαν
 P 211 βασιλισσαν ἠξίου θριαμβεύειν. γίνεται τοίνυν κατὰ ταύτην τὴν
 ἡμέραν τοῖς δημοτικοῖς περὶ τῆς στάσεως ἄμιλλα. ἦν γὰρ αὐ-

13. ἐντυγχάνουσι IP.

visus est semibarbarus et simulavit se velle Germanum imperatorem de-
 clarare. sed enim populo illi applaudente omnibusque res novas expe-
 scentibus, promulgatur pestis illa, et sceptri dominus tyrannus deligitur,
 obtinetque felicitatem calamitas, et ingentia atque insignia Romanorum
 detrimenta, ut summam dicam, procedere incipiunt. itaque corona in
 aede Ioannis Baptistae et Prophetae homo consceleratus induitur; ac
 postridie imperatorio in curru, quadrigis albis, splendida et magna
 pompa urbem et palatium iait, e thesauris imperatoriis, velut ex aurea
 nube passim imbrem spargens aureum. multis tum populi plausibus,
 multis complurium votis et gratulationibus eius aures circumsonuerunt.
 fit concursus ad regiam, equestris certamina instituuntur, et infelicis
 huius creationis dies festus agitur. postridie propter initum imperium
 congiarium dat militibus. habebat uxorem vocabulo Leontiam tyrannus:
 huius caput corona imperatoria cingit, quia vero imperatores coniuges
 suas publice et solenni cum apparatu Augustas pronuntiare consueve-
 rant, consuetudinem eam tyrannus insigniter colens Leontiae pampam ac
 triumphum parandum iudicavit; quo die populares de loco stationis liti-

τοῖς ἢ περὶ τῶν τόπων θείσις ἐπίμαχος· τῶν Πρασίνων γὰρ ἐθα-
 λόντων ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμπελίῳ (προαύλιον δὲ τοῦτο τῆς βασι-
 λέως οἰκίας) τὴν στάσιν ποιήσασθαι καὶ τὴν βασιλίδα τοῖς εἰω-
 θόσι κρότοις ὑμνεῖν, ὃ τῶν Βενέτων δῆμος ἀντέλεγεν· ἔδοξε
 5 γὰρ αὐτοῖς ἄηθες τοῦτο πεφυκέναι καὶ ξένον. μεγίστου τοι-
 γαροῦν γενομένου ταράχου, τὸν Ἀλέξανδρον εἰσπέμπει ὁ τύραν-
 νος κατευθύσαι τῶν ἀμφισβητουμένων τὴν ἔριν. ἦν δὲ οὗτος ὁ
 Ἀλέξανδρος ἀνὴρ πονηρός, τῶν καταστασιασάντων Μαυρικίου
 τοῦ αὐτοκράτορος λίαν ἐπίσημος. ὁ μὲν οὖν Κοσμάς ὁ τὴν δη- B
 10 μαρχικὴν περικείμενος ἐπιστυσίαν Ἀλεξάνδρου τοῖς λόγοις ἀντέ-
 τεινεν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος γαῦρον καὶ τυρυννικὸν κεκτημένος τόλ-
 μην ὑβρισὶν ἔβαλλε τὸν Κοσμίαν, εἶτα καὶ χεῖρα ἐπὶ τὸ στέρνον
 ἐπιβαλὼν τοῦτον ἐξώθησεν· ὁ δὲ Κοσμάς ὑπὸ τῆς ὠδήσεως
 ἀνατρέπεται. ἐπὶ τούτοις οἱ Βένετοι χυλεπαίνοντες κατὰ τοῦ
 15 Ἀλεξάνδρου ἐξώθουν δημῶδεις βούς. ἃ δ' εἶπον ἐκεῖνα ταῦτά
 γε (καλὸν γὰρ καὶ τῆς ἰδιώτιδος φωνῆς μνήμην ποιήσασθαι)
 “ὑπαγε, μύθε τὴν κατάστασιν· ὁ Μαυρίκιος οὐκ ἀπέθανεν.”
 (11) ὁ δὲ τύρυννος τούτων ἀκηχοῦς ἀποπαύει τὰ πλήθη καθυ- C
 λακτοῦντα περὶ τῶν καιρίων, τῇ δ' ἐπαύριον πρὸς τὸν φόνον
 20 τοῦ αὐτοκράτορος ἐκβυαχεύεται. τοιγαροῦν ὁ Μαυρίκιος τῷ
 μεταμέλῳ φιλοσοφήσας τὸν κίνδυνον, τὸν δακτύλιον πέμπει Θεο-
 δοσίῳ τῷ παιδὶ ἐπιβεβηκότι Νικαίῳ τῆς πόλεως, ἀναξυῦξαι τε
 πρὸς αὐτὸν θῆτον προσέταξεν. οὕτω μὲν οὖν Θεοδόσιος γεγο-
 νῶς πειθήνιος τῷ πατρὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἠῦτομόλησε, καὶ
 25 φιλυπύστροφος γεγονῶς πρὸς ἀποσφαγὴν πυραγίνεται. τοίνυν ὁ

garunt. nam cum Prasini in Ampelio, quod est regiae vestibulum, sta-
 tionem habere ibique Augustam solitis plausibus excipere vellent, repu-
 gnabat Venetorum populus, cui istuc insuetum et peregrinum videbatur.
 tumultu igitur maximo exorto, tyrannus ad controversiam componendam
 Alexandrum mittit, hominem perversum et inter seditiosos adversus Mau-
 ricium nobilem. ei Cosmas Venetorum tribunus se obiicit. Alexander
 superbus et tyranuica praeditus audacia Cosmam contumeliis lacessit,
 manuque in pectus adacta eum propellit. Veneti irascentes clamorem
 communiter tollere in verba huiuscemodi (placet enim et privatae vocis
 meminisse) “apage, cognosce rerum statum melius: adhuc vivit Mauri-
 cius.” (11) tyrannus his cognitis populum de praerogativa loci dissi-
 dentem et mutuo allatrantem tranquillat, ac die postero ceu furore quo-
 dam bacchico stimulatus caedem Mauricii parturit. is actorum suorum
 poenitens, et periculum supra caput sapienter considerans, Theodosio
 filio, qui iam Nicaeam pervenerat, annulum transmittit atque ad se ce-
 leriter reverti iubet. Theodosius patris imperata faciens ad calamitatem

- D** τύραννος στρατιωτῶν ἐκπέμψας ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ἐν ἧ καὶ ἡ Χαλκηδόνος πόλις καθίδρυσται, ἀναιρεῖ τὸν Μαυρίκιον εἰς τὸν λεγόμενον Εὐτροπίου λιμένα. προαιρουῦνται ἐπ' ὄψεσι τοῦ βασιλέως οἱ παῖδες οἱ ἄρρενες, ἐντεῦθεν τῷ τῆς φύσεως ξίφει τῷ φόνο τῶν παίδων προκολάζοντες 5 οἱ φονευταὶ τὸν Μαυρίκιον. ὁ μὲν οὖν Μαυρίκιος φιλοσοφῶν τὸ δυστύχημα τὸν ἐπὶ πάντων ἀνεκαλεῖτο θεόν, καὶ πυκνότερον ἰπερθέγγετο "δίκαιος εἶ, κύριε, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου." γέγεται γοῦν καὶ αὐτὸς παρυνάλωμα ξίφους, ὑποτομὴν τῆς κεφαλῆς
- P** 212 ὑποστάς, ἐπιτάφιον ὡσπερ τῶν τέκνων τὴν ἐς ὕστερον ἑαυτοῦ 10 ἀναιρέσειν κληρωσόμενος, προεπιδειξόμενος τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς. τῆς γὰρ τιθῆνης ὑποκλεψύσης ἔν τι τῶν βασιλικῶν μεριακίων, καὶ πρὸς ὑποσφαγίην τὸ ἑαυτῆς ὑπομύζιον παραδούσης, κηρύττει λόγος ἀληθῆς Μαυρίκιον τὸ ἀπόρητον ἔξειπείν τοῖς φονεύουσι, καταμηνῦσαί τε τὴν ἀποκρυφὴν 15 τοῦ παιδός, καὶ μὴ δίκαιον εἶναι κατισχυρίζεσθαι τὸν φόνον παρανοθεύεσθαι τῇ ὑποκλοπῇ τοῦ υἱοῦ. οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ νόμου φύσεως ὑψηλότερος γεγονὼς ὑπαλλάττει τὸν βίον.
- B** λέγεται δὲ τὸν βασιλέα Μαυρίκιον πρό τινων τῆς ἀναιρέσεως χρόνων ἐν τοῖς σεβασμιωτέροις τῆς οἰκουμένης νουοῖς ἐν γράμμασι 20 καθικετεῦσαι τὸν ἕνα τῆς ὑπερκοσμίου τριάδος Χριστὸν Ἰησοῦν τὰς ἀντιδόσεις τῶν βεβιωμένων κατὰ τοῦτον δῆτα τὸν θνητὸν καὶ ἐπίκηρον κόσμον ὑπολαβεῖν.

transfugit, libenterque reversus ad mactationem adest. tyrannus emissis militibus e regione principis urbium, ubi Chalcedon condita visitur, in portu Eutropii Mauricio vitam eripit, prius eo spectante maribus eiusdem filiis iugulatis. in qua filiorum iugulatione prius eum naturae gladio homicidae illi cruciaverunt. qui casum hunc infelicissimum, ut sapienti decorum est, perferens, rectorem omnium deum clara voce, ut exaudiri posset, appellabat et crebrius alloquebatur, "iustus es, domine, et rectum iudicium tuum." deinde et ipse amputato capite consumitur, necem suam quae consecuta est, velut epitaphium filiis condens; cuius virtus ante in summa calamitate enituit. nam cum nutrix unum de puerulis imperatoris suffurata suam adhuc lactentem pro eo iugulandum subiecisset, ferunt, quod res est, Mauricium percussoribus arcanum detexisse occultationemque pueruli indicasse, et minime iustum esse affirmasse, ista subtractione sui filii germanam caedem quasi adulterari atque corrumpi. hunc in modum imperator ipsis naturae legibus superior factus vitam hanc cum alia mutavit. auditione accepimus insuper eum aliquanto ante caedem scriptis litteris per omnia augustiora orbis templa pias preces ad Christum dominum, unam e coelesti trinitate personam, efflagitasse, ut eorum quae deliquisset in hac mortali et caduca vita poenas ab se reposceret.

Οὐ παρώσομεν δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς λεγομένης αὐτοῦ διαθή-
 κης ταῖς ἱστορίαις συντίξασθαι. κατὰ γὰρ τὴν ἑναρξιν τῆς βα-
 σιλείας Ἡρακλείου τοῦ αὐτοκράτορος χάρτης σφραγῖσιν ἐνελη-
 μένος εὐρέθη Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν ᾧ ἐτύγγανεν ὡν
 5 διαθέμενος ἄπερ ἦν αὐτῷ μελετήματα μετὰ τὴν ἀποβίωσιν
 προελθεῖν· νόσῳ γὰρ χαλεπῇ περιπεπτωκὸς ὁ Μαυρίκιος τῷ
 πεντεκαίδεκάτῳ ἐνιαυτῷ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας ἐν γράμ-
 μασι διετύπου τὸ κράτος. τὸν μὲν Θεοδόσιον τὸν πρεσβύτερον C
 παῖδα τῆς Κωνσταντίνου πόλεως κέρριον καταστήσας τὰς ἐώς
 10 φροντίδας αὐτῷ περιτίθησι· τὸν δὲ Τιβέριον τῆς πρεσβυτίδος
 Ῥώμης βασιλείᾳ διέθετο, τὴν τε Ἰταλίαν καὶ τὰς περὶ τὸ Τυρρη-
 νικὸν πέλαγος νήσους τούτῳ ἀπέδοτο· τὰ δ' ἄλλα τῆς Ῥωμαίων
 πολιτείας τοῖς ἑτέροις παισὶ κατατεμαχίστατο, κηδεμόνα τῆς ἀώ-
 ρου τῶν παιδῶν ἡλικίας Δομετιανὸν προστησάμενος, ὅς πρὸς
 15 γένος τῷ Μαυρικίῳ συνήπτετο. οὗτος τῆς ἐπιφανοῦς τῶν Με-
 λιτηνῶν ἐκκλησιῶν τὴν ἀρχιερατικὴν τιμὴν ἐπέφερετο, ἀνὴρ δε-
 ξιὸς τὴν πρῶξιν, δεξιώτερος τὴν προαίρεσιν· καὶ οὖν μεγαλονοῖα D
 συνέσειωσ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας τὰς ἐπισημοτέρας τῶν πράξεων
 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπεπίστευτο. περὶ μὲν οὖν τῆς ἀρετῆς
 20 τοῦ ἀνδρὸς οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ τελειώτερον τὸν λόγον τεκταί-
 νεισθαι· ἵνα δὲ μὴ τὸν περὶ τούτου λόγον παχύνοντες τοῖς καιρια-
 τέροις τῶν ἀφηγημάτων ἀπρόσφορον τὴν ἀναβολὴν περιβάλωμεν,
 ἐπὶ τὰ προσεχῆ τῆς διηγήσεως φέρε τὴν συγγραφὴν οὐκ ἀκρίβως.

12. Τὰ μὲν οὖν σώματα τῶν τεθνεώτων ἐπίδακρυ παύ- P 213
 25 γνιον τοῖς τῆς θαλάσσης ἀκοντίζονται κύμασι· καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ

Non omittemus etiam illa huic historiae adscribere, quae de eius
 testamento dicuntur. imperium ineunte Heraclio tabellae involutae et
 obsignatae inventae sunt, in quibus conscripta patebant quae post suum
 ex hac luce discessum fieri vellet. nam cum imperii sui anno quintode-
 cimo in morbum difficilem esset lapsus, de imperio constituit et in litte-
 ras constituta rededit Theodosium filiorum natu maximum Cpolis domi-
 num fecit, cum administratione Orientis. Tiberio Romam veterem cum
 Italia et insulis in mari Tyrrheno decrevit. caeteras Romanae ditionis
 provincias inter reliquos filios distribuit, iisque aetate adhuc immaturis
 Domitianum cognatum suum, nobilis ecclesiae Melitenensis antistitem,
 virum rebus agendis dextrum, consilio dexteriolem, tutorem designavit;
 quamobrem imperator maioris momenti negotia ei expedienda ob eximiam
 prudentiam committebat. sed de virtute huius viri nihil nunc quidem
 attinet agere pluribus. ne igitur super eo orationem extendentes, quae
 opportunius narrari possunt, inutiliter differamus, age, ad consequentia
 stilum dirigamus.

12. Occisorum corpora, flebile ludibrium, fluctibus marinis obiecta
 sunt. licebatque videre recens neci data nunc ad littus quasi data opera

ῥεῖθρον ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ θαλάττιον ποτέ τῇ χέρσῳ τὰ νεοσφύ-
 γῇ φιλοτιμούμενον σώματα, ποτέ φιλυποστρώφοις τισὶν ἀντωθῆ-
 μισι πρὸς τὴν ὑποδεξαμένην ἐναγκαλιζόμενον θάλατταν. Θεα-
 τρίζεται τοίνυν τοῖς ὄχλοις τὰ τῆς βασιλικῆς συμφορᾶς, εἰπεῖν δὲ
 μᾶλλον οἰκειότερον, τὰ περὶ τὴν οἰκουμένην συμπτώματα. οἷ5
 τε τῆς Χαλκηδόνος αἰγιαλοὶ ἐπληροῦντο τῶν ὄχλων, καὶ τῆς
 ἑαυτῶν ἀνοίας τὴν ἱστορίαν ἐλίμβανον, πίνακας δυστυχημάτων
 τινὰς τὰ τῆς θαλάττης ἀτενίζοντες κύματα, γυμνὰ τὰ τῶν βα-
 Β σιλίων σώματα θεατρίζοντα. τοίων δῆτα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως
 ἰδομένων ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς τυραννίδος ληξιάσης πληροῦται 10
 δακρύων ὁ ξύλλογος, μονονουχὶ ἐπ' ὕψει πάντων εἶναι δοκούν-
 των τῶν βασιλικῶν συμφορῶν. διὰ τοι τοῦτο ὁ τῆς ἱστορίας
 V 286 πατήρ, τὸ ἀκροατήριον θεασάμενος ἅπαν ὑπὸ τῶν δακρύων πε-
 ριρρεόμενον διὰ τῶν θρήνων, ἐγκοπὴν τοῖς ἀφηγήμασιν ἐμβα-
 λῶν αὐτοσχεδίῳ τισὶν ὕδρμουῖς, τύδε τοῖς συνεληλυθῦσι παρέ- 15
 θετο.

C Θέατρον καὶ βῆμα καὶ παρρησία συμπενθείτω μοι σήμε-
 ρον. πανηγυρίζετω δὲ τραγωδία καὶ δάκρυον. ἐξαλλέσθω δὲ
 κατορχούμενος θρήνος, τηλικαύτης κατηφείας ἐορτῇ θρησκευό-
 μενος καὶ τιμιώμενος. ἀποχειρῶσθωσαν οἱ λόγοι τὸν κρύτον, 20
 τὴν εὐφημίαν αἰ μοῦσαι, τὸ λευχὸν Ἀθῆναι τριβώνιον. χη-
 ρεύουσι γὰρ ἄριταί, καὶ τὸν ἑαυτῶν ἀναζητοῦσιν ἠνίοχον, ῥιγα-
 δαίου φθόνου τινὸς τὸν ἐκείνου διαρρήξαντος ἄξονα. ἄνδρες

17. Titulum addunt IP: *Μονοδία τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τοῖς τῷ
 Μανρικίῳ συγκευρηκόσιν.*

appelli, nunc reciproco fluctu complexa, rursum in mare abripi. casus
 igitur calamitatis imperatoriae seu, ut verius dicam, totius orbis, ceu
 in theatro spectandi argumentum populo praebuerunt. complebantur
 Chalcedonis littora spectantium turbis, cognoscebantque ibi quid effecis-
 set popularis amentia, fluctus marinos nuda imperatorum corpora osten-
 tantes, tanquam tabulas quasdam infortuniorum miseriarumque, contem-
 plantes. cum ista historicus de loco superiore sublato iam tyranno Phoca
 recitasset, concio se in lacrimas effudit, quasi oculis ipsis tantam impe-
 ratorum calamitatem aspiceret. quocirca cum totum conventum in fletus
 et lamenta solutum cerneret, intercisa narratione, extemporanea quadam
 lamentatione haec ad auditores insuper est prolocutus.

Monodia scriptoris super his quae Mauricio contigerunt.

Theatrum, suggestus et licentia hodie mecum lugeant. tragoedia et
 lacrimae diem festum agant. lamentum tantae moestitudinis festo cultum
 et honoratum exillat ac tripudiet. applausus praecedantur. desinant
 praedicare Musae. album pallium deponant Athenae. viduae ac deser-
 tae sunt virtutes, suumque aurigam requirunt, cuius currum impetas

θεαταί, ἀλλ' εἴθε μὴ τηλικούτων κακῶν γεγόνατε μάρτυρες. Ἰλιάς κακῶν ἢ ὑπόθεσις, Ἐριννύες τῷ λόγῳ χορός. ἢ δὲ σκηνή D μοι τοῦ δράματος τάφος ἐπίσημος....

Ὁ μὲν οὖν Ἄλλιος (οὗτος γὰρ ὑπὸ τοῦ τυράννου τὸν τοῦ
5 αὐτοκράτορος ἐπεπίστευτο φόνον) διαπορθμεύει τὰς τῶν ἀνηρη-
μένων πρὸς τὸν τύραννον κεφαλὰς. εἶτα πρὸς τὸ πεδῖον τὸ ἀνα-
κείμενον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐβδόμῳ, ὃν Κάμπον Ῥωμαῖοι κατο-
νομάζουσι, ταῖς τυράννοις στρατιαῖς τὴν τῶν βασιλέων στηλι-
τεύει ἀναίρεσιν. ἔδει γὰρ τοῦ μύσου καὶ διὰ τῆς θεωρίας με- P 214
10 τασχεῖν τὸ ἀφιλόφρονον στρατεύμα, ἵνα καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ
τούτῳ καταμανέντας ἢ μισοπόνηρος τοῦ θεοῦ καὶ ἀδέκαστος κρί-
σις τοῖς τῆς ἀντιδόσεως σαγηνεύσῃ δικτύοις. ἅπαντες γὰρ οἱ
τῶν παλαμναίων στρατοπέδων ἐκείνων μεγίστοις τε καὶ ποικίλοις
περιπεπτωκότες κακοῖς τὸν τῆδε βίον κατέλυσαν. τοῦ Περσικοῦ
15 γὰρ λαβόντος παρρησίαν πολέμου, θεηλάτοις τισὶν ἀπειλαῖς τῶν
κακῶν ἐπιχείρων ἐκείνων κατεκληροδοτήσαντο τὴν ἀντίδοσιν, πο-
τὲ μὲν πυρὶ οὐρανόθεν βαλλόμενοι κατὰ τὴν τῆς παρατάξεως
ᾠραν, ἄλλοτε λιμοῖς καὶ προνομῇ ἀναλισκόμενοι· οἱ δὲ πλεῖστοι
στόματι ῥομφαίας καὶ ξίφους παραδιδόμενοι τὴν φιλάμμητον ταύ-
20 τὴν ζωὴν κατεστρέψαντο, καὶ οὐ πρότερον Πέρσας τὰ τῆς νίκης B
ἀπέλιπε, πρὶν ἂν εἰς τὸ παντελὲς διεφθάρῃ ἢ φιλοτύραννος ἐκεῖ-
νη καὶ ἀνοσιωτάτη πληθὺς. ἱκανὸν δὲ τῷ τεκμηριῶσαι τὸ
λεχθῆσόμενον· διὰ γὰρ τοῦ λόγου τὴν πίστευσιν τὴν συνέχειαν
τῶν πυρρολογουθηκότων μικρὸν ὑποκλέψομεν. ὅπηνίκα πρὸς τὸν

quidam invidiae disruptit. utinam auditores ne tantorum malorum testes essetis. Illiade incommodorum laboramus. Erinnyes chori partes agunt. illustris tumultus est mihi scena dramatis.

Caetera huius monodiae, ut auctor appellat, desiderantur.

Lilius igitur trucidationi huic imperatoris a tyranno praepositus occisorum capita ad eum apportat. deinde in Campo tyrannicis militibus imperatorum caedem propositis ad spectaculum capitibus promulgat. oportebat enim detestandi sceleris etiam spectando participem fieri crudelem immanemque exercitum, ut ita omnes qui in eo perpetrando insu-
nivissent, dei iudicium, cui odio est improbitas omnis, quodque nullis mun-
neribus corrumpi potest, idem retributionis rate involveret. omnes
quippe de copiis illis sanguinariis summis et diversis aerumnarum gene-
ribus impliciti disperierunt. nam Persis denuo ad armorum sumendorum
libertatem redeuntibus, deo vindice, quae male ausi fuerant, eorum poe-
nas meritas persolverunt, aliisque in conflictu, aliis fulminum ignibus,
aliis fame et servitute perditis, plurimi in ore gladii vitam hanc pecca-
tis obnoxiam finiverunt. nec prius Persae victorias referre desierunt,
quam tyranni studiosus ille sceleratissimusque exercitus funditus con-
sumptus est. cui rei satis argumenti conciliat, quod subiungemus: nam

Ῥαξάτην τὸν πόλεμον ἐποιήσατο αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, ἐξέ-
 τασιν τοῦ ὀπλιτικοῦ ἀνακρίνας δύο καὶ μόνους στρατιώτας τῆς
 φιλοτιμίας πληθῆος ὑπολελειμμένους ἐξεῦρε, καίτοι μὴ πολ-
 λῶν μισυλαβησάντων τῶν χρόνων. ἐπεὶ δὲ ἐνεόχμωσεν ἕτερος ὁ
 χρόνος δυνάμεις τό τε κακὸν κατανάλωτο, τὰ τῆς εὐπραγίας με- 5
 C ταπίπτει τοῖς Πέρσις, καὶ ἀναιρεῖται ὁ Βαβυλώνιος δράκων,
 ὁ τοῦ Ὀρμίσδου Χοσρόης, καὶ ὁ Περσικὸς καταπαύεται πόλεμος.
 ἀλλ' ἐπὶ τὰς τῆς τυραννίδος πράξεις τακτικῶς ἀναδράμιομεν, ἵνα
 μὴ διλογῶμεν ταῖς παρεκβάσεις. οὐ διέλιπε γὰρ ἐξ ἐκείνου και-
 ροῦ μέχρι τῶν χρόνων τῶν καθ' ἡμᾶς τῆ Ῥωμαίων ἀρχῆ ἀπο- 10
 τεύγματα ποικίλα τε καὶ ἐξαισια καὶ τῷ μεγέθει ἀνυπομόνητα.

D
V 287

13. Ὁ δὲ τύραννος (πρὸς γὰρ τὸν λόγον ἐπάνειμι) κατα-
 μεθυσθεὶς τοῖς ἀσεβήμασι πρὸς ἕτερος ἐκβακχεύεται φόνους,
 καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαυρικίου τὸν ἐαυτοῦ στρατηγὸν ἀποτέμνει
 τῷ ξίφει. ἀναιρεῖται τε καὶ Κομεντιόλος ἐκεῖνος, ὃν πολλάκις 15
 ὁ λόγος στρατηγὸν τῆς Εὐρώπης ἀνέδειξε. καὶ δὴ καὶ Γεώργιος
 ὁ τοῦ Φιλιππικοῦ ὑποστράτηγος. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Πραιπεντίνος
 ὁ υἱὸς τοῦ Πέτρου πεπιστευμένος φρονίδας, ὃν δομίστικον
 P 215 εὐώθασιν οἱ Ῥωμαῖοι ἀποκλιεῖν. ὁ μὲν οὖν Θεοδόσιος ἀναξεύ-
 ξας, ὁ Μαυρικίου παῖς τοῦ αὐτοκράτορος, εἰς τὸν ναὸν κατα- 20
 φείγει Ἀντονόμου τοῦ μάρτυρος. ἀκηκίως τοίνυν τοῦτο ὁ τύ-
 ραννος τὸν Ἀλέξανδρον πέπομφεν ἀποσιφύζει τὸν παῖδα. τοι-
 γηροῦν ὁ Ἀλέξανδρος ἀναιρεῖ Θεοδόσιον. τὸν τε λεγόμενον
 παρὰ τῷ πλήθει Λαρδὺν εἰς τοὺς λεγομένους Διαδρόμους μετα-

Idem gratia seriem consequentium paulum interrompimus. quando Hera-
 cilius Imperator expeditione adversus Raxatem suscepta exercitum recen-
 suit, re inquisita duos duntaxat milites ex illa multitudine quae tyranno
 favorat superstites invenit, tametsi anni non multi intercessissent. ve-
 rum ubi tempore procedente novas copias Romani sunt adepti et exer-
 citus ille improbus evanuit, Persarum felicitate commutata, Babylonius
 ille draco, Chosroes Hormisdæ filius, interfectus est et bellum Persi-
 cum conculcavit. sed ne gemina digressionem utamur, ad tyranni facinora
 redeamus. sane ab occiso Mauricio usque ad nostra tempora Romano-
 rum Imperio clades variae et iugentes ipsaque magnitudine intolerandae
 nunquam defuerunt.

13. Tyrannus (ut ad intermissa nos referamus) impietate ebrius
 ad alias caedes perpetrandas furit. in primis Petro Mauricii germano
 et duos cervicis praecidit. tollitur e medio etiam Comentiolus, quem
 Europae ducem fuisse toties ostendimus. praeterea Philippici hypostra-
 tæque Georgius. item Praesentinus Petro a consiliis, quem Romani do-
 mesticum vocant. Theodosius Mauricii filius rediens in aedem martyris
 Antonomi confugit. quo audito tyrannus Alexandrum ad adolescentem
 obtruncandum mittit. obtruncatur. insuper Lardyn in locum διαδρόμον

γαγῶν διαφθείρει τῷ ξίφει. λόγος δὲ ὑπὸ τινῶν τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ Γερμανοῦ χρηματίσασθαι φειδοῖ τῶν κινδύνων. διὰ τοῦτο ἀποσχέσθαι φησὶ τὸν Ἀλέξανδρον τῆς Θεοδοσίου φθορᾶς, ἕτερον δὲ προσεικότα αὐτῷ ἀνελεῖν, καὶ τοῦτον αὐτὸν τὸν Θεο-
 5 δόσιον τὸν παρὰδοξον τοῦτον κίνδυνον πεφευγύτι τῆς εἰώους τί-
 πους ἀμειψαι πολλούς, εἴτα ἐς ὕστερον πρὸς τῇ Κολχίδι γενέ- B
 σθαι, μετὰ τοῦτο πρὸς τὰς ἐρήμους τῶν βαρβάρων μεταχωρή-
 σαντα, μαλακισθέντα τὸ σῶμα κατυστρέψαι τὸν βίον. ὁ μὲν
 οὖν λόγος οὗτος ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διήχησε· πλήν δέ
 10 τις αὐτὸν βάρβαρος ἀπεκίτησεν. ὡς γὰρ οἶόν τε ἦν, τὴν περὶ
 τούτου τυλαιπωρήσαντες ζήτησιν μετεσχηκότα τῆς ἀναιρέσεως
 καὶ τὸν Θεόδόσιον εἶρομεν. ἐξιτήλη γὰρ τεκμηρίῳ νεκρῶν οὐ
 οὐ μὴ τεθνάναι τὸν παῖδα ἐπαγγελόμενοι· λόγος γὰρ αὐτοῖς μό-
 νην ἀνεπίδεικτον τῶν ἀνηρημένων τὴν κεφαλὴν γεγενησθαι Θεο-
 15 δόσιου τοῦ αὐτοκράτορος.

Οὐκ ἂν δὲ περιοψόμεθα τὰ τῆς παραδόξου διηγήσεως ἄξια.
 κατὰ γὰρ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναιρέσεως Μαυρικίου τοῦ αὐτοκράτο- C
 ρος συμβαίνει κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἄξιωτηγῆτότατον ἔργον,
 πινάκων συγγραμῆς λίαν ἐπάξιον. ἐδέησε γὰρ ἄνδρα τινὰ τῶν ἐς
 20 κάλλος γραφόντων, ὃν ἐν συνθέσει φωνῆς καλλιγράφον ὀνομάζει
 τὰ πλήθη, γνώριμον καὶ ἡμῖν καθιστώτα, μέχρι τετάρτης φυ-
 λακῆς τῆς νυκτὸς εἰς οἰκίαν τινὸς καταπαννυχίζεσθαι. τούτῳ
 γὰρ δὴ τῷ ἐμπύρῳ πύρρυχος ἦν ἡ πανήγυρις· ἐβδομαίαν γὰρ

7. μεταχωρήσαντος IP.

22. τινὸς] ἐμπόρον τινὸς?

perducit, ibique eum gladio mactat. rumor autem a quibusdam disse-
 minatus est, Alexandrum a Germano impendentis sibi periculi admoni-
 tum Theodosio pepercisse, aliumque in eius locum, ei similem, neca-
 visse; ipsum Theodosium hoc inopinato discrimine elapsum varia Orien-
 tis loca peragrasse, postea in Colchidem venisse, deinde in solitudines
 barbarorum transgressum incommoda valetudine laborasse ac decessisse.
 hic rumor omnes imperii regiones pervagatus est; cuius auctor barbarus
 nescio quis fuit. eos quidem, quantum potuimus, in huius rei inquisi-
 tione laborantes, etiam illum occisum esse invenimus. frivolo sane ar-
 gumento ineptiunt, qui eum evasisse persuadere aliis volunt: aiunt enim
 ex interemptis eius tantummodo caput non apparuisse.

Inopinatam porro rem et notitiae merito tradendam exponere hoc
 loco non gravabimur. quo die interfectus est Mauricius, eo ipso die
 Alexandriae res narratu et scriptu dignissima contigit. virum quendam
 eleganter efformantem ductus litterarum, quem vulgus voce iuncta calli-
 graphum nominat, quem et nos cognovimus, usque ad quartam vigiliam
 noctis in cuiusdam mercatoris aedibus pervigilare oportebat: nam ibi

ἡμέραν ἤγε τὸ γύναιον, ἄρσεν παιδίον τῷ ἀνδρὶ λοχευσάμενον·
 σύνηθες γοῦν τῆς ἐγγωρίοις ἐπὶ τοῖς λελοχευμένοις παιδίοις ἑβδο-
 μαίαν ἄγουσι τὴν ἡμέραν συμποσίων ἐορταῖς καταπυννυγίζεσθαι.
 D ἐπεὶ τοίνυν τὰ τοῦ δείπνου τῷ ἐμπόρῳ κόρῳ καθυπεβάλλετο,
 διαλύεται ἡ ἐστίασις καὶ τῆς τοῦ ἐμπόρου οἰκίης ὁ εἰς κάλλος 5
 γράφων ἀποφοιτᾷ. μεσοῦσης τοίνυν νυκτός, καὶ γενόμενος κατὰ
 τὸ λεγόμενον τῆς πόλεως Τύχαιον (χωρὸς δ' οὗτος τῆς Ἀλεξαν-
 δρείας ἐπίσημος) ὄρᾳ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἀνδριάντων ἐκ
 τῶν βωμῶν καθερπύσαντας, καὶ μεγίστην αὐτῷ ἀφιέντας φωνὴν
 ἔξονομακλήδην τὸν ἄνδρα προσαγορεύσαντας, διηγουμένους τε 10
 μεγάλη καὶ συντόμῳ φωνῇ τὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παρηκο-
 λουθηκότα συμπτώματα Μαυρικίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ὁ μὲν οὖν
 ἀνὴρ τῷ παραδόξῳ τῆς θεῆς φόβῳ πολλῷ συσταλεὶς οἴκαδε γίνε-
 ται, ὄρθριός τε γενόμενος τοῖς περὶ τὸν λεγόμενον Ἀγνουστά-
 λιον ταῦτα δὴ τὰ φοβερὰ διέξεισιν ἀφηγήματα. ἐπεὶ δ' ἐπὶ τὸν 15
 τῆς Αἰγύπτου ἔπαρχον τὸ ἄκουσμα γέγονε (Πέτρος δὲ κατ' ἐκείνο
 καιροῦ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἡγεμονίας τὰς ἡνίας δίδυμεν, ὅς καὶ
 P 216 συνήπτετο πρὸς γένος ἡμῖν), μετὰκλητος γίνεται ἐν παραβύστῳ
 ὁ τῶν ἀνδριάντων γενόμενος ἀκουστής. ὁ δ' ἡγεμῶν ἀνετάσας
 V 288 τούτου τὰ ῥήματα καὶ θαυμάσας τῶν ἀφηγηθέντων τὴν ἔκθεσιν, 20
 τῷ εἰς κάλλος γράφοντι ἐπετίμησε μὴ μεταθεῖναι ἐφ' ἕτερον τὰ
 μυστικὰ ταῦτα καὶ ἀπόρρητα διηγήματα. τὴν ἡμέραν τοίνυν
 ἀπογραψάμενος ἐκείνην ὁ τῆς Αἰγύπτου ἡγεμῶν ἐκαραδόκει τὴν
 ἔκθεσιν. ἐννάτη δὲ ἡμέρα, καὶ ἄγγελος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν
 παραγίνεται, πομπεύων ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν ἀναίρεσιν Μαυρικίου 25

10. ἐξ ὀνόματος κλήδην IP.

18. ἐν deest IP.

tota nox festa agebatur, quod eius uxor septimum iam diem a partu pueri masculi agebat. habent quippe morem indigenae, ut natis maribus diem septimum solennem agentes noctem, quam longa est, luxu et convivio traducant. cui ubi mercator finem fecit, et coetus convivialis solutus est, calligraphus ex aedibus abit. nocte autem media cum in regionem urbis celebrem venisset, Tychaeum nomine, nobiliores statuas basibus suis dimotas cernit; seseque clarissime nominatim appellantes audit, magnaue voce et tribus verbis nuntiantes, quid illo die calamitatis Mauricio imperatori accidisset. ille inexpectato viso pavefactus domum venit, et mane Augustali terriculamentum istuc commemorat. quod ubi ad aures praefecti Aegypti perlatum est (Petrus eo tempore provinciam illam regebat, generis propinquitate nobiscum coniunctus), clam illum qui statuas loquentes audiverat accersit. quem ut diligenter percunctatus et quae narrabat admiratus est, vetuit cuicumque alteri haec arcana et silentio tegenda patefacere; notatoque die, eventum rei est praestolatus. die nono venit Alexandriam qui caedem Mauricii, ut pau-

τοῦ αἰτοκράτορος. τῶν τοίνυν προμεινημένων διὰ τῶν ἀνδριάντων, ἢ δαιμόνων εἰπεῖν οἰκειότερον, ὡς δίδωμι τὰς ἐκβάσεις ὁ Πέτρος, ἐς τὸ φανερὸν τὴν προαγόρευσιν ἐθριάμβευσε, τὸν τε εἰς κύλλος γράφοντι ἐς μέσον προῦβάλλετο, καὶ κίριον **B** 5 αὐτὸν τῆς ἱστορίας ἐδείκνυε. πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα κατὰ τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν τῆς τῶν μελλόντων προαγορεύσεως θαύματα γίνεται, ἃ εἰ διεξοδικώτερον ἀναγράφειν διεγχειρήσομεν, ὁ πᾶς ἡμῶς αἰὼν ἀπολείψει.

Μὲν οὖν λέγεται τὸν Μαυρίκιον φιλοτίμως ἔχειν περὶ τὴν **10** τῶν λόγων μεγαλοπρέπειαν, τιμῶν τε λίαν λαμπρῶς τοὺς ἐνηθληκύτες περὶ τὰ κίλλιστα τῶν μαθημάτων. τοῦτον δειμασθαι καὶ τὸ ἐπὶ τῆς Ταρσοῦ ἱερὸν Παῦλον τοῦ Κίλικος τοῦ κατευναγελισαμένου ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ σχεδὸν τὸ σωτήριόν τε καὶ παράδοξον κήρυγμα Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. **15** ἀναφέρεται δὲ καὶ τὴν τρίτην μοῖραν τῶν φύρων συγχωρῆσαι τοῖς ἐπηκίοις τὸν βυσιλέα Μαυρίκιον, τάλαντά τε τριάκοντα τοῖς Βυζαντίοις φιλοτιμήσασθαι, ὅπως τὸν τῶν ὑδάτων ὕλκον νεουργήσονται.

14. Μὴ παραδρόμοι δὲ τοὺς φιλοῖστορας καὶ τὰ κατὰ **C** **V** 289 **20** τὴν Εὐφημίαν τὴν μύρτυρα παραδόξως συμβεβηκότα καὶ ἐκεῖνο καιροῦ, ἀλλὰ τι μικρὸν παρεκτείνωμεν τὸν λόγον· τὰ γὰρ θείας ἐλλάμπειως διηγήματα τετευχότα πολλὴν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούοντων τὴν παρ' ἑαυτῶν φιλοτιμοῦνται ὠφέλειαν. Χαλκηδὼν πόλις καθίδρυται ἐπὶ στόματος Πόντου, ἐς τὸ ἀντιπέρας τοῦ τῶν **25** Βυζαντίων πόλισματος. ἐν ταύτῃ νεὼς ἵδρυται Εὐφημίας τῆς

cis dicam, divulgat. Petrus itaque ut eorum quae per statuas, seu ut convenientius loquar, per daemones praenuntiata erant exitum cognovit, praedictionem quoque divulgavit, calligraphumque narrationis auctorem in medium produxit. multa quidem et alia eaque mirabilia in futurum Romano imperio praedicta sunt, quae si disertius explanare velimus, nullum tempus nobis suffecerit.

Quin etiam praedicatur Mauricius eloquentiae fuisse cupidissimus, qui quoque in artibus liberalibus desudasset, eos honoribus insignibus cumulasse. aedificasse item Tarsi templum Paulo Cilici, qui toto pene orbe salutariter evangelium Christi Iesu, unigeniti filii dei, disseminavit. insuper tertiam partem vectigalium subditis remisisse, et Byzantiis ad aquaeductus renovandos triginta talenta donavisse.

14. Non decet historiarum cupidos praeterire, quae illo tempore circa martyrem Euphemiae praeter hominum opinionem gesta sunt. aliquantum igitur orationem producamus. etenim narrationes quae mentes divina quadam claritate illuminant, non mediocrem utilitatem audientibus ingenerare consueverunt. Chalcedon urbs est ad ostium Ponti sita, ex adverso Byzantii. in ea templum est sanctae Euphemiae martyris, ubi

μάρτυρος, ἔνθα πρεσβύτης λόγος καθέστηκε τὸ πανίερρον σῶμα
D ἐπὶ σηκιῷ καθεστάναι τῆς μάρτυρος. γίνεται τοιγαροῦν καθ' ἕνα
 ἕκαστον ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κατ' αὐτὴν μαρτυρίου
 σημεῖον παραδοξότατον καὶ τοῖς μὴ τεθεαμένοις συλλήβδην εἰπεῖν
 ἀπιστότατον διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θείας ἐνεργείας ἐκείνης. τε-5
 τραχοσίοις γὰρ ἤδη που ἐνιαυτοῖς ἐν τῷ τάφῳ ἐγκειμένου τοῦ σώ-
P 217 ματος, κατὰ τὴν προαγορευθεῖσαν ἡμέραν ἐπ' ὄψει τῶν ὄχλων
 ὁ τῆς ἱερατικῆς τῶν αὐτόθι προεστῶς ἐκκλησίας σπόγγοις ἀπὸ
 σώματος τεθνεῶτος πηγᾶς αἱμάτων ἀρύεται· καὶ ἴδοις ἂν ὡς ἀπό-
 τινος σώματος νεοσφυγοῦς ἰχθῶρι τραυμάτων ἀναμιμημένα τὰ 10
 αἵματα, μύροις συγκεκραμένα αὐτοφυέσι τισί, καὶ τούτων τὴν
 διανομὰς ἐπὶ σκευῶν ἐξ ὕλου πεποιημένων μικρῶν τοῖς ὄχλοις
 τὸν ἱερέα ποιούμενον. εἰσέρχεται τοίνυν εἰς τὸν βυσιλέα Μαυρί-
 κιον ἔννοιά τις τῷ δυοκαιδεκάτῳ χρόνῳ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξου-
 σίας καὶ ῥαθυμίας περὶ τὰ θεῖα ψυχῆς, καὶ σμικρολογεῖται τὰ 15
 θαύματα, καὶ ἀποδοκιμάζεται παρ' αὐτῷ τὸ παράδοξον, καὶ
 ῥαδιουργικαῖς ἐπινοαῖς ἀνθρώπων ἀνυτίθῃσι τὸ μυστήριον.
B ἀπογυμνοῦται τοιγαροῦν τὸν ἀργύρεον κόσμον ὁ τάφος, καὶ πε-
 ριφρουρεῖται ταῖς σφραγῖσι τὸ μνήμα· οὕτω γὰρ τὸ τῆς ἀπιστίας
 θράσος ἠβρούλετο. ἐπεὶ δ' ἡ κυρία ἐπεδήμει ἡμέρα, βυσανίζεται 20
 τὸ ἀπόρητον, ἐξετάζεται τὸ μυστήριον, τὰ θαύματα δοκιμάζε-
 ται, καὶ γίνεται τῆς ἐαυτῆς δυνάμεως διὰ τῶν θαυμάτων ἀπα-
 ράγραφος μάρτυς, καὶ πάλιν μεμυρισμένων αἱμάτων ἀπὸ τοῦ
 μνήματος πηγάζουσιν ὀφθαλμοί, καὶ βλύζει ταῖς ἐκπομπαῖς τὸ

22. ἀπερίγραφος IP.

eiusdem sacratissimum corpus in arca asservari inde a maioribus ad nos
 fama pervenit. in annos porro singulos, die quo martyrium obiit, res
 maxime admiranda editur, et ut breviter dicam, iis qui non viderunt,
 minime credibilis propter divini illius operis excellentiam. nam cum eius
 corpus iam annis quadringentis in monumento iaceat, die tamen de quo
 dicebamus, in conspectu omnium, loci episcopus spongiis a corpore mor-
 tuo plurimum sanguinis colligit. videas non secus quam e recens occiso
 corpore vulnerum tabo commistam erumpere vim sanguinum, unguenta
 nulla arte comparata redolentium, et per vascula vitrea ab eodem ad-
 ventantibus distribui. Mauricium igitur duodecimum iam annum impe-
 rantem subit imbellis et ignava quaedam circa res divinas cogitatio, ex-
 tenuatque et reiicit tam insigne miraculum, et mysterium hoc fallacium
 hominum commentum esse asserit. ornamentis igitur argenteis sepulcrum
 nudat, et obsignat, id quod incredulitatis audacia postulabat. ubi sta-
 tus dies affuit, arcanum exploratur, in mysterium inquiritur: miraculum
 probatur, fitque martyr suae virtutis hoc admirando opere testis omni
 exceptione maior, iterumque sanguine unguentifero meatus corporis per
 monumentum instar fontium fluit, et scaturit emissionibus mysterium,

μυστήριον, καὶ πιαίνονται σπόγγοι εὐωδίας αἱμάτων, καὶ πολυπλασιάζει ἡ μάρτυς τὴν ἔκροιαν· οὐκ οἶδε γὰρ γνώσεως φθονῆσαι θεὸς ἄπιστούμενος. οὕτω μὲν οὖν ἡ μάρτυς ἐπαιδαγώγει τοῦ C βασιλέως τὸ ἄπιστον· ὁ δ' αὐτοκράτωρ ἀντέπεμπε ταῖς τῶν αἵματων ἐκβλύσει τὴν τῶν δακρύων ἐπίχυσιν, καὶ ταῖς ἐκροίαις τῶν μύρων ἀντεδίδου τῶν ὀμμάτων τὸν ὄμβρον, “φαρμαστὸς” φάσκων “ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.”

Ἐπεὶ δὲ λίαν νουνεχόντως πρὸς τὴν παρέκβυσιν εἶδομεν, ἀναμνησθῆναι καὶ τῆς ὑπογραφῆς ὁ καιρὸς, καὶ τὰ περὶ τὴν τυ-
10 ραννίδα γεγεννημένα διεξοδικώτερον ἀναγράψασθαι.

15 15. Κωνσταντίνην τοιγαροῦν τὴν παιδα Τιβερίου τοῦ D
αὐτοκράτορος ἕμια τρισὶ θυγατρύσιν ἐν ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τινὶ κατὰ
κλειστον ὁ τύραννος ἐποίησατο· Λέοντος δ' ὁ οἶκος προσηγο-
ρεύειτο· μηνὶ δὲ πέμπτῳ καὶ γράμμασι τὴν ἑαυτοῦ ἀναγόρευσιν
20 συντάξας ὁ τύραννος πρὸς Χοσρόην ἐξέπεμπε, Λίλιον ἄγγελον
τῆς τυραννικῆς χειροτονίας προχειρισόμενος· τοῦτο γὰρ εἴθισται P 218
Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις ποιεῖν, ὅπηρκα τῆς βασιλείου ἐπιβῶσι
δυνάμεως. ὁ μὲν Λίλιος βασιλικὰ δῶρα ἐπιφερόμενος ἐς τὸ
Δάρας παραγίνεται. τοῦτον ὁ Γερμανὸς (ἄνῆρ δ' οὗτος τῆ τῶν
25 ὑπᾶτων ἄξιμ' κοσμούμενος, τὴν τε τοῦ συντεταγμένου αὐτόθι
στρατοπέδου λαχὼν ἐπιμέλειαν) περιφανῶς λίαν ἰσοδέξατο· πρό-
τινος γὰρ βραχέος τῆς τυραννίδος καιροῦ, Χοσρόου τοῦ Περ-
σῶν βασιλέως ἀπεχθανομένου τῷ πολεμάρχῳ Ναρσῆ, ὁ αὐτο-
κράτωρ Μουρίκιος ἀποπαύει τῆς περιφρουρᾶς τοῦ Δάρας τὸν
30 ἡγεμόνα Ναρσῆν, καὶ Γερμανὸν ἀντανίστησιν, ἐντεῦθεν ὁ Μου- B

odoreque cruoris suaviter spirantis spongiae imbuuntur. eum fluxum tum martyr adauxit: deus enim, quamvis illi non credatur, non tamen hominibus cognitionem suae virtutis et bonitatis invidet. atque ita martyr incredulitatem imperatoris sapere docuit; qui sanguinis emanationibus lacrimarum effusiones remisit, et fluentibus unguentis imbres oculorum suorum rependit, “mirabilis” inquit “deus in sanctis suis.”

Posteaquam igitur non imprudenter digressi sumus, tempus monet, ut descriptionis nostrae recordati, quae in tyrannide evenerunt, enucleatius persequamur.

15. Constantinam itaque, Tiberii imperatoris filiam, una cum tribus filiabus in privatam domum, Leonis dictam, tyrannus includit. mense quinto litteris scriptis Chosroem de sua inauguratione, Lilio huius tyrannicae creationis delecto nuntio, monet. sic enim et Romani et Persae solent, cum in regiae dignitatis gradu collocantur. Lilius cum muneribus imperatoris Daram venit; quem Germanus consularis et praesidii illic praefecturam sortitus magnifico apparatu excipit. paulo etiam ante occupatam tyrannidem, cum Chosroes Narsi duci infensus esset, Mauricius Narsem praefectum praesidii Darensis ordine movit, Germanumque

ρίκιος ἐθέλων κατευνάσαι τὴν Βαβυλώνιον χαλεπότητα. ἵππα-
 ζομένων τοιγαροῦν καὶ ξυνωρίδα πεποιημένων Γερμανοῦ καὶ Λι-
 λίου, στρατιώτης ἀνὴρ πλήττει τῷ ξίφει ὑπὸ τρίτην ὥραν τὸν
 Γερμανὸν ἵππαζόμενον. ὁ μὲν οὖν Γερμανὸς ἀποβῦς τοῦ ἵππου
 φορούδην οἴκαδε παραγίνεται· ἐπεὶ δ' οὐκ ἐν καιρίῳ τὰ περὶ τὴν 5
 καταφορὰν εὐδοκίμησεν, ὀλίγαις ἡμέραις ὁ Γερμανὸς ἀκέσατο
 C τὴν πληγὴν. ὑπὸ τοίνυν φαρμάκων βελτιωθείς, ἐστιάσας τὸν
 Λίλιον λίαν ἐπισήμως πρὸς Χοσρόην παρέπεμψεν. ὁ μὲν οὖν
 Χοσρόης ὑπόθεσιν πολέμου τὴν τυραννίδα πραγματευσάμενος,
 τὴν κοσμοφθόρον ἐκείνην ἐστράτευσε σάλπιγγα· αὕτη γὰρ λυτή- 10
 ριος γέγονε τῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν εὐπραγίας. ἐδόκει γὰρ
 κατειρωνευόμενος ὁ Χοσρόης ἀντέχισθαι τῆς ὀσίας Μαυρικίου
 D τοῦ αὐτοκράτορος μνήμης. οὕτω μὲν οὖν ὁ Περσικὸς πόλεμος
 τὴν γένεσιν ἐκληρώσατο, ὁ δὲ Λίλιος διετέλει παρὰ τοῖς Πέρσαις
 σκληραγωγούμενος. 15

Κατὰ ταύτας τοίνυν τὺς ἡμέρας εἰς τὴν οἰκουμένην πλάνη
 εἰσήρρησε, καὶ Θεοδοσίον οἱ Ῥωμαῖοι μὴ τεθνηκέναι ἐδόξαζον.
 καὶ γίνεται τοῦτο καιρίον μεγίστων κακῶν, καὶ φόνων εὐθηνίαν
 ἢ ψευδῆς αὕτη ὑπόθεσις πραγματεύεται. τοῦ δὲ λόγου ἀξια-
 νομένου πρὸς τὰ βασίλεια ταραττεται λίαν ὁ τύραννος, καὶ τὸν 20
 Ἀλέξανδρον ξίφει διέφθειρεν. ἔδει γὰρ τοὺς συνεργάτας τῆς τυ-
 ραννίδος τὸν Φωκῶν διαφθεῖραι, καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ κακῷ συμμαχή-
 σαντας ἔξαισίῃς πυραπέμψαι ὑλέθροις· οὐκ οἶδε γὰρ κοινοπραγίᾳ
 κακοῦ τὴν φιλίαν τῶν συμπεφρονηκότων βεβαίαν ἰδρίσασθαι.

ei subrogavit, cupiens isto modo Babyloniam iracundiam mitigare. Ger-
 mano et Lilio equis et bigis in oppidum invectis, miles quidam die ter-
 tio Germanum in equo ense ferit; quem descendantem domum sui depor-
 tant. sed quoniam plaga letalis non erat, paucis diebus ex ea iuxiliis
 adhibitis convaluit. tum Lilius lautissime structis epulis acceptum ad
 Chosroem dimittit. Chosroes belli causam et invitamentum sibi Phocae
 tyrannidem sumens, illud orbi exitiosum classicum cecinit, quod Roma-
 norum Persarumque fortunas afflixit. visus est enim plane Chosroes
 tueri et asserere velle sanctam Mauricii memoriam. atque haec belli
 Persici origo fuit. Lilius in Perside manens inhumanus tractabatur.

Per eosdem dies error per imperium increbuit, creditumque a Ro-
 manis non interiisse Theodosium; quae fabula mala maxima caedesque
 plurimas progenuit. et cum etiam ad regiam usque pertigisset, tyrannus
 nimio opere conterritus Alexandrum neci dedit. oportebat nimirum
 ipsum Phocam administris suae tyrannidis vitam auferre; qui que sibi ad
 scelus subserviissent, eos ad magnum exitium mittere: nam in societate
 maleficii firma stabilisque amicitia non reperitur.

INDEX GRAMMATICUS.

- ἔς ἄγαν 333.
 ἀμακροήμερευτος ἔξορία 322.
 ἀνείς ἰ. q. ἀνίων 211. 272. 333.
 ἀντευτελίζεται 129.
 ἀπειρανίζεσθαι 75.
 ἀποδόσθαι ἰ. q. ἀποδοῦναι 54. 92.
 197. 218. 267.
 ἀποπροσποιήσις 327.
 ἀφθροτομεί 192.
 αὐτοδύνατον 93.
 αὐτοκάθετος 263.
 αὐτοματίζουσιν ἰ. q. αὐτομολοῦ-
 σιν 79. αὐτοματίζεται 99.
 αὐτομολέμιον 74.

 δαρυγμεδούμ ἰ. q. κουροκαλάτης 154.
 δειλιναίφ καιρῷ 329.
 Δέκαρ Διβύης 280.
 τὸ διαζήμιον 115.
 διέφθαρον 292.
 δίστρια 321.
 δοκιμωτάτως 304. δομίστικος 340.
 δρόμων 288. 331.

 ἐαρίτιδες ὄραι 86.
 ἐγχευτρίζειν 35. 107.
 ἐγκλιτοί qui accumbunt 215.
 ἐμπέπηχεν 47. 61.
 ἐπιστασιάζει 325.
 ἐρήσειε 28.
 ἐχόμενα ἰ. q. ἐξῆς, πλησίον 205. 216.

 ἡμικραίπαλος 206.
 ἡμίονος 59.

 τὰ Θεανδρικὰ μυστήρια 201. ἢ
 Θεανδρική πανδαισία 237.
 εἰς Θήρατρον γέγονεν ὁ κνηγέ-
 τής 100.
 Θηριόβλητος τιμωρία 180.

 inhiatīvi usus.
 ὅποι στήναι οὐκ ἔχοντες 130.
 faturi. ἔδει μεταβῆσεσθαι 31.
 ὡς μικροῦ δεῖν μεταληψεσθαι 53.
 ἐδόγματιζέτο παραδώσειν 216.
 ἠντιβόλον μεταβῆσεσθαι 71.
 ἠξίου ἀποισεσθαι 39. 179. κα-
 ταναγκαζόντων αὐτὸν ἔσεσθαι
 πειθήνιον 115. οὐχ οἶόν τε ἦν
 τὸ φρούριον παραστήσεσθαι 83.
 Ιερόθιοι πρεσβείαι 70.
 ἱκπομανούντας 58.

 καβαλλάριοι 230 bis.
 καλλιγράφος 341.
 κατασμενίζειν 199.
 κατασυστάδην 73. 253. 272.
 κατηθλιωμένος 170.
 ὁ κατεκκλησιασθεὶς λαός 196.
 καὶ] ἔτος ὄγδοον, καὶ Βαράμ ἐκ-
 πέμπεται 124. ἡμέραι τρεῖς, καὶ
 ἠγγέλθη 264. τρίτη ἡμέρα, καὶ
 ἐπέπυστο 68. 128 bis. 135. 162.
 173. 179. 184. 193. 207. 209.
 216. 218. 219. 220. 221. 244.
 245. 246. 247. 249 bis. 253.
 256. 270. 271. 273 ter. 274.
 276. 277. 279 281. 288. 291.
 294. 298. 316. 317 bis. 318.
 319. 327. 342. τρίτη φυλακὴ
 τῆς νυκτός, καὶ 179. τρίτη ὄρα,
 καὶ 300.
 κραταίαι litterae 65. 179. corrua
 70. 74.
 κλιματάρχης 286.
 κλίτος 176. 224. 322.
 κομιδῇ μέγιστον 42. ἀφθονώτα-
 τα 90. κάρτα κομιδῇ 124. 184.
 190. λίαν κομιδῇ 136. 225.
 κουαίστωρ 32.
 κροκινίζουσαν 290.

 λίαν εὐκλείστατον 244. παλαιτά-
 τον 320. λίαν εἰς τὰ μάλιστα
 179. λίαν ἀκριβέστερον 308.
 ἐπαγωγότερον 328. μελάντε-
 ρος 301. νεώτερος 301.
 λυμάλνειν 43.

 μαγιστερίαν διανύσας ἀρχὴν 72. 147.
 ἢ τοῦ μαγίστρον ἀξία 159.
 μετεκχωρεῖν vendere 54.

 ναὶ δι' 260. ναὶ δῆτα 72. 80. ναὶ
 μὰ τὸν 83. ναὶ μὴν 129. 147.
 151. 224.
 ναίτιος μώλωψ 212.

οίκτηρῶσαι 55.
 ὠνειρατεύετο 298.
 ἐπισθοφύλακες 176.
 οὐ πανσώμεθα — οὐ καταλήξα-
 μεν — οὐκ ἀποσώμεθα 200.
 οὖν] καὶ οὖν 63. 72. 76. 79. 84.
 91. καὶ γοῦν 159. 161. 292. 293.
 μὲν οὖν ab initio coli 343. μὲν
 οὖν γὰρ 71. 79. 85. 102. 183. 204.
 322. οὐκ οὖν δὲ 75.

παρέδοτο i. q. παρέδωκεν 258
 παραδριμύττεσθαι 69. 155. 170. 291.
 παρήνωται 31.
 περιαντίζεται 150. 159.
 πολυτιβάς 31.
 πορθμίδιον 278.
 πραιπόσιτος 194.
 πραιτορίου ἑπαρχος 313. 331.
 πρεσβύτερος 46.
 πρεβολεύς 73.
 ἡ προεόρτιος ἑορτὴ 274.

σείκετον 329.
 σιλεντιάριος 332.
 σκηνοπήγιον 288.
 σκούλα 260.
 σκρίβων 41. 323.
 σμαραγδόχλοος ἄρα 162.

σοφιστικεύει 262.
 συλλαβαί i. q. ἐπιστολὴ 173. 270. 324.
 σύμφρασις 173. 231.
 συναπολιθοῦσθαι 162.

ταυτός 112.
 τερατοτόκος 242.
 τριβίζοντες 171.
 τσῆλδον 72.
 τρίτη] γὰρ καὶ τρίτην 64. ἐχθὲς
 τε καὶ τρίτην 254.
 ἔτυχε τὸν ἄνδρα ἐνδιατρίβειν 71.
 διαιτήσας, ἐτύγγανεν ὡν 159.

ὑπεῖναι i. q. εἶναι 264. 272. 277.
 278. 279. 282. 284. 320 bis.
 εἰς ὑπήκουον 84. 174. 204. 270. 314.
 ὑπογλίχειν 47.
 ὑποκυρτανομένων τῶν ὀφθαλ-
 μῶν 45.
 ὑποτοπάσας 47. 295.

φαιλώνη 280.

χάραξιν εἰκοσι παραγίνεται 251. δι-
 κα ποιησάμενος χάρακας 281. 291.
 χεθείσης 177. διαχεθείσης 133. ἐ-
 χεθείσης 98.
 χροματουργία 116.

INDEX HISTORICUS.

Abares 91. 283. 284 et passim.
 Abdeli Nephthalitae 282.
 Abora fl. 60. 134.
 Aboreon cast. 179.
 Acacius Archelai 135.
 Acbas cast. 57.
 Achelous fl. 307.
 Acys opp. 48. 272.
 Adormaanēs Persa 135. 152.
 Adrabiganon 163. 176. 184. 193.
 Adrianopolis 46. 103. 323.
 Aethiopes albi 288.
 Aethiopia 303.
 Agatharchides Cnidius 309.
 Aisumas mons 59. 68.
 Alalisus cast. 85.
 Alamundarus Sarae 151.
 Alani 132.
 Albania 126. 128.
 Albois Longobardus 261.
 Alexander centurio 257. 272.

Alexander Magnus 186. 219. 235. 287.
 Alexander martyr 248. 297.
 Alexander Phocae minister 335.
 340. 346.
 Alexandria 300. 341.
 Alexandriana 219.
 Amida 63. 71. 139. 148.
 Ammodion 211.
 Ampelium 335.
 Anathon cast. 204. 207.
 Anaxagoras 304.
 Anchialus opp. 40. 236.
 Andreas interpres 86. 105.
 Andreas sacerdos 330.
 annona militum contracta 112.
 Ansimuth peditum Thrac. dux 92. 103.
 Antiochia 112. 216. Persica — Sy-
 riaca 216. 217.
 Antiochia Mygdoniae 123.
 Aphraates Persa 122. 123. 124.
 Aphumon cast. 57. 84. 148.

- Apperia cast.** 100.
Apsich Hunus 61. 70. 322.
Arabia Chosroae traditur 194.
Araxes fl. 125. 128.
Imp. Arcadius 328.
Ardagastus Sclavorum dux 253.
Aristobulus palatii praefectus 118.
Aristoteles 58. 281.
Ariulf 50.
Armenii ad Persas deficiunt 129.
Arsacida 154.
Artabidae 153.
Arti Romanorum socii 323.
Arzamon fl. 65. 68.
Arzanena 61. 73. 133. 148. 153.
Asimus opp. 274. 325.
Asones 175.
Aspabedas 162.
Astice 98. 103. 281.
Atrapoici montes 178.
S. Autonomus 332. 340.
Augusta urbs 40.
Augustalis 342.
- Bacath** 286.
Bactriani 287.
Baduarius dux 262.
Balarathus fl. 223.
Bances opp. 291.
Bargusnas Varami pater 230.
Bearbaes 60.
Bedamas opp. 133.
Beiudaes opp. 105.
Bendosabiron opp. 120.
Beramae opp. 231.
Beroe opp. 102.
Beroea opp. 77.
Bestam Bindoae frater 162. 184. 193.
Bettus Francus 245.
Bibas opp. 65.
Bindoes Persa 162. 163. 176. 182.
 192. 220. 233.
Bizacu regio 120.
Bocolabras magus 47.
Bolgii Troglodytae 303.
Bononia 48. 247.
Bonosus 323.
Bosus Francus 245.
Bryzcius Persa 214.
Bulgari 276.
Buron 68. 69.
Busas Abares docet fabricare ma-
 chinas 102.
- Cabades Chosroae pater** 171.
Cadaseni 121.
- Cadmea victoria** 40.
Caesarea Cappadocum 151.
Calbomuntis 98.
Callimachus polemarchus 77.
Callinicum opp. 152.
Campus in Hebdomo 339.
Canzacon opp. 126. 223.
Cardarigan Persarum dux 50. 60.
 68. 75. 80.
Carduchii montes 86.
Carisca v. Curisca.
Carthaginiense bellum 72. 281.
Castus dux 87. 88. 91.
Caucasus mons 178.
Cephisus fl. 307.
Chaganus Abarum 39. 44. et passim.
Chalcedon 293. 336. 338. 343.
Chalcidenses 226.
Chalcitis ins. 48.
Charchas vicus 205. 230.
Cheunni s. Chunni 284.
Chlomarou cast. 79. 81.
Chnaethas regio 219.
Chosroes Cabadae f. 134. 147. 149.
 154. 216.
Chosroes Hormisdas f. 161. 172 et
 passim.
Chosroperozes 190.
Chubdan opp. 287.
Chubriadanes Persa 158.
Chunni 284.
Circesium opp. 134. 151. 179. 204.
Coelesyria 135.
Comentiolus 41. 88. 123. 179. 208.
 294. 314. 320. 328.
cometa 231.
concha S. Glyceriae 54.
Conimundus Gepidarum rex 261.
Constantina Augusta 51. 345.
Constantina s. Constantines polis
 112. 114. 118. 147. 152. 191.
 194. 207.
Constantinus Lardys 331. 332. 340.
Constantiola 288.
Coch Abarus 251.
Colch 285.
Cotzageri Turcae 286.
Cosmas tribunus 327. 335.
crucis signum in frontibus Turca-
 rum 225.
Ctesiphon urbs 161. 178. 215. 234.
Cunaxola Turca 285.
Curisca opp. 274. 325.
Curs 50. 148.
Cynegirus 77.
Cyprus ins. 148.

- Cyriacus patriarcha 331.**
Cyrus deiparae aedem condit 329.
- Dalmatia 291.**
Damascus 112.
Daonium 241.
Daras cast. 74. 75. 121. 134. 151. 208.
Dardania 322.
Darius Hystaspis 154.
Democritus 305.
Dilimanitae 161. 167.
Dinabadon 214.
Diocletianopolis 102.
Dolabzan satrapa 210.
Domenziolus 129.
Domitianus Meliten. episcopus 194.
195. 208. 211. 337.
Dorostolum 48. 251.
Dravus fl. 291.
Drizipera opp. 248. 251. 267. 297
Drocton Longobardus 103.
- Edessa 112. 117.**
Edessenus episcopus 115.
Elibacias fl. 257. 279.
Elpidius senator 41.
Enatum 242.
Ensinum cast. 47.
Ephorus hist. 302. 305.
Eras i. q. Araxes 125.
Erginias fl. 46.
S. Kephemla 343.
Euphrates 133. 139. 145. 152. 215.
Euripides 304.
Eutropii portus 336.
- factiones Circi 327. 333.**
forum Cpollitanum 53.
Franci 245.
- Ganges fl. 302.**
Gennadius Libyae praefectus 280.
Gentzon peditatus dux 251. 260.
275.
Georgius 313. 340.
Gepidae 242. 257. 261.
Germanus Damasci episcopus 112. 115.
Germanus ad Daras dux 345.
Germanus Theodosii sacer 328. 330.
Getae i. e. Sclavi 119.
Giligerdon cast. 120.
S. Glyceria 241.
S. Golinduch 227.
Gordia Mauricii soror 59.
Gregorius Antiochiae episcopus 122.
191.
- Guduis dux 291. 292. 323. 324. 325.**
- Haemus mons 87. 89.**
Hannibal 61.
Harmaton legatus 298.
Hebdomites 332.
Hebdomum 236. 339.
Hecataeus hist. 302.
Hellanicus hist. 302.
Heraclea quae olim Perinthus 54.
240. 249.
Heraclius dux 70. 76. 85. 105. 123.
Imp. Heraclius 70. 76. 337. 340.
Hercules 107.
Herodianus 293.
Herodotus 301. 302. 304.
Hierapolis 119. 179.
Hierosolyma 229.
Hilaras Cpol. regio 321.
Homeritae 132.
Homerus 104. 107. 276. 326.
Hormisdas 129. 149. 158. 163. 170.
Hunni v. Abares.
Hunnugun(r)i 284. 286.
- Iatrus urbs 273. 294. fl. 296.**
Iberi 151.
Icar opp. 285.
Iliphredas Emesae praef. 70. 114.
imago Christi sedandis turbis cir-
cumlata 114.
Indi 233.
Ioannes Armeniae praef. 129.
Ioannes Baptista 334.
Ioannes Ieiunator 31. 50. 56. 279.
Ioannes Mystacon 49. 57. 103. 193.
passim.
Ioannes quaestor 31.
Ioannes senator 147.
Iovius Arzanenus 79.
Judaei in Perside 218.
Imp. Iustinianus 72. 131. 217. 284.
Iustinianus Germani f. 138.
Imp. Iustinus minor 131-149. 262.
Izala mons 59. 67. 85.
- Lazica 126.**
Leontis domus 345.
Leonidas 77.
Leontia Phocae uxor 334.
Lethe carcer 120.
Lilius Mauricii interfector 339. 345.
Lividinon 48.
Lividurgum 98.
Longobardi 261.
S. Lupus 274.

- Lydus sub Iustiniano 301.**
Maeander fl. 307.
Magi 69.
Maiacariri 59.
Mambrathon 65.
Marcianistae 330.
Marcianopolis 48. 89.
Marcianus patricius 133.
Mardis cast. 69. 71. 135. 208.
Margarites eunuchus 52.
**Mariae virginis templum in Blacher-
nis 322.**
Martinus dux 87. 88.
Martyropolis 118. 122. 183. 194.
Maruthas Arzanenus 79.
Maruzas Persa 118. 121.
Imp. Mauricius passim.
Matzaron cast. 105.
Mauri 120 280.
Mebodes Persa 63. 122. 210. 215.
Melabason mons 86.
Melas fl. 284.
Melitene 145.
Memphis 307.
Menander hist. 38.
Menas Aegypti praef. 299. 310.
Meroe ins. 303.
Miraduris 204.
Mirrhamus 153.
Mirsium 246.
Mithras 178. 196.
Monocartum 62 112.
mons aureus 285.
monstra 241. 263.
Mucri 283.
Musocius rex 257.
Mygdon fl. 213.
Myragdus satrapa 184.
Mysia Thracica 293.

Narses 112. 208. 213. 219.
Neapolis 87.
Nephtalitae 282.
Nicaea 332.
Nicopolis 294.
Nilus fl. 299 sqq.
Ninive 235.
**Nisibis 59. 119. 123. 134. 148. 158.
176. 191. 193. 228. Arabiae 203.**
Novae 273. 281. 320.
Nomades Saraceni 151.
Nymphius fl. 49. 58. 119.

Odessus opp. 270.
Oenopides hist. 308.

Ogor Turcae 283—285.
Ogyrus Saracenus 69.

Palastolum 322. 324.
Pannasa 48.
Pannonia 283.
Paspirius fl. 258.
Paulinus praestigiator 53.
S. Paulus 343.
Paulus Mauricii pater 51.
pestilentia 286. 297.
Petrus Aegypti praef. 340.
**Petrus Mauricii frater 263. 270. 276.
321. 326.**
Petrus patricius 147.
Phasis fl. 120.
Phathachon 85.
Pherochanes Persa 159—161.
**Philippicus Mauricii sororius 59. 70.
81. 83. 86. 119.**
Philippopolis 321.
Phocas 325 sqq.
Piragastus Abarus 277.
Plato 281.
**Priscus 112. 115. 247. 251. 260.
263. 278. 281. 288.**
Probus Chalced. episcopus. 234.
Probus Circesii praefectus 179.
Procliane 247.
Procopius hist. 72.
Ptolemaeus Philadelphus 302.

Rabdis 60.
Rateria 48.
Raxates Persa 340.
Rhegium 237.
Roma vetus 120.
Romanus dux 123. 125. 140. 148.
Rosas Hormisdas 205.
Rosochosron 232.
Rufinus dux 219.
Rustibius 88.

Sabiri Hunni 284.
**Sabulen manalion 39. i. q. Sabu-
lenti canalin 248?**
Saldapa 48.
Salvianus 247.
Samen Persa 190.
Samur Abarus 247.
Sapir 107.
Saraceni Romanorum socii 313.
Saraes 176.
Sarames 131. minor 101. 208. 213.
Sargathon 134.
Sarnachorganes 147.

- Sarselt Hunni 284.**
Savus fl. 246. 291.
Scipio maior 61.
Sclaveni s. Sclavi passim.
Scopis opp. 272.
Scythae Caucasiae 282.
**Seleuciam condidit Seleucus Nica-
 nor 215.**
Selymbria 240.
senatus 236. 244.
Seoses Cabadae amicus 171.
Sergius centurio 69.
Sergius δῆμαρχος 327. 332.
S. Sergius 205. 229. 231.
Sesostris 265.
Siciliae praetor 41.
Simeones Amidae episcopus 71.
Singan ins. 288.
Singaron 148. 210.
Singidon 40. 246. 288. 315.
Siraganon 220.
Sire Chosrois uxor 231.
Sirmium 38.
Sisarbanon 60. 123.
**Sittas Martyropolim prodit 122. 194.
 sol deficit 236.**
Sogdiana 286. 287.
Solachon 72.
Solchanes 204.
Solomon eunuchus 72.
Sophiae templum 237. 329. 333.
Sparzeugun Turca 235.
**statuae imperatoris deiiciuntur 116.
 caedem eius portendunt 340.**
Stembischadas 283.
Stephanus eunuchus 329.
Stephanus tribunus 61. 73.
Suania 124. 154.
Surina 122.
- Taisan Turca 286.**
Tamchosro Persa 139. 147. 152.
Targitius Abarus 48.
Tarniach Turcae 286.
Tarsus urbs 112. 343.
Tatimer 256.
Taugast opp. 283. 286. fl. 287.
Thales 303.
Thebothum 134.
Themistocles 255.
Theodorichus Francus 245.
Theodoricus Romanorum dux 151.
Theodoropolis 274.
Theodorus Adenus 86. 105.
Theodorus Ilibinus 72.
- Theodorus magister 147.**
Theodorus medicus 264.
Theodorus tachygraphus 333.
Theodorus Zetonumius 72.
Theodosiopolis 60. 86. 147.
Imp. Theodosius 328. 329.
**Theodosius Mauricii f. 321. 323.
 335. 340.**
**Theophylacti Simocattae familia-
 ris 341. cognatus 342.**
Theopompus hist. 302.
Thomanon 86.
Thucydides 302.
Tiberiopolis 62.
**Imp. Tiberius 31. 35. 131. 136.
 149.**
Tiberius Mauricii f. 337.
Tigris fl. 86. 49. 59. 150. 159. 215.
Til fl. 283.
Tissus fl. 318.
Tomea 293. 319.
Traiani via 320.
Troglodytae 303.
Tropacum opp. 48.
Tuldich Turca 285.
Turcae 124. 225. 234.
Turum Turca 285.
Typhaeum Alexandriae 342.
Tzurulum opp. 249.
- Uar 284.**
- Varam 124. 125. 153. 158. 176. 182.
 192. 204. 210. 213. 223. 233.**
Varames 130. 158.
Veneti 236. 327.
Vespasianus 218.
Viminacium 40. 315.
Vitalius tribunus 70. 72. .
- Xenophon 302.**
Xerogypsus fl. 245.
- Zaba fl. 159. 160. 176. 214.**
Zabender Turcae 286.
Zabertas Persa 81.
Zadesprass. Zadesprates 159. 204. 207.
Zalabzan 236.
Zaldapa 87. 272.
Zamendes 176. 192.
Zicibida 294.
Zoambres 192.
Zoanab Dilimnita 161.
Zobardum 62.
Zogomus Saracenus 69.

G E N E S I U S

EX RECOGNITIONE

CAROLI LACHMANNI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIV.

PRAEFATIO CAROLI LACHMANNI.

Genesii historiae codex unus extat Lipsiensis, paginarum 77 formae maximae, editio item una Veneta, a. 1738, cui addita est St. Bergleri interpretatio Latina et annotatio (vid. Fabric. Harlesii, vol. 7, p. 532). mihi praeter apographum editionis Venetae imperitissime factum traditae sunt E. Wunderi V. Cl. schedae quibus editionem cum codice magna diligentia contulit. hac collatione ita usus sum, ut editionis Venetae errores raro indicarem (V), plerosque (erant autem paene innumeri) tacite corrigerem. verba scriptoris satis accurate distinxi, emendare non satis potui: curavi tamen ut emendationis instrumentum paratum esset. itaque codicis Lipsiensis scripturam (L), quoties ab ea recedendum esse videretur, ex editione Veneta vel ex Wunderi schedis annotavi: emendationes Bergleri, si probabiles essent, nomine eius interdum sed raro adiecto (B), vel recepi vel commemoravi: meas tanti non facio, ut a Berglerianis distinguendas duxerim. neutri nostrum iniuriam fecerit qui omnia in quibus haec editio a codice differt Berglero ascripserit. huius emendationes, quas quidem veras esse putarem, curavi ne iterum in eius annotationibus ponerentur: annotationes ceteras tantum non omnes retinui et quantum fieri potuit emendavi: erant enim negligentissime expressae. earum pars sub textu vel in-

terpretatione Latina posita erat: has ad loca sua revocavi. interpretationem correxi, sed ut satis haberem vitia graviora tollere.

Libros Genesisii cum plerique qui de eo locuti sunt quinque esse dixerint, sciendum est eum sane quinque βασιλείας pertractasse, sed a Michaele ad Basilium p. 113, 11 ita transiluisse ut illius obitum et mores prope omitteret, non eadem ratione quam in tribus prioribus et in ipso Basilio secutus est.

Caeterum Genesisii nomen codici Lipsiensi praefixum esse traditur: Iosephus Genesisius utrum ab Iohanne Scylitza dictus fuerit, dubitatur. sed in fine codicis Lipsiensis haec scripta extant, quae ex editione Veneta (p. 62) exhibeo, nisi quod ibi legitur Λοῖστος, sed, ut Wunderus testatur, non recte.

Ab alia manu.

Λοῖσθος ἀνὴρ ἄριστος ὡς ἐγὼ κρινῶ,
Γεωργίου τε φημι καὶ Θεοφάνους.
Τῶν χρονογράφων. τῆς δὲ τῆς βίβλου πάτερ
Ἰωάννης σοὶ ταύτης φίλε δαιμόνων
Ὁ τῶν προέδρων πρῶτος, ἀλλὰ καὶ θύτης
Διοκαιοσαρείας τῆς Αναζάρβης.

ΟΛΤΜΠΙΟΣ Ο ΟΛΤΜΟΣ

Λιμῶ τακῆση βρωσις ὀρνέων ἔση
Ὁς ἐξέκοψας ἐν ἀρχῇ τὰς μεμβράνας
Καὶ κέρδος ἔσχεσς πλήρες κακοβουλίας
Τοῦ γραφέως τὴν κλήσιν ἐξαφανίσας.

Ab alia manu, partim ante, partim post ultimam lineam.

Ἐγὼ δὲ ἀνεπλήρωσα τὰ ἐκκεκομμένα
Γέρον πενιχρὸς Θεοπολίτης Συμεών (scriptum συμ).

Idem Wunderus alios etiam versus additos esse refert, sed ita scriptos ut singula verba legi non possint.

PRAEFATIO TYPOGRAPHI VENETI

IO. BAPTISTAE PASQUALI.

Absolutis viginti et duobus Historiae Byzantinae Tomis, quibus Parisiensis Editio constat; ecce Tibi, Candide Lector, vigesimum tertium Supplementorum Volumen, quo Veneta Editio haec mea, si minus Regiae Typorum elegantia praestare poterit, numero certe praestabit. Initio statim Voluminis Catalogum omnium Operum in eo contentorum habes, ut uno intuitu quae et quanta additamenti loco tibi proponantur legenda deprehendas. De singulis quibusque Operibus, deque eorum Auctoribus nihil est quod ego dicam; cum hanc Spartam ornarint vel primi Editores, vel Interpretes. Unum, de quo praefarer, restat MS. Opus Iosephi Genesisii de Rebus Constantinopolitanis a Leone Armenio ad Basilium Macedonem continuatum, quod in tui gratiam nunc primum publica luce fruitur, Eruditorum manibus terendum. Auctor hic Leonis sapientissimi Imperatoris aetate floruit, eiusque filii Constantini Porphyrogeniti iussu videtur historiam hanc conscripsisse: de quo etiam, ubi sese obtulit occasio, magna loquitur, et praedicat. Eiusdem Constantini iussu concinnata fuit Chronographia post Theophanem, quam Tomo decimo sexto habes; aliquanto tamen prius haec Genesisii historia, de cuius stylo nec eleganti, et obscuro passim, etiam me tacente, cognosces. Latuit adhuc hoc Opus inter MM. SS. Bibliothecae eruditissimi Domini Ioannis Burkardi Menckenii, qui nuper fato literis inimico vi-

vere desiit, quique dum viveret, qua praeditus erat humanitate, transcribendum dedit, ut novo beneficio praecleara eius in rempublicam literariam merita magis elucescerent. Novi, Lector, opus hoc propter sermonis vitia expectationi tuae minime responsurum, at illud insuper certum exploratumque habeo, te nihilo minus fidem meam probaturum, qui promissis religiose steti, tibi gratificandi studio ductus impensis non peperi, ut rem novam dono tibi darem. Vale.

ΓΕΝΕΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΙ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΑΛΗΚ
ΛΕΟΝΤΟΣ.

REGUM LIBER I
DE LEONE AMALEKITA.

Τὴν ἐξ ἱστορίας τελέσας βίβλον ὡς ἐκέλευσας,
αὐτοκράτορ, μελέταις καὶ καμάτοις μεγάλοις,
ἐν σοὶ δῶρον ἔθηκα, ὅπως ἔγνωσμένον εἶη
ἐκ φιλοδεσποτίας συντεθέν ἐκ τε πόθου.

Ed. Ven. 1

5 Ἡ τῶν κύλαι πεπονημένων διάληψις μεγίστην ὄντως ὠφέλειαν
παριστῶσα τοὺς ἐπειλημμένους αὐτῆς πρὸς γραφὴν αὐτῶν διανέ-
στησιν. ὅθεν κὺγὼ νῦν τὴν περὶ τούτων γραφικὴν σπουδὴν πο-
λυτρόπως ἀνηρημένος, ἐκ τε τῶν τότε βιβιωκότων καὶ ἀμωσγέ-
πως εἰδύτων ἐκ τε φήμης δῆθεν δραμούσης ἠκουτισμένος, εἰς
10 τύνδε τὸν ἀγῶνα πυρώρημαι, τὸ μὲν εἶπως πρὸς τι λυσιτελῆς
τοῖς μετέπειτα διοφθείην, τὸ δὲ καὶ ἐμαντῶ τοῦτο καρπώσοιμι,

Inscr. Βασιλειῶν α' om. L. 4. φιλοδεσποτίας L. 5. προίμιον
margo L. 6. ἐπιειμμένους L. 8. ἀμωσγέπως L. 10. πα-
ρόρημαι L. ibid. λυσιτελῆς L. 11. ἐμαντό L.

Postquam absolvi librum historiae ut iusseras, imperator, curis et labo-
ribus magnis, tibi dedico donum, ut intelligatur ex amore erga domi-
num compositum ac desiderio.

Rerum olim gestarum memoria maximam revera utilitatem afferens
ad scribendum excitat illos qui ea attingunt. Quare et ego nunc scri-
bendi in me studio de his diversimode suscepto, cum ex hominibus qui
tunc vixerunt quodammodo gnaris, tum ex vagante fama edoctus, ad
hoc certamen descendendi, partim si possem ad aliquid utilis a posteris
cognosci, partim ut mihi ipsi hunc fructum caperem, utpote haec etiam

B ἄτε ταῦτά γε καὶ διαιτῆσαι προστεταγμένος πρὸς Κωνσταντίνου τοῦ αὐτοκράτορος, ἄλλως τε φιλοκάλου τὴν φύσιν καὶ τὴν προαίρεσιν, καὶ τῶν πώποτε βασιλέων λογιωτάτου, υἱοῦ Λέοντος τοῦ πανσόφου ἄειμνήστου ἄνακτος, ὡς ἂν τὰ μὴ παραδεδομένα βίβλῳ τῇ ἱστορούσῃ ἀπὸ τῆς κατὰ δυσσέβειαν φρενοβλαβοῦς 5 Λέοντος βασιλείας τοῦ ἐξ Ἀμαλήκ καὶ κυθεξῆς ἀναγράψωμαι.

Ἐν ἔτει ρ' βασιλείας Μιχαὴλ γαμβροῦ Νικηφόρου τοῦ βασιλέως, κοσμικῆς δὲ κτίσεως ,στκβ', Ἰνδικτιῶνι ζ', ἐπὶ συμβά-
V. 2 σης ἥττης Ῥωμαίοις παρὰ Κρούμμου τοῦ ἀρχηγοῦ Βουλγάρων, Λέοντός γε τήνικαῦτα στρατηγοῦντος τῶν ἀνατολικῶν, μὴ τῇ 10 συμπλοκῇ τοῦ πολέμου περιτυχόντος, ἀλλὰ σκαιοβούλως ὑποχωρήσαντος σὺν τῷ ὑπ' αὐτὸν τάγματι, καιροφυλακοῦντος τὴν τῆς βασιλείας ἐπίθεσιν, φυγῆς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἐντεῦθεν καθίσταται σὺν τῷ περιλειφθέντι αὐτῷ λαῷ.

Ὡς δὲ τινες ἔφησαν, ὅτι μόνος ὁ Λέων καθ' ἓν τι μέρος 15 προσβυλῶν Βουλγάρους γενναίως κατηγωνίζετο, ὡς ἐνθένδε μεγίστην ἀποίσασθαι εὐκλειαν· ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν πρὸς ὑποστροφὴν τρίβον ἐστήριξεν, τῶν ὑπηκόων πλεῖστα καταιτιώμενος, ὡς μὴ πεφροντικότεων τῶν ἐγγράφων ὄρκων αὐτῶν, ἀλλὰ προσχωρούτων εἰς διαστάσεις, ἐξ ὧν περ ἦται συμβαίνουσιν, προστά-
B ξας τῷ Λέοντι μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατεύματος ἔξω προσει-
 δρεῖν τῆς πόλεως διὰ τὴν μερικὴν αὐτοῦ πρὸς Βουλγάρους κα-

6. ἀναγράφωμαι L. 8. ἐπισυμβάσης L. 10. τε L. 12. καιροφυλακοῦντος L, καιροφυλακτοῦντος V.

administrare iussus a Constantino imperatore, cum omnis elegantiae studioso natura et instituto, tum imperatorum quotquot unquam fuere doctissimo, filio Leonis illius sapientissimi semper memorandi imperatoris, ut ea quae nondum essent tradita libro historico inde ab insipientis in impietate Leonis imperio, illius Amalekitae, et deinceps perscriberem.

Anno secundo imperii Michaelis generi Nicephori, a mundo autem condito sexies millesimo trecentesimo vicesimo secundo, indictione septima, post illatam cladem Romanis a Crummo supremo duce Bulgarorum, Leone tunc praefecto orientalibus, qui in conflictu belli non adfuerat, sed pravo consilio recesserat cum sua legione, occasionem observans invadendi imperii, fugere imperator Michael inde compellitur cum reliquo adhuc sibi populo.

Ut vero nonnulli aiunt, solus Leo una quadam parte aggressus Bulgaros strenue depugnauerat, ut hinc maximam reportaret gloriam: imperator autem ad revertendum iter ingressus est, subditos plurimum culpans, quasi non curassent scriptum iusiurandum, sed abirent in dissidia ex quibus clades existunt, iusso Leone cum suo exercitu extra urbem excubare, quia ipse pro parte sua Bulgaris superior

ὑπεριτέρῃσιν, εἰς τὸ μὴ τούτους ὀλιγανδρίας καὶ φυμαδίας Ῥωμαϊκῆς τοσοῦτον λοιπὸν ὑφωραῖσθαι. ἀφ' ὧν ὁ στρατιωτικὸς σέλληγος κατελοιδόρει τοῦ βασιλέως ἀφέλειαν, καὶ ἔκλυτον τοῦτον ἐπεψηφίζετο, καὶ τὸν στρατηγὸν Λέοντα συμφώνως εἰς βασιλείαν προέκρινεν. τοῦ δὲ ἀχλυώδει ἀγωνία καὶ πολλῇ συμπεσόντος πρὸς λόγον τῆς ἀναρρήσεως, καθὼς ποτε κατὰ γέφυραν Γαίτου τοῦ Καίσαρος, Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου ἀναιρήσειν τοῦτον διεμαρτύρατο, εἰ μὴ ταύτῃ κατάθαιτο. καὶ τὴν μὲν κατάθαισιν αὐτοῦ μόνον ἀπήτει, τὴν δὲ μέχρι τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν τῶν
10 βασιλείων εἴσοδον ποιῆσαι ῥαδίαν ὑπέσχετο, ἥτις εἰς ἔργον παρ' αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος τετελείωτο.

Πρὸ δέ γε τούτων, γενομένῳ τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ πλησίον C τῆς πόλεως, συναντῶν τούτῳ ἀνὴρ τις τῶν ἐπισήμων, τὴν τῶν τειχῶν κηδεμονίαν πεπιστευμένος, τῶν Ἐξαβουλίων ἐκ γένους, 15 ἀφοσιῶν τὰ ἔθιμα βασιλεῖ, καὶ τῇ δυστυχίᾳ συναλγυνόμενος ἐπυνθάνετό γε “τίς ἂν εἴη, ὃ δέσποτα, τῶν στρατηγούντων ἐαθεῖς ἐν τῷ ἐπιλοίπῳ στρατῷ;” ὁ δὲ φησὶ “Λέων ὁ τοῦ α' θέματος ἐξηγούμενος, ἀνὴρ ἀγχίνους καὶ εὐθύτητος ἐξεχόμενος.” ὁ δὲ ἀντέφη ἀλυσιτελὲς εἶναι εἰ μόνος τοῦ τοιοῦτου καθηγοῖτο, 20 “δίχα τινὸς τῶν σῶν οἰκείων ὑπηρετῶν.” τοῦ δὲ βασιλέως οὐδὲν τῶν ἐναντίων ὑφορωμένου, ἀπολογισμοὶ τινες παρ' αὐτοῦ τῷ Ἐξαβουλίῳ προὔτιθεντο, ὡς μὴ τυραννήσειν ποτέ βουληθησο-

2. ὑφωραῖσθαι L. 10. βασιλειῶν L. 12. πρὸς L. 21. ὑφω-
ρομένου L. 22. προὔτιθαιτο L.

fuisse, ne isti iam de Romanis paucitatis et fugacitatis opinionem nimiam conciperent. Unde factum ut militaris multitudo accusaret imperatoris simplicitatem, ac nimis remissum eum iudicaret, ducemque Leonem una voce ad imperium eligeret. Illo autem profunda sollicitudine sese contrahente ad famam electionis, ut olim in ponte Julius Caesar, Michael Amoriensis occisurum affirmavit nisi in eam consentiat, ac solummodo consensum eius expetebat, introitum vero in urbem et in ipsam regiam facilem se facturum promisit; quod et re ipsa praestitum ab ipso et exercitu.

Sed priusquam haec perficerentur, cum iam imperator Michael accessisset ad urbem, occurrit ei vir quidam ex nobilibus, moenium curam sibi concreditam habens, e familia Exabuliorum, consuetis officiis erga imperatorem defungens ac super calamitate condolens, quaerebatque qui ex ducibus esset relictus in exercitu. Tum ille, “Leo”, inquit, “primo themati praefectus, vir industrius et iustitiae addictus.” At is negavit esse consultum ut is solus ei rei praesit absque aliquo imperatoris intimo ministro. Ceterum imperator nihil adversi suspicans etiam rationes quasdam Exabulio proponebat, quasi nunquam tyrannidem esset af-

- D** μένου τοῦ Λέοντος. ἀπῆει τοιγαροῦν ὁ αὐτοκράτωρ πρὸς τὰ βασιλεια οὐ μετὰ πολὺ, καὶ ἡ τοῦ τυράννου Λέοντος ἀνύρρησις διηγγέλλετο. πρὸς τοῦτο τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ δυσχεραίνοντος, παρήνουν τινὲς αὐτῷ πᾶσι τρόποις τῷ τυράννῳ στερεῶς ἀντιτάξασθαι· ὁ δὲ γαλήνιος ὢν τῇ γνώμῃ καὶ οὐχ αἰμοχαρῆς τῆνδ προαίρεσιν, ἀπείργε πάντας μαιφονίας, τῷ τοῦ Θεοῦ προστάγματι εὐγνωμότως ἐπικλινόμενος, καὶ τοποῦτον ὥστε καὶ τινὰ τῆς κατοικιδίου Θεραπειας αὐτοῦ, τὸν Ἐξάρχοντα, στείλαι πρὸς Λέοντα μετὰ καὶ βασιλικῶν συμβόλων, προτρέψαι τε καὶ τὴν σύγκλητον ἀπιέναι πρὸς τὴν τούτου ἀπάντησιν, ὡς μὴ τινὰ ῥα-10
- E** νίδα Χριστιανικοῦ αἵματος ἐκχεθῆναι αὐτοῦ ἕνεκα. ἐφ' ὅτι τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Προκοπίαν ζηλοτυπήσασα τοιοῦτον εἰπεῖν, “δεινὸν γε δεινόν, ἐὰν ἡ τοῦ τυράννου σύζυγος Λέοντος περιβάλοι τὸν μοδίολον,” Βάρκιν αὐτὴν ὀνομάσασα. ὁ δὲ ταύτην φρονίμοις λόγοις ἀποκρουσόμενος εἶρηκεν “καλὸν τῇ τοῦ κυρίου 15 δοκῆσει συνέπεσθαι τὰ γινόμενα.”
- V. 3** Τοῦ δὲ τυράννου καταλαβόντος διὰ τῆς χρυσοῦς πύλης τὸν τοῦ προδρόμου ναὸν ὃν ἐδείματο Σιούδιος, πολλοὶ τῆς γερουσίας ἢ καὶ σχεδὸν ἅπαντες προσήεσαν αὐτῷ, ὃν καὶ δορυφοροῦντες μετὰ τοῦ συνεπομένου ὕχλου τοῖς βασιλείοις ἀπήγαγον. καὶ δὴ 20 εἰσιῶν καὶ πρὸ τῶν χαλκηλάτων ἐπιστάς πυλῶν, ἐπὶ τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ τε καὶ περιπορφύρῳ μαρμάρῳ, εὐχὴν χριστήριον ἀποδώσων τῷ ἐκεῖσε Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ εἰκονίσματι, εἶτε

18. ἐδήματο L.

19. προσίεσαν L.

21. τῷ] τό L.

fectaturus Leo. Abibat igitur imperator in regiam, nec multo post Leo imperator declaratus nuntiabatur. Eam rem aegre ferente Michaelae imperatore, suadebant ei quidam ut omnibus modis tyranno firmiter sese opponeret. At ille cum esset placidi animi nec sanguine gauderet, arcebat omnes caede, dei mandato aequa mente acquiescens; adeo ut etiam quendam ex domestico ministerio, Exarchontem, mitteret ad Leonem cum insignibus imperatoris, hortareturque senatum obviam ei ire, ne ulla sanguinis christiani gutta effunderetur sui causa. Quare uxor eius Procopia invidiae stimulis agitata fertur dixisse “indignum sane si tyranni uxor induat modiolum.” Barcam eam nominans. At ille prudenti sermone eam refutans dixit “bonum est domini voluntatem sequi ea quae fiunt.”

Porro cum iam tyrannus pervenisset per auream portam ad Praecursoris aedem quam Studius exstruxit, multi ex senatu ac propemodum omnes accesserunt ad eum, atque stipantes una cum populo comitante in regiam deduxerunt. Iamque ingressus ante aëratas consistens fores in loco rotundo et porphyretico marmore conlecto, gratias acturus Christi dei nostri illic imagini, sive revera sive specie tenus, exiit ve-

ἀληθείᾳ εἴτε προσχήματι, ἐκδιδύσκειται τὴν ἐσθῆτα ἣν ἐπεβέβλητο ἐν δυοῖ ῥοδοειδέσι χροιαῖς ἀετίζουσαν, ἣν κολόβιον τῇ ἐγγωρίῳ ῥήσει προσονομάζουσιν, καὶ ταύτην ἀνειμένην ζωστῆρος κατὰ τὸ ἔκπαλαι τηρηθὲν ἔθος τοῖς στρατηλάταις καὶ Μιχαὴλ 5 τῶν αὐτοῦ ἵπποκόμων πρωτάρχῳ περιφανῶς ἐπιδίδωσιν. τοῦ δὲ Β ταύτην ἐξαυτῆς ἀναβαλλομένου εἰς οἰωνὸν μετὰ Λέοντα βασιλικῆς ἐπιβύσειως τοῖς εἰδόσι λελόγιστο. περὶ δὲ τινα τοῦ παλλατίου χῶρον οὗ ἐπώνυμον τὰ Σκῦλα, ὃ Μιχαὴλ τῆς ἐσθῆτος τοῦ Λέοντος τὸ ἄκρον ἐπιβάσει καθύβρισεν, εἴτε ἐκ προπετείας τοῦτο κα- 10 ταπραξάμενος, εἴτε τῆς ἄνω προνοίας τὸ μέλλον προχαραττούσης. ἐν συναισθήσει δὲ τούτου Λέων γενόμενος νεωτερισμὸν τινα παρ' αὐτοῦ ἔσεισθαι ἑαυτὸν οἰωνίσσατο.

Καὶ δὴ τοῖς εἴσω τῶν βυσιλείων χωρήσαντος Λέοντος, εὐθέως τὰς τρίχας κειράμενοι Μιχαὴλ τε ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ τούτου 15 γε σύννευος σὺν παισίν, ἰκέται ἐλεινοὶ τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ὃς Φάρος κατονομάζεται δείκνυνται, εὐμε- C νείας τινὸς ἀξιοῦντες τυχεῖν. ὃ δὲ τῇ δυσωπήσει ἐπιπειθῆς γεγονῶς ἄνεσιν ζωῆς αὐτοῖς ἐδικαίωσεν, πέμπει τε τὸν Μιχαὴλ ἐν τινι φροντιστηρίῳ διατελεῖν τῷ μονήρει βίῳ συμφρασσόμενον, ᾧ 20 κατ' ἔτος χρυσοῦ δωρεὰν κατὰ τινα προθεσμίαν ἐδαψιλεύετο· τὴν δὲ γαμετὴν καὶ τὰ τέκνα τούτου διέστησεν, ἐξ ὧν τὸν Ἰγνάτιον εὐνουχίᾳ κατέκρινεν.

2. ἐν δυοῖ] immo ἑνδυοῖν. 3. σκῦλλα L. 12. aut εἰς ἑαυτὸν legendum est, aut ἑαυτῷ. αὐτῷ Symeon logoth. p. 402 C. 16. εὐμενείας L. 19. συμφρασσόμενον L.

stem qua amictus erat gemini coloris rosei aquila insignem (quam colobium vernacula voce appellant), solutam cingulo secundum morem iam olim a ducibus observatum, atque Michaeli suorum equisonum primario palam tradit. Illo autem eam confestim induente, id pro omine adipiscendi post Leonem imperii reputatum est ab intelligentibus. Praeterea in loco quodam circa palatium, cui nomen Scyla, Michael Leonis vestis oram pede premens turpavit: incertum ex protervitate id fecerit, an providentia divina futurum praemonstrante. Quod cum sensisset Leo, rebellionem ab eo in se orituram coniecit.

Iamque regiam ingresso Leone, mox crinibus detonsis Michael imperator et eius uxor una cum liberis, supplices miserabiles in oratorio sanctissimae deiparae, quod Pharos dicitur, apparebant, clementiam quandam sibi expetentes: atque ille precibus flexus vitam eis concedendam iudicavit, mittitque Michaellem in quoddam monasterium, ut ibi solitariam vitam omnem reliquam exigat. cui quotannis auri largitionem die quodam certo praestabat. Uxorem autem eius et liberos separavit, ex quibus Ignatium castrandum condemnavit.

Ὡς δὲ τῶν βασιλείας ἡνιῶν ὁ Λέων ἐδράξατο, τὰ μεμνη-
μένα Βαρδανίῳ τῷ πατρικίῳ, ᾧ Τουρκος ἐπέκλησις, περὶ αὐ-
τοῦ εἰς φῶς διανέκνυπεν.

Οὗτος γοῦν ὁ Βαρδάνιος, ὅτε τοῦ τῆς ἀνατολῆς ἐξηγεῖτο
θέματος, βασιλειῶν ἄγαν διὰ φροντίδος ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐπίθεισιν 5
ὥστε τῆς βασιλείας ἐπιλαμβάνεσθαι· ὅθεν ταύτην μοναχῶ τῶν
D ἐπιλημμένων προγνώσειως περισκεμμένως προσανείθει, τὴν δια-
τριβὴν ποιουμένῳ πρὸς τινα χῶρον τοῦ Φιλομηλίου, συνίστορα
τοῦ τοιοῦτου βουλευμάτος κεκτημένος τὸν Λέοντα, ἄνδρα πολ-
λοῖς ἐμπρέπαντα γενναιότητος προτερήμασιν, ἀνδρικὸν τὴν ὄψιν 10
καὶ βλοσυρωπὸν τὸ κατύστημα, μεσήλικα καὶ εὐάμιλλον ἐκτρα-
φέντα τε τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπὶ τινι τόπῳ Πίδρα προσονομαζο-
μένῳ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ Μιχαὴλ τὸν ἐξ Ἀμορίου τυγχάνοντα, ᾧ
τὸ τῆς γλώττης παράσημον ἐγεγένητο, μεθ' ὧν καὶ Θωμᾶν τὸν
ὑπὸ λίμνης Γαζουροῦ, καὶ αὐτὸν ἐξ Ἀρμενίων τὸ γένος κατά- 15
γοντα, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνδρεῖον καὶ πολυπραγμονέστατον. τοῦ
οὖν Βαρδανίου προσιόντος γε τῷ μονάζοντι, πάντα πρὸς αὐτοῦ
E τὰ τῆς διανοίας ἀνακαλύπτεσθαι βουλήματα λέγεται, καὶ τοσοῦ-
τον ὥστε προαγγελθῆναι αὐτῷ καὶ τὴν περιουσίαν ἀφαίρεσιν καὶ
τὴν ὀφθαλμῶν πῆρῳσιν. τούτου δὲ ἐπὶ τοῖς προρεθείσιν ὡς οὐ 20
θυμήρεσιν ἐπασχάλλοντος, ὅμως τὰ συνήθη τῆς εὐχῆς ἀπολει-
ψαμένου, τὰ τῆς ὑποχωρήσεως αὐτῷ παρεντρέπιστο. προσκο-
V. 4 μισαμένων δὲ τῶν ἐξυπηρετουμένων ἵππους αὐτῷ, τούτους ὁ

7. ἐπιλημμένων L. 11. βλοσυρωπὸν L. *ibid.* εὐάμιλλον L,
εὐόμιλλον V. 20. προρεθείσιν L, προρέθηθείσιν V. 21. ἐπα-
σχάλλοντος L. *ibid.* ἀποληψαμένου L, ἀποληψομένου V. 22. προ-
κομισαμένων L.

Ut vere imperii habenas tenuit, praedicta Bardanio patricio, cui
Turcus cognomen, iam in lucem emergebant.

Iste namque Bardanius, cum adhuc orientis themati praefectus es-
set, valde cupiens fieri imperator, invasionem meditabatur, ut imperium
capesseret. Unde hanc rem monacho cuidam habenti praescientiam fu-
tutorum aperiebat, habitanti in quodam loco Philomelii; conscium huius-
cemodi consilii habens Leonem istum, virum iam tum multis conspicuum
fortitudinis praerogativis, virili trucique adspectu atque habitu, mediae
aetatis, fortem educatumque in eiusdem thematis orientalis quodam loco
Pidra dicto, cumque eo et Michaelem Amoriensem, cui linguae illud vi-
tium inerat, simulque cum his Thomam a palude Gazura oriundum, et
ipsum genus suum deducentem ex Armeniis, sed itidem virum strenuum
et valde agilem. Bardanio itaque accedente ad monachum, omnes ab
isto animi cogitationes, omnia consilia deprehensa et detecta fuisse aiunt,
adeo ut ab eo praedicta illi fuerit etiam opum privatio et oculorum ex-
caecatio. Super his ut minime iucundis indignabundo, cum nihilominus
consuetas preces fudisset, abitus paratur. Adducentibus autem ministris

μοναχὸς ὑπιδῶν μετὰ πλείστης ἐπείξεως ὑπονοστεῖν παραινεῖ τὸν Βαρδάνιον. τῷ δὲ μετὰ περιχαρίας ἀνυκάμψαντι, ὡς προσδοκῶντι τῶν καταθυμίων αὐτῷ τι οἰωνισθῆναι, τοῦναντίον αὐτοῦ τῶν ἐλπίδων πάλιν φησὶν ὁ Θεοπρόπος ἀνὴρ. “μηδὲν σοι περὶ 5 τοῦ σκαιωρήματος, ὃ τῇ σῆ διανοία κυλῶς μὴ ἐνέσκηψε, πεφροντισμένον ἔστω. τῶν γὰρ σῶν, ὡς ἔφθην εἰπὼν σοι, ὀμμάτων καὶ τῆς ὑπάρξεως ὑποστήσῃ τὴν ἀλλοτρίωσιν· οἱ δὲ τοὺς ἵππους σοι πρὸς ὑπηρεσίαν ἐπικομίσαντες ἄνδρες, τούτων ὁ πρῶτος καὶ ὁ μετ’ αὐτὸν διαδηματοφορήσει, καὶ ὁ τρίτος ἐπιτυχῶν 10 ἀναρρήσεως ταχέως θανάτῳ καταστραφήσεται.” ὁ οὖν Βαρδάνιος πρὸς ταῦτα χαλεπῶς ἀνοιμώξας τὰ τοῦ λογισμοῦ αὐτοῦ τῷ Β τε Λέοντι καὶ Μιχαῆλ καὶ Θωμᾷ, τοῖς ὑπὸ χεῖρα τούτῳ, μετὰ καὶ τινος ἐπὶ τοῦ μοναχοῦ ὑβριστικῆς προσοχθήσεως παρεδήλου, φάσκων τοιούδε. “σὺ μὲν ὦ Λέων βασιλεύσας καὶ Θωμᾷ ἀναρ- 15 ρηθεῖς παρὰ Μιχαῆλ φονευθήσασθε, αὐτοῦ γε διαφυλαχθησομένου ἐν τῇ βασιλείᾳ πάντως ἀπήμονος.”

Ἐντεῦθεν Βαρδάνιος κατὰ ψυχὴν χαλεπήνας καὶ εἰς τὸ ἐγκεχειρισμένον αὐτῷ θέμα ἐπανιῶν σὺν τοῖς ὑπ’ αὐτῷ στρατοπέδοις καὶ τισιν ἄλλοις ὁμόφροσι τῆς ἀλαζονείας αὐτοῦ κατὰ τοῦ 20 ιηνικαῦτα Νικηφόρου βασιλέως ματαιοφρόνως ἐν Βιθυνίᾳ στρατοπεδεύεται. περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς διακηκοῶς καὶ συνθεῖς στρατιῶν ἀξιόλογον αὐτῷ ἐπαφίησιν. ὁ δὲ τῇ ἐκστρατείᾳ καταπλαγείς, ὑποκλιθῆς τῷ βασιλεῖ γίνεται ἐξαιτῶν ἐγγύην ἀφέσεως,

22. στρατείαν I.

ei equos, illos conspiciatus, summa cum festinatione redire iubet Bardanium. Atque huic cum magna laetitia revertenti, ut qui opinabatur ex animi sententia evenisse aliquod augurium, praeter spem eius dicit vir divinus “ne sit tibi istud propositum, quod animum tuum non bene incessit, curae. Nam tuorum, ut iam dixi, oculorum et omnium bonorum subibis privationem: istorum autem virorum, qui equos ad tuum ministerium adduxerunt, primus quidem et secundus diadema gestabunt, tertius autem tantum acclamationem consecutus mox interibit.” Igitur Bardanius ad haec cum graviter ingemisset, suam animi cogitationem Leonī atque Michaeli, nec non Thomae, suis ministris, cum quadam contumeliosa in monachum invectione aperiebat, dicens huiusmodi quaedam. “Tu quidem Leo imperio potitus, Thomas autem acclamatus, a Michaelē interficiemini, qui ipse servabitur in imperio plane incolumis.”

Hinc Bardanius animo male affectus in demandatum sibi thema reversus cum suo exercitu et quibusdam aliis eius arrogantiae sociis contra imperantem tunc Nicephorum vano consilio in Bithynia castra ponit. Quo audito Nicephorus collecto exercitu minime contemnendo, hunc contra illum mittit. Hic expeditione illa territus submittit se imperatori, expetens certificationem veniae: quam facile adipiscitur, per crucis si-

C καὶ δὴ ταύτης ἀξιούται ῥαδίως τῷ σταυρικῷ συμβόλῳ τὸ ἄσφα-
 λές ἐνεγκάμενος, καὶ πειθαρχεῖ ἐαυτὸν κατακρίνων τῷ δράματι
 παραπεμφθῆναι ἐν νήσῳ τῇ Πρώτῃ εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ ἐκεῖσε
 φιλοπονηθέντα ἄγρόν. οὕτω δὲ πολλοῦ χρόνου διεληλυθότος,
 τῶν ἐκ Λυκαονίας τινές, εἴτε ἄπανθαδιαζόμενοι, εἴτε βασιλεῶς
 συνευδοκήσει, εἴτε καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ Νικηφόρῳ ἀρέσαι βου-
 λόμενοι, τῷ Βαρδανίῳ αἰφνιδίως ἐπιτίθενται καὶ πηροῦσιν αὐ-
 τοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ προσήεσαν ἀξιούντες συγ-
 χώρησιν.

Ὅπηνίκα δὲ τὰ τῆς στάσεως παρὰ τοῦ Βαρδανίου ἐπεφυ-
 σίωτο, Λέων ὁ ἐξ Ἀρμενίων καὶ Ἀσσυρίων τῷ βασιλεῖ προσερ-
D ρύη, εἴτα καὶ Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου, ὧν ὁ μὲν τὴν τῶν φοιδε-
 ράτων, ὁ δὲ τὴν κόμητος κόρτης ἀρχὴν ἐγχειρίζεται. Θωμᾶς δὲ
 καὶ μέχρι κινδύνων τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ ἀφοσιοῖ τὰ τῆς πίστεως.
 προϊόντος δὲ τινος χρόνου Λέων χρηματίσας τῶν ἀνατολικῶν
 ὑποστράτηγος κατὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν μεγάλως ἀνδραγαθίζεται,
 καὶ πρὸς τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ μετὰ Σταυράκιον τιμᾶται
 τῷ τῶν πατρικίων μεγαλοπρεπεῖ ἀξιῶματι.

Οὗτος δὲ Μιχαὴλ παιδίσκην ἐκέκτητο κατοικίδιον, καθ'
 ἣν πύθωνος πνεῦμα ἐπὶ τινος περιτροπᾶς διενήργητο. ἦτις
 ὀξέως ἐν χωρίῳ λιθίνῳ, ὃ Βουκολέων προσαγορεύεται, προσχω-
 ροῦσα διαπρυσίως φωνὴν ἐκεκρύγει πρὸς βασιλέα, “κύτειθε,

5. λυκαονίας L. 12. ὧν] ὦν L. *ibid.* τὴν τῶν B, τῆς τῶν L.
ibid. φοιβεράτων L. 19. κατοικεῖδιον L. 21. χώρη L.

quam securitatem consecutus, oboedientiamque praestat, condemnans se
 ipsum ob facinus, ut in Proten insulam relegaretur, in praediolum ab
 ipsomet studiose excultum. Neque ita multo tempore elapso, quidam ex
 Lycaonia, sive proprio ausu, sive imperatorio consensu et placito, sive
 quod eidem imperatori Nicephoro placere cuperent, Bardanium subito
 invadunt eique oculos eruunt, atque ad ecclesiam confugiunt petentes
 veniam.

Tunc autem cum seditio a Bardanio conflaretur, Leo ille ex Arme-
 niis atque Assyriis ad imperatorem deficiebat, deinde et Michael Amo-
 riensis: illique foederatorum praefectura, huic comitis curiae dignitas
 defertur. Thomas vero etiam in periculis suo domino fidem praestitit.
 Interiecto dein aliquo tempore, Leo, cum esset Orientalium dux secundi
 ordinis, contra Ismaelitas strenue rem gerit, atque ab imperatore Mi-
 chaele, illo qui post Stauracium imperavit, decoratur patriciorum am-
 plissima dignitate.

Iste autem Michael puellam habebat quandam vernam, per quam
 spiritus Pythonis per vices operabatur. quae statim atque in locum qui
 Bucoleon dicitur accessisset, clara voce clamabat ad imperatorem “de-

κάτελθε, ὑποχώρει τῶν ἀλλοτρίων.” τοῖ γοῦν τοιούτου προσω- E
 νήματος πολλύκις ἐκλαληθέντος ὁ βασιλεὺς εἰκότως καταπλωγείς
 καὶ οὐκ ἔλαττον ὑποπτήξας, κοινολογεῖται περὶ τούτου Θεοδότῳ
 σπαθαροκανδιδάτῳ καὶ οἰκείῳ γνωστῷ, τῷ υἱῷ Μιχαήλ πατρι-
 5 κίου τοῦ πρὸς γένους Μελισσηνοῦ, οὗ τὸ εὐφημον Κασσιτηρῶς V 5
 διηκούετο, ὡς εἶπερ ἐγκάτοχον γένηται τὸ κοράσιον, ἐν τινι κα-
 τασχεῖν πάντως οἰκίᾳ καὶ διερευνῆσθαι καὶ φράζειν τίνοσ αὕτη
 ὑπύρχει ἢ οἰκία καὶ τούτου ὁποῖον τὸ γνώριμον. τῆς δὲ ἀνα-
 καλευψίας τὴν ἐπιζητουμένην κλῆσιν καὶ χαρακτῆρα, προτρέ-
 10 ψασθαι γε αὐτῷ εὐκαίρως κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἀσπῆχθαι, καθ’
 ἣν συγκυρῆσαι δύο ἄνδρας, ἐξ ὧν ἡμιόνου ὁ ἐπιβύτης τῷ βασι-
 λικῷ θρόνῳ δχηματίσειεν. καὶ τὰ μὲν τῆς ἐξιστηκνίας τοιαῦτα,
 τὰ δὲ τῆς τοῦ βασιλέως ἀκριβείας κατὰ τὸ εἶκος ἐπεξεργαστικώ-
 15 γηθεις γὰρ παρ’ αὐτοῦ ὁ Θεόδοτος ἀπηνήνατο μὴ ἐγνωκέναι μη-
 δὲν τῶν παρὰ τῆς πυθωνίας φληναφουμένων· ἀπιῶν δὲ πρὸς
 τὸν διωρισμένον χῶρον ὡς προδιήγγελο ἐθεάσατο, καὶ τὸν ἄνδρα B
 προσλαβόμενος ἅμα αὐτῷ ἄπισιν ἐν τῷ ναῶ Παύλου τοῦ ἀπο-
 στόλου, ἐν ᾧπερ ὀρφανῶν τὰ πρὸς ἀποτροφήν τεταμίενται. καὶ
 20 ἐκεῖσε συνθήκαις ἀλλήλους κατεγγυησάμενοι, θαρρεῖ πρὸς τὸν
 Λέοντα ὁ Θεόδοτος τοιαῦτα εἰρεῖν, ὡς “ἐκ θείας ὀράσεως περὶ
 σοῦ μοι διέγνωσται μέγιστά τε καὶ ἀποβησόμενα, δι’ ὧν τῆς Ῥω-
 μαίων πάντως ἡγεμονίας μεταποιήσεαι.”

10. γς] τε L.
 ταμίζεται L.

ibid. ἀφῆχθαι L.
 23. ἡγεμονείας L.

16. πυθωνίας L.

19. τε-

scende, descende, cede alienis.” Eiusmodi compellatione saepius enus-
 tiata imperator merito exterritus nec mediocriter consternatus colloquitur
 cum Theodoto spathariorum candidato, intimo familiari suo, filio Mi-
 chaelis patricii, generis Melissenii, cui cognomentum erat Cassiteras, ut
 ubi furere coeperit puella in aliqua domo omnino detineatur, interroge-
 turque, ut indicet cuius ea sit domus et quaenam illius sit propria nota.
 Quae cum detexisset nomen quaesitum et notam propriam, iussit eum
 tempore opportuno in arcem abire, ubi ei occursuri essent duo viri, ex
 quibus is qui mulo insideret imperatorium solium conscensurus esset. Ac
 de emotae quidem mentis puella res ita habet: imperatoris autem inqui-
 sitio merito fuit curiosior, utpote de imperio solliciti. Interrogatus enim
 ab eo Theodotus diligenter, negavit se quidquam intelligere eorum quae
 Pythonica nugaretur: verum abiit in praefinitum locum, ut praeceptum
 fuerat, et spectavit. atque homine assumpto, abit una cum eo in tem-
 plum Pauli apostoli, ubi orphanorum alimenta asservantur. atque ibi
 postquam conventis et pactis sese constrinxissent, ausus est Leoni talia
 dicere. “Ex divina visione de te mihi cognita sunt maxima, quae etiam
 eventura sunt; unde fiet ut Romanorum imperium capessas.”

Συμβεβηκότος δὲ πολέμου μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων, καὶ τοῦ μὲν αὐτῶν ἀρχηγοῦ Κρούμμου φάσκοντος ἀναδίδοσθαι τοὺς προσφυγόντας Βουλγάρων, ὡσαύτως δὲ καὶ Ῥωμαίων, ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς συμβαίνων ἦν, κἄν τοῖς πολλοῖς τῶν μεγιστάνων ἢ τοιαύτη γνώσις λίαν ἔστασιάζετο, οὐχ ἥμιστος δὲ καὶ Θεοκτίστῳ μαγίστρῳ· πυρὸν ὧν ἄσυμφωνίας συντελεσθείσης πρὸς ἐναντιότητα χωροῦσιν ἀμφοτέρω. ἔκστρατεύουσι τοιγαροῦν Ῥωμαῖοί τε καὶ Βούλγαροι κατ' ἀλλήλων, καὶ πολεμικῆς συμβολῆς καθεστῶσης ἀνὰ κράτος ἡττῦται τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατευμα, ὡς ἔοικεν ἑτέρως τῆς ἄνω προνοίας μελλούσης τὰ καθ' ἡμᾶς διεξάγειν, καταλήψεως λόγῳ ἐν κρείττοσι.

Ἄλλ' ὅθεν δίστημεν, αὐθις νῦν ἐπανίωμεν.

Ἀναρρηθεὶς δὴ δημοσίᾳ Λέων ὁ βυσιλεὺς Θωμᾶν τὸν ἑαυτοῦ ἡλικιώτην τουρμάρχην εἰς φοιδεράτους ἐπέστρεψεν, καὶ Μιχαήλ, οὗ τὸν παῖδα πνευματικῆς ἐκ κολυμβήθρας νίοποιήσατο, 15 τῇ πατρικίῳ καὶ ἐκσκουβίτου τιμῇ διεσέμνυνεν.

Τῶν οὖν δυσμενῶν Βουλγάρων τῇ προτέρᾳ νίκη κατεπαθόντων, οὐχ ἢ τυχοῦσα παρ' αὐτοῖς ἐν πολλαῖς χώραις καὶ κατοικίαις διὰ τε πυρπολήσεως καὶ αἰχμαλωτεύσεως παρηκολούθη ἐρήμωσις, ὥστε πρὸς αὐτὸν τὸν Βούλγαρον πεμφθῆναι παρὰ 20 τοῦ βασιλέως εὐλογον ἦν, πρὸς τὸ εἰρηρικὸν ἀπονεύοντος, σπονδὰς ἐπεργάσασθαι. τοῦ δὲ κρατοῦντος Βουλγάρου μὴ πρὸς

2. ἀποδίδοσθαι B. 12. ἐπανίωμεν L. 13. δὲ L. 14. φοιδεράτους L. 19. παρηκολούθη L. 20. πρὸς αὐτῶν τῶν βουλγάρων L.

Orto autem bello inter Romanos et Bulgaros, atque istorum duce Crummo postulante reddi Bulgarorum transfugas, similiter et Romanorum, in ea imperator consentiebat, etsi a plerisque magnatum illa eius sententia valde impugnabatur, praecipue a Theoctisto magistro. A quibus reiecta conventionione in dissidia abeunt utrique. Educunt itaque exercitus Romani et Bulgari, factoque concursu bellico vincitur prorsus Romanus exercitus, divina providentia, ut videtur, aliter volente res nostras temperare ob rationes captum nostrum superantes.

Sed eo unde digressi sumus rursus redeamus.

Igitur publice imperator proclamatus Leo Thomam coaetaneum suum ducem foederatis constituit, atque Michaellem, cuius filium ex sacro lavacro susceperat, patricia dignitate et excubitorum praefectura decoravit.

Bulgaris autem hostibus priore victoria elatis, non parva per eos in regionibus et civitatibus incendio et praedatione consecuta est vastatio. Itaque ad ducem Bulgarorum legationem mitti ab imperatore ad pacem inclinante rationi consentaneum erat, ut pax iniretur. Sed Bulgarorum domino ad id se non accomedante, utpote barbara indele

τοῦτο καταθιμένον, ἄτε βαρβαρικοῦ τὸν τρόπον καὶ καταλα-
 ζουνομένου, Λέων ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν ἐκστρατεύειν ἐπιίγε-
 ται. καὶ μάχης κραταιῆς κροτηθείσης, βασιλικῷ διατάγματι ὁ
 καθ' ἡμῶς λαὶς τροπῇ ὑποβάλλεται, ὥστε καὶ αὐτοῦ τοῦ βασι-
 5 λέως συντρέψασθαι. ἄμελει τῶν Βουλγάρων τῇ διώξει ἐπικειμέ-
 νων, ἔξ ὑποστροφῆς μετὰ τοῦ περιόντος λαοῦ ἀντικυθίσταται ὁ
 βασιλεὺς καὶ τούτοις παρεμβάλων ἀριστεύς κατ' αὐτῶν ὀλοτε-
 λῶς ἀναδείκνυται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ κατισχυῖσαι Βουλγά- B
 ρων τοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ τούτων τὰ ἔχοντα τὰ μὲν προσαράξαι
 10 ταῖς πέτραις τὰ δὲ ἐν ἄλωνι χαλεπῶς τιμωρήσασθαι, ὡς ἐντεῦ-
 θεν ἐν τούτοις πεπερατῶσθαι καλίντιτα ἔργα κατὰ τὴν ποίησιν.

Εἶτα εἰς λογισμὸν ἤκειν ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ ἐν τῷ Φιλομη- V. 6
 λῶ μονάζοντος, καὶ στέλλει αὐτῷ τὰ πρὸς χρείαν κατ' εὐχὴν
 ἀναθήματα, ἄτε χρησμοδῶ ἀληθεῖ τῶν ἀποβιαινόντων ἀναφα-
 15 τέντι. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐτετελευτήκει ὁ αὐτὸς μονάστης
 καὶ συνέβη ἀπ' αὐτοῦ ἕτερον Σαββάτιον μοναχὸν τῷ σκηνιδίῳ
 αὐτοῦ ὑπεισδῦναι, ὅστις τῇ προσκυνήσει τῶν σεβασμίων εἰκόνων
 κροτηρῶς ἀντικυθίστατο. Θεασίμενος δὲ τὸν πυρὰ βασιλέως
 ἀπεσταλμένον ἀπόπεμπτον ἐποιεῖτο, τὸν πέμψαντα κρίνας ἀπει-
 20 κότα τῇ ἀλουργίδι, ὡς εἰδώλοις προσανέχοντα, ταῖς πυρὰ τῆς
 σεβαστῆς Εἰρήνης σεβομέναις εἰκόσι καὶ Ταρασίου τοῦ ἀοιδίμου
 πατριάρχου, Παρθῶ ταύτην καὶ Θυάδα καὶ Ταράξιον τὸν ἀρ-
 χιερεῖα τοῦ Θεοῦ ἀφρόνως ἐξυβρίζων ὁ ἄθλιος· ἀνθ' ὧν κατα- B

4. αὐτὸν τὸν βασιλέα B. 9. προσαράξαι L. 11. καλίντητα L.
 22. καρδῶ L.

praedito et arrogante homine, Leo imperator contra ipsos expeditionem parat. Acricque collisa pugna, imperatore sic disponente, nostra multitudo fugae subiicitur, ita ut et ipse imperator una fugeret. Itaque Bulgaris persequendo instantibus, facta conversione cum reliqua multitudine resistit imperator, atque in illos impetu facto re fortiter gesta contra ipsos solidae victoriae auctor existit. Qui et ipso Bulgarorum duce potior fuit, atque istorum liberos partim petrae allisit, partim in area gravi supplicio affecit. Atque hoc pacto effectum ut eius luerent, secundum poetam.

Post haec recordatus est monachi illius in Philomelio degentis, atque mittit ei voti causa, quae illi usui forent, munera et dona, ut qui se divinatorum eventuum veracem ostendisset. Sed interea temporis mortuus fuerat ille monachus, factumque ut in locum ipsius alius Sabbatius eius cellulam subiret, qui cultui venerandarum imaginum occulte obsistebat. Conspicatus autem isto eum qui miseratus fuerat, facessere iussit, indignum iudicans auctorem muneris purpura, utpote idolis addictum; imaginibus scilicet ab Irene Augusta ac Tarasio laudatissimo patriarcha cultis; pardalem illam et Baccham vocans, summum autem sacerdotem dei, Taraxii (quasi in dicas turbatoris) nomine infamans perditus ille:

στρέψαι κύριον τὴν αὐτοῦ βασιλείαν καὶ ἐπιστέλλων προήγγειλεν, εἶπερ ταύτας οὐ καταστρέψειεν. τούτοις καταβροντηθεὶς ὁ παραπλήξ βασιλεὺς μετακαλεῖται Θεόδοτον καὶ παραδείκνυσιν αὐτῷ πὰ ἐπισταλμένα παρὰ τοῦ μονάζοντος. τότε δὴ τότε ὁ Θεόδοτος δραξίμενος τοῦ τοιούτου σκοποῦ καὶ ἀναθαρρήσας λέγει τῷ βασιλεῖ, τῷ κακῷ κακὸν ἐπιπλεονάζων, παρά τινος μονάστου διενεργεῖσθαι παράδοξα, τὴν οἴκησιν κεκτημένου ἐν τοῖς τοῦ Μαυριανοῦ, οἷς γειτνιάζειν τὸν Δαγιστέου διεσαφήνιζεν, ἕτερον τοῦτον ἐπιφημίζων μέγαν Ἀντώνιον. “καὶ ὅπερ ἐρεῖν τῇ σῇ βασιλείᾳ προέλοιτο, τοῦτο καὶ διαπράξασθαι προθυμήθητι.” ταῦτα 10
 C σκαιῶς οὕτως τῷ βασιλεῖ ὑποθέμενος ἄπεισι πρὸς τὸν μονάστην καὶ πεπλαστουργημένως τάδε φησίν, ὡς “τῇ ἐπιούσῃ νυκτί, ὥρα διωρισμένη, τὸν βασιλέα ἐν εὐτελεῖ καταστήματι προσοίσω σοι διηγησόμενον περὶ τε πίστεως καὶ τινῶν πραγμάτων ἀξιολόγων· ἐν ἐπαρᾷσθαι καὶ τάχιον τοῦ βίου παρελθεῖν ἔξειπὲν σοι βου- 15
 λεύομαι, εἰ μήπω Λέοντος τοῦ Ἰσαυρίαθεν ὠρημένου στοιχειοῖτο τῷ δόγματι, καὶ ὡς εἶγε τοῦτο παραφυλάξοιτο, ἐν θυσίᾳ ἔτεσι καὶ οὐ τῆς βασιλείας ἐνδυναστεύων ἐλύσειεν,” ὡς δῆθεν τῇ φιλοζωίᾳ καὶ φιλοδοξίᾳ τοῦτον πρὸς τὸ οἰκεῖον θηράσασθαι θέλημα· ταύταις γὰρ ἐφειτικῶς ἐκεκράτητο, καὶ μάλιστα γε νεύτητι 20
 κουφιζόμενος. ταῦτα παρὰ τε Θεοδότου καὶ τοῦ ἐν Μαυριανοῖς ἡμαυρωμένου μονάζοντος διεσκευμένως τῷ βασιλεῖ κατε-

1. καὶ, quod ante ἐπιστέλλων legitur, post ἀνθ' ὧν ponit Symeon logoth. p. 402 D. 6. παρὰ B, περὶ L. 15. τάχιον L. 16. ἡσαυρίαθεν L.

quapropter futurum ut dominus evertat illius imperium, per epistolam etiam praenuntiavit, nisi illas ipse everterit. His attonitus demens imperator accersit Theodotum, ostenditque ei epistolam monachi. Ibi tum Theodotus arrepta occasione sumptaque fiducia dicit imperatori, malum malo cumulans, a quodam monacho patrari mirabilia, stationem habente in aedibus Mauriani (quibus vicinum esse Dagistera indicabat), alterum cum appellans magnum Antonium: “atque quodcumque, inquit, dicturus est tuae imperatoriae maiestati, id facere studeas.” Haec postquam sic subdole suggessit imperatori, abijt ad monachum ac veteratorie ista dicit. “Insequenti nocte hora definita imperatorem in habitu vili adducam tibi, acturum tecum de fide et rebus magni momenti. Cui ut maledicas brevique moriturum denunties tibi auctor sum, nisi Leonis illius ex Isauria oriundi doctrinam sequatur: atque si id observaverit, ad septuagesimum secundum annum in imperio perveaturum;” ut scilicet vitae et gloriae illecebris ad ipsorum adduceretur voluntatem. harum enim rerum magna cupiditate tenebatur, iuvenili praecipue aetate aetate in spem erigens. Haec a Theodoto et illo apud Maurianos latente monacho con-

σκιύαστο, οἷά περ αἰρισιύρχαις ὑπύρχουσιν. εἰσιῶν οὖν ὁ βυσι- D
 λεύς μετὰ τοῦ Κασσιτερά πρὸς τὸν μοναχὸν καὶ τινὰς λόγους εἰς
 αὐτὸν προοιμιασόμενος ὑπορραπίζεται παρ' αὐτοῦ, ὡς προεγνω-
 κύτος τὸ αὐτοῦ πρόσχημα, οὕτω λέγοντος, μὴ δεῖν “ἐν ἰδιωτικῇ
 5 καταστάσει βασιλέα σε ὄντα οὕτως ὑποκρίνεσθαι καὶ ἄγνοιῆσθαι
 πως οἴεσθαι.” δι' ὧν περ καταπλαγείς ὁ βασιλεύς τῆς μηχανορα-
 φηθείσης προγνώσεως εὐπειθῆς τούτῳ καθίσταται. τοῦτο γὰρ
 ἐκ προνοίας τῷ Θεοδότῳ ἐφειτὸν ὑπάρχον προειτετέχναστο, ὡς
 καὶ παρὰ τοῦ μακαρίτου Θεοφάνους καὶ ὁμολογητοῦ ταῦτα δι'
 10 ἰμμέτρου ποιήσεως ἱστυλίτευτο.

Δι' ὃ τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἐκ βασιλέως καθαιρέσεις
 θριαμβεύεται. πρὸς ἣν καὶ τὸν ἀρχιερέα Νικηφόρον ὑποσημή-
 νασθαι κατηνάγκαζεν, καὶ μηδὲ μῶς πειθαρχήσαντα ἀλογίστως εὐ- E
 θύνει ἐξόριστον (ᾧτινι τὸ διάδημα περιτιθέντι κατὰ τὴν τοῦ
 15 Λέοντος κεφαλὴν ἐδόκει ὡς ἀκανθῶν καὶ τριβόλων προστρέψασιν
 ὀδύνης ἐπαίσθεσθαι). ὑπαγομένῳ δὲ αὐτῷ ὁ ὁμολογητῆς Θεο-
 φάνης ὁ Ἀγρόθεν κατὰ τινὰ τῶν αἰγιαλῶν ἤνωτο ἀπονέμων σε-
 βασμιότητος κηροῖς τε ἄμα καὶ θυμιάμασιν, κἀκεῖθεν εὐλογίας V. 7
 ἀντιλαμβάνων ταῦτ' ὁ δὴ τοῦτο τοῖς αὐτοῦ φοιτηταῖς, ἐπεὶ τὰδ'
 20 ἀκηκόασιν, ποιεῖν προσετίθετο τῆς Προποντίδος ἀπαίροντι. οὗς
 ὁ πατριάρχης ἰδὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀγέλα συγκύψας τύς τε χεῖρας

7. τούτῳ B, τοῦτο L. 8. ὑπάρχον B, ὑπάρχειν L. *ibid.*
 προειτετέχναστο L. 17. articulum ante ἀγρόθεν om. L. 19. ἐπεὶ
 τὰδ' ἀκηκόασιν B, ἔπειταδ' ἀκηκόασιν L.

siderate in imperatorem structa fuere, utpote sectae principibus. In-
 gressus itaque imperator cum Cassitera ad monachum, et sermones quos-
 dam ad eum praefatus, vehementer ab eo increpatur, tanquam gnaro
 simulati habitus, sic dicente. “Non decebat in privato habitu te sic
 simulare, cum sis imperator, nec putare te ignorari.” Quibus obstupe-
 factus imperator, propter praescientiam illam fraudibus consutam, mori-
 gerum ei se praebet. Id ipsum enim de industria, a Theodoto cupido
 expeditum, dolose structum fuerat; quemadmodum a beato Theophano
 confessore ea res versibus notata est.

Atque ita venerandarum imaginum demolitio ab imperatore promul-
 gatur. Cui etiam summum sacerdotem Nicephorum subscribere cogebat:
 nulloque modo obsequentem sine ratione ad exilium condemnat. Qui
 quidem cum diadema imponeret Leonis capiti, visus sibi est quasi ex
 spinarum et tribulorum attractione dolorem sentire. Cum autem iam
 abduceretur, Theophanes confessor ab Agriensi monasterio in quodam
 litore ei se obtulit, tribuens venerationes cum cereis et suffimentis, at-
 que ab illo benedictionem recipiens idem suis discipulis, qui haec audie-
 rant, facere iniunxit, cum a Propontide profisceretur. Quos conspi-
 catus patriarcha, suam cervicem incurvans sublatis manibus implorabat

μετεωρίσας ἀνεκαλεῖτο ἰσχάτη τῇ προσκυνήσει τὰς εὐπροσδέκτους ἐντεύξεις τοῦ πανευσεβοῦς Θεοφάνους. περὶ οὗ οἱ συμπαρόντες ἠρεύνουν, ὅτε περ τὰς χεῖρας ἤρε μεταρσίους, “ὦ δέσποτα, πρὸς τίνα ἐπιτρεπτικῶς ἑαυτοῦ διενενύησο ἐπὶ μακρῷ ὑσπασμὸν ἐπαφεῖναι τὸν ὕστατον;” ὁ δὲ φησι “τῷ ὁσίῳ πατρὶ καὶ ὁμολο-⁵γητῇ Θεοφάνει μονάστη τοῦ Ἀγροῦ, τῷ λαμπύσι καὶ λιβανωτοῖς ἡμᾶς δεξιωσαμένῳ.” καὶ τὸ προφητευθὲν εἰς πρᾶξιν ἐξήκει· οὐ μετὰ πολὺ γὰρ αὐτὸς μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀφορισθεὶς τῆς ἐκκλη-
Bσίας σὺν ἀπείροις κακώσεσι τὸν τῆς ὁμολογίας ἐταινιώσατο στέφανον, τὸν πατριάρχην μηκέτι κατὰ τὸ προρρηθὲν θεασάμενος. ¹⁰ ὁ οὖν Θεόδοτος, τὸν πατριαρχικὸν θρόνον παρ’ ἀξίαν ἀπειληφῶς ἐν ἡμέρᾳ τῆς ζωοποιοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως, ἐπ’ ἀδείας τῆς αἵρέσεως εἶχετο καὶ πολλοῖς ταύτης οἶα λήμης ἐπεκοινῶνει.

Τοίνυν ὁ βασιλεὺς Λέων, κατὰ τε Βουλγάρων καὶ Ἀγα-¹⁵ρηνῶν νεανιευσάμενος καὶ ἀηττήτῳ οἰήσει κατασχεθεὶς, ἀλαζονικώτερος ἅπασι κατεφαίνετο, ὡς ἐντεῦθεν καὶ ἀποκλίνειν πρὸς τὸ ὠμότερον. καὶ γὰρ ἦν φοβερός τῷ τε καταστήματι καὶ τοῖς πράγμασι, μηδὲν παραθραύων τῆς ἐνούσης αὐτῷ αὐστηρίας βασκανίας τε καὶ ἰταμότητος, καὶ τοσοῦτον ὥστε πολλοῖς καὶ ²⁰
Cτῶν ἐπὶ μικροῖς ἐαλακώτων ἐγκλήμασιν ὧν μὲν χεῖρας ὧν δὲ πόδας καὶ τινὰ τῶν καιρῶν μελῶν ἐν ταῖς λεωφόροις τῆς πόλεως

1. μετεωρίσας L. 3. ἤρε addidit ex Contin. p. 18 D. 5. ἐπα-

φῆναι L. 6. μονάστη Reinesius, μον⁵ L. 8. ἀφορισθέντας L. 20. πολλοῖς] immo πολλῶν vel πολλάκις. 22. λεωφόροις L.

postrema adoratione acceptas deo intercessionem piissimi Theophanis. De quo qui aderant quaerebant dicentes “cum manus attolleret, domine, ad quem convertens teipsum a longinquo mente tua dirigebas salutationem?” Tum ille “ad sanctum, inquit, patrem atque confessorem Theophanem monasterii Agriensis, qui facibus et ture nos excepit.” Atque haec praedictio eius ipso facto in exitum deducta est: non multo enim post et ipse cum multis aliis eiectus ex ecclesia cum infinitis vexationibus confessionis corona redimitus est, cum patriarcham haud amplius, secundum illam praedictionem, vidisset. Igitur Theodotus patriarchale solium indigno adeptus, ipso die vivificae Christi dei nostri resurrectionis, secure haeresim suam inchoabat, multosque illa occaecabat.

Imperator autem Leo, re contra Bulgaros et Agarenos strenue gesta, insuperabili opinione de se concepta, arrogantior omnibus videbatur; unde etiam ad crudelitatem inclinabat. Erat enim terribilis ipsa habitudine corporis et factis, nihil remittens ab insita severitate, invidia et violentia, ita ut multorum etiam ob minuta quaedam condemnatorum hinc manus illinc pedes inde alia corporis praestantiora membra

συνεχῶς ἐγκριμάννυσθαι, ὡς ἐκ τούτων μισητὸν καθιστάναι πᾶσι τοῖς ὑπὸ χεῖρι. χρόνου δὲ προϊόντος οὐ μέχρι τούτων ἐνέμενε χαλεπὸς ὢν, ἀλλ' ἐκορυβαντία καὶ κατὰ τῆς εὐσεβοῦς πίστεως. εἶρε γὰρ καὶ τινα συνεργὸν τῆς ἐνδομυχούσης αὐτῷ βμοχθηρίας, ἄνδρα πανούργον, ὃς ἐπιστατῶν τοῦ ἱεροῦ τάγματος ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐτύγχανε καὶ τὴν ἔξω φαινομένην εἶχεν εὐσέβειαν. ὑποτοπύσας γοῦν καιρὸν καθ' ὃν εἰς ἐπήκοον ἦν τὸ τοῦ Ἡσαΐου φάσκον διάγγελμα "τίνι ὁμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον περιεχρύσωσεν αὐτόν, ἢ ὁμοίωμα κατεσκεύασεν αὐτόν;" καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν παραβύστῳ λέγει τῷ βασιλεῖ "σύνες τοῖς λεγομένοις, ὦ βασιλεῦ, καὶ γινῶθι τὸ ἀληθές D ὅπερ ὁ προφήτης ἡμῖν διεσάφησεν, καὶ τοιαύτης ἔχου λατρείας, καὶ μὴ τοῖς ἐξ ὁμοιωμάτων καταβεβρόντησο πάνυ σεβάσμασιν." 15 τοιαῦτα εἰπὼν ἐνέσκηψεν αὐτῷ πολλῷ πλέον ἰδὼν τῆς αἰρέσεως, δι' ἧς φθορᾶς μετεδίδου τοῖς εὐσεβοῦσι συστήμασιν, ἐξ ὧν τοὺς μὴ πειθαρχοῦντας ὑφειδῶς κατηκίζετο.

Οὗτος δὲ Λέων ὁ βασιλεύς, κῦν δυσσεβῆς, ἀλλὰ τῶν δημοσίων πραγμάτων ἦν ἀντιληπτικώτατος, ὡς μηδὲν τῶν ὀνησιφόρων παραλιμπάνειν ὑπρόοπτον, ὡς καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευταίαν Νικηφόρον τὸν πατριάρχην τοιαῦτα ἐρεῖν, ὡς ἄρα ἡ πολιτεία Ῥωμαίων κῦν δυσσεβῆ ἀλλ' οὖν γε μέγαν προμηθευτὴν ἀπο-

1. ἐγκριμάννυσθαι L.	5. ἐπιστατεῖν L.	7. ὑποτοπύσας L.
13. διεσάφισεν L.	14. καταβεβρόντησο L.	16. φθορᾶς L.
19. ἦν om. L.	ibid. ἀντιληπτικώτατος L.	22. προμηθευτὴν ἀπόλωλεν L.

per plateas urbis assidue suspenderentur, ita ut ob haec invisus fieret omnibus subditis. Progressu autem temporis non in istis se continuit saevitia eius, sed furebat etiam adversus ipsam pietatem fidei, nactus socium et adiutorem malitiae suae intus stabulantis hominem versutum, qui erat praefectus sacri ordinis in regia et externam tantum habebat pietatem. Observato itaque tempore quo publice ex praelectione audiebatur Esariae dictum "Cui assimilabitis dominum, et qua similitudine assimilabitis eum? Num imaginem faciet opifex, aut aurifaber conflato auro deaurabit eum?" etc., seorsim etiam dicit ad imperatorem "animadvertite haec verba, imperator, atque agnosce veritatem quam propheta nobis declaravit, talemque amplectere religionem, nec imaginum cultu sis plane attonitus." Haec locutus incussit ei multo acrius venenum haereseos, qua inficiebat pios coetus: ex quibus immorigeros nihil parcendo graviter vexabat.

Iste autem imperator Leo, quamvis impius, reipublicae tamen negotia diligentissime curabat, ut nihil eorum quae ei emolumento essent relinqueret improvisum; ita ut etiam post eius mortem Nicephorus patriarcha de eo diceret rempublicam Romanorum quamvis impium magnum

λάλεκεν. πρὸς τούτοις καὶ τοῖς ἀδικοῦσι δικαίως ἐπαχθῆς ἦν,
 V. 8 ὥστε κατὰ τινα νενομισμένον καιρὸν τούτου ἐξιόντος τοῦ παλα-
 τίου, ἀνὴρ τις προσῆμ αὐτῷ ἔγκλησιν ἐνστυφούμενος ὡς τούτου
 τὸ γύναιον ἀρπαγῇ συγκεκύρηκε παρά τινος τῶν συγκλητικῶν,
 ὅστις εἴληχε τοσαύτης ἐλευθερίας ὡς κατασχεῖν αὐτὴν ἀδεῶς ἐπὶ 5
 χρόνον πολύν· “ἐμοῦ δὲ περὶ γε τούτου καὶ τῷ ἐπάρχῳ διεγκα-
 λέσαντος, οὐδὲν μοι τῶν πρὸς ἐκδίκησιν ἐπεράνατο.” ὁ γοῦν
 βασιλεὺς τούτων ἐνωτισθεὶς τινι τῶν θεραπόντων ὀξέως προσέτα-
 ξεν ἐν τῇ ἐπανόδῳ τὸν ἐγκαλούμενον σὺν ἕμα τῷ ἐπάρχῳ κατὰ
 πρόσωπον αὐτοῦ παραστήσασθαι. τοῦ οὖν αὐτοκράτορος ἐνδη- 10
 μήσαντος τὸ κελευθὲν εἰς πρᾶξιν παρίστατο. καὶ τῷ τὴν ἔγ-
 κλησιν ποιησαμένῳ ἐτοίμως φησὶ “τί τὸ κατὰ σέ δραματούργη-
 B μα;” καὶ ὁ μὲν ταῖς αὐταῖς ἐλέχρητο ῥήσεσιν, ὁ δὲ ἐγκληματι-
 ζόμενος ἀνωμολόγει τὸ ἔγκλημα ὡς ἀναμφισβήτητον, καὶ ὁ
 ἑταστῆς τῇ καταθέσει συνεμαρτύρει, εἰ καὶ μὴ τὴν ὑπεξέλευσιν 15
 κατὰ τοῦ κατακρίτου πεποίητο. αὐτίκα τὸν μὲν δικαστὴν ὡς
 ἀφαιρέπονον τοῦ δικαίου διέστησε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ τῇ μοιχείᾳ
 ἐαλωκότα κατὰ νόμους ἐτιμωρίσατο. τὰ πλείω δὲ τῶν διοικη-
 μάτων ἐν τῷ Λαυσιακῷ χρηματίζων διήνηεν, ὑπογραφίας προσ-
 καλούμενος τῶν ἀρίστων, οἷς γραφὴν τῶν ἐκδόσεων ἐπετέτραπτο, 20
 προσεποιεῖτό τε στρατηλάτας καὶ ἄρχοντας τῶν ἀξιολόγων, ἄλ-
 λως τε τοὺς ἀδωρίαν ἐξησκημένους, αὐτὸς οὐχ ἥττων χρημάτων

8. προσέει L. 12. δραματούργημα L. 19. ἐν om. L. 22. ἤτ-
 τον L.

tamen provisorem amisisse. Ad haec in flagitiosos severissime animad-
 vertebat. Itaque cum certo quodam tempore egrederetur palatio, vir
 quidam accessit ad eum accusationem instituens quod sua uxor abrepta
 fuisset a quodam senatore, cuius tanta esset licentia ut secure detinue-
 rit eam longo tempore, idique facinus se ad urbis praefectum detulisse,
 neque tamen ius suum consecutum. His auditis imperator statim cuidam
 ex ministris suis mandavit ut in reditu accusatorem una cum praefecto
 coram se sisteret. Cum igitur reversus esset imperator, iussum eius
 actu ipso exhibebatur. Atque ad accusatorem prompto animo dicit
 “quaenam est actio illa quam instituisti?” Ille vero iisdem utebatur vo-
 cibus. Porro reus ipse confitebatur crimen ut minime dubium, iudexque
 delationem ad se factam attestabatur, quamvis executionem contra reum
 non fecisset. Statim ergo iudicem quidem ut negligentem in iure admi-
 nistrando exiit munere: illum autem qui adulterii convictus erat secun-
 dum leges punivit. Pleraque autem negotia in Lausiaco ius dicens de-
 cidebat. Amanuenses etiam adscivit praestantissimos, quibus consignationem
 expensarum committebat; duces quoque bellicos ac magistratus,
 optimum quemque, praecipue tales qui muneribus minime corrumpentur,
 ipse etiam opibus haudquaquam subiectus. Haereseos interim suae ni-

καθεστηκώς, κῦν ἐπὶ τὸ μῦλλον αἰρέσεως αἴτιος, ὡς καὶ πλεί-
στοις τῶν ὀρθοδόξων ποιηλατεῖν ἐν ὠμότητι. ἦν δὲ φιλότιμος
πάνυ, κῦν σοβαρὸν ἐμβοῶν καὶ κακόρουθμος. ὃ καὶ κατὰ τὸν C
τοῦ Φάρου ναὸν καὶ τότε γνῶριμον διεφαίνετο τοῖς ἐπελευσομένοις
σαυτῷ ψαλμωδῶς λαρυγγίζοντι. ἔξηρχε γὰρ τῶν ψαλλόντων
ἐνλοτε, καὶ μάλιστα τότε, φωνῶν

τῷ παντάνακτος ἐξεφαύλισαν πόθῳ,

οὔγε διολισθήσας ἄρα τὴν θείαν δίκην περιφανῶς ἐπεσπάσατο
τῷ ὕμνῳ, προφητείας ταύτης συντελεσθείσης.

10 Τούτων δὲ χρόνου τινὸς προδεδραμηκότος Μιχαήλ ὁ ἐξ
Ἀμορίου τοῖς κατ' ἀνδρείαν προκόπτων ἐν προτερήμασι, παρ'
ὃ καὶ τὸ τῶν ἐξκουβίτων πεπλίστευτο σύνταγμα, διαβολῇ καθο-
σιώσεως ἐπισκῆπτεται· ὃς ταύτην πολυτρόπως ὑποσεισόμενος D
ἐκπέμπεται παρὰ βασιλέως διακυβερνᾶν τὸ ἐν αὐτῷ στρατολόγη-
15 μα. ὃν βασκαίνων, καθάπερ τινὲς ἔφασκον, θανατῶσαι βε-
βούλητο, εἰ μὴ θεός, οἷς τρόποις εὐδόκει, παραδόξως φυλάξας
τῇ βασιλείᾳ τοῦτον ἀφώρισεν. εἰ καὶ τοῦτό τινες ἐξειλήφασιν,
ὅτι τῷ Μιχαήλ πυρῆν καὶ τολμηρὰ γλώσσης μείζων τῆς κατὰ
γενναιότητα πάντη θρασύτητος, λαλούσης παράσημα καὶ ὑπει-
20 λούσης τῷ κρατοῦντι ὄλως καθαίρεισιν, αὐτοῦ τε τὴν γαμετὴν
ἀνοσίοις γάμοις ἐγκαθυβρίσαι. ἐνηχεῖτο τούτοις ὁ Λέων, καὶ
τὸ μὲν πρῶτον ἐπειρᾶτο εὐμηχάνως κατευνύσαι ῥοπήν (ἦδει γὰρ

8. κῦν B, καὶ L. *ibid.* δ] ᾠ L. 11. παρ' ὃ B, παρ' ᾠ L.
14. τὸν ἐπὶ χεῖρα λαόν Cedrenus p. 491 D. 17. εἰ] ἦ L. 18. μεί-
ζον τῆς καταγενναιότητι L.

nis vehemens erat propugnator, ita ut multos orthodoxos crudeliter vexaret. Volebat autem elegans videri in canendo, cum tamen incondite et inconcinne boaret. Quod et ipsum in Pharo memorabile apparuit his quae ipsi eventura erant psalmos crocitantibus: praecipit autem psallentibus quandoque tuncque maxime intonans Sprevere summi cuncta amore principis. A quo cum ipse longe abesset, divinam vindictam aperte sibi attraxit hoc hymno, praedictione per hanc consummata.

Tempore autem haec praegresso Michael Amoriensis fortitudine ac praerogativis proficiens, ob quam et excubitorum cohorti praefectus erat, crimine laesae maiestatis incusatus fuit: qui cum se variis modis purgasset, ab imperatore missus est, ut in oriente delectui militum habendo praecesset. Hunc ex invidia, ut quidam perhibent, occidere voluerat, nisi deus quibus ei placebat modis mirabiliter servatum imperio destinasset. Quamvis etiam nonnulli tradiderint in Michaele fuisse temeritatem lingua maiorem omnino strenuitatis illius audacia, ita ut effutiret monstrosa minitareturque imperatori omnino eversionem eiusque uxoris incestarum nuptiarum dedecus proferret. Indicabantur haec Leonī. atque is primo quidem conabatur arte sopire eius impetum: norat enim

αὐτὸν γλωσσηματῖαν καὶ αἰσχιστον, καὶ ἀνδρείον ἐνόμιζεν),
Ε ἀλλ' οὐ πείθει τοῖς λόγοις ἢ παραινῶν πάντως ἢ ἐμβριμώμενος·
 εἶχετο γὰρ ὡσαύτως ὁ Μιχαὴλ τῆς τοιαύτης αἰσχροτολμίας.
 καθίστησι τοίνυν ὁ βασιλεὺς ἀκροατὰς τῶν αὐτοῦ τολμημάτων,
 τὸ μὲν δῆθεν καταπιέζων αὐτὸν τοῦ θράσους καὶ γλωσσαλγίας,⁵
 τὸ δὲ καὶ ὠτακουστικῶν τὰ περὶ τοῦτον αἰρούμενος. ἦν γὰρ καὶ
V. 9 τῷ Ἐξαβουλλίῳ περισκεμμένως εἰσηγησόμενος, ἅτε νουνεχῆ
 ὄντι καὶ πολυπείρω ἀνδρὶ, πρὸς δὲ καὶ γνωστῷ αὐτοῦ τῶν οἰ-
 κείων, μὴ πυραχωρεῖν αὐτῷ ἀθυροστομεῖν σπεύδοντι, ἀλλὰ
 σιωπὴν ἄγειν, ἐξ ἀναγκαίου τῶν κατὰ βασιλέως ἄγαν εὐλαβου-¹⁰
 μένω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲν αὐτῷ πρὸς καταρτισμὸν διενήρ-
 γητο, ἐξ ἀπαιδευσίας ἀκρατῶς φερομένω· ἐπεὶ δὲ ἅπαξ καὶ δις
 καὶ πολλάκις περὶ αὐτῶν ἐδηλοῦτο τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς δὲ δυσία-
 τος ἢ ἀνίατος εὔρητο, διὰ χειρογράφου κατεγγυᾶται τὸν Ἐξα-
 βούλλιον ὡς μηδὲν αὐτοῦ τὸ παράπαν τοῦ λοιποῦ διαπαρασιω-¹⁵
 πῆσαι τῶν ληρημάτων, ἀλλὰ πάντα προῦπτα θέσθαι ἑαυτῷ.
 ὡς δὲ οὐκ ἐνεδίδου γλωσσηματίζων ὁ ἀλαζών, ἀντίκα τοῦτον
B κατὰδηλον τίθησι βασιλεῖ τῆς αὐτῆς ἀναιδείας μεταποιούμενον.
 καὶ δὴ ῥητῇ ἡμέρᾳ τῶν πρὸ τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ
 σάρκα γεννήσεως, εἰς τοῦμφανές τῶν κατ' αὐτοῦ κινουμένων οἱ²⁰
 ἔλεγχοι παρειπέθειον, περὶ τὸν τῶν ἀσηκρητῶν χῶρον τοῦ βασι-
 λέως τὰ ἐπὶ τούτῳ κατὰ δοκιμασίαν πολλὴν ἀνετάζοντος. οὐκοῦν

5. αὐτοῦ τοῦ L.

16. προπαθείσθαι L., προῦπνθείσθαι V.

cum esse linguosum et turpiloquum, etiamsi strenuum putaret. sed nihil profecit verbis, sive moneret, sive comminaretur: perseverabat enim nihilominus Michael in impudentia. Constituit ergo imperator auscultatores et observatores eius temeritatis, partim ut reprimeret eius audaciam linguaeque petulantiam, partim ut exploraret eius conatus. Hortatus etiam fuerat circumspecte Exabullium, utpote cordatum et rerum peritissimum virum, praeterea etiam familiarem eius intimum, ne pateretur eum tam effraeni linguae licentia amplius uti, sed tacendum esse moneret ac necessario erga regem reverentia et cautione utendum. Sed ista quidem nihil ei ad correctionem conducebant, procacitate linguae impotenter ruenti. Cum autem semel atque iterum et saepius etiam de ea re significaretur imperatori, ipseque vix sanabilis aut insanabilis deprehenderetur, chirographo obstringit Exabullium ut is nihil prorsus deinceps reticeat eius nugarum, sed omnia sibi referat. Cumque nihil remitteret a linguae licentia homo petulans, mox imperatori indicat illum eandem impudentiam servare. Atque dehinc statuto die Christi dei nostri nativitatem secundum carnem proxime antecedente, in apertum producebantur argumenta eorum quae contra ipsum movebantur, imperatore in secretariorum loco omnia de eo diligenti examine inquirente.

ἐλέγχεται Μιχαὴλ τυραννίδα, κατατίθεται φανερώς ἐναργεία τῶν
κατηγορῶν νυττόμενος, καὶ τισι τῶν ὑπασπιστῶν ὁ βασιλεὺς ἐγ-
κελεύεται αὐτὸν ταῖν χεροῖν λαβείσθαι καὶ ἀπαγαγεῖν εἰς τὸ τοῦ
παλατίου λουτρόν, πιθήκιόν τε δεσμῆσαι ἐνεῖραι τε πρὸς κον-
5 τὸν καὶ τῷ καμινιαίῳ πυρὶ παρατιθέναι ἀνάλωμα.

Τοῦ δὲ βασιλικοῦ διατάγματος οὕτω προβιβασθέντος,
θείσασθαι τὸ τελεσθησόμενον προτεθύμητο βασιλεὺς. συνητή-
κει δὲ αὐτῷ ἡ Ἀυγούστα Θεοδοσία Ἀσύμβalos, τὸ τοῦ Ἀρσαβῆρ C
πατρικίου καὶ κοιστωρος θυγάτριον, τοῦ βασιλέως κατηγορη-
10 σον μαιφονίαν καὶ βαρβαρότητα, καὶ μηδ' ὕλως τὸ τοῦ θεοῦ
δέος τοῦτον ἔχειν ἐγκάρδιον, καὶ κατὰ μηδὲν ἠρυθριακότα ἡμέ-
ραν τὴν ἐορτάσιμον, καθ' ἣν κεχραμένας τὰς χεῖρας ἤρῃσθαι
τὴν θείαν κοινωνίαν εἰσδέξασθαι, συμβουλευσόμενόν τε τὸν Μι-
χαὴλ τηρηθῆναι κατάκλειστον, εἶθ' οὕτως τὰ κατ' αὐτὸν πλείο-
15 ρος τυχεῖν ἀνετάσεως, καὶ τοὺς κεκοινωνηκότας αὐτῷ τοῦ συν-
θήματος, καὶ τηνικαῦτα τιμωρίαις ὑπάγεσθαι. τῶν οὖν τοιού-
των λόγων ἐπησθημένος ὁ βασιλεὺς προσέταξε τὸν ὑπεύθυνον
ἐλευθεριάσαι τῆς αὐθώρου ὑπεξελεύσεως, καὶ τοιαῦτα τῇ γα-
μετῇ προσφωνεῖ. “ὦ γύναι, τὴν μὲν ἐμὴν ψυχὴν τῆς ἐκεῖθεν D
20 σήμερον δίκης ἀπήλλαξας, καὶ τῆς ζωῆς με συντόμως ἴσως στε-
ρήσεις· σὺ δὲ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θείσασθε τὸ ὑποβησόμενον.”
καὶ ἐν τούτῳ τὸ μέλλον ἀπέφησεν. ἦν γὰρ αὐτῷ ἔκ τινος συμ-

8. ἀσύμβalos L.

12. ἠρεῖσθαι L.

15. κεκοινωνηκότας L.

18. αὐθώρου L.

21. θείσασθε L.

22. ἀπεφοίβασε Cedrenus

p. 492 D.

Coarguitur itaque Michael affectatae tyrannidis, fatetur palam perspi-
cuis documentis accusantium victus, atque imperator quosdam ex satel-
litibus suis iubet cum manibus prehendere et abducere in palatii bal-
neum, pithecioque vinctum et conto applicatum apponere igni fornacis
consumendum.

Cum imperatoris iussum sic perageretur, spectare quae futura essent
voluit imperator. Simul autem eodem se contulit Augusta Theodosia
improvisa, illa inquam Arsaberis filia, patricii illius et quaestoris, incu-
sans imperatoris carnificinam et barbariem, quodque dei timor ei plane
non esset cordi, nec revereretur diem festum quo contaminatis manibus
vellet divinam communionem recipere, consiliumque ei dabat ut ille
servaretur iclusus: dein sic in eius facta ulterius inquiratur, atque
etiam in socios conspirationis, ac tum demum poenae subiiciatur. Huius-
cemodi dictis percéptis imperator praecepit reum liberum esse in prae-
sens a supplicio, uxoremque sic allocutus est. “O mulier, meam quidem
animam ab illo supplicio hodie liberasti: etiam vita me cito fortasse pri-
vabis. Tu vero et liberi videbitis quid eventurum sit.” Atque in hoc
futurum praedixit. Erat enim ei ex quodam aenigmatico libro tempus

βολικῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος μεμνημένος, αἰνιγματιζούσης μεταξὺ τοῦ τε χ καὶ φ τῶν στοιχείων τὴν κυτακλειδα λέοντος θηρὸς ξίφει διαπερνηθεῖσαν, ἥτοι μεταξὺ Χριστοῦ τῆς γεννήσεως καὶ τῶν φώτων αὐτὸν ἀναιρεθῆναι τὸν θηριότροπον Λέοντα· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κλησὶς τοῦ ἀναιρήσοντος ἐκ θεοπέμπτου ὄνείρατος (ἑωράκει γοῦν πρὸ μικροῦ τὸν πατριάρχην Ταράσιον δυσφημοῦντα μετὰ παρρησίας τῆς κακίας αὐτοῦ τὰ ἐπίχειρα, πρὸς τινὰ τε Μιχαὴλ αὐστηρῶς παρακελευόμενον ἀναλῶσαι αὐτόν, ὃς τῷ προστάττοντι εὐπειθήσας γε ἐπληξεν ἡμιθανῆ τε κρημνίσας κατέλιπεν. ἔξυπνος δὴ γεγονὼς καὶ πολλῶ συσχεθεὶς 10 δέλματι τὸ ὄραθὲν τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ παρεδήλωσεν), ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ῥηθέντος αὐτῷ διὰ τοῦ πατρικίου Βαρδανίου παρὰ τοῦ ἐν τῷ Φιλομηλίῳ μονιζόντος, ἐκ τε τῆς μεταμφιάσεως καὶ V. 10 ἐπιβάσεως τῶν ἐσθήτων. ὁμως μετακαλεσόμενος τὸν παπίαν, τοῦτον ἀσφαλῶς τηρεῖν πρὸς τι οἶκημα τῶν τὸ παλάτιον σαρούνητων ἐκδέδωκε, σιδηροπέδαις ἀσφαλισόμενος, ὧν τὴν κλειδα ἐν τῷ ὑπενδύτῃ αὐτοῦ ἀπόθετον διεφρούρει, τῶν ἄλλων μηδενὶ ταύτην πεπιστευκῶς.

Περὶ γοῦν νυκτερινὴν ὥραν ἀπαναστὰς τοῦ κοιτῶνος ὁ βασιλεὺς τὰς ἀπαγούσας πρὸς τὴν τοῦ παπίου σκηνην πάσας θύρας 20 εὐσθενῶς κατηδάφισεν· ἦν γὰρ εὐσθενὴς πύγνυ καὶ θρασυκάρδιος. καὶ εἰσιὼν γε καταλαμβάνει τὸν Μιχαὴλ εἰς τὴν τοῦ παπίου κλί-

S. μεταξὺ addidi.

quo interficiendus esset compertum per imaginem declarante inter X et Φ litteras iugulum leonis bestiae gladio transfixum, sive inter Christi nativitatem et diem φώτων (id est Epiphaniarum) ipsum interemptum iri belluinis moribus praeditum Leonem. Quin et nomen eius qui esset eum interfector ex insomnio divinitus immisso editum. viderat enim paullo ante patriarcham Tarasium praedicantem ominosa et audaci voce malitiae eius mercedem, ab eoque Michaelen quendam acriter incitari ad interficiendum ipsum; qui imperanti obtemperans percussisset praecipitatumque semimortuum reliquisset. Experrectus itaque ingentique pavore captus visum illud suae uxori indicaverat. Item ex eo sciebat, quod dictum ei fuerat per patricium Bardanium a monacho illo in Philomelio, et quod vestium eius alteram ipse induerat, alterius extremam oram calcaverat. Ceterum papia accersito illum (Michaelen) asservandum in quodam cubiculo eorum qui palatium verrunt tradiderat compedibus vinctum, quarum clavem in interula sua repositam servabat, nulli alii eam concedens.

Cum igitur noctu hora circiter tertia surrexisset de cubili imperator, omnes ianuas quae ad papiae cubiculum ducerent validis viribus deiecit: erat enim valde robustus et animosus. ingressusque offendit Michaelen

νην καθεύδοντα, χαμαὶ δὲ τὸν παπίαν παρεναζόμενον. καὶ
 περὶ τὸν Μιχαὴλ κύψας παλάμη τὸ στήθη αὐτοῦ διηκρίβαζεν,
 ὑποίαν ὑφίησι ῥοπήν, μεριμνητικὴν ἢ ἀμέριμον. ὡς δὲ τοῦ-
 ταν τῆς ἀφῆς μὴ ἐπηρεαζόμενον συνέγνω, πάνυ ἐτεθαυμάκει ἐπὶ B
 5 τῇ ἀφρόντιδι αὐτοῦ ἀφυπνώσει, διανεύων τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν
 καὶ χαλεπὰ τεκμαιρόμενος, καὶ διεξιὼν μεγάλως τῇ χειρὶ κατὰ
 τοῦ παπίου τὸν θυμὸν συμβολαιωσόμενος ἀμφοτέροις τὴν ἀπει-
 λὴν ἐπερρίπιζεν. ταῦτα προσεδρεῦον τῷ Μιχαὴλ εὐνουχικὸν
 παιδάριον κρύφα τεθέατο, ὕπερ τὸν εἰσιόντα βασιλέα οὐκ ἄλλο-
 10 θεν ἢ ἀπὸ τῶν βυσιλικῶν ἐκ κόκκου πεδίλων διέγνωκεν ὑπὸ τὴν
 κλίνην ὑφέρπον (ἐκεῖ γὰρ τῷ βασιλεῖ διεκέκρυπτο)· μετὰ γοῦν
 τὴν ἄφιξιν τοῦ βασιλέως τῷ τε ἰδίῳ δεσπότῃ Μιχαὴλ, ἀλλὰ μὴν
 καὶ τῷ παπίᾳ, ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα διέλεξεν. τούτων κατή-
 κτος γεγωνῶς ὁ παπίας καὶ ἀμέτρῳ κατασχεθεὶς δέλματι σὺν αὐτῷ
 15 Μιχαὴλ βουλὴν δοκίμην ἐπισκευάζουσιν. προφασίζεται ὁ Μι- C
 χαὴλ τῶν κατὰ ψυχὴν ὀφλημάτων ἄγαν κεκτῆσθαι διὰ φροντί-
 δος, ὡς ἂν τινι τῶν εὐαγῶν ταύτας ἀνάθοιτο διὰ τινος τῶν
 ὑπηρετουμένων αὐτῷ πιστοτάτου Θεοκτίστου, ὃς μετὰ ταῦτα
 τῷ τοῦ πατρικίου περιβλέπτῳ τετίμητο ἀξιώματι καὶ τὴν ἐπὶ
 20 τοῦ βασιλικοῦ καλύμου ἐγκειρίστο πρόνοιαν, δι' οὗ κανίκλιος
 ἔδοξάζετο, ἐφ' ᾧ καὶ τὰ τῆς ἐπιτροπίας τοῦ Μιχαὴλ ὡς εὐγνώ-
 μοι ἐβεβαίωτο. τότε δὲ τὸ κατὰ τὴν αἴτησιν τῆς προφάσεως

3. μεριμνητικὴν L. 4. ἐπαισθημένον L. 8. προσεδρεῦον L.
 10. πεδίλων L. 11. ὑφέρπον B, ἐφέρπον L. 16. fort. κηλί-
 δας τῶν. conf. Contin. p. 24 A.

in papiae lecto dormientem, papiam autem humi cubantem. ac Michaeli
 intentus, manu exploravit eius pectus quali motu moveatur, num solliciti
 an securi. ut autem eum contrectationem minime sensisse intellexit,
 valde admiratus fuit quod tam secure dormiret: movensque caput et gra-
 via minitans, interque egrediendum manus agitatione animum iratum erga
 papiam indicans, utrisque minas intentavit. Haec omnia assidens Mi-
 chaeli puer eunuclus ex occulto spectaverat, qui ingredientem imperato-
 rem non aliunde nisi ex coccineis calcels cognoverat, sub lectulum
 reptans: ibi enim absconditus imperatorem latuit. Itaque post abitum,
 domino suo Michaeli, nec non papiae, omnia quae accidissent narravit:
 quibus auditis papias atque Michael pavore correpti consilium quoddam
 sibi utile ineunt. Simulat Michael valde sibi curae esse ut animae quae-
 dam debita alicui ex religiosis aperiret per quendam suorum ministro-
 rum fidissimum Theoctistum, qui postea illustri dignitate patricii ab eo
 ornatus fuit curaque calami imperatorii ei demandata, unde caniclius
 audiebat, atque ut benevolo curatura Michaelis eidem fuerat collata.
 Tunc ergo secundum petitionem praetextus illius finis pendebat ab im-

πέρας ἀπήρητο βασιλικῆς ἐκ διατύξεως, καὶ τὸ σκαιώρημα εἰς ἔργον προέβαιεν. ἀκριβολογησάμενος γὰρ τῷ Θεοκτίστῳ ὁ Μιχαὴλ τὰ τῆς ἐπιθέσιως, καὶ διαπορθμεύσας κρυφιομύστως τοῖς κεκοινωνηκόσιν αὐτῷ τῆς ἐνέδρας βαθεῖαν διάσκεψιν, ἐπι-
D σχυρίζεται κατ' αὐτῶν τὴν κοινωνίαν φωράσαι τῷ ἄνακτι, εἴπερ ὁ καταμελήσειαν ἄρτι τῆς ἐγχειρήσεως.

Ἐντεῦθεν κοινὴν βουλήν ἐπισκευασάμενοι τοιῶσδε τὸ ἐγχειρημα συντιθέασιν, παρισδῦναι νύκτωρ διὰ τῆς ἐλεφαντίνης πύλης, καθ' ἣ τὰ τῆς δοξολογίας θεῷ ἀφιέρωτο, ὡς ἱερεῖς ὑποκριθησόμενοι τοῖς ἐπενδύμασι ξίφη τε λαθραίως χειρισόμενοι, 10 εἰθ' οὕτως πρὸς μέρος τὸ δεξιὸν ποιήσασθαι τὴν ἀπόνευσιν καὶ ἐπιθέσθαι τῷ βασιλεῖ. παλαιὸς γάρ τις τύπος διεδεδραμήκει, ἐκτὸς τῶν βασιλείων τοὺς ἱερεῖς νυκτὶ διακαρτερεῖν μέχρι τῆς πρὸς ὄρθρον διωρισμένης αὐτοῖς εἰσελεύσεως. ὡς ἱερεῖς ὄθεν
E οἱ στασιῶται εἰσήεσαν, τοῖς ἀληθέσιν ἐπόμενοι· καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς 15 εἰσήλθοσαν τῷ εὐκτηρίῳ ναῷ, οἱ δὲ περιλειφθέντες ζοφώδει χώρῳ λεληθότως προσήδρευον, ὡς ἂν εὐκαίρως ἐπίθωνται τῷ βασιλεῖ. τοῦ δὲ ὄρθρου ὕμνου ἐνστάντος, πρὸς τὸ εἰωθὸς κατάρχει βασιλεὺς τῷ ναῷ. ἡ ὥρα τῇ ἔφ' παρέθηγε τὸν λόγον δημοσιεύουσα, εἰ μὴ τόλμα τῶν ἐπιτιθεμένων τὸν θρίαμβον ἀνερ- 20
V. 11 ρίπισεν. αὐτίκα γὰρ ζέοντι καὶ τομῷ θύρσει ξιφήρεις παρὰ τὸν σκοπὸν ἐναυτομολήσαντες κατὰ τοῦ τῶν ἱερέων ἐξύρχου τὰ ξίφη προέτειναν, τὸν βασιλέα τοῦτον ἐπύρχειν εἰκάσαντες ἐκ τοῦ

10. ξίφει λαθραίως τε L. 15. εἰσέεσαν L. 17. λεληθότος L.

peratoris ordinatione, et mox consilium in actum deducebatur. Quippe diligenter collocutus Michael cum Theoctisto clam certiores reddit participes insidiarum de occulto consilio, minaturque se coniurationem indicaturum imperatori, si aggressionem in praesens intermittant.

Hinc communi consilio rem ita constituunt, ut clam intrarent nocte per eburneam portam, ubi deo laudes consecrantur, simulantes se sacerdotes, sub vestibus gladios habentes, dein sic ad dexteram partem declinaront imperatoremque aggredierentur. Vetus enim quidam fuerat mos ut sacerdotes extra regiam de nocte exspectarent usque ad introitum, qui ipsis circa auroram erat definitus. Tamquam sacerdotes itaque coniurati ingrediebantur, veris sacerdotibus adiuncti comites. Ac sacerdotes quidem intrabant in oratorium: illi autem remanentes in loco obscuro, in insidiis latebant, ut tempore opportuno aggredierentur imperatorem. Instante autem matutino hymno imperator, ut solebat, se in templum confert. Tempus ipsum per auroram detegens insidiatores acuebat, nisi audacia aggredientium victoriam excitasset. Confestim enim fervente praecipitique audacia gladios manibus tenentes, a scopo aberrantes in sacerdotum praefectum gladios intentant, hunc putantes esse imperato-

τότε προσπειδόντος σχήματος ἀποπλανηθέντες· χειμῶνος γὰρ
 δριμυτάτου καθεστηκότος ὁ μὲν βασιλεὺς κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐκέ-
 χρητο διανειστηκότι καλύμματι, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ τοῦ
 τῶν ἱερέων καταλόγου προηγούμενος· ἔξ οὗ συνέβαινεν ὄντως
 5 τοῖς στασιώταις κατ' αὐτοῦ τὴν ἐγχείρησιν ἐπιδείξασθαι. ὅς τῇ
 ἀθρόα φορᾷ τῶν ἐπιτιθεμένων καταπλαγείς σφοδρὸν ἀνεβόησεν,
 ἕτερον εἶναι τὸν βασιλέα, πρὸς ὃν τὴν ὄρμην ἀπηώρησεν. διὸ
 καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπεγύμνωσεν οἷα καταφανὲς γνῶρισμα (φαλά-
 κρωμα γὰρ αὐτῷ περιίστατο), ἵνα μὴ τὴν τομὴν ἐκ τοῦ παρεί- B
 10 κοντος ἐπισπύσοιτο. οὐκοῦν ὁ βασιλεὺς εἰσῆει τῷ ἱλαστηρίῳ
 περιτυχῶν, καὶ τούτου τὸν σταυρὸν ἢ κατὰ τινὰς τὴν τοῦ θυ-
 μιατηρίου κρεμάθραν δραξάμενος, ἔξαπορῶν τινὸς ἀμυντηρίου
 ὄργανου, ἀντιτάξασθαι ἔμελλεν. ὁμως καταφανῆς γενόμενος τοῖς
 αὐτὸν διαχειριστέοις, αὐθωρὸν τοῖς ξίφεσιν ἐκερμάτιζον σταυ-
 15 ρὸν ἐν χερσὶ κατέχοντα, ὥστε τούτῳ γε τὴν τομὴν ἀποπέμψα-
 σθαι. ἧς χάριν πρὸς τινὰ τῶν μαιφόνων, ὑπερμεγέθη ἄνδρα,
 ᾧ τὸ ἐν καὶ ἡμισυ κατὰ τὸ γιγάντειον προσωνομάζετο μέγεθος,
 ἐπεφθέγγετο ὄρκῳ περιδεσμῶν οὗ ἐπελύβετο. ἀλλ' ἀμειλικτον
 ὄπα κατὰ τοὺς Ἀντιμάχου παῖδας διήκουσεν, ἀντειπόντα ἐνόρυκας C
 20 αὐτῷ μηκέτι βιώσεσθαι. καὶ εὐθέως τῇ κατακλεῖδι τὴν σπύθην
 καθείς τὴν χεῖρα διέσπασεν, ὥστε καὶ τὸ σταυρικὸν σχεδὸν τι
 κέρασ διακοπῆναι· εἶθ' οὕτως αὐτὸν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀπετείχισεν.

8. δὲ] δὴ L. 5. στασιώταις B, στρατιώταις L. 11. περιτυχὸν L.
 13. καταφανείς L. 15. τούτου γε L. 17. γιγάντειον L.

rem, ex oblato tunc ipsis habitu decepti. Cum enim esset hiems acer-
 rima, imperator habebat in capite erectum tegumentum, ad eundem
 modum et sacerdotum ordinis praefectus; unde accidebat ut coniurati
 omnino hunc adorirentur. Qui tanto impetu simul invadentium perterri-
 tus vehementer exclamavit alium esse imperatorem, ad quem impetum
 direxissent. quapropter et caput nudavit tamquam manifestum indicium
 (calvitiem enim habebat), ne ictum propter similitudinem attraheret.
 Itaque imperator ingressus in propitiatorium fuerat, atque inde cruce
 aut secundum alios catena turibuli arrepta, destitutus aliis ad defen-
 dendum armis, opponere se volebat. Sed statim atque agnitus fuit a
 percussoribus, isti eum gladiis conciderunt crucem in manibus tenentem,
 ut ea saltem ictum depelleret. Qua de causa etiam ad quendam ex per-
 cussoribus, ingentem hominem, qui unum et dimidium a statura Gigan-
 tea appellabatur, locutus est, adiurans per id quod tenebat (per crucem).
 Sed immitem vocem, ad exemplum Antimachi filiorum, audivit, cum iu-
 ratus ei responderet haud amplius victurum. statimque idem gladio cla-
 viculae impacto manum amputavit, ita ut etiam crucis cornu fore dis-
 sectum fuerit. dein sic eum capite truncavit. Eadem autem hora vox

κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν φωνή τις ἀερόθεν ἐνήλατο ποντοποροῦσι ναυτίλοις, ὡς Λέων ὁ βασιλεὺς τῆδε διαπεφώνηκεν· οἱ συμβαλλόντες τὴν ἀκοὴν τὴν τε νύκτα μετὰ τοῦτο καὶ ὥραν καθ' ἑαυτοὺς ἐννοήσαντες τὸ ἀληθὲς διειλήφασιν.

Κτείναντες δὲ τοῦτον οἱ φονευταὶ ἀνηλεῶς ἐν εὐλοιδέσι 5
χώροις τοῖς πρὸς τὸ δέξιμον ἀπαγαγόντες κατέθεσαν, ὅπως ἐπὶ
βραχὺ ἐκεῖσε προσμένοιεν· εἶχοντο γὰρ χρειωδεστέρων φροντίδων
D οἱ τῷ Μιχαὴλ συναράμενοι, ὥστε τοῦτον μὲν τῆς εἰρκτῆς ἐξε-
λέσθαι καὶ ἀναρρῆσαι πᾶσιν αὐτοκράτορα βασιλέα, ὃς διαιτήσοι
τὰ πρὸς τὸν καιρὸν κατεπείγοντα, ἀσφαλείας δεούσης ἀπαιτου- 10
μένης, ἦν ταχέως εἰργάσατο. καὶ διὰ τῶν Σκύλων ἐλκυσμῶ
τὸ σῶμα λυγρῶς καταικίσαντες καὶ τῷ ἵπποδρόμῳ παραγυμνώ-
σαντες καὶ ὑποζυγίῳ μετεωρίσαντες ἐπὶ πάσης τῆς λεωφόρου
προήνεγκαν, εἶτα ἐμβυλόντες αὐτὸ ἐνὶ πλοίῳ, καὶ τὴν σύμβιον
σὺν τοῖς τέσσαρσι τούτων παισὶ, Συμβατίῳ τῷ καὶ μετονο- 15
μασθέντι Κωνσταντίνῳ κατὰ τὸ στέψιμον, Βασιλείῳ καὶ Γρη-
γορίῳ ἅμα Θεοδοσίῳ, περὶ τὴν Πρώτην νῆσον παρέπεμψαν. κα-
E κείσε τῶν παίδων καταθλαδίαν ποινὴν περιστοιχομένων, ὃ Θεο-
δόσιος τῆς ζωῆς ἀπεξέζατο· καὶ ἀμφοτέρους τῆς προσηκούσης
κηδείας ἤξιωσαν. 20

Οὗτος δέ, ὡς φασὶ τινες, καὶ πρὸ τοῦ τῆς βασιλείας ἐπι-
λαβέσθαι τῆς δυσσεβοῦς αἰρέσεως εἶχετο. διὸ καὶ κατὰ τὸ ἔθι-
V. 12 μόν τῆς καθ' ἡμᾶς εὐσεβοῦς πίστεως στείλαντος πρὸς αὐτὸν

2. ναυτήλοις L. ibid. συμβαλλόντες L. 11. σκύλων L.
14. ἐμβαλλόντες αὐτῷ ἐνὶ L. 15. μετονομασθέντι L. 19. ἀπε-
τέζατο L.

quaedam ex aere percutit in mari navigantes nautas quosdam, Leonem imperatorem ea periisse: qui considerantes quod audierant, et noctem postea et horam in animum revocantes, veritatem deprehenderunt.

Cum autem eum percussores occidissent, in cloacas et receptacula sordium delatum posuerunt, ut paullisper ibi maneret. Intenti enim erat magis necessariis curis Michaelis complices, ut scilicet hunc ex carcere eximerent, et publice imperatorem declararent, qui temporis opportuni copiam faceret, cum securitas congrua requireretur: eamque is cito praestitit. Atque tunc per Scyla tractum cadaver misere foedantes, in circo denudatum, iumento sublatum, per omnem plateam tulerunt, postea impositum navigio, cum coniuge et quatuor filiis, Sabbatio, qui in inauguratione imperatoris Constantinus fuit dictus, Basilio item ac Gregorio, nec non Theodosio, in Proten insulam miserunt. Atque ibi cum exsecutionis poena afficerentur, Theodosius vitam amisit. Utrumque autem congruente sepultura dignati sunt.

Porro iste Leo, ut quidam perhibent, etiam antequam imperium cepisset, impiae illi haeresi adhaeserat. Quapropter etiam cum ex more

Νικηφόρου τοῦ πατριάρχου τόμον διὰ τινων ἀρχιερέων ἐγγρά-
 ψασθαι τὴν εὐσέβειαν, καταπράξασθαι τοῦτο διανεβάλετο ἕως
 ἂν αὐτῷ ἢ τῆς βασιλείας ἐπέλθοι διὰ στέφους μεγαλοπρέπεια·
 καὶ καθ' ἡμέραν γε τὴν δευτέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐνσυνεχό-
 5 μενος τῷ ὀρθοδόξῳ τόμῳ διασημήνασθαι ἀναντιρρήτως ἀπέλιπατο
 μηδ' ὅλως τῷ τοιούτῳ συνθέσθαι βουλήματι. ὅθεν καὶ τοῖς
 τῆς αἰρέσεως αὐτῷ συνεργοῦς ἐν τῷ παλατίῳ ἀποκατέστησεν,
 δίαιταν πρὸς τρυφήν ἰδιαζόντως τούτοις δαψιλευσάμενος. μεθ'
 ὧν καὶ συνέριθον τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας εὐρῶν τὸν γραμματικὸν
 10 Ἰωάννην, τὸν καὶ Ἰαννῆν διὰ τὸ τῆς ἀληθείας ἀντίρροπον, τού-
 τοις συνέταξεν. οἷς νεαροπρεπῆ πλῆσιν νηπιόφρων ὁ ἀποστάτης Β
 προστάττει συγγράψασθαι. καὶ μετὰ δύο χρόνους τῆς βασιλείας
 ἀναλόην ἀποστατήσας, καθάπερ ὁ υἱὸς τοῦ Κίς, τῆς τῶν σεβα-
 στιῶν εἰκότων μετεποιήσατο καθαιρέσεως, ἐντεῦθεν καὶ γράψας
 15 παντὶ ἐπισκόπῳ καταίρειν ἐν Βυζαντίῳ τῷ ὑπὸ Μεγαρέων κτι-
 σθέντι καὶ Βύζαντος, κατ' Εὐρώπην συνελθόντων ἐν τῇ τούτου
 πόλει Καρυστίων Μυκηναίων καὶ Κορινθίων ἄλλων τε πολλῶν,
 φιλοσόφοις ἕμα καὶ ῥήτορσι. καὶ δὴ ὅτε οἱ ἐπίσκοποι τοῖς κατὰ
 πέραν προσήγγιζον, οὐ κατὰ τὸ εἰθισμένον προσεντυγχάνειν τῷ
 20 πατριάρχει ἤφειντο, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ἤγοντο καὶ ἄκοντες συνεν-
 δοκεῖν τῷ κακοδόξῳ φρονήματι ἐβιάζοντο. ὧν τοὺς πειθαρχοῦντας
 αὐτῷ προσηκούσης ἡξίου φιλοφρονήσεως, τοὺς δὲ μὴ C

2. διανεβάλλετο L.

17. πολήσει L.

19. προσεντυγχάνειν V.

piae nostrae fidei Nicephorus patriarcha ad eum misisset libellum per
 aliquot sacerdotes primarios, ut professionem fidei inscriberet, id facere
 distulit, donec sollemnitas inaugurationis adesset. Sed altero die eius
 imperii, cum compelleretur ad subscribendum orthodoxo libello, plane
 negavit sese accommodaturum illius voluntati. Unde etiam haeresis suae
 adiutores et collegas in palatium assumpsit, victum ad luxum usque istis
 peculiariter largiens: cumque cooperatorem in sua doctrina invenisset
 Iohannem grammaticum, qui et Iannes eo quod veritati adversaretur,
 hunc inter eosdem cooptavit. Quibus stultus ille desertor mandavit ut
 novitiam illam fidem conscriberent. Ac post duos imperii sui annos pa-
 lam deficiens, ut filius Cis, venerandarum imaginum eversionem aggressus
 est. Mox etiam ad omnes episcopos scripsit, ut se Byzantium confer-
 rent, urbem a Megarensibus conditam ac Byzante, cum ad eam con-
 dendam confluisent per Europam Carystii, Mycenaei, Corinthii, aliique
 multi, cum philosophis et rhetoribus. cumque ad Propontidem episcopi
 venirent, permissum illis non est ut pro consuetudine prius accederent ad
 patriarcham, sed ad ipsum imperatorem ducebantur et vi coacti adige-
 bantur ut consentirent in eius pravam sententiam. Ex quibus illos qui
 ei morem gerebant comiter et benigne excipiebat, eos autem qui obtem-

πειθομένους αἰκίσει παντοδαπαῖς διημείβετο, τὰ Χριστιανῶν παρ' οὐδὲν θρασεία λογιζόμενος, ὡς δῆθεν καὶ ταῖς πρὸς τοὺς Οὐννοὺς εἰρηναίαις συμβάσεσι ταῦτα συνέχευεν, ἐκείνοις μὲν ἀναθεῖς ἐργάσασθαι τὰ ἡμέτερα εἰσθότα, ἑαυτῷ δὲ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν τὰ ἐκείνων θρησκευόμενα. δι' ὧν τάχα σειμοῖς 5 φρικωδέστατοι λοιμοὶ τε καὶ ἀρχμηρίαι καὶ ἐκφλογώσεις ἀέρος, πρὸς τούτοις καὶ ἐμφύλιοι στάσεις κατὰ πόλιν καὶ χώραν πῦσαν, ἀρχῆθεν τῆς Θεομισσοῦς βασιλείας αὐτοῦ μέχρι πολλῶν χρόνων διήρκεσαν, καὶ αὐτῶν τῶν στοιχείων δυσανασχετούντων ὅλον τούτου τοῖς κακουργήμασιν. τοιαῦτα τὰ κατὰ δυσσέβειαν αὐ- 10
D τοῦ ἐννοήματα καὶ τεχνάσματα, καὶ τούτοις τὸ ἐπαχθὲς ἐγγρο-
 νίζον.

Ἄλλα καὶ πρὸς τῶν εἴτι λύσιτελούντων διέγνωστο, φιλοπο-
 νίας οὐκ ἔληγεν· δι' ἧς κατὰ γε Θράκην Μακεδονίαν τε πᾶσαν
 καὶ ἕως τῶν ὀρίων τῆς Σκυθῶν γῆς πόλεις ἀνενεώσατο, αὐτὸς 15
 ἐπελθὼν σὺν στρατιώτισι φύλαγξιν, ὅπως τὰς τε πολεμίων ἐφό-
 δους ἐκτρέποιο καὶ ταῖς τούτων ἐπισκευαῖς παρέχοι τὸ εὐπερά-
 τωτον.

Ἦν δὲ τῷ γένει κατὰ συζυγίαν ἐξ Ἀσσυρίων καὶ Ἀρμενίων
 ἀναφυεῖς, τῶν ἰδίων γεννητόρων ἐπεξαναστάντων αὐτούς τε μαι- 20
 φρονησαμένων καὶ πρὸς τοῖς τῶν Ἀρμενίων χωρίοις κατὰ φουγα-
V. 13 δειαν ἐνσκηνοσάντων, κάκισε τὸν ἀνήμερον θῆρα τεκεῖν· ἐξ ὧν

12. ἐγγρονίζον L. 16. στρατιώτης L. 20. ἐπεξανιστάντων L.
 22. τεκόντων B.

perare nollent omnis generis contumeliis ulcisceretur, Christianorum dogmata pro nihilo reputans; quemadmodum etiam in pacis foederibus cum Hunnis haec conturbavit, illis quidem attribuens nostras consuetudines, sibi autem et suis subiectis illorum caeremonias. Atque ob haec fortasse terrae motus maxime terribiles, luesque et siccitates, et inflammationes aeris, praeterea seditiones in urbe omni et ditione ab initio eius deo invisibilis imperil per multos annos assidue extiterunt, ipsis etiam elementis indignantibus ob eius scelera. Tales erant impiae eius cogitationes et machinationes, et durans per eas calamitas.

Caeterum in rebus utilibus suscipiendis industria incessabili erat. Qua etiam factum, ut per Thraciam Macedoniamque, etiam usque ad fines terrae Scytharum, multas urbes instauraret, ipse omnia lustrans cum militaribus copiis, ut et hostium incursiones averteret et instaurationes ad finem commode perducendi facultatem praestaret.

Erant autem misto genere ex Assyriis et Armeniis natus, qui in proprios parentes insurrexerant eosque interfecerant atque in Armeniorum finibus in exilio habitaverant, ubi immansuetam hanc bestiam genuerunt.

ἑτερογενές τι τεράστιον κεχηματίκεν. Ἀρμενίους δέ φασιν ἐξ Ἀρ-
μίνου κληθῆναι τοῦ ἀπὸ Ἀρμενίου πόλεως Θεσσαλίας, ὃς Ἰάσονι
συνεστράτευσεν. ἔκεκρατήκει δὲ Λέων τῆς βασιλείας ζ' ἔτεσι
καὶ μηνσὶ ἑκατὰ Θεοῦ ὑψίστου ἐμμανῶς ἀνχησάμενος.

rust. Armenios autem aiunt ab Armeno quodam nomen accepisse ex
Armenio Thessaliae oppido, qui Iasoni fuisset comes expeditionis. Te-
nuit autem Leo imperium septem annis et quinque mensibus erga deum
altissimum furiose insolens.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΟΡΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER II
DE MICHAELE AMORIENSI.

Α Ὁ δὲ Μιχαὴλ ἐν ἔτει ,στκθ', ἰνδικτιῶνι ιδ', παρ' ἐλπίδα ἐξ εἰρκτῆς αὐτοκράτωρ, ὃ τοῦ θαύματος, ἀνηγόρευτο, τῷ τε βασιλικῷ θρόνῳ καθίδρυται ἔτι ταῖς σιδηροπέδαις ἐπιδεσμούμενος· ὃ προσίαισι πάντες οἱ ἐντυχόντες, καὶ τὸ σέβας προσκυνητῶν ἀπονέμουσιν. παμπόλλης οὖν ὥρας παρωχηκυίας, καὶ τῆς κλει- 5 δὸς ἀπούσης μὴ τούτων ἀνεπτυγμένων, Ἰωάννης ὁ ἐκ γένους Ἐξαβουλίῶν καὶ τοῦ δρόμου τοὺς λόγους τηνικαῦτα τιθεὶς τοῖς παροῦσι ταύτην ἐμυστολέκτει τεταμιεῦσθαι ἐσθῆτι τῇ ἐνδοτύτι τοῦ φονευθέντος, δι' ἧς αἱ πέδαι ἀποδεδέσμηται. ἐβδόμης δὲ ὥρας διατελούσης ἄπεισι Μιχαὴλ βασιλεὺς τῷ μεγίστῳ ναῶ συν 10 Β ἅμα τοῖς δεδρακόσι τὸ τόλμημα, τῆς θείας τελεταρχίας ἀξιοθῆ-

10. ἄπεισι L.

Porro Michael anno mundi sexies millesimo trecentesimo vicesimo nono, iudictione decima quarta, praeter spem ex carcere imperator (o rem mirandam) appellatur et in imperatorio solio collocatur adhuc compedibus vinctus. Ad quem accedunt omnes qui aderant et adorationis honorem deferunt. Multo autem spatio elapso cum clavis non adesset et compedes non essent solutae, Iohannes de prosapia Exabuliorum, tunc temporis cursus publici logotheta, iis qui aderant revelavit eam asservari in intima veste interfecti: qua compedes laxatae sunt. Cum autem septima esset hora, abit Michael in templum maximum cum patratoribus facino-

ται, μηδ' ὄλως μήτε τῷ δήμῳ δειμιτωθεὶς μήτε τῷ δείματι τοῦ
 Θεοῦ κατερυθριύσας, ἀλλὰ τεθαρρηκῶς μάλιστα ἐπὶ τε τοῖς λοι-
 ποῖς συναντήμιοι καὶ προρρήσειν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς προυναπε-
 φωνημένοις Ἀθιγγάνου παρὰ τινος μάντειος, ὅς τῷ τηρικαῦτα
 5 στρατηλάτῃ τοῦ τῶν ἀνατολικῶν θέματος πεῖραν δεδωκῶς πολ- V. 14
 λῶν ἀποβύσεων διετρᾶνον τὸν Μιχαὴλ καὶ τινὰ ἕτερον τῶν δευ-
 τέρων διαδτηματοφορήσειν, σικφῶς ἀπομυντευόμενος. ἀμέλει
 τούτους ὁ στρατηγέτης διὰ μερίμνης εἶχε πολλῆς ὅπως νυμφίους
 ταῖς ἑαυτοῦ θυγατρύσιν ἀρμόσειτο. ἐξείχετο οὖν τοῦ τοιούτου
 10 σκοποῦ, καὶ ποτε τοῦ τὴν ἐπιστυσίαν ἔχοντος τῶν εἰς τράπεζαν
 κεκλημένων, ὃν ἀτρικλίην φημίζουσι, κατὰ τὸ ἔθος εἰσιόντος
 αὐτῷ καὶ τὴν γραφὴν ἐμφανίζοντος, ἀπέπατο τῶν πολλῶν τῆς
 συνιστιύσεως, ἐκείνους δὲ μόνους τῆς τραπέζης καταξιώσαι.
 ταύτης γοῦν διεντρεπισθείσης καὶ τῶν αὐτοῦ θυγατέρων συνε-
 15 δριασασιῶν, πρυστάττει τούτοις ὁμοταγεῖς γενέσθαι αὐτάς. οἱ
 δὲ τῇ ἀπροσδοκίῃ θαμβηθέντες τιμῇ τῆς κατακλίσεως ἀπαναί-
 νονται· ὁ δὲ διακείμενος ἐπαχθέστερον κατηνύγκαζε, καὶ τελευ- B
 ταῖον πείθει κατακλιθῆναι. διαχίσεως δὲ γεγонуίας, ἄτε κα-
 τεμφορηθέντων αὐτῶν, ἐπιδίδωσι τούτοις τὰς θυγατέρας εἰς γα-
 20 μετύς. οἱ δὲ κατιλιγγιύσαντες τοῦ προστάγματος πρὸς μὲν μικρὸν
 δυσανασχετοῦσιν ἐν τούτῳ τὸ παρ' ἀξίαν αὐτῶν λογιζόμενοι,
 καὶ μάλιστα Μιχαὴλ διὰ τὸ ἐκ πενεστάτων προῆχθαι καὶ τὴν τύ-
 χην ἀνεπιφύντων, ἀλλ' ὁμως πειθαρχοῦσιν ἐγκειλευόμενοι.

4. ἀθιγγάνου L. 5. στρατηλάττει L. 6. τῶν B L, τῶν δύο V.

11. ἀτρικλίην L. ^o ibid. εἰσιόντι L.

ris, ut divinam inaugurationem acciperet, plane nec populi metu nec ti-
 more dei abatteritus, sed confidens quam maxime cum aliis eventibus ac
 praesagiis, tum quae ei praedicta fuerant ab Athingano quodam vate,
 qui eius temporis praefecto orientalis thematis, cum documenta multo-
 rum eventuum dedisset, clare indicaverat Michaellem et alterum quen-
 dam ex inferioribus diadema gestaturum, perspicue vaticinans. Quare hi
 praefecto magnae curae fuere, ut sponso filibus suis conciliaret. Huic
 itaque scopo intentus erat. Atque aliquando, cum is qui curam invitando-
 rum ad mensam habet, quem a triclinio vocant, ingressus ad eum con-
 signationem ostendisset, noluit multos interesse convivio, illos solos
 mensa dignatus. Cum igitur haec instructa esset filiaeque considerent,
 iubet eos cum illis locum occupare. Qui inopinato honore obstupefacti
 accumbere recusarunt. At is nonnihil offensus coegit postremoque per-
 suasit ut accumberent. Hilaritate autem exorta, utpote ipsis inebriatis,
 tradit eis filias uxores. At illi aestuantes ad hoc iussum paullisper re-
 nuunt, interea indignitatem suam reputantes, praecipue Michael, eo
 quod ex pauperrimis esset ortus et obscurae sortis parentibus: sed ta-
 men morem gerunt, cum urgerentur.

Ἀκηκοὺς δέ, ὡς φασιν, ὁ Θωμᾶς τὸν Μιχαὴλ βασιλεύσαντα, ταχέως [κατ' αὐτοῦ] νεωτερισμὸν πολυάνθρωπον ἐντυρεύεται κατ' αὐτοῦ. ἀνέκαθεν γὰρ ἀλλήλοις ἀντιπεπονθότως δίσταντο· καὶ ὁ μὲν Μιχαὴλ παραπαντὸς τοῦ τῶν ἀνατολικῶν
C στρατεύματος ἐτύγγανε στρατηγός, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἐπίμωμος 5 ἀπὸ τε τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἀθιγγάνων πληθὺν ἐκτρεφούσης, ὡς ἔοικε, καὶ διὰ τὸ τῆς γλώττης ἐλάττωμα καὶ τὸ μὴ ἰκανῶς ἔχειν τισὶ πρὸς ἀνδρείαν νομίζεσθαι, ὁ δὲ Θωμᾶς πῦσι φιλοστοργούμενος διὰ τε τὸ ἀνδρειόφρον οὐκ ἔλαττον καὶ ἀστεῖον καὶ εὐπροσήγορον, καὶ τῶν βελτίστων οὐκ ἔλαττούμενος Λέοντος, εἰ 10 καὶ σκυθίζων τῷ γένει, πρὸς δὲ καὶ γηραιὸς ὢν, τὸν πόδα πεπήρωτο. οὗτος οὖν κατασχὼν τοὺς τῶν δημοσίων φόρων πάντας ἀπαιτητὰς ἐγγράφως τὰς νενομισμένας ἀπεκλήρουτο εἰσπράξεις, ἐξ ὧν διανομὰς ἐν λαοῖς ποιησάμενος στρατηγεσίας κατὰ
D τοῦ Μιχαὴλ ἐγκρατῶς διατίθῃσιν. οὐδεὶς δὲ τῶν ἐξ ἀνατολῆς 15 ὠρμημένων ἀπελιμπάνετο, οὐδὲ τῆς ἐσπέρας αὐτῆς, οὐ τῶν ἐξ ἔθνων ἐπηλύδων, οὐκ αὐτοχθόνων, οὐ γειτονούντων, οὐ τῆς δουλικῆς μοίρας ὅσον παρῆν μισοδέσποτον, οὐχ ὀλοκλήρων ἔθνων, κατὰ διαφόρους καιροὺς οἳ οὐκ αὐτῷ προσεβούλησαν καὶ συνείποντο, οἳ μὲν κατὰ γῆν, οἳ δὲ κατὰ θάλασσαν, νέψ **Ξέρξης** 20 κὰν ὁμοπίστοις ἀναφανεῖντι, ὡς ἐντεῦθεν καὶ πάντα τὰ θέματα σὺν τοῖς στρατηγοῖς σπένδεσθαι τούτῳ συνέβαινεν, Ὀλβιανοῦ μόνου, τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν στρατηγοῦντος, τούτους περινοίως

18. ὅσον περ ἦν Β.

Cum autem audivisset Thomas Michaellem imperatorem, tradunt eum statim rebellionem instituisse conflata ingenti hominum multitudine. Ab initio enim inter se contrarii dissidebant: ac Michael quidem erat toti orientalium themati praefectus, sed non parum invidiae obnoxius, cum ob patriam quae Athinganorum multitudinem alebat, ut videtur, tum propter linguae vitium, tum vero etiam quod non satis strenuus ac fortis putaretur: Thomas contra ab omnibus diligebatur, eo quod fortis et strenuus, nec tamen non urbanus et affabilis esset, atque in rebus optimis Leone non inferior, quamvis genere ad Scythas pertinens, atque insuper senex, et in altero pede mutilus. Iste igitur conciliatis sibi publicorum vectigalium exactoribus, scripto vindicabat exactiones usitatas, unde largitionibus in populum factis militiam contra Michaellem reborat. Nemo ex orientalibus relinquebatur neque ex occidentalibus, non ex advenis quisquam, non ex indigenis, non ex vicinis, non ex his qui servilis conditionis, si qui essent dominis infensi, quin diversis temporibus ad eum confluerent eumque sequerentur terra marique, novum Xerxem inter suos habitum; ut propterea omnia themata et eorum duces cum eo paciscerentur, Olbiano solo, qui erat Armeniorum dux, his sua

ἐπιπειθεῖς ἄγοντος, καὶ Κατάκυλα τοῦ Ὀψικίου τῷ βασιλεῖ Μι-
 χαήλ γε προσκειμένων. καὶ τοσοῦτον ἐπολυπλασίαζε τὸ πλῆθος
 κατὰ τῶν ὁμοφύλων, ὥστε καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ἐπ' ἡδίας
 λαβέσθαι καὶ πύσας νήσους καὶ χώρας καταληΐζεσθαι, καὶ κα- E
 5 θέξειν ὅλως αὐτὰς, εἰ μὴ μετὰ ταῦτα τούτοις διὰ πολλῆς φήμης
 ἀνανταγώνιστος ὁ Θωμᾶς ἀνεδέδεκτο. δι' ὃ καὶ πειρᾶται πρὸς
 αὐτοὺς κηρυκεύεσθαι τρόπῳ τοιῷδε, πανούργως ἐνδελεάσας ὅπερ
 αὐτοῖς βουλευτὸν ἤσμενίζετο τῇ ἐκείνου παμπληθεῖ δυνάμει κατα-
 πλαγεῖσιν. διαπέμπεται οὖν πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην ἀνακαλούμε-
 10 νος, πολλῶ δὲ μᾶλλον συνασπισμὸν, τῆς βασιλικῆς ἀνθέξεσθαι V. 15
 ἀποπτώσεως: ποιεῖται τοίνυν σπονδὰς μετ' Ἀγαρηνῶν, εἰδήσει
 τοῦ αὐτῶν ἀρχηγοῦ, ἀναδεῖται στέφος βασιλεῖον παρὰ τοῦ ἀρ-
 χιερέως Ἀντιοχείας Ἰώβ, εἶτα μετ' Ἀγαρηνῶν Ἰνδῶν Αἰγυπτίων
 Ἀσσυρίων Μήδων Ἀβασίων Ζηχῶν Ἰβήρων Καβείρων Σκλάβων
 15 Οὐννων Βανδήλων Γετῶν καὶ ὅσοι τῆς Μάνεντος βδελυρίας με-
 τεῖχον, Λαζῶν τε καὶ Ἀλανῶν Χάλδων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ
 ἑτέρων πυντοίων ἐθνῶν πολυθρόλλητον πανστρατιὰν στρατοπε-
 δευσάμενος ἀπίσης τῆς ἀνατολῆς ἐκυρίευσεν, τελευταῖον μέρει
 τοῖς κατὰ Θράκην προσεμπελύσας ἐλεπολεῖν τὸ Βυζάντιον ἐκβιά-
 20 ζεται ἰππεῦσιν εὐόπλοις καὶ πετροβολισταῖς τοῖς ὑπὸ χεῖρα πε-
 ζοῖς, ἔτι καὶ σφενδονισταῖς γε καὶ πελτρασταις ἄμέτροις ἐπιρων- B
 νύμενος, προσέτι μὴν καὶ πολιορκητικοῖς οὐκ ὀλίγοις τεχνύσμασι

1. κατακύλα L. 5. μῆ] καὶ L. 6. ἀνεδέδοκτο L. 14. Κα-
 βείρων] σαβήρων L. 20. ὑπὸ B, ἀπο L.

solertia morigeris utente, nec non Catacyla Opsicii praefecto suis, ut
 cum Michaelle imperatore manerent. Ac tanta incrementa capit apparatus
 belli civilis, ut etiam Saraceni auderent insulas omnes et regiones po-
 pulari et occupare, et omnino eas habituri fuissent, nisi postea Thomas
 his propter magnam famam maior visus esset quam ut ei se opponere
 possent. Quod ipse sentiens conatur cum eis per legatos agere, tali
 modo astute eos inescans ut proponeret quod ipsi vellent et cuperent,
 ingentibus eius copiis et potentia consternati. Mittit igitur ad eos pa-
 cem petens, immo potius societatem, ut auxiliarentur rebellibus impera-
 toris. Itaque foedus pacis init cum Agarenis, sciente duce illorum, co-
 ronatur a patriarcha Antiochiae Iobo, deinde cum Agarenis, Indis,
 Aegyptiis, Assyriis, Medis, Abasiis, Zechis, Iberis, Cabiris, Sclavis,
 Hunnis, Vandalis, Getis, et omnibus quotquot de Manentis abominabili
 secta erant, Lazis item et Alanis, nec non Chaldis et Armeniis, aliisque
 omnis generis nationibus, multarum linguarum exercitu collecto, omnem
 orientem in suam potestatem redegit, postremo postquam partibus Thra-
 ciae appropinquasset, Byzantium occupare vi conatur, equitibus bene
 armatis et lapidum iactoribus pedestribus, funditoribus item et scutatis
 innumeris valde roboratus, insuper et machinis bellicis obsidionalibus

Genesius.

κρατυνόμενος. μεθ' ὧν πολλάκις τοῖς κατ' ἡπειρον τείχεσι προσβαλὼν ἄπρακτος ἀποκρούεται, τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς Θεοφίλου αὐτοῖς ἐπιόντος καὶ διαγωνιζομένου τὰ μάλιστα, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ πατρὸς Μιχαὴλ ἔσθ' ὅτε ὑπεξιόντος καὶ τοῖς ὑπεναντίαις ἐπιτιθεμένου αὐτόχειρος. ὄθεν ἀμνηχανῶν ὁ Θωμᾶς καὶ ἐπὶ ναυ-5 μαχίαν προέρχεται, πολλὴν ὀλκάδων σωρείαν ἐπαγόμενος, κακέϊσε παραπλησίως ἐνδυστυχεῖ· αὐταὶ γὰρ τῷ πολεμικῷ πυρὶ κατανάλωντο, τῆς περὶ τούτου παρὰ βραχὺ τὸ πρὶν διολλυμένης εἰδήσεως, τηνικαῦτα δὲ οὕτως ἀνευρεθείσης. Κυλλίνικός τις τῶν C ἐξ Αἰγύπτου, ἀνὴρ ἐχέφρων καὶ αὐτὸς μόνος εἰδήμων τότε, 10 παρησιασάμενος ἔφη τῷ βασιλεῖ κατὰ Θωμᾶ συμπονήσειν αὐτῷ παρὰ θάλασσαν, εἴπερ προέλοιτο. ὅς τεχνικῶς τότε συνθεῖς τοῖς ναυάρχαις ἐπεχορήγησεν.

Ἐπὶ τρισὶ δὲ ὁ δειλαιοὶς ἐνεωτερίσατο ἔτεσιν. οὗτος νεωτερισμοῦ ἐπὶ βασιλείας Λέοντος τέρας τῶν ἀποφράδων ὧδε 15 προδέδεικται. ὠράθη κομήτης κατ' οὐρανὸν ἐν σχήματι σελήνων β' λαμπρῶς συνιουσῶν καὶ αὐθις διαιρεθεισῶν κατὰ διαφόρους συστάσεις, ἐξ ὧν ἐκτύπωμά τι ἀκέφυλον ἐπλύσθη ἀνδρός, δηλοῦν πως τῶν μετὰ ταῦτα παρεισαγαγόντων κατὰ Χριστιανῶν τὸ ἀκέφυλον δόγμα τῆς στασιώδους αἰρέσεως, ἣ καὶ Θωμᾶν τὸν 20 ἀλύστορα, ὡς ἔοικε, κεφαλὴν καὶ ἀρχηγὸν ματαιάζοντα τῆς ἐξ

6. σωρείαν L. 9. ἀνευρεθείσης B, ἀνατρεθείσης L. 10. τότε] τότε L. 13. ναυμάρχαις L. 16. σελήνων L.

non paucis instructus. Cum quibus moenia urbis versus orientem aggressus, re infecta repellitur, imperatoris filio Theodosio in eos impetum faciente et quam maxime depugnante, cum subinde et pater eius Michael egressus invaderet adversarios proprio Marte. Unde in angustia constitutus, ad navale proelium progreditur, ingentem navigiorum numerum secum ducens. Atque ibi itidem male rem gerit: illa enim omnia bellico igne consumpta fuerunt. Cuius quidem ignis conficiendi propemodum iam scientia deperdita fuerat, tunc autem sic denuo reperta. Callinicus quidam ex Aegypto, vir prudens solusque eam scientiam habens, sumpta loquendi audacia dixit ad imperatorem se contra Thomam ei sociam operam navaturum ad mare, si vellet: atque is ignem illum artificiose a se compositum praebuit navium praefectis.

Tribus autem annis perditus ille rebellavit. Cuius rebellionis sub imperio Leonis prodigium horrendum sic apparuit. Visus est cometa in caelo sub specie duarum lunarum clare sese coniungentium rursusque separantium per diversas coniunctiones, ex quibus figura quaedam hominis sine capite formata fuit, portendens quodammodo postea invectum contra Christianos dogma rebellis sectae acephalum, vel etiam Thoma illo pestifero tamquam capite et duce vano seditionis externorum in-

ἑτέρων διαστάσεως κεκτημένων πως προεφήτευσεν. ἦνδραγα-
θήκεσαν δὲ ἐν τούτῳ ὃ τε Ὀλβιανός, καὶ Χριστοφόρος, τηνι-
καῦτα μύγιστρος γεγονώς, οὗ οἱ υἱοὶ Βαρσάκιός τε καὶ Νάσαρ V. 16
πατρίκιοι, καὶ Κατάκυλας αὐτοῦ Μιχαὴλ βασιλέως ἑξάδελφος
5 καὶ πατρίκιος, περὶ ὧν προδεδήλωται· δι' ὧν τοῦ στασιώτου
τὰ φάρμακα διεσκέδαστο.

Καὶ οὕτω φασὶ τὰ κατὰ Θωμᾶν ἀκριβέστερον διεξιστο-
ρεῖσθαι. οὗτος γοῦν ὁ μουλτίων, ἐκ πατρίδος οἰκτρῶς καὶ τύ-
χης ἀφανοῦς γεγονώς, τῶν ἀναγκαίων εἰς τὸ ζῆν χάριν εἰς τὴν
10 Κωνσταντίνου καὶ βασιλεύουσαν πόλιν εἰσηλθὲν, καὶ κολληθεὶς
τινι τῶν πατρικίων (Βαρδάνης οὗτος ἦν ὁ λεχθεὶς) ἐγκλήματι μὲν
μοιχείας παρὰ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἑάλω, ἣν ὑπέθετο καταπρά-
ξασθαι τούτῳ Νικηφόρος ὁ τηνικαῦτα τὸ βασιλεύειν λαχών, τῷ
Βαρδάνῃ βασκαίνων διὰ τὴν προσοῦσαν καλοκαγαθίαν αὐτῷ·
15 φεύγων δὲ τὴν ἐπὶ τῇ μοιχείᾳ δίκην, ἣν καταπράξασθαι μὲν B
ἐπειράθη, οὐκ εἰς ἔργον δὲ προέβη, εἰς Συρίαν ἀπέδρα. καὶ
πρῶτον μὲν τὴν εἰς Χριστὸν ἐξήρηται πίστιν, καὶ χρόνον συ-
χνὸν ἐν αὐτοῖς διατρέψας, ὡσεὶ ε' καὶ κ' παρελκυσθῆναι ἐνιαυ-
τούς, ψευδῆ φήμην ἑαυτῷ περιποιεῖται, Κωνσταντῖνον εἶναι
20 αὐτὸν εἰσηγούμενος τὸν Λέοντος καὶ Εἰρήνης. οὗτος δὲ ἄρα
διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν τρόπων μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς βα-
σιλείας ἐστέρηται καὶ ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισται μετὰ βραχὺ τῆς
ἐκπτώσεως, καὶ ὁ τοῦδε νεκρὸς ἐν τινι κατετέθη σορῶ τότε τῶν

1. προεφύτευσεν L.

structae quodammodo praenuntians. Strenue autem rem gesserunt in hoc bello Olbianus et Christophorus, tunc magister factus, cuius filii Barsacius et Nasar patricii; Catacylas item ipsius Michaelis imperatoris patruelis, et ipse patricius, de quibus a nobis iam dictum. Per hos rebellis illius venena dissipata.

Hoc etiam modo dicunt de Thoma rem accuratius per historiam tradi. Iste rebellis, ex patria misera et conditione obscura oriundus, rerum ad vitam sustentandam necessariarum gratia in Constantini imperatoriam urbem venit. Cumque se applicasset cuidam patricio (Bardanes iste fuit, de quo diximus), crimine adulterii ab hoc viro reus factus, ad quod perpetrandum hortatus cum fuerat Nicephorus illo tempore imperator, Bardani invidens propter insitam ei probitatem. Reus autem factus crimine adulterii, quod perpetrare quidem conatus fuerat, sed in actum non devenerat, in Syriam profugit. Ac primum quidem fidem in Christum abnegavit: dein cum satis longo tempore inter ipsos habitasset, elapsis iam viginti quinque annis, falsam famam sibi acquirit, Constantinum se esse dictitans, illum Leonis et Irenes filium. At is propter morum improbitatem et oculis et imperio orbatus fuerat, ac non multo post, ut imperio exciderat, e medio sublatus fuit, cadaver autem

ἐν τῇ βασιλευσίᾳ σεμνείων. ἀλλ' ὄγε παλαμναῖος οὗτος ἀνὴρ
 μετὰ Σαρακηνῶν διαζῶν, ὑποσχέσει τούτους ἐπαίρει λαμπραῖς,
 ὡς ὑποτελῆ ποιήσιν αὐτοῖς τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν, εἰ καὶ χρήματα
 C ἱκανὰ καὶ στρατὸν ἀξιόχρεων δοῖεν πρὸς τὸ ἔργον αὐτῆς. καὶ δὴ
 τῶν αἰτουμένων τυχὼν ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων εὐθύς, ποιῆ- 5
 ται δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγχειρουμένων νίον ἀνθρώπιον τι
 μιξοβάρβαρον εὐρηκῶς, μετὰ τῆς ψυχικῆς φαυλότητος καὶ ἀνοίας
 ἔτι δὴ καὶ δυσμορφίαν σώματος δυστυχοῦν καὶ τᾶλλα τῶν τού-
 του· ὃ δὴ καὶ Κωνσταντίον ἐπιτρέπει καλεῖσθαι, ἀπόμοιράν τε
 τούτῳ Σαρακηνῶν στρατεύματος δοῦς σὺν αὐτῷ εἰς τὰ Ῥωμαίων 10
 εἰσβάλλει ἤθη. Λέων δὲ τότε καιροῦ τούτων ἦν βασιλεύς, ὃ
 Βάρδα μὲν τοῦ πατρικίου υἱός, ἐξ Ἀρμενίων δὲ κατὰ γέν-
 ρος· οὐ πολυωρίας δὲ ἀξιῶσας τὸ ἐπιφυνὲν Ῥωμαίοις κακόν, σχε-
 D διάσας δὲ πλῆθος στρατεύματος βραχὺ καὶ καθηγεμόνα στρα-
 τιώτην μᾶλλον ἢ στρατηγὸν ἐπιστήσας κατὰ Θωμᾶ ἀποστέλλει. 15
 καὶ δὴ τῶν στρατευμάτων ἀμφοτέρων συμπεσόντων ἀλλήλοις
 κατὰ τι τῶν ἐν τῇ ἑῷ χωρίων, πταίει μὲν ὃ τοῦ βασιλέως στρα-
 τὸς καὶ εἰς φυγὴν τρέπεται· ἐπ' ἀδελφὸς δὲ ὃ ἀποστάτης γενόμε-
 ρος πάντα πρὸς ἀνίσχοντα ἡλίον ἐπιτρέχει καὶ πρὸς βίαν τὰ ἑαυ-
 τοῦ ποιεῖται φρονεῖν. 20

Οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ Μιχαὴλ Λέοντα φονεῖ καὶ
 τὴν βασιλείαν ἐκδέχεται. ὃ δὲ γε στασιάρχης Θωμᾶς, ὡς μὴ

2. τούτοις ἐξαίρει L.

8. δὴ] δὲ I.

14. οὐ βραχὺ L.

eius loculo impositum in quodam augustali imperatoriae urbis. Iste vero
 sceleratus homo cum apud Saracenos viveret, pollicitationibus istos sol-
 licitavit, se tributarium illis facturum Romanorum imperium, si et pe-
 cunias, quantum satis, et exercitum idoneum ad eam rem ei praebeant.
 Et ecce petitis potitus mox expeditionem suscipit in Romanos: adoptat
 etiam propter magnitudinem rerum susceptarum, filium homuncionem
 quendam semibarbarum nactus, cum animi improbitate et amentia etiam
 corporis et deformitate et ceteris laborantem, atque Constantium iubet
 appellari, cumque partem ei Saracenorum exercitus tradidisset, cum illo
 in Romanorum ditionem impetum facit. Leo illo tempore erat imperator,
 Bardae quidem patricii filius, sed genus ducens ex Armeniis. Cum autem
 hic non magna cura dignum existimaret imminens Romanis malum, ex-
 temporalis opera collegit numerum copiarum exiguum, impositoque eis
 duce, aut gregario potius milite quam duce, contra Thomam misit. Ac
 concurrentibus utrinque exercitibus apud oppidum quoddam in oriente,
 vincitur imperatoris exercitus atque in fugam vertitur. Cumque sine
 metu esset desertor, per totum orientem grassabatur omnesque vi coge-
 bat suarum esse partium.

Nec multo interiecto tempore Michael Leone interfecto imperium
 suscipit. Princeps autem seditionis Thomas, ut cui non esset satis

ἄρκουσις αὐτῷ τῆς κατὰ γῆν ἐπικρατείας σχεδὸν ἀπύσης, ἤδη
 τὸ ναυτικὸν ἅπαν τὸ ὑπὸ Ῥωμαίους ὄν, πλὴν τοῦ βασιλικοῦ κλη-
 θέντος, ὑποποιεῖται, καὶ ναῦς πλείστας ναυπηγήσας ἑτέρας σί-
 του τε παραπομποῦς καὶ ἵππων τὰς τε πολεμιστηρίους, ταύτας **B**
 5 κατὰ Λέσβον κελεύει μένειν αὐτόν· ὃ δὲ ἅμα μυρίῳ δὴ τινι
 στρατῷ καταλαμβάνει τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου πορθμὸν,
 κατὰ νώτου δὲ λιπῶν ἑαυτοῦ τὸν ψευδοκωνσταντίον καὶ ποιη-
 θέντα υἱὸν ἅμα μεγίστη δυναστείᾳ τῶν προκατειλημμένων αὐτῷ **V. 17**
 τὰ λοιπὰ καταδραμεῖν ἐπιτρέπει. δαιμόνων δὲ εἰσηγήσεισιν οὗ-
 10 τος καὶ μαντείαις ἠγμένος χρόνου ἡμέραν τοῖς συμπόταις προλέ-
 γει καθ' ὃν τῇ βασιλευούσῃ προέλθοι πόλει ἐν ἀρρήτῳ δόξῃ τινί·
 ἤδη δὲ τῆς κυρίας ἐνστάσης αὐτῆς τῷ ὑπὸ τὸν Ὀλβιανὸν περι-
 πίττει στρατῷ, οὗ πρὸς βραχὺ μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὁρμὴν φεύγει τε
 καὶ εὐθέως ἄλίσκεται. καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ γενναῖος Ὀλ-
 15 βιανὸς ἐκτεμῶν πέμπει τῷ βασιλεῖ Μιχαήλ· ὃ δὲ τῷ στασιώτῃ
 ταύτην καὶ ψευδωνύμῳ ἀπυστέλλει πατρί. ἀλλ' οὗτος μὲν οὐδέν
 τι τῆς ἀπονομίας ἠέλειτο, ἀλλ' ἅμα τῷ νηϊτῇ Λέσβοθεν ἤκοντι
 στόλῳ, καὶ αὐτὸς ναυσὶν ἵππαγωγοῖς κεκρημένος, νύκτα διασκο-
 πήσας ἀσέληνον, ἐκ παράλου τυπλοῦ τινὸς ὃ δὴ πρὸς τῶν ἐγγω-
 20 ρίων καλεῖται Ὀρκύσιον, πολλαχοῦ περαιοῦται τῆς Θράκης λα-
 θῶν, εὐρῶν δὴ πάντας Θράκας κατηκόους αὐτῷ, καίτοι τοῦ
 βασιλέως, ὅτε δὴ φήμῃ περιηγγέλη ὡς διαβαίνει ναυσὶν ὃ ἀπο-
 στάτης τὸν κατὰ τὴν Ἀβύδον τῆς Θυλάττης πορθμὸν, ἐνστρα-

6. σειστοῦ L.

21. εὐρῶν δὲ L.

22. φήμῃ περιηγγέλει L.

obtinerere terram fere omnem, etiam rem nauticam universam Romanorum, excepta classe illa quae imperatoria dicebatur, in suam potestatem redegit, navesque plurimas fabricatus alias tritico et equis portandis, bellicas item, apud Lesbum exspectare iubet: ipse autem cum innumeris copiis occupat fretum inter Sestum et Abydum. Cumque Pseudoconstantium, quem adoptaverat in filium, cum maxima multitudine a tergo reliquisset, ea quae ipse nondum occupasset et reliqua essent pergrassari iubet. Iste porro daemonum monitis et vaticiniis impulsus tempus et diem praedicit convivis suis quo imperatoriam urbem esset ingressurus cum gloria quadam ineffabili. Iamque instante statuto illo die, in Olbiani exercitum incidit; cuius impetum cum ad breve tantum tempus sustinisset, fugam arripit statimque capitur. Eiusque caput egregius ille Olbianus amputatum mittit imperatori Michaeli: iste autem rebeli et patri falsi nominis transmittit. Sed is nihil a dementia remisit, verum una cum classe a Lesbo veniente, et ipse hippaginibus utens, nocte observata illumi, a maritimo quodam oppido quod ab illius loci hominibus vocatur Horcosium, in diversis Thraciae locis clam appulit invenitque Thraces universos sibi addictos; quamvis imperator, cum fama nuntiaret rebellem navibus traicere fretum apud Abydum, exercitum quendam

τεύσαντός τε κατ' αὐτοῦ ὀλιγίστω στρατῶ καὶ ἐκ πασῶν πόλεων
 Θρακικῶν ὡς συμμαχήσουσι βασιλεῖ πίστις λαβόντος· ὁμῶς
 ταύτας ἀπίστας παρ' οὐδέν θεμένων αὐτῶν, πολὺς ὁ τύραννος
 ἐγγόνει, καὶ τούτων προσρύντων αὐτῶ. παραχρῆμα ὁ βασι-
 λεὺς πρὸς τὴν πόλιν ὑπονοστεῖ, καὶ ὡς ἐνῆν τὰ κατ' αὐτὴν 5
 ἀσφαλέστατα διαθείς, πεζὸν ἄμα καὶ ναυτικὸν συναθροῖσι
 στρατὸν ἐκ τῶν κατ' ἀνατολὴν ἤδη τοῦ ἀποστάτου ὑποχωρήσαν-
 C τος πρὸς γε βραχὺν χρόνον τῆς τυραννίδος ἀπηλλαγμένων. ἐνήσει
 δὲ βασιλεὺς καὶ πῦρ πολεμιστήριον ταῖς νηυσί, καὶ τὴν σιδηρᾶν
 σχοῖνον ἀπ' ἀκροπόλεως μέχρι τοῦ πέριμθεν φρουρίου διέτεινεν, 10
 ὡς ἂν τὸ κατὰ τὴν πόλιν καλούμενον Κέρασ μὴ ἐκ τοῦ στόλου
 τῶν ἀντιπύλων πημαίνοιτο. Γρηγόριον δέ, πάλαι μὲν χρηματι-
 σαντα στρατηγόν, δι' αἰτίας δὲ βασιλεῖ γεγονότα καὶ διὰ τοῦτο
 εἰς Σκυρον, μίαν τῶν Κυκλάδων νήσων, φυγαδευθέντα, λαβὼν
 ὁ ἀποστάτης, ἄτε δὴ προσχωρήσαντα αὐτῶ, χειροτονεῖ στρα- 15
 τεύματος ἡγεμόνα μυρίων ἀνδρῶν, καὶ τοῦτον πρόδρομον αὐτοῦ
 κατὰ τῆς βασιλευούσης προπέμπει, ἀλλὰ δὴ καὶ στόλον ναυτί-
 λων ἀνδρῶν, ἵνα δὴ ἄμφω κατὰ ταῦτόν ἐν τῇ Κωνσταντίνου γέ-
 νοιντο πόλει. καὶ δὴ γέγονε τοῦτο ταχέως, συνελθόντες ἀλλή-
 λους ἀπὸ τε γῆς καὶ θαλάττης κατὰ τὰς Βαρβύσου τοῦ ποταμοῦ 20
 D ἐκβολάς, οὐδὲ τῆς σιδηρέως ἐξαρχεῖας σειρᾶς κωλύσαι τὴν
 τῶν πολεμίων ἔξοδον πλοίων. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸς σὺν

6. πεζῶν ἄμα καὶ ναυτικῶν L. 8. βραχὺ χρόνον L. 18. κατ' αὐ-
 τὸν L. 19. ταχάως L.

perexiguum eduxisset contra eum et ex omnibus civitatibus Thracicis
 fidem auxilii praestandi et societatis accepisset. Sed istis eam negligenti-
 bus, magna incrementa capit tyrannus, his etiam ad eum confluentibus.
 Statim igitur imperator in urbem revertitur, atque ut licebat ea firmata,
 terrestres simul et navales collegit copias ex orientalibus, qui post dis-
 cessum desertoris iam aliquantisper tyrannide liberati erant. Immisit au-
 tem imperator etiam ignem bellicum navibus, atque ferream catenam ab
 arce usque in castellum ex adverso extendit, ne urbis Keras quod vo-
 catur (i. e. Cornu) ab hostili classe infestaretur. Porro Gregorium, qui
 olim quidem fuerat dux militaris, sed in offensionem imperatoris venerat
 atque ob id in Scyrum unam ex Cycladibus insulis relegatus fuerat,
 hunc inquam nactus desertor, utpote ad ipsum se conferentem, praeficit
 exercitui decem mille virorum, atque hunc praecursorem suum adversus
 imperatoriam urbem mittit, simul autem et classem nauticumque exerci-
 tum, ut ambo eodem tempore Constantinopolin pervenirent. Id quod
 cito admodum factum fuit, cum convenissent terra marique ad Barbysii
 fluvii ostia, neque ferrea illa catena valuisset prohibere adventum na-
 vium hostilium. Nec multo post ipse etiam cum octoginta millibus ad-

π' χιλιάσιν ἐπιστατεῖ τῇ πόλει, ἐπὶ δὲ τῷ προτέρως ποιηθέντι
 υἱῷ καὶ ἕτερον ἀναδείκνυσιν, Ἀναστάσιον ὄνομα, πύλαι μὲν εἰς
 τοὺς καλουμένους τελέσαντα μοναχοὺς, εἰς κοσμικῶν δὲ τρόπων
 φανλότητι τάξιν ἐληλυθότα, αἰσχρὸν τὸ εἶδος, ὥστε δοκεῖν ἔξ
 5 οἰνοποσίας Ἰνδογενῆς εἶναι, μοχθηρότερον τῇ ψυχῇ ὑπὸ ἐμπλη-
 ξίας ἐσχάτης. μετὰ τούτου οὖν καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ προσ-
 βάλλει τῇ πόλει, ἅμα τῷ φανῆναι οἰόμενος ἀνοιγῆναι τὰς πύλας
 αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ τῆς ἐλπίδος διαμαρτάνει, τῶν πολιτῶν μεθ'
 ἔβρειων ἀποπεμψάντων αὐτόν, σκηνοῦται κατὰ τῶν σεβασμίων
 10 Ἀναργύρων νεών, καὶ πάντας ἔσχεν ὑπηκόους τοὺς κατὰ τὸν
 Θράκιον οἰκοῦντας Βοόσπορον. εἶτα πύλεμον μετὰ τῆς πόλεως V. 18
 συγκροτεῖ τοξεύμασιν ἀφάτοις καὶ τοῖς ἐκ τῶν πετροβόλων λίθοις
 ὀργάνων, μάλα δὲ κατὰ μέρος τῶν Βλαχερνῶν ἐλπίζων ταύτην
 ἐλεῖν. ὄθεν δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἀναβὰς ἐπὶ τῆς ὀροφῆς
 15 τοῦ τῆς Θεοτόκου ναοῦ τὸ πολεμικὸν σημεῖον πῆγνυσι, κελεύει
 δὲ καὶ Θεόφιλον τὸν υἱὸν λαβεῖν γε τὸ νικοποιὸν τοῦ σταυροῦ ξύ-
 λον καὶ τὴν σεβαστὴν ἐσθῆτα τῆς Θεομήτορος, καὶ περιελθεῖν
 τὸν τοῦ Βυζαντίου τείχους περίβολον μετὰ λιτανείας, σὺν ἅμῃ
 τῷ ἱερωῖ κλήρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, τῆς θείας ἐπικουρίας
 20 δεόμενον. παρατάττεται δὲ παντοίῳ πολέμου εἶδει ὁ ἀποστάτης
 καὶ μηχαναῖς· ἀλλ' ἔξ ὑπερδεξίου οἱ τοῦ βασιλέως ταῖς τε βο-
 λαῖς καὶ τοῖς ἀντιμηχανήμασι κειρημένοι διωθοῦνται τοὺς ἐναν- B
 τίους, ὥστε καὶ κλίμακας καὶ χελώνας κριούς τε καὶ πῦν εἰ τι

1. ἐπίσταται L.

4. φανλότητα L.

suit ad urbem. Adoptavit etiam, post priorem adoptivum filium, alte-
 rum quoque, Anastasium nomine, qui olim quidem monachus fuerat, sed
 ad secularium improbitate morum ordinem defecerat; turpi facie, ut vi-
 deretur ob vinolentiam ex India oriundus, sed peiore animo propter ex-
 tremam vecordiam. Cum isto igitur et universo exercitu accedit ad ur-
 bem, simul atque apparuisset putans apertum iri portas sibi. Cum au-
 tem haec spes eum sefellisset, civibus eum cum contumelia ableganti-
 bus, tabernacula ponit apud venerabilium Anargyrorum templum, omnes-
 que habuit sibi subiectos eos qui in Thracio habitabant Bosporo. Deinde
 bellum adversus urbem instaurat cum sagittis innumeris et lapidibus ex
 machinis ad id paratis, potissimum a parte Blachernarum sperans se
 eam capturum. Quapropter et Michael, consensu tecto templi deiparae,
 belli signum figit: iubet etiam Theophilum filium sumere lignum crucis
 victoriae efficiens venerandamque vestem deiparae, et obire moenium
 Byzantii ambitum, supplicando, una cum sacro clero aliisque civibus,
 divinum auxilium implorantem. Oppugnat ergo desertor omni genere
 bellandi atque machinis. Sed ex superiore loco ii qui erant cum impe-
 ratore, iactibus et machinis contra instructis usi, repellunt adversarios,
 ita ut scalas et testudines et arietes et quidquid eiusmodi esset instru-

τοιούτον ὄργανον λιπόντας ὑπὸ τὰς ἰδίας διαδρᾶναι σκηνάς. ἀλλὰ καὶ ὁ ναυτικὸς τοῦ ἀποστάτου στρατὸς καὶ αὐτὸς τῷ ὑγρῷ κεχρημένος πυρί, κυκλοῖ τὴν πόλιν τούτῳ τε καὶ τοξεύμασιν ἀριθμοῦ πλείοσι, πρὸς δὲ καὶ τετρασκελέσιν ἐλεπόλεσι καλουμέναις, πνεύσαντι ἐναντίῳ πνεύματι ἀποκρούεται, ὅτε δὴ καὶ χει- 5
μερίου τῆς ὥρας οὔσης.

Ἦδη δὲ τοῦ ἡλίου ταῖς ἀρκτώοις οἰκήσεσιν ἐπιθέοντος διὰ τε τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ προσβάλλει τῇ πόλει κατ' ἐκεῖνο μάλα τὸ μέρος ὃ δὴ Κέρας τὸ σχῆμα καλεῖται, τετρασκελεῖς ἐλεπόλεις κατασκευάσας καὶ ἐκ τῶν πεμπομένων δι' 10
C αὐτῶν ἀπὸ τῶν νεῶν λίθων κατασελεῖν τὸ τεῖχος οἰόμενος. ὁ δὲ γε βασιλεὺς τισι τῶν ἐναντίων διὰ τοῦ τείχους εἰς λόγους ἦλθεν ἀμνηστίαν τῶν ἐργασμένων αὐτοῖς ἔξειν, εἰ μεταμεληθεῖεν, παρεγγυῶν· οὐ πείθει δὲ τούτοις, ἀλλὰ στρατόν τινα καθοπλί-
σας ὀλίγιστον, ἀθρόον τῆς πόλεως ἔξεισι καὶ τοὺς ὑπαντήσαντας 15
αὐτῷ κατὰ κράτος νικᾷ, καὶ κατὰ θάλατταν δὲ τοσοῦτον ὥστε τὰ πλοῖα πρὸς γῆν διοκείλαντας συνδεδεμένα πρὸς τοὺς ἐκ τῆς χέρσου μαχομένους ἀναφυγεῖν καὶ τὸν ἐκ θαλάττης ὑπαγορεύσα-
σθαι πόλεμον, ἐκόντας τε πολλοὺς τῶν πολεμίων προσχωρῆσαι τῷ βασιλεῖ. ἐν οἷς καὶ Γρηγόριος, συνελκύσας ἑαυτῷ καὶ τινα 20
D μοῖραν βραχεῖαν στρατοῦ καὶ κατὰ νίκτα τινὰ λαβόμενος εὐκαιρίας, φεύγει πρὸς τὴν Θρύκην καὶ κατὰ νώτου γίνεται τοῦ τυ-

1. λιπόντας L. 3. κυκλῶν conl. B. 9. μάλα] fort. πάλιν.
15. ἀθροῶν L. 17. διοκείλαντα L. 22. νῶτον L.

menti relinquerent inque sua diffugerent tabernacula. Sed et navalis exercitus desertoris ipse etiam humido utens igne, oppugnans urbem illo, et sagittis innumeris, insuper et machinis quaternorum crurum, flante adverso vento reilicitur.

Sole autem iam septentrionalia lustrante, terrestri et navali exercitu oppugnat urbem, illa praecipue parte quae Keras (i. e. Cornu) a figura vocatur, machinas cum quaternis cruribus fabricatus, atque missis per eas lapidibus e navibus muros se concussurum putans. Ceterum imperator cum quibusdam ex hostibus de muro collocutus oblivionem et veniam patrum, si paenitentiam prae se ferant, promisit, sed non persuasit. Itaque postquam exercitum perexiguum armasset, subito ex urbe erumpit et occurrentes sibi magna strage vincit; pariter et in mari, ut navibus ad terram actis et colligatis, ad eos qui in continente pugnabant confugerent, in mari pugnare laud sustinentes, multique ex hostibus ad Michaelem deficerent; inter quos et Gregorius, abstrahens secum partem quandam exiguum exercitus, atque nocte quadam nactus opportunitatem, properans se confert in Thraciam et a tergo fit tyranno.

ράννου. ἄλλ' ὄγε στασιάρχης ἄμα τῷ τοῦτο μαθεῖν στρατεῖει
κατὰ Γρηγορίου, καὶ τοῦτον καταλαβὼν ἄναιρει, καὶ πάλιν εἰς
τὴν πόλιν ἔλθων τῆς ἐξ ἀρχῆς ἔχεται προσιδρείας, γράμμουσι τε
πεπλασμένοις, ὡς κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν εἶη νενικηκίως, τῷ
5 κατὰ τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους ἀπάσας ναυτικῶ ἔξαπατήσας
ἀναχθῆναι κελεύει καὶ τῷ βασιλεῖ διαμάχεσθαι. καὶ δῆτα πλοῖα
σιταγωγὰ τοῖς πολεμιστηρίοις προσκαθοπλίσαντες πανθυμαδὸν
ἀναπλέουσι, προσορμίζονται τε τῇ τῶν καλουμένων Βυρίδων Β
ἀκτῇ, τῶν προτέρων οὐκ ἐλάττους οὔσαι τὸ πλῆθος· καὶ γὰρ
10 εἰς ν' καὶ τ' ὁ τούτων ἠϋξῆτο ἀριθμός. ἔμελλε δὲ ἄρα ἔκ τε νο-
τίου μέρους καὶ βορείου τῆς πόλεως αὐτῇ προσβαλεῖν ταῖς ναυσίν.
βασιλεὺς δὲ προφθάσας ἀποστέλλει πυρφόρους ναῦς, αἰ δὴ ταῖς
τῶν ἐναντίων ναυσὶ κατὰ τὸν εἰρημένον ἐπιθέμεναι χῶρον, ὡς V. 22
15 τούτων αὐτῶν συλλαμβάνουσι ἀνδράσιν αὐτοῖς καὶ τῷ βασιλεῖ
προσάγουσιν.

Ἀκτικοῦς δὲ Μορτάγων ὁ κύριος Βουλγαρίας ὅσα τε καὶ
οἷα κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν συνηνέχθη γενέσθαι, διαπρεσβεύε-
ται πρὸς βασιλέα καὶ συμμαχεῖν αἰτεῖται αὐτῷ· αἰ γὰρ ὑπὸ
20 Λέοντος τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτοὺς τριακοντούτεις σπονδαὶ ἤδη
τὴν πρώτην δεκαετηρίδα συνεπλήρουσιν σχεδόν. ἀποδοχῆς δὲ με-
γάλης ὁ βασιλεὺς τὴν γνώμην αὐτῶν ἀξίαν κρίνας ἀπολογεῖται μὴ

1. τῷ om. L.
22. ἀξίως L.

6. καὶ δὴ τὰ L.

11. προσβαλλεῖν L.

Sed rebellionis princeps, simul atque id intellexit, cum militari manu aggreditur Gregorium captumque interficit, reversusque ad urbem obsidionem continuat, litterisque fictis, quasi terra marique vicisset, decipiens, naves e Graecia insulisque universis subvehi iubet ad proelium cum imperatore committendum. Itaque navibus vehendo frumento bellicisque instructis unanimiter provehuntur appelluntque in littore Byridensi, haud minore numero quam priores: nam ad ccccl earum excreverat numerus. Erat autem et ab australi et a boreali parte urbem navibus aggressurus. Sed imperator praeveniens misit igniferas naves, quae hostiles naves in loco praedicto adortae partim comburunt integras, partim dispergunt, plerasque autem capiunt una cum hominibus et imperatori adducunt.

Cum autem audivisset Mortagon Bulgariae dominus quae quantaque imperatoriae urbi accidissent, per legationem agit cum imperatore, deponitque sibi societatem belli. Nam foedus illud tricennale sub Leone imperatore cum ipsis factum iam fere primum decennium implebat. Sed imperator, quamvis magnopere probandam iudicaret voluntatem ipsorum, se excusavit, haud oportere eos inter quos conventum sit tanto tempore

χρῆναι τοὺς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὠμολογηκότας Χριστιανικῶν
 αἱμάτων ἀφέξισθαι ἐπὶ τῷ τῶν στασιωτῶν πολέμῳ τὰ καλῶς
 B δόξαντα καταλύειν· φιλοφρονησάμενος δὲ αὐτοὺς τῆς προθυμίας
 ἀξίως πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἀποστέλλει. ἀλλ' οὗτοι μὲν κατ' οὐδὲν
 τῶν τοῦ βασιλέως φροντίσαντες λόγων κατὰ τε τοῦ τυράννου
 στρατεύουσι καὶ εἰς τὰ Ῥωμαίων εἰσβαλόντες ἤθη κατὰ τὸν Κη-
 δούκτου καλούμενον στρατοπεδεύονται χῶρον. μαθὼν δὲ ὁ ἀπο-
 στάτης τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Βουλγάρων ἔφοδον, τοῦ κατα-
 λειφθέντος αὐτῷ ναυτικοῦ λόγον οὐδένα ποιεῖται, ὅθεν δὴ τοῦτο
 πᾶν τῷ βασιλεῖ προσχωρεῖ· ὅλος δὲ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ γεγονῶς 10
 ἀπαίρει μὲν τοῦ προσηδρεύειν τῇ πόλει, κατὰ δὲ τὸ εἰρημένον
 χωρίον προσβαλὼν τοῖς Βουλγάροις κατὰ κράτος ἤττᾶται. καὶ
 πλείστοι μὲν τῶν αὐτοῦ κτείνονται καὶ πυρπολοῦνται πρὸς τού-
 C των· οἱ δὲ περιλειφθέντες ὡς εἶχον σθένους σκεδάννυνται πον-
 λείαν δὲ πολλὴν τῶν πολεμίων οἱ Βούλγαροι συμφορήσαντες πρὸς 15
 τὴν ἑαυτῶν ὑποστρέφουσιν.

Οὐκ ἀπολήγει δὲ καὶ οὕτως πράξας κακῶς τῆς ἀπονοίας ὁ
 τύραννος, ἀλλὰ τοὺς σκεδασθέντας συλλέξας [καὶ] πρὸς τὴν κα-
 λουμένην Διάβασιν, ἅτε δὴ πρὸς τὸ στρατοπεδεῦσαι πάντα οὐ-
 σαν ἐπιτηδείαν, διὰ τε τὴν τῶν ἵππων νομὴν καὶ πρὸς τὴν ἄλλην 20
 χρείαν τῶν ἀνθρώπων ἀφθονωτέραν τυγχάνουσαν, ἐκεῖσε σκη-
 νοῦται τῷ τέλματι τοῦ χωρίου θαρρήσας, ἐκεῖθεν τε ὡσπερ ἐξ
 ἀκροπόλεως, ὄντως τύραννος ὢν, συχνῶς ποιεῖται καταδρομὰς
 καὶ τὰς πλησιαζούσας πυρπολεῖ κώμας. ὅπερ δὴ μαθὼν ὁ βα-

abstinere a Christiano sanguine, propter rebellium bellum ea quas recte
 probassent et decrevissent rescindere. Condigne ergo pro ipsorum prom-
 ptitudine atque humane exceptos habitosque in patriam dimittit. Sed
 isti, nihil curantes imperatoris dicta, adversus tyrannum infesto exercitu
 proficiscuntur, atque apud Cedocti locum ita dictum castra ponunt.
 Porro desertor, cognito Bulgarorum hostili adventu, relictæ quidem a
 se classis rationem habet nullam; unde etiam ea tota imperatori se ad-
 iunxit: totus autem terrestri exercitui intentus ab obsidenda urbe disce-
 dit et apud prædictum locum congressus cum Bulgaris ingenti clade af-
 ficitur, plurimique suorum occiduntur et cremantur, reliqui autem quan-
 tum possunt fugientes disperguntur. Multis autem spoliis hostium con-
 gestis Bulgari in patriam revertuntur.

Non desinit tamen, quamvis re ita male gesta, tyrannus insanire.
 Sed postquam dispersos collegisset, ducit ad Diabasin locum ita dictum,
 castris omnino idoneum, pabulis equorum rebusque aliis ad usus homi-
 num abundantiore: illic tabernacula ponit, palude illius loci tutum se
 fore ratus, atque inde tanquam ex arce verus tyrannus crebras facit in-
 cursiones proximosque vicus incendiis vastat. Quo intellecto imperator

σιλεύς *Μιχαήλ*, ὡς εἶχε δυνάμειως, εὐαρίθμητον σχεδιάζει στρα- D
 τὸν καὶ κατὰ τοῦ τυράννου πρὸς τὸν εἰρημένον ἔρχεται χῶρον
 σὺν κόσμῳ στρατηγεσίας παντί, λόγοις καὶ ταῖς ἄλλαις ὑποσχέ-
 σεισι τοὺς συνόντας ἐπιρωννύς. ὁ δὲ τύραννος πλήθει πολλῶ
 5 δὴ μάλα ὑπαντιάζει τῷ βασιλεῖ, σχηματίζεται τε φυγὴν, ὥστε
 τὸν τοῦ βασιλέως στρατοῦ διαλυθῆναι συνασπισμόν· διαμυρτά-
 νει δὲ τοῦ σκοποῦ, μήτε τὴν τάξιν τοῦ βασιλικοῦ διαλύσας στρα-
 τοῦ, μήτε τοῖς ἑαυτοῦ συναφθῆναι οἶός τε γεγονώς, ἀλλὰ τῶν
 ἐναντίων μὴ ἐνεγκῶν τὴν ὀρμὴν, ὡς εἶχε τύχους, χρῆται φυγῇ
 10 καὶ πρὸς τὴν Ἀρκαδιούπολιν σὺν τισι τῶν ἑαυτοῦ διασώζεται. E
 ὁμολογήσαντας δὲ αὐτῷ τοὺς πλείστους τῶν στασιωτῶν ὁ βασι-
 λεὺς εἰληφῶς ἐπέρχεται τῇ πόλει αὐτῇ καθ' ἣν ὁ τύραννος διεσώ-
 ζετο, χάρακά τε περιβάλλει αὐτῇ καρτερόν κύκλῳ. ὀλιγίστους
 δὲ ὁ ἀποστάτης ἔχων ἔνδον τῆς πόλεως ἰππότας, πολλάκις, ὅτε
 15 δὴ πεφυρμένους διήθρει τοὺς ἐναντίους, ἤφειε κατ' αὐτῶν τού- V. 20
 τους· ἀλλ' οὖν γε καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἐπάνθανον ἢ ἔδρων οἱ δει-
 λαιοι. ὁ δὲ γε βασιλεὺς ἐλέπολιν μὲν οὐ προσῆγε τῇ πόλει, φει-
 δοῖ μήτε τινὰ τοῦ λοιποῦ τῶν ὁμοδόξων ξίφεσιν ἀναιρεῖσθαι,
 μήτε μὴν δειχθῆναι τοῖς Σκύθαις ὡς δυνατὸν μηχαναῖς τὰς ὑπὸ
 20 Ῥωμαίων ἀλῶναι πόλεις· λιμῶ δὲ καὶ προσεδρεῖα περιγενέσθαι
 τοῦ τυράννου διέγνω. καὶ δῆτα πολλοῦ χρόνου διαδραμόντος
 τοσοῦτον ἐνδεῖται τῶν πρὸς τὸ ζῆν ὁ τύραννος ἀναγκαιῶν; ὥστε

13. καρτερῶν L. 15. διήθρει L. 16. Continuator p. 41 D.
 καὶ φόνον οὐ ποιεῖ μὲν, πάσχει δὲ παρὰ τῶν ἐχθρῶν.

Michael, modico coacto exercitu adversus tyrannum in praedictum locum proficiscitur bene instructa acie, verbis et pollicitationibus suos confirmans. Tyrannus porro cum ingenti multitudine adversum proficiscitur, simulat autem fugam, ut imperatoris acies dissolvatur: sed ab hoc scopo aberravit, cum nec imperatoris exercitus ordinem turbaret, nec ipse cum suis coniungere se posset. Itaque adversae partis impetum sustinere non valens qua poterat celeritate fugit, atque in Arcadiopolin cum quibusdam ex suis evadit. Porro imperator, cum plerosque ex rebellibus in fidem accepisset, aggreditur ipsam urbem in quam tyrannus evaserat, vallumque ei circumdat undique firmum. Desertor autem paucissimos intra urbem habens equites, saepe, quoties scilicet sine ordine turbatos cerneret adversarios, immittebat his illos: sed hac etiam ratione plus patiebantur quam efficiebant perditum illi. Nullas autem imperator machinas admovit urbi, id cavens ut nec ex consortibus fidei quisquam gladio interficeretur, neque ostenderetur Scythiis posse machinis capi Romanorum urbes: verum fame et assidua obsidione tyrannum in suam potestatem redigere statuerat. Itaque multo tempore elapso adeo indigere coepit tyrannus rebus ad vitam necessariis, ut primo quidem omnem aeta-

πρῶτον μὲν πῦσαν ἄχρηστον ἤλικίαν καὶ φύσιν ἐκκενοῖ τῆς πό-
 λεως, εἶτα τῶν ἵππων αὐτῶν διὰ τὴν λιμὸν ἀποφθαρέντων, τῶν
 κρεῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα ὀδωδύτων, γεύσασθαι πείθει· προῆλ-
 B θον δὲ εἰς τὸ κώδιά τε καὶ τᾶλλα σκύτη φαγεῖν. καὶ τέλος οἱ
 μὲν αὐτῶν διὰ τῶν πυλῶν λανθάνοντες, οἱ δὲ καὶ διὰ τῶν τει-5
 χῶν καθάπτοντες κάλους, ἄλλοι δὲ καὶ ἑαυτοὺς ῥίπτουντες κατὰ
 τὸ ἔδαφος καὶ τὰ μέλη συνθλώμενοι, ἀνωμολόγουν τῷ βασιλεῖ,
 καὶ σιγγνώμης τιγχάνοντες καὶ ἁδείας Ἀναστασίῳ τῷ ψευδωνύ-
 μῳ τοῦ τυράννου συνήπτοντο υἱῷ, τοῦ Βύζης ἐπειλημμένῳ πο-
 λίσματος, ἐκ τούτου ἐν αὐτοῖς διαπολεμεῖν τῷ βασιλεῖ ἡρημένῳ, 10
 ἵνα δὴ παράσχοι τῷ ἀποστάτῃ ἐν τῷ μάχεσθαι ῥαστώνῃ φυγῆς.
 εἰς δὲ λόγους ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐν τῇ πόλει ἔλθων καὶ τῶν εἰς αὐ-
 τὸν ἁμαρτημάτων λήθην μεθ' ὄρκων ὑποσχόμενος ἔξειν, κατὰ
 τοῦ τυράννου συνίστανται καὶ συσχόντες αὐτὸν προσάγουσι βασι-
 C λει· ὁ δὲ γηθομένῳ ποδὶ κατ' αὐχένα πατίσας αὐτὸν χειρῶν 15
 ἄμφω καὶ ποδῶν στερηθῆναι κελεύει, ἐπὶ κοντοῦ τε ἀναρτᾶσθαι
 πρὸς τούτῳ. ποινηλατούμενος δὲ ὁ δειλαιὸς οὕτως ἐβόα μέγα
 “ἐλέησόν με, ἀληθῶς βασιλεῖ.” ἔρομένου δὲ τοῦ βασιλέως αὐ-
 τὸν εἴ τινες εἶεν κρυφίως συνεγνωκότες τῆς ἀπονομίας αὐτῷ,
 τάχα ἂν πολλῶν κατεῖπε ψευδῶς τῶν βασιλικῶν φίλων· ἀλλ' 20
 Ἰωάννης ἀνὴρ ἐπίκλησιν Ἐξαβούλλιος, ἐν πατρικίαις τελῶν, τὸν
 τύραννον ἐπέσχευε εἰπεῖν, φήσας τῷ βασιλεῖ ὡς οὐ δέον κατὰ φί-
 λων πιστεῖειν ἐχθροῖς. ἀλλ' ὁ μὲν τύραννος οὕτως δυστυχῶς

10. ἡρημένων L.

14. συσχῶντες L.

17. πρὸς τοῦτο L.

tem sexumque inutilem eiiceret ex urbe, deinde ipsorum equorum qui
 fame perierant carnes, easque iam olentes, gustare hortaretur: eoque
 deventum ut pelles aliaque coria comederent. Ac postremo eorum alii
 per portas clam egressi, alii de muris suspensis funibus demissi, alii
 proiciendo se ipsos in terram lapsi, fractis etiam membris, fidem impe-
 ratori promiserunt. Sed veniam securitatemque adepti ad Anastasium,
 tyranni filium falsi nominis, sese conferebant, qui Byzae oppidum occu-
 paverat, indeque bellum inferre per eos imperatori cogitabat, ut scilicet
 pugnando praestaret desertori facultatem fugiendi. Sed cum imperator
 cum oppidanis collocutus eis delictorum oblivionem iuratus promisisset,
 in tyrannum consurgunt comprehensumque adducunt imperatori. Qui,
 cum laeto pede eius collum calcasset, manibus ambabus et pedibus eum
 orbari iubet, atque in palo suspendi insuper. Cruciatibus autem exagi-
 tatus perditus ille sic clamabat magna voce, “miserere mei, o vere im-
 perator.” Cumque interrogasset eum imperator, si qui essent occulte
 conscii eius amentiae, fortasse multos indicasset falso ex imperatoris ami-
 cis: sed vir quidam Iohannes rognomine Kxabullius, patricius, prohibuit
 tyrannum dicere, affirmans imperatori haud oportere de amicis credere
 inimicis. Interim tyrannus sic misere finit vitam, mense Octobri iam

καταστρέφει τὸν βίον μηνὸς Ὀκτωβρίου μεσοῦντος ἤδη· εὐθὺς δὲ καὶ Ἀναστάσιον οἱ ἐκ Βύζης, ἐπειδὴ τὸν ἀποστάτην ἔμαθον ἀνηρῆσθαι, πεδήσαντες χεῖρας καὶ πόδας πρὸς βασιλέα κομίζουσιν, ὅντινα δὴ τῇ αὐτῇ τοῦ ψευδωνύμου πατρὸς καταδικάζει ποινῇ. D

Ἐπεὶ δὲ τινες τῶν τοῦ τυράννου τὴν καλουμένην Πάνιον κατασχόντες πόλιν, ἄρτι μὲν τούτου ἀπεφθορότος, εἰς τὸ πολεμεῖν βασιλεῖ διέγνωσαν καταστῆναι, πρὸς ἣν ἔλθων ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ λόγους εἰρηνικοὺς προτεινόμενος οὐδαμῶς πείθει καταθέσθαι τὰ ὄπλα, γίνεται δὴ τι θεόθεν σημεῖον αὐτοῖς· 10 σεισμὸς γὰρ σφοδρὸς τό τε τεῖχος κατέβαλε καὶ τοῖς τοῦ βασιλέως τὴν εἰς πόλιν δέδωκε πύροdon· ὁ τοῖς σειμοσκόποις σημεῖον ἦττης, ὅθεν γεγένηται τοῦτο. ἀλλὰ δὴ καὶ Ἡράκλεια ἡ πάλαι Πέρινθος καλουμένη, τὴν τοῦ τυράννου λαν νοσοῦσα, πρὸς τὴν 15 διὰ τῶν τοῦ βασιλέως λόγων θεραπείαν ἀντέσχεν· ὅθεν δὴ τῆς V. 21 ἐκ τοῦ θαλαττίου μέρους τοῦ τεύχους ἐπιδρομῆς τῶν βασιλικῶν πειραθεῖσα στρατιωτῶν ἀλίσκεται τε καὶ τῆς τυραννικῆς ἀπαλλάττεται νόσου ἀναιμωτὶ καθάπαξ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ληφθεῖσα. ἐντεῦθεν δὴ βασιλεὺς πάντα κατήκοα λαβὼν ἑαυτοῦ πρὸς τὴν 20 βυσιλίδα πόλιν ὑπονοστεῖ, καὶ ἵππικὴν ἐπιτελέσας ἀμύλλησιν οὐδὲν ἀνήκεστον τοῖς στασιώταις ποιεῖται, πλὴν τοῦ διὰ μέσης τῆς

2. οἱ om. L. 13. ὅθεν] fort. ὀπόθεν. *cladem fore a qua parte ruina facta fuerit.* 18. λειφθεῖσα L.

medio. Mox autem cognito rebellem interfectum, etiam Anastasium ex Byzantia constrictis manibus pedibusque ad imperatorem adducunt, quem eadem qua falsi nominis patrem condemnat poena.

Ceterum quidam ex tyranni asseclis occupata urbe quae Panion dicitur, cum, quamvis modo interempto illo, bellum gerere contra imperatorem statuissent, ad eam urbem profectus imperator Michael sermones pacificos praetendens haudquaquam persuasit ut arma deponerent. Fuit autem divinitus prodigium ipsis: nam terrae motus vehemens simul murum deiecit, et iis qui cum imperatore erant in urbem ingrediendi copiam fecit: quod contemplatoribus et coniecturibus terrae motuum signum est cladis, unde etiam id factum est. Quin et Heraclea, quae olim Perinthus dicta, rebellionis morbo laborans ad verba imperatoris voluntatem erga ipsos declarantia obstinata fuit. Itaque ex maritima parte muri incursionem imperatoriorum experta militum, capitur et rebellionis liberatur morbo sine caede et sanguine ab adversariis occupata. Hinc imperator, postquam omnia sibi subiecerat, in imperatoriam urbem revertitur, celebratisque ludis circensibus nullam saevitiam exercet in rebelles, nisi ut per medium circum manibus post terga vinctis irent, et

ἵπποδρομίας εἰς τὰ ὀπίσω δεδεμένους τὰς χεῖρας ἵναι, καὶ τινὰς εὐθὺς φυγαδεῦσαι αὐτῶν. καὶ οὕτω θριαμβεῦει τὴν νίκην.

Ἐπὶ χρόνου δὲ ἐν ᾧ ἀποστασία προβεβήκει ἡ Θωμᾶ, ἀδειῶς ἀπὸ Ἰσπανίας Ἀγαρηνοὶ ἐδήουν τὴν Ῥωμαίτιδα γῆν σὺν δέκα περικαμπέσι ναυσί, κατὰ δὲ τινὰς κ', τρόπῳ τοιῷδε. προσώ-5
 B. χθισαν τῇ χώρᾳ αὐτῶν διὰ τὸ μὴ πιστάτην ὑπάρχειν καὶ εὐφο-
 ρον, καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶπον Ἀπόχαψιν “ἄρον ἡμῶν
 τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἀπάγαγε εἰς εὐγειον τόπον, καὶ εὐζωῶμεν ἐκεῖ-
 σε.” ὧν τοῖς λόγοις παρακληθεὶς γενναίων ἀνδρῶν καὶ εὐόπλων
 στόλον εὐτρέπισεν, ἐξ ὧν πασῶν νήσων ἐκράτησεν, ὥστε καὶ 10
 τῆς Κρήτης αὐτῆς· ταύτην γὰρ λαῶ εὐζώνῳ ἐπηρεάσας ἐξηχμα-
 λώτισε καὶ πολλὴν λαφυραγωγίαν εἰσεποιήσατο, καὶ ἀκριβῶς
 ἀναμεμαθηκῶς τὸν χῶρον ἐπαλινόστησεν. τῷ δὲ ἐπιόντι καιρῷ
 μ' ναῦς ὁ Ἀπόχαψ ἐπισκευασάμενος ἐν ταύτῃ κατήρε, καὶ τῷ
 ἀκρωτηρίῳ ταύτης προσέβαλε καὶ προσωρμίσθη τῷ Χάρακι 15
 C διωρίσατο δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸν λαῶ ὅπως ἕκαστος τῶν πλοίων ἀνὰ
 εἴκοσι ἀνδρῶν καταλίποιεν, οἱ δὲ πάντες ἄλλοι εἰς τὸ τὴν νῆσον
 ληΐζεσθαι προχωρήσειαν ἐπὶ ἡμέρας γε ιβ'. ἀποκινήσαντος δὲ
 τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν, ταύταις ἐνέβαλε πῦρ
 καὶ ὀλικῶς ἐπυρπόλησεν. ἐφευρηκότες δὲ ταύτας ἠθαλωμένας 20
 στασιάζειν κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν τετολμήκασιν. καὶ ἀπολε-
 λόγητο πρὸς αὐτοὺς ὅτι “τῇ προτεραίᾳ κατεγογγύζετε μου, ὧ

8. ἐπὶ χρόνῳ L.
 8. εἰς ἡμέρας B.

14. τῷ] τῶν L.
 17. καταλίποιν L.

16. εἰς ἕκαστον et ἄρ-
 18. προσχωρήσειαν L.

quosdam eorum statim in exilium ageret. Atque sic triumphavit ob victoriam.

Tempore autem quo rebellio Thomae grassabatur, Agareni Hispanici secure et licenter vastabant Romanam ditionem cum decem rotundis navibus, aut secundum alios viginti, hac ratione. Offendebantur sua regione, quod non esset pinguis nec fertilis, atque ad ducem suum Apochapsin dixerunt “tolle nos hinc et abduc in secundum solum, ut bene vivamus illic.” Quorum verbis permotus strenuis viris et bene armatis instruxit classem, cum quibus omnes insulas in potestatem suam redegit, atque adeo ipsam Cretam. Hanc enim militibus bene accinctis cepit multamque praedam adeptus est, atque accurate recognita regione reversus est. Anno autem sequenti Apochaps navibus quadraginta in eandem insulam navigavit, cumque appulisset ad eius promontorium, stationem cepit ad Characem. Ceterum populo sibi subiecto praecepit ut apud singulas naves vicenos viros relinquerent, ceteri omnes in insulam praedatum discederent ad dies duodecim. Profecto autem populo ad negotium illud suscipiendum, navibus iniecit ignem easque totas combussit. Cum autem invenissent eas combustas, seditionem movere contra ducem ausi sunt. Atque is facti rationem apud eos exposuit, dicens “antea quidem

ἄνδρες ὁμόφυλοι, μὴ μεταναστεύειν ὑμῶς πρὸς εὐζωίαν βεβου-
 λημένον· καὶ διὰ τοῦτο ἤγαγον ὑμῶς ἐνταυθοῖ, ἐν ᾧ γάλακτος
 καὶ μέλιτός ἐστιν ἀπορρώξ.” οἱ δὲ ἀντεῖπον αὐτῷ “καὶ ποῦ δὴ
 τέκνα ἡμῶν καὶ γυναῖκας εὐρήσομεν;” ὁ δὲ πρὸς αὐτούς “ἴστε
 5 ὅτι αἰχμιαλωσίαν ἑαυτοῖς πλείστην ἠνέγκατε· ἐκ ταύτης οὖν ὑμῖν D
 γυναῖκας ἀρμόσασθε.” καὶ οὗτος ὁ λόγος ἀριστὸς ἐφάνη αὐ-
 τοῖς, καὶ τοῦ στασιασμοῦ κατευνάσθησαν, καὶ πυκνοῖς σκόλοπι
 χάρακα περιέθεντο πρὸς ὀχυρότητα ἑαυτῶν διαρκεῖν ἐν αὐτῷ·
 ἀφ’ οὗ ὁ τόπος μέχρι τῆς δεῦρο Χάραξ προσονομιάζεται. μονά-
 10 στης δὲ τις μετέπειτα προσφοιτήσας τῇ νήσῳ ἔφη αὐτοῖς ὅτι
 “εἴπερ ὄλωσ ἐθέλοιτε καταδυναστεῦσαι τῆς νήσου, ἀκολουθή-
 σατέ μοι· καὶ ὅποι στοχασόμενος παραδείξω ὑμῖν ἐπιτηδειότητα
 κτίσεως, ἐκεῖσε πόλιν οἰκοδομήσατε, δι’ ἧς τῆς νήσου ἐξουσιά-
 σοιτε.” καὶ ἀπήνεγκεν αὐτούς εἰς τόπον καλούμενον Χάνδακα, B
 15 ἐν ᾧ ἡ πόλις τούτων καθίδρυται· καὶ ταύτην πέριξ ἐτάφρωσαν.
 ἧς ὁ Ἀπόχαψ κυθηγεμόνευσεν, καὶ θ’ καὶ κ’ Κρήσσας πόλεις ἠν-
 δραποδίσατο, μιᾶς μόνης μὴ ἀλωθείσης ἀλλ’ ἢ λόγῳ, ἀπολιορ-
 κήτου μεινάσης ἕως ἄρτι, ὃ καὶ κεκλήσθαι ταύτη συνέδραμεν,
 ἐχόντων τῶν οἰκητόρων αὐτῆς σὺν ἐλευθερίᾳ ποιεῖν τὰ Χριστια- V. 19
 20 τῶν εἰθισμένα. ὧν τῆς ἐπιδρομῆς ὁ Θωμᾶς καὶ ἀλώσεως αἴτιος,
 Ἀπόχαψ δέ. οὗ παῖς μὲν Σαῖπης ἐτύγγανε, Σαῖπου δὲ Βάβδελ,

1. μεταναστεύειν ἡμᾶς L. 2. ἤγαγον ἡμᾶς L. 3. ἀπορ-
 ρώξ L. 8. πρὸς σχυρότητα L. 19. ἐχόντων L. 21. immo
 Ἀπόχαψ τε.

obmurmurabatis mihi, tribules, abducere vos alio ad commode vivendum nolenti: atque ob id adduxi vos huc, ubi lactis et mellis est fluxus.” At illi dixerunt ad eum “ubinam vero liberos nostros et uxores iuveniemus?” Quibus ille “scitis vos plurimam praedam tulisse: ex hac igitur uxores vobis adiungite.” Atque ista oratio grata ipsis visa est, seditioque inter ipsos sedata. Tum densis palis vallum circumposuerunt ad munitionem ipsis sufficientem; unde locus ille usque ad hoc tempus Charax (i. e. vallum) vocatur. Monachus autem quidam ingressus insulam dixit eis “si omnino cupitis in vestram potestatem redigere insulam, sequimini me: atque ubi coniectura assecutus ostendero vobis idoneum locum ad condendam urbem, ibi condite,” abduxitque eos in locum qui dicitur Chandax, in quo urbs eorum sita est: atque eum fossa ducta circumdederunt. Illi urbi praefuit Apochaps, atque undetriginta Cretenium urbes subiugavit, una sola non expugnata nisi λόγῳ (i. e. verbo), non revera, ad hoc usque tempus; unde etiam appellari eam contigit Hypologiorum; concessa incolis ut libere peragant Christianorum consuetas functiones. Illorum autem Agarenorum incursionis et expugnationis urbium Thomas erat causa. Ceterum Apochapsidis filius erat Saipes,

ὅς ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τι θαλάσσης κλυδώνιον πρὸς γῆν σὺν νηϊ τῇ ἑαυτοῦ προσπαρεῖς, ἐν ἡμέραις τοῦ μακαρίτου Λέοντος βασιλείως, τηνικαῦτα δὲ στρατηγοῦντος Κωνσταντίνου τοῦ συνετόφρονος, ἐκεκράτητο, ᾧ τεσσαρακοντάπηγυς τὸ ἐπώνυμον· οὔτινος Βάβδελ ἐτέλει ὁ Ζερκουνηῆς σύγγονος, ὁ πρὸ τοῦ νῦν 5 ἀρχηγοῦ τῆς Κρήτης καθηγησάμενος.

Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ Κύριλλος ὁ Θανμάσιος, ὁ Γορτύνης ἐπισκοπήσας τῆς πόλεως, ὑπὲρ Χριστοῦ ὡς ἱερεῖον ἕμωμον B ἐσφαγίαστο. οὗ τὸ τίμιον αἷμα μέχρι τῆς δεῦρο κατὰ τινα χῶρον, καθὼς τινὲς φασιν, ἀνεξάλειπτον συντετήρηται· καθ' ὃν 10 οἱ εὐσεβεῖς φοιτῶντες καὶ τοῦτο σπόγγῳ ἐναπομάττοντες δι' αὐτοῦ γε θεῖον μύρον ὑδρεύονται καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλοιοῦσι τὸ χρώμα τοῦ αἵματος. ἔτι δὲ καὶ ἡ τῶν τροφίμων σεβαστῶν παιδων αὐτῆς ἑβδομάς μετὰ πολλῶν ἄλλων ταφῇ ἀφιέρωται, ἀναιρεθέντων ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν ἀδιστάκτου καὶ εἰλικρινοῦς πίστεως. 15

Καὶ δὴ ἔκτοτε κατακεκράτηντο ἂν παρ' Ἀγαρηνῶν αἱ νῆσοι, εἰ μὴ βασιλεὺς Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμορίου ἔσχε φιλονεικότερον ἐλευθεριάσειν αὐτάς· καὶ δὴ πολυωρήσας ἐνδελεχῶς Κρατερῶ τῷ στρατηγέτῃ Κυβερεωτιῶν ἐνετείλατο πάσας τὰς ὑπ' αὐτὸν C ναῦς παρετοιμάσασθαι καὶ ἀπᾶραι εἰς Κρήτην καὶ σπουδῇ πάσῃ 20 τοὺς ταύτης οἰκήτορας Σαρακηνοὺς ὀλοθρεῦσαι. ὅς ἐκεῖσε παρα-

1. πελοποννήσῳ L.
τύνης L.

4. τεσσαρακοντάπηγυς L.

7. ὅς γορ-

Saipae autem Babbel, qui in Peloponneso tempestate quadam maris ad terram cum nave sua allisus, temporibus beati Leonis imperatoris, duce Constantino illo prudente, captus fuit, cui cognomen τεσσαρακοντάπηγυς (i. e. quadraginta cubitorum). Huius autem Babbel erat Zercunes frater, qui ante istum qui nunc est ducem Cretae praefuit.

Porro in hac insula Cyrillus ille admirandus, qui fuit Gortynae urbis episcopus, pro Christo velut immaculata hostia fuit immolatus. Cuius pretiosus sanguis usque ad hunc diem quodam in loco, ut quidam aiunt, indelebilis conservatur: quem locum pii homines frequentantes illumque sanguinem spongiis affricantes per eum divinum unguentum hauriunt et nullatenus colorem sanguinis immutant. Praeterea etiam alumnorum venerabilium et filiorum eius insulae septenarius, cum multis aliis, sepultura consecratus est, qui interfecti sunt pro fide in Christum indubitata et pura.

Et sane ab illo tempore mansissent in potestate Agarenorum insulae, nisi imperator Michael Amoriensis tantopere studuisset eas liberare. Itaque cum esset assidue sollicitus, Cratero praefecto Cybereotarum praecipit ut omnes quas sub se haberet naves instrueret et in Cretam proficisceretur atque omni studio Saracenos eam inhabitantes exterminaret.

γετόμενος σὺν ναυσὶν ὁ κατ' αὐτῶν πόλεμον ἤρεν ἐξ ἀνατολῆς ἡλίου μέχρι τῆς δύσεως, καὶ κατὰ τοσοῦτον αὐτῶν ἐκυρίευσεν ὥστε πάντας καὶ ἀναιρήσειν βεβούλητο. ἀλλὰ κακοὶ ἀρχηγοὶ συνόντες αὐτῷ οὐκ εὐβούλως ἀνέστειλαν εἰρηκότες “ἡμεῖς γε πάν- 5 τας ὑποπιέσαντες, οὐκ ἔτι πάντως οὔτοι τολμήσειαν τοῦ λοιποῦ πρὸς ἡμῶς ἀντιτάξασθαι. ἤδη νῦν τελέθει, κατὰ τὸν ποιητὴν ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι. δυσπεφόρηκε γὰρ ὁ λαός. ἄγωμεν εἰς τὰς ἡμετέρας σκηνάς, καὶ πρωΐας ἐπιλαμπούσης ἀφιξώμεθα καὶ κατάσχωμεν αὐτούς.” καὶ δὴ τοῖς ῥήμασιν αὐτῶν φρεναπα- D 10 τηθεὶς πρὸς τὰς σκηνάς αὐτῶν σὺν αὐτοῖς ἐπανέλυσεν. μηδαμῶς δὲ πεφροντικότες τῶν πρὸς σωτηρίαν ἀσφαλειῶν, ἀλλ' ὑπτιύσαντες δυστυχῶς πολλῷ τε κόπῳ κατευνασθέντες καὶ θανάτου ὕπνον ὑπνώσαντες, ἐπελθόντες νυκτὸς οἱ ἐχθροὶ σιδήρειον ὕπνον τούτοις ἐπήγαγον· οὐδ' εἰς τῶν ἐκεῖσε παρόντων τουρμαρ- 15 χῶν ἢ ἀρχόντων πολεμικοῦ ἐπιβῆναι πλοίου δεδύνητο, μόνου τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ ἐμπορικῶ ἐπιβάντος καὶ ὑποπλεύσαντος. περὶ οὗ μεμαθηκῶς ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγὸς δυσὶν ὀλκῆσι λαβῶν ἐπεβίβασε καὶ αὐτοῦ κατεδίωξεν ὀπισθεν, καὶ πρὸς νῆσον τὴν Κῶ τοῦτον κατέσχεν (φεῦ συμφορᾶς) καὶ ἐν αὐτῇ ξύλω κρε- 20 μάνηυσιν. ὅθεν ἀνέκαθεν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἢ τῆς Κρήτης V. 23 νῆσος κεκράτῃται παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν, ἐξ ἧς τοῖς Ῥωμαῖκοῖς ὄροις ἐπισυρρέουσιν.

2. καὶ ante κατὰ om. L.
14. οὐδεὶς L.

7. πειθέσθαι L.

13. σιδήριον L.

Qui postquam eo pervenisset cum septuaginta navibus, cum illis bello conflixit ab ortu solis ad occasum, superavitque adeo ut omnes interficere cogitaret. Sed ignavi duces, qui erant apud ipsum, pessimo consilio represserunt eum, dicentes “cum nos universos illos satis afflixerimus, haud amplius audebunt deinceps acie congregari: et iam nox humida caelo praecipitat, secundum poetam, suadentque cadentia sidera somnos. Indignatur enim populus. Eamus in tabernacula nostra, et mane illucrescente veniamus eosque opprimamus.” Atque his verbis deceptus in tabernacula cum ipsis discessit. Ceterum nihil sollicitos de tutanda salute sua, sed supinos malo suo fato magnaue defatigatione sopitos ac mortifero somno oppressos aggressi nocte hostes ferreum somnum illis induxerunt. Nemo ex praesentibus turmarchis aut praefectis bellicam navem conscendere potuit: solus dux mercatoriam nactus enavigavit. De quo certior factus Agarenorum dux duabus navibus viros imposuit, eumque a tergo persecutus est atque apud insulam Co comprehendit (o calamitas!) et in ligno suspendit. Unde ab illo tempore usque ad hodiernum diem Cretae insula tenetur ab Agarenis, ex qua Romani imperii fines invadunt.

Genesisius.

Εἶτα εἰρίσκεται τις πολύφρων ἀνὴρ ᾧτινι Ὀρορυφᾶς τὸ ἐπώνυμον, καὶ προστάξει βασιλικῇ διὰ τῆς αὐτοῦ εἰσηγήσεως ἀθροίζεται ναυτικὸν στρατολόγημα γενναιότατον, οἷς ἀνὰ μί χροσοῦ ἐπιδίδονται νομίματα, καὶ “οὐκ ἄλλως γένοιτο τόδε,” εἰ μὴ ταῦτα κομίσειντο, διηγόρευον. οἱ ὑλκάσιν εὐζώνως ἐπιβατεύσαντες καὶ ναύαρχον αὐτὸν κεκτιμένοι τὴν ἐλευθερίαν πολλαῖς ἐχορήγησαν· οὗς τεσσαρακονταρίους τὸ ληφθὲν προσωνόμισεν.

Μιχαὴλ δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοῦ βασιλείας παντελεῖ ἀγροικία ἢ τῇ σκηπτουχίᾳ καλλωπιζόμενος περὶ τῶν B θείων εἰκόνων ἐδημηγόρησε τὸ ἐκάστῳ δοκοῦν ἀπεργάζεσθαι· 10 ἀλογιστεῖων δὲ μετὰ ταῦτα πρὸς διπλόην ἀποτραπείς, Εὐφροσύνην, Κωνσταντίνου τὴν θυγατέρα τοῦ κατωκριθέντος τυφλότητι, μονήρη βίον προσηκαμένην, πρὸς τὰ ἀνάκτορα εἰς γαμετὴν μετηγάγετο, καὶ τὸν εὐαγῆ Μεθόδιον ἀδίκως τιμωρησόμενος καθ' εἰρκτὴν ἐφυλάκισε περὶ τὴν νῆσον Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου, 15 καθ' ἣν ὁ Ἀκρίτας ἐγγειοτῶν ἐμφανίζεται, οὗ ἀντικρὺ καταπρῆσαι τοῦτον οἰόμενος. Εὐθύμιον τὸν μητροπόλεως Σαρδιανῶν ἐξηγούμενον Θεόφιλος βουνεύροις χαλεπῶς ἐθανάτωσεν.

Ἐπεβίω μὲν Μιχαὴλ τῇ βασιλείᾳ ἔτη ἡ' πρὸς ἐννέα μηνῶν, ἀπεβίω δὲ τῷ δυσουρίᾳ νοσήματι ἐμπεσὼν ἐκ νεφρίτιδος ἐπι- 20 θέσειως.

1. ᾧτινι B ᾧτι L. 2. αὐτοῦ B, αὐτῆς L. 6. νήσοις

πολλαῖς B. 17. μητροῦ L. 20. νεφρίτηδος L.

Postea inventus fuit vir quidam prudens, cui cognomen Ooryphas, cuius admonitu iubente imperatore colligitur nauticus exercitus, in quo singulis quadraginta aurei dabantur: nec aliter fieri posse, nisi tantum accipiant, affirmabant. Qui navibus bene instructis vecti ipsamque navarchum habentes libertatem multis insulis praebuerunt. His id quod acceperant nomen fecit quadragenariorum.

Porro Michael imperator initio imperii sui summa morum rusticitate quam sceptro magis sibi placens, de divinis imaginibus concionem habuit, ut quisque quod sibi videretur faceret: sed inconsulte post haec ad verutias conversus, Euphrosynam Constantini filiam, illius qui caecitate condemnatus fuit, quamvis ea monasticam vitam assumpsisset, in regiam duxit pro uxore, sanctumque Methodium iniuste cruciatum in carcere asservavit in insula Andreae apostoli, qua vicinus Acritas conspicitur, ex adversis eius comburere hunc cogitans. Euthymium metropolitam Sardinianorum antistitem Theophilus bubulis nervis vehementer caesum interfecit.

Vixit autem Michael in imperio annos octo et novem menses. Obiit, cum in difficultatem urinae incidisset morbo renum eum invadente.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ
ΠΕΡΙ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΥΙΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ.

REGUM LIBER III
DE THEOPHILO MICHAELIS
FILIO.

Ὁ δὲ Θεόφιλος τὴν πατρῶαν ἀρχὴν κληρωσάμενος ἐν ἔτει ,στλῆ', V. 24
ἰνδixτιῶνος ἦ', ποιεῖται κατὰ Μαгнаίραν σελλέντιον, πάντας
ἐκεῖσε χωρεῖν ὁμοθυμαδὸν προτρεψάμενος, καὶ στὰς εἰς μέσον
ἐδημηγόρησεν “ἐπειδὴ ὁ ἐμὸς πατὴρ καὶ ὑμῶν βασιλεύς, ὃ ἱερὰ
5 σύγκλητος, ὕρκους με διεβεβαιώκει φρικτοῖς ἀποιχόμενος, τοῖς
συνηγωνισμένοις αὐτῷ εἰς τὸ κατὰ Λέοντος νεανίευμα τῆς ἀγω-
νίας παρασχεῖν ἄξια, οὐ μεθήσειν τῆς ἐντολῆς οὐδαμῶς προτε-
θύμημαι.” τούτων παρρησιασαμένων τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ παρε-
στάσῃ συγκλήτῳ, διαρρήδην αὐτὸς ἐγκελεύεται τῷ ἐπάρχῳ “ὄπερ
10 ὁ νόμος θεσπίζει ἐπὶ τοῖς ἀνθρώπινου φόνου μὴ εὐλαβουμένοις,

Inscr. Βασιλειῶν γ', caeteris in margine positis, om. L.

Theophilus autem paternum imperium hereditate adeptus anno mundi
sexies millesimo trecentesimo tricesimo octavo, indictione octava, in Ma-
gnaura concionem habuit, omnibus illuc ire unanimiter iussis, atque in
medio consistens verba fecit. “Quandoquidem meus pater et vester im-
perator, o sancte senatus, moriens iureiurando me obstrinxit horribili ut
adiutoribus eius in facinore adversus Leonem dignum operae pretium
tribuam, haudquaquam negligere illud praeceptum in animum induxi.”
Illis libere professis ad imperatorem et ad senatum adstantem, palam
ipse mandat praetori “quod lex praecipit super iis qui hominis caedem

Β τοῦτο δρῶν διανύσθηθι, ἄλλως τε πρὸς αὐτὸν βασιλέα, ᾧ χρῆσις παρὰ Θεοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβραβεύεται." καὶ τὸ θεοπισθὲν ἐτοιμῶς ἐξείργασται.

Ἰγκρατὴς δὲ τῶν σκήπτρων Θεόφιλος γεγονῶς ὅλως αὐτὸς κατ' Ἀγαρηνῶν ἐκστρατεύειν ἐπέγεται, πολυανδρία θαρρῶν καὶ 5 ἀριστέων ἀνδρῶν ἐπισυλλογῇ. καὶ γὰρ εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ Μα- τουήλ τὸν γεννάδαν τῶν Ἀρμενίων, οὗ κλέος τῆς ἀνδρείας κατὰ πᾶσαν Συρίαν καὶ Ῥωμυϊκὴν ἐπικράτειαν, πολλῶ δὲ μείζον καὶ εὐσεβείας, καθ' ἣ ἡ τῶν πραγμάτων παραδηλώσει ἀλήθεια, σὺν C αὐτῷ καὶ τὸν ἐκ Περσίδος Θεόφοβον, ἄνδρα θεοσεβῆ καὶ πολ- 10 λῆς ἐχόμενον ἄρρενωποῦ καὶ παλαιῶς λογιότητος, ὡς πάλαι Μωσοῦς Ἰησοῦν τοῦ Ναυὴ καὶ Χάλεβ τοὺς γενναίους, καὶ τυύτοις τῇ καθ' ἡμῶς εὐσεβείᾳ οὐ θεοφιλῶς ἐπεκέρχρητο· δι' ὧν ποτὲ μὲν τῶν ἐξ Ἀγαρ κατίσχυε, ποτὲ δὲ τῶν δυστοχημάτων ἀντιείχετο, ἀφράστοις Θεοῦ προμηθεύσει τοῦ πάντα σοφῶς δι- 15 V. 25 θύνοντος. Ὅθεν τῶν Ἀγαρηνῶν ποτὲ περιγεγονότων τοῦ βασι- λέως, ἐλείπερ νίκη Θεοῦ ἐν γούνοσι κεῖται, καθύπερ ὃ ποιητῆς ἀπεφῆνυτο, μόλις παρ' αὐτῶν διασέσωστο, εἰ καὶ πολλῶν τῶν Περσῶν διὰ γε τὰς ἡττας τοῖς Ἀγαρηνοῖς πρυσετίθεντο, κἄν ἐπιπλινόστον τῷ ἄνακτι, αὐτὸς ὀπηνίκα πρὸς ἀντιπάλους ἐξήει, 20 οὐχ ἥμισυ τῷ στέργειν αὐτοὺς τὸν Θεόφοβον.

1. χρῆσις B. 4. ὅλος L. 7. γεννάδα L. 12. ναυτ L.
 ibid. fort. καὶ τούτων τῇ. Berglerus expressit ἡ — εὐσεβεία, πο-
 stra religio. 18. πολλοὶ B. 21. τῷ στέργειν B, τὸ στέρ-
 γειν L.

non verentur, ad id exsequendum surge, praecipue ipsius imperatoris, cui divinitus id datum ut sit unctus domini." Itaque ut praecceptum ita prompte perfectum fuit.

Porro potitus sceptro Theophilus omni studio adversus Agarenos expeditionem parat, multitudine virorum fretus et coeta fortissimorum hominum. Etenim habebat secum Manuelem etiam illum strenuum ex Armenia, cuius fortitudo celebrabatur per omnem Syriam Romanamque ditionem, sed multo magis pietas in deum, prout rei veritas declarabit; cum illo et Theophobum, pium virum multaque praeditum virili et anti-qua facundia; quemadmodum olim Moses Iosnam filium Num et Chaleb strenuos viros secum habuit; quanquam horum pietate christiana non ad placitum dei usus est: per quos aliquando quidem Agarenos vicit, aliquando autem calamitates et clades accepit, imperscrutabili dei consilio omnia sapienter gubernantis. Unde cum Agareni aliquando vicissent imperatorem, quandoquidem victoria in manu dei est, aegre ab illis evasit incolumis, quamvis multi ex Persis propter clades ad Agarenos deficerent, qui tamen redibant ad imperatorem, cum ipse adversus hostes proficisceretur, eo potissimum quod ipsi diligerent Theophobum.

Τοιαύτη δὲ ἦ κατὰ τοῦτον ἀπὸ διαφόρων κατὰ διαδοχὴν
 διάφορος κατὰ τι πάντως ἀπομνημόνευσις, ὡς τοῖς ἱστοροῦσι
 πρὸς ἀκριβολογίαν ἐξείθιστο. ἐπειδὴ τὰ ἐγκύσμια πάντως κατὰ
 ῥοὴν καὶ ἀπορροὴν καθεστήκεσαν, καὶ διαφθοραὶ φύλων αἰτίαις
 5 τισὶ κατὰ διασπορὰς παρυφίστανται, ὅθεν καὶ τοῦ Περσικοῦ
 ἔθνους, πάλαι μὲν τὸν σκηλίτην βίον περιπεποιημένου καὶ δέρεσι
 κατὰ περιστολὴν τὴν ἀπορίαν ἢ τὸ γένναϊον ἐπιδεικνυμένου, ἔτι B
 δὲ ταῖς ἀνδραγαθίαις πολλῶν ἔθνῶν κυριεύσαντος, καὶ εἰς πα-
 ροινίαν ἐξ εὐτυχίας ἀρθέντος, καὶ μετὰ τοῦτο τὰ μέγιστα δυστυ-
 10 χήσαντος καὶ διανεμηθέντος, οἷα τοῖς Ἰουδαίοις καὶ ἑτέροις συμ-
 βέβηκεν ἔθνεσιν. ἐξείθιστο δὲ τοῖς Πέρσαις τοὺς ἑαυτῶν βασι-
 λέας ἐκ βασιλείου φυλῆς ὑπέχειν ἀνάρρησιν· ἀλλὰ πολέμοις ἐν
 ἐπαλλήλοις καὶ ταῖς τῶν ἐξ ὁμογενῶν ἄλλαις ἐπαγωγαῖς κατὰ τὴν
 πατρίδα παντελῶς τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης, ἐν ἀμυχα-
 15 νία τε περὶ τούτου διατιθεμένων καὶ δι' ἐρεῦνης ἐμμεριμνῶντων,
 παρὰ τινος ἐδηλοποιήθη αὐτοῖς τῶν ποτὲ ὑπηρετησαμένων τινὶ C
 τῶν κατὰ βασιλικοῦ γένους συνύφειαν πολλαχῶς εἰς πρεσβείαν
 ἠκόντων Κωνσταντίνου τῆ πόλει, ἐκεῖσέ γε τὸν εἰς ζήτησιν εὐρη-
 κέναι, εἰ καὶ μὴ ἐκ νομίμων γάμων, ἀλλ' ὅμως γεννηθέντα τοῦ
 20 πρέσβεως. ὅθεν παρεισδύντων αὐτῇ τῶν περὶ τούτου διατετα-
 γμένων κρύφα καταστοχάσασθαι, καὶ ἀναγνωρισάντων τὸν τεα-
 νίαν (συγκατῶκει γὰρ τῇ τεκοίῃ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ὀξείαν δια-

4. διαφθοραὶ B, διαφοραὶ L.

6. δέρεσι L.

8. κυριευ-

οσ
 σάντων L. 18. γε] τε L.

Talis autem est de isto diversorum per successionem diversa aliqua-
 tenus commemoratio, ut accuratioribus historicis usitatum etiam diversa
 tradere. Quandoquidem haec mundana in fluxu et defluxu sunt, etiam
 interitus nationum per dispersiones quibusdam de causis existunt: hinc
 etiam Persicae gentis; quae olim quidem in tabernaculis vixerat, pellium
 amictu inopiam suam aut tolerantiam ostentans, posteaque rebus fortiter
 gerendis multis gentibus dominata erat, atque ad insolentias ex secunda
 fortuna elata; deinceps maximas calamitates perpessa et dispersa fuit,
 qualia Iudaeis aliisque gentibus acciderunt. Consueverant autem Persae
 suos reges ex regia stirpe creare: sed cum bellis crebris et assiduis,
 aliisque civilibus et intestinis calamitatibus regia familia in patria dese-
 cisset, ipsique in angustiis essent et de inquirendo solliciti, significatum
 est ipsis a quodam qui ministraverat aliquando cuidam ex iis qui genus
 regum attingebant, saepe ad legationem profectis Constantinopolin, ibi
 se eum invenisse qui quaerebatur, quamvis non ex legitimis nuptiis, le-
 gato tamen prognatum. Proinde cum clam irrepsissent in eam ad inve-
 stigandum et agnovissent adolescentem (habitabat enim cum genitrice in

τριβαῖς, αἱ τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Κέρως Βύζης θυγατρὸς Βιζαντος ἀντικρὺ τούτου καὶ ἄνωθεν καθεστήκασιν) οὐκ ἐκ τῶν ἐκτὸς μόνον κατὰ συμβεβηκὸς εἰκασμάτων, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπουσιωδῶν ἰνδαλμάτων καὶ φρενῶν καὶ ψυχῆς ἕξεώς τε **D** καὶ καταστάσεως, τὸ κατ' εὐγένειαν βασιλικὸν τε καὶ εὐπρεπὲς 5 συνωδὰ παριστάντων, καὶ τῆς κατὰ γειτονίαν ἐπιμαρτυρούσης τὸ ἀληθὲς ὁμιλίας, ἐπειδὴ τὰ κατ' αὐτὸν εὐθιῶς καὶ μέχρι τῶν δεσποτικῶν ἀκοῶν ἐληλύθει, εὐδύκησάν τε χάριν τῆς τοιαύτης γε σκήψεως [καὶ ὑποτετάχθαι αὐτούς] τοῖς Ῥωμαίοις ἐπικηρυκείσθαι ἔθνος τὸ Περσικὸν ἀναγκαίως, καὶ ὑποτετάχθαι αὐτοῖς 10 εἰς σπονδὰς ἦκον εἰρηνικῆς τελειότητος. ὧν περ ἤκουτισμένων τοῖς ἐν Περσίδι ἐκ τε τῶν εἰς ἀποστολὴν προσηκόντων καὶ τῶν διὰ τὸν Θεόφοβον δῆθεν βασιλεῖ γε συναξιούντων, ἀσπαστὸν **E** ἐλογίσαντο τῆς οἰκείας χώρας ἀπαναστεῦσαι καὶ προσχωρήσειν τῇ Ῥωμαίδι, ὅπως τοῦ κατὰ γένος ἀρχηγοῦ ἐπιτεύξοιτο, καὶ μάλιστα 15 ὅτι καὶ ὁ Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβεκ ἀποπτάσει τῇ πρὸς τὸν ἀμεραμνουνη ἐπὶ ε' ἔτεσι κεκορύφωτο, ὧν ἀναμεταξὺ μέγιστοι πόλεμοι συμβεβηκότες καὶ ἠττηθεῖς ὁ Βάβεκ εἰσῆμι ἐν χιλιάσιν ἑπτὰ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, κατὰ πόλιν Σινώπην ἀνε- **V. 26** ρεννῶν τὸν Θεοφόβου πατέρα, παρὰ Πέρσαις πάνυ τιμώμενον, 20 Ῥωμαίων ὄντα τοῖς καταλόγοις· ὃν ὁ Βάβεκ κατειληφὼς ἐγγύς τε παρὰ βασιλέως δεξάμενος τὸν ὑπ' αὐτόν γε λαὸν καὶ ἑαυτὸν

8. ἐδόκησέν τε L. 13. συναξιούντων L. 14. προσχωρήσαι
Symeon logoth. p. 415 D. 15. τοῦ καταγένους L, τοῦ κατὰ
γένους Symeon. 21. ἐν τοῖς B.

illis quae sunt ad Oxiam mansionibus, quae Bosporo et Cornu Byzae filiae Byzantis e regione sunt sitae) non ex externis solum et accidentalibus notis, sed etiam ex illis essentialibus indiciis mentis et animi habitusque et affectionis, nobilitatem generis regiumque decorem congruenter repraesentantibus, viciniae etiam conversatione testificante rei veritatem, cumque de eo fama statim etiam ad imperatorias aures pervenisset, visum est eis propter hanc causam [et ut subiicerentur] ut cum Romanis per legationem gens Persica ageret, et ut his subiicerentur ad foedera pacis solidae venerunt. Quibus auditis in Persia, cum ex iis qui legationis nomine venerant, tum ex iis qui propter Theophobum idem quod imperator postulabant, rem optatam putarunt patria migrare et ad Romanam ditionem concedere, ut generis regii ducem nanciscerentur; ac vel maxime quod et Persarum dux Babec defectione ad ameramnum per quinque annos contineretur, quo spatio, cum maxima bella accidissent victusque fuisset Babec, ingressus fuit cum septem millibus in Romanam ditionem, apud urbem Sinopen investigans patrem Theophobi, apud Persas valde honoratum, Romanis militantem: quem cum Babec invenisset atque ab imperatore securitatis fidem accepisset, eam cui praec-

τῷ βασιλεῖ ὑπήκοον τέθεικεν. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόφιλος τὸν μὲν εὐγενῆ νεανίαν Θεόφοβον καταγεραίρει πατρικίῳ καὶ τὴν ἐαυτοῦ ἀδελφὴν τούτῳ πρὸς γάμον ἐκδίδωσιν, τῇ τε Ῥωμαϊκῷ πολιτεύματι τοὺς Πέρσας συναριθμήσας ἀξιωματίων τε βραθμοῖς καὶ στρατείας πρὸς ἄγγιστεيان τε Ῥωμαίων ἐν γάμοις ἀρμόζεται, εἰ καὶ τὸν Θεόφοβον ἀναιρεῖ μετὰ ταῦτα δολιωσάμενος.

Ὡς δὲ τινες, καὶ ἄλλως τὰ κατὰ Θεόφοβον διστόρηται, ἢ τῶν λεχθέντων τελοῦσι παρόμοια, ἀπαράλλακτα δὲ οὐδαμῶς, B κατὰ τὸ διάφορον τῶν ταῦτα διεξιόντων τῆς τε αὐτοψίας καὶ τῆς 10 πρὸς ἑτέρους ἐν διηγήσει μετοχετεύσεως. ἔκ Περσῶν τὸν ἀπαρταστὰς ὁ πατὴρ Θεοφύβου βασιλικῷ αἵματος προενηνεγμένος εἰσῆει τῷ Βυζαντίῳ πενόμενος, καὶ κατὰ μισθαρίαν ἐξυπηρέτει τινὶ γυναικὶ ἧ τὸ καπηλεύειν εἰς ἐργασίαν παρῆν. ἐπὶ μακρὸν δὲ καθυπουργήσας αὐτῇ, ἔρωτι τούτου περικατάληπτος γίνεται, 15 καὶ πρὸς ἡδονὴν συμβιβάζονται· ἐξ οὗ συνειληφνῆ ἐγγάστριον ἄρρεν ἐκτέτοκεν. τῶν οὖν ἐκ Περσίδος κατὰ διαφόρους χώρας μεμερισμένων, τούτων τινὲς ἀστρονομίαν μετήεσαν· αὕτη γὰρ τούτοις τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν προιετίμηται εἰς τὸ ἀκριβὲς ἐκπεπονημένη, καὶ ἄλλαι τυχὸν μαντικάι τε καὶ προγνω- C 20 στικαὶ μέθοδοι· δι' ὧν ἴσως διεγνώκεσαν περιεῖναι Κωνσταντίνου τῇ πόλει Θεόφοβον. ἐνθὲνδε προσιόντες τῷ τηρικαῦτα διέποκτι

ω

11. προηγμένος L.
meon p. 416 B.
col L.

18. γυναικι L.
19. ἐκπεπονημένη L.

20. περιεῖναι L.

15. συμβιβάζεται Sy-
ibid. προγνωστι-

erat militum manum seque ipsum imperatori subiecit. Porro imperator Theophilus generosum adolescentem Theophobum patricia dignitate coronat, sororemque suam ei in matrimonium tradit, atque in civitatem Romanam receptos Persas ad dignitatum gradus et militiae cognitionemque cum Romanis per matrimonia iungit, etiam Theophobum interfecerit post haec dolo circumventum.

Etiam aliter autem de Theophobo per historiam traditum, ita ut similia quidem dicantur iis quae diximus, minime tamen nullatenus variantia, pro diversitate eorum qui ea referunt, dum vel ipsi praesentes cognoverunt vel memoria narrando ad ipsos propagata fuit. Cum e Persis excessisset pater Theophobi regio sanguine prognatus, venit Byzantium cogens atque pro mercede servivit cuidam mulieri quae rem cauponariam exercebat. Cumque diu ministrasset ei, haec amore eius capitur, atque voluptatis causa coniunguntur: ex quo mulier cum concepisset, masculinum enixa est. Ceterum Persis per diversas regiones dispersis, nonnulli ex iis astronomiae addicti erant: haec enim ab illis prae ceteris scientiis aestimatur, ad summam perfectionem deducta, et fortasse aliae etiam vaticinandi et futura praedicendi disciplinae; quarum ope forte cognoverant superesse Theophobum in Constantini urbe. Proinde profecti ad

Θεοφίλω τὸ βασιλεῖον κράτος, συνεχῶς ἐδεδέηντο τοῦ ἐρευνῆς
 τυχεῖν ἐν αὐτῇ φανερώς μὴ διάγοντα, καὶ τούτοις εἰς βασιλέα
 φανερωθήσασθαι. ὡς οὖν ἀσμένως τοῦτο διηκηκόει ὁ βασιλεύς,
 διὰ πάσης ἠκριβολογεῖτο τῆς πόλεως. τῆς δὲ περὶ τούτου φήμης
 πανταχόσε διαδεδραμηκυίας ἐπὶ παρεκτάσει πολλῶν ἡμερῶν, καὶ 5
 εἰς ἀμηχανίαν τοῦ ἐρευνωμένου συνεστηκότων, τῶν κατὰ γειτο-
 D νίαν τις τῶ ῥηθέντι γυναικί συνῶν, ὅτι συνειληφέναι παρὰ τοῦ
 Πέρσου διετετράνωτο, καθ' ὁμίλιαν τε πολλυχῶς αὐτῷ συνελ-
 θεῖν τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν διενεργοῦντι, πυθέσθαι τε καὶ σαφῶς
 διαγῶναι ὅτι περ ἐκ Περσῶν εἴη, βασιλικῷ δὲ πέφυκεν αἵματος· 10
 καὶ τοῖς ἐρευνῶσι τὰ περὶ τούτου κατασημήνασθαι. τῶν δὲ τὸ
 μὲν γύναιον κατασχόντων, μεθ' οὗ ὁ Πέρσης τὴν ἀναστροφὴν
 ἐπεποίητο, καὶ ἐνδειλεχέστερον ἀσφαλῶς διεξετασάντων τὴν τοῦ
 ἐρευνωμένου διαγωγὴν, τὸν μὲν τῇ γυναικί συνελθόντα προτετε-
 λευτηκέναι διεμαρτύρατο, τὸν δὲ ἐκ τούτου προειρηνημένον κατὰ 15
 συζυγίαν ἄρρενα παῖδα τούτοις ἐδείκνυεν ἐπὶ δυοῖ καὶ ἰ' καθ' ἡλι-
 E κίαν χρονίζοντα ἔτεσιν. ὅπερ κατ' ὄψιν ἴοντα μετὰ καὶ τῶν
 συνόντων αὐτοῖς κατειληφότες Περσῶν, ἐπίπερ αὐτὸν ἔκ τε τοῦ
 βασιλικῷ ὁμοιώματος ἔκ τε τῆς κατὰ Κῦρον γρυπότητος συμβο-
 λαιωσίμενοι καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν τῶν ἐφομαρτηκότων αὐτῷ, τοῖς 20
 τούτου ποσὶ προσεκύνησαν καὶ ἀνηρημένοι πρὸς βασιλέα ἠγά-

6. γειτονίαν L.
 ἔγνωσαν αὐτόν.

12. καταστοχόντων L.
 20. ἐφομαρτηκότων L.

18. fort. ἐπαίκαρ

Theophilum tunc imperium administrantem, instanter petierunt ut sibi fieret facultas quaerendi illum qui palam in ea urbe non versaretur: ipsos autem regi indicaturos esse. Quibus lubenti animo auditis imperator per totam sciscitatus est urbem, famaue de ea re utique pervulgata spatio multorum dierum, in angustia super eo qui quaerebatur iam constitutis, quidam ex vicinia praedictae mulierculas coniunctus exstitit, a quo significabatur eam ex Persa concepisse, seque cum illo saepius conversatum, cum is ministerii functiones perageret, atque audivisse certeque cognovisse illum ex Persia esse regioque sanguine cretum: isque fertur quaesitoribus omnia de illo indicasse. Cum illi porro mulierem arripuissent cum qua ille Persa consuetudinem habuisset, atque diligenter accurateque percontati essent de eius qui quaerebatur vivendi ratione et mansione, eum quidem qui cum muliere consuetudinem habuisset iam mortuum esse testabatur: qui autem illo prognatus esset ex ea consuetudine, eum ostendebat filium duodecimum aetatis annum agentem. Quem in conspectum ipsorum progressum ceterorumque qui cum ipsis erant Persarum, ut cognoverunt, de eo ex regio caractere et ex aduocitate nasi, quae in Cyro fuerat, coniecturam facientes aliisque ipsum comitantibus, ad eius pedes adorarunt assumptumque ad imperatorem

γοῦτο. ὅστις θεασάμενος αὐτόν, καὶ τὴν τεκοῦσαν προσηκάμε-
 νος, πεπυσμένος τε, ὃ πρὸς γάμον Πέρσης αὐτῇ συνιῶν τίς ἄρα V. 27
 ὑπάρχοι καὶ πόθεν ἐκτέθραπτο, ταύτης παρεδηλοῦτο ὡς ἀπὸ
 Περσῶν εἴη τῆς γενεῆς, εὐγενείας τε βασιλίδος ἐξέχουσθαι. τοί-
 5 τοις κατ' εὐθυμίαν ὁ αὐτοκράτωρ διατεθείς τὸν μὲν Θεόφοβον ἐν
 τοῖς βασιλείοις ἐσκήνωσεν ἀνυτροφῆς τε προσηκούσης καὶ τῆς
 κατὰ μαθητεῖαν ἡξίου παιδείσεως· ὃ δὲ φύσει εὐκλήριον, οὐχ
 ἤττον δὲ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ συνδιδαιτώμενος, εἰς ἄκρον ἦκεν ἐλ-
 λογίμου παιδείσεως, ὡς ἐντεῦθεν παρὰ τῷ βασιλεῖ πλεῖστα
 10 στεργόμενος εὐμοιρῆσαι πατρικίότητα, δορυφορίας τε καὶ σεβα-
 σμιότητος περιδόξων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς κατὰ θεραπεῖαν πολυτε-
 λοῦς καὶ ἱκανοτάτης, ἐφάψασθαι. διὰ τοι τοῦτο ὁ μὲν βασι-
 λεὺς τοῦ Πέρσης ἐκ τούτου ὡς νεανικοῦς ἐν πολέμοις καὶ μεγα- B
 λόφρονος ἐπιστάμενος τοῖς στρατιωτικοῖς ἀναγράφεται κώδιξιν,
 15 καὶ τούτοις Περσικὸν σύλλογον ἐγκυκλίωσεν, καὶ αὐτοὺς ταῖς
 Ῥωμαϊκαῖς στρατοπεδαρχαῖς συνηριθμῆσθαι προσέταξεν.

Ὅδ' κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν πολλαχῶς ἐφοδεύοντος, τοῦ
 Θεοφόβου αὐτῷ συμπαρόντος, ἐπὶ τοσοῦτον τῷ πρὸς αὐτόν πόθῳ
 τοῖς Πέρσης θαρρύνεσθαι καὶ θυμηδία διακεχίσθαι, ὡς μόνους
 20 τὸν κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἡρῆσθαι πόλεμον, τρέπειν τε τούτους
 ἐξ ἀητιότητος δυνάμεως· ἐφ' οἷς μεγαλοψυχῆσας ὁ ἄναξ καὶ τῇ
 ἀληθείᾳ τῶν ἀποβάντων τεθαρρηκῶς ἡγεμονεύειν ἐν Πέρσει τὸν
 Θεόφοβον προτεθύμητο. τοῦ οὖν βασιλέως κατὰ τινα πρόφασιν

14. κώδιξιν L.

18. τῷ] τὸ L.

20. τὸν] τῶν L.

duxerunt. Qui illum conspicatus, accersita matre atque interrogata quis ille fuisset Persa qui coniugii causa cum ipsa fuisset, et unde prognatus, ab ea edocebatur illum ex gente Persarum fuisse et ex regia familia. Quibus laetatus imperator Theophobum in aula habitare educarique congruenter et in disciplinis erudiri iussit. Is porro ingenii felicitate nec minus convictu splendido et magnifico utens ad summam eruditionem pervenit, ut proinde ab imperatore plurimum diligeretur patriamque dignitatem consequeretur, comitatum item et venerationem illustrium, nec non ministrorum copiam sufficientissimam. Hinc imperator Persas fortes esse et strenuos persuasus in militares numeros retulit Persicamque legionem ex iis constituit ipsosque Romanis exercitibus annumerari iussit.

Qui cum Ismaelitas saepe invaderet una cum Theophobo, Persae ex amore erga illum tantam fiduciam coeperunt tantaque delectatione exhilarati sunt, ut soli in se susciperent bellum adversus Agareos, eosque profligarent invicta virtute: de quibus imperator bonum animum habens ac veritate eventuum fretus, praeesse Persis Theophobum voluit. Cum

- C** διεσπουδακνῖα ἀναγκαίως πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀναλύσαντος, τῷ δὲ Θεοφόβῳ τὰ τῶν Περσῶν ἐγκεχειριστός διαθέσθαι στρατηγικῶς τὰ στρατεύματα, εἴτα πρὸς τὴν βασιλίδαν τοῦτον ἐπανί-
 ναι κελεύσαντος, εἰς ἄτοπίαν οἱ Πέρσαι προκεχωρήκισαν ἐκ στα-
 σιόφρονος διαθέσεως, καὶ μὴ ἔκοντα περιστοιχίσαντες ἐν μέρει 5
 παραλίῳ τῆς Παφλαγονίας (ἣτις ἀπὸ Παφλαγόνος υἱοῦ Φινέως
 τῆς τοιαύτης γῆς ἐγκρατήσαντος ἀγορεύεται) ἐν κατασχέσει τε
 Σινώπης τῆς πόλεως ἢ κατὰ τινὰς Ἀμιάστριδος γεγονότες βασιλῆα
 κηρύττουσιν, ὡς ἐκ τούτου καὶ τὰ Περσῶν κινῆσθαι ἔθιμα.
- D** αὐτὸς δὲ δυσφόρως ἔχων πρὸς τὸ ἐγγείρημα, οἷα μὴ κατὰ γνώ- 10
 μην αὐτῷ πεπραγμένον, αἰτίαν αὐτοῖς προσέπλεκε τοῦ τολμήμα-
 τος, δεινῶς ἀπολοφυρόμενος διὰ τοῦτο, κατεδυσώπει αὐτοῖς,
 ἰκέτενέ τε καὶ ἐβιάζετο τὸ εὐμενὲς βασιλέως ἐξιλεοῦσθαι, καὶ
 ὥσπερ ἔχοι τὸ ἀληθές, μὴ αὐτῷ ἐπιγράφειν τοῦ τελεσθέντος αἰ-
 τίαν. οἱ ταῦτα διηκουτισμένοι ἀπογνώσει τε συσχεθέντες οὐκ 15
 ἔλαττον καὶ μανιώδει φορῇ συνειλούμενοι, οὐδαμῶς τῷ συμβου-
 λείματι πείθονται, καὶ κατὰ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς εὐτρεπίζονται.
 τοῦ δὲ Θεοφόβου λαθραίως διαπεμψαμένου πρὸς βασιλέα, ἐγ-
- E** γρήφοις τε καὶ ὄρκοις καὶ φρικωδεστάτοις ἐπισχυριζομένου ὡς οὐ
 τῷ τολμηθέντι πάντως αὐτὸς κατητίωτο, παρὰ δὲ τῆς τῶν Περ- 20
 σῶν εὐηθείας ἢ φιλευνοίας τοῦτο πεπρῶχθαι, γιλανθρῶπως ὁ

1. διεσπουδακνῖαι L. 2. ἐγκεχειριστός L. 4. προσκεχω-
 ρήκισαν L. 5. περιστοιχίσαντες L. 11. πεπραγμένων L.
 12. ἀπολοφυρόμενος L. *ibid.* *immo* καὶ ἐδυσώπει. 15. διη-
 κουτισμένοι L.

autem imperator propter causam quandam urgentem necessario in imperatoriam urbem proficiscens Theophobo rem Persarum demandasset, ut exercitibus auctoritate ducis praecesset, deinde in imperatoriam urbem reverti iussisset, ad insolentiam prolapsi sunt Persae animo rebellandi, atque invitum circumstantes Theophobum in maritimis partibus Paphlagoniae (quae a Paphlagonie filio Phinei illius terrae olim domino sic appellatur), cum iam Sinopen urbem aut secundum aliquos Amastrin occupassent, regem declarant, ut ab illo renovaretur Persarum consuetudo. Porro ipse aegre ferens eorum conatum, quoniam non ex voluntate sua agebatur, reprehendebat eorum facinus vehementer lamentans, eoque ipso flectere illorum animos volebat, obsecrabatque et cogebat ut benevolentiam imperatoris sibi ipsis reconciliarent, et quemadmodum re vera comparatum sit, causam facti sibi ne adscriberent. Qui his auditis desperatione capti, nec minus furioso quodam impetu concitati, nequaquam eius consilio obtemperant. Ceterum cum Theophobus clam misisset quosdam ad imperatorem, et horribili iureiurando scriptis concepto contenderet se patrati facinoris auctorem non fuisse, sed Persarum stultitia et nimia benevolentia id fuisse factum, imperator humanum et clementem

βασιλεὺς εὐμενίζεται καὶ ἐπωμότοις αὐτῷ τε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ
κατεγγυᾶται πιστώσεσιν ἕφεσιν· οἷς πεπληροφορημένοι καὶ τῶν
ἐσφαλμένων προσδεξάμενοι λύτρωσιν τῆς Σινώπιδος πόλεως ἢ
Ἀμάστριδος ἐξεδήμησαν. ὧν τὴν μὲν κλῆσιν ἐξειληγέναι Σινώ-
5 πης ὑπὸ τινος τῶν Ἀμαζόνων, αὐτῆς δειμαμένης, τὴν δὲ τὸ
πρὶν Κρωῖναν ὠνομασμένην ἔκ τινος Περσίδος Ἀμάστριδος θυ- V. 28
γατρὸς Ὀξυάρτου ἀδελφοῦ Δαρείου, ἣτις συνοικήσασα Διονυσίῳ
τῷ Ἡρακλείῳ τυράννῳ, ὑπ' ἐκείνῳ οὔσαν τὴν πόλιν ὑπὸ τῆς
συζύγου ὠνομακέναι.

10 Καὶ ὁ μὲν Θεόφοβος τῇ βασιλεῖ αὐθις ἰλεωθεὶς ἐν τοῖς βα-
σιλείοις κατώκιστο καὶ τῆς πάλαι προσοίσης αὐτῷ παρὰ βασιλεῖ
φιλοστοργίως καὶ εὐπαθείως ἀπέλαυεν. Περσῶν δὲ πληθύν, διὰ
τὸ προϊέναι μέχρι μυριάδων γ', οὐ ταύτην ἐλευθεριάζειν συμφέ-
ρον εἶναι καὶ ἐπ' ἀδείας διάγειν τῷ βασιλεῖ κατεφαίνετο· ἐντεῦ-
15 θεν τοῖς Ῥωμαίκοις θέμασι χιλιάσιν ἐπὶ δυοῖ Περσικὸς ἀριθμὸς
ἀπεστέλλετο ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τῶν κατὰ στρατηγεσίαν καιροῖς τε-
ταγμένων, ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχαι τούτων ἐπιστατεῖν διωρίζοντο. B
ἀμέλει καὶ ἕως τῶν ἐνταυθοῖ χρόνων τὴν προσηγορίαν Περσῶν
αἱ τῶν θεμάτων τοῦρμαι κεκλήρωται, ἐφ' οἷς διεσπάρησαν.

20 Τοιοῦτου δὴ πέρατος τὰ τῶν Περσῶν ὅλως τετίχηκε μετὰ
τὴν στασιώτην κακόνοιαν οὕτω διανεμηθέντων καὶ σχεδὸν εἰς
ἀφανισμόν χωρησάντων. τοῦ οὖν βασιλέως θανατηφόρῳ νόσῳ

5. αὐτὴν δειμαμένης Symeon logoth. p. 422 C.

8. τῆς] τοῦ L.

14. εἶναι B, ἦν L.

17. τουρμάρχας L.

21. στασιώτην L.

se praestat, ac iureiurando firmata fide ipsi quique cum ipso essent pro-
mittit veniam. Quibus satis persuasi et credentes, delictorum accepta
remissione, a Sinope urbe aut Amastride discesserunt. Quarum illam
quidem nomen accepisse dicunt a Sinopa quadam, una ex Amazonibus,
cum ipsa eam condidisset; hanc autem, prius Cromnam dictam, a mu-
liere quadam Persica Amastride filia Oxyartae fratris Darii, quae cum
nupta esset Dionysio Heracleae tyranno, istum sibi subiectam urbem a
coniuge sua nominavisse.

Ac Theophobus quidem rursus imperatori conciliatus in aulam resti-
tuitur pristinaque benevolentia et ubertate fruitur. Persarum autem mul-
titudinem tantam, quoniam usque ad triginta millia excrevisset, libere
et licenter quidvis agere securamque esse imperatori consultum non vi-
debatur: proinde in Romanae themata bina millia de Persico exercitu
mittebantur, ut subiicerentur iis qui suo quisque tempore duces consti-
tuti essent: quibus et turmae qui praecessent instituebantur. Et
hanc usque ad haec tempora cognomen istud Persarum turmae quasi he-
reditarium habent in thematis ad quae illi dispersi erant.

Huiusmodi finem coepta Persarum omnino sortita sunt, ipsis sic
dispersis ac propemodum ad nihilum redactis. Cum igitur imperator in

περιπεσόντος ὑπεσμύχετό τις σκοπός, ἐκ ματαίας διαβολῆς χαιρε-
 κάκων, μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ ἐπιθέσειωσ παρα Θεοφόβου σὺν
 ἄμα Πέρσαις κατὰ τῶν αὐτοῦ κληρονόμων καὶ τῶν κατ' ἐπιτρο-
 πείαν ἐκριπισθῆναι. διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ταῖς ἐσχάταις ἤδη πύ-
 λαις τοῦ θανάτου παρεστηκῶς καθειργνύει κευθμῶσιν ἐκπέμψας 5
 C τοῦ Βουκολέοντος τὸν Θεόφοβον, καὶ νυκτὶ τὴν διὰ κεφαλικῆς
 τιμωρίας περιτίθησιν αὐτῷ ὑπεξέλευσιν, ἄθλον ἀπανθρωπίας
 ἐντάφιον ὁ δειλαιὸς ἐνστησάμενος. διὰ τὸ ὅτι λαθραίαν γεγο-
 νέναι τὴν αὐτοῦ τελευτὴν διαβεβόηται παρα Πέρσαις ἕχρι τῶν
 ὧδε χρόνων θανάτου μὴ γεύσασθαι τὸν Θεόφοβον. 10

Εἰ καὶ ἄλλως τινὲς διειλήφασιν, ὅτι τοῦ Θεοφίλου κατὰ
 τινα περιπέτειαν δυστυχῆσαντος ἐν πολέμῳ, εἰρήκει αὐτὸν ὁ Θεό-
 φοβος συνθίσθαι μόνον μετὰ Περσῶν νυκτοπόλεμον καὶ συμμα-
 χία Θεοῦ τῶν ἐχθρῶν καταδυναστεῦσαι. ἄς οὖν ἐπέκυστο περὶ
 τούτου ὁ βασιλεύς, ἐσείσθη τὸν λογισμὸν καὶ τῷ πνεύματι ἐτε- 15
 D τάρακτο, ὄνειροπολῶν μὴ τι νεωτερίσασθαι βούλοιο· οἷτω γὰρ
 αὐτὸν φιλοβιάσκανοί τινες ἀνεχαίτισαν καὶ πρὸς ὑπόνοιαν ἄλογον
 ἐξεκύλισαν, φάσκοντες μὴ πεισθῆναι τῷ Θεοφόβῳ ἕφ' ὧν λυσι-
 τελῶς ἐβεβούλητο, καθοσιώσει δὴθεν ἐνείροντες. ὅς ζήλω φείω
 πυρποληθεὶς καθὼς Ἡλιοῦ ὁ Θεσβίτης, Θεοφίλωσ τοῦ βασιλέωσ 20
 κατεμβριθεύεται καὶ ἄλλοσ Φινεὲσ ζηλωτῆσ ἀναδείκνυνται, τέμνων
 ὡσ σειρομάσθη τῷ λόγῳ τὴν αὐτοῦ ἄδικον ὑπόληψιν, καὶ τοῦτο

12. αὐτὸν L.

19. ἐνήροντες L.

letiferum morbum incidisset, conflabatur criminatio vana et calumniosa a malevolis, quasi post eius mortem rebellio a Theophobo et Persis contra heredes eius et tutores esset excitanda. Quapropter in extremis iam foribus mortis constitutus, missum in cavernas Bucoleontis includit Theophobum, noctuque capitalis supplicii imponit ei executionem, quasi immanitatis certamen funebre instituens perditus ille. Itaque quia occulte fuit interfectus, percrebuit fama inter Persas usque ad haec tempora mortem non gustasse Theophobum.

Quamquam etiam aliter aliqui tradiderunt. Cum Theophilus casu quodam in bello rem infeliciter gessisset, dixisse ei Theophobum se solum cum Persis nocturnum proelium facturum: fore ut auxiliante deo hostes superaret. Quod ut audivit imperator, animo commotus et mente perturbatus fuit, quasi per somnum sibi fingens ne forte quid novarum rerum is moliretur: ita enim ei persuadebant malevoli quidam et invidi atque in suspicionem improbabilem coniciebant, affirmantes non esse obtemperandum Theophobo in illis quae praeter rem et utilitatem suaderet; maiestatis scilicet crimine eum involventes. Qui zelo divino incensus, sicut Helias Thesbites, pie et graviter imperatorem increpat alterque Phinees zelotes evadit, secans tanquam gladio sermone suo iainstam eius

φησὶν ἐμφανῶς, ὡς τὴν ὀφειλὴν ὑφέξει τοῦ Χριστιανικοῦ τρο-
παίου ἢν μὴ θεὸς συγχωρήσειεν, ἐπὶ τοῦτοις τοῦ βασιλέως ὑμε-
τρία θυμοῦ χαλιπήναντος (ἦν γὰρ ὑποκεκνημένος ὀργῆ τῇ ζέ- E
σει, οἷα τὸν νοῦν ταῖς σωματικαῖς καχεξίαις ἐμπαθαινόμενος),
5 καὶ τῶν συκοφαντῶν ἐς τὸ ἀληθές ἐποικοδομοῦντων παρὰ φύσιν
ληρήματα· καὶ πτόησις οὐκ ὀλίγη περιστοίχισε τὸν Θεόφοβον.
καὶ συλλέξας μεθ' ἑαυτοῦ τινὰς ἐκκρίτους ἀποδιδρύσκει πρὸς V. 29
Ἄμαστριν πόλιν κἀκεῖσε χρονοτριβεῖ. διὸ στέλλεται πρὸς αὐτὸν
ναύμαχος στόλος πρὸς βασιλέως, ὡς ἔν γε τὴν πόλιν κἀκεῖνον
10 κατύσχωσιν· αὐτὸς δὲ φιλόθεος ὢν κατὰ Θεόφοβον τρόπον φι-
λευσεβῶς ἐδεδῆκε πρὸς Χριστιανῶν αἵματεκχυσίας χωρεῖν, ὅθεν
ὑπέκει τῷ Θεομισεῖ βασιλεῖ ἐγγύησιν σταυρικὴν ἐπιπέμποντι, καὶ
δυστυχῶς ἀνυκέκληται τῶν συμπεφωνημένων ἀλλοιωθέντων.
τομῆς γὰρ ἔργον κεφαλικῆς, ὡς μὲν τινες, παραυτίκα ὑπὸ Ὠ-
15 ρυφᾶ τηνικαῦτα τῆς βασιλικῆς βίβλης ἐπικρατοῦντος καθίσταται·
ὡς δὲ ἄλλοι, καθ' ἣν ὥραν ἀποβεβιώκει ὁ ἄναξ, τινὲ τῶν οὐ-
κείων ἐνούχων διὰ νυκτὸς τῷ ἐν τοῖς τοῦ πελαγίου τόπῳ ἀπαγα- B
γόντι τοῦτον ἀποτυμπανισθῆναι προήγγελο.

Προσπεσόντων δὲ ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων ἄλλοτε καὶ
20 τῶν ἐξ Ἰσμηλ ὑπερσχόντων, τοῦ βασιλέως τε παρ' αὐτῶν κυκλω-
θέντος, τὰ πρὸς κατάληψιν διηπείλητο, καὶ δὴ παρὰ μικρὸν ἦν

1. ὑφέξειν L.

συκοφαντῶν L.

20. ὑπερσχόντων L.

3. ἦν] ἦν L.

6. περιστοίχισε L.

5. καὶ] κατὰ L.

6. περιστοίχισε L.

ibid.

12. ὑπέκει L.

suspicionem, atque palam hoc dicit, fore ut debitum sustineat Christia-
norum tropaei, quod deus avertat. Ad haec cum imperator immoderato
animo irasceretur (erat enim commotior iracundo fervore, ut cuius ani-
mus ex vitiosa corporis habitudine labem contraheret), calumniatoribus
etiam vero superstruentibus nugas naturam superantes, consternatio
haud exigua invasit Theophobum: adscitisque ad se delectis quibusdam
viris aufugit in urbem Amastrin cum illis, atque ibi commoratur. Qua-
propter mittitur ad eum classis ab imperatore, ut urbem et ipsum tene-
ret. Ceterum ipse cum esset pius, timore et amore erga deum ductus
verebatur ad Christiani sanguinis effusionem progredi: itaque cedit im-
pio imperatori sponsonem signo crucis munitam mittenti, atque sic malo
suo fato revocatus fuit, cum pacta conventa fuerint mutata: amputatio-
nem enim capitis, ut quidem aliqui aiunt, statim ab Oorypha tunc vigi-
liae imperatoriae praefecto passus est: ut autem alii, eo tempore quo
imperator e vita decessit, cuidam suorum eunuchorum noctu abductum
in quendam locum maritimum trucidandum iniunxerat.

Confligentibus utrimque exercitibus alio tempore, et Ismaelitis su-
perantibus, imperatori ab his circumvento comprehensio intentabatur, ne

δορυάλωτος καὶ πᾶσιν ἐπὶ χάρτος γενησόμενος, εἰ μὴ τοὺς σὺν αὐτῷ Μανουὴλ ὡσεὶ τοιοῦτον φήσας ἐθαρσαλέωσεν.

“ ἄνδρες ἐστὲ φίλοι, καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἔλεσθε, τὰς μελίσσας αἰδούμενοι, αἱ τοῦ βασιλέως αὐτῶν θανάτου ἕως ἀνέχονται.” μεθ’ ὧν τὴν φύλαγγα διατεμὼν τῶν Ἀγαρηνῶν, πεπαλαγμένος λίθῳ πολλῷ τε καὶ αἵματι, τοῦτον ἐξείλκυσεν. **C** τρεῖς γὰρ τοῦτο διαπραξόμενος τῆς ἐμπερισχέσεως αὐτῷ προσελθὼν ἐξελύτρου· ἰσχοτοδινία γὰρ ἐφεστηκότι τῷ Μανουὴλ εἰς ἀνάρρυσιν, κῦν παρόδου εὐρείας ἐτύγγανεν. διὸ τοῦτο μέχρι τρίτου συμβέβηκε, κῦν τάχα τῷ χαλινῷ τοῦ βασιλικοῦ ἵππου ἐπιδεδέντος ἱμῶντος καὶ προσαναρτηθέντος τινί γε τοῦ Μανουὴλ, ὃν καθ’ ἵππον ἀμπόσχετο· ἀλλ’ οὐχ οὕτως ἐξήει, ἕως τὸ τέταρτον αὐτῷ προσιέναι καὶ ξίφει θανεῖν ἀποφήνυσθαι, εἰ οὐ τούτῳ συνέψοιτο καὶ μὴ πανωλεθρίαν ἐκ τούτου διάθοιτο, ἕως ἐξήγαγεν. τούτου σωτὴρ μέγας ἐπεμφανίζεται, καὶ τῇ βασιλίδι παλιμπετὲς **D** μετατίθεται, καὶ τοῦτον τιμαῖς καὶ προσηκούσαις δωρεαῖς ἐπαμείβεται, τὸν εὖνον ἀποδεχόμενος. ἡ δὲ τοῦ φθόνου πρὸ τούτου παράταξις κατ’ αὐτοῦ παροπλίζεται διὰ τῶν τῆς ἀρετῆς ἐναντίων, καὶ ἐπιλοιδороῦσι ψευδῶς καθοσίωσιν στρατηγεύοντι· ἧς ἐνηχηθεὶς οὗτος τὰ πρὸς ἀποστασίαν ἐπιτετόλμηται, καὶ φυγαδεῖα πρὸς Ἀγαρηνοὺς μετοικίζεται, καὶ δόξαις περιφανέσι πρὸς

8. ἰσχοτοδινία L.

13. τούτῳ B, τοῦτο L.
an οὕτω?

9. διὰ τοῦτο L.

14. πανωλεθρίαν L.

12. ὃν] ὧν L.

15. τούτου]

sane parum aberat ut captus omnibusque ludibrio fuisset, nisi Manuel suos confirmasset, ad hunc quasi modum eos allocutus. “O socii, fortes animoque estote virili, apes reveriti, quae regi suo ad mortem usque adhaerent.” Cum quibus perumpens aciem Agarenorum, pollutus cruore multo et sanguine eum extraxit. Ter autem id fecit et a circumventionem liberavit: nam quasi vertigine correptus haesitabat veniente Manuele ad eum eripiendum, quamvis late transitus ei pateret. Idcirco ter id factum est, quamvis etiam mox fraeno imperatorii equi alligato loro et applicato loro cuidam quo Manuelis equus indutus erat: tamen nec sic exhibat, donec tertia vice eum aggrediretur gladioque moriturum affirmaret, nisi ipsum sequeretur et totalem interitum non efficeret: atque sic eduxit. Ita ei servator magnus oblatus, ipseque in imperatoriam urbem rursus se confert, atque illum honore et donis congruis remuneratur, bene sibi cupientem carum habens. Sed invidia ei se opposuit et contra eum sese armavit per illa quae virtuti sunt contraria: atque per calumniam falso insimulant eum maiestatis, cum esset praefectus militum. Quibus iste auditis defectionem molitur, fugiensque ad Agarenos commigrat, atque ab his honoribus illustribus decoratur et obviam itionibus,

αὐτῶν ποτιᾶται καὶ ὑπαντήσεσιν, καταλιπὼν βασιλέως μετάμει-
λον τῆς πρὸς αὐτὸν ἰποπτεύσεως.

Χρόνου δὲ πολλοῦ παριππεύσαντος καὶ τῶν ἐξ Ἄγαρ ταῖς
νίκαις κατορχουμένων ἡμῶν, οἷα σφετερισμένων τὸν καθ' ἡμῶν
5 Ἀχιλλία, πρὸς εἰρηνικαῖς συμβάσεσιν ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἰσμαηλίτας
μνηστεύεται, ἐκπέμπων πρέσβυν τὸν μοναχὸν Ἰαννῆν, τότε τοῖς B
Ἄγαρηνοῖς καὶ ἡμῖν κατὰ πρεσβείαν φανέντα γε ἐπιτήδειον. ἐπε-
πράχει γὰρ τὰ πρὸς διαλλαγὴν ἀμφοτέρων ἀρμόδια, δώροισ
ἀδροῖς παρ' αὐτῶν τοῦ δέοντος μὴ ἐκστάς, ὡς ἐπιθυμᾶζειν τὸν
10 ἀμεριμνουνη πᾶνυ καὶ οἷς περὶ αὐτὸν ἐγινώσκετο, καὶ ἀξιοῖν
αὐτὸν περὶ ὧν ἐθέλοι τυγχάνειν ἡξιωμένων· τοσοῦτον αὐτῷ τὰ V. 30
τῆς ἀδωρίας εἴτε προσωπεῖω εἴτε ἀληθείᾳ ἐξήσκητο· καὶ διὰ
ταύτην καὶ εὐπροσηγόροις προθέσεσιν ἐπὶ τῶν συμφερόντων
ἀκούεσθαι, καὶ παρασχέσθαι πολλοὺς αἰχμαλώτων πρεσβεύοντι.
15 ὀπτάνεται πολυτρόπως οὗτος τῷ Μανουῆλ καὶ σταυρικὸν ἐγκόλ-
πιον τούτῳ δίδωσι κρύφα καὶ ἐν αὐτῷ διομόσας ἐπισχυρῶνται
καὶ πρὸς τὸν βασιλέα παλινδρομεῖν ὑποτίθεται καὶ Συρίας ἀπά-
νεισι.

Τοῦ δὲ ἀλλαγίου περατωθέντος καὶ τῆς ἀνὰ μεταξὺ Ῥω-
20 μαιῶν τε καὶ Ἄγαρηνῶν εἰρήνης διαλυθείσης, ὁ βασιλεὺς γενναῖ-
ζειν κατὰ πολεμίων πολλὴν ἐπεποίητο μέριμναν, ὡς μηδ' ὄλως

6. ἰαννὴν I.
νισι I.

10. οἷς] τοῖς L.

12. ἀληθείας L.

17. ἀπά-

cum sui desiderium apud imperatorem et paenitentiam suspicionis reli-
quisset.

Tempore autem multo praeterlapso, Agarenis per victorias nobis in-
sultantibus, ut qui Achillem nostrum sibi appropriassent, ad pacem im-
perator eosdem Ismaelitas sollicitat ineundam, mittens legatum monachum
Iohannem, tunc Agarenis et nobis ad legationem visum idoneum. Susce-
perat enim negotium de permutandis utrinque captivis: in quo munerum
ingentium oblationibus a decoro non recessit, ita ut admiraretur ame-
ramnunes et quibus circa eum innotuisset, iubereturque petere quicquid
vellet, potiturus petitis: adeo prae se ferebat quasi non caperetur donis,
sive specie tenus, sive revera, ut ob fidem et comitatem verborum in
offerendo audiretur super utilibus et multos captivos reciperet legatione
fungens. Iste igitur veteratorie in conspectum venit Manuelis, atque
crucis coliare imperatoris tradit ei clam, ipsumque iureiurando confir-
mat et ad imperatorem reverti hortatur, e Syriaque discedit.

Permutatione porro captivorum finita, et pace inter Romanos atque
Agarenos dissoluta, imperator fortem et strenuum se praestare adversus
hostes magnopere studebat, ut plane non esset inferior paterna fortitu-

ἐλάττων γενέσθαι τῆς πατρικῆς γενναιότητος· καὶ κατὰ τῶν
 B Ἰσμαηλιτῶν τὴν χώραν σὺν πλήθει πολλῶ προχωρεῖ καὶ αἰχμα-
 λωσίαν παντοδαπῇ παρυφίστησιν, ὡς καὶ παρεμβαθῦναι τοῖς
 ἐσωτέροις μέρεσι ταύτης αὐτῇ τε τῇ πατρίδι προσεμπελάσαι τοῦ
 τότε κριτοῦντος ἡμεραμνουνη, ἣτις Ὀζοπέτρα προσηγόρευται, καὶ 5
 ταύτην πολιορκῆσαι πρὸς ὕβριν αὐτοῦ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ κατὰ
 σκοπόν πως λυσιτελεῖ διαβέβηκε τοσοῦτον ἐκ ταύτης τῆς ὠφελείας
 ἐπισυμβύσης, ἢ μεγίστη ἀνθρώπων ἀπώλεια. διανίσταται γὰρ
 ἐντεῦθεν εὐθαρσῶς ὁ ἡμεραμνουνη, τὴν ὕβριν μὴ ἐνεγκὼν ἦν
 ἐπὶ τῇ αὐτοῦ πατρίδι συμβεβηκυῖαν ἑώρα, καὶ θεσμοθετεῖ παντὶ 10
 τῷ τὸ φλάμουρον περιφέροντι γραφὴν ἐνδηλοῦντος τοῦ Ἀμορίου
 C συζήτησιν, καὶ κατ' αὐτοῦ σὺν στρατιᾷ σοβαρᾷ δυνάμειως ἐμφο-
 ρήτῳ ἐπέρχεται, ταύτη τοῦ βασιλέως ἀνθεστηκέναι μὴ ἐξισχύον-
 τος, ἀλλὰ προσχωροῦντος τοῖς ὀπισθεν καὶ καταλαβόντος τὴν
 βασιλίδα τῶν πόλεων σὺν λαφυραγωγίᾳ πολυπληθεῖ, καὶ τὰ τῆς 15
 πόλεως Ἀμορίου κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον διαμεριμνήσαι ἐκ τε διοχι-
 ρώσεως καὶ ἄλλων τῶν ἐπαρκούντων εἰς διατήρησιν. ὅς τέως
 δοκιμὴν μὲν ποιῆται, κἄν ματαιόβουλον, τὴν τοῦ ἡμεραμνουνη
 ἀναστεῖλαι ὀργὴν διὰ πρέσβειων δώροις τιμίσι καὶ ὑποσχέσει με-
 γαλοδωρεῶν ἐκδυσωπούντων αὐτόν· ἀλλ' οὐ πείθουσι ζηλοτυ- 20
 ποῦντα τὴν ὁμοίαν ἐνδείξασθαι ἀνταπόδοσιν. ἔξουθενεὶ γὰρ αὐ-
 τοὺς τῆς πρεσβείας, τῆς ἀποστολῆς διεκωμῶδει, τῆς δειλίας κα-

2. προσχωρεῖ L.

5. προσηγορευεται L.

8. ἢ μεγίστη ἀν-

θρώπων ἀπώλεια L.

11. fort. γραφῇ ἐνδηλοῦν..

15. πολ-

λυκλοθεῖ L.

16. διαμεριμνήσαντος B.

22. διεκομῶδει L.

dine: atque in Ismaelitarum ditionem cum ingentibus copiis proficiscitur multasque praedas quaquaversum coacervat, ita ut in intimas eius penetraret partes, atque etiam ad ipsam urbem patriam tunc regum potentis ameramnunis appropinquaret, quae Ozopetra vocabatur, eamque obsidione oppugnaret ad illius contumeliam. Sed ea quidem res haud fructuosum eventum habuit, siquidem propter hanc praedam postea factus fuit maximus hominum interitus. Exsurgit proinde audacter ameramnunes, contumeliam haud ferens quam suae patriae accidisse videbat, imperatque cunctis qui flammulum (vexillum) circumferrent ut inscriptionem facerent Amorium inquirendum, eamque cum exercitu insolenti propter robur intolerabile invadit, cum interim huic imperator resistere non valeret, verum retro cederet et ad imperatoriam urbem se conferret cum ingenti praeda, postquam urbi Amorio quanta licebat cura prospexisset, munitione aliisque ad eam conservandam idoneis. Qui tum quidem conatum suscipit, quamvis vano consilio, sedandi iram ameramnunis per legatos qui muneribus pretiosis et pollicitationibus magnificis ipsum flecterent: sed haud permovent nec persuadent, aemulando studentem pari referre. Nihili enim faciebat eorum legationem, adventum irride-

τελοιδόρει, καὶ διὰ μέσου χρόνου καταλιμπάνει μετεωρίζεσθαι, καὶ τῇ πατρίδι τοῦ βασιλέως περιτίθησι πολέμιον χάρακα, πολυ- D
μερῶς ἐλέσθαι βουλόμενος. εἶχε μὲν οὖν εἶχεν αὕτη κᾶν δυστυ-
χῶς ὑπερμαχοῦντας ἐντὸς τοὺς ἐκ βασιλέως σταλέντας, περιφα-
5 νεῖς φρονήσει τε καὶ ἀνδρεία καὶ πολυπειρία διηχομένους, κᾶν
δι' ἐνὸς τῶν κακούργων τῆς ὑπερμαχίας διέσφαλτο, τὴν προδο-
σίαν ἐπισκευάσαντος, ᾧ βοὸς ὑποκορίζοντως ὄνομα κατ' ἀλογι-
στίαν προσεκέκλητο, ἐκ τινος τηνικαῦτα στασιώτιδος ἀνὰ μέσον
Χριστιανῶν τε καὶ Ἰουδαίων συμβεβηκυῖας προφάσεως. αἰρεῖ-
10 ται τοιγαροῦν μετὰ πολλὰς ἐπιβριθεῖς προσβολὰς τὸ Ἀμόριον, V. 31
τοῦ νέου Σεναχηρίμ παραχωρήσει θεία ἢ εἰδοκία κατὰ τὴν τῶν
κριμάτων Θεοῦ ἄβυσσον εὐτυχήσαντος, οἳ τε πρέσβεις ἐφύβρι-
στοι ἀποπέμπονται (κατεῖχοντο γὰρ παρὰ τῶν ἐχθρῶν μεσολα-
βούσης τῆς ἐγχειρήσεως), καὶ ἀπαγγέλλονται δι' αὐτῶν τῷ βα-
15 σιλεῖ ὄνειδισμοὶ σφοδροὶ καὶ ἐξουδενώσεως προαγγέλματα. τίς
δὲ λογισμὸς ἀκριβῆς ἀναγράψειε τὰ ἐκεῖσε πραχθέντα κατὰ τὴν
ἄλωσιν; τίς λόγος ἀσφαλῶς διηγήσεται οἷα καὶ ὅσα συγκεκύρηκεν
ἀνιαρὰ δυστυχήματα; πάντες ἀρχηγοὶ λαῶν ἄρδην αἰχμάλωτοι
πρὸς Συρίαν ἀπήγοντο, μεθ' ὧν πατρίκιοι τε καὶ οἱ διάφοροι
20 ἐν ἀξιώμασι καὶ αὐτοὶ τὴν ἴσην δυστυχίαν διεκαρτέρουν· τινὲς B
δὲ ἐξ αὐτῶν τῆς διὰ ξιφῶν τομῆς ὑπῆρξαν ἐγχείρημα καὶ πτώμα
θρήνων ἐπάξιον.

2. παρατίθησι L. 7. ὁ βοὸς ὑποκορίζοντος L. 9. αἰρε-
ται L. 11. σεναχειρήμ L.

bat, ignaviam exprobrabat, atque interposito tempore relinquit eos du-
bios et incertos, patriam autem imperatoris urbem cingit vallo, a pluri-
bus partibus eam capturus. Habuit illa quidem habuit intra se defenso-
res, quamvis infelices, missos ab imperatore viros prudentia et fortitu-
dine ac multiplici rerum usu celebres: sed ab uno improbo defensio ei
interversa fuit, prodicionem machinante, qui bovis nomine deminutionis
forma facto propter vecordiam appellatus fuit; idque occasione seditionis
inter Christianos ac Iudaeos ortae. Capitur itaque post multas validas-
que aggressiones Amorium, novo Senacherib, permissione aut voluntate
divina, secundum iudiciorum dei abyssum, secunda fortuna utente, le-
gatique contumeliis affecti dimittuntur (retenti enim fuerant ab hostibus
interea dum quod susceperant perficerent), ac renuntiantur per eos im-
peratori exprobrationes acerrimae et contemptus denuntiationes. Quae
consideratio accurata describet ea quae illic in capienda urbe sunt fa-
cta? Quis sermo satis enarrabit quae quantaque evenerint tristia mala?
Omnes omnino duces bellici captivi in Syriam abducti, cum iisque pa-
tricii aliique dignitatibus excellentes eandem calamitatem perpassi, non-
nulli etiam ferro caesi ceciderunt casu fletibus digno.

Genesis.

5

Ἄλλὰ τί τὰ τῆς πόλεως μοι ἐκτραγωδεῖν, ὡς ἄλλω τινὶ Ἱερεμίας καὶ Βαροῦχ καὶ Ζαχαρίας τὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἢ προαίρεσις ἐγκεινέται; ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖστον ἡ συμφορὰ μεγεθύνηται. καὶ περὶ αὐτῶν αὐθις ἀφίησι πρέσβεις ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀμεραμνουῆ, ἀναδοῦναι πάντας αὐτῷ ἀχμαλώτους τῆς πόλεως, ὧν 5 ἀπογυμνῶσαι αὐτὴν πολλῶν βουλευομένων ἠπέθυσεν, καὶ μάλιστα τοὺς πρὸς γένος αὐτῷ πλησιάζοντας ὑποστρατήγους αὐτοῦ οἷς ἐπωχύρωτο, καὶ τοὺς ἐπὶ συμμαχίαν προσπεφοιτηκότας, καὶ μὴν τοὺς ἐπὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ μεγιστᾶνας, ἐπὶ κεντηναρίοις
 C σ' σὺν α' ἑκατοντάδων πραγματευόμενος τὴν ἀνάρρυσιν· ἀλλ' 10 οὐκ ἔπεισεν εἰπόντα κεντηνῦρια χίλια παρὰ μικρὸν λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ ἐν ἐξόδου μοίρᾳ καταναλῶσαι.

Λέγεται δὲ καὶ ἰὼδὲ πως παρὰ τισιν, ὅτι μετὰ τὸ ἐκστρατεῖσαι Θεόφιλον σὺν Πέρσαις καὶ τὴν κατ' Ἀγαρηνῶν νίκην ἐργάσασθαι καὶ αὐθις ἐξίεναι μετὰ Περσῶν καὶ Ὀζοπέτραν πόλιν 15 τὴν μαινεσμένην τὸν ἀμεραμνουῆ ἐκπορθῆσαι, ὡς ἐντεῦθεν κεχολῶσθαι τοῦτον συμβέβηκεν. διὸ στρατιῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης συλλεξάμενος διάφορον, καὶ πρὸς τὸ Τυρσοῦ τῆς Κίλικος, ἣτις ὠνόμασται τῇ πτώσει Βελλεροφόντου ἐκεῖσε φοι-
 D τήσαντος καὶ κατὰ τὸν τυρσὸν πεπονθότος· ἡ Τερσὸς ἀπὸ τοῦ 20 Ταῦρον τὸ ὄρος Τερσίαν κεκλήσθαι τὸ πρὶν, διὰ τὸ πρῶτον ἀνικνωθῆναι αὐτὸ κατακλυσμοῦ ἐξυδατωθείσης γῆς· τέρσαι γὰρ τὸ

δ

10. σ' σὺν α' ἑκατοντα ν L.
 tius τὰ, sed deest verbum.

12. ἐξόδα L.

18. τό] πο-

21. Ταῦρον] ταύρου L.

Sed cur mihi narrationem tragicam de urbe, tamquam alteri Hieremias aut Baruch aut Zachariae de Hierosolymis, animus suggestit? Desino, ne dolor et miseria magis crescat. Porro de iis etiam rursus mittit legatos imperator ad ameramnunem, ut omnes redderet ei captivos urbis, quibus spoliare eam multis suadentibus noluisset, ac praecipue genere ipsi propinquos duces quibus munita fuisset, quive auxiliares accessissent, tum ex ministris suis primarios, pro centenariis ducentis in univrsam conficere laborans redemptionem: sed non persuasit affirmanti mille centenaria fere pro ratione congregatae multitudinis in ea expeditione se consumpsisse.

Sic etiam a quibusdam traditum est, postquam Theophilus cum Persis expeditionem suscepisset ac victoriam ab Agarenis reportasset rursusque cum Persis egressus Ozopetram urbem ameramnunis patriam cepisset, hunc eam ob rem ira accensum fuisse. Igitur exercitum ex Aegypto et Palaestina congregavit apud Tarsum, Ciliciae urbem, quae nomen accepit a casu Bellerophontis illuc profecti et in planta pedis, quae τερσός dicitur, aliquid passi, aut quod Taurus mons Tersias diceretur primitus, quia primus siccatus fuisset postquam terra diluvio obruta fue-

ἀναξηρᾶναι λέγεται. ὑπάρχει δὲ αὕτη παράδυτος, τῷ ἐμφανῆ
εἶναι τὸν Ταῦρον καὶ τούτου τοῖς γηλόφοις εἴργεσθαι, ταύτης δὲ
διὰ μέσου Κύδνον τὸν ποταμὸν ὀδεύοντα εὐφορον χρηματίζειν τὴν
χώραν. καὶ μὴν ὑπὸ Ἐριχθονίου κτίσεως ἐτετεύχει, κατεσχέθη
5 δὲ παρὰ Ὀρσάνου ἐνὸς τῶν Τιτάνων καὶ ἐπικτίσεως εἴληχεν. ἦν
δὲ πύλαι Κύδνω τῷ ποταμῷ νῆσος, ἣτις ὑπ' αὐτοῦ περικλυζο-
μένη εἰς τὴν νῦν θέσιν ἐλήλυθεν. εἴτε παρὰ Σεμιράμεως ἐπι-
σκευῆς καὶ οἰκισμοῦ μείζονος εὐτύχησεν, αὐτῆς τε εἰκόνα ἐκεῖσέ **E**
φασιν ἀφωσιῶσθαι τῷ Ἡρακλεῖ, παρισταμένην Νίνω τῷ ταύτης
10 ἀνδρί· μετὰ δὲ τοῦτο ἐρειπωθεῖσα ταῖς μετοικήσεσι παρὰ Σαρ-
δαναπύλου ἐκ βύθρων σὺν Ἀγγιᾶλῃ ἀνέκτισται, ἐφ' αἷς ἐπιγέγρα-
πται “Νινευῆς βασιλεὺς Ἀνακυνδαράξου παῖς ἐν μιῇ ἡμέρᾳ
Ταρσὸν τε καὶ Ἀγγιᾶλην ἴδειμεν.” τὸν δὲ ἴδιον υἱὸν ὁ ἀμερου- **V. 32**
μνίμ προεξέπεμψε κατὰ τὸ πρὸς ἀνατολὴν σὺν τοῖς ἀνατολικῶ-
15 τύτοις τῶν ἀνδρικῶν Τοῦρκων, καὶ αὐτοῖς γειτνιάζουσι, ἄχρι
χιλιᾶδων ἰ', μετὰ πάσης τῆς ἐξ Ἀρμενίων στρατιῆς, τοῦ τε Βε-
σπαρακανίτου, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, καὶ Ἄμερ
τηνικαῦτα τὴν Μελιτηνὴν διέποντος, οἱ κατὰ τὸν Δαξιμῶνα συν-
ῆχθησαν στρατοπεδευσάμενοι. οὕτως γὰρ τοῦ ἀμεραμνουνη οἱ
20 ὑπὸ χεῖρα βουλὴν συντιθέασιν, τὸν μὲν αὐτοῦ υἱὸν μετὰ προση-
κούσης προεξιέναι δυνάμειως· “καὶ εἰ μὲν οὗτος νικήσειεν, ἔσται
καὶ σοὶ νικητήριον· εἰ δὲ γε τὸ ἐναντίον, κῦν τὸ σωτήριον.”

1. ἀναξηρᾶνθαι L.

9. ἀφωσιῶσθαι L.

10. ἐρειπωθεῖσα L.

13. ἐδημεν L.

18. μελιτινήν L.

ibid. δοξιμῶνα L, Δα-

ξιμῶνα V.

rat: τέρσαι enim significat siccare. Est autem haec urbs depressa, quoniam Taurus longe lateque conspicuus est, eiusque collibus septa. Per hanc mediam fluens Cydnus fecundam efficit terram. Condita fuit ab Eriichthonio, occupata ab Orsane, uno ex Titanibus, et restaurata. Fuit autem olim Cydno fluvio insula, quae illo undique alluente in hanc formam redacta est. Sive potius a Semiramide instaurata et diligentius condita fuit, cuius imaginem etiam illic aiunt dedicatam Herculi, adstantem Nino marito suo; postea diruta transmigrationibus, a Sardanapalo ex fundamento una cum Anchiala denuo condita, quibus inscriptio facta *Rex Ninive Anacyndaraxi f. uno die Tarsum et Anchialam aedificavit.* Porro filium suum amerumnēs praemisit versus orientem cum maxime orientalibus et strenuis Turcis, qui et ipsi vicini erant, ad decem millia virorum, adiuncto Armeniorum universo exercitu, et Besparacanita, ipso etiam duce ducum, et Amere tunc Melitenen administrante, qui apud Daximonem congregati castra posuerunt. Id enim consilii dederant Ameramnuni qui cum ipso erant, ut eius filius cum idoneis copiis prior exiret; “si is vicerit,” dicentes, “erit et penes te victoria: sin minus, saltem salus et incolumitas.”

Ἄλλὰ τί τὰ τῆς πόλειός μοι ἐκτραγοῦσθαι, ὡς ἰ
 ρεμία καὶ Βαροῦχ καὶ Ζαχαρίας τὰ τῆς Ἱερουσαλήμ
 σις ἐγκλειύεται; ἵνα μὴ ἐπὶ πλείστον ἡ συμφορὴ
 καὶ περὶ αὐτῶν αὐθις ἀφίησι πρέσβεις ὁ βασιλεὺς
 μνονη, ἀναδοῦναι πάντας αὐτῷ αἰχμαλώτους
 ἀπογυμνῶσαι αὐτὴν πολλῶν βουλευομένων ἠπειθ
 στω τοὺς πρὸς γένος αὐτῷ πλησιάζοντας ἕπο
 οῖς ἐπωχύρωτο, καὶ τοὺς ἐπὶ συμμαχίαν προσ
 μὴν τοὺς ἐπὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ μεγιστῆνας.

C σ' σὺν α' ἑκατοντάδων πραγματευόμενος τ
 οὐχ ἔπεισεν ἐπόντι κεντηνῦρια χίλια παρὰ
 αἰληγμένου λαοῦ ἐν ἐξόδου μοίρῃ καταναλῶσ

Ἀγεται δὲ καὶ ἰὼδὲ πως παρὰ τισι
 τεῖσαι Θεόφιλον σὺν Πέρσαις καὶ τὴν κ
 γάσασθαι καὶ αὐθις ἐξίεναι μετὰ Περσ
 τὴν μαιουσαμένην τὸν ἡμεραμνονη ἐ
 κεχολῶσθαι τοῦτον συμβέβηκεν. διὸ
 Πυλαιστίνης συλλεξόμενος διάφορον,
 Κίλικος, ἥτις ὠνόμασται τῇ πτώσει

D τήσαντος καὶ κατὰ τὸν τυρσὸν πεπ
 Ταῦρον τὸ ὄρος Ἰερσίου κεκλήσθαι
 κρωθῆναι αὐτὸ κατυκλυσμοῦ ἐξυδ

δ

10. σ' σὺν α' ἑκατοντα τ L.
 uis τὰ, sed deest verbum.

Sed cur mihi narrationem trag:
 miae aut Baruch aut Zachariae de
 aino, ne dolor et miseria magis
 mittit legatos imperator ad amer.

ente collecti erant et ex
 vercitur. Porro ex Syria
 scholarum obtinebat. Pro
 dicum voluit imperator ha-

17. Θαρσαλαιότη-

τῆ Σαρακηνικῇ γλώττῃ
 ἢ σπειρομένων, καὶ
 αἰκὴ τῶν δυσφο-
 ρῶν τὸ προδοῦ-
 καλῶς συμ-
 ῆμῶς στρα-
 τὸν κράτος ἐκ
 αὐτοῦ γινο-
 ὦ βασιλεῦ σοὶ E
 καὶ αὐτὸς ὑπόθεν,
 ἢ μόγις τῶν πολε-
 παριγενεμένου, οἱ
 ὄντες ἐκίσει τῷ Θεο-
 ὦν ἀποθίμενοι ἐκ τούτου
 ς φιλοικτιρμόνως διατε-
 τὴ ἐγώ, ὦ ἄνδρες, κῆν V. 33
 οἰκτίρμονος ἤλέημαι, καὶ
 ὄλος τὸ κατὰ Ῥωμαίων μα-
 οῦ Ἀμορίου συντίθεται· ὁ δὲ
 Ιορδύλαον δικυρτέρει, τῆ αὐ-
 μινος· τὰ γὰρ δύο στρατιώεδα
 ἢ αὐτοῦ κατὰ τὸ Ἀμόριον ἦντων-

σοί] ἐν L. 18. λιποταξία κίβρον-
 sed νίκαιον marg. eadem m.

vel audiverat Persas Saracenicā lingua col-
 luctantes, atque ad Theophilum dicit "arbi-
 praesentem Romanorum calamitatem onera-
 ad prodendum te illi a quo prius descive-
 rādenti obtemperes velim. Colligam delectorum
 exercitu, cuius ope tuam maiestatem ex hosti-
 rator "hoc autem facto quid fiet universas mul-
 perator, tibi divinitus dabitur ut incolumis eva-
 a et ipsi ut
 or aegre ex l
 at, duces illi
 eophilo supplices
 ant: erga quos
 excusavit, dicen-
 etiam deserto ordi-
 bulus, cognito rem-
 rium expeditionem
 ryleum manebat, qui
 enim exercitus, nempe

Ταῦτα Θεόφιλος διακηκούς ἐκ τε τῶν ἀνατολῆς ἀγγεγερμέ-
B των καὶ δύσειος καὶ Περσῶν ἐπαγίρει στρατόπεδον· ἦν δὲ ἀπὸ
 Συρίας ὁ Μανουὴλ νεωστὶ ἐξεληλυθὼς καὶ τῆς πρὸ τῆς φυγῆς
 στρατηγῆσιως τότε τῶν σχολῶν προσιασίας μεταποιοῦμενος.
 προΐοντος οὖν τοῦ στρατοπέδου κατὰ τὸν Ἄνζην, οὕτω χωρίον⁵
 καλούμενον, ἤροηρέθη ὁ βουσιλεύς τὸ τῶν ἐναντίων θύσασθαι
 στρώτευμα· ὃν κατὰ τινα τῶν ὑπερκειμένων τόπων τοῦ Μανουὴλ
 προβιβύσαντος, στοχαστικῶς κατείδε στρατὸν τὸν Σαρακηνικὸν
 τῶν Ῥωμαίων ἐλάττονα. πρὸς ὃν στοχασμὸν συντίθεται Μα-
 νουὴλ, ἀλλ' ὅμως αὐτῷ ἀντιερῆκει “ὦ δέσποτα, τὸν ἐπ' ἀμ-
C φοῖν ἐκ δοράτων κυλαμῶνα στοχάσθητι, ἐξ οὗ γνώση τὸ καρτε-
 ρώτερον.” συμβιβουλενκότες οὖν ὁ τε Θεόφιλος καὶ οἱ περὶ αὐ-
 τὸν μεγαστῦνες, ὃ μὲν Μανουὴλ καὶ ὁ Θεόφοβος ὑπετίθοντο
 συνιστᾶν ἐν τυκτὶ πόλεμον, κατὰ τὴν ἡμέραν δὲ ἕτεροι· οἳ μᾶλ-
 λον καὶ προτετίμηνται. κατὰ γοῦν τὸ πρὸς αὔριον γεγονυίας¹⁵
 προσβολῆς οἱ Ἰσμηλίται τροπῇ συνεσχίθησαν, ὅθεν οἱ Τοῦρκοι
 ἐπιμόνως τοξείῳ χρησάμενοι τοὺς Ἰσμηλίτας θυρσαλειότητος καὶ
 ἰσχύος ἐπλήρωσαν, τοὺς δὲ Ῥωμαίους πρὸς φυγαθείαν ἐτρέ-
 ψαντο· καὶ μόνοι τῷ βουσιλεῖ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ταγματῶν προσε-
D καρτίρησαν μετὰ Μανουὴλ καὶ Περσῶν, οὓς κύκλῳ περιστοιχί-²⁰
 σαντες οἱ ἐξ Ἄγαρ βιμῶς συνεῖχον, κἄν οἱ Τοῦρκοι τὸ τοξάζειν
 κειώλυντο ὑετοῦ γε συμβῆντος τῶν τε τευρῶν τῶν τόξων χυ-
 νωθισῶν τῇ ὑγρότητι. ἀμίλει τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων

1. ἀγγεγερμένων L.
 20. περιστοιχίσαντες L.

10. τὸν | τῶν L.

17. θαρσαλαιότη-

His auditis Theophilus eorum qui ex oriente collecti erant et ex
 occidente, nec non Persarum, congregat exercitum. Porro ex Syria
 Manuel redierat, pristinaeque praefecturam scholarum obtinebat. Pro-
 gressu autem exercitu ad Anzen locum ita dictum, voluit imperator ho-
 stilem spectare exercitum. Qui in locum quendam editum a Manuele
 adductus, ipso intuitu conspexit Saracenorum exercitum minorem esse ex-
 ercitu Romanorum: ad quam coniecturam assensum suum accommodat
 Manuel, nihilominus tamen ei respondet “considera, domine, in utroque
 u: hinc cognosces utrius sit robur maius.” Cum autem
 assent Theophilus et qui circa ipsum erant magnates,
 phobus suaserunt ut nocte proelium committeret, alii ut
 praevaluerunt. Itaque postridie mane facto conflictu
 gam versi. Exinde Turcae assidue sagittarum usu in-
 is audacia et viribus impleverunt, Romanos contra in-
 : solique apud imperatorem duces legionum praetoriana-
 , cum Manuele ac Persis, quos Agareni circumfusi in-
 quamvis Turci in usu sagittarum impedirentur pluvia
 e arcnum laxatis humore. Interim tamen cum Romani

πημαινομένων ὁ Μανουὴλ διηκούτιστο τῇ Σαρακηνικῇ γλώττῃ πρὸς αὐτοὺς τῶν Περσῶν καθ' ὁμίλιαν οἰονεὶ σπενδομένων, καὶ τῷ Θεοφίλῳ φησὶν “οἶμαι ὦ βασιλεῦ ὅτι ἡ Ῥωμαϊκὴ νῦν δυσφορία τῷ ἡμεραμνονῇ τοὺς Πέρσας περιποιήσεται εἰς τὸ προδοῦσναί σε αὐτῷ, τὸ πρὶν ὑποστάντας αὐτοῦ. οὐκοῦν καλῶς συμβουλευομένῳ μοι σύνθοιο. συναγερωῦ ἐκ τοῦ καθ' ἡμῶς στρατεύματος τὸ κατ' ἐκλογὴν σύστημα, δι' οὗ τὸ σὸν κράτος ἐκ τῶν πολεμίων ἐξοίσομαι.” ὁ δὲ βασιλεὺς “καὶ τούτου γινόμενου ὦ Μανουὴλ τῷ λαῷ τί συμβήσεται;” “ὦ βασιλεῦ σοὶ E
10 μὲν θεόθεν παρέσται τὸ σώζεσθαι, ὁ δὲ λαὸς καὶ αὐτὸς ὑπόθεν, οἶμαι, προνοηθήσεται.” τοῦ γοῦν βασιλείως μόγις τῶν πολεμίων ἐκστάντος, κατὰ δὲ τὸν Χιλιόκωμον παρυγενωμένου, οἱ τῶν στρατηγετῶν τὸ συνειδὸς λιποταξία πιέζοντες ἐκεῖσε τῷ Θεοφίλῳ γονυπετοῦσι καὶ τὰς σπάθας αὐτῶν ὑποθέμενοι ἑαυτοὺς
15 θανάτῳ ψηφίζονται· πρὸς οὓς ὁ βασιλεὺς φιλοικτιρμόνως διατεθεὶς ἐν ὄδυρμῳ δικαίῳ ἀπολελύγητο “ἐπεὶ ἐγώ, ὦ ἄνδρες, κῦν V. 33 λιποταξίας ἐγκλίνεσθαι παρὰ θεοῦ τοῦ οἰκτιρμονος ἠλέημαι, καὶ ὑμᾶς οἰκτερῶ.” ὁ οὖν πρωτοσίμβουλος τὸ κατὰ Ῥωμαίων μαθῶν ἄνδραγάθημα εὐθέως κατὰ τοῦ Ἀμορίου συντίθεται· ὁ δὲ
20 βασιλεὺς πρὸς τε Νίκαιαν καὶ τὸ Δορύλευον διεκυρτέρει, τῇ αὐτοῦ πατρίδι τὸ μέλλον ἀπεκδεχόμενος· τὰ γὰρ δύο στρατόπεδα τοῦ τε ἡμεραμνονῆ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ Ἀμόριον ἦνων-

8. τούτου] τοῦ L.
 12. τας L.

9. σοὶ] σὺ L.

13. λιποταξία πιέζον-
 14. τας L.

20. νίκαν L, sed νίκαιαν marg. eadem m.

exercitus affligerentur, Manuel audiverat Persas Saracenicā lingua colloquendo cum illis quasi paciscentes, atque ad Theophilum dicit “arbitror equidem, imperator, praesentem Romanorum calamitatem ameramnoni Persas adiuncturam, ad prodendum te illi a quo prius desciverant. Itaque recte mihi suadenti obtemperes velim. Colligam delectorum militum globum ex nostro exercitu, cuius ope tuam maiestatem ex hostibus eripiam.” Cui imperator “hoc autem facto quid fiet universae multitudini?” Ille “o imperator, tibi divinitus dabitur ut incolumis evadas: multitudini autem et ipsi ut arbitror ex alto prospicietur.” Ceterum postquam imperator aegre ex hostibus recesserat atque versus Chiliocomum se contulerat, duces illi quos conscientia ob desertum ordinem premebat ibidem Theophilo supplices fiunt atque depositis gladiis se ipsos ad mortem condemnant: erga quos imperator misericorditer affectus cum debito luctu eos excusavit, dicens “quandoquidem miseratione divina contigit ut ego etiam deserto ordine evaderem, vos etiam miserabor.” Igitur protosymbulus, cognito rem bene gestam esse adversus Romanos, statim in Amorium expeditionem instituit: imperator autem apud Nicaeam et Doryleum manebat, quid patriae suae futurum esset expectans: ambo enim exercitus, nempe ameramnonis et filii eius, apud Amu-

το. ὡς δὲ τὸ περὶ ταύτης δυστύχημα διενώτιστο, ἐγκαρδίῳ φλογώσει κάτοχος γίνεται, ὥστε ταύτη τοῦ χιονώδους ὕδατος προσιόντος χλιαρὸν τοῦτο λογίζεσθαι· οἷγε ἐκ τῆς πόσεως ἀφορμὴ τοῦ δυσεντεριάσαι αὐτῷ γέγονεν.

B Ἀγαρηνὸν δὲ τι γύναιον πνεύματι Πύθωνος ἐγκατάληπτον, 5 ὃ μετὰ λείας ποτὲ Ἀγαρηνῆς συλληφθὲν ἀναμιθῶν ὁ βασιλεὺς ἐκμαντεύεσθαι, μετακαλεισάμενος αὐτό, ἐκπυνθάνεται, ἡ βασιλεία τίνος ἐν πολλοῖς διαρκέσειεν ἔτεσιν, ἐξεῖπεν “ ἡ τῶν Μαρτηνακίων.” καὶ διὰ τοῦτο διερευνᾶτο κύκωσιν ἐπαγαγεῖν τῷ Μαρτηνακίῳ ὁ βασιλεὺς (ἦν γὰρ αὐτῷ δραστηρίως τὰ τῆς βασι- 10 λείας ὡς οὐκ ἄλλω τινὶ τῶν πώποτε βασιλείων ἐξεταζόμενά τε καὶ πολυπραγμονούμενα) καὶ αὐτῶν τῶν ἀγγιστευόντων κατεπιτίθεσθαι. ἀλλὰ τῆς θείας προνοίας οὗτος ἀπέσφαλτο, κῦν ἐν λεκανομαντείᾳ τῇ διὰ τοῦ Ἰωάννου τὸν αὐτοῦ τῆς βασιλείας διάδοχον ἐωρύκει Βασίλειον. κατὰ πληροφορίαν δὲ τῆς τοιαύτης προ- 15 φάσεως ἐν αὐτῷ σημανθείσης, τῷ μονήρει βίῳ τὸν ἐκ τοῦ γένους ἄνδρα κατέκρινε Μαρτηνάκιον, τὸν αὐτοῦ οἶκον μεταποιήσας εἰς μοναχῶν φροντιστήριον. ἐντεῦθεν διαδιδράσκει τὴν ἐκ βασιλέως ἐπιτεινομένην ἐπήρειαν. πολλοῖς δὲ στόμισι τοῦ γυναιου διαλαλουμένου καὶ ὑποθειαζομένου ἐν ἄπυσι, Κωνσταν- 20 τίνος Τριφύλλιος ὁ τὴν κλῆσιν ἐπενμοιρῶν καὶ ταῖς ἐκ βασιλέως κατὰ πρεσβείαν τιμαῖς ἀβρυνόμενος, προσφθέγγεται τῷ γυναικί

8. ἐκ om. L. *ibid.* ἀφορμῇ L. 8. διαρκέσει ἐν L. 9. διε-
ρευνᾶτο L, διερευνᾶται V. 18. διδράσκει L.

rium sese coniunxerant. Ut autem eius (Amorii) calamitatem audivit, intestinorum inflammatione corripitur, ita ut assumpta nivali aqua, haec tepida ei videretur: cuius etiam potus occasione dysenteria laborare coepit.

Porro Agarenam mulierem Pythonis spiritu correptam, quam cum praeda ab Agarenis simul captam vaticinari cognoverat imperator, ad se accersitam interrogat cuius imperium in plures annos esset duraturum. Respondit “Martinaciorum.” Atque propterea studebat Martinacium imperator malis afficere (diligenter enim et curiose et efficaciter scrutabatur et inquirebat quid in suo imperio ageretur, ut nullus alius imperator) ipsosque affinitate sibi iunctos aggredi. Sed a divina providentia idem aberravit. Quin et in divinatione per pelvim ope Iohannis suum imperii successorem viderat Basilium. Itaque certo persuasus causa significata ad monasticam vitam condemnat Martinacium affinitate sibi coniunctum hominem, eiusque domum in monasterium mutat. Hinc factum ut effugeret mala ab imperatore sibi imminencia. Cum autem omnium ore celebraretur mulier illa cunctisque admirationi esset, Constantinus Triphyllius, fortunatus ipso nomine suo honoribusque ab imperatore ei tributis propter legationem glorians, compellat mulierem ut et sibi prae-

ἔρειν καὶ αὐτῷ τὰ ἐσόμενα. τὸ δὲ διαπρυσίως τὸ μέλλον ὑπο-
 φησιβάζεται, ὅτι περ “αὐτὸς σὺ καὶ τὰ σὰ τέκνα ὑποκαρήσεισθε
 ἱερωθυσόμενοι κληρικῶν καταστήματι ἐπὶ αὐτοκράτορος Βασι-
 λείου.” ὃ καὶ πάντως ἐκβέβηκεν· προσοχθίσιως γὰρ βασιλικῆς D
 5 αὐτῷ προστριψύσης τὰ τῆς προφητείας σὺν τῇ τοῦ βίου τελευτῇ
 πεπεράτωτο. παραπλησίως οὖν καὶ Νικήτην υἱῷ τοῦ αὐτοῦ, ἐπὶ
 τοῦ εἰδικοῦ σεκρέτου καθηγουμένῳ, τοῦ βουσιλέως ἐπιγογγύσων-
 τος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Γεωργίῳ τῷ τὰς στρατιωτικὰς δέλτους
 πεπιστευμένῳ, ἐξ ὧν ἀπεκτάνθη τῷ ξίφει ἐπὶ σφενδόνη τῇ κατὰ
 10 τοῦ ἵππικοῦ ἀγωνίσματος καὶ πᾶσαν αὐτοῦ ὑπαρξιν ταμείῳ τῷ
 βασιλικῷ ἀνειληφθῆναι. πρὸς τούτοις ἐπειπεῖν τὸ γύναιον τῷ Θεο-
 φιλῷ ὑποβιοῦντι τὴν βασιλείαν τὸν αὐτοῦ υἱὸν κατὰ διαιμοιβὴν E
 σὺν τῇ τεκούσῃ προσδέξασθαι, τὰ τε παρ’ αὐτοῦ χυδαιούμενα
 τῶν εἰκόνων σεβάσματα δόξης μεγαλοπρεποῦς εὐτυχῆσαι, αὐτόν
 15 τε τὸν πατριάρχην καθαιρέσει διωβρισθῆναι. ὃ οὖν βουσιλεύς
 τοῖς προλεχθεῖσι καὶ ἐν τούτῳ πιστούμενος κατηγγυάσατο διορκώ-
 σει τὴν τε αὐτοῦ γαμετὴν καὶ τὸν λογουθέτην Θεόκτιστον τοῦ μη-
 δὲν ἑτεροιώσαι τετολμηκέναι μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν τῶν παρ’
 αὐτοῦ ἐκτεθεισπισμένων τὸ σύνολον, καὶ μήτε τὸν Ἰωάννην τοῦ
 20 πατριαρχικοῦ ἐξωθῆσαι ἰδρύματος. V. 34

Οὐκ ἤρημεῖν δὲ ὁ βουσιλεύς ἐκεκρίκει ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀμορίου
 καταστροφῇ χαλεπῶς ἀνιώμενος· διὸ καὶ στέλλει πρὸς τὸν ῥήγα
 Φραγγίας τὸν πατριχίον Θεοδύσιον τὸν ἐκ Βαβουτζίκων φυέντα

7. κατηγορευμένῳ V.
 ζίξω L.

20. ἐξωθῆναι V.

23. βαβουτ-

diceret futura. Atque illa clare vaticinatur quid ei eventurum esset, dicens “tu liberique tui tondebimini, sacrandi clericorum habitus et statu, imperatore Basilio.” Id quod omnino contigit. Cum enim in offensio- nem imperatoris incurrisset, praedictio cum vitae fine finem sortita est. Similiter Nicetae filio eius speciali secreto praeposito, cum imperator infremuisset: nec minus Georgio cui militares tabulae concreditaee erant; fore interficeretur gladio in funda circi, omnisque eius substantia fisco imperatorio addiceretur. Praeter haec praedixit mulier illa Theophilo imperium post mortem eius filium per vices cum matre suscepturum, quosque ipse profanasset imaginum cultus gloriam illustrem consecuturos, ipsumque patriarcham defectiois infamiam subiturum. Itaque imperator his praedictionibus penitus persuasus, iureiurando constrinxit uxorem suam et Theoctistum logothetam, ut nec quidquam omnino mutare au- derent post eius mortem eorum quae ipse sanxisset, et ne Iohannem qui- dem patriarchali sede pellerent.

Porro imperator minime quiescondum sibi esse decrevit propter Amorii eversionem. Quare mittit ad regem Franciae Theodosium patri-

καὶ αὐτοῦ ἀγγιστεία, τοῦ κατ' ἐπικουρίαν συνθῆσθαι αὐτῷ πολυάνθρωπον στράτευμα, καὶ τινὰς ὑποστρατήγων αὐτοῦ χωρῶν τε καὶ πόλεων τινὰς Σαρακηνικῶν τῶν μεταξὺ Λιβύης καὶ Ἀσίας καταληΐσασθαι.

Τῇ δὲ προτεριᾷ κατὰ Συρίαν διατρίβων ὁ Μανουὴλ ἐν τε 5
 λόγων πολυπείρων συνέσει καὶ πράξεων περὶ πολλοῦ ἐπεπόθητο
 τῷ τε ἀρχηγῷ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ τοῖς αὐτῷ παραδυναστεύουσι,
 B καὶ πλείστας ἀνδραγαθίας, καθ' ὅσον χρόνον ἐκεῖσε διῆγε, κατὰ
 τῶν ἀντιμαχούντων αὐτοῖς πλησιοχώρων τε καὶ τῶν πόρρω δια-
 κισμένων ἐργάσατο, ὧν τὰ πλείω μετὰ τῶν κατὰ φυλακὴν αἰχμα- 10
 λώτων Ῥωμαίων δι' ἑαυτοῦ συστρατεῦσαι αὐτῷ ἐξαιτηθέντων·
 ὥστε καὶ τὸ Χωρῶσαν κατασχεῖν καὶ ὑπὸ χεῖρα τῷ ἀμεραμνουῆ
 καταπράξασθαι. ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ θηρῶν ἀτιθάσσων τὴν ἐκεῖσε
 χώραν αὐτούς τε τοὺς κατοικοῦντας διαλυμαινομένων ἠρίστευσεν,
 ὥστε θαυμαστὸν κατ' ἄμφω τοῖς Ἰσμαηλίταις νομίζεσθαι. διὰ 15
 ταῦτα φιλοῦσιν αὐτὸν ἐξαιρέτως καὶ μᾶλλον αὐτῷ προσωκείωνται,
 ἐπειδὴν αὐτῷ οἰκονομικῶς ἀποστάντι, κὰν ἐν σχήματι τῆς καθ'
 ἡμᾶς εὐσεβείας διέγνωσαν, καὶ αὐτῷ ἐγχειρίζουσι τὰ τῶν πολε-
 C μίων συστήματα ἐκστρατεύειν καθ' ὅσον ἔχει βουλήσειως καὶ δυ-
 νάμεως. ἐν μέσῳ δὲ χρόνων πολλὰς ἀριστείας καταπραξάμενος 20
 ἐξίεναι κατὰ Ῥωμαίων σὺν τῷ νιῷ αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἀμεραμνουῆ
 κατηνύγκαστο, ἣ τοῦτο προσεπεποίητο. καὶ δὴ γεννάδους ὑπα-
 σπιστὰς σὺν χρήμασιν αὐτοῦ ἱκανοῖς ἐπεπόμφει πρὸς πολίχνην ἣ

16. προσωκείονται L.

18. fort. τῶν πολιτῶν.

cium ex Babuzicorum familiis, affinitate sibi iunctum, ut auxiliares copias ab eo compararet numerosas, ac de ducibus eius aliqui regiones urbesque Saracenorū inter Libyam et Asiam popularentur.

Ceterum superiore tempore Manuel cum in Syria commoraretur, propter doctrinam et multarum rerum experientiam multum diligebatur a duce Agarenorum iisque qui iuxta eum plurimum valebant, plurimaque praeclara facinora omni illo tempore quo ibi habitavit adversus belligerantes cum ipsis cum vicinos tum longius remotos edidit, eorumque pleraque cum Romanis captivis, quos precibus impetraverat ut ad bellum cum ipso proficiscerentur; ita ut et Chorasā ceperit atque ameramnuni subiecerit. Quin et feras bestias regionem cum incolis vastantes et infestantes devicit, ita ut in utroque admirationi esset Ismaelitis. Quapropter diligunt eum valde, magisque ei assuescunt, cum scirent eum utili consilio ita descivisse ab imperatore, quamvis eum religioni nostrae addictum viderent, et permittunt ei adversus hostiles globos exercitum educere prout vellet ac posset. Cum igitur intermedio tempore multa praeclara facinora edidisset, expeditionem adversus Romanos suscipere cum filio ameramnuni coactus ab isto fuit, aut potius id simulavit. Sane strenuos propugnatores cum suis opibus bene multis misit

Γέρων ἐκέκλητο, προσημνηνόμενος λάθρα καὶ τοῖς ναέταις τῆς πόλεως τὴν δέουσαν ἐπιθεῖναι ὀχύρωσιν διὰ τὴν τῶν Σαρακηνῶν ἔσομένην ἔφοδον. τῶν οὖν ἐκατέρων μερῶν στρατοπεδευσάντων ἔξισιν ὡσπερ ἀγωνιστῆς τολμητίας, καὶ τὸ δόρυ εἰς τοῦπίσω
 5 προτείνας τοῖς Χριστιανοῖς ὄλως συντέτακτο πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν πολίχνην καταφυγῶν, τῷ τε υἱῷ τοῦ ἀμεραμνουνη χαριστήρια D διεπέμπετο οὗ πρὸς αὐτὸν χάριν εὐμενῶς διετέθησαν, καὶ τῇ πόλει χαρμονικῶς ἐπεδήμησεν, καὶ τῷ ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου εἰσῆει ναῶ, ὡς ἐν τούτῳ πλέον εἰδὼς τὸν Θεόφιλον ἀπονέμειν
 10 σέβας αἰδέσιμον· ὑφ' οὗ καὶ πληροφορίαν συμπαθείας ἐδέδεκτο καὶ ἐπὶ πλεῖστον πεφιλοτίμητο, σεβασμιωθεὶς μαγιστρούτητι.

Τοῦ δὲ βασιλέως διαπρακτήσαντος ἐπὶ τῇ κατὰ Ἰσμαηλιτῶν Φραγγικῇ ἐκστρατεία, διὰ τὸ τὸν ἐσταλμένον πρὸς αὐτοὺς Θεοδόσιον μεταξὺ ἀπαλλάξαι τὸν βίον, πῶς τις ἠθύμει, μάλιστα
 15 τε πρὸς τελευταίην ἤδη τοῦ βασιλέως ἀπονέοντος, ἅτε φθινάδι E νόσῳ καὶ γαστρὸς δυσεντερικῇ διαρροία περιπεσόντος. ὡς δὲ ταύτῃ τῇ ἀρρωστία συντέτηκτο καὶ πρὸς τὰς ἐσχατίας τοῦ θανάτου προέκυπτεν, ἐπὶ κλίνης αἰρόμενος πρὸς τὴν Μαγναύραν ἀπήει, καὶ κείσε πάντας ἐκκλησιάσας δημηγορίαν οἰκτρὰν κατὰ τὸ
 20 εἰκὸς ἀποφθέγγεται, καθὼς ὁ λόγος ταύτην ὧδε μορφώσειεν.
 “ἐμὲ θρηνησάτω ὁ ἐμὸς ἅπας λαός, ἐπολοφυρέτω με σύγκλητος V. 35 καὶ σύμπαν τὸ πρὸς θεραπείαν οἰκτεῖον ἄθροισμα διολολυξάτω,

9. εἰσῆει L.

15. φθινάδι L.

in urbem Geron vocatam, in antecessum clam significans incolis urbis ut sufficienter eam munirent propter instantem Saracenorum hostilem adventum. Cum igitur utrimque constitissent exercitus, procedit tamquam bellator audaculus, atque hastam retro protendens plane Christianis se adiunxit, in praedictam urbem fuga elapsus, filio autem ameramnuni gratias egit, quod benevoli erga ipsum fuissent, atque in urbem (Constantinopolim) laetus pervenit, templumque deiparae in Blachernis ingressus est, ut qui sciret illi Theophilum plurimum deferre cultus ac venerationis. A quo (Theophila) fidem ac certitudinem veniae accepit, plurimumque ab eo honoratus et magistri dignitate cohonestatus fuit.

Ceterum cum imperator nihil effecisset in paranda expeditione Francica adversus Ismaelitas, eo quod is qui missus ad eos fuerat Theodosius interea e vita decessisset, quilibet contristabatur, praecipue ad finem vitae iam inclinante imperatore; ut qui in tabidum morbum ac dysenteriam ventrisque profluvium incidisset. Qua infirmitate tabefactus mortique vicinus, in lectica portatus ad Magnauram venit, atque ibi omnibus convocatis orationem miserabilem pro re nata pronuntiat, ut ratione quadam in hunc modum formari possit. “Me defleat populus meus universus, lamentetur me senatus, totusque domestici famulitii grex ululet,

ὅτι περ κομῶν τῇ νεότητι σὺν εὐδαιμονίᾳ τοσαύτῃ ἄρτι τούτων ἐκτειχισθήσομαι, πολλῶ δὲ μᾶλλον γυναικὸς νεαζούσης καὶ παιδὸς ἀνήβου, ὧν τὴν στέρησιν πάντως καὶ πρὸ τελευτῆς ἀποκλαίωμαι, οὐχ ἥτιον δὲ τὴν αὐτῶν ἐρημίαν μετὰ γε τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν. διὰ τοι ταῦτα μέμνησθέ μου, παρακαλῶ, τῶν τοιούτων τελευταίων ῥημάτων καὶ τῆς ἡμετέρας πρὸς ὑμᾶς προμηθείας καὶ γαληνότητος· ὧν ἀντίδοτέ μοι τὴν μετὰ θάνατον εὐνοίαν πρὸς αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐπ' ἐμοὶ τὰ τῆς εὐγνώμονος καὶ ὀρθῆς διαθέσεως διανοούμενοι καὶ καταπραττόμενοι. οὐκ ἔτι γὰρ ὑμῖς θεάσομαι τοῦ λοιποῦ, οὐ τοιούτοις παρακαλέσομαι 10
B ῥήμασιν, οὐ τοσαύταις δυσωπήσομαι παραινέσεσιν, οὐχ ἰκετεύσω σὺν δάκρυσιν." τοιαῦτα προσειπόντος τοῦ βασιλέως πολὺς ὄδυρμος στεναγμός τε καὶ κωκυτὸς παρὰ πάντων ἀνεπέμπετο.

Συγκυκῶν δὲ Θεόφιλος τὸ τῆς εὐσεβείας ἄκλυστον πέλαγος τοὺς ἐν αὐτῷ πλέοντας ἀκυμάντως δεινῶς ἐκλυδώνιζεν· ἐν οἷς καὶ 15 τὸν σύγκελλον Μιχαὴλ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος ὀμηγύρειως σὺν ἅμα πολλοῖς ἀσκήταις φυλακαῖς ἐναπέκλεισεν, μεθ' ὧν Θεοφάνην τε καὶ Θεόδωρον τοὺς τῆς ὀρθοδοξίας συνασπιστὰς Σκυθικῶς ἐπιπροσωπελοῖς διεγράψυτο κεντήμασιν. τοιαῦται δὲ καὶ τοσαῦται αἱ κατὰ τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ θύελλαι διενέσκηπτον. οὐ μὴν 20
C καὶ σιτόδειαι ἐκ δυσκρασίας, παλμοὶ τε καὶ ἀναβρασμοὶ γῆς καθ' ἡ-

4. ἥτιον L.
δος L.

ibid. αὐτοῦ] αὐτῶν L.
18. ἐπὶ προσώποις L.

16. Ἱεροσολυμίτι-

quod florens aetate ac felicitate tanta iam ab istis separabor, multoque magis quod ab uxore florente filioque impubere, quorum iacturam utique et ante obitum deploro, nec minus autem orbitatem eorum post meum e vita discessum. Quapropter mementote quaeso huius novissimae orationis nostraeque erga vos curae et mansuetudinis, proque his reddite mihi post meam mortem benivolentiam erga ipsos, quasi erga me ipsum grati ac recti affectus officia meditantem et perficientem. Non enim amplius vos videbo posthac, non talibus obsecrabo verbis, non tantis commovebo animos vestros adhortationibus, non obtestabor cum lacrimis." Post talem imperatoris allocutionem multus eiulatus et gemitus et ploratus ab omnibus edebatur.

Dum autem conturbaret Theophilus religionis tranquillam mare, navigantes in eo sine fluctibus diris fluctuationibus exercuit: atque inter hos etiam Michaelen syncellum Hierosolymitani coetus cum multis monachis in carcerem inclusit, interque eos Theophanem et Theodorum, orthodoxae fidei defensores, Scythico more in frontibus conscripsit punctis. Tales tantaeque procellae ipso excitante adversus religionem ingruerunt. Quin et in aere hiemes tempestatesque vehementes, itemque et siccitates, et peccunia rei frumentariae ex intemperie, concussiones

μέραν τῆς αὐτοῦ βασιλείας γέγονασιν, καὶ φυγὴ καθόλου παρῆν εὐσεβῶν ἐν χειμῶνι τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ οὐδενὶ παντὸς σαββάτου ἀνάπαυσις ἐξ ἀπανθρωπίας αὐτοῦ θυελλοῦσης Χριστιανῶν γαληναῖον κατάστημα. καὶ γὰρ ἐν τοῖς 5 τιοιούτοις αὐτοῦ κακοτεχνήμασι τὸν Ἰαννῆν πατριάρχην καθίστησι, συμμύστην καὶ λειτουργὸν τῆς κακίστης αἵρέσεως.

Ὅστις Θεόφιλος μετὰ πλειόνων ἐλαττωμάτων ὑπέροφρος ἦν, κἄν ἐν τισι τῶν καλῶν εἴτε ἐκῶν εἴτε ἄκων πεφιλοτίμητο 10 πλεονεκτήμασι φύσει. καὶ γὰρ τῶν τειχῶν Βυζαντίδος τῆς πόλεως χθαμαλῶν ὄντων καὶ τοῖς πολεμίοις ἐντεῦθεν ἐμπαρεχόντων τὸ εὐεπίβατον, οὗτος ὑψώσας ἀνενεώσατο, τούτοις καθείς D γραφὴν τοῦ ἰδίου ὀνόματος. πρὸς ἔπαινον δὲ καὶ τοῦτο τὸ φιλότιμον ἐντεθείσθω, ὃ καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἴσως ἔστω ἀπόδεκτον τὸ φιλοκερδὲς ἀποσειομένοις ἢ μᾶλλον κακοκερδὲς, κἄν ἐξ ὑπερο- 15 ψίας εἰπεῖν οἰκειότερον. ποτὲ γὰρ πλοίου διερχομένου κατὰ τὴν ἄλα τοῦ Βουκολέοντος, περὶ γε τούτου ὁ βασιλεὺς ἐπυνθάνετο τίνοσ ἦν εἴη. οἱ παριστῶτες ἀπολελόγηντο “τῆς δεσποίνης.” ὁ δὲ δυσφόρως διατεθεὶς ἐπὶ τούτῳ προσκαλεῖται ταύτην, καὶ παρ’ αὐτῆς τὸ ἀληθὲς ἐγνωκῶς “οἴμοι” ἔφη “φανερῶθὲν ναυ- 20 κλήρω, ἐπέπερ τοῦτο τῆς ἐμῆς συμβίου καθείστηκεν,” καὶ ἅμα τῷ λόγῳ παρεκελεύετο πυρποληθῆναι τὴν ναῦν σὺν τοῖς ἀγωγι-

12. πρὸς ἔπαινον δὲ καὶ τὸ τούτῳ φιλότιμον L. φωθὲν] f. φανερωθέντι.

19. φανερωθὲν]

denique et tremores terrae, in diebus imperii eius extiterunt, et summam fuga erat piorum in hieme eius impietatis, secundum oraculum, nec ulli quovis sabbato requies ab eius immanitate, Christianorum tranquillum statum turbante et iactante. Etenim eiusmodi improbarum eius machinationum et id fuit quod Iohannem patriarcham constituit, socium et administrum pessimae illius haeresis.

Idem Theophilus in pluribus vitiis etiam superciliosus erat ac superbus, quamvis in laudabilibus etiam quibusdam contenderet, sive sponte sive non sponte, abundantia naturae. Etenim cum muri Byzantinae urbis essent humiles ac proinde hostibus facilem praeberent ascensum, iste eos altius eductos instauravit, in quibus nominis sui inscriptionem fecit. Ad laudem etiam hoc eius generosum factum addatur, a principibus fortasse non improbandum, lucri cupiditatem aut potius eius turpe studium a se amolientibus, quamquam convenientius superbiae ascribendum. Aliquando enim nave transeunte apud Bucoleonem, super ea quaesivit imperator cuius esset. Adstantes respondebant “dominae.” Tum ille aegre id ferens, accersit eam, cumque rei veritatem ex illa comperisset, “hei mihi” inquit: “navcleri effecti sumus, quandoquidem haec coniugis est meae.” Quod simul ac dixit, comburi navem imperavit una cum merci-

V. 36 μοις πολλοῖς καὶ τιμίοις κατὰ πραγματείαν ὑπάρχουσι, μὴ τούτων ὅλως φεισόμενος εἰς ἔπαινον βασιλικῆς τιμιότητος δημοκρηδία μᾶλλον ἢ δημοβορία συνιστώσης ἐπίκτησιν.

Πολυπράγμων δὲ περὶ ζητημάτων τῶν ἀποκρύφων ἐτύγγιλλαν Θεόφιλος· ὧν χάριν καὶ Μεθύδιον τὸν ὄσιον, ὅτε σοφὸν ὄντα καὶ περὶ τὰς λύσεις αὐτῶν ἱκανῶς ἔχοντα, τῆς φυλακῆς ἀνερρύσατο, συνδιώγειν αὐτῷ κατὰ τὸ παλῆτιον αἰρησάμενος, κἂν διὰ τὸ ὀρθὸν δόγμα πως αὐτὸν ἐμυσάττετο.

Ὅς τὴν τῆς βασιλείας ἀρχὴν διαιτήσας ἐπὶ ιβ' ἔτεσι μησί τε τρισὶν κατὰ τὴν προρηθεῖσαν νόσον τὸ κοινὸν ἀνέπλησεν ὄφλημα, 10 μετὰ Ἰαννοῦ ΚΔ ἀφρόνως τῆς ὀρθοδόξου πλεῖστα καταλιζονευσάμενος πίστεως.

11. ΚΔ] his notis numeros non indicari patet. Bergleri commentum deleui.

bus, quae multae et pretiosae erant ad negotiandum comparatae; plane non parcens illis ad laudem imperatoriae dignitatis, non exsugendo populum sed ei prospiciendo possessionem acquirentis.

Curiosus autem erat valde circa occultas quaestiones Theophilus: quapropter etiam sanctum Methodium e carcere liberavit, utpote virum sapientem et ad eas solvendas idoneum, secum esse eum in palatio cupiens, etiamsi propter orthodoxam fidem eum quodam modo aversaretur.

Hic igitur cum imperii regiam administrasset per duodecim annos mensesque tres, ex morbo de quo diximus commune debitum naturae implevit, postquam adversus orthodoxam fidem plurimas insolentias insipienter exercuisset una cum Iohanne ΚΔ.

ΠΕΡΙ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ.

REGUM LIBER IV
DE MICHAELE THEOPHILI
FILIO.

Τὰ δὲ πατριῶα σκηπτρα ἐν ἔτει στμ', Ἰνδικτιῶνι ε', διθύνειν Ἀ
καταλιμπάνεται Μιχαὴλ σὺν μητρὶ Θεοδώρα Θεόφρονι, αὐτοῦ τε
τὰ τῆς ἐπιτροπείας ὅ τε πατρικίος Θεόκτιστος καὶ Μανουὴλ ὁ
πρωτομύγιστρος ἤξιωται, ᾧ καὶ διὰ μερίμνης ἐνῆν τὸ φιλοδε-
5 σποτεῖν καὶ λόγοις πρὸς τοῦτο καὶ πρῆξει διατίθεσθαι. οὐκοῦν
ἔξεισι κατὰ τὸν ἰππύδρομον, καὶ πάντα τὸν ὑπασπιστὴν λαὸν
συναγείρας καὶ οἷς πληροφορίων ἐκέκτητο στρατιώταις τὰ πρὸς
εὐπείθειαν αὐτῷ συντηρῆσαι, προοίμιον οὕτω τοῦ λόγου προδια-
τίθουσιν. "οἶδατε πάντες, ᾧ ἄνδρες, ὅποια τὰ πρὸς ἡμῶς τῆς
10 ἀγάπης γνωρίσματα, ἐν τε κηδεμονίαις ἐν τε προστασίαις φιλό-

Inscr. Βασιλειῶν δ' ομ. L.

10. κηδεμονείαις L.

Paternam autem imperium anno mundi sexies millesimo trecentesimo quadragesimo, indictione quinta, gubernandum relinquitur Michaeli matricae Theodorae piae ac fideli, ipsiusque tutela patricio Theoctisto et Manuelli primo magistro commissa. Cui Manuelli et curae erat ut dominum diligeret, et verbis factisque ad eam rem se componeret. Itaque progreditur in circum, cunctisque satellitibus convocatis et militibus in quos fiduciam habebat, fidem et oboedientiam erga eum conservaturos, eiusmodi orationem orditur. "Scitis omnes, o viri, qualia nostri erga vos amoris extent documenta, dum in cura pro vobis gerenda et patro-

φροσι, σὺν ἅμα ταύταις καὶ εὐεργεσίαις, μηδ' ὄλως ἔξισταμέ-
B νων ἡμῶν. καὶ διὰ τοῦτο χρεῶν ὑμῶς ἡμῖν ἀποδοῦναι τὰς ἀν-
 τιχάριτας, ἐν τε λόγων πειθοῖ καὶ τῶν ἔργων· καὶ ὅπερ ἂν ἡμῖν
 αἰρετὸν διακέκριται, τοῦτο ἐλέσθαι σπουδάζοιτε, καὶ ὃ ἐὰν ἀρέ-
 σκον, κατὰ σπουδὴν καὶ προαίρεσιν τὸ εὐπειθὲς αὐτῷ μέχρι καὶ 5
 κινδύνου παντὸς ἐπιδείξασθαι.” τούτοις οὖν αὐτοῖς παραινέ-
 σας, παραχρῆμα ἅπαντες τὰ τῆς ἀρεσκείας αὐτῷ καὶ ὑπακοῆς
 δι' ὄρκων συχνῶν παρετίθεντο· ἠλπίκεσαν γὰρ κατὰ νοῦν ὕρεξιν
 ἔχειν τῆς βασιλείας τὸν Μανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο τοιαῦτα κατεπί-
 δειν αὐτῶν, εἰ καὶ τὰ ὑπεναντία τούτοις παρ' αὐτοῦ διηγόρευτο. 10
 ἐκεκράγει γὰρ διαρρήδην “Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρας τὰ ἔτη πρὸς
 πλεῖστον ὀδεύσειεν.” ὡς δὲ ταύτης τῆς ἀναρρήσεως διενήχθητο,
C ἐπλήσθησαν ἀθυμίας καὶ πολυειδοῦς ἐνεφορήθησαν θλίψεως,
 ἀλλ' ὁμοῦ τὸ προσταγὲν ἐξεπλήρουν· καὶ τὰ τῆς αὐτοκρατορίας
 διετετρῶντο. 15

Καὶ τὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἀνακαλύπτεται, καιροῦ λαβόμενα
 εὐαγοῦς καὶ Θεοφιλίας ἀνδρῶν εὐπροθέτων, τῆς στυγητῆς αἰρέ-
 σεως τῶν εἰκονομάχων διασυρρίσεως ἀπὸ βασιλείας Λέοντος τοῦ
 Ἀμαληκίτου μέχρι χρόνων λ'. εἶχοντο δὲ τοῦ εὐθέος σκοποῦ ὃ τε
 Θεόκτιστος, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς Μανουήλ, εἰ καὶ διὰ μέσου 20
V. 38 τινὸς παρεμπεσόντος διώκλασεν. ἀλλὰ περιπίπτει τινὶ ἀρρωστίᾳ,
 δι' ἧσπερ ἀπέγνωστο· καθ' ἣν θεὸς παραδοξοποιῶν ὡς ἐπὶ τοῦ
 Ἐζεκίου δηλαδὴ καταφαίνεται. συνέχετο τοίνυν τῇ νόσῳ καὶ

10. αὐτῶν] αὐτὸν L.

17. Θεοφιλείας L.

cinii comitate cum beneficentia coniuncta neutiquam officio desumus. Quapropter decet vos nobis referre gratiam, dictorum et factorum oboc-
 dientia: atque quod nostro iudicio placitum fuerit, hoc facite ut vobis
 placeat, placitoque studiose et volenter obvolentiam, etiam periculi te-
 nus cuiusvis, accommodate et ostendite.” His cum eos adhortatus fuis-
 set, statim omnes promptam erga ipsum voluntatem et obvolentiam
 multiplici iureiurando detulerunt: putabant enim eum in animo habere
 affectationem imperii, ac propterea talia incantare. Sed contrarium ipse
 indicavit: clamavit enim clara voce “Michaelis et Theodoraе anni lon-
 gissime procedant.” Quam acclamationem ut perceperunt, tristitia re-
 pleti sunt variaque anxietate satiati, sed tamen iussionem impleverunt:
 atque imperii initi ratio fama divulgabatur.

Atque orthodoxa fides revelatur, occasionem nacta piam et virorum
 bonum propositum habentium religiosum affectum, cum detestabilis hae-
 resis imagines oppugnantium deducta fuisset inde ab imperio Leonis il-
 lius Amalecitas ad trigesimum annum. Tenebant autem hoc rectum coa-
 siliium Theoctistus, ac praeterea ipse Manuel, etsi hic interveniente tem-
 pore quodam nutaret. Sed incidit in aliquem morbum, ob quem pro de-
 sperato habebatur: in illo morbo deus miraculose agere visus est, ut in
 Ezekia scilicet. Hoc igitur morbo tenebatur, et vehementer maceraba-

χαλεπῶς ἐτετράχωτο καὶ ἐγκατόχῳ κέρῳ νεκρωτο, ὡς ἐντεῦθεν
 ἐδόκει πῦσι τεθνάναι, εἰ καὶ βραχὺ τι πνεῦμα ἐν αὐτῷ ἐσπινθή-
 ριζεν ἀμυδρά τε φωνὴ διαστηματικῶς ἐξ αὐτοῦ διηκούετο. πρὸς
 ταῦτα τί γίνεται, καὶ τί τὸ περὶ ἡμῶς τοῦ Θεοῦ μηχανουργημα;
 5 διανίστησι μοναχοὺς τῶν Στουδίου, ἄνδρας τῷ ὄντι Θεῷ γνω-
 στούς, ἐπισκεψαμένους κατὰ τὴν ὑστερίαν αὐτόν. ἐξήκουστο
 γὰρ ὅτι περ ἀπεβίω, καὶ συνεπεφοιτήκεσαν ὅπως ἐπικηδείους αὐ- B
 τῷ ὕμνους προσοίσειαν· ὃ τέως ἐπεποιήκεσαν, ἄλιγοδρανέοντι
 κατὰ ποιήσιν. καὶ προσελθόντες τῇ κλίνῃ τῶν μοναζόντων τι-
 10 νές, περὶ ὧν ἤδη ἀνωτέρω μνείαν πεποιήμεθα, τεθαρρηκότες
 Θεῷ καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς τελειότητι ἀναθαρροῦσι τὸν ὡς νεκρὸν ἢ
 μετ' ὀλίγον ἐσόμενον, λέγοντες τοῦτον ἀναρρωσθήσεσθαι. τοῦ
 δὲ ἐκ βύθους ἐστενωμένης ψυχῆς μικρὸν τι ἀνενεγκόντος καὶ δια-
 πορήσαντος εἰ τοῦτο ἔσται αὐτῷ κατ' ἐλπίδα, ἐπεβόησαν ὡς
 15 “εἴπερ ἐν ὑποσχέσει ἔστι σοι πρὸς Θεὸν τὰς θείας εἰκόνας κατὰ
 τὸ ἀρχαῖον ἀνανεώσασθαι, τὴν ζωὴν εὐαγγελιζόμεθα βεβαιού-
 μενοι.” ἀπήεσαν, καὶ τὸ εὐαγγελισθὲν συντόμως ἐπεπραγμά- C
 τευτο, καὶ παραδόξως ὡς ἐξ ἄβου ἀνέδν τοῦ θανάτου ἀπαλλα-
 γείς. ὡς οὖν ἐαυτὸν διέγνωκε παρ' ἐλπίδα τῆς ἀσθενείας ἀπο-
 20 ραΐσπυντα, πρὸς βασίλισσαν Θεοδώραν ὀρθοδόξως διαγωνίζεται,
 φράζων αὐτῇ τὰς σεβαστὰς ἀνυκαινίζειν εἰκόνας κατὰ τὸ πρότε-
 ρον, καθὼς περὶ τούτου τάχα καὶ ταύτῃ συνήρεσκε Θεοφιλίας
 γνησίας ἐξεχομένη, συνεπιλυμβανομένης ὡς φασὶ καὶ πατρικίας

17. ἀπίσαν L.

22. Θεοφιλίας L.

tur ac intus stabulante torpore mortificabatur, ut omnibus videretur mor-
 tuus esse, etsi exiguum spiraculum scintillaret exilisque et debilis vox
 per intervalla ex ipso audiretur. Ad hæc quid sit, et quæ dei machi-
 natio? Excitat monachos ex Studii monasterio, viros revera deo notos
 et amicos, qui visitarent ipsum postridie. Auditum enim fuerat quasi
 mortuus esset, convenerantque ut hymnos funebres ei accinerent: quod
 usque adhuc fecerant, languido et debili. Cumque accessissent ad le-
 ctum quidam ex monachis, de quibus superius mentionem fecimus, con-
 fusi deo et virtutis integritati, bono animo esse iubent illum quasi mor-
 tuum aut iamiam moriturum, dicentes eum convaliturum. At illo ex in-
 timo pressæ angustis animæ non nihil respirante ac dubitante an spe-
 randum id sibi esset, acclamarunt “quod si pollicitus fueris deo te divi-
 nas imagines in pristinum statum restitutum et instauratum, vitam
 tibi læto nuntio annuntiavimus, pro certo affirmantes.” Abierant: atque
 is, sicut annuntiaverant, miraculose quasi ab inferis emersit, morte li-
 beratus. Ut igitur se cognovit præter spem a morbo convaluisse, cum
 imperatrice Theodora de orthodoxa fide agit et contendit, indicans ei
 ut venerabiles instauraret imagines in statum pristinum; quemadmodum
 de ea re forte et ipsi imperatrici videbatur et placebat, quod pietati et

τῆς ταύτης μητρὸς καὶ τῶν ἀνταδελφῶν αὐτῆς πατρικίων. ἀλλ' ἀντέπιπτεν αὕτη τούτοις καὶ τῷ Μανουῆλ ἐπὶ μᾶλλον, εἴτε διὰ τὴν τοῦ τηλικούτου μετάθυσιν πράγματος, εἴτε διὰ φιλαν-
D δρίαν ἴσως παράλογον, προτιμωμένην τοῦ Θεοῦ τὰ ἀνθρώπινα. εἰρήκει γὰρ πρὸς Μανουῆλ ὡς “ὁ ἐμὸς ἀνὴρ γε καὶ βασιλεὺς 5 μνακρίτης σοφίας ἀρχούντως ἐξείχετο, καὶ οὐδὲν τῶν θεόντων αὐτῷ ἐλείθη· καὶ πῶς τῶν ἐκείνου διαταγμάτων ἀμνημονήσαντες εἰς ἑτέραν διαγωγὴν ἐκτροπήθημεν;” ταῦτα εἰποῖσης κατη-
 πείλησε σωφρόνως ὁ Μανουῆλ ὡς “εἴπερ τῶν εἰκόνων μὴ φρο-
 τίσειας ἀναμορφῆς τε καὶ προσκυνήσειος, ἑτέρως τὰ τῆς εὐνοίας 10 ἢ αὐτῆς τῆς βασιλείας, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, διατεθήσεται.” τούτοις τῷ φαινομένῳ καταπισούσα ἡ βασιλίς, τῷ δὲ νοουμένῳ καὶ μάλα χαρεῖσα, τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαφίησι καὶ σὺν αὐτοῖς
E διανίσταται· καὶ τοὺς ὀρθοδόξους τοῖς τοῦ κανικίου ἐνδιατή-
 μασι ἀγείρεισθαι διεθισμοθέτησεν, κακέισε πρὸς ἀλλήλους γυ- 15 μνάζειν τὰ περὶ ὀρθοδοξίας προβλήματα τε καὶ δόγματα.

Καὶ ταχέως μετὰ προσηκούσης τῆς διασκέψεως αἱ τε θεῖαι εἰκόνες ἀνιμορφοῦντο καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸ ὀρθοτομοῦν μετεκλίνετο, τῶν ἐν αὐτῇ ἱερῶν, πρὸς δὲ καὶ ἀρχιερέων, τῶν μὲν μεταστοιχιουμένων τῆς δυσσεβείας, τῶν δὲ ἀνδραστηκότων 20 τῷ εὐσεβεῖ δόγματι καὶ δικαίως ἐξωθουμένων, καὶ πρό γε πάν-
V. 39 των Ἰαννοῦ τοῦ δυσσεβοῦς πατριάρχου τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου καθαιρουμένου. τοιγαροῦν ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν ἄνδρας

religioni verae adhaereret, adiutante, ut sicut, etiam patricia matre eius germanisque eiusdem patriciis; sed illa istis obstetit, ac Manuelli multo magis, sive propter tantae rei mutationem, sive ob amorem erga maritum fortasse nimium humana divinis praeferebat. Dixit enim ad Manuelem “maritus meus et imperator beatae memoriae, sapientia sufficienter instructus erat, nec eum quid fieri deceret aut e re esset latebat: quomodo igitur illius constitutionum immemores ad aliud institutum deflectemus?” Haec locutae minatus est moderate Manuel dicens “siquidem imaginum non procurabis instaurationem et cultum, alia ratio benevolentiae aut ipsius etiam imperii existet deo volente.” His consternata imperatrix ut quidem videbatur, ut autem intelligi poterat admodum laeta, quod placeret ipsis permittit cumque ipsis exurgit, atque ortho-
 m in caniciei mansionibus indicit, utque ibi inter se ex-
 doxae fidei quaestiones et decreta.

et cum decenti consideratione divinae imagines instauratione ad rectum sensum dirigebatur, sacerdotibus principum partim deserentibus impietatem, partim reluctanti-
 i iureque et merito electis; Iohanne ante omnes, illo im-
 , sede pulso. Ad quem cum misissent viros praestantes

ἀξιολόγους τῶν ἐπὶ τῆς φυλακῆς βασιλέως, τοῦ πατριαρχείου
καταγαγεῖν· οἷς οὐκ ἐνεδίδου πρὸς κάθοδον. οἱ δὲ καὶ βουλό-
μενοι τοῦτον καταβιβάσαι ὁμῶς οὐ πείθουσι, παρ' αὐτοῦ κακο-
τρόπως μεταπεισθέντες τοῦτον τέως ἔασι· διὸ περὶ γε τούτου
5 τοῖς ἀποστείλαισιν ἀπαγγέλλουσι, καὶ κατ' αὐτοῦ πλείονα τὴν
ὄρμην διεξάπτουσιν. εἰσῆει οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ πατρίκιος Βάρδας,
πενυσιόμενος ὅτου χάριν τοῦ πατριαρχείου οὐκ ἀπανίσταται· καὶ
τὴν ἀπολογία ἐμεθοδεύκει, δεικνὺς τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα δι' ὀβε-
λίσκων κατάστικτον αὐτῷ, ἐπειπὼν ὅτι παρὰ τῶν ἐκπεμφθέντων
10 ὡς ἐθνικῶν ἐπεπόνθει τοιαύτην ἀναιτίως ποινήν, “δι' ἧς χαλε- B
πῶς ἄγαν ἔχων, εἰ οἶόν τε, τὸ παρὸν συγχωρηθείην τῆς κατα-
βάσεως· ἐπεπόνθειν δὲ μάλιστα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Ἀρ-
μενίων καὶ τῷ τῶν ἐξκουβίτων ἐμπρέποντος τάγματι.” τοῦτον
δέ φησιν, ὦ ἀκροαταί, ὁ βδελυκτὸς καὶ πημιβέβηλος, τὸν κε-
15 χρηματικῶτα ἀπόγονον Ἀρμενίων, ἐξ ἀρχηγῶν καὶ συναυταδέλ-
φων σταλέντα πρὸς βασιλέα Θεόφιλον ἐπικηρυκείσεως ὄμηρον,
ὃς οὐ μετὰ μακρὸν χρόνον διὰ τε τὴν αὐτοῦ ψυχῆς τε καὶ σώμα-
τος εὐχοσμίαν καὶ τὴν ἄλλην περὶ τὰ βέλτιστα φιλόκαλον πρόθε-
σιν δρογγύριος τοῦ ἀριθμοῦ ἦτοι τῆς βασιλικῆς βίβλης καθίστα-
20 ται, ἐντιϋθεῖν πατρίκιός τε καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου γεραίρε-
ται. τοῦ οὖν δραματοουργήματος κατὰ κακόφρονα γνώμην ἀπε- C
λεγχθέντος, εἰς θυμὸν μᾶλλον ἐξῆγεν τὸν ἔταστήν ἔμφρονα,

8. ἐμεθοδεύει L.

18. φιλόκαλλον L.

de custodia imperatoris, ut eum sede patriarchali dimoverent, his ille non cessit. Qui quamvis conarentur eum abducere, tamen permovere non potuerunt, ab ipso malitiose eo inducti ut eum interim missum facerent: quapropter de ea re iis qui ipsos miserant renuntiant, maioremque adversus eum excitant impetum. Ivit ergo ad eum patricius Bardas interrogatum quamobrem e patriarchali sede non discederet. At is respon- sionem et excusationem meditatus ostendit ventrem suum obeliscis com- punctum, subindicans ei quod ab iis qui missi ad ipsum fuissent, tam- quam ab ethnicis, perpressus fuerit sine causa talem cruciatum, ex quo male admodum affectus remitti sibi decessionem in praesens, si fieri pos- set, postulabat; “passus sum, inquit, praecipue multa a Constantino illo ex Armeniis, conspicuo in excubitorum cohorte.” Istum scilicet di- cit, o auditores, homo execrabilis ac profanissimus, oriundum ex Ar- meniis, a ducibus ac fratribus missum ad imperatorem Theophilum lega- tionis obsidem, qui non multo post tempore, cum propter animi corpo- risque decorem, tum propter reliquam rerum optimarum elegans stu- dium, drungarius numeri sive imperatoriae vigiliae constituitur, exin patricius et logotheta cursus salutatur. Itaque machinatio pravi animi deprehensa in iracundiam adhuc magis coniecit inquisitorem prudentem,

δι' οὗ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικρατείας ἐνδίκως ἐκπέπτωκεν, τῷ κατηγορηθέντι μᾶλλον, κῦν μὴ ἐθέλων, δωρησάμενος ἀπαρέγγραπτον ἔπαινον. καὶ εὐσεβῆς ἀντεισάγεται πατριάρχης Μεθόδιος, ἐν ἐαυτῷ πλεῖστα τὰ ὑπὲρ εὐσεβείας στίγματα καὶ τὴν δι' εἰρκετῆς συμπρώσης τῶν τριχῶν ψίλωσιν οἷά τινι γέρου προκο-5 μιζόμενος. τούτῳ τὰς ἀρχιερατικὰς ἀγκύρας ἐπέδουσαν σὺν ἀποδοχῇ πάση Θεοφύρων ἀπάντων ἀνδρῶν, τῶν τε τῇ βασιλίδι περινοστούντων καὶ τῶν πανταχόθεν πρὸς ταύτην ἐληλυθότων. καὶ
D γὰρ κατὰ διωρισμένην ἡμέραν τῆς αὐτῶν συνελεύσεως, καθ' ἣν ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία τὴν ἐαυτῆς ἐπρέπειαν ἀμφεβύλλετο, κα-10 τίαςιν ἐκ τοῦ περιωνύμου ὕρου Ὀλύμπου Ἄθω τε καὶ τῆς Ἰδης, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ κατὰ Κυμινῶν συμπληρώματος, περιφανῶς τὴν ὀρθοδοξίαν κηρύσσοντες, βασιλικαῖς τε διαμοιβαῖς καὶ σεβασμίαις υἱαῖσις ἰκανωθέντες πρὸς τὴν ἰδίαν σκηναὺς ὑπεχώρησαν ὧν ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς δεῦρο οἱ τῆς ὀρθοδοξίας λιμένες Χριστοῦ 15 δυνάμει φρουρούμενοι διατηροῦσιν ἀχειμῶνες.

Ταῦτα μὲν ἐν πρώτοις Μιχαὴλ τε καὶ Θεοδώρας, τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, τὰ κατορθώματα. ὁ δὲ Ἰωάννης τινὶ μοναστηρίῳ ἐγκαθειρθεὶς καὶ ἐν μέρει τοῦ κατ' ἐκεῖνο ναοῦ κατιδῶν τοῦ
K σιωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν σαρκικὸν χαρακτῆρα, οὐ μὴν 20 ἀλλὰ καὶ τῆς Θεομήτορος καὶ τῶν στρατιαρχῶν, διωρίσατο τῷ ἑαυτοῦ ὑπηρέτῃ διανιόντι τῶν σεβασμίων εἰκότων ἀνορύξαι τὰ ὄμματα, φάσκων ἀμηχανεῖν πρὸς ταῦτα τὴν ὄρατικὴν προτείνου-

19. ἐκείνου ναοῦ κατιδῶν L.

per quem etiam ecclesiastico principatu iure ac merito excidit, incusato magis, quamvis non sponte, largitus laudem haud subditiciam. Piusque ac fidelis in eius locum introducit patriarcha Methodius, in se ipso plurimas pietatis inscriptas notas et ex carceris squalore capillorum raritatem quasi quaedam insignia virtutis prae se ferens. Huic summi sacerdotii ancoras tradiderunt, cum approbatione summa omnium religiosorum hominum, cum eorum qui in imperatoria urbe versabantur, tum eorum qui undique in eam convenerant. Ktenim definito quodam die eorum conventus, in quo ecclesia suam decus et ornatum induit. descenderunt ex celebri monte Olympo, Athone item et Ida, quin et ex congregatione ad Cyminan, aperte et clare veram fidem praedicantes, imperatoriisque remunerationibus et honorariis decentibus affecti ad sua tabernacula recesserunt: quorum verae fidei portus ab illo tempore ad hunc usque diem virtute Christi custoditi permanent tempestatis expertes.

Haec prima sunt Michaelis ac Theodoraе, piorum imperatorum, facta praeclara. Porro Iohannes cuidam monasterio inclusus atque in parte templi in eo conspicatus salvatoris Christi dei nostri carnalem imaginem, deiparae item et archangelorum, praecepit suo ministro ut ascenderet et venerandarum imaginum effoderet oculos, dictitans haud se posse ad

σθαι αἰσθησιν, εἰκονιστῆς ἐκ νεότητος ὁ τρισκατάρατος καθε-
 στῶς καὶ μονῆς τῶν ἀθλοφόρων Σεργίου καὶ Βάχου τῆς βασι-
 λεῦσιν ὑφωρισμένης προβύθμιος. ὡς οὖν ἐπύθετο ταῦτα ἡ θεο-
 σεβιστύτη δέσποινα Θεοδώρα, ζήλω τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγαπή- V. 40
 5 σεως διακαῶς ἐκεκίνητο, καὶ τοὺς αὐτοῦ μισητοὺς ὀφθαλμοὺς
 ἐκμοχλεύειν προτεθύμητο, κἴν δειήσει παρὰ τινων ἐκεκώλυτο·
 ὅθεν τινὺς τῶν δορυφόρων ἐκπέμψασα πρὸς αὐτὸν σ' ἰώροις ἐμά-
 στιξεν.

Οἱ οὖν αἰρετικοὶ τοῖς προσαχθεῖσι προπετῶς διαπληκτιζό-
 10 μενοι, χρήμασιν ἱκανοῖς φρενιπατήσαντες κόρην πρὸς τὰ δημό-
 σια ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατηγορήσαι τοῦ πατριάρχου, σὺν τῷ ἔξ
 αὐτῆς τεχθέντι υἱῷ Μητροφάνῃ, τῷ κατὰ καιροῦς τινος προέ-
 δρω τῶν Σμυρναίων πόλεως χρηματίσαντι, κρυψιγαμίας ἔγκλημα
 θριαμβεύουσαν, ἐντεῦθεν πλεῖστος παρὰ τῶν κακοδόξων ἐπισυν-
 15 ἴσταται τύραχος ἐπισχετλιαζόντων ἡμῖν καὶ ἀμέτρως ἐπεγγελών-
 των. οὗ χάριν τῷ πατριαρχεῖω προσίασιν ὁ πρῶτα φέρων Μα- B
 νουῆλ ἐν μαγίστροις, καὶ ὁ πατρικίος καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλίου καὶ
 λογοθέτης τοῦ δρόμου Θεόκτιστος, σὺν ἑτέροις συγκλητικοῖς,
 κατηφιῶντες ἐπὶ τοῖς ἀναίδην ἐνωτισμένοις. οὗς ὁ ἄρχιερεὺς
 20 ἐπιδὼν καὶ τῆς κατὰ βύθος ἀνίας τῶν συνεληλυθότων εὐσεβῶν
 ἐπαισθόμενος, μηδαμῶς τε πρὸς ὀρθοδόξους [ἐαυτὸν] θέλων
 πέτρα σκανδάλου τίθεσθαι καὶ λίθος προσκόμματος, τὰ κρύφια

13. τῶν σμυρνέων L. *ibid.* κρυψιγαμίας L. 15. ἐπεγγε-
 λόντων L. 22. κρύφια L.

ea dirigere oculorum aciem; cum effigiarius in iuventute execrabilissi-
 mus ille fuisset, atque monasterio Sergii et Bacchi martyrum, quod im-
 peratoribus dicatum, praepositus. Ut igitur id audivit piissima domina
 Theodora, zelo amoris erga Christum ardentem commota fuit, illiusque
 invisos oculos eruere volebat: sed precibus quorundam prohibebatur:
 proinde missis aliquot ex satellitibus ad eum, ducentis illum flagrorum
 verberibus flagellavit.

Ceterum haeretici, his eis obvenientibus proterve certantes, pecuniis
 multis corruptam mulierculam subornarunt, ut publice in ecclesia accu-
 saret patriarcham, cum filio ex ea nato Metrophane, qui quodam tem-
 pore praepositus Smyrnaeorum urbis fuit, occultarum nuptiarum crimen
 iactans. Hinc maxima a male sentientibus excitatur turba, nos vexanti-
 bus et sine modo irradientibus. Quapropter ad patriarchalem sedem ad-
 eunt Manuel primarius inter magistros, et Theoctistus patricius ac canic-
 lei praefectus atque etiam cursus logotheta, cum aliis senatoriis viris,
 maestis ob ea quae vulgo propalam audirentur. Quos summus sacerdos
 conspicatus, cum profundum maerorem piorum qui convenerant sensisset,
 minimeque vellet orthodoxis se ipsum petram scandali exponere ac lapi-
 dem offensionis, occultam turpitudinem denudat verecundus ille in oculis

αἴσχη ἀπογυμνοῖ ὁ αἰδέσιμος πάντων ἐπ' ὕψειν, καὶ εἴρητο παρὰ τὸ εἶκός μαρασμιῷ τῆς φύσεως ἐσκληκώς, οὗ ματαίως εὐ-
 C θύνετο, καὶ τὸ αἴτιον ἐρεῖν διανίστατο, ὅτι περὶ “ἐν Γώμη διύ-
 γων, ἀποστειλὴς πρὸς τὸν ἀρχιερέα ταύτης διὰ τὴν ἐπὶ Νικηφόρῳ
 τῷ πατριάρχῃ αἰτιαθείσας ἐπαγωγάς, πλεῖστα ἐπισινιάσαι μετὰ
 γαργαλισμοῖς τὸν Σατανᾶν, ἰκανῶς τε περὶ τούτου Πέτρῳ τῷ
 ἀποστόλῳ ἐπεντυχεῖν, ἀλλοτριῶσαι τῆς ἐνσωματούσης κινήσεως.
 καὶ δὴ ἐμοῦ νύκτωρ ἐν τῷ ἀποστολίῳ εὐναζομένου, ἐπιστάντα
 τὸν κορυφαῖον δεξιῷ τῆ χειρὶ τὰ αἰδοῖα καταπίσαι καὶ ἐπιφθέ-
 ξασθαι μὴ τοῦ λοιποῦ πτοεῖσθαι τὴν φιλίδονον ἔγχεσιν μήτε τὴν 10
 ἐκ ταύτης εἰς τὸ ἐξῆς ἵφορῶσθαι ζωπύρησιν. ἐγὼ δὲ διυπνι-
 σθεις μετὰ σφοδρῶς ἀλγηδόνος περιῆλθον ἐν σαρκικῇ τοιαύτῃ,
 καθὼς ὁρᾶτε, νεκρότητι.” τοιαῦτα τοῦ πατριάρχου τυπεινο-
 D φρόνως εἰπόντος πανάληθες, τῆς κατηφέως οἱ συμπαρόντες δι-
 σταντο. ἐξ ὧν Μανουὴλ πρὸς ἀνέτασιν τῆς γυναικὸς ἀγωνίζεται 15
 διασαφῆσαι τὸ ἀκριβές, τὸ ξίφος ἐπανατείνων καὶ παρὰ τίνος
 ὑποβεβλήσθαι αὐτὴν ἀνετάζων. ἡ δὲ τοῖς κατ' ἀπειλήν λόγοις
 ἐκ τῆς ξιφῆρους ἐκτάσεως τὴν ἀλήθειαν παρεδήλου, διὰ τῶν
 πρὸς τοῦτο συσκευασθέντων καὶ ποσὸν ὕπον χρήματος καταβα-
 λομένων, καὶ τῷ εἶς τι ἀγγεῖδιον τοῦτο εἶναι ἀπόθετον καὶ ὑπο- 20
 κεκρίσθαι κατὰ τι κιβιώτιον σίτου ὑπάρχον κατάπλιον. καὶ κα-
 θὼς ἀνωμολόγητο ταύτῃ, οὕτως τὰ τῆς ἐρέσεως ἐμφανῶς ἐγνω-
 ρίζετο, καὶ οἱ αἰρετικοὶ τηνικαῦτα ἄχλυσιν αἰσχύνῃς ἡμαύρωντο.

12. ἀλγηδῶνος I.

13. ὁρᾶται L.

18. ε. ἐξετάσεως.

19. καταβαλλομένων I.

20. τῷ] τὸ L.

omnium, et inventus est praeter solitum marcore naturae tabefactus: quare vana erat accusatio. Causam etiam eius rei indicavit: se, cum Romae ageret missus ad summum sacerdotem eius urbis propter intentata Nicephoro patriarchae crimina, valde vexatum fuisse titillationibus a Satana, multumque de ea re supplicasse Petro apostolo, ut liberaretur a corporis pruritu. “Atque cum per noctem, inquit, in templo apostoli dormirem, coryphaeus ille apostolorum mihi adstans dextera manu virilia mea pressit, dixitque ne deinceps timerem voluptuosam concupiscentiam, neve opinarer eam in posterum revicturam. Ego autem somno excitatus cum vehementi dolore, ambulavi ex illo in eiusmodi carnali mortificatione, ut videtis.” Haec patriarcha humiliter locuto verissime, contristari praesentes destiterunt. Post haec Manuel ad examinandam mulierem se accingit, ut verum indicaret, intentans ei gladium. quarens a quo subornata esset. Quae propter minas verborum gladiique intimationem, veritatem indicavit de iis qui ea omnia struxissent et certam summam pecuniae dedissent; eamque in quodam vasculo esse repositam atque absconditam in quadam arca frumenti plena. Atque ut ab ea dictum fuerat, res inventa et patefacta est. Tum haeretici caligine

οἷς ὁ Θεοφιλῆς πατριάρχης τῶν εἰς αὐτὸν ἐπταισμένων παρέσχε **K**
 σερμπάθειαν, τοῦ οἷς συγχωροῦντος Χριστοῦ τῷ νόμῳ πειθόμε-
 νος. διὸ καὶ παρὰ τῶν ἐπιστατοίντων τοιούτου ἐλέγχου κατὰ
 τῶν ἐλεγχθέντων ἔκτοτε διώρισται αὐτοῖς πρὸς ἀντέκτισιν, κῦν
 5 ὠφελείας ἀντεχομένην, ὅπως κατὰ τὸ τῆς ὀρθοδοξοποιουῦ ἡμέρας
 γενέθλιον ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου τιμωμένου ναοῦ
 τῆς λιτανείας μετὰ λαμπάδων προάγουεν. [Βλαχέρναις. ἀπό **V. 41**
 τινος ἀρχηγοῦ Σκύθου Βλαχέρνου ἀναιρεθέντος ἐκεῖσε περὶ ἡμι-
 σται.] καὶ τὸ τοιοῦτον ἰδίωμα χρόνῳ πολλῷ μέχρι διήρκεσεν,
 10 διακαρτερούντων δῆλον ὅτι τῶν ἀλλοδόξων ἐν τῇ κατὰ τὸν μέγαν
 ναὸν ἐπισυναγωγῇ καὶ τὸν ἴδιον ἀναθεματισμὸν διενηχουμένων
 ἐπὶ Θριάμβῳ τῆς παντομισοῦς αὐτῶν ἀποστύσεως.

Κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ ἡ τῶν Ζηλίκων αἵρεσις ἀνεφάνη σὺν
 τῷ ἀρχηγῷ αὐτῶν Ζήλικι, ὄντι τῶν βασιλικῶν ἐν πρώτοις ὑπο-
 15 γραφῶν, ὅς ἐν εὐσήμεν ἡμέρᾳ καὶ βυσιλείῳ προῦδῳ ἐν τῇ μεγί-
 στη ἐκκλησίᾳ Θεοῦ τὰ τῆς αἱρέσεως κατάδηλα τεκτηνόμενος μετὰ
 τῶν ὁμοφρόνων ἐμφωτίοις ἐσθῆσιν ἡμφιάστο, χρισθεῖς τῷ μύρῳ **B**
 τῆς τελειότητος.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ καλῶς τὰ τῆς πολιτείας ἐκεκοβέρ-
 20 νητο παρὰ τε βυσιλέως Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας τῆς τούτου μη-
 τρός, μεσιτευόντων τῶν προδηλωθέντων ἀνδρῶν. ὁ δὲ ἀρχη-
 γὸς Βουλγαρίας (οἷς τὸ γένος ἐξ Ἀβάρων τε καὶ Χαζάρων, ἀπὸ
 Βουλγάρου κυρίου ὀνόματος, ὅς παρὰ Ῥωμαίων ἐν κατοικήσει

20. καὶ om. L.

pudoris obfuscati sunt. Quibus pius ille patriarcha delictorum veniam
 dedit, Christi septuaginta septem remittentis legi obtemperans. Itaque
 ab iis qui praefuerant eiusmodi inquisitioni, in deprehensos et convictos
 statutum duntaxat est, ad ultionem cum utilitate etiam coniunctam, ut
 in orthodoxiae renatae natali die ab ea quae in Blachernis est deiparae
 sacrae aede litaniam cum facibus praecederent: [Blachernae a quodam
 duce Scytharum Blacherno ibi interfecto nominatae:] isque mos singula-
 ris longo tempore usque duravit, tolerantibus scilicet heterodoxis id in
 congregatione in magno templo, ut anathema contra se ipsos audirent,
 ob triumphatam eorum detestabilem haeresin.

Porro illis temporibus Zelicum haeresis exorta est cum auctore suo
 Zelice, uno ex primariis amanuensibus imperatoris. Qui cum festo quo-
 dam die in solenni pompa imperatoris haeresin suam publicaret, tunc
 statim, una cum assecclis, albis tunicis ac vestibus induitur unctus un-
 guento perfectionis.

Interea imperium bene administrabatur ab imperatore Michaelē ac
 Theodora matre eius, mediantibus viris illis quos dixi. Dux autem Bul-
 gariae (cuius incolarum genus ex Avaris et Chazaris, a Bulgaro, no-

Δορυστόλου καὶ τῆς Μυσίας γεγένητο) ἐπαχθῆ προΐησι ῥήματα ἐπιδρομὴν Ῥωμαίοις ἐπαπειλῶν. ἡ δὲ βασίλισσα τούτῳ ἀνδρειοφρόνως μετὰ τοῦ ἑαυτῆς στρατοπέδου ἄχρι Βουλγαρικῆς γῆς αὐθις ἐπαναστεῖν ἐμεγαλαύχησεν· “καὶ εἰ μὲν γυναῖκα ἠττήσεας, οὐδὲν σοι πρὸς νῖκος τὸ καύχημα· εἰ δὲ καὶ ὑπὸ ταύτης ἐκνικη- 5
C θύης, πᾶσι τὸ σὸν ἠττημα καταγέλαστον.” ταῦτα ὁ Σκύθης συνεῖς ἤρεμειν κατὰ τὴν ἰδίαν χώραν διέγνωκεν.

Οὐ πολὺς δὲ χρόνος προειβεβήκει, καὶ ἡ τῶν λεχθέντων ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοια διαφθείρεται, καὶ ἐξάπτεται τις ἕρις χαιρέκακος παρὰ Θεοκτίστου πρὸς Μανουήλ, εἰς ἀποικίαν 10 αὐτὸν διωθήσασα. τῷ παλατίῳ γὰρ μετ’ αὐτοῦ γε συνώκιστο, καὶ ἄμφω τὰ τοῦ κοινοῦ διεπραγματεύοντο· καὶ καθοσίωσιν ὑποσμιύχουσαν διεσυκοφάντει, ἀλλ’ ἐν παραβύστῳ τῇ περισκέψει· ἥς ἐντέχνως καταστοχασάμενος ὁ Μανουήλ οἴκιδε χωρεῖν καθ’ ἑαυτὸν τίθεται, κἀκεῖθεν τοῖς βασιλεῖσι ἐπιδημεῖν καὶ 15
D συμπράττειν τὰ δέοντα. κατώκει δὲ τοῖς κατὰ τὴν κιστέρναν χώροις τοῦ Ἄσπαρος, ἣν ἐκεῖνος ἰδρίσατο, δι’ οὗ καὶ τὴν προσηγορίαν αὕτη ἀπέληφεν· καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον βιώσας ἐνδόξως ἀποβιβιώκει, ἀποκαταστήσας τὸν ἑαυτοῦ οἶκον μονασταῖς καταγώγιον, ἐν ᾧ καὶ κεκήδευτο. 20

Μετὰ δὲ τὴν ἐκ τοῦ παλατίου αὐτοῦ ἀποικίαν φθόνῳ τῷ πρὸς τὸν Θεόκτιστον διεγείρεται Βάρδας, αὐτὸν ἀφαντῶσαι, καὶ

11. διωθήσασα L.

18. ἀποβιώσας L.

mine proprio, qui a Romanis Dorystolum et Mysiam incolendam habuit) molesta iactabat verba, incursionem Romanis minitans. Cui imperatrix virili animo cum suo exercitu usque in Bulgaricum solum se occursum et obstitutam gloriose denuntiat: “et si quidem, inquit, mulierem victris, nihil tibi ad gloriam victoria: quod si vero a muliere victus fueris, omnibus tua clades derisui erit.” Quibus intellectis Scythia quiescere in sua regione decrevit.

Ceterum non multum temporis processit, et praedictorum virorum inter se concordia dissolvitur, excitaturque contentio malevolens a Theoctisto adversus Manuelem, quae hunc ad migrandum impulit. nam in palatio cum illo habitabat, et simul rem summam administrabant: atque hunc ille crimine maiestatis gliscente insimulat, sed occulte per cautionem; quam industrie odoratus Manuel, domum secedere, ut solus esset, statuit, atque inde, cum res postularet, adesse ad commune officium in regiam. Habitabat autem ille apud cisternam Asparis loca, quam hic exstruxit, a quo eadem nomen etiam accepit: atque cum diu vixisset, gloriose vita functus est, mutata domo sua in habitaculum monachorum, ubi etiam sepultus est.

Post migrationem autem Manuelis ex palatio invidia erga Theoctistum excitatur Bardas ad hunc e medio tollendum, idque hoc modo ma-

τρόπῳ τοιούτῳ τεχνάζεται. παρεντίθῃσι βασιλεῖ Μιχαὶλ τὴν μητέρα φρονεῖν ἑαυτῇ γάμον ἢ ἐν μιᾷ τῶν αὐτῆς θυγατέρων ἐπισκευάσασθαι, δι' οὗ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ποιήσειεν ἕκδοτον, τοῦτόν τε καθαιρήσειν αὐτῆς καὶ ἀποματῶσαι. ὡς δὲ τοῖς **Κ** 5 τοιούτοις λόγοις ἐκεκλυδώνιστο Μιχαὶλ, ἐπέειπε τὸν Θεόκτιστον τούτων αἴτιον ἔσεσθαι. καὶ ἐμμεριμνῶσιν ἀμφότεροι περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεως, δολοφονῆσαι ἢ μᾶλλον ὑπερορίσαι τοῦτον, εἶγε δυνήσονται· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ συσκευῇ προσλαμβάνουσιν ὑποστρωτήγους τινὺς τῆς οἰκείας περιηρημένους ἀρχῆς, ὅπως **10** αὐτοῖς συνεργήσαιεν, ἀλλὰ μὴν καὶ Θεοδώρις τὴν σύγγονον, **V. 42** ἐφ' ἣ Καλὴ Μαρία τὸ εὖσημον, ὡς ἂν καὶ αὕτη τὰ κατὰ δολοφονίαν τοῦ Θεοκτίστου συμπράξει τῷ βασιλεῖ κρυφίως, ἐξ ὑπερτέρου τετραμένου οἰκίσκου δίοπτειραν καταστήσαντες, ἐντεῦθεν κατασημῆναι τῇ βασιλεῖ ὅπου τὸν Βάρδαν ἴδοι Θεοκτίστῳ ἐπι- **15** τιθέμενον. ὡς οὖν ταῦτα περὶ τούτου διεσκοπήκει ὁ Βάρδας, ταῖς πρὸς τὸν Λαυσιακὸν καθέδραις προσεποιεῖτο διαναπαύσασθαι τοῖς πραιποσίτοις συνεδριάζων· καὶ δὴ τὰ λογοθέτου τοῦ δρόμου πραγματικῶς Θεοκτίστου διευθετουῦντος, πάνυ τετηρημένως ἔσχεν ὁ Βάρδας ἐκ βασιλέως ἀπανιόντα ἢ πρὸς τοῦτον **B** 20 ἀπανιόντα ἐνεδρεῖεν ὡς λέων ἐν ἀποκρύφῳ ἀθρόως τε προσπηδῆσαι κατακολουθῆσαι τε καὶ ἐνστήναι ἢ καὶ μᾶλλον ὑποσκελίσαι καταπρηνῆ. συνεῖχε μὲν αὐτὸν συνεῖχε πολὺς ὁ ἄγιός, καὶ ἐπι-

7. περιορίσαι L.

13. τετραμένον L.

17. πραιποσίτοις L.

18. Θεοκτίστῳ L.

21. ἐνστήσαι L.

chinatur. Ingerit imperatori Michaeli quasi mater eius meditaretur sibi aut uni ex filiabus coniugium cum Theoctisto ineundum, per quod et imperium tradendum sit, quo ipsum exuere velit et oculis orbare. Cum eiusmodi sermonibus turbaretur Michael, subiunxit dicens Theoctistum istorum auctorem esse, cogitantque ambo de aggrediendo illo ita ut aut fraude ac dolo interficiant aut in exilium mittant potius, si possent: atque ad hanc molitionem adsciscunt duces quosdam secundi ordinis, munere suo exutos, ut ipsis sociam operam praestarent; quin et Theodoraе sororem, cui Pulchra Maria honorificum nomen, ut et ipsa in eiusmodi dolosa nece adiutrix clam esset imperatori, in superiore domuncula perforata eam speculatricem constituentes, ut inde signum daret imperatori quando viderit Bardam aggredi Theoctistum. Haec de ea re speculatus et meditatus Bardas simulavit se velle in sedibus ad Lausiacum requiescere, cum praepositis una assidendo. Atque dum ea quae sunt logothetae cursus administrat Theoctistus, per diligentem observabat Bardas ab imperatore redeuntem aut ad eum, insidians ut leo in occulto, ut cum impetu prosiliret insequereturque et impediret aut potius supplantatum pronum prosterneret. Tenebat eum quidem tenebat magna

θέσθαι πολλάκις διώρητο, καὶ τῆς ὕρμῆς ἀνεκόπτετο· ἀλλ' ὁ-
μως, εἰ καὶ βραδέως, τῆς καθέδρας ἀνίσταται καὶ καταδραμῶν
φθάσει, καὶ ἵνα λεχθεῖη ποιητικῶς,

κόψ' ὄπισθεν κώληπα τυχῶν, ὑπέλυσε δὲ γυῖα,
καταπρηνίξας αὐτόν. καὶ εὐθέως ἐπιδίδοται σὺν κουλεῶ σπάθη 5
ἐπώμιος, ἣν πρὸς ἀποτροπὴν ἐναντίων ἐγέμνωσεν. τῆς ἔδρας
οἱ ἀποστράτηγοι διανίστανται θαρσαλέως ἀπαμνοῦντες τῷ ἐγ-
C χειρήματι. καὶ τῇ σκοπῶ γυναικὶ κατασημαίνεται βασιλεὺς πρὸς
ἐξέλευσιν τὴν διὰ χαλκηλάτων πυλῶν Τιβερίου τοῦ ἄνακτος· καὶ
στὰς ἐκεῖσε τὸν Θεόκτιστον βασιλικῇ ψήφῳ προστέταχεν αἶρε- 10
σθαι. καὶ ἐλκύεται χαμαὶ δι' ὑπισπιστιῶν μέχρι τῶν ἔξω περὶ
τὰ Σκῦλα, καὶ ἐκεῖσε συνέχεται πρὸς τινος βασιλικῆς ἀποφύσεως
τελέσων ἐνέργημα. ὥς δὲ περὶ τούτου ἡ δέσποινα διεμεμαθήκει,
ἐξήει πρὸς τὸν Λαυσιακὸν αὐτοσχέδιος, ἐπιζητοῦσα τὸν ταύτης
θεράποντα καὶ ἀπεκτονέει μὴ συγχωροῦσα· ἀλλ' ἀπρακτί, καὶ 15
τότε τολμηρὸν ἐπεβόα. ἔπειτα δὲ φωνῇ βριαρῆ καταπτοηθεῖσα,
θρηνωδῶς θαλαμεύεται· τῶν ἀποστρατήγων γάρ τις, ἐκ Μελισ-
D σηνῶν κατάγων τὸ γένος, αὐτῇ ἐπεφθέγγετο παλινδρομεῖν οἴ-
καδε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν κρουόντων ἀποκαλῶν.

Ὡς οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὰ Σκῦλα ὁ Θεόκτιστος ἐκεκράτητο, 20
τῶν ἐξ Ἀρμενίων Κωνσταντῖνος, οὗ προμεμνήμεθα, δυσωπεῖ

4. κόψεν ὄπισθε κώλη πατυχῶν L. conf. II. ψ, 726. 5. fort.
καταπρηνη νύξας αὐτόν. 8. βασιλέως προσεξέλευσιν I.
14. ἐξίει L. 15. ἀποκτονέει L. 17. μελισσινῶν L.
19. τὴν τοιαύτην ἡμέραν Symeon logoth. p. 435 B.

anxietas, saepeque aggrediendi impetum cepit, atque in impetu retarda-
tus fuit: sed tamen, quamvis tarde, a sede surgit, et currens illum oc-
cupat, atque ut poetice dicatur, *Tergum percussit feriens huic membra-
que solvit*, ipsumque prostravit. Ac statim traditur cum vagina gladius
humeralis, quem ad propulsionem adversariorum nudavit. A sede ex-
praetores surgunt audacter auxiliaturi in facinore. Atque a speculatrice
muliere significatur imperatori ut veniat per aeneas portas Tiberii impe-
ratoris: atque is consistens illic Theoctistum imperatorio calculo praeci-
pit tollendum esse. Trahiturque iste humi a satellitibus usque ad exte-
riora circa Scyla, atque ibi tenetur imperatorii mandati passurus esse-
cium. Ut autem de ea re domina certior facta est, exivit ad Lausiaceum
ut erat incompta, requirens suum ministrum nec permissura ut occidatur:
sed frustra, quamvis tunc audacter clamaret. mox namque voce aspe-
riore conterrita, lamentans in thalamum se recepit: quidam enim expraec-
torum a Melissenis genus deducens ei indixerat ut recurreret domum,
diem illum percussorum vocans.

Quom igitur diu apud Scyla Theoctistus teneretur, Constantinus ex
Armeniis, cuius supra mentionem fecimus, commotus fuit ad ei succur-

ἀντιλαβέσθαι αὐτοῦ. οὗτος δὴ χρηστότητος τρόποις φερόμενος
 τὰς πρὸς τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον φερούσας πύλας συνέπτυξεν,
 τὴν δι' αὐτῶν ἀπείργων φορὰν στρατιωτικὴν τέως ἀκρατῶς ἐρχο-
 μένην, ἕως ἂν τὰ πρὸς ἔξοριαν αὐτοῦ διορίσειαν, καὶ μὴ κε-
 5 χράνθαι Χριστιανικῶ τινὰς αἵματι. τοῦτο γὰρ καὶ Βάρδα πολυ-
 λυμερῶς ἐπεφρόντιστο, εἶγε ῥαδίως τὰ πραττόμενα διεξάγοιτο.
 ἀλλὰ τὸν βασιλέα παρορμῶσί τινες συμβουλεύοντες ὡς εἶπερ μὴ
 διὰ τάχους ἀναιρεθεῖη Θεόκτιστος, ἐπανάστασις ἔσται παρὰ δε- 15
 σποίνης δυσφόρητος. τοὺς ἐκ Ταυρικῆς καθ' ἑταιρείαν Σκύθας
 ὁ βασιλεὺς ῥαγδαίῳ προστάγματι διαρώννυσιν ἐπελθεῖν κατ' αὐ-
 τοῦ καὶ συντόμως διαχειρίσασθαι. οἱ δὲ ἐπήεσαν ὁμοθυμαδόν·
 ὡς δὲ τὰς πύλας εὔρον συνεπτυγμένας, ἐπέπερ ὁ Κωνσταντῖνος
 ἐντὸς ἐφρεστήκει, κακῶ μετρίῳ τὸ ἄμετρον τῶν κακῶν ἐξιῶμενος
 ἐπεξίσταται, εἰ καὶ γενναῖος τὴν τε φρόνησιν καὶ τὴν ψυχὴν κα- V. 43
 15 θεστήκει· καὶ ὅσον ἐνῆν αὐτῷ σθένους ἔν τε λόγοις καὶ ἔργοις,
 κατευνύζειν ἐπεχείρει τοὺς ἐπιόντας κατὰ Θεοκτίστου, κατὰ τὸ
 μᾶλλον ἰκετεύμενος. ὡς δὲ τὰ τῆς σωτηρίας Θεοκτίστῳ ἐν τῇ
 δυνάμει τοῦ βοηθοῦ διητόνει, τῆς ἀνάγκης κορυφουμένης, ἐπέ-
 περ δύναμις

20 ἀνάγκης ἐγγύθι ναλεῖ

καὶ

τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ' ἀδύριτον σθένος
 κατὰ τὰ λόγια, ἐξίσταται τῶν πυλῶν, καὶ τῶν εἴσω ῥύδην προσ-
 κεχωρήκεσαν. καὶ τις αὐτῶν ὑπείσχεταται τῇ καθέδρᾳ καθ' ἣν

1. δὲ L.

2. Ἰουστινιανόν L.

5. τούτω L.

11. ἐπίεσαν L.

rendum, isque humanitatis moribus impulsus eas quae ad Iustiniani tri-
 clinium ducunt portas clausit, prohibens militarem impetum per eas im-
 modice ingruentem, usque dum de eius exilio aliquid determinaretur,
 ne inquinarentur Christiano aliqui sanguine. Istud enim et Bardae omni-
 no curae erat, si facile possent quae agerentur ad finem perducī. Sed
 imperatorem impellunt aliqui monentes, nisi celeriter interficiatur Theo-
 ctistus, rebellionem orituram a domina, vix sustinendam. Itaque Scythas
 ex Taurica sociales imperator acri ac vehementi mandato roboratos in-
 stigmat ut adorirentur eum et confestim interficerent. At illi invadebant
 unanimiter: cumque portas invenissent clausas, siquidem Constantinus
 intus adstabat, malo mediocri nimium malum sanans iste cedit, quamvis
 mente animoque esset fortis ac strenuus, et quantum poterat dictis ac
 factis sedare conabatur in Theoctistum irruentes, maiorem in modum ob-
 secrans. Cum autem salutis spes Theoctisto in viribus auxiliatoris eva-
 nesceret, necessitate crescente, quandoquidem *Vis prope necessitatem*
habitat et Necessitatis est inexpugnabile robur secundum oracula, rece-
 dit a portis: illi quo impetu facto in interiora penetrant, et quidam eo-

ὁ Θεόκτιστος ὑποκρύπται, καὶ ἐκεῖσε τὴν διὰ ξίφους τελευταίαν
B τομὴν αὐτῷ ἐγγαστρῖζεται. ἐντεῦθεν εἰπεῖν τῷ Βάρδα τὸν Μα-
νουὴλ σιβυλλαίνοντα

“σπάθην γυμνώσας Βάρδα τοῖς ἀνυκτόροις,
σαυτῷ γυμνώσεις εἰς τομὴν τοῦ σαρκίου.”

5

Καὶ μετὰ βραχὺ τὰ κατὰ τὴν δέσποιναν ἐκταράττεται· διὸ
σὺν ταῖς ἑαυτῆς θυγατράσι τῆς πρὸς τὸν υἱὸν ὁμοτιμίας ἐκπε-
πτωκυῖα τοῦ παλατίου ἐξοστρακίζεται καὶ τῇ τῶν Γαστριῶν
προσονομαζομένη μονῇ κατοικίζεται, καὶ τῷ μοναχικῷ μεταμεί-
βονται σχήματι. ὅτε δὲ αὕτη προέγνω τὰ κατ’ αὐτὴν συμβησού- 10
μενα, προσκαλεσαμένη τὴν σύγκλητον καὶ τὸ ἐν τῷ ταμείῳ χρῆμα
κατεμφανίσασα τὸ τούτου ποσὸν διωρίζετο, α κεντηναρίων πρὸς
C τοῖς ἑ διὰ χαράγματος τοῦ χρυσοῦ, ὡσαύτως καὶ ἀργυρίου ὡσεὶ
κεντηναρίων τριῶν· ὧν τὸ μὲν κατὰ διαθήκας παρήκεν ὁ ταύτης
ἀνὴρ, τὸ δὲ κατὰ προσθήκην, ὃ αὕτη συνέλεξεν. ἐπὶ τῇ κατα- 15
βάσει δὲ δυσχεραίνουσα τῷ υἱῷ προσενείρει τὸ ἐξ ἀπαιδευσίας
πολυανάλωτον, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τούτου τὸν ἄφυκτον ὄλεθρον.

Αἱ δὲ αὐτοκρατορικαὶ ἦνται μόνῳ τῷ Μιχαὴλ προσανήρ-
τηνται, καὶ ἐξ ἐτοίμου ὁ Βάρδας, οἷα πρὸς γένους τῷ βασιλεῖ
ῶν, προσφκείωτο, οἷχ ἦττον δὲ καὶ ἐκ τοιοῦτου τολμήματος. 20
διὰ ταῦτα καὶ τὴν τοῦ Καίσαρος δόξαν προσπορίσασθαι ἑαυτῷ
κατεφαίνετο εὐλογον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀσφάλειαν προσ-

14. τριῶν] immo τρισχιλίων.

20. ἦττων L.

rum subit sellam sub qua Theoctistus occultabatur, ibique gladio supre-
mum ictum ei in ventrem infert. Hinc dixisse fertur Manuel de Barda
vaticinans

Nudatus abs te Barda in ipsa regia

Stringetur ensis in tuum corpusculum.

Ac paullo post turbatur status dominae: itaque delecta honoribus
quos pares habuerat cum filio, ex palatio cum filiabus removetur, atque
in monasterio Gastia dicto collocatur et ad monasticum statum redigi-
tur. Quae cum praesensisset ea quae sibi eventura essent, convocato
senatu ac monstrata pecunia aerarii, magnitudinem eius indicavit, mille
nonaginta centenaria signati auri, argenti item quasi ter mille centena-
ria; quae partim testamento reliquisset suus maritus, partim additamento
accessissent, quantum ipsa collegisset. Cum autem aegre ferret abitem
ex aula, filio praedicat profusionem propter inscitiam, atque insuper ex
ea inevitabilem interitum.

Ceterum imperii habenae ad solum Michaellem redactae, facileque
Bardas propter affinitatem cum imperatore familiariter conciliatus, nec
propter eiusmodi facinus. Itaque et Caesaris dignitatem sibi ac-
consultum videbatur, et ad securitatem ac salutem propriam

εχέστερον, εἰ καὶ ταύτης διήμαρτεν· οὕτως γὰρ αὐτῷ Φιλόθεός τις τῶν αὐτοῦ λίαν γνωστὸς καὶ τὴν τοῦ πρωτοσπαθαρίου ὑπέχων τιμὴν ἐβεβούλευτο. ὁ δὲ Βάρδας τὴν Καισαρος εὐκλειαν D εἰληφῶς πολλοῖς ἐδεδραστηρίωτο κατορθώμασιν, ὡς ἐντεῦθεν 5 αὐτῷ τὰ τῆς Καισαρείας ἐπαύξοιτο κἀκεῖθεν ὡς φασὶ τῆς βασιλείας ἐπαναβήσοιτο.

Τῶν δὲ δυσσεβῶν Ἰσμηλιτῶν ἐπηρειαζόντων Ῥωμαίους, ἐξηγουμένου αὐτῶν κατὰ Μελιτηνὴν τοῦ Ἄμερ, οὐκ ἐκλελύσθαι τοσοῦτον ὁ βασιλεὺς ἐβεβούλητο, ἀνδρικῆς ἐμπράκτου μετα- 10 ποιούμενος καταστάσεως. διὸ καὶ εἰς τὰ Σαμόσατα πολεμικῶς προβιβάζεται, πόλιν Ἰσμηλίτιδος. καθ' ἣν προσεδρεύσας ἐπὶ ἡμέραις τρισὶ μέχρι τε τῆς κυρίας ἐλθῶν παρ' αὐτῇ τὰ κατὰ λειτουργίαν Χριστιανῶν ἀνατίθῃσι, μετυσχεῖν μέλλων τῆς ἀναι- E μάκτου πληρότητος. καὶ κατ' αὐτὴν γε τὴν ὥραν ἐξαίφνης τὰς 15 πύλας οἱ Ἄγαρηνοὶ ἀνεώξαντες ἐξεληλύθεσαν, καὶ εὐχερῶς εἰς τροπὴν τὸν ἄνακτα διεκρούσαντο, καὶ τοσοῦτον ἀπήλασαν ὡς καὶ τὰς σκητὰς αὐτοῦ καὶ πᾶν ἄλλο τι τῶν πρὸς χρεῖαν σκευῶν σφετερίσασθαι, τοῦ βασιλέως μόλις ἀνασωθέντος.

Εἶτα χρόνων δύο παριπνευσάντων Ἄμερ σὺν μυριάσι τρι- V. 44 20 σὶν ἀνθαδῶς ἐκστρατεύεται. καὶ Μιχαὴλ ἐν πρώτοις Θρακίας καὶ Μακεδόνας σὺν λοιποῖς θεμάτων στρατεύμασι μέχρι τετράδος δεκαδικῆς χιλιάδος συλλεξάμενος διεξήει, καὶ καταλαβὼν τινα

8. καταμελιτινὴν L.
λιάδας L.

10. σαμόσατα L.

22. δεκαδικῆς χι-

convenientius, etsi circa hanc falsus fuit. Sic enim Theophilus quidam, ex suis, admodum familiaris, protospatharii dignitate, ei consuluerat. Porro Bardas assumpta Caesaris dignitate multis rebus praeclare administrandis alacrem se praestabat, ut inde Caesarea dignitas cresceret atque hinc, ut aiunt, ad imperium grassaretur.

Ceterum impiis Ismaelitis impotentibus Romanos, duce Amere ex Melitena, haud segnis nec adeo remissus esse imperator voluit, virilis iam aetatis strenuitatem prae se ferens. Itaque Samosatam versus cum exercitu proficiscitur, urbem Ismaelitarum. Quam cum triduo iam obsideret, die dominica res divinas Christianorum celebrare instituit, communicaturus incremento complemento. Eadem autem hora repente Agarenī portis patefactis erumpunt, facileque in fugam imperatorem compellunt, atque in tantum fugant ut et tentoria eius et reliquam omnem suppellectilem abstulerint, ipso imperatore aegre elapso.

Postea post decursum duorum annorum Amer cum triginta millibus superbe egressus est. Atque Michael postquam Thracenses in primis ac Macedones cum reliquis thematum exercitibus usque ad quadraginta milia collegisset, obviam profectus est, occupatoque loco quodam cui no-

χωρον ᾧ ἐπώνυμον Δαξιμῶν, ἐκεῖσε σκηνοῦται εἰς τι λιβάδιον
κατωνομασμένον Κελλάριον. ὁ δὲ Ἄμερ στρατηγικῶς παρεκβα-
τικώτερον διελθὼν τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ πρὸς τὴν Ζέλισαν, ἀπῆει
πρὸς τὸ Χωνάριον, ἐν τούτῳ τε πόλεμον πρὸς Ῥωμαίους ἀράμε-
νος, ἀντίκα πρὸς αὐτοῦ τροποῦται ὁ βασιλεὺς φυγαδείας ἐπιλα- 5
βόμενος μιλίων ἕως ἑξ. ἐντεῦθεν τοῦ δρόμου τῶν βασιλικῶν
B ἵππων ἀτονησάντων καὶ τοῦ συμφυγαδευομένου λαοῦ, καὶ μάλι-
στα διὰ τὸ παρεῖναι δυσφόρητον καύσετον ἐκ τῆς καιρικῆς διαθέ-
σεως, λυσιτελείας ἠγοῦνται σκοπὸν ἀναβεβηκέναι πρὸς τι ὄρος
πέτραις τραχέσιν ἀντίτυπον καὶ παρόδῳ δέσβατον, ὃ Ἄνζης κα- 10
τωνόμασται. τοῦτο δῆπερ ὁ βασιλεὺς καταλαβὼν ἐνυυλλίζεται·
ὁ δὲ Ἄμερ γυρώσας αὐτὸν παρεντίθεται. καὶ διὰ τοῦτο μάχης
σφοδρᾶς ἐκ τοῦ σύγγυς ἀμφοτέρων συγκροτηθείσης, ἡ τῶν
ἐναντίων ἰσχὺς τῆς βασιλικῆς ἂν περιγέγονε σοβαρευομένη πανω-
λεθρίαν (τοσοῦτον γὰρ ἐκρατύνετο), εἰ μὴ ἔκ τε τοῦ τόπου καὶ 15
τῆς τῶν συμπαρόντων τῷ βασιλεῖ ἀνδρείοφρονος συλλογῆς, πολ-
C λῶ δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς ἄνω συμμαχίας, ἀντέπιπτεν. ὅθεν οὗτος
συνεγνωκῶς τὴν ἀπειλουμένην ἀπώλειαν τῷ μαγίστρῳ Μανουῆλ
τὰ περὶ σωτηρίας κεκοινολόγητο, τοιαῦτα εἰπὼν. “τί δρῶμεν,
ὦ Μανουῆλ μάγιστρε; ἀπολλύμεθα γάρ.” καὶ οὗτος ἀντέφη 20
αὐτῷ “τὰ μὲν φοινικίζοντα πέδιλα, δέσποτα, ἃ τὴν βασιλι-
κὴν περιφάνειαν δηλοῦσιν, ἀπαμφιάσθητι, μελαμβαφῆ δὲ περι-
βαλε, ὡσαύτως καὶ τὴν λοιπὴν βασιλικὴν πανοπλίαν. ἐγὼ δὲ

1. δόξυμον L.

19. fort. τί δρῶμεν, ὦ μάγιστρε; ἀπολλύμε-
σθα γάρ. conf. Eurip. Med. 1238.

22. περιβάλλε L.

men Daximon, ibi castra ponit in quodam prato Cellarium dicto. Cete-
rum Amer astutia quadam bellica longius divertens ab ea quae Zelisam
versus ducit via, Chonarium petit. Cumque inde proelium excitasset
adversus Romanos, mox ab ipso in fugam vertitur imperator fugitque
ad sex usque miliaria. Hinc cum in cursu equi multitudoque una fu-
giens deficerent, praecipue quod esset intolerabilis aestus propter diei
tempus, utile consilium putant ascendere in montem quendam saxi aspe-
rum et accessu difficilem, cui Anzes nomen; quo occupato imperator ibi
stabulatur: ceterum Amer locum cingens ipsum intercludit. Itaque acri
pugna ex propinquo utrinque excitata, hostilis multitudo valida interne-
cionem insolenter minitans imperatoriam superasset (adeo roborata erat),
nisi ex loci opportunitate et virtute imperatoriae cohortis, aut multo
magis ex caelesti auxilio, impedimentum obiectum fuisset. Proinde im-
perator intelligens internecionem intentari, cum magistro Manuele de sa-
lute communicat, sic dicens: “quid agimus Manuel magister? perimus
enim.” Atque hic ei respondit “puniceos calceos, domine, qui impera-
torium splendorem significant, exue, ac nigros indue, pariterque reli-
quum imperatorium ornatum. Ego autem delectos viros quingentos stre-

λογάδας ἀνδρῶν φ' γενναίους συλλάβοιμι· καὶ δι' αὐτῶν γε πρὸς
 ἐν μέρος τῶν πολεμίων χωρήσομεν καὶ ῥαδίως διελευσόμεθα.”
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντειρήκει “ὁ δὲ λαὸς ἐκ τούτου τί πείσεται;”
 καὶ ὁ Μανουὴλ ἀπεκρίνατο ὅτι “ἡ μὲν βασιλεία σου πάντως ἐξ
 5 ἀναγκαίου διασωθήτω, ὥστε μὴ κατασχεθῆναι σε τοῖς πολεμίοις· D
 τοῦτο γὰρ εἶγε συμβήσεται, ἔλεινόν ἔσται Χριστιανοῖς. περὶ
 δὲ τοῦ λαοῦ ὅπερ τὸ θεῖον κράτος κελεύσειεν εὐσεβῶς διακαρτε-
 ρήσομεν.” φ' οὖν ἄνδρας γενναίους ἀφορίσας ὁ Μανουὴλ παρε-
 γένετο εἰς τι μέρος Σαρακηνικοῦ τάγματος, καὶ “τὸ σωτήρος
 10 νενίκηκεν” ἀνακικραγῶς αὐτὸς μετὰ τῶν κατ' ἐκλογὴν αὐτῶ
 προσβαλὼν ἀνδρείως διέκοψε καὶ ἐξέθωρεν· ὁ δὲ βασιλεὺς δειλίᾳ
 κατασχεθεὶς ὑπεστράφη. ὁ δὲ μάγιστρος βραχύ τι διαδραμῶν
 καὶ τὸν βασιλέα μὴ ἐκβεβηκότα πνυθόμενος αὐθις ἀπήει πρὸς ἕτε-
 ρον μέρος, καὶ αὐτὸ διασχίσας εἰσέδυν ἔνθα ὁ ἄναξ διέτριβεν.
 15 βραδείας δὲ ὥρας γενομένης ἐπὶ ταῖς τοιαύταις παρεμβολαῖς καὶ
 πολλῶν ἐν ταύταις ἀναιρεθέντων Σαρακηνῶν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ
 σπυρῖζειν τὸν τύπον ὕδατος, ἀλλὰ μὴ καὶ νομῆς, ὑπεχώρησεν
 ὁ Ἄμερ μετὰ τοῦ ἰδίου στρατεύματος, καὶ παραγενόμενος εἰς τι V. 45
 λιβάδιον ὅπερ Δώρα κατονομάζεται, εὐθέως προσανεπαύσατο.
 20 ἄδειας οὖν ἐντιῦθεν ὁ ἄναξ λαβόμενος τὰς τῶν ἐχθρῶν μαιφό-
 νους χεῖρας διέδρασεν ὅλην ἡμέραν τῇ φυγῇ προστιθέμενος, καὶ
 τιοῦτόν τῳ τρόπῳ διεσέσωστο.

11. ἐξέθωρεν L.

13. πνυθόμενος L.

ibid. φέσει L.

puos assumam, cumque iis ab una parte hostes aggrediar, facileque per
 eos transibimus.” Cui imperator regerit “multitudine vero postea quid
 fiet?” Respondit Manuel “imperatoriam tuam maiestatem omnino oportet
 incolumem evadere, ne apud hostes detinearis: hoc enim si contingat,
 lamentabile erit Christianis. Quod ad multitudinem attinet, divini
 numinis voluntatem pie feremus.” Quingentos itaque viros strenuos cum
 delegisset Manuel, accessit ad unam partem Saracenicis exercitus, atque
 “Salvatoris signum vicit” exclamans ipse cum delecta manu facto impetu
 perrumpit atque exsilit: ceterum imperator metu impeditus reversus fue-
 rat. Magister vero cum paullulum procurrisset atque imperatorem non
 exivisse audivisset, rursus abiit ad aliam partem, eamque perrumpens
 penetravit eo ubi imperator morabatur. Cumque longo tempore dura-
 rent eiusmodi incursiones multique Saracenorum in iis interficerentur,
 insuper et locus aquae laboraret penuria, nec minus pascuorum, reces-
 sit Amer cum suo exercitu, profectusque in locum quendam herbosum
 Dora dictum mox requievit. Securitatem igitur hinc nactus imperator
 ex cruentis hostium manibus effugit per totum diem fugae deditus, atque
 hoc modo salvus evasit.

Ἐτῶν δὲ δύο διαβεβηκότων πάλιν ὁ αὐτὸς Ἄμερ τοῖς Ῥωμαίκοις ὄροισι ἐφάλλεται, ἐπὶ μ' χιλιάσι μεγαλιούμενος, ἐξ ὧν τὸ τῶν Ἀρμενιακῶν θέμα παντάπασι διωλόθρευσε, παρεμβαθύνωνας μέχρι τῆς πρὸς θάλασσαν Ἀμινσοῦ. καὶ τὴν πολυάνθρωπον τεθραμένον αἰχμαλωσίαν καὶ λαφυραγωγίαν πολλὴν ὧν γέγονεν 5 ἐγκρατῆς, ὄλος καθέστηκεν ἔμμανῆς, τῇ θαλύσῃ περισχεθεῖς τῆς ἀπλήστου φορῆς, καὶ τῷ ἰδίῳ λαῷ ὀξέως διενετείλατο κοπέσασαι ῥάβδοις τύψαι τὴν θάλασσαν (καθὼς ὁ Ξέρξης κατὰ τὸ πρὸς Ἑλλάσποντον ζεῦγμα σιδηροῖς ταύτην ἐμάστιξεν), ἐπειπὼν
 “ἵνα τί αὐτὴν εὔρομεν ἐνθάδε; καὶ ἵνα τί μὴ περαιτέρω λεηλα- 10 τοῦντες τοὺς ἐγχωρίους προέβημεν;” περὶ δὲ τῆς πλείστης αἰχμαλωσίας πεπυσμένος ὁ βασιλεὺς δυσφορήτως εἶχε καὶ ἠνιῶτο, καὶ τοῖς ὑποχειροῖσι ἐντραπεζούμενος τοιαῦτα φησὶν. “οἴμοι οἴμοι, οὐχ εὔρηται τις ἀνθρώπων ὡς πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν καὶ πρὸς Χριστιανούς ἀγάπην εἰλικρινῆ διασώσειεν. ὡς ἐνθένδε 15
 C προθυμοποιηθεῖς ἀπέλθοι καὶ τῷ ἄσεβεϊ πολεμήσειεν Ἄμερ.” οὕτως τοῦ βασιλέως διατεθέντος ἀνέστη Πετρωνῦς ἡ Θεοδώρας καὶ Βάρδα ἀντάδελφος, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα φησὶν ὅτι “ὑπηκόους μὲν πολλοὺς τῇ σῇ μεγαλοδόξῳ βασιλείᾳ δέδωκεν ὁ θεός, οἵτινες πλεῖστά σε στέργουσι, δέσποτα, προτεθύμηνται δὲ καὶ 20 ἑπὲρ τῆς σῆς ἀγάπης τεθνάναι· πλὴν τοῖς πολέμοις ποτὲ μὲν εὐτυχίαι, ποτὲ δὲ δυστυχίαι συμβαίνουσιν· τὴν δὲ νίκην ἀνευδοκίαστον οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐπίσταται, εἰ μὴ μόνῳ αὕτῃ θεῷ

6. ὄλος L.

Porro annis duobus praeterlapsis rursus idem ille Amer Romani imperii fines aggreditur, quadraginta millibus sese efferens, quibus Armeniacum thema plane disperdidit, progressus usque ad maritimam urbem Amisum. Vidensque plurimos captivos multaue spolia quibus potitus fuerat, plane insanire coepit, quod mari prohiberetur ab insatiabili impetu, suisque praecepit ut virgis abscissis caederent mare (sicut Xerxes apud Hellesponti pontem ferreis ipsum flagellavit), dicens “cur istud hic invenimus? et cur non ulterius progressi sumus populando incolas?” De hac ingenti praeda et captivitate cum audivisset imperator, graviter tulit et contristatus fuit, atque apud mensam talia dicit. “Heu heu non est inventus ullus homo qui erga nostrum imperium et erga Christianos sincerum amorem conservaret, ut hinc prompto animo incitatus proficiscatur dimicetque cum impio Amere.” Sic affecto imperatore surrexit Petronas, Theodora ac Bardae frater, atque ad imperatorem dicit “subiectos quidem multos tuo glorioso imperio dedit deus, qui te plurimum amant, domine, paratique sunt amore tui mortem subire. Sed in bello modo prosperae modo adversae res accidunt, victoriamque certam et indubitatam nemo hominum sibi promittere potest, verum haec a solo

προδιέγνωσται.” διὸ πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο “λοιπὸν, ὦ Πετρωνᾶ, προαιρῆ ἀπιέναι καὶ προσβυλεῖν τῷ ἐχθρῷ, καὶ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς ἐμῆς βασιλείας προκινδυνεῦσαι;” ὑπολα- D
βῶν δὲ αὐτῷ φησὶν ὅτι περ “ἐν ἐτοιμότητι βασιλεῦ χρηματίζω
5 τὴν ἐνοῦσάν μοι αἵματος δράκα εἰς τε τὴν σὴν βασιλείαν καὶ ὑπὲρ
τῶν ὁμοπίστων ἀποκενῶσαι.” τούτοις δὴ τοῖς προθύμοις λόγοις
ὁ ἄναξ ἐγγυηθεὶς προχειρίζεται τοῦτον ἡγεῖσθαι τοῦ τάγματος
τῶν σχολῶν· ὅς τῷ λόγῳ τῆς προβολῆς σπουδαίως διατεθεὶς τὸ
ἔργον ἐπήγαγεν, εὐθυβολήσας πρὸς τὸν πολέμιον σὺν ἐπιλέκτοις
10 καὶ οὐ πλίθει τοσοῦτῳ μεστοίμενος. ὃ οὐκ ἐλελήθει τὸν Ἄμερ·
φυγὰς γάρ τις Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν ἄπεισι καὶ φησί “γνωστὸν
ἔστω σοι Ἄμερ, Πετρωνᾶς ἐκεῖνος ὁ πρὸς γένους τοῦ βασιλέως
τὸ αἰδέσιμον ἔχων ἐπήγχεσε περιθέσθαι σοι πόλεμον· ὅθεν αὐ-
τὸν ἀπίσης τῆς στρατιᾶς ἡγεμονεύειν προσέταξεν. παρ’ ᾧ συνή- E
15 θροισται πῦς ὁ τῶν θεμάτων στρατὸς καὶ ἐξιόπλισται, τὴν κατὰ
σοῦ μάχην πραγματευόμενος.” τότε Ἄμερ τοῖς ὑπ’ αὐτὸν τα-
ξιάρχαις τὸ ἀκουσθὲν παρεγίμνου, τί δρᾶν χρὴ πρὸς τοῦτο διε-
ρευνώμενος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ὁμοφρόνως εἶπον “τὸ παρ’ ἡμῶν
γεγονὸς ὡς Ἄμερ κατὰ τῆς ἐπικρουτείας Ῥωμαίων ἀνδραγάθημα
20 οὐδεὶς τῶν πρὸ ἡμῶν ἐξεργάσατο. οὐ χρεῖαν ἔχει πλείονος ἐργα-
σίας, ἀλλ’ ἢ παρεῖναι ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν χώραν ἡμῶν, δι’ ἧς V. 46
ἀφιξώμεθα. καὶ εἰ μὲν ὁ Πετρωνᾶς διώκων ἡμῶς κατυλάβοι,

5. εἰς] corr. marg. ὑπὲρ L: hoc post καὶ adieci.

19. γεγονὸς ὁ ἄμερ L.

20. ἐξεργαστο V.

10. τὸ ἄμερ L.

21. παραιναι L.

deo praescitur.” Itaque ad haec imperator respondit “ergo, mi Petrona, vis proficisci et aggredi hostem ac pro Christianis meoque imperio periclitari?” Qui respondens ei dicit “equidem, imperator, paratus sum, quoad pugillus sanguinis incrit mihi, eum pro tuo imperio proque fidei consortibus evacuare.” Hoc alacri sermone imperator confirmatus praeficit ducem cohorti scholarum. Qui verbis incusationis promptus factus rem et facta adiunxit, recta profectus in hostem cum delectis, nec nimia multitudinem gravatus. Non latuit ea res Amerem: transfuga enim quidam eum adit dicitque “notum sit tibi, Amer, Petronas ille affinitate imperatoris glorians minatus est tibi bellum inferre: quapropter eum universo exercitui praeesse iussit. Ab eo collectae sunt omnes thematum copiae et armis instructae, proelio adversus te paratae.” Tunc Amer suis ducibus revelavit quid audivisset, quid faciendum ad haec sit quaerens. Illi vero ad eum unanimiter dixerunt “res quales nos, o Amer, gessimus adversus Romanorum imperium, nemo ante nos gessit: non est opus maiore negotio, sed tantum via in nostram regionem, per quam proficiscamur. Et si quidem Petronas nos persequens occupaverit, tunc

τηνικαῦτα τούτῳ παραταξόμεθα· εἰ δὲ τοῦτο μὴ συναντήσοι, ἐν τοῖς ἰδίοις πάντως ἀπελευσόμεθα.” αὐτὸς δὲ ὁ Ἄμερ ὡς εἶ τις ἄλλος οἰηματίας τελῶν καὶ ὑπέροπλος ἔφη “οὐδαμῶς τὸ παρ’ ἐμῶν βουλευθὲν διαπράξομαι, ὡς ἂν μὴ ἐκεῖνος ἐμοὶ δειλίαν καὶ δρασμὸν ἐπιγράψοιτο· διὸ ἄπειμι πρὸς ἀντιπαράταξιν αὐτοῦ.” 5
 διοδεύσας δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ὡσεὶ μῖλια φ’ τῷ Ἀβυσιανῷ καταντᾶ, κατὰ συνορίαν τελοῦντι τῆς τε Παφλαγονίας καὶ τοῦ Ἀρμενικῶν θέματος, εἰς τὸν χῶρον ὃς κατωνόμασται Πόρσοντα, ἐν ᾧ ὄρος καθέστηκε, καθ’ ὃ ὁ Ἄμερ ἐσκήνισεν, ἦτοι τοῦ ὄρους
 B ἐκεῖθεν, καὶ ὁ Πετρωνᾶς ἔνθεν. νυκτὸς δὲ καταλαβούσης στρα- 10
 τηγὸς ἐκπέμπει τῶν εὐδοκίμων, ἐπαναβεβηκέναι τοῦ ὄρους καὶ ἐγκρατῆσαι αὐτοῦ, ἵνα μὴ τούτου ἐν κατασχέσει γένωνται οἱ πολέμοι. ταῦτ’ οὖν τοῦτο καὶ ὁ Ἄμερ ἐργάσατο. πρὸς τῇ ἀναβύσει δὲ τοῦ ὄρους συνηνηκότων ἀλλήλοις, ὑπερίσχυσεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναβεβηκότας εὐθαρσῶς κατεβίβασεν· 15
 ἐφ’ ὃ καὶ ὁ Πετρωνᾶς μετὰ τοῦ ὑπ’ αὐτὸν παντὸς λαοῦ ἀναβέβηκεν. συμβολῆς δὲ γενομένης τῶν ἑκατέρων μερῶν, ὁ ἐπιβλήπων θεὸς ἐπὶ ταπεινὸν καὶ πρῶον καὶ τοὺς αὐτοῦ τρέμοντα λόγους, ὁ τοῖς ὑπερηφάνοις ἀντιτασσόμενος, τὸν μὲν ἐκρατάωσε,
 C τὸν δὲ ἐσάθρωσεν· καὶ παραυτίκα ὁ Ἄμερ μαχαίρᾳ πεποινηλά- 20
 τητο, οὐπὲρ ἀναιρεθέντος ὃ ὑπ’ αὐτὸν ἅπας λαὸς διεσχέδαστο καὶ ξίφους ἐγχείρημα γέγονε, καὶ σχεδὸν ἅπας ἀπώλετο, δίχα τοῦ τούτου υἱοῦ μετὰ ἑκατοντάδος ἀνδρῶν διαπεραιωσαμένου

1. παραταξόμεθα L.

6. μῖλια L.

20. πεποινηλάτε L.

contra eum in acie consistemus: sin. id non accidat, ad nostra utique abibimus.” Ipse autem Amer, si quis alius arrogans et superbus, dixit “haudquaquam vestrum consilium exsequar, ne ille formidinem aut fugacitatem mihi imputet. Quare proficiscar in aciem contra eum.” Profectusque ab Amiso quasi miliaria quingenta ad Amysianum pervenit in confinibus Paphlagoniae et Armeniaci thematis, in locum qui Porsonta dicitur, ubi mons est, apud quem Amer tabernacula posuit; ipse in altera parte montis, et in altera Petronas. Cum autem nox venisset, duces mittit Petronas ex probatioribus qui conscendant montem eoque occupent, ne hostes eum obtineant. Quod idem et Amer fecit. Cumque in ascensu montis sibi obviassent, praevalere fecit deus populum suum, eosque qui ascenderant audacter aggressi deiecerunt, et Petronas montem cum omni sua multitudine ascendit. Factoque conflictu ex utraque parte, deus qui humilem respicit et mansuetum suosque sermones trementem, qui superbis resistit, hunc roboravit, illum debilitavit. Ac confestim Amer gladio poenas dat: quo interfecto omnis eius multitudo dissipata gladioque perempta est, ac fere universa periit, excepto illius filio cum una centuria Halyn fluvium transgresso; quem tamen occurrens

Ἄλυν τὸν ποταμὸν· οὗ κατὰ συνάντησιν καθεστὼς ἐν τῷ Χαρ-
 σιανοῦ θέματι μεράρχης ὁ Μαχαιρῆς οὕτω καλούμενος κατέσχεν
 αὐτὸν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, ὥστε παρὰ μικρὸν, τοῦ Θεοῦ θαυμα-
 τουργήσαντος ὑψηλῷ ἐν βραχίονι, μὴ περιλειφθῆναι τινὰ ἐξ αὐ-
 5 τῶν καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων ὑπαγγεῖλαι τοῖς κατὰ τὴν πόλιν
 αὐτῶν περιοῦσι Σαρακηνοῖς. περὶ τούτου διαγγελθέντος τῷ βα-
 σιλεῖ κατὰ τὴν πολιτείαν χερμονὴ θαυσιλῆς διακέχεται, καὶ ὁ Πε-
 τρωνᾶς τῇ τῶν μαγίστρων εὐκλείᾳ σεμνύνεται. ὡς δέ τινες, ὅτι D
 καὶ Βάρδας σὺν τῷ ὁμαίμονι τοὺς ἐχθροὺς τροπωσάμενος τὴν
 10 τοῦ Καίσαρος τότε κληροῦται ἀνάρρησιν, ἐν ἡμέραις τοῦ πά-
 σχα, Ἰνδικτιῶνι ε'.

Ὁ οὖν καθηγεμὼν Βουλγάρων περὶ τούτου ἐπεγνωκὼς καὶ τῷ
 τοιούτῳ κατατροπωθεὶς εὐτυχῆματι πρὸς εἰρηναίαν κατάστασιν
 ὑποκλίνεται, εἰ καὶ πρὶν ἐθρασύνετο, ἀλλὰ μὴν καὶ λιμῷ οἱ περὶ
 15 αὐτὸν πιεζόμενοι (ᾔθεν καὶ τὸ Ὅμηρικὸν καθ' ἑαυτοὺς ὡς εἰκὸς
 διενεόηντο λόγιον,

πάντες μὲν στυγεροὶ θ' ἄνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,

λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν),

καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τοῦ Χριστιανῶν εὐπειθῶς καταξιοθῆναι
 20 βαπτίσματος ἅπαντες, τὸν δὲ αὐτῶν ἀρχηγὸν αἰρετίσασθαι Μι- E
 χαὴλ ὠνομάσθαι ἐπὶ τῷ βασιλέως ὀνόματι, ἐκπεμφθέντων ἐκεῖσε
 ἀρχιερέων τινῶν ἐλλογίμων τὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἐγκρα-
 τύνασθαι.

2. Μεράρχης V.
 Odyss. μ, 341.

16. διενεόητο L.
 20. αἰρετήσασθαι L.

17. στυγεροὶ] γὰρ L.

ei in Charsiano themate merarches Machaeras dictus cepit, illosque qui cum ipso erant, ut propemodum, deo miraculose agente in excelsa brachio, nec relinqueretur aliquis ex ipsis, quidque accidisset nuntiaret in urbe ipsorum adhuc reliquis Saracenis. Hoc cum nuntiatum esset imperatori, civitas abundantia laetitia exhilarata est, ac Petronas magistrorum gloria decoratur. Ut autem aliqui, etiam Bardas postquam cum fratre hostes vicisset, tunc Caesar acclamatus fuit, in diebus paschatis, indicatione decima.

De his rebus cum audivisset dux Bulgarorum, cedens eiusmodi victoriae ad pacificum statum inclinabat, quamvis prius fuisset ferox. Sed et fame premebantur eius subiecti: unde et Homericum apud se, ut par est, cogitarunt oraculum, *Tristes sunt mortes miseris mortalibus omnes, Sed quam dira famas offert tristissima demum est*; adeo ut facile Christianorum admitterent baptismum universi, ipseque eorum dux vellet Michael vocari imperatoris nomine, cum mitterentur illuc sacerdotes quidam eximii ad religionem Christianam firmandam.

Genesius.

Περὶ πολλοῦ δὲ τῷ Καίσαρι Βάρδα ἡ σοφία περιεστέρητο,
 V. 47 καὶ τῶν πολλῶν πρὸς ἐπίδειξιν ἐμεμέλητο. συναθροίσμι σοφοὺς
 κατὰ τὴν Μαγναύραν, ὡς τοὺς μὲν φιλοσοφίας γεωμετρίας
 τοὺς δὲ ἑτέρους ἀστρονομίας ἄλλους γραμματικῆς ἀντικεισόμε-
 νους ἐγκαταστήσας προῖκα διδάσκειν τοὺς προσιόντας. καὶ 5
 τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἐπιμελείας ἐν τούτῳ διεύργαστο, ὡς Λέοντα
 τὸν πᾶν φιλόσοφον κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ἐντύξαι διδάσκαλον,
 καὶ τὸν αὐτοῦ φοιτητὴν ἐν γεωμετρίᾳ Θεόδωρον, καὶ ἐν ἀστρο-
 νομίᾳ Θεοδήγιον, ἐν τε γραμματικοῖς Κομητιῦν, καὶ τούτους ταῖς
 βυσιλικαῖς δωρεαῖς ἐπαρκεῖν· ἔφ' οἷς ἐκ φιλοπονίας ἐπιχωροῦσαν 10
 συχνῶς καὶ τῶν μαθητιῶντων ἐκάστου τὸ ἐπιτήδειον ἐννοεῖν χρη-
 σταῖς ἐλπίσιν ὑπέτρεψεν, αὐτῶν τε τοὺς καθηγουμένους ἐμμελε-
 B στίρους πρὸς τούτους ταῖς εὐεργεσίαις πεποιήτο, ὥστε τοῦ λό-
 γου τὰ σπέρματα ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς δεῦρο διαυξηθέντα ἐπι-
 πλέον τελεσφορεῖν εἰς ἐκείνου μνήμην ἀνάγραπτον. πρὸς ἐπι 15
 τούτοις τῷ ἀδωροδοχῆτῳ, καὶ ἐπιπλάστως, ἐκέχρητο. ἐπεφι-
 λοχρηματῆκε γὰρ ἀφειδῶς πολλῶν κτημάτων καὶ μὴν τιμαλφῶν
 ἐφιέμενος, ὧν τὴν κτῆσιν ἐξ ἀναγκαίου προσελαμβάνετο· ἐπεφι-
 λοιπῆτο γὰρ προπομπαῖς εἰς ἕκρον καὶ σεβασμιότησι, τὸ αἶθα-
 δες καὶ ἀλαζονικὸν ἐπισπώμενος, εἰ καὶ μετὰ σκηνακτομένης 20
 φρονήσεως καὶ ἀρχικῆς καταστάσεως ἤττων ἦν τῶν ἐξ ἀληθείας
 βελτιωμάτων. ἐξ ὧν ἀσχέτως ἐβασίλεια, Μιχαὴλ ἐπαυγενίζων

21. ἤττον L.

Ceterum magnae curae erat Caesari Bardae sapientia. quamvis ea cura ad ostentationem spectaret. Congregat itaque sapientes in Magnaura, ut, aliis philosophiae, geometriae, aliis astronomiae, aliis grammatices professoribus ibi constitutis, isti gratis docerent accedentes. Ac tantum in ea cura laborabat, ut Leonem illum summum philosophum in philosophia constitueret doctorem, eiusque discipulum Theodorum in geometria, atque in astronomia Theodegium, inque grammaticis Cometan, istisque imperatorias largitiones suppeditaret. Quos prae studio saepe visitans ac discipulorum cuiusque aptitudinem considerans, bona spe hos sustentabat, ipsorumque praecceptores diligentiores beneficiis efficiebat, ita ut eruditionis semina ex illo tempore ad hunc usque diem sumpto incremento plures fructus ferrent, in illius memoriam litterarum monumentis consignatam. Insuper nec muneribus facile corruppebatur, quamvis ficto id prae se ferret: inhiabat enim opibus vehementer, multas possessiones, sed et pretiosas, affectans, quarum comparisonem necessario suscipiebat: studebat enim pompae summo opere et magnificentiae, arrogantiam et fastum colligens, quamvis cum simulata prudentia et imperii affectatione adspiraret ad eos profectus qui rei veritate probarentur. are immodice affectabat imperium, Michaelis imperatoria cervici im-

τοῦ βασιλέως, ᾧ παρορᾶσθαι μὲν πολλάκις ἔκ τε τῶν συγκλητικῶν ἐξεγένετο, τάχα δὲ καὶ διὰ τὸ ἀλίσκεσθαι φιλοθεύμονι καὶ C φιλιπποδρόμῳ προθέσει τὸν ἄνακτα δι' ἀπροσεξίαν τῶν ἀμεινόντων, ἢ τυχὸν καὶ ἡλικία τῇ νευζούσῃ παρριπίλλεσθαι.

5 Οὐ μὴν δὲ Βάρδας μόνης τῆς βασιλείας ἐρῶν ἐτυρβάζετο, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἐγκρατεῖν οὐκ ἐπαύετο, ὥστε καθελεῖν τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τὸν σεμνὸν Ἰγνάτιον διασκέψασθαι, τῷ ἀπεῖρχθαι ποτε κρινωνίας αὐτὸν κατὰ τι τῶν ἀπενκταίων ἐλάττωμα, ὃ πρὸς ὑπόνοιαν παρενέσκηπτεν, εἰ καὶ παρ' αὐτοῦ
10 πολλάκις ἐν ταύτῃ δεχθεὶς νοουθετικάς τε συμβουλαῖς μὴ πεισθεὶς ἑαυτὸν δοκιμάζειν κατ' ἢ τῷ Παύλῳ νενομοθέτηται, ἀνευλαβῶς τῷ ἀγιάζοντι πρόσεισι καὶ πολλάκις· διὸ ἐν μιᾷ τῆς ἀδιαφόρου D τόλμης ἀπορραπίζεται, καὶ ἀπειλεῖ κατ' αὐτοῦ μετ' ἕβρεων χαλεπῶν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτὸν καθαιρήσειν, προσεπιθησόμενος
15 αἰκισμούς. ὅς μετ' ὀλίγον τὸν τοιοῦτον ἄνδρα τῆς ἀρετῆς ματαιώσας τοῖς κατ' αὐτοῦ σκευασθεῖσι τῆς ἐκκλησίας καθίστησιν ἔκβλητον, τὸν μετὰ τὴν τετραετῆ τοῦ θρόνου κατὰσχέσιν καὶ τελευταίαν τοῦ τρισμάκαρος Μεθοδίου κατ' ἐκλογὴν προκριθέντα, σὺν εὐλαβείᾳ τῷ μεγίστῳ τῶν ἐκ πατρὸς ὀρθοδόξων συστάσεων,
20 τῶν μεγάλων τῇ ἀρετῇ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου, τῶν νύϊων Λέοντος βασιλέως, κἄν τῇ τοῦ πατρὸς ἐπιπόγῳ αἰρέσει σμικρυνομέ-

1. ᾧ] ὡς L.

10. πεισθῆς L.

14. προσεπιτιθησόμενος L.

18. τελευτήν potius.

19. συνευλ, τῷ μεγίστῳ L.

minens; cui ut contemneretur et a senatoriis viris saepe accidit, forte quia caperetur spectaculis ac circo nimis esset deditus imperator propter neglectum meliorum morum, aut fortasse quod iuvenili aetate huc illuc impelleretur.

Sed non solum cupiditate imperandi Bardas turbulentus erat, verum et ecclesiam violare non desinebat, adeo ut remove a sede patriarchali sanctum Ignatium in animum induceret, quod exclusus aliquando communionem ab eo fuisset, propter quoddam detestandum crimen, quod in suspicionem veniebat, quamvis saepe in eam receptus, admonitionibus et consiliis non obtemperans ut sese probaret secundum Pauli praeceptum, irreverenter ad sanctum accedit, et saepius: quare uno quodam die ob indifferentem audaciam repellitur cum castigatione. Atque hic minatur illi cum contumeliis gravibus, a summo sacerdotio remoturum, additurum etiam saeva verbera: qui et paullo post, eiusmodi virum, virtute irrita et despecta, suis in eum machinationibus ex ecclesia eiicit, illum post quatuor annorum patriarchatum et obitum beatissimi Methodii per electionem antepositum, cum maxima reverentia, patrum orthodoxorum pari magnis illis in virtute, Basilio et Gregorio, filiis Leonis imperatoris, etsi propter patris infamem haeresin minuerentur, ut ad percipien-

νων, ὡς ἐντεῦθεν λοιπὸν κληροῦσθαι τὸ μέγιστον τῶν μεγάλων
 V. 48 ἐπαναβέβηκεν. ἀντεισάγει δὲ Φώτιον πατριάρχην, κατὰ τι μὲν
 τῶν βελτιόνων ὑπερτεροῦντα, κατὰ τι δὲ χθραμαλούμενον.
 ἐφ' ὧν καθύδω καὶ τῇ ἀνόδω πολλῶν προσκληθέντων τῆς γερου-
 σίου βουλῆς καὶ ταύταις ἐπισφραγισαμένων, Κωνσταντῖνος μόνος 5
 ὁ εἰρημένος οὐ κατατίθεται, ἐξειπὼν μὴ ἐξεῖναι τινι τῶν λαϊκοῖς
 καταλόγοις συνειλεγμένων περὶ τοιούτων ἐγγράφεισθαι. οὐ μέχρι
 τούτου τὰ κατ' αὐτόν· ἀλλὰ πολλαῖς τιμωραῖς ἐμμεθοδεύεται
 παρὰ μικρὸν τῆς ζωῆς ἀπηλλάχθαι, καὶ τοσοῦτον ὥστε χαμαι-
 ριφῆ σταυροειδῶς διηπλῶσθαι τὰ χεῖρε καὶ τὸ πόδε κατάδεσμον 10
 καὶ ἀλγηδύσιν ἐντεῦθεν κακύνεσθαι. οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ τῶν
 B αἰκισμῶν διεκόπτετο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ χεῖρον προέκοπτεν. ἐκδίδεται
 παρὰ Καίσαρος Θεοδώρῳ τῷ μωριῷ κατὰ κτησιν τῶν ὠμοτάτων,
 πρὸς δὲ καὶ Γοργονίτῃ Ἰωάννῃ καὶ Νικολάῳ τῷ Σκουτέλλοπι,
 καὶ ἐν τῷ τῶν ἀποστόλων περιβοήτῳ ναυί, ἐν ἡριῷ τῶν βασι- 15
 λέων, ἐφ' ὅτῳ ἐγκέκλειστο λιμῷ καὶ δίψει τρυχόμενον, καὶ
 πολλῶν πλέον ταῖς κατὰ σῶμα κακώσεσιν· οὔτινες λάρνακι Κων-
 σταντῖνου τοῦ κοπρωτήμου περισκελίσαντες κατὰ γύμνωσιν εἴ-
 σαν. χειμῶνος δὲ ἦν ὥρα, καὶ μάλα τῶν ἐπαχθῶν· τῷ λίθῳ
 ἐπαυχένιος ἢ ὑξύτης, καὶ δι' ὅλου κατὰ τὴν ἀφῆν λίαν ψυχρὸς 20
 ἔκ τε καιροῦ καὶ τῆς ἐαυτοῦ φύσεως. ἐνθὲνδε ὁ ἀθλητῆς τῶν
 C κρυφίων σαρκῶν ἀποβολὴν ἐποιεῖτο σαρκίως καὶ αἵματος. καὶ

1. πληροῦσθαι L.	ibid. τῶν] τινῶν L.	3. βελτιόνων I.
8. ἐμμεθοδεύεται L.	10. τὸ πόδε L.	11. ἀλγηδύσιν I.
16. ἐφότῳ L.	ibid. τρυχόμενος B.	18. περισκελίσαντες L.
19. μάλλα L.	20. ψυχρῶς L.	

dos honores magnorum maximos ascenderet. Introducit autem Bardas in locum eius Photium patriarcham, in aliquibus houis superiorem, in aliquibus inferiorem. In quorum descensu et adscensu, cum multi accersiti fuissent ex senatorio ordine eumque assensu suo comprobassent, solus Constantinus, de quo diximus, non consensit, dicens non licere cuiquam ex laicorum numero talibus inscribi. Non eo tantum processum adversus ipsum, sed multis suppliciis exercetur, ut propemodum vitam amitteret, in tantum ut humi proiectus in formam crucis extenderetur manibus pedibusque alligatis indeque doloribus cruciaretur. Non hic abrupti eius cruciatus, sed in maius progressi. Traditur a Caesare Theodoro illi fatuo dicto, ut crudelissima experiretur, nec non Iohanni Gorgonitae et Nicolao Scutellopi, in apostolorum celebre templum, ubi monumenta imperatorum, includendus, ut fame ac siti vexaretur, ac multo magis corporis cruciatibus: qui loculo Constantini Copronymi eum divaricatis crucibus impositum nudum ibi reliquerunt. Erat autem tempestas hiberna et admodum gravis; lapidis dorsum acutum, totusque lapis attactu perquam frigidus, cum anni tempore tum suapte natura. Proimle athleta ille ex intestinis pus mixtum sanguine mittebat. Dolorque erat talis

ἢ ὀδύνη ὅποια, ἵστε πάντως τινές οἱ δυσεντερίας καὶ μᾶλλον ἐκ ψύχους πεπειρασθε. κρύους γὰρ καὶ φλέγματος δῆξει τοῦ ἐντέρου πημαιομένου εὐθὺς μὲν περιοδυνῶται καὶ διατείνεται ὁ τούτων αἰσθόμενος, εἶτα σφοδρῶς ὠχρίᾳ καὶ τῇ πυκνώσει τοῦ περιέχοντος ὀδυνηρῶς φρικιᾷ θρομβουμένου τοῦ αἵματος κατ' ἐπιφάνειαν, ἐξ οὗ ἡ διαφόρησις οἴχεται· ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ βύθος τοῦ ἐγκαρδίου πνεύματος πυκνουμένου τῇ συμπιλήσει τοῦ ἕξω πυκνουμένου, εἶτα τῷ τραυματιῶντι μέρει πλέον δριμύσσεται, συνελαινομένης ἐκεῖσε πύσης τῆς χαλεπότητος. οὕτως ἐγκαρτε-
 10 ρῶν τοῖς δεινοῖς ὁ πανόλβιος, εἰ καὶ εὐνουχία καὶ γῆρει πολυει- D
 δῶς μεμαλάκιστο, οὐκ ἐφθέγγατο πρὸς τὸν κύριον πονηρὸν ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθει, οὐκ ἐκείνοις ἐνδόσιμον, οὐκ ἄμφιβολον, οὐ κατὰ τοὺς ἐταίρους τοῦ ἐξ Ἰθάκης συνέκρινεν

βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἓνα χρόνον ἢ ἐβιῶναι,
 15 ἢ δηθὰ στρεύεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι,
 ἦτοι τῇ πρὸς τὸν Καίσαρα· οὐκ ἦν γὰρ αὐτῷ ἐπ' ἔλαττον ἢ πύλη πρὸς σῆμα καὶ αἷμα τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κατὰ τὸ μέγιστον, ἴσος ὁ ἄγων ἐπ' ἄμφότερα. τοιγαροῦν τινὰ διανίστησιν τῶν συν-
 20 ὄντων τῷ μακαρίῳ κατὰ φρουράν, οὐ πρὸς πῆμινσιν, ἀλλὰ E
 παρηγορίαν, ὡς δι' αὐτὸν κινδυνεύοντι. Κωνσταντῖνος ἦν ὁ Ἀρμένιος, οὗ πολλάκις κατὰ μνείαν κατέστην. οὗτος πάνυ

14. ἢ om. L. 15. στρατεύεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτήτι L. 19. τοιγαροῦν διανίστησιν αὐτῷ κύριος Symeon logoth. p. 441 C.

qualem utique non ignoratis quotquot dysenteriam ex frigore experti estis. Dum enim algoris et inflammationis admorsu intestinum labefactatur, continuo doloribus distenditur qui ea patitur. Deinde valde pallescit et ob densitatem aeris cum dolore inhorrescit, sanguine in grumos coalescente in superficie, unde digestio pessum it. Sed in intimis etiam dum spiritus in corde densatur et constipatione exterioris spissatur, in affecta parte magis exasperatur dolor, vi mali eo compulsa. Ita tolerans diros cruciatus vir beatissimus, quamvis ex castratione etiam et senectute varie esset debilitatus, non est locutus domino malum super his quae patiebatur, nullum anceps verbum aut quod illis ansam praebere posset, non iudicavit ut Itbacensis illius socii, *Horae momento aut cadere aut reperire salutem Praestat quam lento affligi certamine vitam.* Certamine inquam cum Caesare: non enim ei minor erat colluctatio cum carne et sanguine quam cum principatibus et potestatibus tenebrarum huius seculi, aut ut plus etiam dicatur, par certamen cum utrisque. Itaque quendam suscitavit dominus ex iis qui erant cum beato viro custodiae causa, non ad nocendum, sed ad solatium praestandum, tamquam propter ipsum periclitanti. Erat is Constantinus Armenius, cuius saepe mentionem feci. Iste admodum occulte portans vasculum vitri ple-

κρύφα βαστάζων τι ἀγγείδιον ἐξ ὑέλου ἔμπλεον οἴνου, πρὸς ἐπὶ τούτῳ καὶ ἄρτον, ἔστιν ὅτε καὶ μῆλα, τῶν κακοποιῶν ἀνδρῶν τὴν ὑποχώρησιν πρὸς μικρὸν ἐμεθόδευεν, καὶ τῷ ὀσίῳ εἰσῆει, καὶ τοῦ λάρνακος αὐτὸν κατεβίβαζεν, καὶ παρεῖχε τὸν ἔλεον, ἀποκουφίζων κἄν ἐπ' ὀλίγον τῆς συμφορᾶς, μέχρι τῆς ἐκείνων 5
 V. 49 ἐλεύσεως. ᾧ πολλὴν τὴν εὐχαριστίαν ἠμείβετο μετὰ τὴν τῶν κακῶν λύτρωσιν· οὐ γὰρ ὡς Καίσαρος ὦν, εἰ καὶ τῶν οἰκείων, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ἐνεδίδου, εἰδὼς ἀπονέμειν θεῷ τὰ θεοῦ καὶ τὰ Καίσαρος Καίσαρι, ὥστε μὴ παροξύναι τὸν ὑψιστον.

Τὰ δὲ πρὸς ἵπποδρομίαν τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ διεσπούδαστο 10 ἐν τοῖς κατὰ Προποντίδα παλατίοις περιφανεῖσιν, ἐνθα ναὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος Μάμαντος ἤδρουσται· ἐκεῖσε τὰς ἄμιλλας συνεχεῖς ἐποιεῖτο, αὐτὸς ἱππάζων ἐφ' ἄρματος, τῶν εἰωθότων πάντων κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν περὶ τὸν ἀγῶνα συντιθεμένων· καθ' ὃν τῆς θεομήτορος τιμῆ εἰκῶν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἰδρύσεως 15 ἴστατο, ἐξ ἧς τοὺς νικητικούς ἐπάθλους ὁ βασιλεὺς ἀνεδέχετο.
 B καὶ τοσοῦτον αὐτῷ τὰ τῆς ἵπποδρομικῆς ἔριδος ἐπεφιλοτέχναστο, ὥστε ποτε συνηνιοχοῦντι Κωνσταντίνῳ τῷ δηλωθέντι ἐκ περιτροπῆς ἀκουσίῳ τοῦτον ἀνεσκευάσθαι καὶ παρὰ μικρὸν διολέσθαι τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρματος. ὅθεν προσεπετίθεντο τὰ τῆς εὐτε- 20 λείας αὐτῷ, καὶ πολλῷ πλέον τὰ τῆς ἐξουδενώσεως ἐκ τοῦ ψευδοφανοῦς πατριάρχου καὶ συνεπαγομένου αὐτῷ αἰσχίστου κλήρου, καὶ τῷ ἀληθεῖ πατριάρχῃ κακὴν ἄμιλλαν διαμιλλωμένων καὶ δυσ-

4. τῆς λάρνακος V.

19. ἀνασκευάσθαι L.

num vino, insuper et panem, quandoque et poma, infestorum hominum abitum ad breve tempus procurabat, ingrediebaturque ad sanctum virum ac de loculo eum tollebat, praebebatque misericordiam, saltem ad breve tempus sublevans eius calamitatem, usque ad eorum reditum. Cui magnam gratiam retulit a malis illis liberatus. Non enim quasi Caesaris esset, quamvis ex propinquis, illius vexationibus cedebat, cum sciret dare deo quae dei sunt et Caesari quae Caesaris, ne irritaret altissimum.

Porro imperator Michael circo et aurigationi studebat in palatiis ad Propontidem visendis, ubi templum magni martyris Mamantis situm est, ipse agens equos in curru, rebus necessariis ad certamen in imperatoria urbe comportatis. In eo templo deiparae pretiosa imago in imperatorio solio collocata erat, a qua victoriae praemia imperator accipiebat. Ac tantopere studebat circo, ut auriganti aliquando cum Constantino de quo diximus currus subverteretur ipseque subversione currus paene periret. Unde adhuc magis contemnebatur. Sed multo despiciabilior fiebat propter falsum patriarcham eique adiunctum turpissimum clerum, qui improbo certamine contendebant cum vero patriarcha, infas-

ωνύμοις ἐνθρονιζομένων κακῶς μητροπόλεσι καὶ μεταποιούντων
 ἐναγέσι θυσίαις τὰ ἅγια, ὡς ἐντεῦθεν καὶ βεβηλοῦσθαι αὐτὸν
 παρὰ παντός [τε] Χριστιανικοῦ γε πληρώματος καὶ κατεύχεσθαι C
 τῆς βασιλείας διάρρηξιν, ἣτις οὐκ ἐπὶ χρόνον μικρὸν ἀποβέβη-
 5 κεν, προηγησαμένης τῆς Καίσαρος ἀναιρέσεως, ὡς φασι, συνε-
 γνωκότες αὐτὴν Μιχαὴλ βασιλέως ἐξ ἀστατούσης τῆς διαθείσεως·
 καθ' ἣν καὶ τὴν ἐσχάτην δίκην αὐτὸς ἐκληρώσατο, ὡς ὧδε λε-
 χθήσεται.

Εὐτρεπισμὸν ναυστολίας κατὰ Κρήτης ἄμφω συντίθενται,
 10 καὶ πάντα στρατὸν συγκινοῦσι κατ' ἡπειρόν τε καὶ θάλασσαν, καὶ
 αὐτοὶ ἐφικέσθαι προήρητο. ὡς δὲ τοῖς πρὸς τὸ ὄνομα Κήποις
 προσκεχωρήκεσαν, εὐθέως τὰ κατὰ Βάρδα τοῦ Καίσαρος χώραν
 λαμβάνει. ἐνταῦθα γὰρ προμεμηχανούργητο ταῦτα ἐκ τε θεοῦ
 καὶ βασιλικῆς ἐπινεύσεως, ὡς καὶ αὐτῷ τῷ Βάρδῃ γνωσθῆναι, D
 15 περὶ οὗ ἡ ἐπίθεσις. μιῇ γὰρ τῶν ἡμερῶν πρὸ τῆς ἐξιλεύσεως
 Βάρδας προσφοιτήσας κατὰ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καὶ τοὺς γνωστοὺς
 μετακαλεσάμενος, τὴν ἐσχάτην αὐτοῖς ἀντιτίθει δεξίωσιν, καὶ
 συμποσιύσας τοῖς οἰκειοτάτοις τῶν φίλων λεγῶντα παρέσχετο, τὴν
 ἰδίαν καταστροφὴν τεκμηρούμενος. ἄπεισι πρὸς μονὴν λοιπὸν
 20 γείτονα, ἥπερ Ὀδηγοὶ κατωνόμασται. ὡς δὲ παριστήκει τοῖς
 τοῦ ἱλαστηρίου προθύροις λαμπαδουχῶν ἀφιερῶν τε προπεμπτη-
 ρίους φωνάς, τηνικαῦτα ἡ τοῦτου χλαμὺς τῶν ὤμων ἀποσπα-
 σθεῖσα ἐμφανῶς συγκεχάλακεν· ἥς ἐν ἐπαισθήσει γινόμενος ἀπω-

2. ὡς om. L.

9. εὐπρεπισμὸν L.

16. βάρδα L.

mesque faciebant metropoles occupandis thronis, et imitabantur execra-
 bilibus sacrificiis sanctissima; ut proinde profanus haberetur ab omni
 Christianorum multitudine, eique dissolutionem imperii imprecarentur:
 quae etiam non longo post tempore accidit, praecedente Caesaris inter-
 fectione, cum eius, ut aiunt, conscius esset imperator Michael, affectu
 erga illum parum firmo et constanti. In qua supremum supplicium ipse
 sortitus est, ut hoc loco dicetur.

Parant ambo simul expeditionem navalem in Cretam, omnemque mi-
 litarem multitudinem terra marique commovent, ac proficisci ipsi volue-
 runt. Ut autem ad Cepas ita dictos accesserunt, statim adversus Bar-
 dam Caesarem consilia locum inveniunt. illuc enim haec instructa fuerant
 divino et imperatorio nutu, ut et ipsi Bardae patesceret, ad quem spe-
 ctabat conatus. Nam quodam die ante profectionem Bardas ingressus
 aedes suas accersitos amicos suos extremo complexu convivioque accipit
 ac familiarissimis amicorum legata distribuit, interitum suum coniectans.
 Abit ergo in monasterium vicinum, Hodegi dictum: ut autem adstitit ad
 vestibulum propitiatorii, facem tenens ac vota faciens pro abitu, ibi tum
 ei chlamys ab humeris avulsa palam decidit. Quod cum sensisset, la-

Ε λοφύρετο δάκρυσι πρὸς τὴν θεοτόκον διαπύσιον βοήν εὐκτικῶς ἀναπέμπων τῆς τῶν ἐλπιζομένων λυτρώσεως.

Οὐ μόνον δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ τὰ τῆς προδηλιώσεως, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι υμμβόλαιον προηγίσατο. ἔδοξεν ὄναρ ὄρῶν γε' τῷ Καίσαρι· τὸ δὲ τοιοῦτον διεμόρφωτο, ὡς ἐν ἑορτασίμῳ ἡμέρῃ 5 ὃ τε βασιλεὺς καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπήει τῷ Σοφίας Θεοῦ ἱερῷ μετὰ τῆς συνήθους λαμπρότητος. ὡς δὲ προσπεφοιτήκεσαν οἱ αὐτοὶ, ταύταις εἰκονισμένοι λαμπροφοροῦντες τούτοις ἀνεφάνησαν ἄγγε-
V. 50 λοι, καὶ πρὸς τοῖς ἔσω διώπτετό τις ὑπερίνω γηραιὸς φρονιζόμενος· τίς οὗτος; Πέτρος ὁ ἀποστόλων προβύθμιος, αὐτῷ τε γο- 10 νυπετῶν δάκρυσιν ὁ Ἰγνάτιος ὑπὲρ ὧν λωβηθεὶς ὑπομεμενήκει. ὃ δὲ τῷ πάθει συνδιατεθεὶς αὐτῷ ἔφη τὴν ἐκδίκησιν ἐκ χειρὸς κυρίου ἀποίσασθαι, καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἐνὶ δύο τινῶν παρ' αὐτῷ ἱσταμένων ὡσεὶ πραιποσίτων χρυσοενδύτων βραχεῖαν ἐπιδίδωσι μάχαιραν, καὶ προσετιτεύχει ἐννεύσας τὸν μὲν βασιλέα τοῖς δε- 15 ξιοῖς ἀφορίσαι, τὸν δὲ θεύργιστον Καίσαρα, οὕτως εἰπὼν, τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ διὰ ταύτης μεληδὺν τιμωρίσασθαι. οὗ δῆθεν ἐξιεμένου καὶ περὶ τοῦ Μιχαὴλ διειρήκει τὴν τομὴν ἀπεκδέχεσθαι,
B ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀσεβότεκνον.

Καὶ ἄλλο τι σημεῖον ἐπὶ τῷ θανάτῳ παρηκολουθήκει τοῦ 20 Καίσαρος. ἔξαπιστάλη κατὰ Κήπους διάγοντι παρὰ Θεοδώρου τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς ἐσθῆς τοῦ προσίχοντος μήκους ἐλλείπουσα,

1. διαπύσιον L. 8. λαμπροφοροῦντες et in marg. στολοῦν-
 τες L. λαμπροφόροι Symeon log. p. 447 C. 22. ἐλλείπουσα L.

crimans implorabat deiparam ardentibus precibus orans ut ab instantibus malis liberaretur.

Non solum autem in hac re praesagium ei factum, sed et aliud quoddam signum praecessit. Insomnium apparuit Caesari tali forma, quasi festo die imperator et Caesar contenderent in templum Sapientiae dei cum solito splendore; progressisque ad fenestras, in his candidas vestes gerentes eis apparerent angeli, atque in penetralibus conspiceretur quidam senex in sublimi solio sedens; quis ille? Petrus apostolorum primarius, eique supplicans in genibus cum lacrimis Ignatius super iis quae contumeliose passus esset: qui acerbitate rei condolens ei diceret ultionem a manu domini illum accepturum: quo dicto uni ex duobus ei adstantibus tanquam praepositis, in aureis vestibibus, exiguum traderet gladium, nutuque praeciperet imperatorem quidem ad dextram separandum esse, Caesarem autem, deo exoratum eum dicens, ad sinistram, eo-que gladio frustatim concidendum: quo exeunte etiam de Michaelle diceret, ei etiam exspectandam esse percussorem, impium filium eum vocans.

Etiam aliud quoddam signum super morte Caesaris secutum. Missa fuit ei apud Cepas commoranti a Theodora sorore sua vestis iusta mi-

ἦτινι πέρδιξ χρυσόπαστος καθιστόρητο· ἦν προσδεξάμενος ἐπυν-
 θάνετο “ αὐτὴ τί κεκολόβωται; καὶ ὁ ἐν ταύτῃ πέρδιξ τί δηλῶν
 ἀναγέγραπται;” ἀμφοτέρων τὴν λύσιν διεζωγράφει, διὰ μὲν τοῦ
 πέρδικος τὸ πρὸς αὐτὸν δολερὸν ὡς ἔοικε τῆς στείλασης διὰ τὴν
 5 ἐπὶ τῷ ἀναιριθέντι Θεοκτίστῳ ἀντέκτισιν, διὰ δὲ τοῦ ἑλλιποῦς
 τὸ ἑλλιπές τῶν ἑαυτοῦ ἡμερῶν αἰνιττόμενος. ὄθεν καὶ Ἀντιγόνη
 τῷ πατρικίῳ καὶ καθηγεμονεύοντι τῶν σχολῶν, τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
 προσετείχετο τὸν ὑπ’ αὐτὸν λαὸν ἅπαντα συντελεῖν καὶ τῇ βασι- C
 λίδι κατευθῆναι τὴν ἄφιξιν. ὁ δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην δυσυνα-
 10 σχετεῖ βούλησιν. καὶ πλεον τὰ κατὰ Μιχαὴλ βασιλέως ἐπεφανέ-
 ρωτο παρὰ Καίσαρι. πρὸ δὲ τινος χρόνου σειμοῦ γεγονότος
 τῶν πώποτε μνημονευομένων φρικωδέστερον, ἐπεπτώκει τὸ ἄγαλ-
 μα ὃ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἄνναν, ἧ ἐπώνυμον τὸ Δεύτερον, κατὰ κίονα
 διεστήλωτο· ὑπερ διαγγελθέν παρὰ Καίσαρος Λέοντι φιλοσόφῳ
 15 σαφῶς διηρμήνευτο, τὸν ἐκ πρώτου ἄνακτος δεύτερον ἐκπεσεῖ-
 σθαι διὰ θανάτου, τῷ τε Καίσαρι Βάρδα τὸν διαδεξόμενον δα-
 κτυλοδεικτεῖσθαι Βασιλεῖον· ὃν ἔκτοτε οὗτος βασκύνως ἐπέ-
 βλεπεν.

Καὶ ταῦτα κατὰ προφητείαν συνωμαρτήκεσαν Καίσαρι. D
 20 ἐπὶ Κήπους γὰρ ἐφιστηκότων αὐτῶν, ὁ μὲν βασιλεὺς τὰ τῆς βα-
 σιλείας ἐνήργει πρακτέα, ὁ δὲ Καῖσαρ τὰ τῆς φιλαρχίας πλεον
 ἐπετηδεύετο, καὶ πολὺς ἦν, ὑπεραίρων τοῦ βασιλέως καὶ ἐτέρων
 τῶν κατὰ Θεραπείαν ὑκειωμένων αὐτῷ. ὡς δὲ πρὸς τοῦτο δυσ-

13. ἦ] ἦ L.

nor longitudine, cui perdix auro intertextus erat: qua accepta quaesivit
 cur ea brevior esset et ad quid significandum perdix esset inscriptus?
 Utriusque solutionem depinxit, per perdicem quidem dolosum, ut vide-
 tur, animum erga ipsum mittentis, occisi Theoctisti ulciscendi causa,
 per brevitatem autem brevitatem dierum suorum coniectans. Unde et
 Antigono patricio, duci scholarum, filio suo, praecepit ut omnes copias
 suas colligeret et ad imperatoriam urbem dirigeret iter. At ille eius vo-
 luntati segnem se praebebat. Magisque res ut se haberet erga impera-
 torem Michaellem manifestabatur apud Caesarem. Porro non ita multo
 ante, facto terrae motu omnium qui unquam fuerunt maxime horribili,
 ceciderat statua, quae ad S. Annam, cognomento Deuteron, in columna
 erecta fuerat: quod cum a Caesare nuntiatum fuisset Leoni philosopho,
 clare ab hoc expositum fuit, eum qui a primo imperatore secundus esset
 morte casurum, Caesarisque Bardae successorem indice digito monstrari
 Basilium: quem ille ab eo tempore oculis haud aequis adspexit.

Eaque ut praedicta fuerant Caesari consecuta sunt. Cum enim ad
 Cepos constitissent, imperator quidem functiones imperii peragebat,
 Caesar autem imperium magis magisque affectabat, nimisque erat supra
 imperatorem ceterosque ministros eius et domesticos. Quam rem gravi-

φορήτως διέκειντο, ἐμηχανῶντο κατ' αὐτοῦ βουλήν δολεράν, ὅπως μαιφονήσειαν· ἀλλὰ τὴν ἔταιριωτίν τούτου πληθὺν ἐδεδοίκεσαν, ἵνα μὴ παρ' αὐτῆς καταδυναστεύοιντο. πρὸς ἀμιλλητήριον δρόμον ἵππων συμφύρονται σὺν Ἀντιγόνῳ τῷ τούτου υἱῷ, καὶ αὐτὸν πόρρω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς διορίζουσιν, καὶ 5
E Καίσαρος τοὺς πρωταγωνιστὰς ἐπὶ τούτῳ συνέλκουσιν, ὡς ἂν ἐνησχολημένων αὐτῶν ἀφυλάκτως τῷ Καίσαρι ἐπίθωνται τινες καὶ διαχειρίσωνται. Σαββατίου δὲ γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ Καίσαρος τιμῆς τε πατρικίων ἡξιωμένου καὶ τὰ τοῦ δρόμου διέπειν διειληχότος, εἰσιόντος τῷ βασιλεῖ συμπαρόντι Καίσαρι τὺς τε 10
V. 51 δημοσίους ἀνεγνωχότος ἀναφοράς, ἀπιόντος δὲ κατὰ τὰ πρόσθεν τύπῳ σταυρικῷ σχηματισαμένου, ἅτε καθηγουμένου τῆς συσκευῆς, οἱ ἐν παραβύστῳ σκηνῆς ἐνεδρεύοντες ξιφηφόροι ἐπήρσαν, καὶ πρὸς ἐνώπιον βασιλέως ἀνηλεῶς ἀποκτείνοντες κατακερματίζουσι Καίσαρα, μηνὶ Ἀπριλλίῳ κα', Ἰνδικτιῶνι ιδ'· 15
 μεθ' ὧν Χάλδος τις παρεύρητο, ᾧ Τζιφιναρίτης ἐπώνυμον. τῆς οὖν στασιώτιδος ἐπηρείας ἀθρόως ἐπισυστάσης, τοῦ τε βασιλέως ἐνθρονηθέντος καὶ τῷ πτώματι ἀκουσίως ἐγκρημισθέντος, ὁ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς βίβλης ὑπερασπίζων ἦν βασιλεῖ Κωνσταντῖνος δρουγγάριος, τὸ μὴ συμπεφονεῦσθαι αὐτόν, οἷα πιστὸς ὑπερ- 20
 ασπιστῆς καὶ μέχρι ψυχῆς τὸ εὖνον ἐπιδεικνύμενος. καὶ τάχα
B ἂν ἀμφοτέροι διεφθάρησαν, εἰ μὴ αὐτὸς ἐκεῖνος εὐφημίαις ἐπιδημίαις καὶ αὐταῖς παλάμαις ἐπήμυνε θαρσοποιήσας τὸν ἄνακτα

10. σὺν παρόντι L.

11. τὰ om. L.

ter ferentes struebant adversus eum consilium dolosum, ut interficeretur: sed sodalitiū eius coetum timebant, ne ab hoc superarentur. Itaque certamen cursus equorum instituant cum Antigono, eumque longe ab imperatorio tentorio abducunt, Caesaris etiam actores primarum partium una abstrahunt, ut occupatis istis Caesarem custodibus destitutum aggrederentur alii et interficiant. Sabbatio autem, genero Caesaris patricio et logotheta cursus, ingresso ad Caesarem qui una cum imperatore erat, atque perlectis publicis relationibus recedente, ante autem se crucis signo signante, utpote duce insidiarum, ii qui in occulto loco tentorii insidiabantur cum gladiis eum adoriebantur, atque in conspectu imperatoris crudeliter trucidantes concidunt Caesarem, mensis Aprilis d. xxi, indictione xiv: cum quibus Chaldus quidam inveniebatur, cui Tziphinarites cognomen. Ceterum coniuratis magno impetu incumbentibus, atque imperatore perturbato involuntario impulsu, vigiliae imperatoriae drungarius Constantinus protegebat imperatorem; quo minus una occideretur, tanquam fidelis protector et ad vitae periculum usque benevolentiam prae se ferens. Ac fortasse simul periisset, nisi idem ille faustis acclamationibus manibusque suis opem tulisset animumque addidisset imperatori

καὶ τῶν μαιφόνων ἐξήνεγκε, καλοκάγαθία γνώμης καὶ εὐτολμία φραττόμενος. ὡς οὖν οἱ μαιφόνου τοὺ λείψανον πολλοῖς τμήμασι διενείμαντο, τὰ τούτου αἰδοῖα κοντῶ διαρτήσαντες ἐθριάμβευον· οὕτως γὰρ καὶ μετὰ θάνατον αἰκίζειν ἐξέμησαν. ὑπὲρ Καίσαρος 5 δὲ οὐκ ὀλίγος ὄχλος ἐπέτρεχεν· καὶ προσεκεχωρήκει ἄν πόλεμος κατ' ἀλλήλων, εἰ μὴ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου πύση δύναμις ἀνέσταλτο. δι' οὗ τινὰ τῶν κακῶν ἀνεκεχαίτιστο, τὰ πλείω δὲ ἐκυμαίνετο μείζον ἢ τὸ Ἰκάριον πέλαγος Εὐρου δεινοῦ ἐπιπνέοντος· οὐδεὶς τε τῶν κατὰ πολεμίων ἐπιχειρήσεων ἢ καθ' ἑαυ- C
10 τὸν ἕκαστος ἔμφροντις ἦν, τοῦ μὲν ὑπὲρ βασιλέως γε νήφοντος, τοῦ δὲ ὑπὲρ Καίσαρος, ἑτέρου δὲ ὑπὲρ Βασιλείου τοῦ μεγαλόφρονος, διὰ τὸ πεφιλοστοργηθῆαι λίαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος. καὶ εὐθέως περὶ τὴν βασιλεύουσαν ἀναζεύγνυσιν.

Ἐπῆρχε δὲ ὁ Βασίλειος ἐκ γένους μὲν πρεσβυτέρου Πάρθου 15 Ἀρσάκου υἱῶν, τοῦ περιθεμένου τὴν Ἀσσυρίων ἀρχὴν ἑαυτῷ ἐκ ψυχικῆς καὶ σωματικῆς καρτερότητος, καθέξῃς δὲ καὶ Τηριδάτου τοῦ βασιλέως τῆς αὐτῆς σειρᾶς ἐξημμένου· ἀλλὰ μὴν καὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ἀρίστων ἡγεμόνων ἐξείχετο. ὅς Μακεδόσης γῆς ἐκφυεῖς γεννητόρων ἦν κατὰ γενεὰν οὐκ ἀσήμων, 20 τραφεῖς τε νεανικῶς, ὡς εἴ τις Ἀχιλλεὺς Χείρωνι τῷ Κενταύρῳ, D παρ' αὐτῶν τοῖς ἀνδρικοῖς ἐγγύμναστο φρονήμασι τε καὶ πράγμασιν, καὶ πᾶσι μὲν κατ' ἄμφω ἐξάκουστος διετέλει καὶ φίλιος.

3. κόντω L. 4. potius ἐξεμεμήνησαν vel ἐξεμάνησαν. 7. ἀνεκαίτιστο L. 12. πεφιλοστοργηθῆαι L. 19. f. Μακεδόσης γῆς. 21. φρονίμασι L.

eumque ab homicidiis eduxisset, virtute et benevolentia praeditus. Porro homicidae, cadavere in multa frustra dissecto, genitalia eius conto suspensa ostentantes traducebant. Propter Caesarem autem turba haud exigua concurrebat, bellumque inter eos ortum fuisset, nisi ab eodem Constantino omni vi fuisset repressum, per quem quaedam mala prohibebantur. Sed pleraque perturbatius ferebantur quam Icarium mare Euro vehementi flante, nemoque de rebus adversus hostes gerendis cogitabat, sed separatim quisque sollicitus erat, alius de Caesare, alius de magnanimo Basilio, alius de ipso imperatore, a quo Basilius magnopere diligebatur. Atque continuo in partes imperatoriae urbis revertitur imperator.

Basilius autem genus ducebat a prisco Arsace Partho, qui sibi Assyriorum imperium acquisivit animi corporisque fortitudine, deinde et a Teridate rege eiusdem prosapiae, quin et a Philippo et Alexandro praestantissimis principibus. Is in Macedonia natus parentibus haud obscuris nec ignobilibus, educatusque ab ipsis egregie, tanquam aliquis Achilles a Chirone Centauro, exercebatur studiis factisque fortium virorum, inclarescebatque apud omnes et diligebatur. Mirabilis etiam fuit introi-

καὶ δὴ παραδόξως διὰ τῶν Χρυσέων πυλῶν εἰσῆει τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, κατὰ μονήν γε τὴν ἔναγχος προσαναπαυσόμενος, ἦτις νῦν μὲν ἱερὸν Διομήδους τοῦ μάρτυρος, Ἑλλίου δὲ τὸ πρὶν κεκρημάτικεν. εἰσῆει δὲ τὴν τεκοῦσαν ἐκβιασόμενος· καὶ δὴ ἄν ἐκεκράτητο παρ' αὐτῆς, εἰ μὴ τὸ θεαθὲν αὐτῇ ὄναρ τινὸς ἔτυ- 5 χεν ἐπικρίσειως παρὰ τῶν ἐν τούτοις ἐσπουδαχότων. ἐωρύκει γὰρ φυτὸν μέγιστον ἐκφυῆναι, καθὼς ποτε ἡ Ἀνδάμη, καὶ ἄν-θεισιν ἐγκομῶν κατὰ τὸν οἶκον αὐτῆς, χρυσῶ τε τὸ γῆθεν μέγα στέλεχος καὶ τὰ πρέμνα διηρέφθαι καὶ φύλλα, καὶ ἐντεῦθεν ἀπο-μεμαντεῦσθαι σὺν ὄρκῳ ταύτῃ τῷ ἔξ αὐτῆς τὴν τῆς βασιλείας 10

V. 52 ἐπίτευξιν καὶ ταύτης μεγαλειότητα καὶ τὴν ἐπὶ μῆκος διάτασιν συγγόνους τε καὶ ἀπογόνους ἐκβήσεσθαι, καὶ αὐτάρκη πλοῦτον τῇ κατ' αὐτὸν χώρα μεθήσειν ἔξ ἧς ἐγγένητο· σὺν τούτοις καὶ προεισηγηθῆναι αὐτῇ παρὰ τινος ῥῆσιν εὐάγγελον, ὡς τοῦ παι-δὸς κατὰ παιγνίαν τῶν ὀμηλικῶν ἐν τινὶ λίμνῃ ἀετὸν ἐπιπτῆσαι 15 τῇ κεφαλῇ, σκέπειν τε ταύτην πτερόσσοντα καὶ ποτε γηραιὸν ἄνδρα, οὗ διὰ στόματος πῦρ ἐξαπέπνει, τὸν Ἑλλιοῦ τε ἑαυτὸν ταύτῃ παραδηλοῦντα, τὴν βασιλείαν προσήκασθαι τὸ τεχνίον ἐμήνυεν.

Σχολάζοντος δὲ τοῦ Βασιλείου κατὰ τὴν εἰρημένην μονήν, 20 τινὶ μοναχῶ, ἢ ὡς ἔνιοι, αὐτῷ τῷ ταύτης καθηγουμένῳ, καθ' ὅ- B πνον ὁ μάρτυς ἐπιφανεῖς ἐξιέναι κελεύει περὶ πυλῶνα καὶ τὸν ἐκεῖσε προσμεμενηκότα εἰσαγαγεῖν, βασιλέα ἐσόμενον, ὃν περι-

8. Ἑλλιοῦ V.

10. τῷ B, τὸ L.

13. κατ' αὐτῶν L.

19. ἀσ μηνῦσαι?

tus eius in imperatoriam urbem per Aureas portas, ubi in propinquo apud monasterium requievit, quod nunc quidem Diomedii martyri consecratum, Heliae olim fuit. Venit autem in urbem matre invita: et sane ab ea retentus fuisset, nisi somnium ab ea visum interpretatione quadam expositum fuisset ab earum studiosis et gnaris. Viderat enim germen maximum enatum, ut olim Andame, idque floribus comare in domo sua, auroque stipitem magnum, qui e terra exsurgebat, et ramos etiam ac folia tegi. Unde iureiurando praedictum imperium eius filio, cuius longam durationem in cognatos et posteros futuram, multasque ipsum opes ei regioni missurum ex qua natus fuisset. Ad haec, faustus nuntius aliquando mulieri venerat, puero ludente in palude cum aequalibus, aquilam super eius caput advolasse, alisque expansis id contexisse. Atque aliquando senem virum, cuius per os ignis spiraret, quique se Heliam esse diceret, puerum imperio potiturum, sibi indicasse professa est.

Commorante autem Basilio apud praedictum monasterium, cuidam —macho, aut ut aliqui, ipsi praefecto monasterii, per somnum martyr apparens exire eum iubet ad portam et illum qui ibi expectaret in-

ποιήσασθαι δέον ἐπὶ τε σκέπη καὶ τοῖς ἐνδύμασιν, οἷα τήνδε μονήν ἀνοικοδομῆ συστησόμενον. τῷ δὲ ἐξιόντι καὶ τὸν νεανίαν τεθραμένῳ κατεσκληρότα ῥυπῶντά τε καὶ ἀπρονόητον ἐξ ἐνδεοῦς περιστάσιως, ὑφωμᾶτύ τι κατὰ φαντασίαν εἶδωλον ἐμπαρεῖναι, 5 οὗ τῆς κομιδῆς κατηρέλησεν. διὰ τοῦτο αὐθις ὁ μάρτυς τῷ αὐτῷ διωρᾶτο κατεμβριμώμενος ἐξιέναι καὶ τὸν βασιλέα Βασίλειον πάντως εἰσενεγκεῖν καὶ κηδεμονίας δεούσης καταξιῶσαι. τοῦ δὲ νεανίου κατὰ τὴν λεχθεῖσαν κλήσιν ἀποκριναμένου καὶ πρὸς αὐτὴν τὰ τῆς εἰσόδου διήνυστο, δι' ἧς ἐν τῇ καταλήψει τῆς βασι-

10 λείας ἐπιμνησθῆναι ταύτης εἰσπράττεσθαι. ὃ καὶ παρεφυλά- C
ξατο· μετὰ γὰρ τὴν τῆς ἀλουργίδος ἀμειλίαισιν πολλὰ τε καὶ πάνυ λαμπρὰ ἀνυθήματι τῷ σεβαστιῷ μάρτυρι προσενήνοχεν, ἔτι μὴν τὴν μονὴν καὶ κτήμασιν ἱκανοῖς κατελάμπρυνε καὶ οἰκοδομίαις ἐνεποίησεν.

15 Τότε δὲ τινι προσκεκόλληται τῶν πρὸς γένους βασιλικοῦ μεγιστάνων διὰ τοῦ προστατοῦντος τῶν μοναχῶν, φιλίως κατὰ τὴν αὐτὴν μονὴν προσφοιτῶντι, ᾧ τῆς ἐπάνδρου καὶ νεανικῆς συλλογῆς ἐπιφρόντιστο, προσευρηκότι καὶ ἄλλους τοὺς καθ' ἡλικίαν αὐτῷ, ἀλλ' ἐλάττονας (πολὺ γὰρ τὸ μείζον ἐν τούτοις Βα- 20 σίλειος ἐπεκέκτητο), καὶ τούτοις ἐμεγαλύνχει σοβαρευόμενος. Θεοφιλόσκος οὗτος ἐξήκουστο· πρὸς ὃν παρὰ βασιλέως ἀνθαμίλ- D
λησις ἐκεκίνητο εὐθειῶν καὶ ἀνδρείων νεανιῶν ἕνεκα. καὶ παρὰ

2. ἀνοικοδομῆ L. 4. ὑφορᾶτό L. 8. καὶ πρὸς τὴν μονήν? sed etiam quae sequuntur perturbata sunt et vix integra.

introducere, ut qui imperator esset futurus, eumque fovere tecto et indumentis, ut qui illud monasterium esset instauraturus. Qui egressus adolescentemque conspicatus emaciatum et sordidatum atque incultum propter inopem statum, spectrum imaginatus phantasiae suae oblatum introducere et curare neglexit. Quare rursus martyr ei apparuit, increpans, exiret atque imperatorem Basilium omnino intro vocaret curamque eius haberet. Cumque adolescens ad pronuntiatum nomen respondisset, introitus perficiebatur: cuius rei occupato imperio memor esse voluit et a se mercedem exigere. Quod et observavit: nam postquam purpuram induisset, multa et splendida donaria venerabili martyri obtulit, praeterea monasterium possessionibus multis ornavit et aedificando instauravit.

Tunc autem per praefectum monachorum applicavit se ad quendam de familia imperatoria magnatem, qui amicitiae gratia in monasterium venerat, et cui id curae erat ut iuvenum statura conspicuorum sibi coetum compararet, cum iam invenisset alios etiam tales, sed minores (nam multo maiore statura quam isti Basilium praeditus erat), et gloriabatur istis iactabundus. Theophiliscus is audiebat: contra quem ab imperatore certamen motum speciosorum et fortium iuvenum. At mittitur a Caesare

μὲν Καίσαρος Ἀντίγονος ὁ τούτου φιλτατος ἐκπέμπεται πρὸς αὐ-
 τὸν δεξιωθῆσόμενος, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ἐπισυχνῶ ῥηθεὶς Κων-
 σταντῖνος. ἐμπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐωχίας αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς
 χαρμοσύνην διεγείρεται φιλοπαίγμονα, προσκαλεσαμένῳ τῶν οἴ-
 κοι διατριβόντων τοὺς εἰς πύλην ἐπιτηδείους, καὶ δὴ κατ' αὐτὴν 5
 ἄγῶν διανίσταται. καὶ δὴ πάντες παλαιστρικοὶ βασιλέως καὶ
 Καίσαρος ἤττωσι τοὺς ἄλλους, ἄνευθε Βασιλείου μὴ τῇ παλαι-
 στρα παρόντος. προσκέκληται διὸ καὶ αὐτὸς καὶ πρὸς μονομα-
 χίαν τοῦ κρείττονος ἄγεται· καθ' ὃν τὰ πρὸς φιλίαν ἐξ ἀγχιστείας
 ὁ Κωνσταντῖνος καλῶς διακείμενος προστάττει τὸ ἔδαφος ἀχύρῳ 10
 περιρατίζεσθαι, ἵνα μὴ πως διολισθαίνοι Βασίλειος. συνῆλ-
 θον οὖν συνῆλθον κατὰ παλαιστραν ἀμφότεροι· ὧν ὁ μὲν μετεω-
 ρίζειν πειρᾶται Βασίλειον, ὁ δὲ μὴ ἐνεγκῶν τὴν Βασιλείου ἀντί-
 βυσιν μετεωρίζεται παραυτὰ γενναιότατα καὶ περιστρέφεται τα-
 χίστιν κινήματι, καὶ τῇ κατὰ πόδρεξαν προσπλοκῇ, ὡς ὁ ἐγγώριος 15
 λόγος, πρὸς γῆν καταφέρεται, ὑποστὰς πτῶσιν ἀλύθητον, ὡς
 V. 53 καὶ παραψυχὴν τοῖς πῦσιν εἶναι λογίζεσθαι, εἰ καὶ μετὰ πολὺν
 χρόνον ὕδασι πολλοῖς καταραντισθεὶς μόλις ἀνέσφηλεν. ὡς σὺν
 ὁ Ἀντίγονος μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπανῆκε πρὸς Καίσαρα, φησὶ
 περὶ τῶν δεδραμένων αὐτῷ· δι' οὗ καὶ ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τού- 20
 των ἐγεγόνει κατήκοος, καὶ ἀνακαλεῖται τοῦτον σὺν ἑτέροις ἡλιξί
 δύο. ὡς δὲ τούτους τεθέατο, ἠγάσθη τῆς ὄψεως, ἐπήνεσε τὴν

β. ἐνπεφορημένῳ δὲ τῆς εὐνοχίας αὐτῷ L. 8. καὶ αὐ-
 τοὺς L. 14. παρ' αὐτοῦ B.

ad eum Antigonus, huius carissimus, convivio excipiendus, cumque eo
 saepius commemoratus Constantinus. Cum autem satiati fuissent epulis,
 etiam laetitia et ludus excitatur, accersitis ex iis qui domi commora-
 bantur qui ad luctandum essent idonei, atque mox certamen instituitur.
 Atque omnes palaestrici et luctatores imperatoris et Caesaris vincunt re-
 liquos, praeter Basilium qui in luctatione non aderat. Quare et hic vo-
 catur et ad luctandum cum potiore ex illis adducitur. Erga hunc amico
 propter affinitatem affectus Constantinus iubet pavementum palea con-
 spergi, ne forte laberetur Basilium. Convenerunt igitur convenerunt ad
 luctandum ambo. Tum alter sublimem tollere conatur Basilium, sed non
 ferens Basilii contrarium nisum, in sublime ab isto tollitur praevalide et
 circumrotatur celerrimo motu, atque amplexu illo qui κατὰ πόδρεξαν di-
 citur vernaculo sermone, in terram deiicitur, passus casum incelabilem,
 ita ut ea res praesentibus omnibus delectationi esset. Et quamvis die
 multumque aquis conspergeretur, vix sese recollegit. Cum igitur Anti-
 gonus cum iis qui apud ipsum erant abiisset ad Caesarem, narrat ei de
 eis quae facta essent. A quo et imperator de iis certior factus, accer-
 sit eum cum aliis duobus aequalibus: quos ut vidit, probavit speciem,

ἡλικιωτίν, καὶ τῶν δύο πολλῶ πλέον ἐτεθαμβήκει Βασίλειον, καὶ διαφόροις βαθμοῖς καταλέγει καὶ πρὸς μελλοντας εὐποίας ἀρραβωνίζεται. οὗς γὰρ ὁ Θεὸς εἰς βασιλέας δέγνωνκε, τούτους προώρισε καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν πάντως προδιατίθησι σύμβολα. 5 οὗς ἡ βασίλισσα Θεοδώρα Θεασαμένη τῶν μὲν δύο ἐμεμελήκει κατὰ μηδέν, τοῦ δὲ ἐνδὸς ἐν φροντίδι ὄλωσ καθίστατο, ἀπὸ βάρθους ψυχῆς κειραγυῖα ὡς “εἶθε, ὦ τέκνον, τοῦτον σήμερον μὴ B ἐωράκειν, ἄνδρα τοιοῦτον τῆς ἡμετέρας βασιλείας ὑπερτερήσονται, καθὼς ὁ ἐμὸς ἐν λήξει μακάρων ἀνὴρ περιῶν ἀπεφοίβασεν.” 10 πρωτοστάτην οὖν αὐτοῦ τῶν ἵπποκόμων καθίστησι τὸν Βασίλειον, καὶ ἵππον αἰτῶ δυσήνιον ἐπιδίδωσι. διοχῆσασθαι, ὃν ἐπεφιλήκει τὰ μάλιστα. οὗτος αὐτοῦ ἐφαλλόμενος ὡς εἴ τις ἄλλου Βουκεφάλου Ἀλέξανδρος, ὡς Βελλεροφόντης Πηγάσῳ γενναίως ἱππύζεται, θάμβος λιπῶν ἀπάσαις ἐν ὄψεσιν εὐκατάπληκτον. ἐν- 15 τεῦθεν καὶ κρεῖττον αὐτῶ τῆς δεσποτικῆς ἀγάπης τὰ πρακτέα διηύξητο, ὡς καὶ τῇ τῶν πατρικίων εὐκλείᾳ συντόμως προσεμ- C πελάσαι, γαμητῇ τε συναρμοσθῆναι κοσμιωτάτῃ τῶν εὐγενίδων ἐξ Ἰγγερος, υἰὸν τε Θετὸν ἐπὶ πᾶσι βασιλέως ὀνομασθῆναι, εἶτα μάγιστρον, καὶ παρὰ τῷ κοιτῶνι τῶν προσυπνούντων φυλάκων 20 προτιμηθῆναι κατὰ τινος, καὶ μετὰ βραχὺ τὴν βασιλειον εὐδοξίαν κληρώσασθαι.

Ὡς οὖν περὶ τινος χρόνον παρῆν ὁ ἄναξ τοῖς περὶ τὸν καλλινικὸν Μάμαντα μάρτυρα βασιλεῖοις, ἐπεφύη τούτῳ σκοπὸς κῦν

17. κοσμιωτάτη L.

18. τς] γε L.

19. μάγιστρος L.

laudavit staturam, sed prae duobus illis multo magis admirabatur Basilium, et variis dignitatum gradibus evehit, atque ad maiora beneficia sese offert. Quos enim deus praescivit imperatores futuros, hos et praedestinavit omniaque ad eam rem praedisponit. Hos imperatrix Theodora conspicata, duos quidem illos neglexit, unius autem illius causa plane in sollicitudinem data est, ab imo pectore exclamans “utinam, o fili, hunc hodie non vidissem, talem virum nostro imperio superiorem futurum, quemadmodum meus beatae memoriae maritus adhuc superstes vaticinatus est.” Hinc equisonibus praeficit Basilium, atque equum ei tradit effraenem domandum, quem valde amabat. Iste ei insiliens tanquam aliquis Alexander alteri Bucephalo, tanquam Bellerophontes Pegaso egregie equitat. Res admiranda et obstupescenda in oculis omnium visa est. Maioraque incrementa capiebat amor domini erga ipsum, ita ut et ad patriciorum dignitatem celeriter accederet, uxoriue iungeretur venustissimae ex nobilibus, Ingere prognatae, ac post haec omnia filius adoptivus imperatoris nominaretur, deinde magister atque inter cubiculi custodes praecipuus fieret secundum aliquos, ac paulo post imperatoriam gloriam adipisceretur.

Cum igitur aliquo tempore imperator esset in illa quae est apud Mamantem, egregium martyrio victorem, regia, subnatum ei fuit consi-

γελοῖος, ὃν τῶν πρὸς αὐτὸν οὐ πῦσιν ἐγνώρισεν. ἐγκελεύεται
 δυοὶ τῶν οἰκείων, οἷς τὰ κατὰ ψυχὴν ἐπεθάρρει περὶ τοῦ προ-
 κειμένου γε δράματος, καὶ κατὰ τὴν βασιλῖδα πόλιν περιχωρεῖ,
 D πρὸς ἕω τε τὴν ῥητὴν ἐορτῆς διαγελῶσαν πεντηκοστὴν ἡμέραν
 τινὶ κοιτῶνων ἐγκλείσας Βασίλειον τοῖς σὺν αὐτῷ προστάττει ἐν 5
 νεύματι ἀπογυμνοῦν τοῦτον τὸ χεῖρέ τε διατεῖναι. τούτου δὲ
 γινομένου κατὰ τὸ προσταχθέν, ὁ Βασίλειος κατακλήττεται,
 ἀλλ' ὁμως νεανικὸς ὢν τῆς ἐκπλήξεως ἀνακτᾷται, ἑαυτοῦ τε καὶ
 τοῦ βασιλέως καθίσταται, καὶ μαστίζεται παρ' αὐτοῦ διπλοῖς ἐν
 φραγελλοῖς λ', μνήμην ἔχειν τοῦτον ἀτάγραπτον τῆς πρὸς αὐτὸν 10
 φιλοστόργου προθέσεως. καὶ τῷ μεγίστῳ ναῶ ἐπελθὼν πρῶτας
 αὐτῆς στεφηφόρον ἄνακτα λαοῖς ἀναδείκνυσι, μηνὶ Μαΐῳ κς',
 Ἰνδικτιῶνι ιδ', καὶ τῆς κατὰ δευτερίαν αὐτῷ βασιλείας τὰ πρόσ-
 φορα δίδωσιν. ᾧ καὶ πολὺ φίλτρον ἐπιδιδούς, καὶ τὰ ἴσα,
 πρὸς δὲ καὶ τὰ κατ' ὑπεροχὴν ἐμπαρέχεται. 15

V. 54 Τοσοῦτον τὰ τῆς πληροφορίας ὀλικῶς διεξήπλωτο, καὶ
 φθόνος ἐκ τούτου δαψιλῆς παρὰ πολλῶν ἐξεκέχυντο, οἳ καὶ τὰ
 πρὸς διάλυσιν τῆς αὐτῶν ὁμονοῦσης ἀγάπης ἐντεχνιτεύουσι,
 τρόπῳ παντὶ τὰ κατ' αὐτῶν ἀλλήλων ἐκμηχανώμενοι, εἰρηναῖον
 οἶκον κυρίου κλεῖσαι τῇ ἔριδι, ποτὲ μὲν λογίοις δολίοις ποτὲ δὲ 20
 γραφαῖς δολοῦντες τὰς αὐτῶν φρένας κακόηρονες. συμπεῖθουσι
 γὰρ ἐκ τούτων βιαίως τὸν Μιχαὴλ παρὰ Βασιλείου ἀναίρεισιν
 πείσεισθαι, ταῦτ' δὲ τοῦτο αὐτὸν ὑποστήσεισθαι παρὰ Μιχαὴλ ἐξ

1. γελοῖως L.

13. δευτερίαν L.

23. δὲ] δὴ L.

lium, etsi ridiculum, quod non omnibus qui circa ipsum erant indicavit. Mandat duobus familiaribus, in quorum animositate fiduciam habebat de proposito negotio, et per imperatoriam urbem proficiscitur, maneque certo die pentecostes illucescente cum cuidam cubiculo inclusisset Basilium, iis qui cum ipso erant innuit ut eum nudarent manusque extenderent. Quod cum fieret prout praeceptum erat, Basilius consternatus est, sed tamen, quod esset fortis, sese recolligit, susque fit et imperatoris, atque ab eo caeditur duplici flagello triginta verberibus, ut memoriae mandatum haberet illius erga ipsum benevolam affectum. Atque maximum templum ingressus mane ipso coronatum imperatorem populo ostendit d. xxvi mensis Maii, Indictione xiv, et secundario imperio convenientia ei tradit. Cui etiam multum amorem exhibens, et paria, insuper et ad eminentiam, praebet.

Tam proluxa erat voluntas explendi illius animum. Invidia proinde magna multorum se praebet, qui et dissolutionem eorum concordiae et amoris moliantur, omnibus modis discordiam inter illos machinantes, ut pacificam domum domini clauderent inimicitias, modo verbis dolosis modo scriptis inficientes illorum animos, male animati. Persuadent enim per haec fore ut Michael a Basilio interficiatur, idemque iste a Michael

ἀστάτου φρονήματος, οἰνοφλυγίαν καλοῦντες καὶ ματαιόφρονι.
καὶ καθὼς φασί τινες, βουλήν ἔσχεν ὁ Μιχαὴλ ἀναγκαίως ἀναι-
ρήσειν Βασιλείον· μάλιστα δὲ κατὰ κνηγέσιον σὺν αὐτῷ ἐξελ- B
θόντα ἐπαρεῖναι λόγῃν τινὶ διετάξατο. ὡς δ' ἕτεροι, οὐχ οὐ-
5 τως, ἀλλὰ τὰ πρὸς αὐτὸν εὐνοϊκῶς διακειῖσθαι, κἄν παρὰ τινων
ἰσεσάλευτο. ὅθεν οἱ τὰ συνοίσοντα φρονοῦντες τῷ Βασιλείῳ
πρὸς φόνον ἐκίνουν τοῦ αὐτοκράτορος· ὡς δ' οὐκ ἔπειθον τῆς
πρὸς αὐτὸν εὐνοίας μηδ' ὄλως ἐκτετραμμένον ἢ καὶ πρὸς μαιφο-
νίαν ἰλιγγιῶντα, αὐτόχειρες γίνονται τῆς σφραγῆς, ἵνα μὴ σὺν
10 αὐτῷ διαπόλοιντο.

Τοῦ δὲ μαιφονήματος τῆς οἰκείας εὐχρηστίας ἀντεχόμενος,
καὶ τὴν βασιλείαν ὡς ἤδει θεόθεν δοθεῖσαν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὡς
τὸ πρότερον, τὴς πρὸς θεὸν εὐχαριστίας ἀποδιδούς προσεγκαι-
νίζει τῶν ἀρχιστρατήγων τῶν ἀϋλῶν ταγματίων ναὸν καινουργί-
15 σιας, μεγέθει τε καὶ κάλλει καὶ πολυτελείᾳ τῶν συντεθέντων λίαν C
ῶραϊον καὶ ἀξιόγαστον· οὗ τελεσιουργηθέντος σὺν πόθῳ καὶ πί-
στει τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶς ἀφορισθέντων
συντελεσμάτων, πνευματικῆς τε θυμηδίας συναθροισθείσης, ἐν
ταύτῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα χειρῶν ἀρχιερέων ἐκδέχεται,
20 ἄλλην ἀρχὴν καθιστῶν ἑαυτῷ βασιλείας ἣν συμμαχία τῶν ἀρ-
χαγγέλων κεκλήρωτο, υἱέσι τε τρισὶν ἑαυτοῦ, Κωνσταντίνῳ
Λέοντι καὶ Ἀλεξάνδρῳ, τὴν ὁμοίαν στεφοδοξίαν μετὰ καὶ τῆς
βασιλικῆς ἐντίθησιν, τὸν δὲ Στέφανον ἱερώσας τῷ πατριαρχικῷ

10. διαπόλοιντο L.

11. ἀντεχομένους L.

12. ἤδη L.

patiatur ex inconstantia animi, temulentum vocantes ac vecordem. At-
que ut aliqui aiunt, voluit Michael omnino interficere Basilium: praeci-
pue ad venationem cum ipso egressum hasta coniecta petere cuidam
mandaverat. Ut autem alii, non ita; sed benevole erga eum affectum
fuisse, etsi a quibusdam turbaretur. Unde ii qui Basilio favebant ad
necem imperatoris eum incitabant: cum autem non possent impellere, a
benevolentia erga illum nullo modo aversum, aut etiam ab homicidio
abhorrentem, ipsi suis manibus perpetrant caedem, ne una cum illo
perirent.

Itaque ab homicidio propriam utilitatem captans, et cum sciret im-
perium sibi divinitus, neque ut antea, datum, grates deo persolvens,
inaugurat templum principum incorporeae militiae a se aedificatum, ma-
gnitudine et pulchritudine et magnificentia valde speciosum et admiran-
dum. Quo perfecto voluntate et pietate imperatoris, in eoque sacris
rite peractis, spiritali laetitia confluenta, ibidem imperatoriam coronam
a manibus summi sacerdotis accipit, aliud principium sibi constituens im-
perii, quod auxilio archangelorum adeptus esset. Filiis etiam suis Con-
stantino ac Leoni atque Alexandro similem coronae atque imperii gloriam
tribuit: Stephanum autem patriarchali sedi consecratum in futurum desti-

Θρόνον πρὸς τὸ μέλλον ἀφώρισεν. καὶ περὶ μὲν τὸν πρῶτον μετὰ
 τινα χρόνον διηλλαχότα τὸν βίον δυστυχεῖ παρ' ἐλπίδα· τούτῳ
 D γὰρ μᾶλλον προσετέθηκει τῶν ἄλλων θαρρῶν κατὰ τὴν τῆς βασι-
 λείας διαδοχὴν, κἄν τοῦ ἐφειτοῦ οὐκ εὐστόχησεν. Λέοντι γὰρ
 τῷ περιωνίμῳ καὶ πανευκλειῖ βασιλεῖ τὸ τῆς βασιλείας συνετη- 5
 τήρητο μόνιμον, τῷ μετ' αὐτὸν ὁμαίμονι Ἀλεξάνδρῳ διαδόχῳ
 γενησομένῳ κατὰ πατρικὴν θεσμοθέτησιν. φθείρουσι δὲ κἄν
 τούτῳ τὰ φυσικὰ σπλάγγνα οἱ πονηροί, τῆς πατρῷου φιλοστορ-
 γίας κατὰ τι παραθραυσθείσης ἐπὶ τῷ Λέοντι μικρὸν ὅσον. καὶ
 τὰ τῆς πονηρίας νεῦρα διακοπέντα, ἐπέπερ αὐτῇ οὐδέν τῶν 10
 ἰσχυρῶν παρυφίσταται, καὶ οἱ συκοφάνται κακῶς ἀπελήλανται,
 E καὶ Λέων τῆς βασιλείας ἐγκάτοχος γίνεται καὶ τὰ πατρόθεν διω-
 ρισμένα ἀποπληροῖ καλοκάγαθία καὶ ἀγγινοία νευρούμενος. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν ὕστερον μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ γεννήτορος.

Ἐπεὶ δὲ διὰ μέσου χρόνου τινὸς τὰ τῶν πολέμων ἔργα κα- 15
 τωλιγώρουν, οἷά περ σκανδάλων παρεμπεισόντων τῷ πολιτεύματι
 ὧν προμεμνήμεθα, δι' ὧν ἡ Ἰσμηλιτικὴ ὕφρὸς ἐκορύσσετο καὶ
 μεγίστην ἐπεποίητο τὴν ἐπίθεισιν, ὥστε μέχρι τῶν Μαλαγηνῶν
 ἐλύσαι στρατὸν κἀκεῖθεν τὴν βασιλέως ἰππότιν συναγωγὴν ἀνιμή-
 σασθαι, εἰς ἑαυτῶν μὲν στρατηγίαν ἀείμνηστον, ἡμιῶν δὲ κατα- 20
 V. 55 στρατηγίαν σιωπῆς ἄξιον. ὡς δὲ περὶ τούτων τῷ Θεοστεφεῖ
 ἄνακτι διέγνωστο, διοκλάζειν αὐτῷ οὐ παρῆν ἐπὶ τηλικούτῳ τῷ
 ἀτοπήματι, ἀλλὰ σπουδαίως ἐπαναιρεῖσθαι ὄντως ἐκδίκησιν τῶν

6. potius τῷ τε μετ' αὐτόν.

15. κατολιγώρουν L.

navit. Ac circa primum quidem mox vita defunctum adversa usus est for-
 tuna praeter spem: huic enim magis erat addictus prae ceteris, sperans
 eum imperio successurum: sed voti compos non est factus. Leonī enim,
 inclito et gloriosissimo principi, imperium servabatur stabile, et post
 illum fratri Alexandro, qui successor erat futurus secundum paternam or-
 dinationem. Corruptunt autem et in hac re naturalem affectum homines
 maligni, paterno amore nonnihil labefactato erga Leonem. Sed improbi-
 tatis nervi incisi, cum eis nihil firmitatis inesset, atque sycophantae tur-
 piter abacti sunt, Leoque imperio potitus est ac paternam ordinationem
 implevit, virtute et ingenio firmus. Verum haec quidem posterius, post
 obitum parentis.

Cum autem intermedio tempore aliquo res bellicas neglexissent, quasi
 scandalis et offendiculis incidentibus in remp. quorum ante mentionem fe-
 cimus, ea occasione Ismaeliticum supercilium attollebatur, ipsique superbi
 armabantur, maximamque fecerant invasionem, ut ad Malagenos usque
 ducerent exercitum indeque imperatoris equitatum tollerent, cum ipsorum
 bellica solertia perpetuo memoranda, nostra autem clade silentio digna.
 Quae cum audivisset imperator a deo coronatus, haud succubuit rebus
 tam inopinatis, verum celeriter poenas exigere studuit pro talibus factis.

οὕτως ἐνηνεγμένων. Ἀνδρέαν γάρ τινα στοχασάμενος, ἄνδρα πολύφρονα καὶ πολυπειρίας μεταδιώκοντα, οὐχ ἤτιον δὲ καὶ ἀνδρείας, κῦν ἐπεκέκρυπτο, καθὼς ἢ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια παρεδήλωσεν, (οὗτος Σκυθῶν ἐσπερίων ἐξώρητο) ὑποστρά-
 5 τηγον τοῦτον τοῦ κατὰ τὸ Ὀψίκιον προτίθησι θέματος. ὃς τὸν ὑπ' αὐτὸν στρατὸν στρατηγικῶς διαθείς καὶ τοῖς πολεμίοις παρεμβάλων μέγιστην ἀπηνέγκατο νίκην καὶ καταβεβλήκει τέως τὴν τούτων ἀλαζονείαν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ταῖς συχναῖς αὐτοῦ εὐαν- B
 δρειαῖς μετὰ γε πατρικίότητά τῆς τῶν σχολῶν εὐμοιρεῖ κυριότη-
 10 τος. καὶ πολλῶ κρείττων κατὰ τῶν ἐχθρῶν διανίστατο καὶ κατ' αὐτῶν ἄγαν ἠρίστευσεν, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπέληπτο μαγιστρήτης οὐ μετὰ πολλοῦ χρόνου.

Καὶ τὰ ἐκ τῆς Τεφρικῆς κακὰ καθ' ἡμῶν ἐβρενθύετο, χώραν λαβόντων τῶν ἐκεῖσε κακούργων τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐπιθέσεως,
 15 ἀπησχολημένους Ἀγαρηνῶν ἐν πολέμοις ἐπὶ τε γῆς καὶ θαλάσσης. ἀλλ' ὁμως περιγίνεται τῶν ἀλαζόνων αὐτοκράτωρ ὑπερμαχήσει θεία καὶ στρατηγετῶν ἐμπειρία κατενοδούμενος· μεθ' οὗς καὶ κατὰ Γερμανικίας ἐκστρατεύσας καὶ Σαμοσάτων, ἐκπρεπεῖς πό- C
 λεις Σαρακηνῶν καὶ χώρας, ἀλλὰ μὴν καὶ Μελιτηνὴν στενώσας
 20 ἔξ ἐπιδρομῆς συνεχοῦς, κατ' αὐτῶν ἴστησι τρόπαια, καὶ μετὰ νίκης εὐσήμου πρὸς τὴν βασιλίδά πόλιν ἐπάνεισιν.

Οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν ἕλα διὰ Ἀφρικῶν καθ' ἡμῶν στρατεύματα ναύμαχα δι' ἠρεμίας ἐτύγχανεν, δι' ὧν ἐσπέρα πῦσα κα-

18. γερμανικίας L.

ibid. σαμοσάτων L.

Com enim Andream quendam ad eam rem delegisset, virum prudentem et multarum rerum usum sectantem nec minus virtutem bellicam (quamvis id non prae se ferret), ut rei veritas ostendit (is a Scythis occidentalibus erat oriundus), hunc secundarium ducem thematis Opsiciani constituit imperator. Qui arte bellica exstructo exercitu hostes aggressus maximam victoriam obtinuit deiecitque ad tempus illorum insolentiam, atque ob id, et quod assidue rem strenue gereret, post patriciam dignitatem etiam scholarum praefecturam feliciter consequitur. Multoque valentior in hostes surgebat, remque adversus eos optime gessit. Post haec et magistri dignitatem non multo post adeptus est.

Ad haec ex Tephrica calamitates in nos iactabantur, occasionem nactis illius loci perditis hominibus nos invadendi occupatos bello cum Agarenis terra marique. Sed tamen superat superbos illos imperator auxilio divino et experientia ducum bonum successum habens. Post haec et adversus Germaniciam nec non Samosata educto exercitu, insignes urbes Saracenorum ac regiones, ipsa etiam Melitena ad angustias redacta assiduis incursionibus, tropaea erigit et insignem victoriam reportans in imperatoriam urbem revertitur.

Per mare etiam Afrorum classis nos infestare haud cessavit, a qui-

ταδεδούλωτο, ἐν πόλεσι τῆς τε Σικελίας, ἔτι μὴν καὶ Λογγι-
 βαρδίας πολυαριθμήτοις ἐπὶ ν' τε καὶ ρ', τοῦ Γαλλεριανοῦ χω-
 ρίς. ὧν τὴν ἀνύρρυσιν ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος ἀπειργάσατο
 Νάσαρ καὶ Προκοπίου κατ' ἐκεῖνο καιροῦ στρατηγίας ἀντεχομέ-
 D νων. καὶ τὸ μὲν ὄνομα Ἰταλία ἐφεῦρεν ἀπὸ Ἰταλοῦ τοῦ Σικελοῦ 5
 γενετιῆρος, τοῦ μὲν πατρὸς τῆς Ἰταλίας χώρας τοῦ δὲ υἱοῦ Σι-
 κανίας ἢ Τρινακρίας ἐγκρατῶν γεγονότων. Ἰταλία δὲ καὶ οὕτως,
 ἀπὸ τινος περαιωσαμένης βοός, ἦν ἀθρόαν ἰδόντες ἐγχώριοι ἐκ
 γῆς ἑτέρας τὸν ἀπόπλον πρὸς αὐτοὺς ποιουμένην διωκομένην τε
 παρὰ τῶν κτητόρων αὐτῆς ἐβόησαν "Ἰταλὸς Ἰταλός," ὃ τῆ ἑαν- 10
 τῶν διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται βοῦς, ἢ ἀπὸ τινος ληστοῦ Ἰταλοῦ
 δι' Ἡρακλέους ἐκεῖσε ἀναιρεθέντος, τὴν κλῆσιν ἠγάγετο. Λογ-
 γιβαρβία δὲ ἀπὸ τινος Λογγιβάρβου τοῦ πρώτως κατασχόντος
 τὴν χώραν, ἐφ' ὅτῳ καὶ μέγα ἐξήνθιστο γένειον· λόγγη γὰρ παρὰ
 Λογγιβάρβοις τὸ μέγα, βάρβα δὲ τὸ γένειον. 15

E Τὰ δὲ κατὰ Συράκουσαν διεμεσολύβει χρόνων τινῶν δυστι-
 χήματα· ἐπεπολιόρητο γὰρ παρὰ τῶν Ἰσμαηλιτῶν. καθ' ἣν
 ἐξεπεπόμφει ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸν ἄνδρα γενναῖον σὺν ναυτικῷ
 πολυάνδρῳ πρὸς τὴν αὐτῆς ἀπολύτρωσιν. ὅς κατιῶν μέχρι Πε-
 λοποννήσου, Ἰέρακι οὕτω κατυνομιζομένῳ λιμένι προσλιμενεύε- 20
 ται, παρεμποδισθεὶς ἐκεῖσε δυσπλοία χαλεπωτάτῃ ἐπὶ ἡμέρας ν'.
 V. 56 καὶ κατὰ τοῦτον αὐτοῦ δυσφορία πιεζομένου διὰ τὴν ἐξ ἀνέμων
 ἐγκύθειρξιν, προσεδιδημήκει τις τῶν χρησίμων ἀγγελίαν ἐπικο-

3. ὧν B, ὄν L.
 τασζῶντας L.

10. ὃ] ὄι, supra scripto δ, L.
 19. πελοποννήσου L.

13. κα-

bus versus occidentem omnia subacta erant, Siciliae et Longobardiae urbes plurimae usque ad cl praeter Gallerianum. Quas imperator Basilus recuperavit, Nasare et Procopio ducibus in illo tempore. Atque Italia quidem nomen invenit ab Italo Siculi parente, patre Italia, filio autem Sicania sive Trinacria potito. Sic etiam dicitur: Italia a bove advena, quem subito conspicati indigenae adnatantem ad ipsos persequentibus possessoribus clamarent "Italus," quod illorum sermone significat bovem, aut a quodam praedone Italo, quem Hercules ibi occidit, nomen duxit. Longobarbia autem a quodam Longobarbo, qui primitus tenuit illam regionem, quia magnam barbam alebat: longa enim Longobarbis est magnum, pili autem menti barba.

Syracusarum autem calamitates quodam tempore intervenerunt: obsidebantur enim ab Ismaelitis. Eo misit imperator Adrianum, virum strenuum, cum classe numerosa, ad eam urbem liberandam. Qui profectus ad usque Peloponnesum, portum cui nomen Hierax occupat, impeditus ibi magna difficultate navigandi per quinquaginta dies. Cumque ibi retardaretur a navigatione propter inclusos ventos, accessit ad eum

μιζόμενος δυσαχθῆ, ὡς κατὰ ε' ἴδραν πρὸς τὸ χθρὸς τὰς Συρα-
 κούσας ἤλωσθαι. αἷς ἔνομα ἀπὸ τινων κτισασιῶν ταύτας Ἀρ-
 χίου θυγατρῶν Σύρας καὶ Κόσσης, ἧ ἀπὸ τινος ἐκεῖσε λίμνης,
 ἧ ἀπὸ τῆς πρὶν μὲν κρήνης Συρακοῦς νῦν δὲ Ἀρεθούσης. τοῦ
 5 δὲ τὸ ἀληθὲς πολυπραγμονοῦντος καὶ ὀπόθεν ἐπίστασθαι τοῦτο
 διερευνῶντος, αὐτὸς ἀπεκρίνατο ὅτι περ “ ἐν χώρῳ ὃς Ἔλος ὠνό-
 μασται, ἀγρὸς πύρεστί μοι ὡς ἀπὸ μιλίων ἢ πρὸς διάστημα.
 καὶ κατὰ τὴν παριοῦσαν ἐσπέραν καθ' ὃν μοι περιπολεύοντι
 προσίσι τινες ποιμαινόντων, καὶ ἔφασκον ὡς ἐκ τῶν ἐπιχωρια- B
 10 ζόντων δαιμόνων διακηκοέναι φραζόντων γεκέσθαι τὴν Συράκου-
 σαν δοριάλωτον, ἐν ταύτῃ τε πυρεῖναι αὐτούς, ὅθεν καὶ διατρα-
 νοῦσθαι ἀλήθειαν.” αὐτὸς δὲ πρὸς τοῦτο μὴ κατανεύων εἰς
 ἀπιστίαν ἐχώρει, τὴν αὐτηκοίαν σφετεριζόμενος. καθ' ἣν ἐν
 καταλήψει γενόμενος τοῦ ἀγροῦ πρώτην καθ' ὥραν καὶ ποιμέσι
 15 συγκατελήφει τὸν ὠρισμένον χώρον ἐφ' ᾧ τὰ ἀέρια τὴν διατρι-
 βὴν ἐπεποίηντο. ὧν τὴν διαγωγὴν πυρθανομένῳ τινὶ τῶν ποιμέ-
 νων προσυπεκρίναντο κατὰ πόλιν Συράκουσαν εἶναι, τοῦ περι-
 λειφθέντος Χριστιανικοῦ αἵματος ἐμφορεῖσθαι· τὸν δὲ περὶ τῶν
 τοιούτων εἰδέναι διερευνώμενον τὸπραχθὲν γινώσκειν, τό τε C
 20 ὄνομα καὶ τὸν ἄρχικὸν βαθμὸν ἐξεπίστασθαι. οἷς ὁ Ἀδριανὸς
 μὴ πιστεύων ἔτι ὑπελογίζετο ἔωλα. καὶ μετὰ ε' ἐπιοῦσαν ἡμέ-
 ραν τὰ παρ' αὐτῶν ὡς ψευδῆ νομιζόμενα παρὰ τῶν ἐκεῖθεν μό-
 λης ἐλληλεθότων ἀληθῆ κατεφαίνετο. τῶν οὖν ἐγχωρίων πνευ-

13. 14. ἐγκαταλήψει L.
 πιστεύειν L.

16. ποιμαίνων L.

21. πιστεύων B,

quidam ex colonis nuntium gravem adportans, hesterno die hora quinta Syracusas captas fuisse. Quibus nomen a conditricibus earum Archiae filiabus Syra et Cossa, aut a quodam lacu ibidem, aut a fonte olim Syracone nunc Arethusa. Illo autem in veritatem inquirente atque unde id sciat interrogante, hic respondit “est mihi in eo loco qui Helos dicitur, praedium quasi octo milliariorum intervallo. Atque heri vesperi illud obambulanti mihi occurrunt quidam ex pastoribus, et dicebant se ex daemonibus hic versantibus audivisse dicentibus Syracusas captas esse, ibique se fuisse atque inde veritatem certo comperisse.” Sed ille haud credens, fidem sibi fieri volebat proprio auditu. Quare in praedium profectus hora prima cum pastoribus definitum locum occupavit, in quo spiritus illi commorabantur. Quos cum quidam ex pastoribus interrogasset ubi fuissent, ipsi responderunt in urbe Syracusarum se fuisse et sciasse reliquiis sanguinis Christiani qui effusus esset; illum porro qui de his scire cuperet quid sit factum, se nosse, nomenque et gradum dignitatis scire. Quibus nondum credens Adrianus ea existimabat frivola. Sed post decimum quintum diem ea quae ipsi mendacia videbantur per illos qui inde aegre evaserant vera demonstrabantur. Ceterum illius loci

μάτων ἢ τοιαύτη πρόγνωσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἢ ἐπὶ τῶν πραττομένων γνῶσις, τοῖς κατὰ τὴν αὐτὴν χώραν ἄχρι βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου ὡς φασὶ Λέοντος προσμεμένηκεν. τότε δὴ στρατὸν τὸν ὑπ' αὐτὸν ναύμαχον συναγείρας τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπιδημεῖ, καὶ ἰκέτης ἐν τινὶ ἱερῷ παραγίνεται ἐξαιτῶν συγκεχω-5 ρῆσθαι τοῦ σφάλματος. ἀλλὰ τῶν δεινῶν ἄλιγωρήσας, καὶ οὐχὶ δυσπλοία πλέον ὡς ἔφασκεν, συγγνώμης οὐκ ἔτυχεν.

D Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἐφειστηκότι καιρῷ οἱ ἀπὸ Κυρηνάδος Ἄφροι Σαρακηνοὶ σὺν ὀκτάσι πυμμεγέθεισιν ξ', αἷς χώρησις σ' ἀνδρῶν διηρίθμητο, καταστρατεύουσι καὶ δικνοῦνται Κεφαλη- 10 νίας μέχρι καὶ Ζακύνθου, ἧτις πρὸς ἄνεμον Ζέφυρον κατὰ τὸν καλούμενον Ἰχθὺν ἀπονένευκεν ἔκ τε Ζακύνθου τοῦ Μέρουπος τῆς προσηγορίας τετύχηκεν. περὶ ὧν ὁ βασιλεὺς διαγνοὺς τὸν πατρίκιον Νάσαρ ἐκπέμπει σὺν ναυστολίῃ, ἄνδρα πολύπειρον, ταύτης καθηγησόμενον. τοῦ δὲ κατὰ Μεθώτην τὴν πρὶν Πίδασον 15 καλουμένην ἐπιδημήσαντος, οἱ πλεῖστοι στρατιωτῶν τῶν πλοίων ἀπέδρασαν καταλελοιπότες αὐτόν. ὁ διαγινώσκειται ταχέως τῷ βασιλεῖ, καὶ σὺν κατεπεῖξει σφοδρᾷ παρ' αὐτοῦ τις ἀποσταλὴς διατέτακται περὶ τὸν τόπον ἀνασκολοπισμὸν ἰδρύσασθαι ξυλορηγμάτος καὶ τοὺς δραπέτας ἐν αὐτοῖς ἀνασκολοπίσαι, οὕτως τὴν 20 πρόσταξιν κατὰ τὸ ἐμφανὲς μηχανώμενος· κρυφίως γὰρ ἐν νυκτὶ τῶν ἀπὸ τῆς φυλακῆς Ἀγαρηνοὺς λ' προσλαβόμενος δρογγυρίῃ **V. 57** τῷ κατὰ τὴν αὐτοῦ φρουρᾶν προεστῶτι ἐκδέδωκε, διασφαιλισάμε-

15. πίδασον L.

spirituum praescientia, aut potius ipsorum factorum scientia, ibidem usque ad imperium piissimi Leonis, ut aiunt, duravit. Tunc igitur copiis nauticis quas secum habebat congregatis Constantinopolim proficiscitur, supplexque fit in quodam templo petens veniam delictorum. Sed quod officium neglexisset, nec adeo difficultate navigandi usus fuisset, ut ipse dictitabat, veniam consecutus non est.

Eodem tempore ex Carthagine Afri Saraceni cum ingentibus navibus sexaginta, quae ducentenos viros capiebant, infesto exercitu nos invadunt, perveniuntque ad Cephaleniam usque ac Zacynthum, quae ad Zephyrum versus Ichthyn spectat, a Zacyntho autem Meropis filio nomen accepit. Quo cognito, imperator patricium Nasarem, virum multarum rerum peritum, mittit cum classe ducem. Qui cum ad Methonam, quae prius Pedasus dicta fuit, pervenisset, plerique militum ex navibus auferunt ipsumque deseruerunt. Quod mox notificatur imperatori, atque cum festinatione vehementi ab ipso aliquis missus est, iussus in eo loco furcas collocare ligneas ac fugitivos in iis suspendere; ita fieri aperte mandans: clam enim noctu ex carcere Agarenos triginta eductos drun- ac praefecto suae custodiae tradidit, severe praecipiens ne cui-

νος μηδενὶ ἔκφορον ποιήσασθαι τὸ συντεθησόμενον, ἵνα μὴ ποι-
 νῆ ἀφορήτῳ καθυποβύλοιτο· ἐκεκλευστο γὰρ αὐτῷ τῶν λ' Ἰσμα-
 ηλιτῶν πυρὶ καὶ πίσσῃ τὰς γενειάδας, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς κατὰ
 κεφαλὴν τρίχας, ἐναποφλέξαι, τὰς τε ὕψεις αὐτῶν ἀσβόλῃ ἐμπε-
 5 ριχρῆσαι καὶ πέδαις διπλαῖς τοὺς πόδας ἐμπιέζεσθαι, καὶ τινι
 ὥρᾳ διωρισμένης ἡμέρας μεμαστιγῶσθαι αὐτοὺς ὡς λειποτάκτας
 πλευσίμους ἐν φρυγελλοῖς δεινοῖς κατὰ τὸν ἰππόδρομον, καὶ δια-
 συρμούςς δραπετῶν κατηγόροις ἐν λόγοις ὑφισταμένους διελεύσε-
 σθαι γυμνητεύοντας καὶ ὄχουμένους ἐπ' ὄνων ἕως πυλῶν χρυ-
 10 σωπύμων βασιλίδος τῆς πόλεως, παραφυλάξασθαι δὲ μηδένα
 τῶν συνόντων αὐτοῖς ἐμπελάσαντα ὁμιλῆσαι. τούτων ταύτῃ B
 προχωρησάντων κατὰ Μεθώνην προΐησιν ἀνεσκολοπίσθαι τού-
 τους ὡς δραπέτας πολέμων ἀνάγκιδας, καὶ μὴ τινὰ τῶν ἐγχω-
 ρίων ἀρχηγῶν εἴτε λαοῦ τῆς κοινότητος, ἀλλὰ μήτε αὐτὸν
 15 προηγέτην στρατοῦ, τῶν ὁμοίων τῆς ἐχεμυθίας ἀπολιμπάνεσθαι·
 καὶ δεσμῶται πάντες ἀνήρτηντο σκόλοψιν. ἐνθὲνδε Θρηῆνος οὐχ
 ὁ τυγῶν τῷ πατρικίῳ Νάσαρ καὶ ὑπ' αὐτὸν ἄρχουσιν ἐπεγίνετο,
 μέμψιν ἑαυτοῖς ἐπιτρέβουσι τῆς περὶ τούτους λειποταξίας, τοῦ
 ἐκ βασιλέως διαβεβαιουμένου αὐτοῖς τὰς τε συνεινούς καὶ παῖδας
 20 δραπετευσάντων, ἔτι μὴν καὶ γεννήτορας, τὸν αὐτοκράτορα πάν-
 τας ἄρδην ξίφει διολοθρεῦσαι. ὡς ἐκ τοῦδε τοῦ καλλίστου σκευά-
 σματος δι' εὐαριθμίων κατακρίτων Ἀγαρηνῶν τὸν οἰκεῖον λαὸν C
 ἀρασώσασθαι. περιδεεῖς οὖν γεγονότες ὃ τε ναύαρχος αὐτῶν

17. καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν V.

18. περὶ τούτου L.

quam enuntiaret quod strueretur, ne supplicio intolerabili subiliciatur:
 imperavit etiam ei ut illis triginta Ismaelitis igni ac pice barbas nec non
 capitis capillos ambureret, faciesque eorum fuligine oblineret, ac com-
 pedibus duplicibus pedes constringeret, utque ipsi hora certa definiti
 diei caederentur, tanquam fugitivi ac desertores navium, diris flagellis
 in circo, et cum exprobratione et incusatione, quod fugitivi essent, tra-
 ducerentur nudi atque asinis inveci usque ad Aureas portas imperato-
 riae urbis; caveretque ne quisquam praesentium accedens cum iis loqua-
 tur. Quibus ita peractis Methonam versus eos mittit suspendendos tan-
 quam fugitivos ac desertores belli ignavos, praecipit etiam ne quisquam
 ex ducibus illius loci, aut etiam ex vulgo hominum, ne ipse quidem
 summus dux exercitus, tali silentio exemptus sit: atque vincti omnes
 suspensi sunt. Hinc lamentatio non vulgaris patricio Nasari ac ducibus
 qui ei suberant suborta, se ipsos insimulantibus illorum desertionis,
 eo qui ab imperatore venerat affirmante etiam coniuges fugitivorum, nec
 non parentes, imperatorem omnes omnino gladio perditurum. Ita factum
 hoc pulcherrimo commento ut per paucos condemnatos Agarenos suum
 populum conservaret. Metu enim percussi, cum navarchus ipsorum Na-

Νάσαρ καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἀρχηγοὶ ὃ τε σύμπας λαός, τὸ τοιοῦτον μήποτε καὶ αὐτοὶ ὑποστήσονται, ἀναγκαιῶς τοῖς πολεμίοις ἀντικαθίστανται, νίκη τῇ πρὶν μεγαλειομένοις βαρβαρικώτατα καὶ Ζάκυνθον προσεδρεύουσιν. οὐκοῦν ἐπιτίθεται τούτοις Νάσαρ παρεμβαλὼν, καὶ πανωλεθρίαν θεία ἰσχύϊ καὶ βασιλέως ἐντεύξει 5 καὶ' αὐτῶν τίθεται. τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς πλοῦμου στρατοῦ τῶν Ἀγυρηνῶν κατισχύοντος, ἔναρθρός τις βοή κοιλάδος ἠφίετο τοῖς πρόσω φοιτᾶν ἐγκελευομένη. ὅθεν οὗτοι Σικελίαν πᾶσαν καὶ Ἀφρικὴν, πρὸς δὲ καὶ Λογγιβαρβίαν, διαδριμύοντες πολεμικῶν
D πυρὶ καὶ παντοδαπεῖ ξίφει τοὺς ἐν τοῖς πλοίοις Ἀγυρηνοὺς κατα- 10 φλέξαντές τε καὶ δηϊωσάμενοι, καὶ ἑτέρας τὰς πρὸς ἐμπορίαν κατέσχον, ὧν ἄριθμὸν συνθέσθαι πάντως οὐ ῥᾶδιον, ἐπιφορτιζομένων εἶδη παντοῖα, πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ θαυσιλέστατον ἔλαιον, καὶ τοσοῦτον ὡς ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις τὴν κατὰ λίτραν ὀλκὴν ὀβολοῦ πρίασθαι καὶ κατὰ θαυμασιότητα πᾶσι τὰ τότεπραχθέν- 15 τα φημιζεσθαι. καὶ μάλιστα γὰρ ἐκ τῶν κατὰ τὴν Τεφρικὴν συνηλῶδων, τοῦ τε Παύλου Σαμοσατέως, σὺν αὐτῷ Κούβρηκός τε καὶ Μοντιανῶ, καὶ ἄλλων αἰρεσιουργῶν διαφόρων, κατοφρω-
E σάντων τὸ πρότερον, καὶ καταδυναστευθέντων τὸ ἕστερον θεοῦ βραχίονι κραταιῶ καὶ ἰκετηρίαις σὺν φροντίσμασιν ἐπαλλήλοις 20 τοῦ αὐτοκράτορος. ὅς ἄπαξ καὶ δις κατ' αὐτῶν ἐπιών, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὑπύσας χώρας ἐν αἰχμαλωσίαις καὶ πυρπολήσειν

2. ὑποστήσονται L. 3. μεγαλειομένους L. 5. πανωλεθρίαν L.
 7. κοιλάδος L. 15. θαυμασιότητα L. 17. σαμοσατέως L.
 18. κατοφρωσάντων L. 21. κατ' αὐτὸν L.

sar, tum duces qui ei suberant, ne tale quid aliquando et ipsi perpetiantur, necessario hostibus resistunt propter superiorem victoriam superbientibus summa barbarie atque Zacynthum obsidentibus. Ergo impetum in eos facit Nasar, atque internecione caedit, divino auxilio imperatorisque apud deum intercessione contra illos. Cum autem nostra classis Agarenos superasset, articulata quaedam vox ex convalle mittebatur, ulterius pergere iubens. Unde isti per Siciliam omnem et Africam nec non Longobardiam profecti, bellico igni et omni genere caedis Agarenos in navibus comburentes et interficientes, etiam alias naves mercatorias ceperunt, quarum numerum inire haud facile est, oneratas variis mercibus, in quibus et oleum maxima copia, ita ut in illis diebus librae pondus obolo veniret, ac tanquam miracula apud omnes ea quae tunc facta essent celebrarentur. Praecipue ob colluviem Tephricensium, Paulum Samosatensem, cumque eo Cubricum et Montanum, aliosque auctores haeresium ac principes varios, superbia elatos prius, sed superatos postea dei brachio forti et supplicationibus continnisque curis imperatoris. Qui semel iterumque eos aggressus, prius quidem omnibus regioni-

ἐρειπιώσας, κατὰ Τεφρικῆς ἀγωνίζεται, τινὶ χρόνῳ ἐνδιαρκέσας.
 ἧς ἀπρακτήςσας ἐπάνεισι πρὸς τὴν βασιλείουσαν, καὶ τῷ ναῶ
 τῶν ἀρχιστρατήγων εἰσδύς, ὃς παρ' αὐτοῦ κατεσκεύαστο, αὐ-
 τοὺς ἰκετεύει ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ στεναγμοῖς, μὴ πρὶν θεά- V. 58
 5 σασθαι θάνατον πρὶν ἂν διὰ ζωῆς σχοίη τὸν κατὰ Τεφρικὴν ὕλε-
 θρον· καὶ αὐθις κατ' αὐτῶν ἔξεισι σὺν πολυπληθέσι στρατεύ-
 μασιν, ἐρημίαν πολλὴν αὐτοῖς ἐπαγόμενος. αὐτῆς δὲ διειργασμέ-
 νης ἐν τῷ μεταξὺ οὐρανόθεν βρόμος τῶν θρικωδεστώτων προσ-
 πίπτει αὐτοῖς, ὡς ἐκ τούτου τὰς τῆς Τεφρικῆς ἰδρύσεις ἐκδει-
 10 νῆσθαι, καὶ τοῦ τοιούτου γε δείματος τοὺς ταύτης οἰκήτορας
 χάριν αὐτῶν θεόθεν τελεσθέντος καθυπειληθέναι. διὰ τοῦτο οἱ
 μὲν αὐτῶν τῷ βασιλεῖ προσεχώρουν ἔλέους δεόμενοι, οἱ δὲ πρὸς
 τὰ ἔνδον Συρίας μεταναστεύοντο, ὡς παρὰ μικρὸν ἐξ ἀμφοῖν
 τὴν πόλιν αὐτῶν ἐρήμην λαοῦ γεγονέναι, ἣτις κεκρότητο τοῦ
 15 ταύτης προστατοῦντος καταπτοηθέντος Χρυσόχειρος.

Οἷτος γὰρ ὁ ἀλαζὼν σὶν Καρβυία καὶ Κυλλίστῳ πλεῖστα B
 κακὰ Χριστιανοῖς τεκτηνόμενος, ὡς καὶ ὁ τούτου πατήρ, καὶ
 μέχρι Νικομηδείας καὶ Νικαίας αὐτῆς διελθὼν, ἀλλὰ μὴν καὶ
 εἰς τὸ τῶν Θρακησίων θέμα διαδραμῶν, μέχρις Ἰωάννου τοῦ
 20 θεολόγου τῆς ἐπαρχίας κατήντησεν, οὔτινος τῷ ναῶ οἱ σὺν αὐτῷ
 ἐντυχόντες εἰσῆγαγον τὰ τε ἄλογα αὐτῶν καὶ λοιπὴν ἀποσκευὴν,
 δυσμενῶς ἐνυβρίζοντες. πρὸς οὖν τὸν Χρυσόχειρα γράφει ὁ βα-
 σιλεὺς εἰρήνην συνθέσθαι, οἷα τὸν τρόπον εἰρηρικὸς ὑπάρχων καὶ

1. ἐρειπιώσας L.

5. σχοίει L.

11. καθυπειλήφαι L.

15. καταπτοηθέντος L.

bus, populando et captivos abducendo, vastatis, Tephricam oppugnat aliquandiu, sed cum nihil proficeret, revertitur in imperatoriam urbem, ingressusque templum principum caelestis militiae, quod ipse aedificaverat, illis supplicat in contritione cordis et suspiriis, ne prius videret mortem quam Tephricam exitio dedisset. Atque rursus adversus eam proficiscitur cum maximis copiis, vastitatem magnam inferens. In cuius expugnatione de caelo fremitus maxime terribilis in eos ingruit, ut ex eo Tephricae structurae concuterentur atque eiusmodi terrorem incolae eius ipsorum causa divinitus factum existimarent. Quare alii eorum ad imperatorem se contulerunt misericordiam orantes, alii in intimam Syriam migrarunt, ut sic utrinque urbs eorum, ab hominibus deserta, vacua fieret, quae subacta est duce eius Chrysochire in terrorem coniecto.

Iste enim homo insolens cum Carbea et Callisto plurima mala Christianis intulit, sicut et eius pater, atque Nicomediam usque ac Nicaeam ipsam profectus, per Thracensium etiam thema, usque ad Iohannis theologi regionem pervenit. Cuius templum ii qui cum illo erant intrantes introduxerunt equos suos et impedimenta, hostiliter insultantes. Igitur ad Chrysochirem scribit imperator pacis componendae causa, ut qui erat

εὐσπλαγχνος ὄντως, κατὰ τὸ λόγιον τὸ φύσκον “ γίνεσθε πρὸς ἀλλήλους χρηστοὶ καὶ εὐσπλαγχοὶ, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς
 C καὶ ὁ Χριστὸς ἡμῖν ἑαυτὸν ἔχαρίσατο, ” καὶ αὐταρκεσθῆναι
 ἐφ’ οἷς ἐπεπόνητο, εἰληφέναι τε παρ’ αὐτοῦ χρυσὸν τε καὶ ἄρ-
 γυρον καὶ ἐσθῆτας, καὶ αἰχμαλωτίζειν καὶ κατασφύττειν Χρι- 5
 στιανοὺς ἀνακόψαι. ἀλλ’ ὁ θρασύφρων καὶ ἄπιστος τοῖς εἰρη-
 ναίοις λόγοις οὐ πείθεται· διὸ καὶ ἀντιγράφει τῷ βασιλεῖ ὡς
 “ εἴπερ ἐθέλοις, ὦ βασιλεῦ, μεθ’ ἡμῶν εἰρήνην ἐπιτελέσαι,
 ὑπόστηθι τῆς κατ’ ἀνατολὴν ἐξουσίας σου, τῆς δὲ πρὸς δύσιν
 ἀντέχου, καὶ εἰρηνεύσομεν μετὰ σοῦ· εἰ δὲ μή, σπεύσομεν ὄλωσ 10
 ἵνα σε καὶ τῆς βασιλείας ἐξοστρακίσωμεν.” τῆς οὖν ὑπονοίας
 αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς δισσώμενος ἐφιλοσόφησε σιωπὴν, μηδὲν ἔτι
 αὐτῷ ἀντιγεγραφώς.

Δυσὶ δὲ χρόνοις παρελκυσθεῖσιν ὁ Χρυσόχειρ ἐξῆλθε σὺν
 τοῖς ἰδίοις στρατεύμασι μέχρις Ἀγκύρας τῆς πόλεως καὶ αὐτῶν 15
 D τῶν κομμάτων, λαφυραγωγίαν ἑαυτῷ πολλὴν προσηκάμενος,
 καὶ ἐπάνεισιν. ὁ δὲ καθηγεμὼν τῶν σχολῶν διαστηματίζων μι-
 λιον ἔν τὴν παραδρομὴν ἐσκευάζετο· ἐδεδοίκει γὰρ πλησιοφανῆ
 τὴν παραδρομὴν παραδείκνυσθαι. ὁ δὲ Χρυσόχειρ κατηντηκῶς
 τῷ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι εἰς Ἀγρύνους ἐσκήνωται, εἰς τὸ Σίβο- 20
 ρον δὲ ὁ δομέστικος· καὶ τοῖς στρατηγέταις τῶν τε Ἀρμενιακῶν
 καὶ τοῦ Χαρσιανοῦ προστέταχε διεπιπῶν “ ἄρυτε τοὺς ὑπὸ χεῖρα
 τελοῦντας ὑμῶν ἄρχοντας, καὶ καλλίππους τινάς, καὶ δαπάνας
 ὡς ἡμερῶν ἰβ’, καὶ παρατρέχοιτε τὸν Χρυσόχειρα μέχρι τοῦ Βα-

10. σπεύσομεν L.

pacificus et vere misericors, secundum oraculum quod ait “ estote invicem benigni et misericordes, donantes invicem, sicut et Christus nobis se ipsum donavit: ” esset contentus iis quae acquisivisset, acciperetque ab ipso aurum et argentum et vestes, ac desineret captivos ducere et trucidare Christianos. Sed homo ferox et infidelis pacificis verbis non permovetur. Quare etiam rescribit imperatori “ si cupis, imperator, nobiscum pacem inire, relinque orientis imperium, et tantum occidentale serva: sic pacem agemus tecum. Si minus, conabimur te omnino regno eiicere. ” Hanc eius amentiam imperator sentiens sapienter tacuit nec amplius rescripsit.

Duobus autem annis elapsis venit Chrysochir cum suo exercitu usque ad Ancyram urbem et ipsa Commata, praedaeque multa potitus revertitur. Ceterum domesticus scholarum intervallo unius diei distans subsequi desinebat: verebatur enim subsequi et conspici. Chrysochir autem in Charsiani thema venit, et ad Agranas castra metatur, domesticus autem ad Siboron. qui praetoribus Armeniacorum et Charsiani praecipit dicens “ tollite duces qui vobis subsunt, et equites aliquos bonos, vitumque quasi dierum duodecim, et subsequimini Chrysochirem usque ad

Βαθυρίακος· καὶ εἰ μὲν διαιρήσας λαὸν εὐπληκτον παραπέμψοι τῶ
 τῶν Ἀρμενιακῶν ἢ τῶ τοῦ Χαρσιανοῦ θέματι, κατὰδηλον ἡμῖν
 τοῦτο ποιήσατε· ὅτε δὲ ἀποκινήσοι τοῦ Βαθυρίακος, ὑποστρα-
 φέντες ἦκετε πρὸς ἡμᾶς.” ἀπελθὼν τοίνυν ἐσπέρας ὁ Χρυσό-
 5 χειρ ἐσκήνωσε κύτῳ, οἱ δὲ στρατηλάται εἰς τὸν ζυγὸν προσανέ-
 βησαν καὶ ἠύλισθησαν εἰς τινα τύπον κατονομαζόμενον Ζωγο-
 λόηνον· οἷτος γάρ ἐστιν ἐκ πετρώδους συμπήξεως δυσανάβατος,
 ἐν ᾧ ὄλη πολύδενδρος πέφυκεν. τῶν οὖν εἰρημένων στρατηλα-
 τῶν ἐκεῖσε διαναπαυσασμένων, φιλονεικία τις ἀνέκυψεν ἀνδρικῇ V. 59
 10 τῶν ἀρχόντων ἀλλήλοις ἀντεριζόντων τίνες ἂν εἴεν κρείττους, πό-
 τερον οἱ ἀπὸ τοῦ τῶν Ἀρμενιακῶν θέματος ἢ τοῦ Χαρσιανοῦ
 ὠρημένοι. τῶν οὖν Χαρσιανιτῶν φιλονεικούντων τὰ πρεσβεῖα
 ἑαυτοῖς τῆς ἀνδρείας ἐπιδοῦναι ἢ τοῖς ἑτέροις, οἱ Ἀρμενιακοὶ εἶ-
 πον πρὸς αὐτούς “τί φιλονεικεῖν ἔτι περὶ ἀνδρείας ἐκ λόγων βου-
 15 λόμεθα; πρακτικῶς τοῖς πολεμίοις παρεμβάλωμεν ἄμφω· καὶ
 τότε φανερωθεῖη ἕκαστος ἡμῶν, ὁποῖος ἑτέρου καθέστηκεν ἀν-
 δρειότερος.” οἱ δὲ στρατηγέται διακηκοότες περὶ τῆς ἀμίλλης
 αὐτῶν, δι’ αὐτῶν δὲ καὶ τῆς τοῦ λαοῦ προθυμίας συνευδοκού-
 σης αὐτοῖς, ἤγαγον καὶ εἰρήκεσαν “προθυμεῖσθε, ὧ ἄνδρες
 20 ἀνθύμιλλοι, ἵνα τοῖς πολεμίοις, θεοῦ συνεργούντος, προσβάλω- B
 μεν.” πρὸς οὓς γενναιοφρόνως ἐξεῖπον “ναί. καὶ διὰ τοῦτο
 ὄρκω μεγάλῳ τῆς βασιλικῆς κεφαλῆς περιδεσμοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως
 συμπλακῶμεν αὐτοῖς. ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἐρηρίσμεθα, τῶν ἐχθ-

13. ἑταίροις L.

15. παρεμβάλομεν L.

Bathyrrhyacem. Et si quidem partem aliquam exercitus quae facile su-
 perari possit miserit in Armeniacorum aut in Charsiani thema, signifi-
 cate id nobis: si autem discesserit a Bathyrrhyace, revertentes venite
 ad nos.” Vesperi igitur profectus Chrysochir castra posuit in inferiore
 loco, praetores autem nostri in iugum montis adscenderunt manseruntque
 in quodam loco Zogoloenon dicto: est enim propter rupes adscensu dif-
 ficilis habetque densam silvam. Ceterum praetoribus ibi quiescentibus
 contentio quaedam exorta est de fortitudine, ducibus inter se rixantibus
 utri potiores essent, utrum ii qui sunt ab Armeniacorum, an ii qui sunt
 a Charsiani themate. Cumque Charsianitae contenderent primas fortitu-
 dinis sibi potius deferendas esse quam alteris, Armeniaci dixerunt ad
 eos “quid amplius contendere de fortitudine verbis cupimus? reipsa ho-
 stes aggrediamur utrique: atque tunc apparebit qualis quisque nostrum
 sit et quis altero fortior.” Praetores quoque cum audivissent de certa-
 mine istorum et ex iisdem intellexissent militum alacritatem, quae ipsis
 placebat, duxerunt eisque dixerunt “vultisne, o aemuli, ut hostes deo
 cooperante aggrediamur?” Quibus alacri animo responderunt “ita: et
 propterea iureiurando maximo per imperatoris caput nos obstringimus ut
 configamus cum illis. Locus enim in quo siti sumus est munitissimus,

ρωτάτων· ἔξ οὗ εἴ περ τι κατ' αὐτῶν γενναῖον καταπραξαίμεθα, τοῦτο ἡμῖν ἐστὶν εἰς τρύπαιον· εἰ δὲ μή, κατ' οὐδέν παρ' αὐτῶν πημανθείημεν.” τότε δὴ τότε οἱ δύο στρατηγέται διεῖλον ἄνδρας μέχρι ἕκτης ἑκατοντάδος, τοὺς δὲ λοιποὺς παρῆκαν ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν σὺν φλαμούλλοις, καὶ τούτοις 5 διησφαλίσαντο ἐπειπόντες “ἡμεῖς μὲν τῷ φωσάτῳ παρεμπελά-
C σομεν ἐπιτρέχοντες, καὶ ὅταν τὴν ἄφιξιν πρὸς ἡμᾶς ἀπευθύνωσι, παρεμβалоῦμεν αὐτοῖς· καὶ εἰ μὲν ὀρμήσουσι κατέναντι ἡμῶν, ἐξέλθετε ἄντικρυς καὶ μεγάλως κεκράξατε, πλείστου λαοῦ βοήθην ἐνσημαίνοντες, ὅπως ἐκ ταύτης εἰκάσειεν τὸν τῶν σχολῶν ἐξηγοῦ- 10 μενον μετὰ τῶν θεμάτων ἐφειστηκέναι.” τῇ οὖν ὑφηγήσει ταύτῃ κεκινηκότων τῶν στρατηγῶν καὶ παρεμπεπτωκότων ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοῖς ἐχθροῖς πρὸ τοῦ τὴν ἡμέραν τρανῶς ἐπιλάμψαι τοῖς τῶν τυμπάνων κρούμασιν ἐπεκίνησαν. ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν μετὰ τοῦ Χρυσόχειρος, οἱ δὲ τὰ φορτία τοῖς ὑποζυγίοις ἐκούφιζον. 15 τούτων οὕτως μεριζομένων οἱ στρατηγέται σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν
D ἀρχουσιν ἐπέθεντο κατ' αὐτῶν, καὶ φωνῇ βριαρῆ “σταυρὸς νενίκηκεν” οἶον πολεμικῶς ἐτυμπάνισαν. οὗτοι δὲ τῇ ἀθρόῃ προσβολῇ καταπτῆξαντες ἀμεταστρεπτὶ τῆς φυγῆς εἶχοντο, μηδὲ ὄραν καὶ πολυπραγμονεῖν ἀνεχόμενοι τίνες διῶχται τούτων ὑπάρ- 20 χοιεν, ἀπὸ τοῦ Βαθυρύακος διωκόμενοι ἐπὶ μιλίοις λ' ἕως τοῦ κατωνομασμένου Κωνσταντίνου βουνοῦ, χαλεπῶς συγκοπτόμενοι.

Καὶ ὁ Χρυσόχειρ ὀλίγους τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ προσλαβόμε-

7. ἡμᾶς L. 8. ἡμῶν L. 9. fort. γε κράξατε. 10. τὸν] τὸ L.

ex quo si strenue rem gesserimus adversus eos, eo ipso victoriam consequemur: sin minus, nulla ab ipsis clade afficiemur.” Tunc igitur tunc duo praetores separarunt viros ad sexcentos, ceteros reliquerunt in tentoriis ducum ipsorum cum vexillis, atque his praeceperunt dicentes “nos quidem castris hostium propinquabimus, atque si obviam nobis venerint, aggrediemur eos: si vero impetum in nos fecerint, exite ex castris, et vehementer clamate, maximae multitudinis clamorem exprimentes, ut inde suspicentur domesticum scholarum cum thematibus adesse.” Secundum hoc igitur praeceptum cum praetores exivissent cum suis atque propius ad hostem accessissent antequam dies plane illusceret, isti tympanorum sonitu cientur. Sed partim cum Chrysochire erant, partim onera iumentis tollebant. Quibus ita divisis, praetor cum suis ductoribus eos aggrediuntur, ac voce magna crux vicat, quasi bellicum intonarunt. At isti subito in cursu territi, terga dantes fugam arripiunt, nec videre nec explorare sustinentes quinam ipsos persequantur, cum a Bathyrhyace fugerent ad triginta milliaria usque ad Constantini collem, multis interea caesis.

Etiam Chrysochir cum paucis quibusdam quos sibi adiuverat fugae

νος φυγαδείαν ἠσπύσατο. ἐπιφθάνει τοίνυν αὐτὸν ὁ Πουλλάδης, ὃς τοῦτο παρῆν ὄνομα περιβόητον, πῖλον ἐνδεδυμένος· προεκεκράτητο δὲ κατὰ Τεφρικὴν καὶ κατὰ χαριεντισμὸν τῷ Χρυσόχειρι προσωκείωτο. ὡς οὖν ἐωράκει τοῦτον, ἐπέγνω καὶ ἐκεκράγει διαπρυσίως “ ὦδε οἱ στρατηγέται, ὦδε ὁ τῶν σχολῶν ἐξηγούμενος ἴτω.” ἄπεισιν ὁ Χρυσόχειρ, καὶ πρὸς τὸν Πουλλάδην ἐρώ- 5 νησεν “ ἄθλιε ὦ Πουλλάδη, τί σοι φαῦλον ἐνεδειξάμην; μᾶλλον μέντοιγε πλεῖστά σοι χρηστὰ εἰργασάμην. ἄπελθε, καὶ μῆ μοι πρόσκομμα εἴης.” ὁ δὲ ἀντέφη αὐτῷ “ ἐγὼ γινώσκω, Χρυσόχειρ, ὅτι πλεῖστα καλὰ μοι πεποίηκας, καὶ εὐελπιστῷ τῷ σω- 10 τῆρί μου θεῷ κατ’ αὐτήν γε τὴν ἡμέραν ἀποδοῦναι σοι τὰ χαριστήρια.” ἰππύζων δὲ ὁ Χρυσόχειρ εὕρισκει τάφρον πρὸς τοῖς ἐνωπίοις αὐτοῦ, ἣν ὁ ἵππος αὐτοῦ ὑπερπηδᾷν τούτου V. 60 διώκλαζεν. ὅθεν ὁ μὲν Χρυσόχειρ τοῦ λοιποῦ ὄραν τὸν Πουλλάδην οὐδ’ ὄλιως ἐφρόντιζεν, ἑώρα δὲ μᾶλλον κατέναντι αὐτοῦ, ἵνα μὴ τῷ τῆς τάφρου περιπέσειεν πτώματι· καὶ λαθραίως αὐτὸν ὁ Πουλλάδης κατὰ τὴν μισχάλην τιτρώσκει κοντῷ· οὗ τῆ πληγῆ ταραχθέντος ὁ ἵππος παρέσφηλέ τε καὶ αὐτὸν ἀπεκρήμνισεν. καταβὰς οὖν ὁ τῶν πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειότατος, ὃς 20 Διακονίτζης τὸ φημιζόμενον, (ὃν Λέων ὁ αὐλοῦμος βασιλεὺς ἀλλοιωθέντα τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἀλλοίωσιν ἐκ τῆς μυσσαρῦς θρησκείας τῶν Παυλιανιστῶν, προεχειρίσατο μηνσουράτωρα, ὕπερ φωνῆ Ῥωμαίων οὕτω προσαγορεύεται) καὶ τούτου τὴν κεφαλὴν βυστάξας ἠξίωσε κομιδῆς ταύτην ἐνθρῆς τοῖς αὐτοῦ γόνασιν· ὃν B

1. πουλλάδης ὡς τούτῳ L.

6. εἴτω L.

19. φ] ὁ L.

22. μηνσουράτωρα L.

intentus erat. Hunc assequitur Pullades quidam, ut vocabatur celebri nomine, pileo iadutus: captivus autem fuerat in Tephrica, cumque lepidus et festivus esset, in familiaritatem Chrysochiris venerat. Ut igitur hunc vidit, agnovit clamavitque magna voce “huc praetores, huc domesticus scholarum veniat.” Respondit Chrysochir atque ad Pulladem dicit “quid, miser Pullades, mali tibi feci? potius quidem plurima beneficia in te contuli. Abi, ne mihi sis offendiculo.” At is respondit “equidem scio, Chrysochir, quod plurimis beneficiis me affecisti: et confido salvatori meo deo, hac die me tibi gratiam relaturum.” Porro Chrysochir equitans invenit fossam sibi obiectam, quam equus eius transilire reformidavit et titubavit. Unde Chrysochir iam ad Pulladem respicere plane non cogitavit, sed magis ante se videbat, ne in fossam incideret: atque Pullades eum clam sub axilla vulnerat conto: qui cum perturbaretur hoc ictu, equus eius commotior factus eum deiecit. Desiliens igitur equo ex ministris eius coniunctissimus Diaconitzes nomine, (quem Leo laudatissimus imperator conversum a cultu abominabili Paulinistarum ad meliorem, constituit mensuratorem, ut Romanorum sermone vocatur) eiusque caput tenens fovebat et curabat genibus suis impositum. Supervenientes autem

εὐρηκότες οἱ στρατηλάται κατέσχον καὶ διατεμόντες αὐτὴν σπουδαίως τῷ Θεοστέπτῳ ἄνακτι Βασιλείῳ ὡς δῶρον ἀνέπεμψαν.

Περὶ δὲ τὰς κοινωφελεῖς πράξεις τοιοῦτος ὑπῆρχε μερμηνηματικώτατος ὁ βασιλεύς, μετὰ γε πλείστων τῶν παρ' αὐτοῦ διαπεπραγμένων, ὥστε κατὰ τὸν ἐγκρατείας καιρὸν ἐπὶ ἑβδομάσιν 5 αὐτῆς, μετὰ τὴν συγκλητικὴν τῶν βασιλείων ὑπαναχώρησιν, εἰσελθεῖν τῷ σεκρέτῳ, ἔνθα αἱ εἰσπράξεις τῶν δημοσίων πεφορολόγηνται, κἀκεῖσε τὰς συμπιπτούσας ἀμφισβητήσεις πραγματικῶς διαλύεσθαι.

Ἐν δὲ ταῖς κατὰ κυνηγεσίαν καὶ σφαιρισμὸν ἀχθοφορίαν τε 10
C καὶ πρὸς ἄλματα γενναιότησι πάνυ περιδέξιος ἦν ὁ ἄναξ Βασίλειος, ὥστε κατὰ κυνηγεσίαν μὲν καθυπερτερεῖν τῶν Κενταύρων, κατὰ δὲ σφαιρισμὸν Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως ὑπερβάλλειν τοὺς σφαιριστάς, κατὰ πύλην Ἀρισταίου καὶ Αἰακοῦ ἀλκιμώτερος καὶ αὐτοῦ Ἡρακλέους ἐφάμιλλος, ὑπεραναβεβηκέναι δὲ τοῖς πηδῆ- 15
μασιν Ἀχιλλέως, κατὰ τε τὸ φέρειν ἄχθη ῥαδίως χερσὶ πολλῶ διενηνογένοι τοῦ Ἑκτορος, ὡς καὶ ἐπ' αὐτῷ, καὶ δίχα τοῦ ἀγχιλομήτου Διὸς ἐν τῇ ἄρσει τὸ ἄχθος κουφίζοντος, τὸ ποιητικὸν ἔπος προσαρμοσθήσεται,

τὸ δ' οὐ κε δὴ ἄνερε δήμου ἀρίστῳ

20

ῥηϊδίως ἐπ' ἤμαξαν ἀπ' οὐδεὸς ὀχλίσειαν,

οἷοι νῦν βροτοὶ εἰς· ὁ δὲ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος·

D ἐν δὲ τῷ δισκεύειν Ἀλμῆδου καὶ Ὀδυσσεῶς ὑπέρτερος, Ἐρεχθῆος δὲ καὶ Κέλμητος καθ' ἵππασίαν τεχνημονέστερος, Εὐρυμέδοντός τε

3. κοινοφυλεῖς L.

4. παρ' αὐτῶν L.

15. ἠρακλέως L.

16. τὸ οἶος. L.

ibid. πολλῶν L.

21. 22. ὀχλίσειαν οὐ εἶν

βροτοὶ εἰς· ὁ δὲ μὴν ῥέα πάλλε L.

praetores occupant, caputque amputant, quod imperatori a deo coronato tamquam donum miserunt.

Erat autem in publicis commodis et reip. negotiis curandis imperator diligentissimus, cum plurimas res gereret, ita ut tempore ieiunii in eius hebdomadibus post discessum senatorum ex regia, intraret in secretum, ubi vectigalia et reditus publici colliguntur; quaeque ibi intervenire controversiae, eas diiudicaret.

In venatione porro et pila et onerum gestatione et saltibus omnino excelebat Basilius imperator, ita ut in venatione superaret Centauros, in pila Alcinoi regis iuvenes pila ludentes vinceret, in lucta Aristaeo et Aeaco valentior ipsique Herculi par esset, praeverteret saltibus Achillem, atque in tollendis facile manu oneribus multum praestaret Hectori, ita ut et in ipsum, etiam sine ope cati Iovis attollentem onus, quadraret poetae carmen, *Vix illud bini praestantes robore cunctis De terra in currum possent subvolvere, quales Nunc homines vivunt, tulit ipse quod solus*; in disco autem iaciendo Halimede et Ulysse superior, et Celmete equitandi peritior, Eurymedonte atque Alceone

καὶ Ἄλκμονος κατὰ πυγμαχίαν στερρότερος, περὶ τε δρόμον Ἀριστομέδοντος Δικταίου τε καὶ Πριάσου ὠκύτερος, καὶ ἐν τῷ τοξάζεσθαι Ὑμεναίου καὶ Ἀστερίου πολλῶ εὐστοχώτερος. ἔξ ὧν ὀλίγιστα διαγράψομαι.

5 Τῷ βασιλεῖ ποτὲ περὶ Θήραν ἐνδιατρίβοντι ἔξ ὕλης τις παμμεγέθης ἔλαφος εἰς μέσον πεφοίτηκεν, οὗ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἐπαφείς κορῆνην ὁ βασιλεὺς καὶ κατευτυγήσας τούτους διέθλασεν. τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ ἐπὶ λύκῳ κατεπεπράχει. σφαι- E
ριζόντων δὲ κατὰ τὸ πρὸς τὰ βασίλεια μέσῳλον ἢ κατὰ χῶρον
10 ἵππων ἀμιλλητήριον, οὐδέποτε τῆς σφαίρας ἀποτετεύχει, καὶ
τοι πολλῶν διαμιλλωμένων καὶ ἐπεμβαινόντων τῇ παιδιᾷ· καὶ
τοσοῦτον ἐπιτυχῶς καὶ γενναίως τὰ τῆς σφαίρας αὐτῷ
ᾧστε πολλάκις τυπήσαντι ταύτην ἀπ' ἄκρας αὐλῶνος διαβιβα-
σθῆναι ἔξω κατὰ πολὺ γε τοῦ τέρματος, ὡς μὴ ταίτην ὀρῶσθαι V. 61
15 τὸ σύνολον. ἐμεγαληγορεῖτο δὲ καὶ τῷ ἄρχηγῷ Βουλγάρων πα-
λαιστρικός, ὅς κατὰ παλαιστραν ἐκέκτητο τὸ ἀήττητον· τοῦτον
πρὸς τὴν βασιλίδα θαρροίντως ἐκπέπομφε πειρασθῆναι δυνα-
στεύοντος. ἐπὶ τούτῳ δυσφόρως εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ τὴν
δυσφορίαν εἰς τὸ εὐφορον μετερῦθμισεν, ἑαυτὸν καθείς τῇ πα-
20 λαίστρᾳ, πλὴν μετὰ προσηκούσης τῆς ἐπικρύψεως· μετασχημα-
τισθεὶς γὰρ τῶν βασιλικῶν ἐσθήτων τῷ παλαίοντι πρόσεισι. καὶ
ὁ μὲν Σκύθης τὸν Μακεδόνα μετεωρίσαι μὴ ἐνδεδωκότα τῇ ἄρσει
διήμαρτεν· ὁ δὲ τοῦτον χερσὶ γενναίαις ἐτοίμως διάρᾳ σφοδρῶς
τε περιδινήσας ἐπαγκυλίζεται, καὶ κατὰ γῆν πτώμα ῥίπτει παμ-

9. ἢ καταχῶρον L.

17. ἐκπέπομφαι L.

pugilatu firmior, in cursu Aristomedonte Dictaeoque ac Priaso velocior, in sagittando Hymenaeo et Asterio longe dexterior. Ex quibus paucissima adscribam.

Cum imperator aliquando in venatu esset, e silva cervus ingens in medium venit, cuius posteriores pedes coniecta clava confregit. Idem illud et lupo fecit. Pila autem cum luderent in atrio ad regiam aut in Circo, nunquam aberravit a pila tangenda, quamvis multis certantibus et intervenientibus ludo: tamque dextre et valide id faciebat, ut saepe percussa pila a supremo spatio longe ferretur ultra terminum, ut nec conspiceretur omnino. Porro luctator erat apud Bulgarorum ducem in magna existimatione famaue celebris, tanquam invictus in luctando. Hunc ille non dubitavit in imperatoriam urbem mittere, ut periculum faceret an potiozem posset invenire. Eam rem moleste forebat imperator, sed molestiam illam removit, ipse demittens se ad luctandum, verum tamen cum decente occultatione: mutato enim imperatorio ornatu in arenam descendit adversus luctatorem. Ac Scytha quidem Macedonem sublimem tollere minime cedentem haud valuit: verum iste illum manibus robustis facillime tollens valide circumactum in terram deiicit, prostra-

B μέγεθες, ὥστε πλείστοις μὲν ὕδασι, δαψιλέσι δὲ οἴνοις, πρὸς δὲ ταῖς ἐκ ῥόδων σταγόσιν ἐγκατομβρούμενον μύλις πού τῆς νεκρώσεως ἀπηλλάχθαι, ὧτων τε καὶ ῥινῶν ἐκβλύσαντος αἵματος· ὡς ἐνθένδε κατὰ πολὺ θαυμάσαι τοὺς παρόντας τὸ γεγονός, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐκτεθρύλληται. 5

Ἐν οἰκτιρμοῖς δὲ πενήτων πλούσιος ἦν ἐπιχορηγῶν πλουσίως τὸν ἔλεον, νοσοκομείων γηροκομείων τε καὶ πτωχοτροφείων πολυειδῶν ἐγκαινίσμασιν. οὐ μὴν δὲ τούτοις μόνοις ἐνέμενεν, ἀλλὰ καὶ θείους ναοὺς σαθρωθέντας τῇ παλαιότητι πρὸς νεότητος μετηλλοιῶκει στερρότητα, ἐπιθεῖς κοσμιότητα. ὥστε οὐ 10 μόνον τῶν κατὰ σῶμα τῆς ἐπιμελείας διὰ φροντίδος ἔχειν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ ψυχὴν ἐπισπεύδειν. καὶ γὰρ οὐχ ἠγεῖτο συμ-
C φέρον, κατὰ τὴν ἀγορὰν ἢ φόρος προσαγορεύεται Κωνσταντίνου, περιόντος λαοῦ, σύρμασιν ὕλης τοῦτον ὅλως ἐνίσχεσθαι καὶ τῶν περὶ Θεοῦ ἐκλειθῆσθαι· δι' ὃ καὶ ναὸν ἐν ταύτῃ προσπήγνυσιν, 15 ἐφ' ᾧπερ ἡ Θεομήτωρ δημοσίᾳ τετίμηται, μετρίῳ μεγέθει καὶ ἀμέτρῳ κάλλει διηρυγασμένον.

Τοιοῦτος ὁ μεγαλοργὸς ἄναξ Βασίλειος, καὶ τοσαῦτα τὰ ἐκείνου μεγαλοργήματα. ἀλλὰ προκατυσχεθεῖς τηκεδύνη τῇ ἐκ διαροίας γαστρὸς, κατ' ἄγραν ἐκ τινος περιπτώσεως, ἔπειτα 20 πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῷ ἀνικμῶντος ζωτικὴν πᾶσαν ὑγρότητα τῶν πρὸς φύσιν ἐνόητων, διαπεφώνηκεν, συμβασιλεύσας μὲν τῷ Μιχαὴλ ἔτος ἓν, αὐτοκράτωρ δὲ βιοῖς 19 ἔτεσιν.

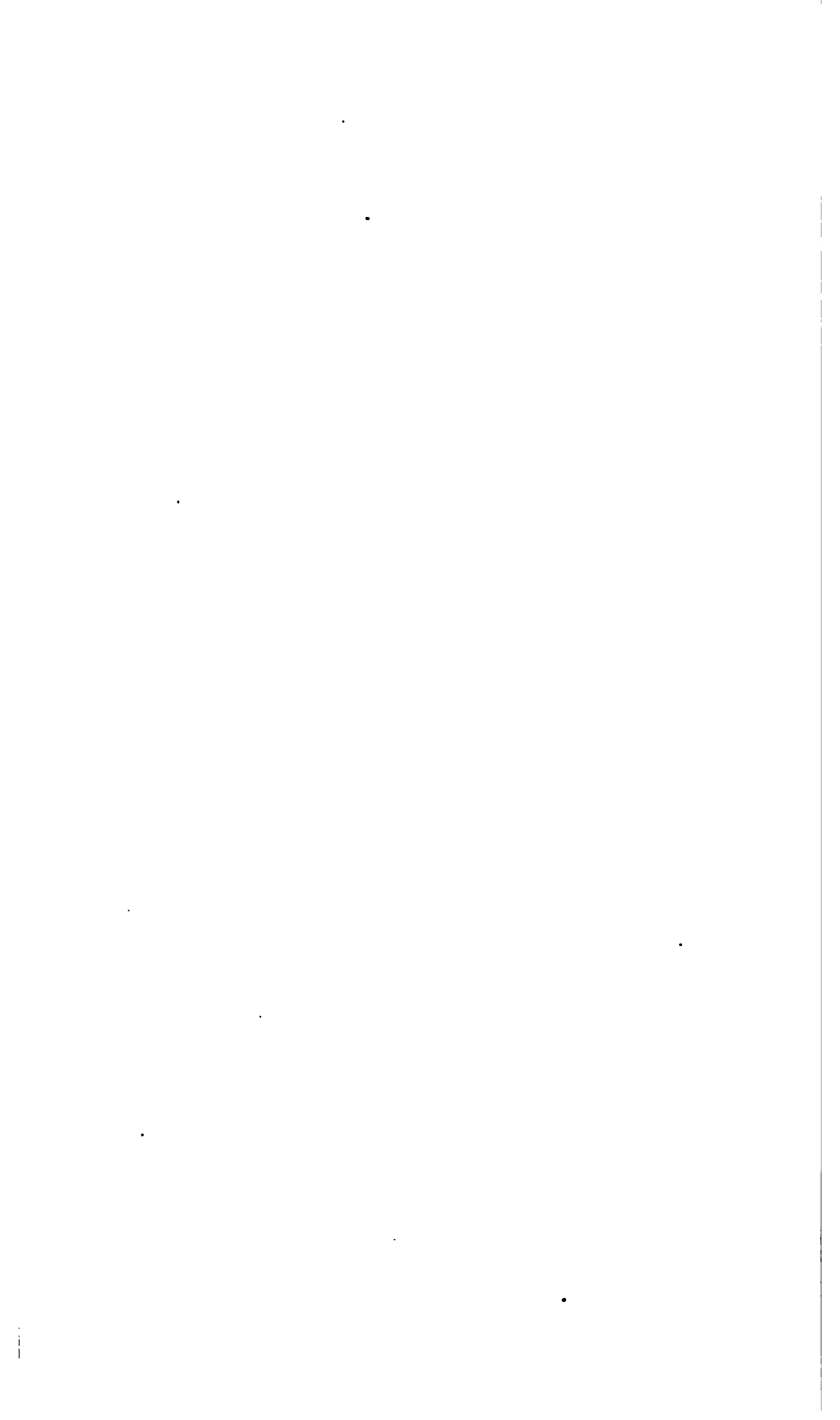
14. περιόντος λαοῦ συρμάσιν L. 15. ἐκλειθῆσθαι L. 19. τῇ ἐκδιαροία L.

tum casu maximo, ita ut multa aqua ac vino guttisque rosaceis rigatus vix a deliquio animae liberaretur, ex auribus manibusque manante sanguine; ut id factum magnopere admirarentur praesentes, quod adhuc etiam fama celebratur.

Sed et misericordia erga pauperes dives ditia praestabat beneficia, dum aedificia varia pro invalidis senibus atque egenis curandis fovendis atque alendis instaurat. Nec hic substitit, sed sacras etiam aedes vetustate labefactatas renovavit, additis ornamentis; ita ut non solum corporis haberet curam, verum etiam animae. Non etiam ducebat conventions, forum quod Constantini dicitur, versante ibi populo quisquiliis materiae totum teneri et a sacris rebus esse abalienatum: quare templum ibi exstruit honori deiparae dedicatum, magnitudine modica, sed pulchritudine mirum in modum fulgens.

Talis erat ille magnificus imperator Basilius, tantaque eius magnifica opera. Verum enim vero cum invasisset eum tabificus morbus ex profluvio ventris subsecuto casum quendam in venatione, deinde febris ardens exorta esset consumens omnem vitalem ac naturalem humorem, mortuus est, cum imperasset cum Michaele simul unum annum, solus autem imperator vixisset novendecim annos.

[STEPH. BERGLERI]
AD
IOSEPHI GENESII
DE REBUS
CONSTANTINOPOLITANIS
LIBROS QUATUOR
NOTAE.

Pag. 3. l. 2. ed. Bonn. Eiusdem Const. Porph. iussu scripta est V. 65 Chronographia post Theophanem. Sed hic noster aliquanto prius scripsisse videtur.

Ibid. 11. ἐμαυτὸ] Ita scriptum. In margine Bosiani apogr. coniectura, ἐμαυτῶ.

Pag. 4, 9. De hoc bello noster infra f. 6. [p. 12, 1.]

Ibid. 11. Cedrenus etiam p. 488. D. edit. Paris. et Zonaras p. 127. C. edit. Paris. culpa Leonis victos fuisse Romanos tradunt.

Ibid. 15. De hac discrepantia huius historiae et Chron. post Theoph. sive Continuatores p. 10. C. edit. Paris.

Ibid. 22. καθυπερτέρησιν] ἄληθην.

Pag. 5, 6. Mera simulatio fuit. Zonaras p. 128. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Cedrenus p. 484. C. D. edit. Paris. Continuator. p. 11. edit. Paris.

Ibid. 16. Potius τε pro γε.

Ibid. 17. Apparet primum thema fuisse τὸ ἀνατολικὸν *Oriente*. Nam p. 6. [4, 10.] dicebatur orientalibus praefectus.

Pag. 6, 2. Prae se fert et τοῦ μετ' οὐ πολὺ, ut quidem Bosius descripsit, quamvis non satis apparente τοῦ, nec adeo locum habente hic; et οὐ μετ' οὐ πολὺ, ut alius in margine Bosiani. nec hoc rectum. Ex priori legi posset Βασίλεια αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ. Nos posterius retinemus levissima facta mutatione.

Ibid. 8. αὐτοῦ] Mallem αὐτόν, et praemisso commate.

Ibid. 9. μετὰ καὶ] Loco καὶ magis quadraret articulus τῶν.

Ea fuere ἀλουργίς, κοκκοβαφῆ πέδιλα et διάδημα. Cedren. p. 485. A. edit. Paris. de eadem re.

Ibid. 12. Soloecismus, nisi pro ἐαυτοῦ legas αὐτοῦ.

In Graeco deest λέγεται, quod habetur in Continuat. p. 12. B. ubi de eadem re.

Ibid. 14. Cedrenus ceterique.

Ibid. 17. Cedrenus p. 485. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Continuat. p. 12. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Deest substantivum [μαρμάρῳ. Habet codex]. Apud Symeonem Logothetam, qui solet nostrum quandoque exscribere, est μαρμάρῳ p. 402. edit. Paris. ἐν τῷ κατ' ἐπιφάνειαν κυκλικῷ καὶ πορφύρῳ μαρμάρῳ.

Pag. 7, 2. Vestis haec ἀετός *aquila* vocabatur. Graecum ἀετίζουσαν obscure dicitur et vix potest exprimi, nisi dicas *aquilissantem*: subsidio hic venit Continuat. p. 12. C. edit. Paris. ubi de eadem re ἀετὸν τοῦτο καλοῦσι. Symeon Log. pro ἀετίζουσαν habet ἐκλάμπουσαν p. 402. B. edit. Paris. ἐκδιδύσκειται τὴν ἐσθῆτα ἣν ἐπεβέβλητο ῥοδοιδέσι χροαίς ἐκλάμπουσαν. nempe sine ἐν δυνεῖν etiam, quod in Nostro est, nec satis apparet quorsum.

Ibid. 9. Cedren. p. 285. edit. Paris. Zonaras 118. edit. Paris.

Ibid. 12. F. excidit εἰς. Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris. de eadem re: νεωτερισμὸν τινα παρ' αὐτοῦ (male ibi παραυτά; hoc alias dicatur) ἔσεσθαι αὐτῶ.

Ibid. 15. τῶ] F. excidit ἐν.

Ibid. 16. Continuat. p. 13. et Cedren. p. 485. C. D. edit. Paris.

δείκνυνται] ἴσ. δύνονται. Reinesius. Non inepte quidem, sed praeter necessitatem.

Ibid. 19. ἴσ. συμπερασάμενον. Reinesius. Posset tolerari, si sensisset Reinesius συμπερασάμενον; sed proprius abest συμφωρασάμενον ut una ibi versaretur.

Ibid. 21. In Cont. p. 13. D. edit. Paris. Eustratius filius Michaelis dicitur castratus fuisse. Alius autem Nicetas, postea Ignatius in monachatu vocatus, forte quia praefuisset olim Icanatis. Cedren. p. 485. D. edit. Paris. autem et Zonaras p. 128. B. edit. Paris. Theophylactum vocant illum qui fuit castratus.

Pag. 8, 1. 2. Continuat. init. p. 5. Zonaras p. 128. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita Ms. Cum Bosius perperam descripsisset διανέκλυπεν; Reinesius annotat γρ. διανέκλυπεν, προμικυερε, in lucem, in apertum emersere. Melius fortassis ἐξανέκλυπεν. Haec ille. Sed ita quidlibet ex quolibet facias. inhaerendum vestigiis litterarum, et, si quid mutandum, leg. δὴ ἀνέκλυπεν i. e. ἤδη ἀνέκλυπεν, iam emergebant.

Ibid. 5. Participium, ut σπουδαρχειῶν.

Ibid. 8. Φιλομιλίου, Reinesius. Sed ceteri auctores, qui huius historiae meminere, ut in Ms. ut Continuat. p. 5. B. etc. edit. Paris. quamvis apud Zon. legatur φιλομιλίου, sed vitiose, legerat Zonaram Reinesius.

Ibid. 9. Ita loquitur, quasi nunc primum faciens mentionem Leonis. Itaque addidi *istum* et *iam tum*.

Ibid. 11. Scriptum εὐάμιλον, quod nihil est. illud [εὐόμιλον] est e Reinesii coniectura, sine dubio verum. Nam ita de Leone et Continuat. p. 5. A. edit. Paris. de eodem ἀστεῖον ἐν ταῖς ὀμίλαις δοκοῦντα.

Ibid. 12. Continuat. init.

Ibid. 14. Scil. τραυλὸς ἦν. Reinesius.

Ibid. 17. αὐτοῦ] Ita scriptum, non αὐτόν.

- Pag. 8, 18. Zon. p. 128. D. edit. Paris.
 Ibid. 20. Cont. p. 5. C. edit. Paris.
 Ibid. 21. Malle[m] ὑπασχάλοντος.
 Ibid. 21. 22. *Consuetis tantum pro se precibus impetratis.*
 Continuat. p. 5. B. edit. Paris. καὶ πρὸς Θεὸν εὐχὰς ἐκτετηρίου.
 Petierat ut monachi precibus liceat ei consequi imperium. sed is
 tantum consuetas promisit.
 Pag. 9, 1. Zon. in Leone. *Reinesius.*
 Ibid. 5. Ita scriptum, cum oportuisset μὴ καλῶς aut
 potius οὐ καλῶς.
 Ibid. 7. Zon. p. 128. C. D. edit. Paris. V. 66
 Ibid. 13. Cont. p. 5. in f. edit. Paris.
 Ibid. 14. Cont. p. 6. A. B. edit. Paris.
 Pag. 10, 1. Cont. p. 6. D. edit. Paris. dicitur fuisse χρυσοῦν
 σταυρίδιον.
 Ibid. 3. Ms. τῆ ᾱ. Haec Prote insula est Proconnesus.
 Ibid. 5. Cont. p. 7. A. edit. Paris.
 Ibid. 6. Potest etiam σὺν εὐδοκίῃσει.
 Ibid. 8. Cont. p. 7. A. edit. Paris. τῷ τοῦ Θεοῦ προσφεύ-
 γουσι θεῖω καὶ μεγάλω ναῶ.
 Ibid. 10. Cont. p. 6. C. edit. Paris.
 Ibid. 12. Videtur excidisse καὶ ante ὁ μὲν.
 τῆς] Ita scriptum. requiritur τὴν, ut in Cont.
 φοιβεράτων. ad quod Reinesius: φοιδεράτων, foederatorum.
 Error ex pronuntiatione fere simili τοῦ β et δ ortus.
 Ibid. 16. Cont. p. 7. C. edit. Paris.
 Ibid. 18. Zon. in Leone Arm. *Reinesius.*
 Ibid. 19. Οὗτος δὲ — διενήργ.] Haec aliter atque aliter
 Cont. p. 14. B. C. Zonaras p. 130. edit. Paris. seq. Cedrenus
 p. 485. D. edit. Paris.
 Ibid. 21. Ita scriptum, non ὅς, nec ὁ.
 Cedrenus l. c. rationem nominis exponit, quae inepta videtur.
 Pag. 11, 3. κοινολογεῖται — διηκούετο.] Cedrenus l. c. ea-
 dem fere verba.
 Ibid. 4. Spathariorum kandidatus. ad hunc Theodotum
 sunt epistolae aliquot Photii. *Reinesius.*
 Ibid. 6. Haec etiam aliter Cont. 14. D. Zon. p. 131. A. B.
 edit. Paris. Cedr. p. 486. B. edit. Paris.
 Ibid. 7. Malle[m] hoc καὶ [ante φράζειν] abesset. sic in-
 telligeretur ὡς φράζειν.
 Ibid. 8. Ita scr. malle[m] γνώρισμα.
 Ibid. 10. τε melius abesset.
 ἀφῆχθαι] Ita scriptum, cum deberet ἀφῆχθαι, aut ἀφικνεῖ-
 σθαι.
 Ibid. 11. Loquitur hic inepte.
 Ibid. 13. Potius ἀκριβώσεως.

Pag. 11, 14. Cedren. p. 486. edit. Paris. Zon. p. 131. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Non apparet, quid hic γὰρ faciat.

Ita et ipse haec narrat, ut vix intelligi possit. *Versione ταπεινὴ ἰσχυρῶς ἀποκρίθη.*

Ibid. 17. τὸν ἄνδρα] Nempe Leonem. Sym. Log. p. 403. A. edit. Paris. τὸν Λέοντα προσλαβόμενος ἄπεισιν ἐν τῷ ναφῷ τοῦ ἀγίου Παύλου etc.

Ibid. 20. Male apud Logoth. θαρξείν.

Ibid. 21. ἐρεῖν] Male verbum fut. temp. h. l. positum.

Ibid. 23. μετακοιήσεως] Ita clare scriptum.

Pag. 12, 1. Cedrenus p. 486. C. D. edit. Paris. ubi apta est transitio. de hoc bello Noster fol. 1. [p. 4, 9.]

Ibid. 2. Zon. p. 126. edit. Paris. in fine. Contin. p. 8. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Et a Patriarcha. vid. auctor. cit.

Ibid. 9. Nempe culpa Leonis ut fol. 6. [4, 11.] dixerat.

Ibid. 11. Ordo ἐν λόγῳ κρείττονι καταλήψεως.

Ibid. 12. F. 8. in fine [8, 3.]

Ibid. 14. Ms. φοιβεράτους. monuit Reinesius. de foed. vid. f. 21. not. 7. [ad 10, 12?] Idem vitium et apud Cedren. p. 487. B. edit. Paris. de eadem re recte apud Zonar. p. 129. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Vid. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. et Contin. p. 15. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scriptum. Zon. de eodem κόμητα τῆς τῶν ἔξκουβίτων σχολῆς p. 129. initio, uti et Cedren. p. 487. B. edit. Paris.

Ibid. 18. αὐτοῖς] Ita clare. requiritur αὐτῶν.

Ibid. 19. Cum scriptura esset παρηκολούθη, Reinesius annotavit: γρ. παρηκολούθει. sed potuit etiam fuisse παρηκολούθησεν.

Ibid. 20. Ita scriptum. Legendum πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βουλγάρους aut πρὸς ἄρχοντα τῶν Βουλγάρων.

Ibid. 21. Imperator misit legatos. Cedren. p. 487. B. edit. Paris. Zonar. p. 129. A. edit. Paris. Contin. p. 15. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed potius Βουλγάρων legendum apparet ἐξ αὐτῶν.

μη] Zon. *Reines.*

Pag. 13, 3. Ita scriptum. συγκροτηθείσης usitatus.

Ibid. 5. Cedren. p. 487. C. edit. Paris. Zonar. p. 129. B.

Oratio imperfecta, nec satis exprimit quod debet. 28. edit. Paris. et Cedren. p. 487. edit. Paris. ostendisse quin periret dux Bulgarorum.

Ita fere et Cont. p. 16. C. edit. Paris. οὐ μὴν ἀλλὰ - καὶ τὰ τέκνα πέτραις καὶ τῇ γῆ προσκροτῶν.

Pag. 13, 11. Cum scriptum esset *καλίντητα*, Reinesius annotavit: γρ. *καλίντητα*. τὸ κατὰ ποίησιν est, secundum poetam Homerum. — Loquitur auctor Homericè ex Odyss. α, ubi *καλίντητα ἔργα γενέσθαι*. Cui commode respondet Virgilianum *Ausae lues* —.

Ibid. 12. Iisdem verbis Sym. Log. p. 402. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Vid. Contin. p. 16. seq. Cedren. p. 487. edit. Paris. et seq. Zonar. p. 129. C. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Quandoque *Συμβάτιος* scribitur huius nomen, ut in Contin. p. 17. A. edit. Paris. ratio est similitudo litterarum illarum in Mss.

Ibid. 17. Male apud Sym. Log. *ἐπεισδύνας*.

Ibid. 19. Male apud Sym. Log. *ἀποπέμπειν προσεποιεῖτο*, ex interpolatione, ut videtur.

Ibid. 19. 20. Videtur excidisse verbum *πράττειν*, aut simile. Potest tamen *ἀπεικίότα* referri ad τὸν πέμψαντα.

Ibid. 20. *Ταῖς παρὰ τῆς — πατριάρχου*] Contin. p. 17. B. edit. Paris.

Ibid. 23. Ita Ms. prae se fert. requiritur tamen *καταστρέψειν*. Sed et alibi aor. pro futuro ponit, ut et fut. pro alio.

Pag. 14, 1. Locus mendosus videtur; post *καὶ* aliquid videtur deesse. *Bosius*. Nihil deest. *καὶ ἐπιστ. προήγ.* est, *etiam epistola scripta praenuntiavit*, nim. minans eventurum quod dixerat, nisi imagines everteret. *Reinesius*.

Ibid. 3. Contin. p. 17. C. Sym. Log. p. 403. A. Cedren. p. 488. B. C. edit. Paris.

Ibid. 4. τὰ ἐπεστ. id est, scripta in Epistola. *Reinesius*. Nihil opus istis. Eadem iisdem verbis Sym. Log. p. 402. edit. Paris. [sed habet τὰ ἀπεσταλμένα.] Sic in epist. Socr. ab Allatio editis p. 20. *σὲ μὲν οὐ θαυμαστὸν ἐπιστέλλειν ὑπὲρ ὧν γράφεις*. *Bosius*.

Ibid. 6. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

περὶ] Ita scriptum: leg. *παρά*. habet quidem *περὶ* et Sym. Log. sed ibi *μοχ καὶ — παρ' αὐτοῦ ἐνεργεῖσθαι παράδοξα*.

Ibid. 7. 8. Contin. p. 17. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 9. *Καὶ ὅπερ — προθυμήθ.*] Iisdem fere verbis Sym. Log. p. 403. A. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 17. C. D. Cedren. p. 488. C. edit. Paris.

Ibid. 12. *veteratorie*] Graecum sonat *ficte, simulate*, quod hic non quadrat. Sed iste non semper potest dicere quod vult.

Ibid. 14. Cont. p. 17. D. edit. Paris. Cedren. l. c.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 403. B. edit. Paris.

Ibid. 16. *πω*] Ita scriptum. leg. *τῶ*, et *μοχ τῶ* dele. Sym. Log. l. c. *εἰ μὴ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου στοιχειοῖτο τῶ δόγματι*. Contin. p. 17. D. edit. Paris. *Λέοντος ἐξ Ἰσαυρίας συστοιχεῖ πῶς*

τῷ δόγματι Cedren. p. 488. D. edit. Paris. εἰ μὴ ἐκὼν γε αἰροῖτο τῷ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ ἐξ Ἰσαυρίας προστεθῆναι δόγματι.

Pag. 14, 16. Ἰσαυρίαν φασὶν ἀπὸ τῆς τοῦ Ἡσαῦ κατασχέσεως. Schol. Hoc Scholion nauci est. Ἰσαυρίαθεν ὠρμημένος dicitur Leo Isauricus, primus imp. εἰκονομάχος. Chron. Syncelli de Leone Arm. ζηλοῖ καὶ ἐνταῦθα τὸν δυσσεβέστατον Κόνωνα. Hoc erat nomen Leonis Isaurici. Isauriam autem ab Esau dictam, pariter frivolum est. Reinesius. Non potest ex hoc schol. colligi, eius auctorem ignorasse de Leone Isaurico hic intelligendo.

Ibid. 18. Ita scr. alius dixisset τῇ βασιλείᾳ.

Ibid. 22. Ludit in vocibus. α μαυρός, niger, ut et ἀμαυρός. supra f. 28. [13, 22.] in Ταράσιος et Ταράξιος.

Pag. 15, 1. Contin. p. 18. A. Sym. Log. 403. edit. Paris.

Ibid. 3. Cedren. p. 488. seq. edit. Paris.

Ibid. 4. Sym. Log. λέγων. vid. Contin. p. 18. A. edit. Paris.

V. 67 Ibid. 8. Ita scriptum, non προεττέχναστο, nec προετέχναστο.

Ibid. 12. ὑποσημῆνασθαι] Idque γραφῇ αὐτοχειρῶ. Contin. p. 18. B. vid. omnino Cedren. p. 489. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Zonar. p. 130. edit. Paris. Reinesius. Contin. p. 18. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Ita scr. pro ἐπαισθέσθαι aut ἐπαισθάνεσθαι.

δὲ] εἰς Προκόννησον, Cedren. p. 489. edit. Paris. qui ista omnia exscripsit. Reinesius.

ἀπαγ. δὲ — αὐχ. συγκύψας] Cont. p. 18. D. Zonar. p. 130. C. edit. Paris. Cedren. p. 489. edit. Paris.

Ibid. 17. Cum scriptum esset ἀγρόθεν, Reinesius annotavit Αγρουθεν ita legitur. [?]

Cedren. κατ' ἀγρόν τινα, minus recte.

Ibid. 18. Huic Scriptori κηροὶ sunt cerei, faces. Sequitur enim λαμπάσι καὶ λιβανωτοῖς. Reinesius.

Pag. 16, 3. Ita scriptum, non ἡρεύνων nec ἡρευνῶντο.

χειρας μεταρσίλους] Videtur deesse εἶχες aut simile.

Ibid. 5. 6. Iisdem fere verbis Cedren. p. 489. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cum esset scriptum μοῦ τοῦ ἀγροῦ, Reinesius annotavit: Forte legendum μονάστη τοῦ ἀγροῦ. Ἀγρός nomen μονῆς. Non erat dubitandum, nihil certius. Vid. citatos.

Ibid. 7. τὸ προφητευθέν] Quia confessorem dicebat eum qui nondum id erat.

Ibid. 8. Ita scriptum. requiritur ἀφορισθέντων, aut potius ἀφορισθεῖς ut apud Cedren. ubi eadem verba.

Ibid. 11. Cedren. p. 489. in fine edit. Paris. Transitiones et connexiones saepe negligit hic auctor.

Ibid. 15. Τόλυνν — π. τ. ὠμότερον] Cedr. p. 490. A. edit. Paris.

Pag. 16, 20. Cedren. p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 21. ὦν] Debuit dicere οἷς.

Pag. 17, 1. Ms. ἐγκρεμάνυσθαι. Unde Bosius peius adhuc ἐγκρεμάνεσθαι. Mallem autem ἐκκρεμάννυσθαι. Cedren. p. 490. B. edit. Paris. ἀνακρεμαννύειν ἐπέλευσα.

Ibid. 3. ἐκορυβαντία] Habet et Cedren p. 490. B. edit. Paris.

Ibid. 5. ἄνδρα παν.] Zon. p. 131. D. edit. Paris. ὃ (ita scriptum) τῶν τῷ βασιλικῷ κοιτῶνι κεκληρωμένων τηνικαῦτα ὦν χορολέκτης ἢ χοραρχῆς, ὃν πρωτοψάλτιν παρέλαβε καλῆν ἢ συνήθεια. Reinesius.

ἐπιστατεῖν] Ita scriptum in Infinitivo, non participio, ut requirit ἐτύγγανεν.

Cedren. τοῦ τάγματος ἐν τῷ παλατίῳ τῶν ψαλλόντων τὴν ἀρχὴν ἔχοντα.

Ibid. 7. Cedren. p. 490. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Zonar. p. 131. D. edit. Paris. brevius citat.

Ibid. 12. Ita scriptum, non τῶν λεγομένων, et apud Cedren. τοῖς λεγομένοις.

Ibid. 15. Ita scriptum, non πλέονα nec πλείονα, quod πλείονα est apud Cedren.

Ibid. 17. Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Zonar. p. 132. A. edit. Paris. Cedren. p. 490. edit. Paris. in fin.

Ibid. 21. Male verbum fut. temporis. rectum esset εἰπεῖν, quod de eadem re est apud Contin. p. 19. B. edit. Paris.

Ibid. 22. ἀπόλωλεν] Ita male posuit hoc verbum, pro ἀπώλεσεν, quod ἀπώλεσεν est apud Cedren. p. 490. et Continuato-rem Const. Porphyg. p. 19. B. edit. Paris.

Pag. 18, 1. Schol. ἐπαχθηνότατος. Cedr. ἐπαχθέστατος de eodem.

Ibid. 4. Ita Ms. Reinesius tamen annotavit γρ. ἀρπαγῆναι, praeter necessitatem.

Ibid. 5. Contin. p. 19. C. Zon. p. 132. A. B. edit. Paris. isti breviter. Sed Cedrenus iisdem fere verbis p. 491. A. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cedren. p. 491. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. ἔταστῆς] Ita scriptum. Reinesius annotat: γρ. δικαστῆς. nec aliter legendum ex sequentibus patet.

Ibid. 19. Cont. κατὰ τὸ Λαυσιακὸν ἐγκαθήμενος p. 19. C. Cedr. p. 491. B. edit. Paris. addit τρικλίνῳ. ἐν τῷ Λαυσιακῷ καθήμενος τρικλίνῳ.

Ibid. 21. Zon. p. 132. B. edit. Paris. Cedren. p. 491. B. edit. Paris.

Pag. 19, 2. Cedren. p. 491. edit. Paris. ἐφιλοτιμῆτο δὲ καὶ περὶ τὴν ἑαυτοῦ φωνήν.

Pag. 19, 3. Cedren. l. c. ἄρβυθος. Vid. Zonar. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 4. ἐπιλευσομένοις] Male hic etiam verbum fut. temporis posuit auctor. Loquitur autem portentose hic auctor, nec minus incondite quam illum cantasse dicit.

Ibid. 6. Cedren. p. 491. C. edit. Paris. ubi idem versus citatur.

Ibid. 7. Ita et apud Zonar. p. 134. C. edit. Paris. sed leg. τῷ πάντ' ἀνακτος etc. si vera est versio: *sprevere summi cuncta amore principis*. Sunt autem verba cantici, de quo expressius Cedren. p. 491. C. edit. Paris. *Olearius*, aut *Bosius*. Nihil opus mutatione ista.

Ibid. 9. Ita scriptum, non ταύτης.

Ibid. 10. Zonar. p. 132. B. C. edit. Paris. Cedr. p. 491. D. edit. Paris. init.

Ibid. 12. Qui alias Foederati, ut hac in re eos vocat Continuator p. 21. C. edit. Paris. init.

Ibid. 13. Contin. p. 21. C. init. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 14. αὐτῷ] Ita scriptum. annotavit Reinesius: γρ. ξω. Cedrenus p. 491. edit. Paris. missum esse dicit ad exercendos milites τὰ τακτικά διδάσκειν.

Ibid. 18. Contin. p. 21. C. Cedr. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 19. ἐλάλει τὸ παριστάμενον. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 406. edit. Paris. καὶ τὴν γαμετὴν αὐτοῦ ἀνοσίους γάμοις μιγῆναι. Vid. Cedr. p. 491. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ἐπειρ. εὐμ.] Eadem verba Cedren. p. 491. D. edit. Paris.

Pag. 20, 1. Melius καὶ abesset. Hoc autem Cedr. p. 492. A. edit. Paris. ita: ἦδει γὰρ αὐτὸν αἰσχίστη νόσῳ ἀκολάστῳ γλώσση δουλεύοντα.

αἰσχιστον] Ita scriptum. F. ἐχθιστον. aut αἰσχρολόγον. sed hoc nimis recedit.

Ibid. 4. Contin. p. 21. D. et Cedren. p. 492. A. edit. Paris. ὠτακουστάς.

Ibid. 5. αὐτοῦ τοῦ] Potest quidem tolerari, sed mallet αὐτόν, aut αὐτοῦ τὸ θράσος καὶ γλωσσαλίαν.

Ibid. 7. Contin. p. 21. D. Cedr. p. 492. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Loquitur inepte.

Ibid. 17. 18. Cedren. p. 492. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Contin. p. 22. A. Zonar. p. 332. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Contin. p. 22. A. item Cedr. p. 492. edit. Paris. ἐν τοῖς ἀσηκρητέοις. dicitur autem A secretis.

Pag. 21, 1. Τυράννους vocant isti Scriptores eos qui imperium invadunt.

Cedr. l. c.

Pag. 21, 2. *νυττόμενος*] Ita scriptum, et potest excusari. sed fortasse scripserat auctor *ήττώμενος*, ut *ν* ex praecedentis vocis fine repetitum sit, *ν* pro *η* positum ex similitudine pronuntiationis.

Ibid. 4. Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. C. edit. Paris. Cedr. p. 492. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 406. A. edit. Paris. atque iste V. 68 postremus Nostri fere verbis.

Ibid. 6. *Iidem.*

Ibid. 8. Ita scriptum. Reinesius annotavit *γρ. ασύμβουλος*: inconsulto enim impetu, nec praevisto, invasit imperatorem.

Ibid. 9. *γρ. κατηγορήσαν. Reinesius.*

Ibid. 12. Ita scriptum. *f. ήρῆσθαι, i. e. propositum ei sit.* Haec autem commodius Contin. p. 22. B. Zon. p. 132. edit. Paris. Cedren. p. 491. edit. Paris.

Ibid. 18. Ita scriptum, non *επεξελεύσεως.*

Ibid. 19. Cont. p. 22. C. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Zon. p. 132. D. edit. Paris. et nostri verbis Sym. Log. p. 406. A. B. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scr. sed fortasse fuerat primitus *ἀπεφοίβασε*, ut apud Cont. p. 22. C. edit. Paris.

Apud Sym. Log. p. 406. B. edit. Paris. in eadem re habetur *συμβουλικῆς*, ubi in marg. *Συμβυλλιακῆς*. Cedren. p. 493. A. Zonar. p. 133. A. edit. Paris. item Sym. Log. hic etiam, ut noster. Nostram lectionem non puto falsam, quamvis *Σιβυλλιακῆς* probari possit ex Cont. p. 22. C. D. edit. Paris. et aliis annotatis. Sic *συμβολαιωσάμενος* noster posuit infra f. 52. [23, 7.]

Pag. 22, 5. *κλήσις*] Ita scriptum sine articulo.

Ibid. 6. Cont. p. 23. B. C. Cedren. p. 493. C. edit. Paris. Zon. p. 133. C. edit. Paris. Sym. Log. p. 407. A. edit. Paris.

Ibid. 11. *ώσαύτως δέ*] Imperfecta oratio, nisi aliquod verbum ex superioribus *ἀπό κοινοῦ* sumatur, ut feci in versione.

Ibid. 13. Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. C. Zon. p. 134. C. edit. Paris. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 406. C. edit. Paris.

Ibid. 14. *ὅμως*] In contrarium posuit auctor hanc particulam, ut alia quaedam.

Cont. p. 22. B. C. et 23. C. D. Cedr. p. 492. D. edit. Paris. Papias est nomen officii, custodem palatii significans.

Ibid. 16. Cont. p. 22. C. edit. Paris. init.

Cedren. p. 492. D. Zonar. p. 133. C. D. edit. Paris.

Ibid. 19. *Περὶ γούν — εὐσ. κατηδάφισεν*] Cont. p. 23. C. Cedr. p. 493. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 23. D. Cedr. l. c. Zonar. p. 133. D. edit. Paris.

Pag. 23, 4. Scriptum *ἐπαισθημένον*. supra [21, 17.] recte cum augmento.

Pag. 23, 4. Cont. p. 23. in fine. Cedr. p. 495. D. edit. Paris. Zon. p. 133. edit. Paris. in fine.

Ibid. 5. Cont. p. 24. edit. Paris. lin. 1. δεινὸν ἐνσείων.

Ibid. 6. Zouar. l. c. τὴν ὀργὴν ὑπεδήλου τῇ κινήσει τῆς χειρός.

Ibid. 8. Scriptum προσεδρεύων. notatum in marg. de emend.

Contiu. p. 24. A. ἀλλά τις τῶν προκοίτων etc. ut et Cedren. p. 494. A. edit. Paris. de eodem Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 24. A. edit. Paris. ἐκ τῶν φοινικῶν (sive φοινικικῶν) φωρασάμενος ὑποδημάτων. et Cedr. p. 494. A. edit. Paris.

Scriptum πεδήλων. monuit Reinesius de emendatione in margine.

Ibid. 12. ἄφιξιν] Male posuit hanc vocem in contrarium auctor, ut supra ἀπόλωλε pro ἀπώλεσε et inferius διαπεφόνηκεν.

Ibid. 14. Zon. p. 134. A. edit. Paris.

Ibid. 15. προφασίζ. — ἔδοξάζετο] Contiu. p. 24. A. Cedr. p. 494. A. B. edit. Paris.

Ibid. 17. ταύτας] Ita scriptum. ταῦτα.

Ibid. 20. Apparet hinc ex parte, quodnam caniclii officium fuerit.

Ibid. 22. Cedren. p. 494. B. edit. Paris. Insolite loquitur, ut plerumque.

Pag. 24, 2. Cedren. l. c.

Ibid. 5. Cont. p. 24. B. init. Zouar. p. 134. B. Sym Log. p. 411. B. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 24. B. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Zon. p. 134. B. edit. Paris. Cont. p. 24. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 24. B. edit. Paris. ἔθος ἦν τῷ κλήρῳ etc. vid. Cedr. p. 494. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. 16. Zon. p. 134. B. C. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 24. C. Cedr. p. 494. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Zon. p. 134. C. edit. Paris.

Ibid. 20. τόλμα] Ita sine art. ἡ, qui videtur absorptus a praec. μή. Sic paulo ante ἄν excidisse videtur propter praec. παρέθιγεν.

Ibid. 22. ἐναντομ. i. e. *in unum currentes, euntes*. Reinesius. Cont. p. 24. C. edit. Paris. εἰσπηδήσαντες ἀθρόως.

Cedr. p. 494. D. edit. Paris. τὸν τοῦ κλήρου ἑξαρχον vocat, Cont. p. 24. C. edit. Paris. τὸν τοῦ κλήρου ἑπαρχον.

Pag. 25, 1. 2. Contin. p. 24. C. D. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 494. D. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Pag. 25, 10. Cont. l. c. Cedr. p. 494. edit. Paris. in fine, ut noster fere.

Ibid. 11. Cum scriptum esset περιτυχόν, Reinesius annotavit γρ. περιτυχών.

Ibid. 12. ἔξαπορῶν] i. e. penitus desperans. Reinesius. Immo, inquam, penitus destitutus.

Ibid. 13. ὅμως] Abutitur hac particula in contrarium hic etiam, ponens pro ἀλλά.

καταφανῆς γενόμενος] Est soloecismus. si scribatur καταφανῆ γενόμενον, recte habet.

Ibid. 14. 15. Cont. p. 24. D. edit. Paris.

Ibid. 16. ἦς] Ita scriptum, ut referatur ad τομῆς; ut ad avertendum ictum non tantum crucem adhibuerit, sed et Giganteum illum hominem allocutus fuerit. habent hic vocem χάριτος et alii, sed aliter. Cont. p. 25. A. edit. Paris. ὄρκω τῆς ἐνοικουσης χάριτος ἐν τῷ ναῶ, uti et Cedr. p. 495. A. edit. Paris. quasi per gratiam templo inhabitantem obsecraverit.

Ibid. 17. Mire noster haec ut pleraque. alii planius, ut Cont. p. 25. A. edit. Paris. εὐμεγέθη καὶ γιγανταῖον. Cedr. p. 495. A. edit. Paris. ἕνα τινὰ γιγαντιαῖον.

Ibid. 19. Ita scriptum, cum deberet ἀντειπόντος.

Ibid. 20. Καὶ εὐθ. — διέσπασεν] Contin. p. 25. A. Cedr. p. 495. A. B. edit. Paris. Zon. p. 134. D. edit. Paris.

Pag. 26, 1. Κατ' αὐτήν — διαπεφ.] Cont. p. 25. in fine. Sym. Log. p. 411. B. Cedr. p. 495. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Ita scriptum. Reinesius annotat γρ. διαπεφόνηκεν.

Ibid. 11. Ita scriptum, cum deberet εἰργάσαντο.

Contin. lib. II. init. Cedren. p. 496. C. Zonar. p. 134. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. lib. II. init. Zon. p. 135. A. Cedr. p. 495. C. Sym. Log. 411. C. D. edit. Paris.

Scriptum αὐτῶ ἐνί. Notavit Reinesius γρ. αὐτὸ ἐνί. Recte quod ad αὐτὸ attinet, pessime ἐνί. ἐνί bene habet.

Ibid. 15. Ita scriptum. Reinesius annotavit Σαββατία. Zonar. p. 135. et Cedren. p. 395. C. edit. Paris. Συμβατία Cont. lib. II. init.

Ibid. 17. Cedr. πρὸς τὴν πρώτην καλουμένην νῆσον. Reinesius. Et apud nostrum malle πρὸς.

Pag. 27, 2. Ita et Continuator Const. Porphy. p. 18. B. V. 69 edit. Paris. negat profiteri voluisse fidem. Sym. autem Log. p. 402. B. edit. Paris. professum dicit, uti et Georgius Monachus initio.

Ibid. 8. Cont. p. 20. B. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. l. c. Sym. Log. p. 403. D. Georg. Mon. p. 501. B. edit. Paris.

Pag. 27, 12. χρόνους pro annis, quod inconsiderate negat Ritterhusius notis ad Pythagoram Malchi p. 22. Reinesius. Sic Eustathius de Ismen. lib. 6. p. 126. edit. Paris. Vide et Notas ad Lex. Gr. Suidas Γάϊος, μετὰ δύο χρόνους ἑκατὰς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως etc. Olearius aut Bosius. Sed haec protrita, et nihil notius.

Ibid. 13. Saulis exemplum, ut noster quidem ponit, parum huc quadrat. explicatius et aptius id ponit Georg. Monachus initio.

Ibid. 15. Inepta haec et intempestiva est parenthesis de conditu Byzantii, ut aliae plures in sequentibus. Fortasse ex margine. Cum interim non alienae videantur ab Auctoris huius ingenio. Est autem in hac ambiguitas. Nam potest claudi etiam post *multi*. Atque hoc pacto philosophos etiam et rhetoras accersivisset. Ceterum in Graeco nullibi sunt posita signa parenthesesos.

Ibid. 19. Cont. p. 21. A. edit. Paris.

Ibid. 21. ὧν — φιλοφρον.] Cedren. p. 490. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Zon. p. 131. edit. Paris. in fine, seq.

Pag. 28, 2. ὡς δῆθ. — τὰ ἐκ. θρησκευμ.] Planius haec Continuator Const. Porph. p. 19. D. et 20. A. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Λοιμοί τε — π. χρόν. διήρκ.] Sym. Log. p. 404. B. edit. Paris.

Ibid. 11. καὶ τούτοις] Mallem καὶ τούτων.

ἑγχρονίζων] Ita scriptum. puto auctorem scripsisse ἑγχρονίζων.

Ibid. 13. ἀλλὰ καὶ — οὐκ ἔληγεν. Cont. p. 19. B.

εἶτι] Ita scriptum. puto εἶς τι.

Ibid. 17. Ita scriptum. Bosius descripserat εὐπεράτατον, quod nihil est. Quare Reinesius annotavit in eius marg. γρ. εὐπορώτατον. Quod cum contrarium sensum praebeat eorum quae debet dicere auctor, uti et Ms. lectio, tanto peius est, quia temere et frustra fit mutatio. Nihil mutandum. sensus bonus, ut in versione.

Ibid. 19. Loquitur inepte et imperfecte. hoc vult, Leonis parentes cum essent partim Assyrii partim Armenii, suos parentes interfecisse etc.

Ibid. 20. γρ. ἀναφυεῖς ἀντὶ τῶν ἰδίων vel ἐπὶ τῶν ἰδ. Reinesius. Plane et intempestivae et ineptae coniecturae in loco sano.

δὲ — αὐτούς τε μαιφονησ.] Cont. init. lib. I. Georg. Mou. p. 502. 503. edit. Paris.

caede se contaminaverant. Nam parentes suos occiderant.

Ibid. 21. χωρίοις] Ita scriptum. mallem ὀρίοις.

Ibid. 22. Sym. Log. p. 402. A. edit. Paris.

Pag. 29, 1. Parenthesis eiusdem farinae cum superiore de Byzantio.

Nota *Reinesii*. Armenum quendam urbe Thessalia oriundum cum Iasone ad Colchos navigasse tradit Strabo lib. XI. Sed ab eo Armeniam denominatam incogitanter scribit auctor. ita tamen et alii quos tunc nondum potuit Reinesius videre. Meus Chronogr. Graecus Ms. genus Leonis Armeni a posteris filiorum Sennacherio qui interempto patre in terram Ararat vel in Har-mini i. e. in montana Minyadis profugerant. de quibus 4. Reg. 19. 37. — (duae aut tres voces detritae legi nequeunt.)

Ibid. 3. Ita scriptum. Reinesius tamen γρ. ἐπικεκρατήκει. praeter necessitatem.

Pag. 30, 1. Sym. Log. p. 113. edit. Paris. habet ,στιδ'. Georg. Mon. ,στις'. p. 510. edit. Paris.

παρ' ἐλπίδα — μὴ τούτ. ἀνεπτ.] Contin. lib. II. init. Cedr. p. 495. D. edit. Paris.

Ibid. 4. Debuit dicere παρατυχόντες.

Ibid. 7. i. e. qui erat λογοθέτης τοῦ δρόμου.

Ibid. 10. Cont. p. 27. A. Cedr. p. 495. D. edit. Paris. in fine πρὸς τὸν μέγαν τῆς ἀγίας σοφίας γαόν.

Pag. 31, 2. Cont. p. 30. A. edit. Paris. Cedr. l. c.

Ibid. 3. *praesagiis*] Ut monachi illius in Philomelio, de quo init. lib. I.

Ibid. 4. Cont. p. 30. A. edit. Paris. τὴν τοῦ Ἀθιγγάνου μάντεως φωνήν. Vid. p. 135. C. D. Cont. Theophanis p. 29. A. edit. Paris. τῶν Ἀθιγγάνων τις γνωστός καὶ οἰκειὸς τῷ στρατηγῷ etc. Ineptissime loquitur et intricate, quasi Athingano alicui praedictum fuerit a vate quodam; cum vates fuerit Athinganus et praedixerit praefecto, ut constat ex iis quos adduxi. solet autem res etiam leves tenuesque mire involvere verbis insolentibus et eorum structura, ut scilicet lectores *magis admirentur ament-que, inversis quae sub verbis latitantia cernunt.*

τῷ] Ita scriptum, cum deberet potius τῶ.

Ibid. 5. Ita scriptum sine augmento. lego στρατηλάτη.

Ibid. 7. Cedr. p. 497. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 29. A. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 29. B. Cedr. p. 497. B. C. Zon. p. 135. D. edit. Paris., qui tantum de Michaelle loquitur.

Pag. 32, 1. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499. B. p. 500. A. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ibid. 4. Cont. p. 33. D. Cedr. p. 500. A. edit. Paris.

Ita scriptum. potius διαπαντός.

Ibid. 6. Cont. p. 27. C. et praecipue 34. A. Cedr. p. 496. B. et praecipue 500. B. Zon. p. 135. C. edit. Paris.

- Pag. 32, 7. Cont. p. 34. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.
 Ibid. 9. Cont. p. 34. A. Cedr. p. 500. B. edit. Paris.
 Ibid. 10. καὶ τῶν β. — τ. π. πεπήρ.] Cont. p. 32. in fine
 et praecipue 34. B. Cedr. p. 499. B. et 500. B. Zon. p. 136. D.
 edit. Paris.
 Ibid. 12. Cont. p. 34. B. Cedr. p. 500. C. edit. Paris.
 Ibid. 15. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. edit. Paris.
 Ibid. 22. 28. Cont. p. 34. D. Cedr. p. 500. D. Zon. p. 137. A.
 edit. Paris.
 Pag. 33, 3. ὥστε — κ. γ. καταλητξ.] Cont. p. 35. A. Cedr.
 p. 500. in fine. Zon. p. 136. C. edit. Paris.
 Ibid. 5. 6. Loquitur perverse.
 Ibid. 7. Cedr. p. 501. A. edit. Paris.
 Ibid. 10. Cont. p. 35. A. B. edit. Paris. *συμμαχίαν*.
 Ibid. 12. ἀναδ. — A. *Ιωβ*] Cont. p. 35. C., ubi *Ιακώβ*
 pro *Ιωβ*, Cedr. p. 501. B., ubi *Ιωβ*. Zon. p. 136. D. edit. Paris.
 ubi *Ιωβ*.
 Ibid. 13. *Αγαρ*. — *Αρμενίων*] Cont. p. 35. C. Cedr. p.
 501. B. edit. Paris.
 Ibid. 18. Cedr. p. 501. B. edit. Paris.
 Ibid. 19. Contin. p. 36. C. et 37. edit. Paris. plene et co-
 piose.
 Ibid. 20. Ita scriptum. fort. ὑπὸ χεῖρα aut ἀπὸ χειρός.
 Contin. p. 37. C. p. 38. B. Cedren. p. 503. B. C. D. Zonar.
 p. 137. C.
 Ibid. 21. Cont. p. 38. B. Cedr. p. 502. D. edit. Paris.
 Pag. 34, 2. Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. et 505. Zon.
 p. 138. A. edit. Paris.
 Ibid. 3. Cont. p. 28. edit. Paris.
 Ibid. 5. Zon. p. 137. D. edit. Paris.
 Ibid. 7. Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. Sed tempestate
 dispersam dicit classem Cont. p. 38. C. edit. Paris. ignem autem
 adhibuisse Thomam, uti et Cedr. p. 503. C. et 504. B. edit. Paris.
 V. 70 Post amissam primam classem, altera combusta *σκευαστῶ πυρῆ*.
 Cedr. p. 505. A. Zon. p. 138. A. edit. Paris. ubi *ύγρῶ πυρῆ*.
 [*ὁ βασιλικὸς πυρφόρος στρατός* Cont. p. 40. D.]
 Ibid. 9. Ita scriptum. lego *ἀνευρεθείσης*. Quamvis vix
 dubitem auctorem scripsisse *ἀναίρεθείσης*, ut fatali quadam per-
 versitate contrarium eius quod vult dixerit, nempe scientiam
 illam dudum deperditam tunc sublatam fuisse et abolitam; quod
 non potuit velle dixisse, cum per illum ignem combustae tunc
 fuerint naves hostiles. — Expressi *ἀνευρεθείσης*, cum id vo-
 luisse videatur ponere auctor necessario. Videtur autem haec
 tradere contra historiae fidem. nam ignis iste bellicus, qui Grae-
 cō dicitur, praeparatus ab isto Callinico fuit sub Constantino
 nato, nempe sesquiseculo ante Michaellem istum. Videatur

Zonaras lib. XIV. num. 20. videtur autem cognitus fuisse etiam ante ipsum Const. Pogon. itidem non multo minus quam ante sequiseculum aliud, nempe sub Iustiniano, aut etiam ante eum: nam memini me de igne illo legere apud Malelam.

Pag. 34, 11. *παρησιασάμενος*] Hoc verbo hic vix opus erat. Sed mirum quod Cedr. p. 502. B. edit. Paris. eodem verbo utitur *σχίσει* in re ex parte simili, nempe de Gregorio, qui ad Thomam transierat, cum Michaellem *audacius loquendo* offendisset. Et suspicari licet utrumque eundem auctorem legisse, nostrumque oblivione quadam confuse cogitasse.

Ibid. 14. Negligit transitiones et connexiones hic auctor saepe.

Ibid. 16. De hoc cometa videor ad eundem modum legisse scriptum in Tomo illo ubi Theophanes habetur. [in Leonis gramm. chronographia p. 446. B.]

Ibid. 19. Graeca vere sunt portentosa, uti et mox de Thoma monstrose loquitur.

Ibid. 20. Consideretur autem iudicium et memoria hominis, qui cum dixisset cometam portendisse rebellionem Thomae, mago [?] illo enarrato, portendisse ait Acephalorum haeresin aut Thomam. Ita in fine lib. I. cum dixisset Leonem contra percussores se defendisse catena thuribuli aut secundum alios signo crucis, mox affirmat eum concisum fuisse crucis signum tenentem, oblitus catenae suae.

Pag. 35, 1. Graeca sunt intolerabilia. Videtur autem hic etiam contrarium eius quod volebat dixisse, et *κεκτημένων* posuisse passive, ut sit, *quos ipse habuit*.

Ibid. 3. *cuius*] Id sonat *οὔ*. sed lingua corrupta potest etiam pro *eius* sumi.

Cedr. p. 505. A. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Tantum de Olbiano et Catacyla dictum, quod sciam.

Ibid. 7. Cont. p. 32. in fine et p. seq. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. D. ubi barbarus ut supra. Sed Sym. Log. p. 412. D. edit. Paris. *Ῥωμαῖος γὰρ ἦν καὶ ἀφανής*.

μουλτίων] *Ἄ μούλτος*, tumultus.

Ibid. 15. Cedr. p. 499. C. Cont. p. 33. A. edit. Paris.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 412. D. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris. Sed Cont. p. 33. A. *πρὸς τοὺς ἐξ Ἀγαρ*, et Cedr. p. 499. C. edit. Paris. *πρὸς Ἀγαρηνοῦς*.

Ibid. 18. Cont. p. 33. A. Cedr. p. 499. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. Zon. p. 136. edit. Paris. in fine. Sym. Log. p. 412. Georg. Mon. p. 511. A. edit. Paris.

Ibid. 20. *Οὗτος δὲ — βασ. ἔστειρ.*] Nempe Constantinus verus. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Pag. 36, 2. Cont. p. 33. B. Cedr. p. 499. D. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 33. B. Zon. p. 137. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 33. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Cont. p. 33. C. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Cedr. p. 501. C. edit. Paris. ubi ἀδείας τυχών.

Ibid. 21. Cont. p. 33. D. Zon. p. 136. C. Cedr. p. 499.
500. A. edit. Paris.

Pag. 37, 2. Alii addunt etiam imperatoriam classem, ut Cedr. p. 501. C. et Zon. p. 137. et Cont. p. 35. edit. Paris. in fine, ubi apud istum τοῦ θεματικοῦ.

Ibid. 3. Cont. p. 35. edit. Paris. in fine.

Ibid. 5. Cedr. p. 501. C. edit. Paris.

Non apparet quo respiciat αὐτόν.

Cont. p. 36. A. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 36. A. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.

Ibid. 9. δαιμόνων δὲ — Θρ. κατηκούους αὐτῶ] Cont. p. 36.
B. C. Cedr. p. 501. D. edit. Paris.

Ibid. 16. ψευδωνύμῳ] Et hic contrarium eius quod vult dicit: nam non pater, sed filius adoptivus fuit ψευδώνυμος.

Ibid. 21. Cum ponat δὲ, sequentia ei non accommodat.

Καίτοι τοῦ βασ. — β. πίστις λαβ.] Cont. p. 36. C. D. Cedr. p. 502. A. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scriptum per εἰ. oportebat περιήγγειλεν aut περιηγγέλη, ac tunc φήμη.

Pag. 38, 3. Cont. p. 36. D. Cedr. p. 502. A. edit. Paris.

Ibid. 5. πρὸς τὴν π. ὑπ. — πολ. ταῖς ναυσί.] Cont. p. 36. D. Cedr. p. 502. A. B. edit. Paris.

Ibid. 8. βραχὺν χρόνον] Ita recte Ms. tamen nescio quis in margine Bosiani apogr. annotavit leg. χρόνων.

Ibid. 9. Alieno haec loco de igne.

Ibid. 10. Cont. p. 36. D. p. 37. A. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Γρηγόριον — μυρ. ἀνδρῶν] Cont. p. 37. A. B. Cedr. p. 502. B. C. edit. Paris.

Ibid. 16. 17. Cont. p. 37. B. C. Cedr. p. 502. C. edit. Paris.

Ibid. 18. κατ' αὐτόν] Aut excidit τὸν καιρὸν sive χρόνον, aut subintelligendum, aut legendum αὐτό.

Ibid. 19. Requiretetur συναλθόντων: sed pro hoc illud posuisse videtur ipse auctor, aliorum etiam exemplo, qui talem syntaxin ἀσύστατον fecere.

Ibid. 20. Cont. p. 37. B. ita: ἐν τῷ πρὸς Βλαχέρναις κόλπῳ, uti Cedr. p. 502. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 37. C. edit. Paris.

Pag. 39, 1. ἐπίσταται] Non aliter scriptum, cum deberet ἐπίσταται.

Pag. 39, 1. ἐπὶ δ. τ. πρ. — φανλότητα τάξ. ἐληλυθ.] Cont. p. 37. C. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. edit. Paris.

Ibid. 4. φανλότητα] Non aliter scriptum.

Ibid. 5. Absurde, quasi aliquis ex temulentia Indus fieret. Itaque transposui. Si legatur δοκεῖ pro δοκεῖν, erit: turpi facie ex vinolentia ut videtur, ab India oriundus, sed tunc sequens Infinitivus in participium mutandus.

Ibid. 8. ἐπεὶ δ. τ. ἐλπ. — οἰκοῦντας Βοόσπ.] Cont. p. 37. D. Cedr. p. 502. D. Zon. p. 137. B. C. edit. Paris.

Ibid. 9. τῶν] Ita scriptum, debebat potius τὸν aut τὸν τῶν, ut Cont. p. 37. D. ἔνθα δὴ καὶ τὸ τῶν σεβασμίων Αναργύρων τέμενος, uti et Cedr. p. 502. D. et Zon. p. 137. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Βοόσπορον] Ita omnino per duplex omicron. μετὰ] Ita scriptum, cum debuisset potius κατά.

Ibid. 10. 11. I. e. bellum conflatur, molitur, quasi nunc id faciat, nec dudum fecerit. Itaque posui *instaurat*. Nam iste saepe nescit quid loquatur.

Ibid. 14. ὄθεν δ. κ. ὁ βασ. — σημεῖον πήγνυσι] Cont. p. 38. A. Cedr. p. 503. A. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 38. edit. Paris. Cedr. l. c.

Ibid. 21. Cont. p. 38. D.

Pag. 40, 1. Cont. p. 39. A. edit. Paris.

Ibid. 2. 3. Cont. p. 38. C. Cedr. p. 503. 504. B. edit. Paris.

Eadem plus semel narrat et diversa confundit hic et in antecedentibus et sequentibus, sine connexionibus et transitionibus.

Forte κυκλῶν, aut δὲ ante πνεύσαντι.

Ibid. 7. ἤδη δὲ τοῦ ἡλ. — κατασ. τὸ τ. οἰόμενος] i. e. ἤδη δὲ τοῦ ἔαρος ἐπιλάμποντος, ut Cont. p. 39. B. et Cedr. p. 503. D. Zon. p. 137. C. edit. Paris. i. e. vere aut aestate ineunte. Sed considerentur transitiones et connexiones hominis.

Ibid. 9. Cont. p. 39. B. edit. Paris. κατ' ἐκεῖνο γοῦν πάλιν ἦει τὸ μέρος — ἢ καὶ πρότερον, τὸν κόλπον τῶν Βλαχερνῶν.

Ibid. 13. Cont. p. 39. B. C. Cedr. p. 504. A. edit. Paris.

Ibid. 14. οὐ πείθει — κατὰ κρ. νικᾷ] Cont. p. 39. C. D. Cedr. p. 504. A. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedren. p. 504. B. edit. Paris. Zon. p. 137. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 39. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 39. D. Cedr. p. 504. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 40. A. Cedr. p. 504. B. C. edit. Paris.

Ibid. 22. Ita scriptum. Alias dicunt κατὰ νότου, et ita Cont. p. 40. A. in hac re. Nec non Cedr. p. 504. C. edit. Paris.

Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.

Pag. 41, 4. πλαστοῖς] Scil. ἐπιστέλλων, ut Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. D.

Ibid. 5. Zon. p. 138. A. edit. Paris.

Pag. 41, 6. Cont. p. 40. C. Cedr. p. 504. D. edit. Paris.

δὴ τὰ] Ita scriptum, cum oporteret τὰ σιταγωγά πλοῖα aut τὰ πλοῖα τὰ σιταγωγά.

V. 71 Ibid. 8. Zon. p. 138. A. edit. Paris. κατὰ τὰς Βυρίδας. Cedr. p. 504. D. ubi τῷ χωρίῳ τῶν Βηρίδου προσορμίζεται. Cont. p. 40. D. edit. Paris. τῷ τῶν Βυρίδων κατὰ Θράκην λιμένι προσορμίζονται. debet autem apud nostrum subaudiri αἱ ναῦς aut νῆες, per synonymiam a superiore πλοῖα, propter αὐτὰι: alias est solecismus.

Ibid. 10. Cont. p. 40. C. et Cedr. p. 504. edit. Paris. in fin.

Ibid. 11. Ita scriptum, cum oporteret προσβάλλειν aut προσβαλεῖν. factum id et lib. I. alicubi.

Ibid. 12. Cont. p. 40. D. edit. Paris.

Ibid. 14. ὀλοκαυτούσιν] Scil. τῷ σκευαστῷ πυρί, Cedr. p. 505. A. edit. Paris. sive ὕψῳ πυρί Zon. p. 138. A. edit. Paris.

Ibid. 17. *Ακ. δὲ Μορδ. — αἰτεῖται αὐτῷ]* Cont. p. 41. A. Cedr. p. 505. B. Zon. p. 138. B. edit. Paris. Solus Georg. Mon. ipsum Michaellem auxilia Bulgarorum petiisse p. 513. B. Perverse nunc etiam loquitur, αἰτεῖται συμμαχεῖν αὐτῷ, petit ut ei auxiliaris fiat. Illum dicit petiisse, qui ipse ultro offerebat.

Ibid. 20. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. Zon. p. 138. B. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Cont. p. 41. B. Cedr. p. 505. C. edit. Paris.

Pag. 42, 6. Cont. p. 41. B. C. itidem κατὰ τὸν Κηδούκτου χωρὸν οὕτω καλούμενον. et ita Cedr. etiam p. 505. edit. Paris. ubi in versione Cedoctus. Zon. p. 138. B. edit. Paris. κατὰ τὰ Κηδούκτου, ubi itidem versio Cedoctum.

Ibid. 9. ὄθεν — β. προσχωρεῖ] Cont. p. 43. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cont. p. 41. D. Cedr. p. 505. D. Zon. p. 138. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 41. D. ἤτταται ἰσχυρῶς. Cedr. p. 505. edit. Paris. in fine et p. seq. init. ubi ἤτταται κατὰ κράτος.

Ibid. 13. *cremantur]* In Graeco est πυρπολοῦνται, quod apud eos qui serio loquuntur, de agris et regionibus igne vastandis solet usurpari. Sed nec crematos aut combustos fuisse victos verosimile est: aliud ergo fortasse voluit dicere.

Ibid. 14. οἱ δὲ π. — τ. ἔ. ὑποστρέφουσιν] Cont. p. 42. A. Cedr. p. 506. A. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Ibid. 18. Cont. p. 43. B. κατὰ π. πεδίον, Διάβασιν οὕτω καλούμενον, ut et Cedr. p. 506. B. edit. Paris.

Aut καὶ delendum, aut aliquod participium, ut ἀγαγὼν aut simile, excidit.

Ibid. 20. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

Ibid. 22. 23. Cont. p. 42. B. Zon. p. 138. C. edit. Paris.

43, 1. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Pag. 43, 1. Cont. p. 42. B. C. et Cedr. p. 506. B. edit. Paris. ubi ἀξιόλογον συστήσας στρατόν. Sed noster suo more hic etiam contrarium dicit eius quod videtur voluisse: nam debuisset fortasse οὐκ εὐαρίθμητον dicere. Cedr. p. 505. D. coniungit οὐκ εὐαρίθμητον πλειίστον et ἀξιόλογον, non de hac re tamen. Etiam σχεδιάζειν incommode adhibuit, quasi subito, ex tempore atque tamultuarie id fecisset.

Ibid. 5. Cont. p. 43. C.

σηματίξ. — οἶός τε γεγονώς] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 506. C. edit. Paris.

Ibid, 10. Cont. p. 43. A. ubi Ἀδριανούπολιν, Cedr. p. 506. in fine. Zon. p. 138. D. ubi Ἀδριανούπολιν. ut et apud Cedr. Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris. ubi Ἀδριανούπολιν.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Ita scriptum, mallet *διήθρει, cum videret*. Illud autem potest utcumque significare *articulatim quasi separatim*, sed tale quid minus huc quadrat.

Ibid. 16. ἐπάνθανον] Ita omnino scriptum.

Ibid. 17. ὁ δὲ βασ. — τοῦ τυρ. διέγνω] Cont. p. 43. B. Cedr. p. 507. A. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 18. Quasi hoc melius sit quam longa fame necari. λιμῶ δ' οἴκτιστον θανέειν inquit Homerus, et res ipsa clamat. Altera ratio, quam et alii asserunt, est egregia, ne hostes in nostram perniciem erudiamus.

Ibid. 22. ὥστε πρώτον — τῆς πόλεως] Cont. p. 43. C. Cedr. p. 507. A. B. edit. Paris.

Pag. 44, 2. τὴν] Ita scriptum, non τόν.

Ibid. 4. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. B. edit. Paris.

καὶ τέλ. — ἄνωμ. τῷ βασιλεῖ] Cont. p. 43. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Ita scriptum. Alias tali occasione usitatum in genit. ut κατὰ τοῦ ἐδάφους.

Ibid. 8. καὶ συγγνώμης] Connexiones languidae vix sensibiles.

Ἀναστ. τῷ ψευδ. — ἐπειλ. πολίσματος] Cont. p. 43. D. Cedr. p. 506. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedr. p. 507. B. Cont. p. 43. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Non apparet quid sibi velit ἐν αὐτοῖς.

Ibid. 12. Cont. p. 43. D. Cedr. p. 507. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Scriptum ὑποσχόμενος vitiose. Iste autem nominativus et antecedentes duo pro genitivis, constructione absoluta. Ut bis in superioribus.

Ibid. 14. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Cedr. p. 507. Zon. p. 138. D. Georg. Mon. p. 513. B. edit. Paris.

Pag. 44, 16. Cont. p. 44. A. edit. Paris. ἐπὶ ὄνου pro ἐπι-
ποντοῦ. Cedr. etiam ὄνω ἐπικαθίσας, p. 507. C. Zon. item p.
138. D. ὄνω ἐπιβιβάσας. Nec tamen κοντοῦ in ὄνω mutandum
puto. Nam et Sym. Log. p. 413. A. edit. Paris. ἀκρωτηριάσας τε
αὐτὸν χειρας καὶ πόδας, εἶτα καὶ ἀνασκοπίσας παλο affigens,
et ita etiam Georg. Mon. p. 518. C. edit. Paris.

Ibid. 17. 18. Cont. p. 44. A. iisdem fere verbis. Cedr. etiam
p. 507. C. Zon. p. 138. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. et Cedr. l. c. Zon. p. 139. edit. Paris. lin.
prima.

Ibid. 22. Cont. p. 44. A. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 507. D.
edit. Paris.

Pag. 45, 1. Cont. p. 44. B. Cedr. p. 507. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 44. D. Zon. p. 139. A. ubi Βιζύης. Cedr.
p. 507. B. D. ubi itidem Βιζύης, uti et p. 506. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Cedr. p. 508. edit. Paris. initio.

Ibid. 6. Cont. p. 44. in fine. Zon. p. 139. A. Cedr. p. 508. A.
edit. Paris.

Ibid. 8. Posuit auctor ἤν pro ταύτην.

Ibid. 11. Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. A.
edit. Paris.

Ibid. 13. Homo mirificus. Id quidem vel sutores coniectura
assequi poterunt, si hostis intraverit obsessam urbem, urbanos
victos videri.

Ἡράκλεια — ἐπιτελ. ἀμίλλησιν] Cont. p. 45. A. Zon. p. 139. B.
Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Ibid. 21. οὐδὲν ἀνήκ. — τὰς χειρ. ἕναι] Cont. p. 45. A. B.
Zon. p. 139. B. Cedr. p. 508. B. edit. Paris.

Pag. 46, 3. ἐπὶ χρόνω — περικαμπ. ναυσί] Cont. p. 46.
B. C. Zon. p. 139. B. C. D. Cedr. p. 508. edit. Paris.

Ibid. 7. Καὶ πρὸς — καὶ εὐόπλ. στ. εὐτρέπ.] Zon. p. 139. C.
Cedr. p. 508. D. edit. Paris.

Est dux Agarenorum Hispanorum, qui et Απόχαψ. Syllaba
illa terminalis additur ad distinguendos casus, ut in aliis. Από-
χαψ apud Cont. p. 46. D. et Cedr. p. 508. D. apud Sym. Log. p.
413. B. edit. Paris. vocatur Απόχατ, apud Zon. p. 139. D. Αχαψ.

Ibid. 11. ταύτην — τ. γ. ἐπαλινόστησεν] Cont. p. 47. A.
edit. Paris.

Ibid. 14. Cont. p. 47. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 47. B. edit. Paris. τῷ ἀκρωτηρίῳ τῷ Χά-
ρακι καλουμένῳ. et Cedr. p. 509. B. Sym. Log. p. 413. B. edit.
Paris.

17. Legendum esset καταλίποιεν per simplex ἰ in an-
, propter sequens προσχωρήσειαν. Sed tales emen-
dationes et puris scriptoribus habent locum.

Pag. 46, 17. Οἱ δὲ πάντες — καὶ ὅλικ. ἐπυρπόλ.] Cont. p. 47. B. C. Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 413. B. edit. Paris. haec ita: ὄρισας τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν καταλιπεῖν τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὴν χώραν λητῆσθαι τοῦ δὲ στρατοῦ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐγχείρησιν ἀποκινήσαντος.

Ibid. 19. ταύταις] Scil. ταῖς ναυσί.

Ibid. 22. Sym. Log. p. 413. C. edit. Paris. iisdem fere verbis, ubi etiam recte ἀπορρώξ. Cont. p. 47. C. edit. Paris.

V. 72

Pag. 47, 2. ἐν ᾧ — ἀπορρώξ] Cont. p. 47. A. ita: γῆ οὐκ ἄλλη ἢ ἡ φέουσα μέλι καὶ γάλα. Zon. p. 139. D. Cedr. p. 509. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Οἱ δὲ — δεῦρο χάραξ προσονομ.] Cont. p. 47. C. D. Cedr. p. 509. D. et iisdem quibus noster verbis Sym. Log. p. 413. C. Zon. p. 139. D. edit. Paris.

Ibid. 7. Apud Sym. Log. l. c. male καὶ σκώλωψ πυκνὸς χάρακα περιέθεντο.

Ibid. 8. Sym. Log. l. c. habet hic ὄχυρώματα.

Ibid. 9. Cont. p. 47. D. edit. Paris. ubi Χάνδαξ. Sed nostro Chandax alius locus. Continuatori etiam mox: quare ibi priore loco legendum videtur Χάραξ. apud Sym. Log. l. c. recte Χάραξ, et Cedr. p. 509. C. edit. Paris.

Ibid. 10. μονάστης — ἀκολουθ. μοι] Cont. p. 48. C. Cedr. p. 510. B. edit. Paris. etiam iisdem verbis cum nostro Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris.

Ibid. 14. Sym. Log. p. 413. D. edit. Paris. iisdem verbis.

Ibid. 16. Cont. p. 48. C. edit. Paris. καὶ ἡγεμῶν αὐτῆς ὁ Απόχαψ ἐγεγόνει.

Sym. Log. nostri fere verbis, nisi quod pro 29 habet 100 [immo 90]. quasi tunc etiam tot fuissent, ut olim cum essent ditissima regna. nugatur, quasi tunc etiam tam potens fuerit, ut Homeri tempore.

Ibid. 17. Incondite et imperfecte loquitur. Cont. p. 48. D. edit. Paris. clarius: μιᾶς ἔκτοτε μόνης παραμεινάσης ἀναλώτου καὶ ἀπαθοῦς, καὶ λόγῳ μὲν ὑπαταγείσης, τὰ ἑαυτῶν δὲ ἔθιμα καὶ τὸν χριστιανισμόν φυλαττούσης ἀλώβητον.

Ibid. 18. Scriptum vitiose μηνάσης.

Hoc explicat Sym. Log. p. 413. edit. Paris. οἱ μέχρι τοῦ νῦν ὑπολόγιοι κέκληνται.

ταύτη] Ita scriptum, non ταύτην.

Ibid. 19. ἐκόντων] Pro hoc συγκεχωρημένων Sym. Log. Per suum ἐκόντων non exprimit quod videtur voluisse. Itaque divinandum fuit quod voluerit. Nempe videntur se sponte dedisse, ea conditione ut liberum habeant exercitium religionis.

Ibid. 20. Illorum] In Graeco ὧν, i. e. quorum, quae est transitio et connexio, quales istius hominis solent esse, obscura.

Haec autem monent ceteri ordientes rebellionem Thomae, quos ibi annotavi in Graeco.

Pag. 47, 21. De his Apochapsidis posteris et iis quae dicit usque ad mentionem Cyrilli Gortynae Ep. nihil adhuc inveni.

Pag. 48, 4. Potius ω . valde negligens fuit circa \omicron et ω hic librarius.

Ita scriptum, forte pro τεσσαράπηχτος cubitorum.

Ibid. 7. *ἐν ταύτῃ — χρώμα τοῦ αἵματος*] Cont. p. 48. D. Sym. Log. p. 414. C. Zon. p. 139. edit. Paris. in fine, paucis. Cedr. p. 510. C. edit. Paris. paucis.

Ibid. 14. *ἐβδομάς*] Cont. p. 48. D. edit. Paris. προσέτι μὴν αὐτόθι σοροὶ καὶ τάφοι ἀνεγέγερται ἄλλων τε πολλῶν τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τότε μαρτυρησάντων καὶ τῶν δέκα περιωνύμων μαρτύρων. alii de his nihil, quos viderim. αὐτῆς refero ad insulam.

Ibid. 16. Sym. Log. p. 414. edit. Paris. initio, iisdem fere verbis.

Ibid. 18. Zon. p. 140. C. edit. Paris. Sym. Log. l. c. ubi τῶν Κιβυρῳαιωτῶν. ita etiam Cont. Theophanis Κιβυρῳαιωτῶν p. 49. D. Cedr. p. 511. A. edit. Paris. Κιβυρῳαιωτῶν.

Ibid. 21. *ὀλοθρεῦσαι*] Ita scriptum per \omicron .

Cont. p. 49. in fine. Cedr. p. 511. A. edit. Paris.

Pag. 49, 2. Cont. p. 50. A. B. Cedr. p. 511. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 4. 5. Nominativi pro genitivis absolutis.

Ibid. 7. Scriptum vitio gemino *πειθέσθαι*. Est autem versus Homeri.

Ibid. 10. 11. Cedr. p. 511. C. Cont. p. 50. C. Zon. p. 140. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *πεφροντικότες — ὑπιάσ. — κατευνασθ. — ὑπνώσαντες*] Rursus nominativi casus pro genitivis absolutis.

Ibid. 13. Sym. Log. p. 414. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 511. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 50. C. Cedr. p. 511. D. Zon. p. 140. D. edit. Paris.

Ibid. 17. Cont. p. 50. D. Cedr. p. 511. C. D. edit. Paris.

Ita scriptum *λαβῶν*. lego *λαόν*. [immo v. Symeon Log. p. 414. B.]

Ibid. 20. Cont. p. 50. edit. Paris.

Pag. 50, 1. *ὧς τι Ὀρρυφᾶς*] Ita scriptum. forte auctor scripsit *ὄτῳ* Attice, quo pacto *Ορρυφᾶς* vocabitur ille vir. Sed puto auctorem scripsisse *ὧτινι Ὀρρυφᾶς*. Cont. p. 50. in fine: *οὗ τὸ ἐπώνυμον Ὀρρυφᾶς*. Cedr. p. 511. D. *τὸ ἐπώνυμον Ορρυφᾶς*. Sym. Log. p. 414. B. [*Ὀρρυφᾶς*]. Zon. p. 140. D. edit. Paris.

ῥυφᾶς καλούμενος.

Ibid. 3. Cont. p. 51. edit. Paris. initio.

Pag. 50, 6. *πολλαῖς*] Scil. *νήσοις*, quae vox videtur excidisse. Cont. p. 51. A. edit. Paris. *τάς τε ἄλλας νήσους* etc. Zon. p. 140. D. *ἐπήει τὰς νήσους*.

Ibid. 7. Cedr. p. 511. edit. Paris. in fine.

Ibid. 9. ἦ] Ante hanc coniunct. subauditur *μᾶλλον*, ut non raro, et apud bonos scriptores. Quemadmodum et apud Cont. p. 28. A. edit. Paris. ubi de eodem *ἀγροικίαν καὶ ἀμαθίαν — συνανιούσας ἔχων — κατάλληλα μαθήματα — διδασκόμενος — οἷς πολλάκις — ἐφαίνετο σεμννόμενός τε καὶ καλωπιζόμενος ἢ τῷ διαδήματι*. ubi recte interpretes *magis sibi placere ac gloriari videbatur*.

Ibid. 10. Cont. p. 31. A. Sym. Log. p. 412. C. edit. Paris.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 54. C. Zon. p. 140. B. edit. Paris.

Cedr. p. 511. A. edit. Paris. *πατρός δὲ λέγεται Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ὃν ἡ μήτηρ Εὐφροσύνη δικαίως διὰ τὰς σφετέρας ἀπετύφλωσεν ἀκολασίας*.

Ibid. 14. Cont. p. 31. B. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. vid. eundem p. 521. D. Zon. p. 150. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 498. C. edit. Paris. *κατὰ τὴν νῆσον τοῦ Ἀκρίτου*. alii aliter vocant. Cont. p. 31. C. edit. Paris. *καθ' ἣν ὁ Ἀκρίτας ἐγγειτονεῖ τὸν δὲ μακαρίτην Εὐθύμιον* etc.

Loquitur monstrose. Graeca significant *comburare*, aut potius *incendisse*, aut potius *combussisse hunc putans sive existimans*. Sed saepe aliud quam vult dicit.

Ibid. 17. Zon. p. 136. A. edit. Paris. Cont. p. 31. B. edit. Paris.

Ibid. 18. *Theophilus*] Quomodo ergo huc pertinet eius commemoratio? nempe alii ita: Euthymium per Theophilum interfecit Michael. Cont. p. 31. C. edit. Paris. *τὸν δὲ μακαρίτην Εὐθύμιον διὰ Θεοφίλου τοῦ οἰκείου υἱοῦ θανάτω παραδίδωσι, βουναύροις τυπτόμενον ἀφειδῶς*. et Cedr. p. 498. C. iisdem verbis. Vid. Zon. p. 136. A. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita et Zon. p. 141. A. edit. Paris. — Cont. p. 52. B. edit. Paris. *μῆνας ὀκτώ καὶ ἔτη — ἔννεα*. et Cedr. p. 513. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 52. C. edit. Paris. *τῷ δυσουρίας νοσήματι — ἐκ τῶν νεφρῶν λαβούσης τὴν ἀρχήν*. Vid. Sym. Log. p. 414. C. Georg. Mon. p. 513. D. Cedr. autem *δυσεντερίας* p. 513. A. et Zon. p. 141. A. edit. Paris.

Pag. 51. *Βασιλειῶν τρίτη*] Hae duae voces non habentur in V. 73 Ms. et sequentes quatuor in margine sunt scriptae. Libri secundi titulus integer in Ms. ad cuius exemplum hunc feci etc. Ita autem facit Titulum ut in S. Cod. *βασιλειῶν α'*, 1. Regum etc.

Ibid. 1. Sym. Log. *σιγ'*. p. 414. D. Georg. Mon. 63. 26. p. 513. edit. Paris. in fine.

Pag. 51, 2. Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. B. edit. Paris.
Cont. lib. III. init. Cedr. p. 513. C. edit. Paris. κατά τὴν
Μαγναύραν ἦτοι τὸ πεντακύργιον. Zon. autem p. 141. B. edit.
Paris. περὶ τὰ βασίλεια.

σελλέντιον *silentium*, concio, oratio, quia solet imperari
silentium.

Ibid. 4. Cedr. p. 513. C. et Cont. p. 54. A. edit. Paris. aliis
verbis, sed eodem redeuntibus. Vid. Zon. p. 141. B. C. edit.
Paris.

Ibid. 9. Zon. p. 141. C. D. Cedr. p. 513. D. et Cont. p.
54. B. clarius: εὐθύς οὖν νόμῳ τῷ πολιτικῷ χρῆσθαι τὸν ἑπαρχὸν
ἐγκλιεύεται καὶ Ἄγε δὴ φησιν τούτους κατ' ἀξίαν ἀμείβου.

Ibid. 10. Vid. Georg. Mon. p. 514. edit. Paris. in fine.

Pag. 52, 1. χρῆσις] Ita scriptum. possit etiam χρίσις *inun-*
ctio, quia ceteri χριστὸν κυρίου, ut verti. Illud est: *Cui usus*
imperii a Deo conceditur.

Ibid. 5. Cont. p. 68. C. Cedr. p. 524. A. B. Zon. p. 147. C.
edit. Paris. ubi Ἀράβων.

Ibid. 6. Cont. l. c. Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. l. c. Zon. p. 147. C. Georg. Mon. p. 517. D.
Cedr. p. 523. C. edit. Paris.

τῶν] Ita scriptum. praestaret τόν. Valde negligens libra-
rius fuit circa o et ω.

Ibid. 10. Cont. p. 68. D. Cedr. p. 523. D. Georg. Mon. p.
515. D. Zon. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum εν τοῦ. ita, inquam, artic. in genitivo,
cum deberet τόν propter seq. τούς. alias, quia sequitur ἐκέχρητο,
debuisset τῷ — postea τοῖς etc.

Ibid. 13. δι' ὧν] Ita scriptum, cum potius deberet δι' ὧ.

Ibid. 18. εἰ καὶ] Negligit connexiones.

Ibid. 19. Κἄν abusive, ut saepius, quod alias efficeret ut
sequens significaret *rediissent*.

Pag. 53, 1. Monet de diversitate et Cont. p. 69. C. edit.
Paris. exponitque uti et noster p. 138. edit. Paris. [?]

Ibid. 9. 10. Imperfecta oratio, nisi legatur ἐδυστύχησε καὶ
διανεμήθη, aut deleatur δὲ post ἐξείθιστο.

Ibid. 12. Cont. p. 69. init. Sym. Log. p. 415. D. Cedr. p.
513. edit. Paris.

ἐν] Ita scriptum, et potest ferri. Sed mallet *ἀλλεπαλλή-*
λοις, ut apud Logothetam p. 415. de eadem re, ὅθεν τοῖς ἀλλε-
παλλήλοις πολέμοις τῆς βασιλικῆς σειρᾶς ἐκλιπούσης etc.

Ibid. 14. Cont. p. 69. A. edit. Paris. ita: *Ἐξέλιπον δὲ ἐκ*
τῶν συνεχῶν πολέμων, καὶ τῆδε κάκεισε μετασκηνώσεων ὑπὸ τῶν
Ἀναρηγῶν ἐλαυνόμενοι οἱ τῆς βασιλικῆς φυλῆς. Zon. p. 147. D.
Paris.

Pag. 53, 15. Scriptum διερεύνης una voce.

Ibid. 16. Cont. p. 69. A. Zon. p. 147. D. edit. Paris.

Loquitur incondite.

Ibid. 17. Scriptum βασιζ. requiritur βασιλικού, quamvis βασιλέως excusari possit.

Ibid. 18. Alienum hic est τα.

Ibid. 19. Cedr. p. 513. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Ipse feci parenthesesos signa. est autem ea, quales plures, importuna.

Cont. p. 69. A. B. edit. Paris.

Pag. 54, 1. Inepta topographia.

Ibid. 2. οὐκ ἐκ τῶν — τε καὶ καταστάσεως] Cont. p. 69. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Ita scriptum, aut quod magis apparet, συνωδᾶ. requiritur autem potius συνωδόν.

Ibid. 7. ἐπειδὴ — Περσ. ἀναγκ.] Cont. p. 69. B. Cedr. p. 524. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Turbate loquitur et ambigue. [Berglerus vertit *et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere cum gente Persica.*] potest etiam intelligi ut Persica legatio egerit de pacis foedere, ut Cont. l. c. itaque verti etiam potest: visum est hac de *causa* vel *occasione*, et ut subiicerentur Romanis, per legationem agere Persicam gentem necessario. Atque ut subiicerentur, foedera pacis solidae inierunt, etc. ἀποστολή erit a Persis.

Ibid. 11. Cont. p. 70. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita sine dubio vitiose scriptum. f. συναξιούντων aut συνεξιόντων, ut βασιλεῖ sit πρὸς βασιλέα, quod quamvis inepte diceretur, potest tamen in hunc cadere.

Ibid. 13. 14. Cont. p. 70. A. edit. Paris.

Ibid. 15. καὶ μάλιστα — τ. Ρωμ. ἐπικράτ.] Sym. Log. p. 416. init. iisdem verbis Cont. Theophanis p. 70. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Rursus Nominativos pro Genitivis absolute.

Cont. p. 70. A. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Requiritur ἐν τοῖς. Sed alibi, tum hic, omisit hanc praepositionem.

ὄν ὁ Βάβεκ — ὑπήκ. τέθεικεν] Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem verbis. Haec cum antecedentibus et sequentibus inferius non videntur congruere, traduntur tamen et ab aliis quos annotavi.

Pag. 55, 1. ὁ δὲ βασιλεὺς — γάμ. ἐκδίδωσιν] Cont. p. 70. B. Cedr. p. 524. A. Zon. p. 147. edit. Paris. in fine.

Ibid. 3. Theodoram. Georg. Mou. p. 516. A. edit. Paris.

Ibid. 4. Cont. p. 70. B. edit. Paris.

Ibid. 5. Cedr. p. 524. A. edit. Paris. ἑκαστόν τε τῶν Περσῶν νομοθεῖ κατ' ἐπιγαμίαν συνάπτεσθαι Ρωμαίους.

Ibid. 6. De quo inferius.

Pag. 55, 8. Cont. p. 69. C. edit. Paris.

Ibid. 10. ἐκ Περσῶν — εἰς ἰσχυρὰ παρῆν] Cont. p. 69. C. D. Sym. Log. p. 416. A. edit. Paris. iisdem fere verbis.

Ibid. 13. γυναι] Ambiguum scriptum, ut et hoc possit legi et γυναι, superius scripto α. scribendo autem γυναις mox pro ἡ legendum ὅ et deim αὐτῆ, manetque mox τοῦτου. scribendo autem γυναι, memet ἡ et αὐτῆ, sed mox legendum ταύτης, nisi συνθεσυχῶς sumatur absolute pro genitivo nominativus, ut verū.

Ibid. 14. Cont. p. 69. D.

Ibid. 15. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. tantum ita: ἐξ αὐτῶν ἀλλήλων ἐκείνων. Sed ibi vitiose editum ἐκατέ-

Ibid. 17. Cont. p. 69. D. edit. Paris. Sym. Log. l. c.

Ibid. 20. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris. in ea re προλε-
γοντα rursus autem omittit praepos. ἐν.

Pag. 56, 1. ἐκείνης τυχεῖν] Id est ἐκτενηθῆναι sive ἐκτε-
νησθεῖν, ut Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

Ibid. 2. Cont. p. 69. edit. Paris. in fine.

Ibid. 4. Sym. Log. p. 416. B. edit. Paris.

V. 79 Ibid. 7. ὄρα] Ita clare scriptum, et ita Attice supra scri-
pisse alicubi auctorem coniciebamus. ponitur pro ὄρατε: id
noster barbare pro τοῦτα, manente tamen et sic incondita ora-
tione et imperfecta, ut desit verbum ἀνεσφάνη.

Ibid. 14. Notandum, auctorem de coniunctione patris et
matris Theophobi ambiguum fere loqui, ut non satis appareat suc-
cibus legitime an non. In prioris narratione tanquam non legi-
time habebatur.

Ibid. 15. Τὸν δὲ — χροῦζ. ἔπειτα] Sym. Log. p. 416. B.
edit. Paris.

Ibid. 19. Soleccismus in participio, cum praecesserit ἐπέ-
κειν requirebat ἐπιβολευσάντο.

Pag. 57, 5. Sym. Log. p. 416. C. edit. Paris. etc. ut supra.

Ibid. 20. Ut supra.

Ibid. 10, 11. Ita scriptum in Gen. loquitur ambiguum.

Ibid. 14. Codr. p. 524. A. et Cont. p. 70. B. edit. Paris.
εἰλικοῖς ἐμπρέπειν ἀξιώμασι πεποιηκώς.
τακοῖς αὐτοῦς ἀναγράφεται, καὶ τάγμα
τὸν ἐγκατέστησε. etc. Georg. Mon. p. 515.
τοῦ νῦν λέγονται τοῦρμαι Περσῶν. Sym.
ia.

ρος] Ita scriptum. forte voluit εὐδοκ-
σῆδαι tamen uno [?] exprimere. Quam
in Theophobum! Bellum porro, cuius
aria, tribus verbis absolvit: De eo vid.
A. B. edit. Paris.

Pag. 57, 18. Zonar. p. 148. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 71. B. C. edit. Paris. iisdem fere verbis. ibi post *δυνάμειος* additur *διεβεβαίουν*, quod est necessarium hic etiam, aut aliud aliquod ad *διακεχύσθαι*.

Ibid. 22. Cont. p. 71. C. edit. Paris.

Pag. 58, 1. Zonar. p. 148. B. p. 151. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 3. Zon. p. 151. A. edit. Paris. propter stipendia non soluta, ut et Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 5. *καὶ μὴ ἐκόντα — Αμάστριδος γεγονότες*] Cont. p. 84. B. edit. Paris. aliter. Sym. Log. p. 432. C. Georg. Mon. p. 522. A. B. edit. Paris. Zon. l. c. ut noster.

Ibid. 6. Haec ipse signis parentheseos inclusi.

Ibid. 7. Ita scriptum, non *προσαγορεύεται*, quod erat melius.

Ibid. 8. 9. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Per hoc verbum non dicit quod videtur voluisse. saltem *ἀνακαινίζεσθαι* dixisset.

Ibid. 10. *αὐτὸς δὲ — ἰκ. καὶ ἐβιάζ.*] Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. *τοῦτο*] Ita scriptum, cum potius deberet *τούτου*. videtur et *καὶ* praetermittendum.

Ibid. 13. *βασιλέως*] Requiritur artic. *τοῦ*.

Ibid. 18. Zon. p. 151. A. Cedr. p. 529. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum in plusquamperf. indic., cum potius deberet in praes. opt. *καταιτιᾶτο* i. e. *ne ipse insimularetur*. sed forte more suo abusus est verbo, ut significet quod in versione expressi.

Pag. 59, 1. 2. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptum. requiritur *Σινωπίδος*.

Ibid. 4. Cedr. p. 529. B. Sym. Log. p. 422. C. D. edit. Paris.

Est et haec de nominibus Sinopes et Amæstridis intempestiva parenthesis, quales hic plures, praeterea oratio imperfecta. Deest enim *λέγεται* aut simile. Iisdem fere verbis et Sym. Log. l. c.

Ibid. 9. Ita omnino scriptum, non *ὠνόμακεν*, quod requiritur propter *ἦτις*. Sonant autem haec ita ad verbum: *quae nupta Dionysio Heracleae tyranno huic subiectam urbem illam a coniuge suo nominasse* scil. dicitur. Quae mira est fatuitas et perversitas, cum sequatur Dionysiopolin aut Dionysios (ut Philippos) dictam fuisse urbem, non Amastrin. Ita tamen ad verbum et Sym. Log. ubi interpres facile se expedit, deflectens a Graecis. Hoc monendum, apud Sym. Log. pro *ἀπὸ τοῦ συζύγου* legi *ἀπὸ τῆς συζύγου*, quod omnino verum: parum tamen iuvatur oratio et sensus, nisi quis meminerit istos nimium delectatos fuisse ponendis nominativis pro genitivis absolutis. Atque haec sic accipienda: *ἦς τινος συνοικησάσης Διονυσίῳ τῷ Ηρακλείας*

τυράννω, οὗτος ὑπ' ἐκείνω (potius et melius αὐτῶ aut ἑαυτῶ)
οὕσαν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς συζύγου ὠνόμακεν.

Pag. 59, 11. Καὶ τῆς — καιροῖς τεταγμένων] De his Cont.
p. 77. C. D. Zon. p. 151. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Καιροῖς tantum turbat, nec habet Cont. Theo-
phanis, qui ita p. 77. D. ὑπὸ χεῖρα τελεῖν τοῖς εἰς στρατηγίαν τε-
ταγμένοις, ἐφ' ὧν καὶ τουρμάρχας ἐπιστατεῖν ἐξετίθετο.

Ibid. 17. Τούτων non est necessarium, nec est apud Cont.
ut vides.

Ibid. 18. Cont. l. c. eadem fere verba.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet στασιώτιδα, aut στα-
σιωτῶν. posterius omnino verum propter seqq.

Pag. 60, 4. Pro ἐκριπισθήσεσθαι. Solet enim aoristos qui
praeteriti sunt temporis pro futuro ponere.

Zon. p. 152. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 84. C. edit. Paris,

Ibid. 9. Cont. p. 84. edit. Paris. in fine.

Ibid. 11. Tales solent esse huius transitiones.

Ibid. 12. Cont. p. 84. A. B. edit. Paris.

αὐτὸν] Ita scriptum, non αὐτῶ.

Ibid. 13. Cedr. p. 524. B. edit. Paris. Est autem νυκτοπό-
λεμος νυκτομαχία, qua voce Herodotus utitur.

Ibid. 18. Utiliter, nempe ex mente auctoris, sed ut calu-
mniatores dicebant, inutiliter, quod clarius, ἀλυσιτελῶς. et ita
verti.

Ibid. 19. Cont. p. 84. B. edit. Paris.

Ibid. 20. 21. Inepte abutitur istis.

Pag. 61, 1. ὑφέξειν] Ambigue loquitur, duplici ambigui-
tate, ut aut sit: *fore ut sentiat et eum poeniteat impedivisse vi-
ctoriam Christianorum quae futura fuisset*, aut: *fore ut cladem
Christianorum patiatur, quae debeat fieri*. Sive ita primum:
*fore ut poenas luat impeditae Christianorum victoriae, quae
erat futura*, deinde: *fore ut patiatur cladem etc.*

Ibid. 5. συκοφαντῶν ἐς] Ita scriptum, sed una voce. In-
epte autem atticissat hic, si ipse ita scripserat.

Ibid. 6. καὶ] Haec copula turbat orationem: ergo omit-
tenda.

Ibid. 7. Καὶ συλλέξ. — πρὸς βασιλ.] Cont. p. 84. B. edit.
Paris.

Ibid. 10. Αὐτὸς δὲ — αἵματ. χωρεῖν] Cont. p. 84. C. edit.
Paris. ἀλλ' ὁ Θεόφοβος τὸν τοῦ θεοῦ φόβον ἐν ἑαυτῶ συλλα-

?. Compendiose scriptum *ἑρικῆν*. De re ipsa infra
lit. Paris. n. 1. [? ad p. 63, 15.]
Cont. p. 84. B. D. edit. Paris.

Pag. 61, 15. Cont. l. c. ὁ τῆς βίβλης δρουγγάριος. *Immiscet priorem narrationem stultus.*

Ibid. 16. Iam in priore narratione ipse id dixit p. 154. edit. Paris. lin. 5. [? p. 60, 4.] Alia exempla similis incogitantiae annotavi supra.

Ibid. 17. Mire loquitur. Supra ad Bucoleonem dicebat.

Ibid. 19. Sine ulla connexionione et transitione abrupte alia narrare incipit, nempe de Manuelis meritis et defectione. Habet haec suo loco Cont. Theophanis p. 72. C. D. Cedr. p. 526. A. B. edit. Paris.

ἄλλοτε alienum hinc.

Ibid. 20. Cont. p. 72. in fine. Cedr. p. 526. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Loquitur inepte.

Pag. 62, 1. Cont. p. 72. edit. Paris. in fine, et pag. seq. init.

Ibid. 3. Homeri versus.

Ibid. 4. Cont. p. 73. A. edit. Paris.

Ibid. 6. Potius λύθρω τε πολλῶ καί.

Ibid. 7. Cont. p. 73. B.

τρὶς γὰρ τοῦτο — Μανουῆλ ὦν καθ' ἵππ.] Haec omnia perturbate et incondite narrat, praesertim haec ultima, quibus id tantum voluit, Manuelem comprehensis habenis equi quo imperator vehebatur hunc duxisse. Illud etiam τινί γε τοῦ Μαν. ὦν καθ' ἵππον aenigma.

Scriptum ἐνπερισχέσεως.

αὐτῶ] Ita scriptum. requiritur potius αὐτόν.

V. 75

Ibid. 8. Cont. p. 73. A. edit. Paris. ὡς δ' εὗρεν ἀποκαμόντα καὶ τὴν σωτηρίαν μὲν ὑπὸ δειλίας ἀπογνόντα, προφασιζόμενον δὲ ὡς μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν λιπόντα διαφυγεῖν.

Ibid. 10. Cont. p. 73. A. edit. Paris. ὡς καὶ ἱμᾶσι τὸν ἐπιφέροντα τοῦτον ἐπιδῆσαι ἵππον καὶ αὐθις ὑπεξερύσασθαι ἐτύγγανεν. Sym. Log. p. 422. B. edit. Paris. τοῦ χαλινου τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως λαβόμενος.

Ibid. 12. ἀμπίσχεται] Ita scriptum sine augmento. pro οὐχ potius οὐδ'.

ἕως τὸ δ'] Paullo ante bis id monuit.

Ibid. 13. Cont. p. 73. C. edit. Paris. θάνατον ἀπειλήσας αὐτῶ, εἰ μὴ τούτῳ συνακολουθήσειεν. Sym. Log. p. 422. B. τὸ ξίφος ἀνέτεινεν ὡς παλάξων αὐτόν. Vid. Zon. p. 149. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 14. Verbum διάθοιτο hic nullum commodum sensum parit. itaque lego διωθοῖτο. inepte autem iterum ἕως.

Ibid. 15. Zon. p. 149. A. edit. Paris.

Quare *rursus* aut *denuo*? Mirum nisi putavit eum ex quo haec descripsit de Theophobo loqui. certe ambigue loquitur.

Pag. 62, 16. Cont. p. 73. C. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 73. C. D. edit. Paris.

Ibid. 20. ἦς] Ita scriptum. potius οἷς.

Cont. p. 73. D. Zon. p. 149. B. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 73. D. Sym. Log. p. 419. C. D. Georg. Mon. p. 518. A. Cedr. p. 526. C. edit. Paris.

Pag. 63, 1. μετάμειλον] Utitur eadem voce Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita loquitur, quasi alii essent Agareni, alii Ismaelitae, nempe: Agarenis insultantibus ab Ismaelitis pacem petit.

Ibid. 5. Cont. p. 74. B. edit. Paris.

Ibid. 6. Cedr. p. 527. A. edit. Paris. διά τινος ἀγύρτου μοναχοῦ. Zon. p. 149. C. edit. Paris. tantum μετά τινος μοναχοῦ.

Ἰαννὶν] Ita scriptum per iota, cum deberet per η, ut apud Cont. p. 74. C. Symeoni Log. p. 419. D. edit. Paris. et Ἰωάννης et quidem Syncellus patriarcha, uti et Georg. Mon. p. 518. B. edit. Paris. nempe per contumeliam Ἰαννῆς dictus.

Ibid. 8. διαλλαγῆν] Vid. p. 67. ibi Not. 3. [? 63, 19.]

Ibid. 9. Sym. Log. p. 420. A. Georg. Mon. p. 518. C. edit. Paris.

αὐτῶν] Ita scriptum. potius αὐτοῖς.

Ibid. 10. Requiritur γινώσκεισθαι.

Ibid. 12. Vox ἀδωρία perobscure potest significare ea quae expressi. si pro ea μεγαλοδωρία i. e. munificentia legatur, ad utrumque in eadem significatione potest referri.

ἀληθείας] Ita scriptum. requiritur ἀληθεία aut ἀληθείαις, aut potius cum articulo τῆ vel ταῖς.

Imperfecta oratio, nisi addatur ὡς ante καί: praeterea oratio ambigua.

Ibid. 13. Ita scriptum. forte καὶ τὰς εὐπροσηγόρους προθέσεις.

Ibid. 14. Propter ἀκούεσθαι referri haec possunt ad legatum; propter παρασχέσθαι, quod tantum est praebere, hic tradere, ad Ameramunem.

Ibid. 15. Cedr. p. 526. A. edit. Paris. σταυρὸν καὶ χρυσοβουλλον. Cont. p. 74. C. edit. Paris. τότε τοῦ βασιλέως ἐγκόλπιον καὶ τὸ χρυσοβούλλιον ἐδίδου. Sym. Log. p. 420. A. edit. Paris. καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως, uti et Georg. Mon. p. 518. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 74. B. edit. Paris. πρὸς καιρὸν τοῦ κατὰ τὰς φυλακὰς διαλλαγίου. uti interpres: quo tempore missus est ad commutandos captivos. loquitur de ea re de qua noster p. 164. edit. Paris. [? p. 63, 8.], ubi διαλλαγῆν habet.

Ibid. 20. ὁ βασιλεὺς — τῆς πατρ. γενναιότητος] Cont. 7. A. B. edit. Paris.

Pag. 64, 7. Scripserat librarius τήν, posito superne σ indicavit veram lectionem.

Ibid. 8. Scriptum ἦ, non ἡ. utroque modo soloecissat. διανίσταται γὰρ — συμβεβ. ἐώρα] Cont. p. 78. A. Zon. p. 151. B. Cedr. p. 529. C. edit. Paris.

Ibid. 11. Debuisset ἐνδηλοῦσαν. Ita omnino scripta haec. Loquitur autem portentose, ac fortasse de eo quod Ameramnunes iussit suos in clypeos scribere AMORIUM, ut ceteri.

Ibid. 12. ἐμφορήτω] Ita scriptum. forte ἀφορήτου.

Ibid. 16. Oratio est imperfecta, nisi scribatur διαμεριμνήσαντος, aut pro καὶ ὡς.

Cedr. p. 529. D. Zon. p. 151. C. edit. Paris. ubi breviter: καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦτο γνοὺς αὐτὸ κατωχύρωσεν, ἄλλως τε καὶ στρατευμάτων ἀποστολῇ.

Ibid. 19. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Ita scriptum. requiritur ἐκδυσωπῶν. et fortasse scripserat ἐκδυσωπῶν τὸν αὐτόν, sed erravit librarius in o et ω. Cedr. p. 531. D. edit. Paris. haec ita: ἐκπέμπονται οὖν πρεσβευταὶ μετὰ δώρων τιμίων καὶ ὑποσχέσεων οὐκ ὀλίγων τοῦτον ἐκδυσωπήσοντες. ubi pro isto male ἐκδυσωπήσαντες in aor. I., quod tamen forte ipse Cedrenus posuit: nam et noster abutitur sic aoristis alibi saepe.

Ibid. 21. ἐξουθένει — τ. ἀποσ. διακ.] Cont. p. 80. C. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Pag. 65, 1. Forte quia legatos retinebat. Cont. p. 80. C. D. Cedr. p. 531. D. edit. Paris.

Ibid. 2. Sym. Log. p. 428. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Haec usque ad p. 174. lin. 4. [?] videtur ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 4. Cont. p. 80. D. Cedren. p. 532. A. edit. Paris.

Ibid. 7. ὄ] Ita scriptum, non ὄς, quod requiritur, aut ὦ. negligens circa ω et ο.

Nempe Βοῖτζης vocatus fuit ille proditor. Zonar. p. 151. D. apud Cedr. p. 532. A. edit. Paris. Βαδίτζης, minus recte, ut videtur, si etymologia nostri auctoris vera est. Apud Sym. Log. p. 428. C. edit. Paris. Βουδίτζη. apud Georg. Mon. p. 528. Βοῖδίτζη. Βοῖδίτζης et Cont. p. 81. A. edit. Paris., ubi et Βοῖδιον: sed de loco est sermo.

Ita scriptum. potius ὑποκοριζόντως adverb.

Ibid. 9. Zon. p. 151. D. Cont. Theophanis p. 81. B. edit. Paris. ubi οὕτω μὲν οὖν αἰρεῖται τὸ Ἀμόριον. ubi melius αἰρεῖται.

Ibid. 13. Cedr. p. 532. C. Cont. p. 80. D. edit. Paris.

Ibid. 16. Cedr. p. 532. B. edit. Paris. ποῖος λόγος ἱκανὸς ἐξυπεῖν τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρεθέντων;

Pag. 65, 18. ἀρχηγοί] Nominantur apud Sym. Log. p. 423. D. et Georg. Mon. p. 523. C. Cedr. p. 532. B. Zon. p. 151. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. τινές] Nominatim apud Sym. Log. p. 424. A. Georg. Mon. p. 523. C. edit. Paris.

Pag. 66, 3. Nunc etiam contrarium eius quod vult dicit, nisi forte scripserat καὶ ἵνα μή. Hoc posito ita vertendum: Atque ne magis crescat calamitas, etiam de his (captivis) legatos mittit imperator.

Ibid. 5. ἂν ἀπογ. — τὴν θεραπείαν αὐτοῦ] Obscure.

Ibid. 10. Sym. Log. p. 423. D. edit. Paris. οὓς ἐξωνήσασθαι βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀμειρομνή μετὰ πεντηναρίων διακοσίων. ἀλλ' οὐκ ἔπεισεν, εἰπόντα ὅτι χίλια πεντηνάρια ἐὰν παράσχῃς λόγῳ τοῦ συνειλεγμένου λαοῦ, οὐκ ἐλευθερώσω οὐδένα τούτων. Cedr. p. 532. C. edit. Paris. ἀποδοθῆναι οἱ ζητῶν τοὺς τε ληφθέντας etc. εἴκοσιν ἐπὶ τέσσαρσι πεντηναρίους δώσειν ὑποσχόμενος: respondit ἀνόητος ἂν εἶναι εἰπὼν, εἰ χίλια πεντηνάρια καταναλώσας ἐπὶ συλλογῇ τοῦ οὐκ αἰετοῦ στρατοῦ τοσούτων ἀποδώσει τοὺς ἠλωκότας πεντηναρίων. Zon. p. 152. A. edit. Paris. ἀποδοθῆναι αὐτῷ τοὺς ἐπιφανεῖς τῶν ἀλόντων αἰτῶν καὶ τοὺς αὐτῷ κατὰ γένος προσήκοντας, πεντηνάρια πρὸς τέτταρσιν εἴκοσι δοῦναι αὐτῷ ὑποσχόμενος.

V. 76. Sin sine accentu scriptam. Sine dubio vitium hic est a librario forte συνάμα legendum, ut omnes simul intelligantur, cum ceteri de singulis videantur loqui, tantum viginti quatuor centenaria dicentes promissa.

Ibid. 15. De Ozopetra annotavi supra.

Ibid. 17. Cont. p. 78. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Est imperfecta oratio. Cont. p. 78. A. edit. Paris. συνήγαστο γοῦν καὶ κατὰ τὴν Ταρσὸν πολὺς ἐξ ἀλλήλων ἐγένετο. Vid. et ibid. lit. C.

Ibid. 19. (ἦτις] Ita scripta haec sunt. Parentheseos signa ipse feci, est autem satis longa et intempestiva. finitur autem p. 178. edit. Paris. [? p. 67, 13.] Voluit fortasse imperfectam hic orationem post parenthesis absolvere, sed non fecit.

Ibid. 21. Ita scriptum, cum deberet Ταῦρον. aut ἀπὸ τοῦ, a πρὸς Ταρσὸν legendum.

iptam, non, ut debet, ἀνεξηράνθαι cum

] Deest aliquod verbum, ut φασίν aut

nihil potest fieri stultius.

ποταμῶν. error ex seq. νῆσος.

niliter connectit.

Inepte. saltem dixisset ἦς καὶ.

78. D. edit. Paris.

Pag. 67, 13. *Αμερουμνήμ*] Ita nunc scriptum. [Immo *ἀμερουμνίμ.*] Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 17. *Ἄμερ*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum *δοξημῶνα* [immo *δοξημῶνα*], apud Cont. Theophanis *Δαζημόνα* per omicron, apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Δαζύμηνον.*

Ibid. 20. Cont. p. 78. D. edit. Paris.

Ibid. 21. *Καὶ εἰ μὲν — κ. τὸ σωτήριον*] Cont. p. 78. D. Cedr. p. 530. A. edit. Paris.

Pag. 68, 1. Cont. p. 79. D. edit. Paris.

Ibid. 3. Ita scriptum, non *νεωστί.* (?)

Ibid. 4. Nempe erat Domesticus Scholarum, ut Cont. l. c.

Ibid. 5. Ita et Cont. p. 79. A. edit. Paris. *ὡς δὲ κατὰ τὸν Ἀνζήν οὕτω χώρον καλούμενον ἐγένετο.* Apud Cedr. p. 530. B. edit. Paris. *Ἀνζίν.*

Ibid. 6. Cont. p. 79. A. Cedr. p. 530. B. edit. Paris.

Ibid. 8. *στοχαστικῶς — καλαμ. στοχάσθητι*] Cont. p. 79. A. edit. Paris. *καὶ πῶς ἐκ στοχασμοῦ βραχύτερον ἐδόκει τὸ τῶν Σαρακηνῶν πλῆθος.* Vid. seq. ibi. Cedr. p. 530. C. edit. Paris. ubi male *βαρύτερον* pro *βραχύτερον.*

Ibid. 12. *συμβεβουλ. — μᾶλλον καὶ προτετ.*] Cont. p. 79. B. Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum *ὑπετίθοντο*, non *ὑπετίθεντο.*

Ibid. 15. Cont. p. 79. B. *ὡς οὖν ἔλαμψεν ἡμέρα etc.* Cedr. p. 530. C. edit. Paris.

Ibid. 16. Cont. p. 79. B. edit. Paris. *ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι ἐπιμόνω χρώμενοι τοξεία.* Cedr. p. 530. D. *τῶν δὲ Τούρκων ἐπιμόνωσ χρωμένων τῇ τοξεία.* Cedr. p. 531. C. edit. Paris. *τῶν μὲν Τούρκων ἐπιμόνοις καὶ συνεχέσι χρωμένων τοξεύμασι.*

Ibid. 19. *Καὶ μόνοι — Ἀγ. βιαίως συνεῖχον*] Cont. p. 79. C. Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Ibid. 21. Planius et plenius Cont. p. 79. C. D. edit. Paris. *κἄν ἀπώλοντο πανδημεί, εἰ μὴ νύξ ἐλθοῦσα καὶ βραχὺς τις ὄμβρος ἐπιγενόμενος τὰς μὲν νευρὰς χαλαρὰς εἰργάσατο, αἷς ἡμύνοντο καὶ τὸ κράτος εἶχον οἱ ἐναντίοι, αὐτοῖς δὲ ἄνεσιν τὴν ἐκ βελῶν ἐποίησεν καὶ σωτηρίας μάλισ ἔδωκεν ἀφορμάς.* uti et iisdem verbis Cedr. p. 530. D. edit. Paris.

Pag. 69, 1. Cont. p. 79. in fine. Cedr. p. 531. A. Zon. p. 151. C. edit. Paris.

Ibid. 3. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Cont. p. 80. A. edit. Paris. lin. 1. *πρὸς τὴν ἐξ ἧς ἀπέστησαν χωρεῖν κεφαλὴν.*

Ibid. 6. *συναγερωῶ — τ. πολεμ. ἐξοίσ.*] Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Pag. 69, 9. Cont. p. 80. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Cedr. p. 531. A. edit. Paris.

Ibid. 11. Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. A. B. edit. Paris.

Ibid. 12. δὲ] Ita scriptum, cum deberet τε.

Cont. p. 80. A. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ita scriptum, non παραγενομένου, ut debebat.

Ibid. 13. Λιποταξία πιέζοντας] Ita duae hae voces scriptae, cum deberet τὸ συνειδὸς λιποταξίας πιεζούσης, aut potius τὸ συνειδὸς λιποταξίας πιέζον, ut rursus Nominativum pro Gen. absoluto posuerit, pro τοῦ συνειδότης τῆς λιποταξίας πιέζοντος.

Ibid. 14. Cont. p. 80. A. B. Cedr. p. 531. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Loquitur mire.

ἐγκλίνεσθαι] Ita omnino scriptum. forte scripserat auctor ἐγκαλεῖσθαι, aut potius λιποταξία in dativo.

Ibid. 18. Sym. Log. p. 424. A. edit. Paris. etiam nominat πρωτοσύμβουλον. Cont. p. 80. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνουνη ἀκηκοῦσι νίκης οὐ μικρᾶς καὶ κατὰ τοῦ Αμορίου καταδρομῆ. Cedr. p. 531. B. edit. Paris. τῷ δὲ Αμεραμνουνη ἀκηκοῦσι τὴν νίκην ἔδοξε μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἀπιέναι πρὸς τὸ Αμώριον. Protosymbulon vocat Ameramnunem et Georg. Mon. p. 513. A. edit. Paris.

Ibid. 20. Zon. p. 152. A. Sym. Log. p. 422. B. Cont. p. 80. C. Cedr. p. 529. D. Idem p. 531. C. D. edit. Paris. ubi ita: πρὸς τὸ Δορύλαον γενόμενος προσεκαρτέρει, τὴν ἔκβασιν ἐκδεχόμενος.

Ibid. 21. Τὰ γὰρ — κατὰ τὸ Αμορ.] Cont. p. 80. C. edit. Paris.

Pag. 70, 1. Ita nihil monens abrumpit narrationem de obsidione Amorii. Vid. supra p. 170. et 171. edit. Paris. [?] Porro transitionis nec particulam aliquam ponit.

Ibid. 2. Cedr. p. 532. D. edit. Paris. τῇ ἀπληστία τῆς συμφορᾶς πληγῆς ὁ Θεόφιλος, πᾶσάν τε βρωσιν καὶ πόσιν ἀποστρεφόμενος καὶ σχεδὸν ἀπόσιτος γεγονώς, καὶ μηδὲν ἕτερον προσιέμενος ἢ τὸ χιόνος ἀποθλιβόμενον ὕδωρ, δυσεντερίας ἑάλω νοσήματι. Zon. p. 152. B. edit. Paris. ὕδωρ ψυχρότατον καὶ οἶον ἐκ χιόνος.

Ibid. 3. Ita haec scripta, cum deberent οὕγε ἢ πόσις ἀφορμῆ τοῦ etc. aut οὕγε τῆς πόσεως ἀφορμῆ δυσεντεριάσαι etc. sine τοῦ.

Ibid. 4. Αγαγνόν — διακ. ἐν ἔτεσιν] Cont. p. 75. C. Sym. Log. p. 421. C. D. edit. Paris. iisdem fere verbis quibus noster. Cedr. p. 527. D. edit. Paris.

δὲ] hic nulla apta transitionis particula.

Ibid. 5. Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. iisdem verbis, ubi ~~καὶ αὐτὸ ἔτεσιν.~~

α. p. 75. D. edit. Paris. ubi Μαρτινακίους per Iota, et

Log. Μαρτινακίων per Iota. Apud Cedr. etiam p. Paris. in fin. per Iota.

Pag. 70, 10. Feci parenthesesos signa, ut διερευνᾶτο sumi possit ἀπὸ κοινου post eam.

Ibid. 14. Cont. p. 76. A. edit. Paris. τοσοῦτον δὲ ἄρα τὰ περὶ βασιλείας ἠρεῦνα τε καὶ ἐξιχνίαζεν, ὡς καὶ παρὰ τοῦ Ιαννου ἐν λεκανομαντεία τὸν μέλλοντα Βασίλειον τὴν τοιαύτην ὑπειληφέναι ἀρχὴν καθαρῶς ἐνιδεῖν. Vid. Cedr. p. 528. A. B. edit. Paris.

Ibid. 15. Κατὰ πληροφ. — κατέκρ. Μαρτηνάκ.] Eadem fere verba apud Sym. Log. p. 421. D. edit. Paris. sed minus recte ibi τὸν μονήρη βίον.

Ibid. 17. Cont. p. 75. D. Symeon Log. p. 421. D. Cedr. V. 77 p. 527. edit. Paris. in fine.

Ibid. 18. Ambigue loquitur. potest enim intelligi etiam ut inde aufugerit.

Ibid. 20. Κωνσταντ. — ἐπευμοιρῶν] Cont. p. 76. A. Sym. Log. p. 431. D. Cedr. p. 528. B. edit. Paris.

Pag. 71, 2. Sym. Log. l. c. Cedr. l. c.

Ibid. 5. προστριψάσης] Passive posuit. in seqq. praeterita et aorista ponit pro futuris.

Ibid. 7. Fuit et σεκρέτον γενικόν, ut hic εἰδικόν.

Ibid. 8. Cedr. p. 518. B. edit. Paris. ubi tantum Γεωργίῳ τῷ στρατιωτικῷ. Sym. Log. p. 422. initio. Cont. p. 76. A. B. edit. Paris. ubi καὶ Γεώργιον δὲ τὸν τὰς στρατιωτικὰς δέλτους ἐπειλημμένον ἐπὶ σφενδόνη τῇ κατὰ τὸν ἱππόδρομον ἀποκτανθῆναι καὶ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τῷ βασιλικῷ ἀνειληφθαι ταμείῳ. Ille etiam, ut noster, imperite aorista et praeterita ponit pro futuris.

Ibid. 9. Illud ἐξ ὧν non apparet quid hic sibi velit, nec est apud Continuatores, qui iisdem fere verbis utitur.

Ibid. 11. Aut ἐπεῖπε legendum, aut deest verbum, ut λέγεται vel simile.

Cont. p. 75. D.

Ibid. 13. Ita scriptum, non προσδέξασθαι, quod requirebatur.

Τὰ τε παρ' αὐτοῦ — μεγ. εὐτυχῆσαι] Cont. p. 75. D. Sym. Log. p. 421. in fine. Cedr. p. 528. A. edit. Paris.

Ibid. 17. τὴν τε αὐτοῦ — ἐκτ. τὸ σύνολον] Cont. p. 76. A. Cedr. p. 528. A. edit. Paris. ubi additur τὸν τοῦ δρόμου λογοθέτην Θεόκτιστον.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 422. edit. Paris. initio.

Ibid. 20. Ita scriptum. requiritur ἐξωσθῆναι.

Ibid. 23. Cont. p. 83. D. edit. Paris. ὃς οὕτως ἐλέγτο ὁ Βαβούτζικος. Cedr. p. 532. edit. Paris. in fine ἐκ τοῦ τῶν Βουβουτζίκων καταγόμενος γένους.

Pag. 72, 3. Ita haec scripta. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Intempestive recidit ad Manuelem, de quo toties. (gitur superiora inculcabit usque ad p. 200. lin. 3. [?] aliter atque aliter.

Pag. 72, 8. Καὶ πλείστ. — εἰργάσατο] Cont. p. 73. edit. Paris. in fine.

Ibid. 10. Cont. p. 74. initio. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Apud Cont. p. 74. A. edit. Paris. est Χορασάν.

Ibid. 13. Ἀλλὰ — Ἰσραηλ. νομίζεσθαι] Cont. p. 74. A. B. Sym. Log. p. 420. B. edit. Paris.

Ibid. 17. ἐπειδ' ἂν αὐτῷ — εὐαεβ. διέγνωσα] Loquitur absurde.

Nam ea conditione se ad illos contulerat, si non cogerent ipsum deserere religionem suam. Sym. Log. p. 419. C. D. nec non Georg. Mon. p. 518. B. Zon. p. 149. B. edit. Paris.

Ibid. 21. Εξίέναι — τ. Ἀμσρ. κατηνάγκαστο] Sym. Log. p. 420. C. Cedr. p. 527. B. Cont. p. 74. D. edit. Paris. qui non coactum fuisse dicit, sed sponte se obtulisse, ut et Sym. Log. l. c. Georg. Mon. p. 518. edit. Paris. in fine.

Pag. 73, 1. Καὶ] Hic locum non habet.

Ibid. 6. Cont. p. 75. B. Sym. Log. p. 420. C. Georg. Mon. p. 519. A. B. Cedr. p. 527. C. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 8. 9. Continuator p. 75. B. Cedr. p. 527. C. edit. Paris.

Ibid. 9. Adest ἐν in Ms. melius abesset, aut pro eo legendum ἂν.

Ibid. 11. Suidas in μαγιστεριανός et καθωσιώσεως. Bosius. Cont. p. 75. B. edit. Paris. μάγιστρος τιμᾶται. Sym. Log. p. 420. in fine. Georg. Mon. p. 519. B. Zon. p. 149. edit. Paris. in fine.

Ibid. 12. Ita scriptum. Forte δυσπρακτήσαντος, aut δυσπραγήσαντος. Confirmat Cedr. p. 533. A. edit. Paris. ubi ἀλλ' αὕτη μὲν ἢ πρεσβεία ἄπρακτος ἔμεινεν.

Ibid. 15. Ita scriptum, cum deberet φθινάδι per simplex iota, aut φθινώδει.

Cont. p. 84. A. edit. Paris.

Ibid. 18. Scriptum ἐπικλήνης. Cedr. ἄνεισι κληνήνης p. 533. A. edit. Paris.

Cont. p. 85. C. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Fingit et Continuator Theophanis orationem, quam data opera huic videtur opposuisse: nam ibi negat se facturum quod hic fit. p. 85. D. edit. Paris. Sane haec puerilis videtur lamentatio.

Pag. 74, 2. Cedr. p. 533. B. edit. Paris

Ibid. 4. Violente et perverse loquitur.

αὐτοῦ] Ita scriptum, requiritur ἐμὴν, nempe hic etiam contrarium eius quod vult dicit, fatali perversitate.

Ibid. 5. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. B. edit. Paris.

Ibid. 7. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 86. A. Cedr. p. 533. B. edit. Paris.

Pag. 74, 14. Ita sine transitione ad alia revertitur. Quomodo imaginum cultores afflixerit Theophilus, de ea re copiose Cont. Theophanis p. 62. edit. Paris. seq.

Ibid. 16. Cont. p. 66. C. edit. Paris.

Ibid. 17. In margine Ms. πάντων ποθούτων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν ὅπου πάντα— . Est Senarius usque ad ὅπου, primus eorum quibus frontes compunxit imaginum confessoribus. Habentur integri omnes apud Cont. p. 66. apud Sym. Log. p. 425. Georg. Mon. p. 523. Cedr. p. 521. Zon. p. 146. edit. Paris.

Cont. p. 65. B. edit. Paris. ubi fuse. Sym. Log. p. 424. seq. Cedr. p. 520. C. D. edit. Paris.

Ibid. 18. I. e. notis Thraciis compunxit, quarum passim apud veteres mentio.

Ibid. 20. Οὐ μὴν — κατὰ τὸ λόγιον] Cont. p. 85. C. Georg. Mon. p. 515. C. edit. Paris.

Ibid. 22. ἡμέραν] Ita scriptum, cum deberet ἡμέρας in Accusativo plur. [vide Cont. p. 85. C.]

Pag. 75, 2. λόγιον] Nempe, ut puto, illud Matth. 24, 20. Orate autem ut non fiat fuga vestra in hieme vel sabbato.

Ibid. 5. Cont. p. 75. C. edit. Paris. est Ioannes Grammaticus Syncellus. Sym. Log. p. 421. B. Georg. Mon. p. 519. D. de eodem Ioanne accurate Sym. Log. p. 430. A. B. D. Zon. p. 150. A. edit. Paris.

Ibid. 8. Iustitiae studium prae se tulit: de quo Cont. p. 54. D. Sym. Log. p. 416. D. Zon. p. 142. C. edit. Paris. Erat et continens. Zon. p. 146. A. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 59. B. C. edit. Paris. idem circa finem lib. III. et ad finem usque alia multa Theophili recenset aedificia. Sym. Log. p. 416. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris. ubi itidem alia etiam. Zonar. p. 146. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 59. C. Cedr. p. 517. D. edit. Paris.

Ita scriptum, cum deberet τούτου aut τούτῳ τὸ, non τὸ τούτῳ.

Ibid. 13. Ο καὶ — ἢ μ. κακοκερδὲς] Loquitur insolite.

ἔστω] Ita scriptum, cum deberet ἔσται potius. Si ἔστω retineatur, potest verti etiam aliter, ut ἔσως significet *pariter*.

Ibid. 15. ποτὲ — ἐμ. συμβ. καθέστηκεν] Cont. p. 55. C. D. Cedr. p. 514. D. Zon. p. 143. A. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Οἶμοι, ἔφη, φ. ναυκ.] Cont. p. 56. A. edit. Paris. ubi Theophilus dicit ὅτι με ὑπὸ θεοῦ βασιλέα γερόμενον ἢ Ἀνγούστα καὶ σύμβιος ναύκληρόν με εἰργάσατο. Apud Sym. Log. p. 417. A. edit. Paris. ita οἶμοι ἔφη φανερωθέντος ναυκλήρου. Quod vertitur *Vae mihi inquit qui sum effectus nauclerus*, quasi esset φανερωθέντος μου ναυκλήρου. Ut Cont. et Cedr. p. 514. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Cont. p. 56. B. Sym. Log. p. 417. A. Cedr. p. 515. A. Zon. p. 143. B. edit. Paris.

Pag. 76, 2. Loquitur obscure.

Ibid. 3. Ita scriptum ἐπίκτησιν.

Ibid. 5. Ων χάριν — αὐτὸν ἐμυσάττετο] Cont. p. 72. C. D. edit. Paris.

V. 78 Ibid. 7. αἰρησάμενος] Ita omnino scriptum.

Ibid. 9. Qualis connexio, qualis transitio! ὅς significat qui. Sed vertendum fuit aliter.

Cont. p. 86. B. Cedr. p. 533. C. Zon. p. 153. C. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Scriptum τρισίν.

Pag. 77, 1. Sym. Log. p. 428. habet ,στλέ'. Georg. Mon. p. 526. edit. Paris. ,στλθ'.

Ibid. 2. Καταλ. — Μαν. ὁ α' μάγιστρος ἠξίωτ.] Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 533. D. Zon. p. 142. edit. Paris. in fine.

Ibid. 6. Cedr. p. 533. edit. Paris. in fine.

Pag. 78, 3. Καὶ ὅπερ — καὶ προαίρεσιν] Mire loquitur.

Ibid. 4. Ita haec scripta, non καὶ ὁ εἰς ἀρτίσκον ἤ. potest tamen ἀπὸ κοινοῦ sumi κέκριται.

Ibid. 6. Rursus Nominativus pro Genit. absoluto.

Ibid. 16. Sacrarum imaginum cultus instauratur. Cont. init. lib. IV.

Ibid. 18. Cedr. p. 534. A. edit. Paris.

Ibid. 19. χρόνων] I. e. ἐτῶν, ut supra lib. I. extr. *Bosius*.

Ibid. 21. Cedr. p. 534. A. edit. Paris. ubi ὁ δὲ Μανουήλ ἐπὶ τινὰ καιρὸν ὀκλάζων ἦν. ubi versio: Manuele aliquandiu nutante. Apud nostrum videtur deesse καιροῦ.

Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. Zon. p. 153. A. edit. Paris.

Pag. 79, 5. Cont. init. lib. IV. Cedr. p. 534. B. edit. Paris. ubi τῆς τοῦ Στουδίου μονῆς.

Ibid. 6. Ita in aor. scriptum, cum deberet in futuro. alibi contra futurum pro alio tempore posuit.

Ibid. 8. Cedr. λεπτῶ καὶ ἀδρανεῖ τῶ ἄσθματι p. 534. C. Zon. p. 153. A. edit. Paris. ubi λεπτῆ καὶ ἀδρανεῖ φωνῆ.

Ibid. 9. Cedr. p. 534. C. edit. Paris.

Ibid. 10. Satis ubique apparet nostrum modo hinc modo illinc sua descripsisse. Dicit *de quibus superius mentionem fecimus*, cum ipse ne verbo interposito de iis locutus fuerit modo. Videtur itaque quaedam interiecta omisisse, ut hanc admonitionem praeter rem addiderit aut ex altero transtulerit.

Ibid. 13. Cedr. p. 534. C. edit. Paris. Videtur nostrum prae oculis habuisse.

Ibid. 15. Ως εἴπερ — εὐαγγελιζόμε. βεβαιούμε.] Cont. p. 93. A. Cedr. p. 534. C. D. Zon. p. 153. A. edit. Paris.

Ibid. 19. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Pag. 79, 20. Cont. p. 93. B. Zon. p. 153. B. Cedr. p. 534. D. edit. Paris.

Ibid. 22. Cont. p. 93. B. paullo aliter. Sym. Log. p. 428. D. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 23. Haec Zon. p. 153. B. edit. Paris. ita ταῦτα (aut potius ταυτὰ) καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ τῶν συγγόνων πρεσβευόντων τῶν πατρικίων. Cedr. p. 534. edit. Paris. in fine τῆς οἰκίας μητρὸς — καὶ τῶν μητραδέλφων τῶν πατρικίων.

Pag. 80, 2. Cedrenus p. 534. edit. Paris. lin. ult. fere ut noster.

Ibid. 3. Ad hanc φιλάνδριαν Theodorae pertinet, quod apud Cont. dicit p. 95. A. et Sym. Log. p. 431. A. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ibid. 4. Ita scriptum. malleμ προτιμωμένη.

Ibid. 5. Ως ὁ ἐμ. — αὐτῷ ἐλειλήθει] Cedr. p. 535. A. edit. Paris.

Ibid. 9. Cedrenus p. 535. A. edit. Paris.

φροντίσεως] Ita scriptum.

Ibid. 12. Cedr. p. 535. A. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 535. B. edit. Paris. ubi ita καὶ εὐθύς ἀγέλρσθαι ἐν τοῖς σκ. ῥήμασι τοῦ Θεοκτίστου προσέτατε etc.

Ibid. 15. Cedr. p. 535. B. edit. Paris.

Ibid. 19. Cedr. p. 535. B. C. edit. Paris.

Ibid. 23. ἄνδρας] Nominatim apud Cont. p. 93. D. Sym. Log. p. 429. A. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Pag. 81, 2. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Cont. p. 94. B. Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 94. B. edit. Paris.

ὀβελίσκων] Οργανα φλεβοτόμα dicit fuisse Cont. p. 94. C. uti et Sym. Log. p. 429. D. Cedr. p. 535. C. D. edit. Paris. μολιβδῶ plumbo, quo scilicet notas fecit livoris quasi ex verberibus contracti.

Ibid. 10. 11. Desinit in mimesin illis tunc valde usitatam propter infantiam.

Ibid. 12. παρὰ Κωνσταντίνου] Cedr. p. 535. D. edit. Paris. a Barda. Inter illos, qui ad patriarcham missi fuerant, nominant etiam Constantinum Cont. p. 93. D. Sym. etiam Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 14. Hic iam patet, quod supra alicubi dixi, nostrum quaedam ex declamatore aliquo descripsisse.

Ibid. 19. Cont. p. 93. D. Sym. Log. p. 429. A. edit. Paris.

Ibid. 20. λογοθέτης τοῦ δρόμου] Is inter logothetas palatinos. Vid. Meurs. in λογοθέτης, et Curopalatem p. 15. et 17. edit. Paris. et ad eum Notas anonymi p. 202. edit. Paris: *Bosius*.

Pag. 81, 21. Cont. p. 94. C. Cedr. p. 535. D. edit. Paris.

Δραματουργ. — ἀπειλεγχθέντος] Hic genitivos absolutos pro nominativis ponit. soloecistice; ut alias non raro nominativos pro genitivis absolutia.

Ibid. 22. Cont. p. 94. C. Zon. p. 153. C. edit. Paris.

Ita omnino scriptum. debuisset τὸν ἔμφορα ἐταστήν.

Pag. 82, 2. Loquitur incondite nec pro sano homine.

Videtur Constantinum intelligere a se incusatum paullo ante.

Ibid. 3. Καὶ εὐσεβῆς — πατρ. Μεθ.] Cont. p. 94. C. Sym.

Log. p. 429. A. p. 431. B. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Georg. Mon. p. 527. C. Zonaras p. 153. C. Cedr. p. 535. edit. Paris. in fine.

Ibid. 7. Cedr. p. 536. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 9. Cont. p. 96. A. Sym. Log. p. 431. B. C. Georg. Mon. p. 527. A. edit. Paris.

Ibid. 12. Scriptum κατακυμινάν.

Ibid. 15. Mire loquitur.

Ibid. 16. Ita haec omnia scripta. pro hoc potius legendum διατελοῦσιν. aut διατηροῦνται debuit dicere i. e. *servantur*; ut hic etiam contrarium dixerit eius quod voluit.

Ibid. 18. Ο δὲ Ιαννῆς μοναστ. — προτείνασθαι αἰσθησιν] Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. D. ubi κατά τινα μονήν ἐν τῷ Κλειδίῳ. Vid. Georg. Mon. p. 526. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Τοῦ θεοῦ ἡμ. σαρκ. — καὶ τῶν στρατιαρχῶν] Zon. p. 153. edit. Paris. in fine et seq. Cedr. p. 536. A. edit. Paris. ubi ἀρχαγγέλων, quod idem est.

V. 79 Ibid. 23. Sym. Log. p. 431. D. Zon. p. 154. A. Cedr. p. 536. A. edit. Paris.

Pag. 83, 2. Cont. p. 96. C. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

βασιλευσιν] Unde βασιλέως κληρικοὶ apud Sym. Log. p. 430. A.

Ibid. 3. προβάθμιος] Cont. p. 96. C. ἡγούμενος. Sym. Log. p. 430. A. Cedr. p. 536. B. edit. Paris.

Ibid. 5. 6. Cedr. p. 536. A. B. Zonar. p. 154. A. Sym. Log. p. 431. D. edit. Paris. qui ipso actu erutos ei oculos affirmat, non ut noster et Zonaras.

Ibid. 7. Zon. p. 154. A. Cont. p. 98. B. Sym. Log. p. 429. edit. Paris. in fine, ubi μάστιξι διακοσίαις. Cedr. p. 536. B. edit. Paris. ubi μάστιξι λώρων διακοσίων. ubi vertitur quasi esset διακοσίαις.

Ibid. 9. Οἱ οὖν αἶρετ. — κατηγ. τοῦ πατριάρχου] Cont. p. 98. C. Sym. Log. p. 432. initio. Zon. p. 154. B. Cedrenus p. 537. D. edit. Paris.

Ibid. 11. Est oratio imperfecta, nisi pro κατηγορησαι legatur κατηγοροῦσιν aut verbum aliquod addatur, ut ἤγαγον aut εἰ sive πεπελάσιν, ut Zon. et Cedr.

Pag. 83, 12. Cont. p. 98. C. edit. Paris. *Μητροφάνης οὗτος ἦν ὁ μετ' οὐ πολὺ τῆς Σμύρνης καθηγησάμενος.* Vid. Cedr. p. 537. D. edit. Paris. ubi itidem *μετέπειτα*.

Ibid. 16. Cont. p. 99. C. Cedr. p. 538. A. edit. Paris.

Ibid. 19. *κατηφιῶντες*, quo verbo et Cont. utitur p. 98. D. edit. Paris. in hac re. Vid. Zon. p. 154. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Scripserat prius *βάθους*: deinde *υ* deletum. est autem et idem rectum.

Ibid. 21. Cont. p. 99. A. edit. Paris.

Ibid. 22. *πέτρα*] Ita scriptum. debet esse *πέτραν*: aut delendum *ἐαυτόν*.

λίθος] Ita et hic scriptum. requiritur *λίθον*. est quidem *λίθος* et apud Cedr. p. 538. B. sed ibi non est *ἐαυτόν*, quod apud nostrum delendum, *λίθος* stante. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. ubi *μὴ θέλων πέτρα σκανδάλου λογίζεσθαι*.

Τὰ κρύφα (ita scriptum, non *κρύφια*) *αἴσχη* — *φύσεως ἑσκληκώς*] Cont. p. 99. A. B. Sym. Log. p. 432. A. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Zon. p. 154. B. Cedr. p. 538. B. edit. Paris.

Pag. 84, 3. *Καὶ τὸ αἴτιον* — *αἰτιαθεῖς ἐπαγωγάς*] Cont. p. 99. B. Sym. Log. p. 432. A. B. Zon. p. 154. C. Cedr. p. 538. C. edit. Paris. solus ut noster etiam de Nicephoro.

Ibid. 5. *ἐπισινιάσαι με*] Est semimimesis quaedam soloeizans, ut alibi etiam. Sym. Log. iisdem fere cum nostro verbis, sed commodius formata oratione. Cedrenus directa narratione orsus, inepte in infinitivum desinit.

Ibid. 7. *κινήσεως*] Ita scriptum. convenientius esset *κνήσεως*.

Ibid. 8. Ita scriptum. debebat *ἀποστολείω* per *ει*.

Ibid. 9. *τὸν κορυφαῖον*] Petrum, qui coryphaeus apostolorum. *Bosius*. Cont. p. 99. B. edit. Paris. *τὸν κορυφαῖον Πέτρον*. Vid. Zon. p. 152. D. Cedr. p. 538. C. edit. Paris.

Sym. Log. p. 432. A. Zon. p. 154. D. Cedr. p. 538. D. edit. Paris.

Ibid. 10. *ποιεῖσθαι*] Cont. p. 99. C. Sym. Log. p. 432. A. B. ubi *μὴ τοῦ λοιποῦ ποιεῖσθαι φιληδονίαν*, ubi illud *ποιεῖσθαι* rectum videtur et apud nostrum restituendum [ita codex]. inde habet ille. *ποιεῖσθαι* et Zon. p. 154. D. Sed Cedr. p. 538. D. edit. Paris. *τοῦ λοιποῦ μὴ ποιεῖσθαι τὴν φιλήδονον ὄρεξιν*.

Ibid. 15. *Ἐξ ὧν Μανουήλ* — *τὸ ξίφ' ἐπανατ.*] Cont. p. 99. C. Zon. p. 154. in fine. Cedr. p. 538. D. edit. Paris. ubi male *Μιχαήλ*.

Ibid. 18. *διὰ*] Male utitur hac particula. debebat potius *περί*.

Ibid. 19. Cedr. p. 538. in fine et seq. Zon. p. 155. initio. Cont. p. 99. C. edit. Paris. ubi ita *ἐκπυστον καὶ σαφῆ τὴν πᾶσαν*

Pag. 88, 15. *θεράποντα*] Forte Theoctistum.

Ibid. 16. Cont. p. 106. C. D. Zon. p. 157. B. edit. Paris.

ἔπειτα δὲ — ἡμ. κρονόντ. ἀποκ.] Haec nostri verba usurpat Sym. Log. p. 436. edit. Paris. sed inepte, cum non indicaverit imperatricem venisse.

Ibid. 21. Scriptum, *Κωνσταντινῶ* sine accentu.

Debuisset *δυσωπειται*. hic etiam contra ac vult.

Pag. 89, 9. *τούς*] Nullam habet particulam connectentem, qualis esset *οὖν*.

Ibid. 14. Scripserat prius librarius *γενναίως*, deinde per o superne scriptum indicavit meliorem lectionem.

Ibid. 17. *ἰκετευόμενος*] Hic etiam contrarium eius quod vult dicit, *qui rogatur*, cum debeat *qui rogat*.

Ibid. 20. Ex Hesiodo hemistichium. [?]

Ibid. 22. Ex Tragico senarius. [Aeschylī, Prom. 105.]

Ibid. 28. Scriptum *πρῶτεωρήκεσαν*. atque ita solet librarius *πρὸς* scribere.

Ibid. 24. Zon. p. 157. A. edit. Paris. *ὑπὸ σκάμνον εἰσέδν*. Cont. p. 106. B. edit. Paris. *κατὰ τοῦ σκάμνου ὑπέδν*. Cedr. p. 543. C. edit. Paris. *ὑπέδν σκάμνον*. Georg. Mon. p. 533. C.

Pag. 90, 2. *εἰπεῖν*] Deest aliquod verbum, ut *λέγεται*, quod est apud Cont. p. 106. C. edit. Paris.

Ibid. 4. *Σπάθην — τομ. τοῦ σαρκ.*] Sunt duo senarii. alii in eandem sententiam habentur apud Cont. p. 106. C. nec non Cedr. p. 543. C. D. edit. Paris.

Ibid. 6. *Διὸ — τοῦ παλατ. ἔξοστρ.*] Cedr. p. 544. A. B. Zon. p. 157. B. p. 158. A. Cont. p. 106. edit. Paris. lin. 2. fine.

Ibid. 8. *Καὶ τῇ — μεταμ. σχήματι*] Cont. p. 108. B. C. Sym. Log. p. 445. C. Georg. Mon. p. 533. D. seq. Cedr. p. 545. B. Zon. p. 158. B. edit. Paris.

Ibid. 11. *Καὶ τὸ — χαράγμ. τοῦ χρυσοῦ*] Cont. p. 107. A. Zon. p. 157. C. edit. Paris.

τὸ χρῆμα] i. e. *τὰ χρήματα*.

Ibid. 12. 1090 centenaria fuisse in aerario dicit Sym. Log. p. 436. A. nec non Cont. p. 107. A. et Cedr. p. 544. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Scriptum *διαχαράγμ*— una voce.

Ibid. 14. Ita et Cont. l. c. sed Cedr. l. c. *ὡσεὶ τριῶν χιλιάδων*.

Ibid. 16. *προσενείρει*] Ex imperitia ipse etiam videtur abusus hoc verbo, ac forte *προσενείρει* scripserat, quasi ab hoc esse possit *προείρηκε*.

Ibid. 19. Cont. p. 109. C. Zon. p. 158. B. edit. Paris.

Pag. 91, 3. Cont. p. 114. D. edit. Paris.

Ibid. 5. Male pro futuro posuit. *ἐπαύξοιτο* pro *ἐπαύξη-*

Pag. 91, 7. Cont. p. 109. C. D. Sym. Log. p. 440. A. Occasio et causa belli. Cont. p. 108. A. B. C. D. Cedr. p. 545. C. edit. Paris.

Ibid. 8. 9. Cont. p. 104. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 109. C. edit. Paris. ἄρτι τελούντος αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄνδρας.

Ibid. 10. Σαμόσατα] Scriptum per ω, alii per ο. Cont. p. 109. C. D. edit. Paris. ubi Σαμόσατα, uti et apud Cedr. p. 545. C. D. edit. Paris. nec non Zon. p. 158. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Cont. p. 109. D. Cedr. p. 545. D. Zon. p. 158. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Μετασχεῖν — τὸν ἄνακτα διεκρ.] Cedr. p. 545. edit. Paris. in fine.

Cont. p. 109. D. edit. Paris. ἔμελλον δὲ τὴν ἀναίμακτον μυσταγωγίαν ἐκπληροῦν.

Ibid. 15. Ita scriptum cum augmento pro ἀνοίξαντες, ac forte ipse auctor ita scripserat contra grammaticam.

Ibid. 16. Ως καὶ τὰς σκην. — σκ. σφερετίσ.] Cont. p. 110. A. Cedr. p. 546. A. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 19. Cont. p. 110. C. Cedr. p. 546. A. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 110. C. edit. Paris.

Ibid. 21. 22. Ita scriptum. potius τετάρτης δεκάδος dicendum erat.

Cont. l. c. μέχρι τεσσάρων μυριάδων.

Ibid. 22. Imperite, pro ἀντεξήει ignorant fere isti vim particularum.

Pag. 92, 1. Δόξυμον] Ambigue scriptum, ut et Δάξυμον possit legi.

Ibid. 2. Cont. p. 110. C. edit. Paris. ὡς δὲ κατὰ τι χορτοφόρον πεδῖον Κελάριον οὕτω λεγόμενον κατεσκήνωτο.

Ibid. 4. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Ἐν τούτῳ τε — φυγαδ. ἐπιλαβ.] Cont. p. 110. D. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 8. Cont. p. 110. D. edit. Paris.

Cont. l. c. σταθερᾶς μεσημβρίας.

Ibid. 9. Αναβεβ. — καταλαβ. ἐναυλίξ.] Cont. p. 110. in fine.

Ibid. 12. Ο δὲ — Αμερ γ. ἀ. παρεντ.] Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 13. Η τῶν ἐναντ. — ἀνδρειόφρ. συλλογῆς] Cont. p. 111. A. Cedr. p. 546. B. Zon. p. 158. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Apposui signa parenteseos.

Ibid. 18. Τῷ μεγίστῳ — τῶν πολεμ. χωρήσομεν] Cont. p. 111. A. edit. Paris.

Ibid. 21. πέδιλα] Scriptum per η in penult.

Pag. 93, 3. Cont. p. 111. B. edit. Paris.

Scriptum *πήσεται*.

Ibid. 4. Ὅτι ἢ μὲν — εὐσεβ. διακαρτερ.] Cont. p. 111. B. edit. Paris.

Ibid. 11. Ο δὲ βασιλεὺς — ἐκβεβ. πειθόμ.] Cont. p. 111. C. edit. Paris.

Ibid. 14. Cedr. p. 546. B. edit. Paris.

Ibid. 17. Τπεχώρ. — ἰδ. στρατεύματος] Cont. p. 111. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 111. C. edit. Paris.

Ibid. 21. δίδρασεν] Ita omnino scriptum.

Pag. 94, 1. Ετῶν δὲ δύο — ὄρ. ἐφάλλεται] Cont. p. 111. C. D. Cedr. p. 546. B. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.

Ibid. 2. Cont. p. 111. edit. Paris. et Cedr. l. c.

Ibid. 4. Ἀμινσοῦ] Apud Cont. l. c. sine ν.

Ibid. 7. Καὶ τῷ ἰδ. λαῷ — εὐρομεν ἐνθάδε;] Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. edit. Paris. ubi ὅτε φασὶν αὐτὸν παραπλήσιον τῷ Ξέρξῃ πάθος παθεῖν, μάστιγι κελεύσαντος παίειν τὴν θάλατταν, ὅτι μὴ περαιτέρω προήκατο τοῦτον χωρεῖν. male legitur *χαίρειν*.

Ibid. 9. Ita scriptum, *σιδηροῖς*, et nullum adest substantivum.

Ibid. 17. *Ἀνέστη Πετρωνᾶς — αὐτάδελφος]* Cont. p. 111. D. Cedr. p. 546. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.

Pag. 95, 5. Ita scripta haec sunt, et annotavit Librarius in margine etiam lectionem ὑπέρ, qua recepta sit ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας, quibus recte adhaerent καὶ τῶν etc. manente autem εἰς, accusativi continuandi, καὶ τοὺς ὁμοπίστους.

Ibid. 7. 8. Cont. p. 112. A. Cedr. p. 547. C. Zon. p. 158. edit. Paris. in fine.

Ibid. 8. Obscure et ambigue. aut enim invertit pro τοῦ λόγου τῇ προβολῇ i. e. *prolatione verborum*, aut subintelligendum reliquit ἔνεκα, ut sit *προβολῆς ἔνεκα σπουδ. διατ. propter illam oblationem* etc.

Ibid. 10. τὸ *Ἀμερ]* Ita scriptum, solenni hallucinatione circa ο et ω. forte τῷ scripserat auctor [ut p. 80, 7]. alias et τὸν legi potest.

Ibid. 11. Scriptum *ἄπισιν* ex Iotacismo.

Ibid. 14. Ita scriptum. potius *παρ' ὃ quocirca, quapropter*, aut *παρ' οὗ a quo*.

Ibid. 19. Scriptum *γεγονὼς ὄ.* apparet autem hinc maxima socordia Librarii circa ο et ω.

Ibid. 21. *παραινεῖ]* Ita scriptum, non *παραινεῖν*, quod *us* esset. aut potius legendum *περανεῖ* vel *περαίνειν*.

Ibid. 22. Balbutit misere.

Pag. 96, 3. Scriptum τελών. solet librarius pro circumflexo acutum ponere, ut in Πετρωνᾶς supra aliquoties: paulo ante tamen recte περισπωμένως.

Ibid. 6. Ita scriptum μῆλια, non μίλια. Videtur autem numerus quingentorum nimius.

Ita fere scriptum ut etiam legi possit Αμυσιανῶ.

Ibid. 8. Cont. p. 112. C. edit. Paris. ubi Πόσοντα. Vid. ibid. p. 113. A. B. Cedr. p. 546. edit. Paris. lin. ult. ubi Πτώσοντα; apud Zon. p. 159. B. edit. Paris. Πτώσαντα.

Ibid. 9. ἐσκήνισεν] Ita scriptum, non ἐσκήνωσεν.

Ibid. 13. Cont. p. 113. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 114. lin. 1. seqq. Sym. Log. p. 440. C. Georg. Mon. p. 535. A. Cedr. p. 547. B. Zonar. p. 159. A. edit. Paris.

Ibid. 23. Cedr. p. 547. B. Zon. p. 159. A. edit. Paris.

Pag. 97, 1. Cont. p. 114. A. Cedr. p. 547. C. edit. Paris.

Ibid. 7. Id est *Per civitatem laetitia ingens manavit*. Sed videtur et hic invertisse pro ἡ πολιτεία (sive ἡ πόλις) χαρμονῆ δαψιλῆ διακέχυνται.

Ibid. 12. Videtur haec alieno loco inseruisse. Bulgaros ad Christum conversos fuisse adhuc Theodora imperante, tradit Cont. p. 101. D. p. 102. C. edit. Paris. Sym. etiam Log. ante expeditionem Petronae refert, p. 440. A. Vid. Georg. Mon. p. 534. D. Cedr. etiam p. 540. B. C. Zon. etiam p. 155. B. edit. Paris.

Ibid. 14. Zon. p. 155. C. Cedr. p. 540. B. C. Sym. Log. p. 440. A. Cont. p. 101. Georg. Mon. p. 534. C. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Nominat. pro Genit. absol.

Pueriliter rursus inculcat Homerum.

καθ' ἑαυτούς] Ita scriptum, non κατ' αὐτῶν.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 440. A. edit. Paris.

Ibid. 20. τὸν δὲ — τῷ βασιλ. ὀνόματι] Cedr. p. 540. C. edit. Paris. Cont. p. 102. lin. 1. Sym. Log. p. 440. B. lin. 1. Georg. Mon. p. 534. C. D.

Pag. 98, 1. Περὶ πολλοῦ δὲ — κατὰ τὴν Μαγναύρ.] Cont. p. 115. A. Cedr. p. 547. D. Zon. p. 160. A. edit. Paris.

Ibid. 2. κᾶν] Ita haec scripta. Loquitur negligentissime. Nullam ponit particulam connexionis.

Ibid. 6. 7. Cont. p. 115. B. Cedr. p. 547. lin. ult. Zon. p. 160. B.

Ibid. 8. Cont. p. 119. C. D. edit. Paris. de hoc Theodoro Leonis discipulo multa idem p. 115. D. edit. Paris. et p. seq. de eodem Cedr. p. 548. edit. Paris. et seq. non nominat, ut et Zon. p. 160. edit. Paris. et seq.

Ibid. 9. Θεοδήγιον] Cont. p. 119. C. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.

Κομητᾶν] Cont. p. 119. D. edit. Paris.

Pag. 98, 10. Cont. p. 119. D. Cedr. p. 550. D. edit. Paris.

Ibid. 15. Exemplo sit auctor.

Ibid. 17. ἐπεφιλοχρηματήκει] Ita scriptum per η in penult. non per iota.

Ibid. 20. Loquitur involute et contorte et ambigue.

Ibid. 22. Cedr. p. 547. D. edit. Paris. ubi τῆς βασιλείας κατεστοχάζετο. Zon. p. 160. A. edit. Paris. ἐαυτῷ τὴν βασιλείαν ἔμνατο.

Pag. 99, 1. Ita loquitur quasi Bardas contemptus fuerit a senatu: sed causae quas subiungit contemptum imperatoris indicant. Taceo quod μὲν et τε et in ἐξεγένετο ἐξ praeter rem posuit.

Ibid. 2. Τάχα δὲ καὶ — τὸν ἄνακτα] Cont. p. 114. D. Cedr. p. 547. C. D. Zon. p. 159. C. edit. Paris.

Ibid. 5. Οὐ μὴν δὲ — οὐκ ἐπαύετο] Cont. p. 120. initio. Cedr. p. 551. A. edit. Paris.

Ibid. 11. Loquitur incondite et pugnantia.

διὸ ἐν μιᾷ] Involute et ambigue.

Ibid. 13. Graeca sunt instar foliorum Sibyllae. Itaque Latina non possunt fieri multo clariora. de aliquibus amplius quaerendum quod ad res attinet.

Ibid. 15. Desperate et perditae loquitur.

Ibid. 17. Τὸν μετὰ — σὺν εὐλαβείᾳ] Cont. p. 120. A. Cedr. p. 551. A. Zon. p. 161. C. edit. Paris.

Ibid. 19. Ita scriptum. forte τῇ μεγίστῃ.

Verti quasi esset συστάσεως in singulari. potest σύστασις esse et factio. item commendatio; in qua significatione hic retineri posset plurale συστάσεων.

Pag. 100, 2. Cedr. p. 551. C. Zon. p. 161. edit. Paris. in fine.

Ibid. 10. Cont. p. 120. B. edit. Paris. ubi: τὰς ἐπὶ γῆς τοῦ ἀνδρὸς ἐκτάσεις.

V. 82 Ibid. 13. Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: Θεόδωρος ὁ μαρτός. apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: Θεοδοσίῳ τῷ Μορῷ.

Ibid. 14. Cont. p. 120. C. Sym. Log. l. c.

Cont. p. 120. C. edit. Paris. ubi: ὁ Σκουτελότης Νικόλαος. Apud Sym. Log. p. 441. B. edit. Paris. ubi: Νικολάῳ τῷ Σκουτελότῃ.

Ibid. 15. Loquitur conturbate.

Cont. p. 120. C. edit. Paris. [ἐν τῷ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων ταμίῳ, οὐκ ἐν τῷ δὴ μεγάλῳ τε καὶ σεμνῷ, ἀλλ' ἐνθα οἱ τάφοι καὶ λέγονται καὶ εἶσιν.]

Ibid. 16. Loquitur imperfecte.

17. Scriptum Κωνστανῶ. Erat ex marmore.

Pag. 100, 18. Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Apud Cont. p. 120. C. edit. Paris. *ἐναποκλείσαντες*. Apud Sym. Log. p. 441. B. C. οἱ καὶ περιέκλεισαν αὐτόν. Unde et apud nostrum potius *περικλείσαντες* legendum videri possit. Apud Cedren. p. 551. B. edit. Paris. τῷ τοῦ Κοπρωνύμου τάφῳ ἀποκλείει. Zon. p. 161. D. ἐγκλείει τάφῳ. Nihil tamen mutandum apud nostrum, sed tantum *περισκελίσαντες* uno λ scribendum, *divaricatis cruribus imposuerunt arcae*. Contin. ita: ἐν μετεώρῳ ἐπικαθίσαντες.

Scriptum *καταγύμνωσιν*.

Ibid. 20. Καὶ δι' ὅλου — *ἐαυτ. φύσεως*] Cont. p. 120. C. edit. Paris.

Ibid. 21. Ο ἀθλητῆς τῶν κρυφ. — *σαρπ. καὶ αἷματ.*] Cont. p. 120. C. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. nostri verbis, nisi quod ἐκ τῶν melius.

Pag. 101, 1. Rursus tanquam declamator: et satis apparet melius sermonis genus.

καὶ μᾶλλον] Ita scriptum.

Ibid. 9. Οὕτως ἐγκαρτ. — *ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθει*] Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis.

Ibid. 10. γήρει] Ita scriptum, non γήρα.

Ibid. 15. Ita scriptum, male. emendandum ex Homero. Negligenter hæc ut pleraque et supine tractata sunt, partim a librario, partim ab ipso auctore. Loca Homeri, in quibus noster multus est et ineptus, id ostendunt, plerumque vitiose descripta. Apud Hom. II. ο, v. 511. hæc ita: Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον ἢ ἐβιώσαι, Ἡ δὴθὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι. quæ ibi Ajax dicit suos proelio acuens. Sed noster lapsu memoriae, ut videtur, sociis Ulyssis tribuit, deceptus fortasse similitudine loci Odys. μ, v. 350. Βούλομ' ἅπαξ — ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι Ἡ δὴθὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ. ubi unus sociorum Ulyssis reliquos hortatur ad mactandos Solis boves, cum fame laborarent. atque eo nunc respicit. supra etiam indidem, occasione famis, verba reddebat.

Ibid. 19. Sym. Log. p. 441. C. Cedr. p. 551. B. C. edit. Paris.

Non additur quis excitaverit, ut aliquid excidisse necesse sit, ut Θεός aut Κύριος, ut apud Log. p. 441. C. edit. Paris. τοιγαροῦν διανίστησιν αὐτῷ Κύριος.

Ibid. 20. Οὐ πρὸς πῆμανσ. — *αὐτ. κινδυνεύοντι*] Cont. p. 120. C. D. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris.

Pag. 102, 4. Τοῦ λάρνακος — *ἐκείνων ἐλεύσεως*] Cont. p. 120. Sym. Log. p. 441. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis.

Ibid. 10. Redit ad imperatorem et eius studium aurigationis, de quo obscure supra quaedam, ubi annotavi auctores.

Vid. Const. Porph. Bas. Maced. p. 151. D. p. 152. A. Cedr. p. 552. B. edit. Paris.

Pag. 102, 12. Zon. p. 162. B. p. 166. A. Const. Porph. Bas. Maced. p. 152. A. edit. Paris.

Ibid. 18. *συνηνιοχοῦντι*] Ita scriptum una voce, soloecisante oratione, ut dativus sit pro genitivo.

Ibid. 21. *Καὶ πολλῶ πλέον — θυσίαις τὰ ἅγια*] Non de Photio haec intelligenda, sed de Gryllo, de quo Const. Porph. in Bas. Maced. p. 153. C. D. Sym. Log. p. 437. C. D. Contin. Theophanis p. 124. D. Cedr. p. 554. A. Zon. p. 163. A. edit. Paris. Noster haec in brevitate obscure. Nec autem Photio iste Gryllus oppositus fuit, sed ante illum is Ignatio.

Pag. 103, 1. *ἐντεῦθεν*] Imperfecte, ut desit vel ὥστε, vel verbum aliquod, ut *συνέβη* aut simile.

Ibid. 10. *Εὐτρεπισμὸν — ἄμφω συντίθ.*] Cont. Theoph. p. 127. A. B. Sym. Log. p. 446. in fine. Georg. Mon. p. 537. C. Cedr. p. 555. A. B. Zon. p. 165. A. B. C.

Ibid. 11. Ita scriptum, debuit potius *ἀφικέσθαι*, quod ipse solet perverse pro *proficisci* ponere.

Κήποις] Vid. omnino Cont. p. 127. B. C. Sym. Log. p. 537. edit. Paris. in fine. Noster infra p. 308. lin. 5. [104, 21. 105, 20.]

Ibid. 16. *Τοὺς γνωστοὺς — καταστροφ. τεκμηράμ.*] Cont. p. 127. B. Cedr. p. 555. B. edit. Paris.

Ibid. 20. Cont. p. 127. A. Cedr. p. 555. A. Zon. p. 165. B. edit. Paris.

Ibid. 22. *Τηνικαῦτα — ἐμφαν. συγκεχ.*] Cont. p. 127. B. Cedren. p. 555. A. B. Zon. p. 165. B. edit. Paris.

Pag. 104, 4. Alius *σύμβολον* dixisset: nam illud aliud est. mox etiam alius dixisset *ἔδοξεν ὄναρ ὄρα̃ν ὁ Καῖσαρ*.

Ἐδοξεν ὄναρ — τοῦτ. ἀνεφάνησαν ἄγγελοι] Cont. p. 126. C. D. Sym. Log. p. 447. C. Cedr. p. 554. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Θυρίσι ταύταις*] Videtur ex declamatione quadam haec sumsisse, ubi orator digitis ostendebat fenestras. In antecedentibus bis oratorum more alloquitur auditores, quae loca ibidem ex declamatione

Ibid. 9. *Καὶ πρὸς — λωβηθ. ὑπομεμεν.*] Cont. p. 126. D. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris. ut noster. Sed ibi male τοὺς pro τοῖς. Cedr. p. 554. edit. Paris. in fine.

Scriptum *ὑπὲρ ἄνω*. Sed apud Logoth. rectius *ὑπεράνω*.

Ibid. 12. Sym. Log. p. 447. D. edit. Paris.

Ibid. 13. Ita scriptum, cum deberet *ἀποίσεσθαι* potius, uti recte apud Log. p. 447. D. edit. Paris.

Καὶ ἅμα τῷ λόγῳ — ἐπιδίδ. μάχαιραν] Cont. p. 126. edit. Paris. in fine.

Ibid. 14. Apud Logoth. est *χρυσενδυτῶν*. ibid. male *πραιτοῖς*.

Pag. 104, 15. καὶ προσετετάχει ἐννεύσας] Apud Logoth. pro istis male καὶ φησὶν τάχει ἐννεύσας. male ibidem ἀφώρυσεν.

Ibid. 16. Cont. p. 127. lin. 3. Cedr. p. 555. A. edit. Paris.

Ibid. 17. Καὶ διὰ ταύτης — τὴν τομὴν ἀπεκδέχεσθαι] Iisdem verbis Sym. Log. p. 447. D. Cedr. p. 555. A. ubi μεληδὸν διατέμνε.

Ibid. 19. Cont. p. 127. A. edit. Paris.

Ibid. 21. Vide supra p. 302. ibi not. 3. [103, 11.]

Παρὰ Θεοδώρας — ὡς ἔοικε τῆς στειλίας] Cont. p. 128. D. Sym. Log. p. 447. B. C. edit. Paris. iisdem fere cum nostro verbis, sed imperfectius et vitiosius.

Pag. 105, 5. 6. Sym. Log. p. 447. C. edit. Paris.

Ibid. 6. Ὄθεν — δυσανασχετ. βούλησιν] Cont. p. 127. D. edit. Paris.

Ibid. 6. 7. Const. Porph. p. 147. D. edit. Paris.

Ibid. 10. Involute et perturbate.

Ibid. 11. Sym. Log. p. 447. B. Zon. p. 162. B. edit. Paris.

Ibid. 12. Ἐπεπτ. τὸ ἄγαλμα — κατὰ κλονα διεστ.] Cont. V. 83 p. 122. C. Cedr. p. 552. A. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. ubi male interpretis: *secundo ordine*.

Ibid. 13. Scriptum ἐπωνυμῶ.

Ibid. 14. Λέοντι φιλ. σ. δεσημ.] Cont. p. 122. C. Sym. Log. p. 447. B. edit. Paris. iisdem cum nostro verbis. Cedr. p. 552. A. edit. Paris.

Ibid. 15. Quia δεύτερος secundus.

Ibid. 17. Forte quia ille senex in throno sedisset, quod est Βασιλέων, imperatorum.

Δακτυλοδεικτ. — συνωμαρτ. Καίσαρι] Const. Porph. p. 145. C. edit. Paris. ubi καὶ τῷ δακτύλῳ τοῦτον ὑποδείξει τῷ Καίσαρι etc. ἐξ οὗ καὶ ὑφωρᾶτο. καὶ ἐνήδρευεν ὁ Καῖσαρ ἀεὶ τὸν Βασίλειον. Vid. Georg. Mon. p. 536. lin. ult. et Cedr. p. 664. C. edit. Paris.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 147. B. Georg. Mon. p. 537. in fine. Cedr. p. 566. ec t. Paris. lin. 1.

Pag. 106, 2. Const. Porph. p. 147. D. Cont. p. 127. C. p. 128. A. Cedr. p. 555. C. Zon. p. 165. C. edit. Paris.

Ibid. 3. πρὸς] Nulla adest particula connectens, qualis esset οὖν.

Ibid. 8. Const. Porph. p. 148. A. edit. Paris. ubi Συμβάτιος. Cont. p. 127. D. ubi itidem Συμβάτιος. varietas orta ex similitudine literae β cum μ in Mss. Apud Georg. Mon. etiam Συμβάτιος p. 537. A. et apud Cedr. p. 554. C. D. edit. Paris. Συμβάτιος.

Ibid. 11. Cont. p. 127. in fine. Cedr. p. 555. D. edit. Paris. ἄρτι γὰρ ἐξῆι τὰς ἀναφορὰς ἀναγνοῦς.

Ibid. 11. 12. Cont. p. 127. edit. Paris. in fine, ubi τὸ ση-

Pag. 110, 4. προσκαλεσαμένω] Ita scriptum, nisi quod iota non subscr., ut solet hic librarius.

Ibid. 9. τοῦ κρείττονος] Bulgarus quidam fait.

Καθ' ὃν — μετεωρ. πειραῖται Βασιλείον] Constant. Porph. p. 143. in fine. et p. seq. init. Cedr. p. 563. B. C. edit. Paris.

Ibid. 15. πόδρεξαν] Hinc emendandus forte Const. Porph. V. 84 p. 144. A. edit. Paris. ubi οὕτω φασίως αὐτὸν ἐπάνω τραπέζης μετεπίσας ἀπέρριψεν. ita tamen et Cedr. p. 563. C. edit. Paris. quasi sublatum in mensam abiiecisset, quod non videtur verisimile.

Pag. 111, 2. Const. Porph. p. 144. edit. Paris. in fine.

Ibid. 3. Videtur βασιλείαν legendum propter sequens αὐτήν. sed potest utcunque, mutatione facta ἀπὸ κοινοῦ, βασιλείαν ad αὐτήν a βασιλέας.

Ibid. 9. Const. Porph. p. 146. Sym. Log. p. 434. D. Georg. Mon. p. 532. C. Cedr. p. 564. D. p. 565. A. Zon. p. 165. A. edit. Paris.

Ibid. 10. Const. Porph. p. 145. edit. Paris. lin. 2. ubi εἰς τὴν τοῦ Πρωτοστράτωρος ἀξίαν ἐβίβασεν. Unde noster forte emendandus. Sym. Log. p. 436. lin. 2. Cedr. p. 564. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Igitur. sine iudicio ponit particulam hanc, ut alias, ignorans usum.

Ibid. 11. Zon. p. 164. C. D. edit. Paris.

Ibid. 12. Tale quid Const. Porph. p. 144. D. Cedr. p. 563. D. Zon. p. 164. C. edit. Paris.

Ibid. 13. Πηγάσῳ] Ita scriptum in dativo, prius in genitivo.

Ibid. 14. λιπὼν] Ita scriptum. potest et λοιπόν, ut ante hoc ponatur punctum.

Ibid. 18. Scriptum ἐξιγγερος. Cedr. p. 565. D. edit. Paris. ubi αὕτη δὲ θυγάτηρ — ἵγγερος. Zon. p. 165. edit. Paris. in fine καὶ ζεύγνυσι τῷ Βασιλείῳ Εὐδοκίαν τὴν θυγατέρα τοῦ ἵγκηρος. Const. Porph. p. 147. A. edit. Paris. θυγάτηρ — ἵγγερος.

Const. Porph. p. 148. D. p. 149. C. Cont. Theoph. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 19. Cont. p. 128. edit. Paris. in fine.

Ibid. 20. Const. Porph. p. 149. C. D. Zon. p. 166. A. edit. Paris. lin. 1.

Ibid. 22. Haec intempestive inserta usque ad signum ·X· p. 53. [112, 11.?] sine praeparatione lectoris, cum sint abhorrentia a re praesenti. Est autem narratio monstrosa, sine mente, nec sani aut sobrii hominis. — Haec tam aliena et inopinata hic sa, signis () inclusi saltem in versione. Quibus iunctim existimabitur Michael Basilium praee nimio amore verberari-

bus saevissimis affecisse: quod ut facere rabiosi et insanientis est, ita et ad hunc modum narrare quo noster narrat.

Pag. 111, 22. οὖν] Abusive ponit hanc particulam, ut paullo ante. Et ferme ignorat verum usum particularum.

Ibid. 22. 23. Scriptum καλλίνιζ μάμαν̄ μαφ̄.

Pag. 112, 1. πρὸς] Ita scriptum, non περί.

Ibid. 4. Mox dicet festo Pentecostes collegam creatum Basilium a Michaelē.

Ibid. 8. *Suusque fit et imperatoris.* Haec mire dicuntur: sed fideliter exprimo, ut alias, nisi quod saepe multa mollire cogor, et dextre accipere ac reddere quod ille sinistre dat. Hic autem sensus erit, Basilium recepto animo sese accomodasse imperatori et tergum praebuisse.

Ibid. 10. Ita haec scripta, ut aliquid exciderit aut truncata male exscripserit ipse auctor. Sed si legatur ἔχει, excusabitur utcumque. Sed puto potius aliquid deesse, ut φοβηθεῖς δὲ aut simile.

Ibid. 11. Καὶ τῷ μεγίστῳ — τὰ πρόσφορα δίδωσιν] Const. Porph. p. 149. C. D. Cont. Theoph. p. 129. A. Zon. p. 166. lin. 1. Cedr. p. 566. C. edit. Paris.

Ibid. 12. κς̄] I. e. εἰκάδι ἕκτη.

Ibid. 20. Λόγια sunt oracula: sed ad γραφαῖς ex opposito requiritur potius λόγους. Si λόγοις retineatur, γραφαῖς erit Scripturis, scilicet dictis S. Scripturae.

Pag. 113, 1. οἰνοφυλίαν] Ita scriptum, non οἰνόφυλα.

Ibid. 3. Μάλιστα δὲ — λόγγ. τ. διετάξατο] Cont. p. 130. C. Const. Porph. p. 155. C. Sym. Log. p. 451. B. edit. Paris.

Ibid. 9. Cont. p. 130. D. Const. Porph. p. 158. C. D. Cedr. p. 567. D. edit. Paris.

Ibid. 11. τοῦ δὲ] Ita scriptum. requiritur τοῦδε una voce.

ἀντεχομένους] Ita scriptum. requiritur ἀντεχόμενοι. occasio errandi videtur, quia librarius novum folium inchoavit, ut hinc oblitus fuerit quem casum antecedentia requirant, intercedente mora dum membrana expeditur.

Ibid. 14. Const. Porph. p. 190. B. edit. Paris. sed cum iam dudum imperator fuisset. Forte de eodem Sym. Log. p. 455. C. edit. Paris. Sed Ignatium aedificasse dicit, uti et Georg. Mon. p. 545. A. Zon. p. 172. C. edit. Paris. Michaeli, quia eiusdem nominis imperatorem occiderat.

Ibid. 19. Ita haec scripta. potius ἀρχιερέως.

Ibid. 21. Const. Porph. p. 159. D. et p. 164. B. C. Zon. p. 167. C. Cedr. p. 569. D. edit. Paris.

Pag. 114, 2. Sym. Log. p. 456. D. edit. Paris. Constantinum mortuum dicit anno 13. Basili imperii. Georg. Mon. p. 546. C. edit. Paris.

Pag. 120, 8. *Οθεν οὔτοι — καὶ δηϊωσάμ.*] Const. Porph. p. 188. A. Zon. p. 172. B. Cedr. p. 583. B. C. edit. Paris.

Ibid. 11. *δηϊοσάμενοι*] Ita scriptum pro *δηϊωσάμενοι*. negligens fuit librarius circa o et ω.

Ibid. 14. *Καὶ τοσοῦτον — ὀβολοῦ πρῆσθαι*] Const. Porph. p. 188. A. Cedr. p. 583. C. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἅπαξ καὶ δις*] Haec supra initio rerum a Basilio gestarum locum habebant, et coeperat dicere obscure, sed hic copiose narrat.

Καὶ τὸ μὲν — πυρπολ. ἐρριπώσας] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 167. D. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Pag. 121, 1. *Κατὰ Τεφρικῆς — πρὸς τὴν βασιλεύουσαν*] Const. Porph. p. 166. B. Zon. p. 168. init. Cedr. p. 570. A. edit. Paris.

Ibid. 2. *Καὶ τῷ ναῷ — κατὰ Τεφρ. ὄλεθρον*] Const. Porph. p. 169. A. edit. Paris.

Ibid. 5. Scriptum *διαζωῆς*.

Ibid. 6. *αὐτῶν*] Potest quidem ferri, sed potius *αὐτῆς*.

ἔξεισι] Sym. Log. p. 455. B. alium misisse dicit, ut et Georg. Mon. p. 544. D. nempe Christophorum. vid. Const. Porph. p. 169. A. Zon. p. 168. Cedr. p. 571. C. D. edit. Paris.

Ibid. 7. *Αὐτῆς δὲ διεργ.*] De his non memini me apud alios legisse.

Ibid. 10. *Καὶ τοῦ τοιοῦτου γε*] Loquitur monstrose. oratio constabit, si legatur *καὶ τὸ τοιοῦτον γε δεῖμα — τελεσθέν*.

Ibid. 14. 15. Huc iam conicit quae initio facta sunt, nihil monito nec praeparato lectore.

Ibid. 16. Const. Porph. p. 166. A. de Carbea Cont. Theoph. p. 110. A. B. edit. Paris.

Ibid. 21. *ἄλογα*] Ita hodierni etiam vocant equos.

Pag. 122, 1. In Epist. ad Eph. IV, v. 32.

Ibid. 17. In ambiguitate obscure. sed vid. auctores inferius notatos.

Ibid. 21. *Καὶ τοῖς στρατηγ. — προστέτ. διεπιών.*] Const. Porph. p. 169. B. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Ibid. 23. *Καὶ — τῷ τῶν Ἀρμενιακῶν*] Const. Porph. p. 169. B. C. Cedr. p. 571. D. edit. Paris.

Scriptum *καλλίππους*.

Pag. 123, 2. *Τῷ τοῦ Χαρσ. — τοῦτο ποιήσατε*] Const. Porph. p. 169. C. edit. Paris. lin. 1. seq.

Ibid. 5. 6. Const. Porph. p. 169. C. edit. Paris. ubi *τῶν δὲ Ῥωμαϊκῶν στρατηγῶν καταλαβόντων τὰ τούτου μετεωρότερα*. Vid. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

Ibid. 8. *Τῶν οὖν — ἀλλήλοις ἀντερίζ.*] Const. Porph. p. 169. C. Zon. p. 168. B. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.

- Pag. 123, 11. Οἱ ἀπὸ τοῦ — ἢ τοῖς ἑτέροις] Const. Porph. p. 169. C. D. Cedr. p. 572. A. edit. Paris.
- Ibid. 13. Οἱ Ἀρμενιοὶ — παρεμβάλ. ἄμφω.] Zon. p. 168. B. C. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 17. Const. Porph. p. 169. edit. Paris. lin. ult.
- Ibid. 23. Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. 2.
- Pag. 124, 3. τότε δὴ τότε — σὺν φλαμούλλοις] Const. Porph. p. 170. lin. 4. Cedr. p. 572. B. edit. Paris.
- Ibid. 5. Scriptum συμφλαμούλλοις una voce.
- Ibid. 7. Καὶ ὅταν etc.] Perturbate.
- Ibid. 9. Μεγάλως κεκράξ. π. λ. β. ἐνσημ.] Const. Porph. p. 170. A. B. Cedr. p. 572. C. edit. Paris.
- Ibid. 10. εἰκάσειεν] Ita scriptum per ε. mox τὸ, cum deberet τὸν potius, ut apud Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris. lin. 3.
- Ibid. 12. Παρεμπεπτακότων — τρανώς ἐπιλ.] Const. Porph. p. 170. B. lin. 3. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 15. Ita scriptum, ut excidisse videatur verbum, quale ἦσαν aut simile. sed narrat absurde, ambigue et imperfecte.
- Ibid. 16. αὐτὸν] Ita scriptum, non αὐτούς.
- Ibid. 17. Φωνῆ — πολεμ. ἐτυμπάνισαν] Const. Porph. p. 170. B. Cedr. p. 572. edit. Paris.
- Ibid. 19. Καταπήξ. ἄ. τ. φ. εἶχοντο] Const. Porph. p. 170. B. edit. Paris.
- Ibid. 21. Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Ibid. 23. Χρυσόχειρ φυγαδ. ἠσπάσ.] Const. Porph. p. 170. C. edit. Paris.
- Pag. 125, 1. Const. Porph. p. 170. C. Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 2. Ita scriptum. legendum aut ὃ τούτῳ aut ὃ τοῦτο. Προεκερ. — Χ προσφκείωτο] Const. Porph. p. 170. C. D. V. 86 Cedr. p. 572. D. edit. Paris.
- Ibid. 5. Haec intelligi possunt ex eo quod Cedr. scribit p. 572. C. edit. Paris. *Persequentibus igitur Romanis atque inclamantibus eos etiam duces qui non aderant, et cohortes et domesticum scholarum, sicut ipsis praeceptum fuerat. Id Pulades etiam hic facit. Latine autem apposui, quia Xylander minus recte vertit.*
- Ibid. 7. Ἀθλιε — σοὶ τὰ χαριστήρια] Const. Porph. p. 170. D. lin. 3. seq. Cedr. p. 573. edit. Paris. lin. 1.
- Ibid. 8. σοὶ] Ita scriptum, non σε. et mox μοι.
- Ibid. 12. Ἰππάζων — π. τ. ἐνώπιον αὐτοῦ] Const. Porph. p. 170. edit. Paris. lin. ult. nostri fere verbis et p. 171. init.
- Ibid. 13. Ο ἵππος — τούτου διώκλαζεν] Cedr. p. 573. A. edit. Paris.
- Ibid. 16. περιπέσειεν] Ita scriptum per ει.

- Pag. 125, 16. *Λαθραίως — τιτρώσκει κοντῶ*] Const. Porph. p. 151. lin. 3. Cedr. p. 573. A. edit. Paris.
- Ibid. 20. Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. edit. Paris.
- Ibid. 23. *Καὶ τούτου — ὡς δῶρον ἀνέπεμψαν*] Const. Porph. p. 171. A. Cedr. p. 573. B. edit. Paris.
- Pag. 126, 3. Sic sine transitione, sine connexionione.
- Ibid. 7. *Αἱ εἰσπράξεις — πεφορολόγηται*] Const. Porph. p. 162. B. edit. Paris. lin. 3. seq.
- Ibid. 10. *ταῖς*] Ita scriptum [?], non *ταῖς*.
- Ibid. 12. Sequuntur nugae nugacissimae stultissimi hominis: habent tamen aliquid philologicum, quamvis ostentatio sit puerilis.
- Ibid. 20. *Τὸ δ' οὐκ* etc.] Vid. Const. Porph. p. 167. C. edit. Paris.
- Ibid. 24. *Κέλμητος*] Ita prius scripserat librarius, deinde exigua litera fecit apparere *ν* pro *μ*.
- Pag. 127, 1. *δρομόν*] Scriptum per ypsilon, potius *ν* ni. [?]
- Ibid. 8. *Τὸ αὐτὸ — καταπεπράχει*] Const. Porph. p. 144. A. B. edit. Paris.
- Ibid. 10. Ita scriptum, *ἀποτετύχει*.
- Ibid. 12. Nullum adest verbum.
- Ibid. 21. *Καὶ ὁ μὲν — καὶ εἶν. ἐκβλ. αἵματος*] In superioribus etiam tale quid narrat de Basilio nondum imperatore, ubi auctores annotavi. Ac propter similitudinem licet fere suspicari nostrum unam rem ut aliam atque aliam narrare.
- Ibid. 24. Ita scriptum, non *γῆς*.
- Pag. 128, 9. Plurima templa a Basilio vel extracta vel instaurata enumerat Const. Porph. p. 198. seqq. vid. Zon. p. 173. C. Cedr. p. 587. edit. Paris.
- Ibid. 19. *Προκατασχεθεῖς — πρὸς φύσιν ἐνότων*] Const. Porph. p. 216. B. C. edit. Paris. nostri fere verbis.
- Ibid. 21. Const. Porph. l. c. ita ὕστερον πυρετοῦ καυσώδους ἀναφλεγέντος αὐτῶ πᾶσαν τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα ἀνιμωμένου καὶ ἀναλίσκοντος.
- Ibid. 22. *διαπεφώνηκεν*] Ita clare scriptum per *ω*, et ita alicubi apud Sextum Empiricum.
- Ibid. 23. *Συμβασιλεύσας — ἐθ' ἔτεσιν*] Const. Porph. p. 216. C. Zon. p. 175. D. Cedr. p. 592. edit. Paris. in fine.

INDEX HISTORICUS.

- Abasil** p. 33, 14. *ed. Bonn.*
Abysianum 96, 6.
Acritas 50, 15.
Acacus 126, 14.
aerarium 90, 11.
Afri. v. **Saraceni.**
Agranae 122, 20.
Agros monasterium 15, 17.
Alani 33, 15.
Alcmon 127, 1.
Alexander, Basilii Maced. filius 113, 22. 114, 6.
Amastris 58, 8. 61, 8. dicta ab Amastride Oxyartae filia 59, 6.
Amer 67, 18. 91, 8. 19. 93, 18. 94, 1. 96, 20. eius filius 96, 23.
ameramnunc Saracenorum 64, 5. ἀμερουμνιμ 67, 13. Amorium obsidet et expugnat 64, 10. 69, 19. negat captivos reddere 66, 10. exercitum congregat ad Tarsum 66, 18. eius filius 67, 13. 69, 22. 72, 21. 73, 6.
Amisus 94, 3. 96, 6.
Amorium 32, 6. 64, 10.
Anargyrorum templum 39, 10.
Anastasius, filius adoptivus Thomae 39, 1. 44, 8. 45, 2.
Anchiale 67, 11.
Ancyra 122, 15.
Andame (Mandane) 108, 7.
Andreae apostoli insula 50, 15.
Andreas Saracenos vincit 115, 1.
Antigonus Bardae Caes. filius 105, 6. 106, 4. 110, 1.
Antonius secundus 14, 9.
Anzes 68, 5. 92, 10.
Apochaps 46, 7. 47, 21.
Arcadiopolis 43, 10.
Aristaeus 126, 14.
Aristomedon 127, 2.
Armenii unde dicti 29, 2.
Arsaber, Theodosiae Aug. pater 21, 8.
Asparis cisterna 86, 17.
Asterius 127, 3.
Athingani 32, 6. **Athinganus vates** 31, 4.
 ἀτινκλίνης 31, 11.
Avari 85, 22.
- Babdel ὁ τσσαραχοντάπηγος** 47, 21. 48, 4.
Babec, Persarum dux 54, 16.
balneum palatii 21, 4.
Barbysus fluvius 38, 20.
Barca 6, 14.
Bardanius s. Bardanes patricius, cognomine Turcus 8, 2. **invisus Nicephoro imp.** 35, 11. **ei adhaeret Thomas** 35, 11. **B. themati orientalium praeficitur** 8, 4. **monachum Philomelii adit** 8, 6. 22, 12. **Nicephorum imp. bello adoritur** 9, 20. **relegatur et excaecatur** 10, 3.
Bardas patricius, Leonis Arm. pater 36, 12.
Bardas, frater Theodora Aug. 94, 17. **caedem Theoclisti machinatur** 86, 21. **Caesar** 90, 21. 97, 10. **viros doctos congregat in Magnaura** 98, 2. **Ignatium patriarcham removet** 99, 7. **interficitur** 103, 5. 106, 15. **mortis eius praesagia** 103, 20. **eius mores** 98, 10.
Barsacius Christophori filius 35, 3.
Basilius Leonis Arm. filius 26, 16. 99, 20.
Basilius Macedo Theophilo imp. successor demonstratur variis praesagiis 70, 15. 71, 3. 105, 17. 108, 5. 23. 111, 8. **eius genus et initia** 107, 14. **Iugeri filiam uxorem ducit, ab imp. Michaeli adoptatur** 111, 18. **ab eo imperator creatur** 112, 12. **solus imperat** 118, 11. **Tephricam frustra oppugnat** 121, 1. **expugnat** 121, 14. **eius mores** 126, 3. **eius mors** 128, 19. **eius filii** 113, 21.
Bathyrhyax 122, 24. 124, 21.
Bellerophontes 66, 19.
Resparanita 67, 16.
Blachernae 39, 13. 73, 8. 85, 6. **unde nomen** 85, 7.
Boitzes 65, 7.
Βοόσπορος 39, 11. 54, 1.
Bucoleon 10, 21. 60, 6. 75, 16.
Bulgari unde orti 85, 22. **Michaelem europ. vincunt** 12, 1. 4, 9. **a Leone Arm. vincuntur** 13, 2. 7.

- Michaeli balbo auxilia offerunt 41, 17. eorum minas Theodora repellit 85, 21. baptizantur 97, 12. Bulgarus luctator 127, 15. Byridense litus 41, 8. Byza Byzantis filia 54, 1. conf. *Κέρας*. Byza oppidum 44, 9. 45, 2. Byzantium a quibus conditum 27, 16.
- Cabiri 33, 14. Callistus 121, 16. Callinicus Aegyptius 34, 9. Carbeas 121, 16. Carystii 27, 17. Cassiteras Theodotus 11, 5. 15, 2. Catacylas 33, 1. 35, 4. catena ferrea 38, 9. 21. Cedoctus 42, 6. Cellarium 92, 2. Celmes 116, 23. Cephalenia 118, 10. Cegi 103, 11. 104, 21. 105, 20. Chaldi 83, 15. Chaldus Tziphirantes 106, 16. Chandax 47, 14. Charax 46, 15. 47, 9. Charsiani thema 97, 1. 122, 20. Chazari 85, 22. Chillocomus 69, 12. Chonarium 92, 4. Chorasani 72, 12. Christophorus magister 35, 8. Chrysochir 121, 15. 22. 122, 14. 124, 23. colobium 7, 2. Cometas grammaticus 98, 9. cometes speciem duarum lanarum praebens 34, 16. Constantini forum 128, 13. Constantini copronymi sepulcrum 100, 17. Constantinus Leonis et Irenes filius 35, 21. eius nomen Thomas usurpat 35, 20. eius filia Euphrosyne 50, 12. Constantinus s. Symbatius, Leonis Arm. filius 26, 15. Constantinus Triphyllius 70, 20. Constantinus Armenius 81, 12. 88, 21. 100, 5. 101, 21. 102, 18. 106, 19. 110, 2. Constantinus Basilii Maced. filius 113, 21. 114, 1. Constantinus (Andronici Ducae filius) 48, 8.
- Constantinus Leonis sapientis filius 4, 1. Constantius, filius adoptivus Thomaes 36, 6. 10. 37, 7. 14. Corinthii 27, 17. Cos insula 49, 19. Craterus Cibyrhaeotarum dux 48, 19. a Saracenis interficitur 49, 19. Creta a Saracenis occupatur 46, 11. in potestate Saracenorum 49, 21. Cromna 59, 6. Crammus Bulgarorum dux 4, 9. 12, 2. Cydnus fluvius 67, 3. Cyminae 82, 12. Cyri γενάρχης 56, 19. Cyrillus Gortynae episcopus 48, 7.
- daemones pastoribus in Peloponneso nuntiant expugnationem Syracusarum 117, 10. sanguine Christiano saturantur 117, 18. Dagistense monasterium 14, 8. Daximon 67, 18. 92, 1. Deuteron 8. Annae templum 105, 13. Diabasis 42, 19. Diaconitzes 125, 20. Dictaeus 127, 2. Diomedis martyris templum, olim Heliae 108, 8. Dionysius Heracleae tyrannus 59, 7. Dora 93, 19. Dorylaum 69, 20. Dorystolum 86, 1. dux ducum 67, 17.
- eburnea porta 24, 8. *ἐλέπολις τετρασκελής* 40, 2. 10. *Ἐν καὶ ἡμῖν*, homo Giganteus 25, 17. episcoporum concilium, anno tertio Leonis Arm. 27, 15. imperantibus Michaeli et Theodora 82, 8. Erechtheus 126, 23. Erichthonius 67, 4. Euphrosyne Constantini filia, Michaelis balbi uxor 50, 11. Eurymedon 126, 24. Euthymius Sardiensium metropolitae 50, 17. Exabulius. v. Iohannes. Exarchon 6, 8.
- forum Constantini 128, 13. Franciae regi legatio mittitur a Theophilo imp. 71, 22. 73, 12. Gallerianum 116, 2.

- Gastria monasterium** 90, 8.
Gazura palus 8, 15.
Georgius 71, 8.
Germanicia 115, 18.
Geron oppidum 73, 1.
Getae 33, 15.
Gregorius Leonis Arm. filius 26, 17. 99, 20.
Gregorius dux, relegatus a Michaele balbo, ad Thoman se applicat 38, 12. a Thoma interficitur 41, 2.
Gryllus patriarcha 102, 22.

Hadrianus a Basilio imp. contra Saracenos mittitur 116, 18.
Halimedes 126, 23.
Halys 97, 1.
Helos 117, 6.
Heraclea, olim Perinthus 45, 13.
Hierax 116, 20.
Hispanienses Saraceni 46, 4.
Hodegi monasterium 103, 20.
Homerus 25, 19. 49, 6. 52, 17. 62, 3. 88, 4. 97, 15. 101, 14. 126, 17.
Horcosion 87, 20.
Hunni 28, 3. 33, 15.
Hymenaeus 127, 8.
hymnus 19, 7.
Hypologii 47, 17.

Iberi 33, 14.
Ichthys 118, 12.
Ignatius, Michaelis curop. filius, castrator 7, 21. patriarcha 100, 1. deponitur 99, 7. Constantini copron. sepulcro includitur 100, 17. Bardae in somnis apparet 104, 11.
ignis Graecus 34, 7. 40, 2. 41, 12.
imaginum cultus post 30 annos restituitur 78, 16.
Ingeris filia, uxor Basilii Maced. 111, 18.
Job patriarcha Antiochiae 33, 13.
Iohannes Exabulius 5, 14. 20, 7. 14. 30, 6. 44, 21.
Iohannes s. Iannes grammaticus, monasterio Sergii et Bacchi praepositus 83, 1. adiutor Leonis Arm. in destruendis imaginibus 27, 9. a Theophilo imp. ad Saracenos mittitur 63, 6. per *λεκανομαντείαν* Theophilo successorem ostendit Basilium 70, 15. patriarcha 75, 5. 71, 20. deponitur 80, 23. 82, 18.
Iohannes Gorgonites 100, 14.

Irene Augusta, Παρθὸς et Θυαῖς - eta 13, 22.
Italia. unde nomen 116, 5.
Iustiniani triclinium 89, 2.

Κίρας 88, 11. 40, 9. **Κίρας Βύτης** 54, 1.

Lausiaceum 18, 19. 87, 16. 88, 14.
Lazi 33, 15.
Leo Isauricus 14, 16.
Leo Amalecita 4, 6. ex Armeniis et Assyriis prognatus 10, 11. 28, 19.
Bardae patricii filius 36, 11. Pindrae educatus 8, 10. praefectus orientalium sub Bardanio 8, 4. 9, 12. foederatorum dux 10, 12. Saracenos vincit 10, 15. patricius 10, 17. orientalium dux in bello Bulgarico 4, 10. 15. 5, 17. imperator salutatur 5, 4. 6, 2. orthodoxae fidei professionem recusat 27, 4. Bulgaros devincit 13, 6. cum Hunnis paciscitur 28, 8. sacras imagines destruit 15, 11. 17, 3. 27, 12. Thraciae Macedoniaeque urbes instaurat 28, 14. exercitus eius exiguus a Thoma vincitur 36, 14. 18. Michaelem Amor. noctu visit in carcere 22, 19. interficitur 25, 10. eius mores 8, 10. 16, 18. 17, 18—19, 3. 28, 13. eius filii 26, 15. eius interfectores poenas dant 51, 10.
Leo philosophus 98, 6.
Leo Basilii Macedonis filius, imp. 4, 8. 48, 2. 113, 22. 114, 9. 125, 20.
Longobardia 116, 1. 120, 8. unde dicta 116, 2.

Machaeras 97, 2.
Magnaaura 51, 2. 73, 18. 98, 3.
Malageni 114, 18.
Mamantis templum 102, 12. 111, 23.
Manichaei 33, 15.
Manuel Armenius 52, 6. imperatorem Theophilum a Saracenis liberat 62, 6. 69, 11. ad Saracenos fugit 62, 20. quibus multa comoda praestat 72, 5. redit 63, 17. 73, 5. praefecturam scholarum recipit 68, 3. magister 73, 11. 83, 16. tutor Michaelis imp. 77, 3. miraculo ad restituendum imaginum cultum excitatur 78, 21. ex palatio secedit 86, 10. Bardae vaticii-

- natur interitum 90, 2. Michaellem imp. vix liberat a Saracenis 92, 17.
- Maria, *Καλή Μαρία*, soror Theodora Aug. 87, 11. 88, 8.
- Martinacius 70, 10. 17. Martinaciorum imperium 70, 8.
- Mauriani in porticu monachus 14, 7. 21.
- Melissenii 88, 17.
- Melitene 67, 18. 91, 8. 115, 19.
- mensurator 125, 22.
- Merops 118, 12.
- Methodius episcopus 50, 14. 76, 5. patriarcha 82, 4. stupri accusatus se purgat 83, 9. moritur 99, 18.
- Methone 118, 15.
- Metrophanes 83, 12.
- Michael, gener Nicephori, post Stauracium imp. 4, 7. 10, 17. devictus a Bulgaris 12, 9. fugit 4, 14. deponitur 5, 3. monasterio includitur 7, 18.
- Michael patricius Melissenus, pater Theodoti 11, 4.
- Michael Amoriensis 5, 7. balbus 8, 14. 32, 7. uxorem ducit filiam praefecti thematis orient. 31, 9. 23. comes cohortis 10, 13. vestem Leonis Arm. induit et conculcat 7, 5. 22, 13. patricius et excubitorum praefectus 12, 16. 19, 12. a Leone Arm. carcere inclusus 19—23, imperatori exitium struit 23, 15. ex carcere imperator appellatur 30, 1. a Thoma obsidetur 34, 4. 38, 5. Thoman vincit 40, 16. fugat 43, 9. Arcadiopoli inclusum obsidet 43, 12. interfici iubet 44, 15. Euphrosynen uxorem ducit 50, 11. obit 50, 19. eius mores 19, 18. 32, 7.
- Michael syncellus Hierosolym. 74, 16.
- Michael Theophili filius, imperator cum Theodora 77, 1. Theoctistum interfici iubet 87, 7. 88, 10. matrem ex palatio removet 90, 7. a Saracenis vincitur ad Samosata 91, 9. vix evadit 93, 20. eius aurationes 102, 10. ἀσπόμενος 104, 19. interficitur 113, 6.
- Michael Bulgarorum dux 97, 20.
- Mocsia 86, 1.
- Mortagon Bulgariae dominus 41, 17.
- Myceuaei 27, 17.
- Nasar 35, 3. 118, 14. 119, 17. 120, 1.
- Nicaea 69, 20. 121, 18.
- Nicephorus imp. 4, 7. 9, 20. 35, 13.
- Nicephorus patriarcha 27, 1. 84, 4. relegatur 15, 12. cum Theophane absente conversatur 15, 17. eius de Leone Arm. iudicium 17, 21.
- Nicetas Constantini Triphyllii filius 71, 6.
- Nicolaus Scutellops 100, 14.
- Nicomedia 121, 18.
- Olbianus 32, 22. 35, 1. 87, 12.
- oleum 120, 13.
- Ooryphas 50, 1. 61, 14.
- Opsicium thema 33, 1. 115, 5.
- Orsanes 67, 5.
- Oxia 53, 22.
- Oxyartes 59, 7.
- Ozopetra 64, 4. 66, 15.
- Panion 45, 6.
- Paphlagonia unde dicta 58, 6.
- Παρθώ* 13, 22.
- Pauliciani 120, 17. 125, 22.
- Pedasus 118, 5.
- Perinthus 45, 14.
- Persarum historia 53, 5. Persae Theophilo imp. se subiiciunt 54, 9. 55, 8. Saracenos vincunt 57, 10. astronomiac periti 55, 17. Theophobum regem declarant 58, 8. Persarum turmae in thematis 59, 19. Persae defectionem ad Saracenos moluntur 69, 4.
- Petronas Theodoraes frater 94, 17. 97, 8.
- Pharus 7, 16. 19, 4.
- Philomelii monachus vaticinatur eventura Bardanio Leoni Michaeli Thomae 8, 8. 22, 13. post eum alius. — Sabbatius, imaginum osor 13, 16.
- Philotheus protospatharius 91, 1.
- Photius patriarcha 100, 2.
- Pidra 8, 12.
- πιθήκιον* 21, 4.
- Poronta 96, 8.
- Priapus 127, 2.
- Procopia, uxor Michaelis europal. 6, 12.
- Prote insula 10, 3. 26, 17.
- Pullades 125, 1.
- pythonissa 10, 19. 11, 11. 21. Saracenicæ 70, 5.
- Romae urbis episcopus 84, 4.

- Sabbatius**, Philomeli monachus 13, 16.
Sabbatius, gener Bardae Caes. 106, 8.
 sacerdotes extra regiam commoran-
 tur noctu, mane ad laudes intro-
 eunt 24, 12.
Saipes 47, 21.
 salvatoris signum vicit 93, 9.
Samosata 91, 10. 115, 18.
 sancti septem pueri Cretenses
 48, 13.
Sardanapalus 67, 10.
Saraceni cum Thoma paciscuntur
 33, 7. duce Constantio Thomae
 f. Romanos aggrediuntur 36, 10.
 Hispanienses duce Apochapside
 Cretam occupant 46, 4. Craterum
 vincunt 49, 13. Theophilum imp.
 cingunt, qui vix evadit 61, 20.
 cum eo paciscuntur 63, 5. eun-
 dem fugant 68, 18. Michaellem
 Theophili f. vincunt prope Samo-
 sata 91, 10. Basilii equitatum
 fundunt 114, 19. vincuntur ab
 Andrea 115, 7. Afri Siciliam et
 Longobardiam occupant 116, 1.
 Syracusas obsident 116, 17. et
 expugnant 117, 1. 10. 23. Car-
 thaginienses Afri Zacynthum ob-
 sident 118, 10. 120, 4. vincuntur
 a Nasare 120, 5.
Sclavi 33, 14.
Scyla 7, 8. 26, 11. 88, 12. 20.
Scyrus 38, 14.
Semiramis 67, 7.
Siborum 122, 20.
Sicilia 116, 5.
Sinope 54, 19. 58, 8. a Sinope
 Amazone 59, 4.
 somnium significans Michaellem in-
 terfectorem Leonis Arm. 22, 5.
Stephanus Basilii Macedonis filius
 113, 23.
Studii templum Praecursoris 6, 18.
 ex St. monasterio monachi 79, 5.
Symbatius s. Constantinus, Leonis
 Arm. filius 26, 15.
Syracusae unde dictae 117, 2. a Sa-
 racenis obsidentur et expugnan-
 tur 116, 17.
Tarasius patriarcha 13, 22. 22, 6.
Tarsus unde 66, 19. describitur 67, 1.
 a quo extracta 67, 4.
 ex Taurica Scythae 39, 9.
Genesisius.
Tephrica 115, 13. 120, 16. 121, 1.
 9. 14. 125, 3.
 terrae motus cladem significans 45,
 11.
τέφραι 66, 22.
τεσσαρακοντάριοι 50, 7.
Theoctistus magister sub Michaelle
 curop. 12, 6.
Theoctistus, amicus Michaelis balbi
 23, 17. patricius et canicleus 23,
 19. Igotheta 76, 16. 83, 17. tu-
 tor Michaelis Theoph. f. imp. 23,
 18. 77, 3. Bardae artibus inter-
 fiditur 86, 21.
Theodegius astronomus 98, 9.
Theodora Aug. mater Michaelis 77, 2.
 imaginum cultum restituit 79, 22.
 80, 12. Bulgarorum minas repe-
 lit 86, 2. ex palatio eiicitur 90, 7.
 Bardae fratri vestem mittit 104,
 21. Basilium imperaturum vatici-
 natur 111, 8. mater eius patricia
 80, 1. fratres patricii, Bardas et
 Petronas 80, 1. 94, 7. soror *Καλή*
Μαρία 37, 11. filiae 87, 2. 90, 7.
Theodorus confessor pro cultu ima-
 ginum 74, 17.
Theodorus geometres 98, 8.
Theodorus ὁ μωρός 100, 13.
Theodosia Aug. uxor Leonis Arm.
 19, 19. 21, 8. 22, 11. 26, 14.
Theodosius Leonis Arm. filius 26,
 17. 18.
Theodosius Babutzicus 71, 23.
 73, 14.
Theodotus Cassiteras 11, 4. 14, 4.
 patriarcha 16, 11.
Theophanes confessor 15, 9. 16.
 16, 6. 74, 17.
Theophiliscus 109, 21.
Theophilus Michaelis balbi filius
 84, 2. 89, 16. imperator 51, 1.
 Theophobum in regia educari iu-
 bet 57, 6. a Mauuele ex manibus
 Saracenorum vix eripitur 61, 19.
 cum Saracenis paciscitur 63, 5.
 Ozopetram capit 64, 5. 66, 15.
 Persis, qui defecturi erant, igno-
 scit 69, 15. post Amorium captum
 dysenteria laborare incipit 70, 4.
 73, 16. imaginum cultoribus in-
 fensus 74, 14. 80, 5. eius mores
 75, 7. eius soror nupta Theo-
 phobo 55, 8.
Theophobus Persa 52, 10. de eo
 narrationes diversae 53, 1. 55, 7.

- elus pater 53, 19. 54, 20. 55, 10.
 56, 10. ipse patricius et maritus
 sororis Theophili imp. 55, 3. 57,
 10. rex declaratur a Persis 58, 9.
 clam interficitur 60, 6. 61, 14.
 dicitur mortem non gustasse 60, 10.
Thomas Armenius a palode Gazura
 8, 15. eius mores 32, 8. de eo
 vaticinium monachi 9, 9. turmar-
 cha foederatorum factus a Leone
 12, 18. contra Michaelē balbum
 rebellat 32, 12. coronatur 33, 13.
 Cpolin obsidet 33, 19. de eo alia
 uarratio 35, 7. vincitur 40, 16.
 urbem iterum obsidet 41, 2. a
 Bulgaris vincitur 42, 12. fugatur
 a Michaelē imp. et obsidetur Ar-
 cadiopoli 43, 9. interficitur 44, 15.
Thyas 13, 22.
Tiberii imp. porta 88, 9.
- Turci** 67, 14. 68, 16.
Tziphiranites Chaldus 106, 16.
- Vandali** 33, 15.
 vaticinia 8, 1. 10, 19. 22, 1. 16, 7.
 21, 19. 31, 4. 70, 8. falsum 14,
 17. *λεξαυοανταλα* 70, 14.
 versus poetarum 89, 20. 22.
 virgis mare caedunt Saraceni 94, 8.
 vox de caelo nuntians obitum Leo-
 nis Armenii 26, 1.
- Xerxes** 94, 8.
- Zacynthus** 118, 11. 12. 120, 4.
Zechi 33, 14.
Zelicum haeresis 85, 3.
Zelisa 92, 3.
Zercunes 48, 5.

 C O R R I G E N D A.

- Pag. 34. in interpret. v. 2. scr. Theophilo
 p. 61, 1. l. *ἐφῆξεν*
 p. 86. in interpret. v. 1. l. Moesiam
 p. 95, 10. *τὸν*] scr. *τῶ*
-

